На показъ. Львôвъ, Субота 2 (14) сѣчня 1882. 1898 **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются, тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:

Для Австріи:		*Для Россіи:*	
на цѣлый рôкъ . .	8 зр.	на цѣлый рôкъ . .	8 рубл.
на пôвъ року . .	4 зр.	на пôвъ року . .	4 рубл.
на чверть року . .	2 зр.	на чверть року . .	2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	12 зр.	на цѣлый рôкъ .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 зр.	на пôвъ року . .	6 рубл.
на чверть року . .	3 зр.	на четверть року .	3 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·	на цѣлый рôкъ .	5 рубл.
на пôвъ року .	зр. 2·50	на пôвъ року .	2 рубл.
на чверть року .	зр. 1·25		

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	10 зр.
на пôвъ року	5 зр.
на чверть року	2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

ЗАПРОСИНЫ ДО ПРЕДПЛАТЫ

„Дѣла“ и „Библіотеки найзнам. повѣстій“ на рôкъ 1882.

Щобы дати ширшій и глубшій выразъ тôй програмѣ, яку наша часопись вже ôтъ двохъ лѣтъ заступае, рѣшились мы ôтъ нового року 1882 выдавати „Дѣло“ въ бôльшôмъ объемѣ.

Програма нашои часописи всѣмъ добре звѣстна. Прихильнôсть ВП. Читателѣвъ и добра слава, яку здобуло собѣ „Дѣло“ за два лѣта въ найширшихъ кругахъ, навѣть у нашихъ закордоньскихъ братей и у другихъ славяньскихъ народôвъ, есть найлучшимъ доказомъ жизненности нашои народнои програмы и наймилѣйшою нагородою нашихъ трудôвъ. Девятьразовѣ конфискаты нашои часописи можутъ послужити доказомъ нашои неустрашимости въ переведеню постановленои програмы, якъ и трудностей, середъ котрыхъ приходится намъ працювати. Звязавши долю нашои часописи съ долею руского народа, смѣло глядимо въ нашу народну будучнôсть. Ôткликаємось до живои и численнои участи нашихъ Родимцѣвъ въ пôдмозѣ нашои часописи. Численна участь Родимцѣвъ збôльшитъ и поповнитъ нашу працю для добра нашого народа. Она стане жереломъ народнои працѣ и побѣды. Теперь, коли можемо высказувати нашѣ мысли и гадки передъ лицемъ цѣлого руского народа, задача нашои часописи стаєся о много ширшою, тожь и участь ВП. Родимцѣвъ въ моральнôй и матеріяльнôй пôдмозѣ нашои часописи повинна статися еще бôльшою.

Литературный додатокъ до „Дѣла“ — „Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей“ буде выходити съ слѣдуючимъ рокомъ въ тôмже самôмъ объемѣ и по тôйже самôй цѣнѣ. Для слѣдуючого рочника приготовленый рядъ найдобôрнѣйшихъ и многопоучаючихъ повѣстей живого интересу загального.

Предплата на **„Дѣло“ вразъ съ литературнымъ додаткомъ** „Библіотека найз. повѣстей“ стоитъ:

на цѣлый рôкъ	12 зр. а. в.
„ пôвъ року	6 зр. а. в.
„ чверть року	3 зр. а. в.

На **„Дѣло“ безъ Библіотеки н. пов.:**

на цѣлый рôкъ	8 зр. а. в.
„ пôвъ року	4 зр. а. в.
„ чверть року	2 зр. а. в.

На саму **„Библіотеку найзнаменитшихъ повѣстей“** безъ „Дѣла“:

на цѣлый рôкъ	5 зр. а. в.
„ пôвъ року	2 зр. 50 кр. а. в.
„ чверть року	1 зр. 25 кр. а. в.

☛ **Новоприступаючѣ предплатники „Библ. Повѣстей“ дôстанутъ початокъ повѣсти „Любовь убогого молодця“ даромъ, а першій томъ повѣсти „Стефанъ Лаврентій“ (13 аркушѣвъ) за доплатою лише 1 зр. а. в.**

Предплата пріймаеся кождого часу.

Предплату слѣдуе присылати пôдъ адресою:

Администрація „Дѣла“, Львôвъ, ул. академична Ч. 8.

Оглядъ на рôкъ 1881.

Минувшій рôкъ 1881 не зазначився нѣякимъ величавымъ объявомъ народного житя Русинôвъ на поли политичнôмъ. Руске вѣче народне, що ôтбулось съ кôнцемъ р. 1880 и було безперечно найбôльшимъ и найширшымъ объявомъ народнои волѣ, не повторилось минувшого року, хочь зъ всѣхъ сторôнъ пôдносились голосы о потребѣ и хосенности такихъ всенародныхъ манифестацій. Живе загальне одушевленье, вызване въ цѣлôй Галичинѣ тымъ вѣчемъ, мусѣло очевидно черезъ рôкъ бездѣльности дуже значно зменшитись.

Парляментарна политика нашихъ послôвъ въ радѣ державнôй и въ соймѣ поверталась давною дорогою малоуспѣшности и мѣрнои ôтпорности. Интерпеляція о кривдахъ при описѣ людности, внесена нашими послами въ радѣ державнôй, интерпеляція о безправныхъ домовыхъ ревизіяхъ и конфискатахъ рускихъ книжокъ и часописей, внесена въ соймѣ, немногѣ бесѣды райхсратовыхъ послôвъ Ковальского, Кулачковского и Озаркевича въ справахъ шкôлъ, податкôвъ и крывды руского духовенъства, знаменита и всѣма Русинами съ одушевленьемъ принята соймова бесѣда о. Стефана Качалы противъ интернату Змартвыхвстанцѣвъ, критична бесѣда дра Ив. Добрянского въ справѣ селяньского банку, — ось важнѣйшѣ дѣла нашихъ послôвъ. Але мимо того осталася на дѣлѣ политична безуспѣшнôсть. Вже здавна объявлювана незгода межи нашими трема послами рады державнои, ихъ непевне становище межи правицею а лѣвицею и особистѣ уразы довели наконець до явного, а для всѣхъ Русинôвъ сумного роздору межи тыми послами. Теперь еще менше якъ доси, можна надѣятись на яку небудь успѣшну и единодушну дѣяльнôсть зъ ихъ стороны.

Та правду сказати, нашь нарôдъ вже и безъ того переставъ лише ôтъ нашои парляментарнои политики выжидати лучшои будучности для себе. Звязь межи выборцями а послами остаеся дуже слабою. Тôлько двохъ соймовыхъ послôвъ: о. Ясеницкій и п. К. Охримовичь станули передъ своими выборцями и здали справу зъ своеи посольскои дѣяльности та пояснили имъ станъ нашои парляментарнои политики. Многѣ выборцѣ хочь самѣ завзывали своихъ послôвъ до такого посольского справозданя, не дôждались побачити свого посла передъ своимъ лицемъ.

Тожь само дармо выглядае доси загалъ Русинôвъ ôтъ райхсратовыхъ послôвъ поясненя теперѣшного положеня парляментарного въ Вѣдни, що одно лише моглобъ розъяснити парламентарну политику нашихъ вѣденьскихъ послôвъ.

При такôмъ станѣ рѣчей, при очевиднôй безуспѣшности нашои дотеперѣшнои политики, починае рускій нарôдъ щоразъ бôльше глядати своеи силы и поруки красшои будуности въ самôмъ собѣ, въ организаціи своихъ силъ, въ просвѣтѣ и неусыпаючôй працѣ спôльными силами. Пôдвышенье грунтового и домового податку, великѣ выдатки державнѣ, краевѣ и повѣтовѣ, безпомôчнôсть и непорадность економична, — все то щоразъ бôльше будитъ у народа почутье потребы самооборони своихъ интересôвъ, а дотеперѣшна безуспѣшнôсть въ тôмъ взглядѣ наказуе глядати причины зла въ дотеперѣшнôй оспалости и бездѣльности, та въ браку организаціи зъ долу. Та свѣдомôсть наводитъ загалъ нашого народа на новѣ дороги, котрѣ ачейже выведутъ насъ зъ дотеперѣшнои недолѣ. Потреба организаціи нашихъ силъ скрѣпила пôднесену гадку згоды всѣхъ Русинôвъ для народно-политичнои дѣяльности; она выродила гадку основуваня повѣтовыхъ товариствъ политичныхъ, вызвала бôльшу дѣяльнôсть около народнои просвѣты черезъ закладанье сельскихъ читалень, а коло матеріяльного пôддвигненя народа черезъ закладанье малыхъ касъ пожичковыхъ, черезъ охорону нашихъ селянъ ôтъ вызыскуваня, черезъ закладанье христіяньскихъ крамниць и т. д.

Щобы обезпечити нашѣ интересы народнѣ на поли нашихъ шкôлъ и ширше повести народну просвѣту, завязалось минувшого року „руске товариство педагогичне“ во Львовѣ. По тôмъ товариствѣ можна надѣятись много користи для нашого шкôльництва и для народнои просвѣты, скоро тôлько оно вспѣе широко розвинути свою дѣяльнôсть.

За минувшій рôкъ повстало въ Галичинѣ кôлькадесять селяньскихъ читалень. Наспѣвае пора, щобъ загалъ Русинôвъ поклопотався, пôдпомагати тѣ читальнѣ не тôлько книжками и часописями, але й ôтчитами — живымъ словомъ и прикладомъ.

Въ Долинѣ завязалось минувшого року перше повѣтове товариство политичне. За симъ прикладомъ пôдутъ, здаеся, незадовго и другѣ нашѣ повѣты, божь и справдѣ наспѣвъ вже послѣдный часъ, щобы мы мали вже разъ живѣ и жизненнѣ та до народу близькѣ и съ народомъ звязанѣ осередки политичнѣ.

Такожь пôдносятся голосы, щобы такъ, якъ се зробили Нѣмцѣ, и у насъ такожь зôбрався кружокъ правникôвъ и практичныхъ людей, котрѣбы правничими порадами и практичною помочею пôдпомагали нашь нарôдъ, такъ въ загальныхъ якъ и въ поодинокихъ случаяхъ доходити своихъ правъ и успѣшнѣйше боронитись противъ неправныхъ напастей и кривдъ.

Такъ отже починае наше народне житье щоразъ бôльше будитись въ самыхъ масахъ народа, наша праця народна звертаеся до самыхъ основъ, до народнои душы, до народнои самодѣятельности, до самопомочи. Ся праця буде важка, буде потребовати много труду, много жертвъ, много самозреченья, буде потребовати много часу, заки принесе добрый овôцъ, але ся праця буде певна, буде певно успѣшна, бо ся праця буде основана на здоровôй основѣ, на основѣ народнои самодѣятельности.

Ся праця буде основана на основѣ, на котрôй основавъ свою державу Вашингтôнъ, на котрôй основавъ свою державу Бисмаркъ, на котрôй основавъ свою державу Кошутъ, на котрôй основавъ свою державу Гладстонъ, на котрôй основавъ свою державу Гамбетта, на котрôй основавъ свою державу Бейстъ, на котрôй основавъ свою державу Тисса, на котрôй основавъ свою державу Ауэрсвальдъ, на котрôй основавъ свою державу Стремайеръ, на котрôй основавъ свою державу Шмерлингъ, на котрôй основавъ свою державу Таффе, на котрôй основавъ свою державу Тунъ, на котрôй основавъ свою державу Лобковицъ, на котрôй основавъ свою державу Клам-Мартиницъ, на котрôй основавъ свою державу Ауэрспергъ, на котрôй основавъ свою державу Шварценбергъ, на котрôй основавъ свою державу Меттернихъ, на котрôй основавъ свою державу Наполеонъ I., на котрôй основавъ свою державу Наполеонъ III., на котрôй основавъ свою державу Александръ I., на котрôй основавъ свою державу Николай I., на котрôй основавъ свою державу Александръ II., на котрôй основавъ свою державу Александръ III., на котрôй основавъ свою державу Николай

недбаныхъ доси найпершихъ основъ политичного житя и до организаціи силъ, а що сей зворотъ ôтбуваєся у насъ доперва пôсля многихъ сумныхъ досвѣдôвъ дотеперѣшнои безъ-успѣшности высоко-политичнои, то можна мати надѣю, що власне по такихъ досвѣдахъ органична праця зъ долу до горы розвинеся у насъ щоразъ ширше и скоро обôйме собою всѣ нашѝ круги. Працѣ и працѣ, свѣтла и науки, щирои любви и згоды всѣхъ Русинôвъ — ось сей покликъ, котрымъ витаємо новый рôкъ съ твердою надѣєю на красшу будучнôсть.

Противникамъ згоды Русинôвъ.

Съ кôнцемъ минувшого року за иниціятивою Вп. о. С. Качалы пояснили мы по можности всесторонно дотеперѣшнѝ ôтношеня нашихъ партій якъ и способôвъ, въ якій можнабы у насъ перевести помиренье и сполученье всѣхъ Русинôвъ для живои и успѣшнои дѣяльности народно-политичнои. Мы були зовсѣмъ безсторонніи, не пôдносили нѣ однои партіи понадъ другу, не розранювали партійныхъ спорôвъ, а руководились лише выключно однымъ добромъ нашого народа, одною думкою, всѣмъ щирымъ Русинамъ спôльною: „добра хощу Руси“. Мы лишили на сторонѣ литературнѣ споры, а се не тôлько длятого, що литературнѣ пытаня рѣшаются самою литературою и наукою а не политикою, але такожь длятого, що наша литература мимо рôжныхъ стремлень и спорôвъ все таки чимъ дальше тымъ бôльше розвиваєся и съ часомъ, здаєся, сама собою, силою науковои працѣ выдвигнеся зъ дотеперѣшныхъ спорôвъ до повного ладу. Мы указали народно-политичну дѣяльнôсть всѣхъ Русинôвъ сполучеными силами яко цѣль згоды чи компромису партій, а коли кожда дѣяльнôсть повинна мати свою ясну идею и знати, до чого має звертатись та для кого працювати, то мы положили яко основну идею нашои спôльнои народно-политичнои дѣяльности ту идею нашои самостôйнои народности рускои, яка вже и доси ôтъ першого часу нашого конституційного житя, а навѣть еще передъ конституцією, завсѣгды була спôльною идеєю всѣхъ галицкихъ Русинôвъ, яко така есть вже законно въ нашôй державѣ признана и творитъ головну и єдину пôдставу конституційнои рôвноправности Русинôвъ съ другими народами Австріи. Мы отже не накидали нѣкому нѣякого нового идеалу, але приняли существуючу и вже признану идею обороны и розвою самостôйности (мало-) рускои народности яко цѣль и провôдну идею нашои сполученои народно-политичнои дѣяльности. Думаємо, що кто не хоче остатися лише доктринеромъ, кто не хоче потягнути нашу Русь на поле неясныхъ и зовсѣмъ непевныхъ а притôмъ небезпечныхъ експериментôвъ, кто не бажає довести насъ до того сумного и безъôтрадного стану, въ якôмъ опинилась наша угорска Русь, теперь майже зовсѣмъ умертвлена такими доктринерскими експериментами, — сей необходимо муситъ приняти даный фактъ, числитися съ нашимъ дотеперѣшнымъ житьемъ и нашимъ узаконенымъ бытомъ и станути на тôй, всѣмъ Русинамъ спôльнôй, основѣ нашои дотеперѣшнои дальшои дѣяльности.

Рôжницѣ можливѝ лише въ способѣ, якъ, въ якôй формѣ перевести згоду на дѣлѣ и кто мавбы зробити тутъ початокъ, с. е. взяти дѣло помиреня въ свои руки. Мы надѣялися именно въ тôмъ взглядѣ почути голосы нашихъ часописей, бож вже наспѣла крайна пора, супротивъ нашои дотеперѣшнои бездѣльности политичнои и надходячихъ выборôвъ всѣма силами и якъ найскорше взятися до дѣла и всѣма щирыми патріотами такъ горячо выжиданую згоду всѣхъ Русинôвъ зробити вже разъ довершенымъ фактомъ. Потреба скорого а щирого помиреня есть такъ очевидною и наглячою, такъ загально почуваною и зрозумѣлою, що булобъ зовсѣмъ злишнымъ, тратити слова и въ сотный разъ доказувати то, що вже не ôтъ нынѣ стало для всѣхъ яснымъ.

Тожь дуже болючо мусѣло се вразити кождого щирого патріота, коли замѣсть поясненя и указаня средствъ и способôвъ помиреня партій, пôднеслися въ гдекотрыхъ галицкихъ часописяхъ голосы, просто вымѣренѝ противъ згоды и якôбы обчисленѝ на пôддержанье межи Русинами дальшои ненависти партійнои и бездѣльности народнои... Зъ святои идеи згоды Русинôвъ робится „ловкій фразесъ“, сама гадка згоды Русинôвъ выставляєся яко выдумка „злѣйшихъ ворогôвъ“, а цѣла справа, такъ многоважна для будучности нашои Руси, зводится на пытанье особистого интересу — бôльшого або меншого числа предплатникôвъ якои тамъ газеты и все то прикрываєся якимись ôтзывами чужосторонныхъ газетъ, — ôтзывами, о котрыхъ намъ въ першій разъ приходится дôзнатись доперва зъ тыхъ жалкихъ трепетôвъ передъ помиреньемъ Русинôвъ! Чижь се не сумно, не упокоряючо, не болючо? Оборона и дальшій розвôй идеи, силою котрои Русины пережили всѣ довговѣковѝ злиднѣ, бурѣ и тучѣ, котра насъ Галичанъ устами нашихъ Шашкевичѣвъ, Устьяновичѣвъ, Головацкихъ, Могильницкихъ, Куземскихъ, Борысикевичѣвъ и др. въ 1848 р. розбудила до дальшого нового житя, поступу и розвою, котра своєю непоборимою жизненностею и доси удержала нашъ народъ при житю мимо найзавзятѣйшихъ напорôвъ нашихъ ворогôвъ и есть еще нашимъ єдинымъ, конституційно запорученымъ жереломъ нашого житя и права народного, — оборона и розвôй сеи идеи называєсь „ôтказаньемся ôтъ народнои идеи!“

Щôжь ставится на мѣсце сеи идеи, що ставится на мѣсце згоды Русинôвъ, яка дорога указуєся для нашои дальшои дѣяльности политичнои?

На се нема у противникôвъ помиреня ôтваги, дати яку небудь ясну ôтповѣдь. Разъ ставится яко условіе, щобъ галицкѝ Русины приняли одинъ (близше неозначеный) литературный языкъ „яко науковый“, а заразомъ задержали свôй питомый рускій языкъ „яко педагогичне средство“; другій разъ ставится яко условіе „успѣшного выходу для австрійскои Руси“: — „сознати духове єдиньство съ „Кіевляниномъ“, „М. Вѣдомостями“ и „Русь“, котрѝ маютъ бути органами всеи Россіи; а въ третій разъ вже подаютъ намъ раду обмежитись лише на австрійску Русь, а лише „духовно єдинитись“ съ Россією, — при чѣмъ всѣмъ нема навѣть ôтваги, явно сказати сего послѣдного слова.

Не входимо въ то, якъ можна выключити педагогію зъ помежи наукъ и якъ може народъ розвиватись въ двохъ языкахъ, поминаємо неясность и рѣзку суперечность всѣхъ трехъ намъ подаваныхъ средствъ, а пытаємо лише, чи и въ чѣмъ помôгутъ намъ навѣть тѣ всѣ три средства разомъ при выборахъ до сойму и рады державнои, при выборахъ до радъ повѣтовыхъ, при оборонѣ матеріяльныхъ интересôвъ нашого народу и нашои интелигенціи, при оборонѣ противъ насильнои польонизаціи, при организаціи нашихъ силъ для успѣшнои дѣяльности политичнои,—словомъ,— при всѣмъ тôмъ, на що має и якъ найскорше повинна розтягнутись наша народно-политична дѣяльнôсть сполучеными силами? До того еще, правду сказати, всѣ тѣ средства анѣ не новѣ, анѣ въ першій разъ пôдношенѝ и на дѣлѣ переводженѝ. Они стоятъ у насъ вже ôтъ кôльканайцять лѣтъ яко лѣкъ на нашу безъуспѣшнôсть политичну, а коли мимо того нынѣ по стôлько лѣтахъ приходится шукати новои порады и поправы, нового лѣку, то именно длятого, що тѣ лѣки нѣчого не помогли, а може и пошкодили. Згадаймо лише угорску Русь: она (с. е. єи интелигенція) пôшла давно за тыми радами, она приняла сей литературный языкъ, она покинула свôй питомый языкъ — а нынѣ треба заплакати надъ угорскою Русею. „Вернѣтеся лѣта мои, лѣта молоденькѝ“, (лѣта Духновичѣвъ, Павловичѣвъ, Кралицкихъ, що писали рôдною мовою) — „вернѣтеся лѣта живои вѣры и щирои любви рôдного слова“, — може нынѣ заплакати угорска Русь, але лѣта не вертаются, и навѣть мадярскій языкъ скорше вкорѣнився ôтъ такъ званого общого литературного языка и мадяризація запинаєся еще лише тамъ, где жіе живе слово (мало-) руске: передъ селяньскими хатами. А щожь доперва можнабы сказати про конкуренцію сего литературного языка съ языкомъ польскимъ вже безперечно близшимъ и приступнѣйшимъ для нашого народу ôтъ языка мадярского?

Не лихо намъ съ нашимъ языкомъ и съ нашою литературою, але лихо намъ съ нашою дотеперѣшною политикою и партійною ненавистею. Се полагодити и сполучити всѣхъ Русинôвъ до живои дѣяльности народно-политичнои въ згодѣ и мирѣ для добра нашого народа, — ось въ чѣмъ потреба и цѣль згоды. Не видимо нѣякои причины и сего намъ доси не доказано, щобы литературнѣ споры не дали ôтлучитись ôтъ политичныхъ, щобы политична згода сама собою була неможлива и неосущима.

Тожь не думаємо, щобы такѣ рады могли чимъ небудь приспѣшити або облегчити сполученье всѣхъ Русинôвъ до живои народно-политичнои дѣяльности, еще менше можна дôйти до сего пôдозрѣваньемъ и пôддержуваньемъ партійнои недовѣрчивости и ненависти. Намъ здаєся, що всѣ нашѝ партіи радѝбы добитись лучшои долѣ для нашого народу, що нѣ однôй партіи не можна ôтмовити доброи вѣры и волѣ, и що дотеперѣшнѣ факта, особливо послѣдныхъ лѣтъ, розсѣяли и устороніли тѣ недорозумѣня и пôдозрѣваня, якими доси несправедливо понижувано, або и впростъ обвинювано поодинокѣ партіи. Тожь не можемо розумѣти, якъ можна пôсля сего всего противъ о. Качалы и всѣхъ щиро бажаючихъ згоды Русинôвъ пôдносити замѣтъ, що „тѣ люде почавши ôтъ часôвъ пок. Лавровского нѣколи не думали серіозно о помиреню“. Пôдносити такѣ замѣты безъ найменшои пôдставы въ пору, коли вся наша Русь готова довершити великій актъ помиреня всѣхъ Русинôвъ, значитъ пôдрывати саму згоду и ôтновляти давну вражду. Не знаємо, чи се патріотично въ хвилю, коли щоразъ завзятѣйшій напôръ нашихъ ворогôвъ каже намъ зôбрати всѣ силы, щобъ выдержати вражу напасть и зберегчи жизнь нашои народности. Не знаємо такожь, чи згоду и спôльну народно-политичну организацію Русинôвъ можна заступити такими неясными хвальбами, якъ „духовне єдиненіе“ съ далекими краями и народами и чи Русины, що при своємъ дотеперѣшнôмъ роздробленю не въ силѣ навѣть выдержати напору ворогôвъ въ Галичинѣ, можутъ трудитись вже не для своеи тѣснѣйшои ôтчины“, але для „всеи велико-рускои землѣ“. Такѣ шумнѣ на око ôтзывы заключаютъ въ собѣ заразомъ нѣчимъ неоправдану самохвальбу тыхъ, ôтъ кого они походятъ, а нѣчимъ неоправданый замѣтъ противъ цѣлои такъ зв. молодои партіи.

Коли вже бесѣда о „духовôмъ єдиненію съ всею Россією“, то для святои правды годится сконстатувати, що именно т. зв. молода партія, зовсѣмъ не лякаєся духово єдинитись с. е. знакомитись съ тымъ всѣмъ, що справдѣ доброго и красного вытворила и вытворює российска литература. Коли у насъ въ Галичинѣ знанѝ творы такихъ Гоголѣвъ, Лермонтовыхъ, Некрасовыхъ, Тургеневыхъ, Салтиковыхъ Писемскихъ, Достоєвскихъ, Рѣшетниковыхъ, Добролюбовыхъ и т. д. если у насъ знанѝ працѣ россійскихъ ученыхъ, то се именно лише заслугою такъ званыхъ молодыхъ чи мягкихъ Русинôвъ и ихъ литературныхъ часописей, а не заслугою тои часописи, котра хочь такъ дуже докоряє Галичанамъ боязнею передъ „духовнымъ єдиненіемъ съ Россією“, доси не подала нѣ однои стрѣчки тыхъ россійскихъ писателѣвъ и ученыхъ чи то въ оригиналѣ чи въ перекладѣ и за все то лише рекомендує однѝ „М. Вѣдомости“, „Кіевлянина“ и „Русь“! Пôднесеный замѣтъ не дасться отже нѣякъ оправдати, Та зъ другои стороны, правду сказати, наша интелигенція, коли она має остатись справдѣшною интелигенцією, не може „духово є-

---

ляхъ великихъ дôбръ и въ урядничихъ та мѣщаньскихъ кругахъ нашихъ мѣстъ и мѣсточокъ. Великѝ посѣдателѣ дôбръ, капиталисты, богатѝ мѣщане, а за тымъ разомъ и банки та всякѝ промысловѝ предпріємства — ось що держитъ и може держати великѝ щоденнѝ политичнѝ часописи и тутъ заступати свои идеѣ, а що важнѣйше — свои интересы клясовѝ. Та й при тôмъ саме политичне верховодство Полякôвъ въ краю держитъ перевагу по сторонѣ польскои прасы политичнои. Руска праса политична не має нѣякои пôдмоги ôтъ великихъ посѣдателѣвъ дôбръ, ôтъ великихъ капиталистôвъ, ôтъ банкôвъ и промысловыхъ предпріємствъ, — она держится силою самои середнои клясы, (священикôвъ, урядникôвъ, учителѣвъ и т. д.), взглядно дуже убогои, бôльше патріотичнои якъ грошевитои. Тожь головна рôжниця мѣжь силою польскои а рускои прасы политичнѣи — и головна причина сеи рôжницѣ — почывае въ рôжницѣ матеріяльныхъ засобôвъ, а не въ моральнôй силѣ. По чіёй сторонѣ бôльше здоровои и жизненнои мысли политичнои, бôльше живыхъ идей, бôльше поступовости и бажаня праведного а свобôдного житя, — сего не можна осудити зъ однои матеріяльнои переваги; тутъ требабъ заглянути глубше въ саму сущнôсть идей обохъ сторôнъ, а тутъ вже ледво чи прійшлосьбы хочь въ чѣмъ небудь поступитись Русинамъ передъ Поляками. Та се завелобъ мене за далеко поза границѣ мого невеличкого огляду.

Дуже близько спорôднена съ нашими политичными часописями суть нашѝ популярно-политичнѝ, бож они звертаются головно до просвѣты и розбудженя политичного житя въ самыхъ масахъ народу. Оттутъ що до популярно-политичныхъ часописей Русины не тôлько вповнѣ вырôвнуютъ Полякамъ, але безперечно дуже значно ихъ перевышаютъ. Въ прирôвнаню до 5 рускихъ популярно-политичныхъ часописей не маютъ галицкѝ Поляки выказати нѣ однои польскои популярнои часописи, котра що до своеи стôйности могласъ рôвнатись съ нашими рускими часописями популярными. Такѝ газетки якъ Wieniec i Pszczółka скорше належатъ до церковно популярнои прасы и зовсѣмъ далекѝ ôтъ того, ширити мѣжь польскимъ людомъ правдиву просвѣту и свѣдомôсть политичну. Галицкѝ Поляки не здобулись доси нѣ на одну хочь троха стôйну и поважну популярну часопись для просвѣты свого народа, они здобулись лише на пôддержанье „Switła“, котре замѣсть ити межи польскій людъ, має цѣль приєднувати рускій народъ для польскои политики. Навѣть непеpіодичнѝ популярнѝ выданя польскѝ не можутъ на рôвнѣ стати съ нашими непеpіодичными популярными выданями пôддержуваными передовсѣмъ нашими просвѣтными товариствами „Просвѣта“ и „Товариство им. Качковского“, котрѝ рôчно выдаютъ около двайцять популярныхъ книжочокъ. Товариство „Просвѣта“ выдало р. 1881 шѣсть популярныхъ книжочокъ: „Паша душа въ господарствѣ“ *Іос. Барѣньского*, „Веснянка“, читаночка *В. Шухевича*, „Дещо про здоровле“ *В. Ш.**, „Житье просвѣтителѣвъ Славянъ св. Кирила и Методія“ *дра Целевича*, „Календарь на р. 1882“ съ литерат. альманахомъ *В. Лукича* и „Про управу лену и конопель“ — всего разомъ около 20 печатн. лист. Стôлько жь менше бôльше печатныхъ листôвъ популяр. книжочокъ выдало такожь „Товариство им. Качковского“. „Батькôвщина“ выдала майже 30 печатныхъ листôвъ, „Наука“ (безъ „Слова Божого“) около 20 лист., „Руска Рада“ тожь само 20 лист., а „Вѣче“ 12 листôвъ. Дочисливши до сего еще такѝ осôбнѝ выданя „Народного правотаря“ пôдъ редакцією „Батькôвщины“, популярно-церковну газетку „Слово Боже“ и „Крейцарову Библіотеку“, тожь само выдавану для народа, дочисливши наконець до ряду популярныхъ выданъ фахово а для народа зовсѣмъ приступно и зрозумѣло редагованого „Господаря и Промышленника“ (рôчно 24 чиселъ), можна сказати, що загальне число рôчныхъ рускихъ выданъ популярныхъ мало що не досягае 200 печатныхъ листôвъ. Есть се праця, котрою галицкѝ Русины можутъ безперечно повеличатися передъ своими сусѣдами. Внутрѣшна стôйнôсть и практична хосенность рускихъ выданъ популярныхъ зъеднала вже собѣ добру славу навѣть у самыхъ противникôвъ. Тымъ не хочу еще зовсѣмъ сказати, щобъ нашимъ популярнымъ выданямъ не треба було поправы, бôльшои старанности и основности, та поступу до довершенности. Чимъ дальше, тымъ тяжшою стаеся задача народнои просвѣты, бо коли въ народѣ оживае свѣдомôсть самого себе и пôзнанье своихъ потребъ, то и праця популярно-просвѣтна муситъ ставати ширшою и глубшою.

Нашѝ педагогичнѝ часописи рôвнозначатся менше-бôльше що до числа съ польскими педагогичными часописями: „Шкôльна часопись“ — Szkoła; „Новость“ и „Пріятель дѣтей“ — Przyjaciel dzieci. Тôлькожь що до своеи внутрѣшнои стôйности уступаютъ они не въ однôмъ, а именно наша словесна праця для дѣтей и молодѣжи еще дуже слаба и потребуе великои поправы и значного побôльшеня. Можна надѣятись, що „руске товариство педагогичне“ прійде бодай съ часомъ въ помôчь тымъ єдиницямъ, що доси о своихъ силахъ и середъ непріязныхъ обстановъ трудятся на нивѣ педагогичнои словесности.

Не легко приходитъ порôвнувати рускѝ періодичнѝ выданя литературнѝ съ польскими литературными выданями. Велика тутъ рôжнороднôсть такъ що до формы якъ и що до самого предмету. Р. 1881 мали галицкѝ Поляки чотыри головнѝ періодичнѝ часописи литературнѝ: во Львовѣ: Tydzień polski (що тыждня одинъ печатаный листъ) и Przewodnik naukowy (мѣсячникъ — додатокъ до урядовои Gazet-ы lwowsk-oи), а въ Краковѣ: Przegląd polski (мѣсячникъ пôдъ редакцією Станислава гр. Тарновского) и Muzeum (выдаване выпусками два разы на мѣсяць). Краковске Muzeum почало выходити съ початкомъ р. 1881, та не перестояло навѣть пôврoку, упавши задля браку предплатникôвъ. Львôвскій Tydzień polski боровся черезъ 5 лѣтъ о свое существованье и тожь само переставъ выходити съ кôнцемъ р. 1881, маючи всего на всего лише 170 предплатникôвъ. Урядовый Przewodnik naukowy держится правительственными средствами попри Gazet-ѣ lwow., має характеръ бôльше архаично-науково польскій и въ сущности не може уважатись за литературный органъ. Лишаеся отже одинъ краковскій Przegląd polski яко властивый литературный журналъ галицко-польскій. Въ всходнôй Галичинѣ Поляки не маютъ теперь нѣ одного свого литературного органу. Такъ отже на литературнôмъ полѣ галицкѝ Русины щоразъ бôльше дорôвнуютъ галицкимъ Полякамъ, дарма що сѝ послѣднѝ маютъ свои два университеты, Академію Наукъ, Библіотеку Оссолиньскихъ, всѣ середнѝ школы въ Галичинѣ (съ выняткомъ одной — єдиной рускои гимназіи), маютъ отже людей, вже по своему заводу покликаныхъ до литературнои праці и матеріяльно обезпеченыхъ до такои працѣ; дарма, що по сторонѣ галицкихъ Полякôвъ есть сила матеріяльна и широкій кругъ такои интелигенціи, що не ôтôймаючи собѣ нѣ кусничка хлѣба ôтъ сытыхъ устъ, може и повинна живитись словеснымъ кормомъ.

Само собою розумѣеся, що литературно наукова праця галицкихъ Русинôвъ въ многôмъ гдечѣмъ не може рôвнатись съ такоюжь працею

динитись“ лише въ одною россійскою литературою, она зарóвно єдинится духово съ цѣлою Славяньщиною, и не съ одного Славяньщиною, але съ цѣлымъ цивилизованымъ свѣтомъ, съ всѣмъ тымъ, що доброго и красного, живого и жизненного вытворила захóдно-европейска цивилизація, захóдно-европейска наука, европейскá литературы. Нарóдъ, що замикаєся передъ цивилизацiєю, не має бýдучности, тожь Русины вже задля того одного не можутъ óткидати óтъ себе правдивыхъ плодóвъ цивилизаціи, где нѣ були бъ они выплеканѣ — чи въ Славяньщинѣ чи въ Захóднóй Европѣ. Тóлько жь се скарбъ загально и для всѣхъ живыхъ народóвъ приступный и коли якій нарóдъ хоче дальше жити и розвиватись, а не завмерти паразитомъ, муситъ єще самъ працювати и на культурныхъ основахъ при пóдмозѣ посторонныхъ средствъ цивилизаційныхъ розвивати своє питоме житье народне, до працѣ цивилизованыхъ народóвъ докладати и свою пайку. Щобъ можна намъ спокóйно и широко вести таку працю народну, треба намъ обезпечити наше народне житье, охоронитись óтъ насильныхъ нападóвъ ворожихъ и óтъ вынародовленя. Для того треба намъ перше всего сполучити и зъорганизовати нашѝ силы, розвинути живу народно-политичну дѣяльнóсть и всею силою стояти на сторожѣ нашихъ правъ конституційныхъ. До сего має положити основу згода всѣхъ Русинóвъ, за котрою мы стоимо неустрашимо. Кто противится помиреню и згодѣ Русинóвъ, кто звертає такъ жизненне пытанье на манóвцѣ и роздорожа, кто пóддержує взаимну недовѣрчивóсть и незгоду, сей не може назватись щирымъ другомъ политичнои и культурнои працѣ Русинóвъ. Та маємо надѣю, що се будутъ лише єдиничнѝ голосы, котрѝ не найдутъ послуху середъ загалу. Мы маємо рóвне право промавляти такъ въ имени старшои якъ и молодшои партіи и можемо совѣстно сказати, що бажанье щирои и скорои згоды рóвносильно по однóй якъ и по другóй сторонѣ. Ходитъ лише о переведенье дѣла а чейже не дуже довго прійдеся ждати тои хвилѣ, коли вже равъ всѣ разомъ дружно сполучеными силами станемо до єдинодушнои працѣ народно-политичнои.

Инструкція податкова.

Вѣдомо читателямъ „Дѣла“, яку завзяту борбу мусѣло перебути министерство гр. Таффе, а взглядно мин. скарбу дръ Дунаєвскій при розправахъ въ комисіяхъ и въ повнóй радѣ державнóй въ маю и червцю м. р. задля уставы о головнóй сумѣ податку грунтового. Вѣдомо, що óтъ принятя сеи уставы зависѣло тогды дальше существованье министерства и що гр. Таффе рѣшився на случай непринятя сеи уставы просити о димисію. Вѣдоме такожь содержанье уставы зъ дня 7 червця 1881, а именно установа, що óтъ року 1881 має приписоватися грунтовый податокъ на пóдставѣ новыхъ операт óвъ катастральныхъ; однакожь передъ остаточнымъ переведеньемъ реклямацій не може грунтовый податокъ перевысшати: въ роцѣ 1881 податку зъ року 1880 + $^1/_{10}$ часть остатного сего податку (зъ р. 1880), а въ слѣдуючихъ лѣтахъ óтъ 1882 почавши не може перевысшати податку зъ року 1880 + $^1/_{10}$ части сегожь, такъ що рóжниця межи старымъ податкомъ вымѣренымъ на пóставѣ новыхъ операт óвъ катастральныхъ, взростає зъ року на рóкъ о $^1/_{10}$ часть.

Не вѣдома однакожь читателямъ тенденція сеи уставы. Тои тенденціи не розумѣли въ своємъ часѣ и палаты рады держ., а нѣмецкѝ часописи звали злосливо нову уставу якимсь таємничимъ hocus-pocus министра Дунаєвского.

Не хочемо братися розвязувати сеи загадки, такъ впрочѣмъ труднои до розвязаня, покличемося тутъ на разѣ на власнѝ слова п. министра пóдчасъ розправъ въ комисіяхъ и въ повнóй радѣ держ.; не сомнѣваємося однакожь, що зъ наслѣдкóвъ тои уставы, котрѝ въ дальшóй части сеи статіи выкажемо, мыслячій читатель догадаєся властивои тендеціи.

Мин. Дунаєвскій доводивъ палатамъ, що вымѣренье податку передъ укóнченьемъ реклямацій на пóставѣ о много высшого ошацованя нового катастру выкличе незадоволенье у податникóвъ; щобы успокоити податникóвъ треба бы ихъ поволи до того податку призвычаювати, пóносячи въ першóмъ роцѣ о одну десяту часть, а въ слѣдуючихъ лѣтахъ дрóбными приростами постепенно, ажь поки по десятёхъ лѣтахъ осягнеся властиву суму податкову. — На закиды противникóвъ, що въ той спосóбъ не тóлько не вернутся кошта понесенѝ на регуляцію податку, але не осягнеся навѣть квота податку, яка въ давнѣйшихъ лѣтахъ бувала, óтповѣвъ п. министеръ съ всякою певностію, свѣдомый непомыльности своихъ цифръ и своихъ мнѣній, що обава даремна, що вже въ р. 1881 буде такъ значный прирóстъ въ грунтовóмъ податку, що на смѣло можна вже сю уставу уважати за першу пóдвалину, за першій крокъ привернення рóвноваги въ буджетѣ.

И дѣйстно, ухвалена устава отримала дня 7 червня 1881 найвысшу санкцію.

На пóставѣ сеи уставы и выданыхъ инструкцій переводовыхъ почали податковѝ уряды вымѣрювати новый податокъ на р. 1881.

Богато було крику по часописяхъ о тóмъ вымѣрѣ податковóмъ. Зъ того галасу однакожь фаховый чоловѣкъ добачавъ тóлько то, що интересована публичнóсть за мало поинформована що до властивого стану рѣчей. Такъ якъ справа зъ разу стояла, могли тóлько выняткóво гдеякій властителѣ грунту боятися пóдвысшеня податку и то тóлько о одну десяту часть дотеперѣшнои належитости. Значна бóльшóсть господарствъ и цѣла масса властителѣвъ разомъ взята, могла надѣятися зменшеня податку.

Ся наша гадка може выдастся многимъ иронією. Можемо однакожь запевнити, що такъ есть истинно, а вѣдомости нашѝ походять выключно зъ сферъ урядовыхъ.

Слѣдуючій примѣръ окаже намъ выслѣдокъ (результатъ) вымѣру податку пóсля новои уставы:

1. Число порядкове	2. Имя податника	3. Число дому	4. Приходъ зъ грунту пóсля операт óвъ катастральныхъ зр.	4. кр	5. 22·1% податокъ грунтовый зр.	5. кр.	8. Податокъ зъ року 1880 + $^1/_{10}$ часть зр.	8. кр.	9. Належитъ на рóкъ 1881 приписати зр.	9. кр.
1	Двóръ	1	1000	—	221	—	156	20	156	20
2	Священикъ	3	300	—	66	30	43	8	43	8
3	Иванъ Сапрунъ *)	6	100	—	22	10	46	60	22	10
4	Гриць Колодѣй	9	10	—	2	21	2	—	2	—
5	Петро Торганъ**)	10	200	—	44	20	60	12	44	20
6	Данило Мартинишинъ ***)	15	100	—	22	10	40	68	22	10
7	Ксепя Мотюкъ	18	20	—	4	42	4	30	4	30
8	Васильо Чабанъ	19	200	—	44	20	26	28	26	28
9	Семань Чубатый	25	30	—	6	63	6	—	6	—
10	Матѣй Горбаль	26	50	—	11	5	13	20	11	5
11	Гершь Вайнребъ	27	200	—	44	20	20	36	20	36
13	Прокóпъ Вовкъ	28	10	—	2	21	2	8	2	8
	Разомъ		2220	—	490	62	420	92	359	75

*) Часть грунтóвъ вода забрала, отже прихóдъ значно менший и податокъ о много уменшаєся.

**) Давнѣйше зъ причинъ несправедливого помѣру и шацунку платывъ за богато.

***) Платывъ давнѣйше óтъ грунтóвъ, котрыхъ не посѣдавъ; а годѣ дóйти, кто тѝ грунта посѣдає?

Для лекшого рахунку возьмемо одну громаду, зложену тóлько въ двóрского обшару, священика и десятёхъ рустикалѣстóвъ*). — Въ образци I оказує намъ рубрика 1 число порядкове, рубрика 2 имя грунтового посѣдателя, рубрика 3 єго число дому, рубрика 4 прихóдъ зъ грунту пóсля новыхъ операт óвъ катастральныхъ, рубрика 5 представляє 22·1% податокъ грунтовый выпадаючій пóсля уставы зъ 7 червця 1881 óтъ повысшого приходу, — рубрика 8 представляє податокъ зъ року 1880 по дочисленю однои десятои части, а рубрика 9 представляє податокъ, котрый має бути на р. 1881 пóсля згаданои уставы приписаный и заплаченый. — Представляємо сей образець въ тóй самóй формѣ, въ якóй суть выготовленѝ такъ званѝ табелѣ репартиційнѝ грунтового податку на рóкъ 1881, опускаючи рубрики 6, 7, 10, 11 и 12 яко немаючѝ жадного вплыву на нашь нынѣшный вывóдъ.

Зъ того образця показуєся:

Податокъ зъ р. 1880 по дочисленю $^1/_{10}$ части выноситъ 420 зр. 90 кр., отже выносивъ óнъ въ роцѣ 1880 безъ дочисленя $^1/_{10}$ части 382 зр. 64 кр. — На рóкъ 1881 приписуєся 359 зр. 75 кр. — отже менше о 22 зр. 89 кр. Се зменшенье припадає выключно на рустикалистóвъ зъ пóдъ позиціи 3, 5, 6, 10, — а пóдвысшеня при дворѣ, при священику и при 6 рустикалистахъ. Поминувши, що такъ прибóльшенье податку, якъ и уменшенье у поодинокихъ податникóвъ, споводоване уставою зъ 7 червця 1881, зовсѣмъ не має раціональнои пóставы, то однакожь пóдносимо се на доказъ нашои въ горѣ высказанои гадки, що устава зъ 7 червця 1881 въ своємъ чистóмъ и льогичнóмъ значеню, есть для рустикалистóвъ єще взглядно користна.

*) Властителѣвъ малыхъ селяньскихъ посѣлостій.

Не маємо однакожь на гадцѣ выказувати користей и некористей уставы, протоє звертаємося до ви сумаричныхъ наслѣдкóвъ. Якъ сказано, въ громадѣ, до котрои óтносится повысшій образець, зменшився податокъ о 22 зр. 89 кр. Въ такій самый спосóбъ упавъ податокъ майже при всѣхъ громадахъ съ малыми тóлько выняткáми, а коли Президія ц. к. краєвои Дирекціи скарбу у Львовѣ зажадала óтъ всѣхъ податковыхъ урядóвъ предложеня выготовленыхъ табель репартиційныхъ, и коли поодинокѝ цифры зараховала и съ давнымъ податкомъ прирóвнала, прійшла до сего болестного пересвѣдченя, що въ цѣлóй Галичинѣ податокъ грунтовый зменшився о круглыхъ 900.000 зр. кажу: девятьсотъ тысячь зр. а. в.

Розумѣєся, що такій выслѣдокъ не вдоволивъ Президіи краєвои Дирекціи скарбу. Тожь и ясно, що и п. Дунаєвского болестно дóткнуло таке несподѣване справозданье зó Львова, що устава, котрои óнъ бувъ авторомъ вже въ однóй лише Галичинѣ спровадила майже миліонову страту въ грунтовóмъ податку.

Але годѣ було довго горювати; прецѣнь бувъ тóлько двоякій выхóдъ: або за всяку цѣну направити блудъ, и за всяку цѣну увыскати рóвновагу въ податку, або признатися до блуду, и зложити теку министерску въ óтповѣднѣйшѝ руки.

Признатися до блуду, — на те рѣдко коли позволяє амбиція особливо середъ нашихъ óтношень и супротивъ обовязкóвъ — для краю....

(Дальше буде.)

ДОПИСИ.

Зó Львова.

(*Дѣяльнóсть исторично-литературного кружка академикóвъ за мѣсяцъ падолистъ и грудень 1881 р.*) Исторично-литературный кружокъ рускихъ академикóвъ во Львовѣ розвиваєся и сего року шкóльного дальше въ той спосóбъ якъ уплынувшого року. До згаданого кружка належатъ выключно студенты философіи зъ выдѣлóвъ историчного и филологичного. На сей рóкъ шкóльный кружокъ збóльшився кóлькома новыми силами. На першóмъ засѣданю кружка ухвалили студенты обохъ выдѣлóвъ (историчного и филологичного) остати разомъ и посвятити весь часъ науцѣ питомои исторіи и литературы, — мимо того, що студенты галицкихъ Полякóвъ вже зъ тои простои причины, що галицкѝ Русины не маютъ своєи Академіи Наукъ, якъ Поляки, не маютъ двохъ университетóвъ и óтповѣдного имъ числа универс. професорóвъ, що выключно працюютъ надъ самыми науками, не маютъ наконецъ такои наукови институціи, якъ „Закладъ им. Оссолиньскихъ“, а що може найважнѣйше, не маютъ чимъ забезпечити хочьбы лише самъ хлѣбъ насущный своимъ мужамъ науковои працѣ. „Дóмъ Народный“ занятый будовою церкви, „Галицко-руска Матиця“ сплатою довгóвъ закупленои каменицѣ, тожь тѝ двѣ институціи не можутъ навѣть въ части заступити Русинамъ хочьбы лише такій одинъ „Закладъ им. Оссолиньскихъ“. Можна навѣть сказати, що якъ довго потреваєдотеперѣшный станъ, такъ довго прійдеся Русинамъ дуже тяжко, съ превеликими трудами и жертвами на передъ ступати на нивѣ науковои працѣ. А всежь и тутъ не сидѣли гал. Русины р. 1881 съ заложеными руками. Вже съ першимъ початкомъ р. 1881 стала всему учёному свѣтови звѣстна знаменита праця *дра Омеляна Огоновского*: *Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache* — (выдана накладомъ товариства им. Шевченка съ кóнцемъ р. 1880), що положила новѝ, твердѝ основы нашого питомого языкознавства, наукового обробленя нашого рóдного языка рускому. Ся праця, плóдъ довголѣтныхъ студій и мозольныхъ трудóвъ — може вже сама собою подати доказъ, якъ нашѝ люде знаютъ працювати безъ науковыхъ кабинетóвъ и академій, безъ выгодъ и нагородъ. Незадовго по тóй многоважнóй працѣ обдаривъ насъ дръ Ом. Огоновскій другою, рóвножь цѣнною працею „*Хрестоматія староруска*“ (31 печатныхъ листóвъ), обóймаючою всѣ плоды нашои словесности óтъ X до XVIII вѣку. „Не лише шкóльна молодѣжь“, пише „Зоря“ про сю книгу, „але кождый зъ насъ подыбле въ хрестоматіи богато наукового матеріялу, а що найголовнѣйша рѣчь, мы познакомились докладно съ словесными плодами (нашои Руси) середныхъ и новыхъ вѣкóвъ, котрѝ доси по недостатку пóдручника не для всѣхъ були приступнѝ“. — При кóнци книжки помѣщеный словарець и коротка граматика старорускаго языка. — Тогожь р. 1881 появився „*Нарисъ географіи и исторіи для клясъ высшихъ*“ (гимназiи) проф. Вильгельма Пица — (Томъ перший — свѣтъ старинный) перекладу *Александра Барвѣньского* (стор. 368 въ 8-ку.) Єсть се новъ, дуже гарна книжка, що разомъ съ „Хрестоматею старорускою“ поповняє споре вже число (около 30) рускихъ книжокъ шкóльныхъ выданыхъ доси въ нашóй мовѣ для середныхъ шкóлъ. Кто знає вагу науки и выхованя въ питомóмъ языцѣ, кто розумѣє, скóлько труду стоитъ укладанье пригожихъ книжокъ науковыхъ, сей съ радостію повитаєсей взрóстъ рускихъ книжокъ шкóльныхъ. Нынѣ можемо вже смѣло сказати, що руска молодѣжь не тóлько въ народныхъ але и въ середныхъ школахъ має що найпотребнѣйшѝ пóручники для науки въ питомóмъ языцѣ рускомъ. Сею працею самѝ собою рѣшились всѣ спóры о тóмъ, чи можна учитись и „выйти на людe“ въ нашóмъ рóднóмъ языцѣ, бо живый доказъ сеи можливости подаютъ тѝ рускѝ книжки шкóльнѝ и жаль, що доси лише єдина въ Галичинѣ руска гимназія у Львовѣ. — Важный трудъ кыл. Ант. Петрушевича п. з. „Историческое известіе о церквѣ св. Пантелеймона близь города Галича“ звѣстный нашимъ читателямъ зъ статей о Стефана Качалы въ „Дѣлѣ“. — А коли вже есѣда про науковѝ выданя тогорóчнѝ, то годится гадати єще про маленьку але важненьку и дуже гарно написану книжочку „*Новѝ и перемѣнныѝ въздыѝ*“, написавъ *дръ Иванъ Пулюй*, доцентъ вѣденьского университету (печатану у Львовѣ накладомъ „Свѣта“ стор. 32), про „*Систему цивильного права австрійского*“ уложену *дромъ Александромъ Огоновскимъ*, выдану поки що лише въ литографичнóмъ выданю, и про педагогичну книжку „*О Выхованю*“ написавъ *И. Н.* (накладомъ редакціи „Зорѣ“, где ся цѣнна праця минувшого року печаталась). Та се єще не вся строго наукова праця австрійскихъ Русинóвъ въ рóднóй мовѣ. Въ часописи „*Свѣтъ*“ за рóкъ 1881 замѣщеный цѣлый рядъ рóжныхъ въ многихъ взглядахъ замѣтныхъ праць про самѝ найвысшѝ и найтруднѣйшѝ пытаня науковѝ. Згадаю тóлько про важнѣйшѝ: „*Якъ розвивалися погляды людскѝ на звѣрѣвъ*“ *Володимира О.* — „*Мысли о еволюціи въ исторіи людскости*“ *Ивана Франка.* — „*Робóтницка плата и рухъ робóтницкій въ Австріи въ послѣдныхъ часахъ*“ *О. Т.* Сюда почасти треба зачислити такожь такѝ новажнѝ працѣ, якъ экономична праця зъ поля податковости „*Подвóйна крейдка*“ печатана р. 1881 въ „Дѣлѣ“ и педагогично наукову: „*О реформѣ шкóлъ народныхъ*“, тожь само печатану р. 1881 въ „Дѣлѣ“. Щобъ и хотѣвъ кто закинути симъ працямъ — написаннымъ єще молодыми людьми, а всежь таки они показуютъ разъ, що наша интелигенція починає пильно слѣдити за ходомъ и розвоємъ новочаснои науки европейскои и собѣ присвоювати єи найновѣйшѝ здобутки, а въ другe, що нашою рóдною мовою вже й теперь можна писати про найвысшѝ пытаня науки не согóрше якъ и въ якóй другóй мовѣ. И можна мати надѣю, що тою дорогою чимъ дальше тымъ скорше оживится нашь духъ народный скарбами европейскои науки.

Крóмъ строго науковыхъ праць замѣтнѝ єще такожь многѝ працѣ литературно-критичнѝ, историчнѝ и етнографичнѝ, замѣщенѝ переважно по нашихъ литературныхъ часописяхъ. Дуже цѣнна и съ великимъ талантомъ написана розправа въ „*Правдѣ*“ про взаимне óтношенье рускои а россійскои литературы сучаснои п. заг. „*Сегочасне прямованье литературне*“ — безъименного автора. „*Свѣтъ*“ замѣстивъ въ многихъ взглядахъ (именно задля біографичныхъ вѣстей) цѣннѝ „*Отчиты зъ исторіи руско-украиньского письменства XIX вѣку*“, *К-го* (I Иванъ Котляревскій, II. Боровиковскій, III. Гребѣнка, IV. Бодяньскій). „*Зоря*“ подала розправу *Кор. Заклиньского* „Про весѣльнѝ пѣснѣ рускаго народа“ и исторію критичну про „Лѣтопись Хмельницку“, *дра Ом. Огоновского* „Короткій поглядъ на исторію литературы рускои óтъ Татарщины до кóнця 18 столѣтія“ и быстроумнѝ записки подорожнѝ про „Неаполь, Везувій, Помпеѣ и околицѝ“ *Мих. Подолиньского*. „*Родимый Листокъ*“ подавъ цѣкаву и цѣнну працю *А. С. Петрушевича* „Судьба руской церкви и народности съ времени занятія Галиціи Австріею“ и рóвножь цѣкавѝ етнографичнѝ „Картинки зъ Буковины“ *Г. Кр.* Въ „*Свѣтѣ*“ подыбуємо єще „Причинки до оцѣненя поезій Тараса Шевченка“ *Ивана Франка*, обширнѣйшѝ студіи надъ творами нашого незабутного але доси єще справдѣ дуже мало критично и естетично поясненого Кобзаря. Хочь у переважнóй части замѣтокъ и выводóвъ п. И. Ф. не можна згодитись съ ш. авторомъ, то всежь таки студія повинна подати починъ до новыхъ поясненъ и праць надъ творами нашого найбóльшого генія.

Дуже велика рóжнороднóсть и плоднóсть проявилась у насъ минувшого року на полѝ белетристики и поезіи. Ся часть нашои словеснои працѣ заслугує на основну студію и критичный переглядъ, бо жь она найбóльше и найширше займає нашѝ читаючѝ круги. Поки се станеся, треба хочь побѣжно згадати, що у насъ зроблено

денты-историки отбуваютъ собѣ окремѝ засѣданя для вправъ въ всемирнѣй исторіи, а студенты филологи такѝжь засѣданя для вправъ въ клясичнѣй филологіи.

Въ мѣсяци падолистѣ и грудни 1881 р. кружокъ литературно-историчный отбувъ 7 засѣдань (не вчисляючи тутъ засѣдань окремыхъ для историковъ а окремыхъ для филологовъ.)

На 1-шѣмъ засѣданю: тов. Кокорудзъ реферовавъ: „Языкъ Статута литовского пѣсля Линде и Дзялыньского.“

На 2-гѣмъ и 3-тѣмъ засѣданю: тов. Стефановичь реферовавъ: „Исторія угорскихъ Русинѣвъ пѣсля Bidermann'a, Fiedler'a, дра Юл. Целевича и Вол. Терлецкого.

На 4-тѣмъ засѣданю референовали: а) тов. Вол. Коцовскій: „Згадки о Руси въ жерелахъ нѣмецкихъ X и XI стол. Написавъ Петро Скобельскій“ и б) тов. Корн. Заклиньскій: „Павло Полуботокъ, монографія Ник. Костомарова.“ На тѣмъ засѣданю бувъ присутный проф. дръ Исидоръ Шараневичь.

На 5-ѣмъ засѣданю тов. Ярославъ Романчукъ розбиравъ и пояснявъ исторично „Чорну Раду“ Кулѣша. Се засѣданье посѣтивъ проф. дръ Омелянъ Огоновскій.

На 6-ѣмъ засѣданю тов. Ярославичь референовавъ „Литературнѝ замѣтки проф. Ивана Верхратского.“

Докладнѣйшѝ справозданя про тѝ засѣданя подасть литературно-историчный кружокъ при кѣнци шкѣльного року.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*). Палата послѣвъ збересь на 1-ше засѣданье по святахъ д. 20 н. ст. сѣчня. Зъ помежи точокъ дневного порядку 1-шого засѣданя найбѣльше интересне есть внесенье послѣвъ-демократѣвъ Фирнкранца и Шенерера, домагаючеся змѣны закона выборчого до рады державнои. Фирнкранцъ и Шенереръ домагаются въ своѣмъ внесеню, щобы гдеякѝ въ внесеню вычисленѝ урядники державнѝ и члены банковыхъ институцій не могли бути выбиранѝ яко послы до рады державнои. — При нынѣшнѣмъ складѣ палаты нема надѣѣ, щобы тое внесенье послѣвъ-демократѣвъ було приняте. Польска печать выступила противъ того внесеня; навѣть найлиберальнѣйшій зъ польскихъ газетъ „Dziennik pol.“ выступивъ противъ нему. — Комисія войскова палаты панѣвъ приняла ухвалену недавно палатою послѣвъ новелю до закону войскового.

(*До Дальмаціи* отходятъ що разъ новѝ войска. Зъ Винер.-Найштадту маютъ отойти тамошні три гѣрскѝ батеріи. Начальство надъ войскомъ въ Дальмаціи обѣйме самъ намѣстникъ дальматиньскій ген. Іовановичь, а начальство въ Герцеговинѣ арх. Іоанъ Сальваторъ.

(*Урядова Wiener-Zeitung*) оголосила цѣлый рядъ именованъ, котрѝ маютъ значенье политичне. И такъ на предложенье палаты панѣвъ цѣсарь именовавъ совѣтника двору д-ра В. Гасльмаера и професора университету вѣденьского д-ра Фридриха Маасена постоянными членами трибуналу державного. Дальше оголосила урядова часопись именованье президента и вицепрезидента новоутворенои тирольскои рады культуры краєвои и трехъ надзвычайныхъ професорѣвъ для ческого университету въ Празѣ.

(*Въ справѣ ческого университету.*) Правительство завѣзвало коллегіюмъ професорѣвъ выдѣлу правничого въ Празѣ, щобы заявило свѣй поглядъ, въ якій способѣ можнабы дѣстати поруку, що студенты-правники, укѣнчившѝ ческій университетъ, будутъ могли урядовати по нѣмецки (звѣстно, въ Чехахъ мешканцѣ ческѝ потаный р. 1880 и 1881 въ Правдѣ и перекладъ *Некрасова*: „Княгиня Трубецка„ — тожь само Ив. Франка. Рускій перекладъ „Фавста“ въ многѣмъ перевышае польскій перекладъ сего знаменитого твору нѣмецкого генія, печатаный того року въ „Przegląd-ѣ polsk-ѣмъ“.

Въ повѣстяхъ и оповѣданяхъ выказуе найбѣльше число авторѣвъ „Зоря“, котра вже выдвигнула не одинъ молодый талантъ. Крѣмъ бѣльшихъ повѣстей: „Женщина“ *Н. Вахнянина* и „Сваты“ *Дениса* напечатала „Зоря“ р. 1881 девять оригинальныхъ поменшихъ оповѣдань: „Калитка *Юліи М. Ш.*, „Марійка“ (оповѣданье зъ народного житя) и „Кавярня пѣдъ трефовою дамою“ *Льва Сапогѣвского*, „Пригоды старого женихa“ *А. Тороньского*, „Нещастье“ *Якова Гудыка*, „Сонъ а правда“ *Данила Лепкого*, „Романъ Дуля“ *Дениса*, „Загадочна дѣвчина“ *Н.* и „Клопоты скѣнченого академика“ *Конст. Бобикевича*. Хоць гдекотрѝ зъ сихъ оповѣдань маютъ лише анекдотичный характеръ и тымъ самымъ такужь стѣйнѣсть, то все жь таки вже самъ появъ трехъ молодыхъ писателѣвъ: Бобикевича, Лепкого и Сапогѣвского, чистота и плавнѣсть языка, интересовнѣсть оповѣданя, студія окружаючого житя — все то каже радуватись навѣть и тыми оповѣданями. „Свѣтъ“ замѣстивъ крѣмъ гарного етюду зъ житя „Антѣнъ Калина“ *О. Я. К-ого* довгу, еще не скѣнчену повѣсть *Ив. Франка* „Борыславъ смѣется“, зъ житя дрогобыцкихъ роботникѣвъ и шпекулянтѣвъ, котра заслугуе на повну увагу. „Родимый Листокъ“, переважно белетристичный, умѣстивъ р. 1881 два оповѣданя *Єронима Анонима*, звѣстного въ ширшихъ кругахъ галицкого повѣстеписателя, „Смерть и жена отъ Бога“ и „Великій перекинчикъ въ малѣмъ розмѣрѣ“, дальше „Изъ теки рускаго священика“ *В. Залозцкого*, „Галя“ *А. Б-на*, „Розчарованье“ гумореска *П. Г.*, „Лихо на свѣтѣ“ гумореска Неляха, „Несамовитый капелюхъ“ гумореска *А. Д.* и „Въ желѣзно-дорожномъ купе“ гумореска. Треба жалувати, що навѣть лучшѝ зъ тыхъ оповѣдань дуже много представляютъ языковыхъ трудностій, неприступныхъ нашѣй читаючѣй публицѣ.

Кромѣ повѣстей и оповѣдань, печатаныхъ въ часописяхъ, выйшли еще заходомъ товариства „Академичный кружокъ“, що до формы гарновыданѝ „Повѣсти и Разказы“ *Іеронима Анонима* 2 томы (I томъ стор. 291 обѣймае повѣсть „Шибеничный верхъ“, II томъ стор. 291 обѣймае: „Руска доля“ повѣсть, „Послѣдніи изъ рода“ оповѣданье, „Влеченіе сердецъ“ повѣсть и „Лихо на свѣтѣ“ гумореска [Родим. Листокъ]), — отткъ печатана въ фельетонѣ „Дѣла“ повѣсть „Безталанне сватанье“ *Василя Барвѣнка* (образокъ зъ галицкого житя (стор. 356), „Сваты“ *Дениса* (передрукъ зъ „Зорѣ“) — „Старосвѣтскѝ дворяне“ оповѣданье Гоголя перекладъ *Н. Вахнянина* и „Веснянои ночи“ оповѣданье Гоголя перекладъ Олены Пчѣлки. Коли дочислити до сего „Библіотеку найзнам. повѣстей“ (50 листѣвъ печатныхъ на рѣкъ), въ котрѣй р. 1881 напечатано слѣдючѝ повѣсти: „Въ оборонѣ чести“ повѣсть зъ нѣм. *Раймунда* въ трехъ томахъ, „Дымъ“ *Тургенева* (зъ россійс. перекладъ), „Стефанъ Лаврентій“ зъ анг. *Едвардса* и „Любовь убого молодця“ *Фсйльета*, — то галицка читаюча публика руска одержала того року всего стѣлько белетристичнои лектуры, якъ доси еще нѣ въ однѣмъ роцѣ. Задача здоровои критики показати, що въ тѣй белетристичнѣй литературѣ справдѣ стѣйного живого и жизненного, але треба при тѣмъ памятати, що и у найвысше розвиненыхъ народѣвъ разомъ съ зерномъ прокидаеся и полова. Тожь и не диво, коли и у насъ при майже першихъ початкахъ повѣстярства не все окажеся здоровымъ зерномъ. Добѣгаючи до кѣнця мушу еще згадати про дуже важне выданье перекладу „Святого Письма нового завѣту“ на нашъ языкъ *Пант. Кульша и дра Ив. Пулюя*, що появився у насъ зъ друкарнѣ им. Шевченка съ початкомъ того року. Про велику вагу сеи працѣ не треба богато говорити. Она ясна для всѣхъ, кто знае вагу живого слова. Ось коротесенькій переглядъ нашои словеснои працѣ за рѣкъ 1881. Може бути онъ не въ однѣмъ неповный. Та вже те, що тутъ вычислено, показуе наглядно, що мы на словеснѣй нивѣ не подаемося назадъ, якъ на политичнѣй, а идемо напередъ и то досыть скоро. Смѣло можна сказати, що у насъ на словеснѣй нивѣ проявляеся бѣльше працѣ и бѣльше новыхъ силъ, якъ у галицкихъ Полякѣвъ. А вже жь мимо того наше словесне житье не плыне еще тою широкою струею, якъ у Полякѣвъ. Чому? Бо галицкѝ Поляки жіютъ словеснымъ житьемъ своихъ закордоньскыхъ братѣвъ зъ Конгресѣвки и Познаньщины. Гляньте на книгарскѝ выставы — они просто закиданѝ книжками всякого роду зъ Варшавы, Вильна и Познаня. Мы не бачимо и тысячнои части такихъ нашихъ книжокъ зъ Украины, а тамъ жіе 15 міліонѣвъ нашого народу. Коли Украина хоць въ меншѣй половинѣ подалабъ намъ на рѣднѣй мовѣ стѣлько духового корму, скѣлько дае галицкимъ Полякамъ Варшава, — тогды и наша словесна жизнь стане высше отъ польскои и поплыне широкою струею, що оживитъ нашу австрійску Русь непоборимымъ духомъ питомои силы культурнои.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Найновѣйшій телеграмъ зъ Петербурга донѣсъ, що ген. Черевинъ получивъ на власну просьбу димисію зъ уряду товариша (помѣчника) министра дѣлъ внутрѣшныхъ. Димисію ген. Черевина оголосивъ вже „Правительственный Вѣстникъ“.

„Новое Время“ доноситъ, що министерство дѣлъ внутрѣшныхъ выделеговало до Варшавы кѣлькохъ высшихъ урядникѣвъ, котрѝ маютъ на мѣсци розслѣдити причины недавныхъ розрухѣвъ противъ жидѣвъ.

Буджетъ державный на р. 1882 показуе бѣльше-менше рѣвновагу приходѣвъ и розходѣвъ, не вчисляючи въ розходы звычайни кредитѣвъ надзвычайныхъ и раты належачоися банкови державному.

Россійске министерство финансѣвъ, задумало пѣдвысшити оплату школьну въ гимназіяхъ и университететахъ, котра и теперь вже есть досыть высока. Министерство руководилось въ тѣмъ дѣлѣ взглядомъ на рѣвновагу финансову. Всѣ дневники петербурскѝ выступили противъ евентуальному пѣдвысшеню оплатъ школьныхъ, бо черезъ тое потерпѣлабъ въ першѣй линіи менше заможна молодѣжь и въ загалѣ школы пѣдъупалибъ. Надѣятись, що до задуманого пѣдвысшеня оплатъ не прійде.

Нѣмеччина. Парлямент нѣмецкій радитъ отъ 9 н. ст. сѣчня. Дня 11 сѣчня прійшло на порядокъ дневный внесенье посла Виндгорста (провѣдника центра) жадаюче знесеня закона о баниціи католицкихъ духовникѣвъ. Дебата надъ тымъ внесеньемъ була досыть оживлена; всѣ партіи и фракціи парлямент. высказували свѣй поглядъ на тую справу и запускались въ острѝ полемики. При голосованю принято внесенье Виндгорста 233 голосами противъ 115 голосѣвъ. За внесеньемъ голосовали: цѣле центрумъ, бѣльша половина поступовцѣвъ, часть сецесіонистѣвъ, Альзатцѣ, Поляки, партія людова и соціялисты; противъ внесеню всѣ національ-либералы, бѣльша часть сецесіонистѣвъ и часть консерватистѣвъ. По поводу принятя такъ значною бѣльшостію внесеня Виндгорста констатуютъ дневники нѣмецкѝ, що парлямент бажае, щобы вже разъ борба церковна въ Нѣмеччинѣ була закѣнчена. Въ дебатѣ надъ внесеньемъ Виндгорста заявивъ Рихтеръ (поступовець) мимоходомъ, що „послѣдный декретъ цѣсаря Вильгельма (обговореный въ послѣднѣмъ числѣ „Дѣла“) вызываe всѣхъ либералѣвъ до борбы, до котрои они й мусятъ узброитися.“

Кн. Бисмаркъ заявивъ на обѣдѣ парламентарнѣмъ, що еще сеи весны внесе до парляменту проекты въ справѣ монополю тютюну и проекты соціяльно-политичнѝ. На засѣданю парляменту д. 11. сѣчня при случаю интерпеляціи до кн. Бисмарка въ справѣ реформъ соціяльныхъ заявивъ одинъ зъ соціялистичныхъ послѣвъ, що фракція соціялистѣвъ не буде противна проектамъ соціяльнымъ канцлера, противно, буде ихъ попирати, яко початокъ до бѣльшихъ и основнѣйшихъ реформъ соціяльныхъ.

Франція. Въ понедѣлокъ Гамбета маe внести въ палатѣ послѣвъ проектъ ревизіи французскои конституціи. Одною зъ головныхъ точокъ того проекту будутъ выборы черезъ скрутинію листъ, и — якъ пишутъ дневники — Гамбета заявивъ, що на случай непринятя реформы выборчои онъ съ кабинетомъ своимъ подастся до димисіи.

Болгарія. Болгарска рада стану уконституовалася, выбравши презесомъ Икономова а вицепрезесомъ Грекова. Кромѣ нихъ засѣдаютъ въ радѣ стану: 6 членѣвъ выбраныхъ и 4 именованѝ княземъ. Министромъ справъ внутрѣшныхъ (на мѣсце росс. полковника Ремлингена) именованый Начовичь.

НОВИНКИ.

— **Съ новымъ рокомъ** пересылаемъ сердечнѝ желаня всѣмъ нашимъ читателямъ та всѣмъ щирымъ патріотамъ нашого рѣдного краю. Нехай зъ минувшого темного небосклону засіне свѣтла, надѣйна зоря у кожду руску хату та озаритъ всѣхъ серця однымъ вспѣльнымъ лучемъ, котрый стане безпечнымъ провѣдникомъ въ житю родиннѣмъ и укаже намъ прямый шляхъ до вспѣльнои намъ народнои цѣли. Съ новымъ рокомъ — съ новымъ щастьемъ станьмо смѣло на новый степень будущины, а праця и вѣра принесутъ намъ красшу долю.

— **Загальнѝ зборы тов. „Просвѣта“** отбудутся дня 2 н. ст. лютого с. р. въ льокальностяхъ „Рускои Бесѣды“ (ул. краковска ч. 14.)

— **Засѣданье Выдѣлу товариства „Просвѣта“** отбулося дня 11 с. м. пѣдъ проводомъ дра Ом. Огоновского. На засѣданю тѣмъ одобрено справозданье зъ дѣятельности Выдѣлу за 1881 рѣкъ и рѣшено скликати загальнѝ зборы на 2 н. ст. лютого с. р.; ухвалено дати даромъ выданя товариства читальнямъ въ Вишневѣ, Голгочахъ и Пѣдберезцяхъ, залагоджено кѣлька справъ администраційныхъ и принято 5 новыхъ членѣвъ.

— **Товариство рускихъ академикѣвъ „Союзъ“ въ Чернѣвцяхъ** устроюе дня 1 л. лютого с. р. музикальный вечеръ съ танцями, въ сали „Musikvereinsgebäude.“

— Дня 30. н. ст. грудня отбувся **въ Калуши загальный збѣръ рускои читальнѣ мѣщаньскои** при численнѣй участи членѣвъ-мѣщанъ и гостей зъ окрестности. Обширнѣйше справозданье зъ того збору подамо слѣдуючимъ разомъ.

— **П. Михаилъ Дыметъ**, рускій купець во Львовѣ, именованый министерствомъ справедливости въ згодѣ съ министерствомъ торговлѣ асесоромъ при судѣ торговельнѣмъ во Львовѣ, на протягъ трехъ лѣтъ.

— **Въ справѣ переходу громады Гниличокъ на православіе** доноситъ урядова Gazeta lwowska зъ дня 12 н. ст. сѣчня, що слѣдуе: „Краевѝ дневники донесли, що громада Гнилички, повѣту збараского, постановила перейти зъ обряду грецко-католицкого на обрядъ православный. Справдѣ, мешканцѣ тои громады завѣдомили були о тѣмъ своѣмъ намѣреню ц. к. староство въ Збаражи, однакожь, якъ се довѣдуемось въ сѣй хвили зъ автентичного жерела, громада гнилицка отступила отъ свого намѣреня и заявила, що остае и на дальше вѣрною свому вѣроисповѣданю“.

— **Выбѣръ архіепископа ѣрменьского** черезъ духовеньство тогожь *обряду* отбувся *д. 12 н. ст.* сѣчня во Львовѣ. Голосованье було довершене въ каплици при катедрѣ. Яко отпоручники при актѣ выбору були присутнѝ: комисарь правительства Шабель, инфулатъ кс. Моссингъ (отъ лат. капитулы) и офиц. о. Малиновскій (зъ стор. вр.-к. капитулы). Голосуючихъ було 12. Найбѣльше голосѣвъ (12) дѣставъ кс. Исакъ Исаковичь, почетн. каноникъ и парохъ зъ Станиславова, меньше кс. Юл. Аксентовичь каноникъ зѣ Львова и кс. Митульскій съ Черновець. Въ тѣмъ порядку уложене терно буде предложене цѣсареви.

— **Руска читальня въ Тернополи**, якъ намъ звѣщаютъ, розвиваеся теперь щоразъ живѣйше. Выдѣлъ выбраный передъ жнивами дбае пильно о те, щобы що недѣлѣ и свята отбувались отчиты для членѣвъ, а передовсѣмъ належится заслуга въ тѣмъ взглядѣ заступникови головы Впр. о. В. Копытчакови. Выдѣлъ зложивъ такожь комисію, котра маe обдумати способы завязаня при читальнѣ „Задатковои Спѣлки“, щобъ членамъ уможливити дешевый и приступный кредитъ. Неменше маютъ члены завдячити новому выдѣлови, що доси дѣстаютъ майже всѣ рускѝ часописи. Однакожь найлучшѝ замѣры выдѣлу мусятъ остати несповнеными, если щирыхъ змагань его не попре руске мѣщаньство Тернопѣльске громаднымъ приступлюваньемъ въ члены и пильнымъ ходженьемъ до читальнѣ. Надѣемось, що руске мѣщаньство въ Тернополи покаже стѣлько почутя патріотичного, щобъ не тѣлько не дати упасти такъ красно заснованому дѣлу, але допомочи ему розвинутись въ цѣлѣй повни.

— **Дръ Симеонъ Сирскій**, професоръ зоольогіи на университетѣ львѣвскѣмъ, умеръ вчора во Львовѣ въ 52-ѣмъ р. житя.

— **На посады учительскѝ** розписуе окружна рада школьна въ Станиславовѣ конкурсъ съ речинцемъ до кѣнця лютого 1882 р., именно 1) на посаду старшои учительки съ рѣчною платнею 800 зр. при 8-клясовѣй школѣ въ Станиславовѣ; 2) на посаду учителя при 1-клясовѣй школѣ въ Братышовѣ пов. товмацкого съ рѣчн. плат. 300 зр., 3) на посаду учителя при 1-клясовѣй школѣ въ Подлужи пов. станиславѣвского съ плат. 300 зр.

— **Зъ пѣдъ Пѣдгаецъ** пишутъ намъ: Коли повсюды по селахъ розвивзеся такъ гарно тверезѣсть, то въ Новосѣлцѣ-Кутъ и прилученѣмъ селѣ Бѣлокерницяхъ не видно того. Жаль дивитись, якъ нарѣдъ тратитъ майно, часъ и здоровлье при „флящцѣ“. Колись-то вертали люде Новосѣлецкѝ домѣвъ та заѣхали по пяному на ставъ пѣдгаецкій и мало що всѣ не потопились, бо й такъ конѣ нѣйшли въ полонку пѣдъ лѣдъ.

— Въ цвѣтни 1880 р., якъ то мы свого часу доносили, **вымордовано въ ночи въ Высоцку выжнѣмъ цѣлу родину коршмаря-жида**, — погибло 8 душъ. Злочинцѣ утекли въ Угорщину, але жандармы ихъ выслѣдили и увязнили. Зъ 6-тѣхъ увязненыхъ селянъ, 4 умерли въ судовѣмъ слѣдствѣ, а двохъ оставшихъ засудивъ угорскій судъ въ Берекшаши на кару смерти черезъ повѣшенье. Цѣсарь потвердивъ кару смерти выдану на Данила Базюка зъ Завадки и страчено его д. 16 н. ст. грудня. Другому засудженому Илькови Пен-

злеви зъ Бошотинъ. Цѣсарь перемѣнивъ кару смерти на довѣчну вязь.

— **Театръ львôй замкнено** на наказъ намѣстника въ серед. 11 л. сѣчня. Намѣстникъ выправивъ комисію представителѣвъ намѣстництва, департаментъ техничного, будôвничого и магистрату, щобы глядила станъ Скарбкôвского театру. Комисія стерегла много техничныхъ недостаткôвъ, котр. треба буде якъ найскорше зарадити, а въ дод. сконстатовала еще велике недбальство дирекц. театру, бо подыбала за сценою значный склад. всякихъ злишныхъ декорацій, мимо того, що магистратъ вже два разы взывавъ дирекцію — полотна, звѣстно, дуже пригôдный пальный матеріялъ, зъ за сцены усунути. За середу и четверъ мѣла дирекція очистити сцену зъ складу декорацій, и вже въ четверъ вечеромъ могло бути д. представленье. Въ Краковѣ все еще театръ замкненый, бо що до безпечности на случай пожару краковскій театръ далеко горшій, якъ львôвскій.

— **Скôлько збу... землѣ Полякамъ въ Познаньщинѣ?** Польскі дневники познаньскіи подаютъ точнѣ выказы статистичнѣ, якъ земля въ Познаньщинѣ щоразъ бôльше переходитъ зъ рукъ Полякôвъ въ посѣданье Нѣмцѣвъ, що розумѣеся есть заразомъ суммою доказомъ поступу германизаціи Познаньщи. Пôсля сихъ выказôвъ перейшло въ посѣданье Нѣмцѣвъ землѣ р. 1878 — 37.756 моргôвъ, р. 79 — 7.236 мор., р. 1880 — 8.897 мор. а въ р. 1881 — 73.142 мор. — отже разомъ за послѣдныхъ чотыри лѣтъ всего 127.031 моргôвъ польскои землѣ. Никто зъ Славянъ не буде радуватись надъ такимъ щоразъ бôльше взростаючимъ поступомъ германизаціи и затраты славяньскои землѣ, але есть се заразомъ дуже серіозна пересторога для галицкихъ Полякôвъ, щобы они честь кривдити и угнѣтати Русинôвъ звернули свою увагу на свою рôдну землю въ Познаньскѣмъ и у помôчь своимъ братямъ повертали свои силы, котрѣ такъ безцѣльно марнуютъ на угнѣтенье и обаламученье руского народа.

— **Для садячихъ тютюнъ** въ всхôднôй Галичинѣ зробивъ сего року велике улекшенье центральный зарядъ монополю тютюну за иниціятивою краевои дирекціи скарбовои а именно тое, що господарѣ, котрымъ тютюнъ померзъ, не суть обовязанѣ ôтставляти померзле листье до скарбовыхъ магазинôвъ.

— **Юліянъ Стирьскій**, ц. к. урядникъ цеховничій, умеръ сими днями во Львовѣ въ 37-ôмъ роцѣ житя.

— **Джонъ Вилльямъ Драперъ**, широкозвѣстный англійскій ученый умеръ минувшого тыждня въ Англіи въ 70 р. ж. Драперъ укôнчивши университетъ въ Англіи перенеся въ 22-ôмъ роцѣ житя до Америки, бувъ профессоромъ университетскимъ зъ-разу Сидней въ Виржиніи а пôзнѣйше въ Нюйорку, где выкладавъ хемію, физіологію и философію природы. Зъ его утворôвъ письменныхъ найважнѣйшѣ: „Исторія духового розвою Европы", „Исторія конфликтôвъ межи религіею а наукою", „Исторія американьскои вôйны домашнои".

— **Въ Россіи** было въ 1881 р.: 94 гимназій и 75 прогимназій, (школъ реальныхъ и 8 университетѣвъ (въ Петербурзѣ, Москвѣ, Кіевѣ, Харковѣ, Одессѣ, Казани, Варшавѣ и Дорпатѣ).

— **(Дрôбнѣ вѣсти)** — Цѣсарь при случаю Нового року дарувавъ решту кары: 21 увязненымъ въ закладѣ карнôмъ мужескôмъ а 11-ёмъ въ закладѣ карнôмъ женскôмъ во Львовѣ, 20-тёмъ въ Краковѣ и 12-тё въ Висничу. — Зô Львова мае выѣхати комисія зъ намѣстництва до Кракова для розгляду краковского театру.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Душпастырскѣ посады обняли: оо. І. Шпытко яко завѣдатель currendo въ Ставчанахъ, В. Проскурницкій яко сотрудникъ въ Ставчанахъ, Е. Ляховичъ яко судникъ въ Золотникахъ и Н. Копачъ яко завѣдатель въ Бобщанахъ.

Завѣдательство одержавъ о. І. Глиньскій зъ Старомѣщины въ Беславцяхъ дек. коломыйского.

Подалися на парохію Чернôвцѣ слѣдуючѣ кандидаты: оо. Лѣсевичъ зъ Кутъ старыхъ и Ю. Сембратовичъ зô Львова.

Посада сотрудника, платна зъ религійного фонду, креуеся для прихода въ Крылосѣ.

Консисторске засѣданье ôтложено на слѣдуючу суботу.

Увôльненье отъ малолѣтности одержавъ п. С. Богачевскій, алюмнъ.

До львôвскои семинаріи духовнои принятѣ: пп. Ю. Ярымовичъ и В. Молчко на І-ій рôкъ теольогіи.

Ôтпустку зъ духовнои семинаріи на неозначеный часъ одержавъ п. І. Голодиньскій.

Похвальнѣ грамоты за ревнѣ заходы около здвигненя и украшеня новыхъ церквей одержали: оо. Т. Нестайко въ Угорникахъ, А. Топольницкій въ Янчинѣ дек. Бураѣвского, Т. Роговскій въ Курянахъ дек. Бураѣвского и З. Семеновичъ въ Иваникôвцѣ.

Запомогу зъ фонду вдовичо сиротиньского одержала вдова по священнику п-нѣ Кат. Винницка въ сумѣ 50 зр. за 1880 рôкъ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Завѣдательство капеляніи Гирова, дек. букольского, одержавъ о. Гавріилъ Гнатишакъ, завѣдатель пар. въ Высовôй, дек. бѣчского.

Дѣйствительнымъ деканомъ дукольскимъ именованый о. Софронъ Кульчицкій [?] ...оляньскій, парохъ въ Чорнôмъ.

— **Выказъ жертвъ на руску Бурсу въ Тернополи**, вплынувшихъ ôтъ дня 24 жовтня до дня 26 падолиста 1881: Доплаты за питомцѣвъ Бурсы 63·50 зр., Всч. о. Ст. Качала 5 зр., Всч. о. Гр. Вацикъ члeньску вкладку 3 зр., Всч. о. І. Балтаровичъ 4 зр., Всч. о. Дубчевскій складку зъ Дарахова 1·40 зр., Всч. о. Д. Лучаковскій членьску вкладку 3 зр., Впр. о. Шашкевичъ 25 зр., Вп. п. Ан. Чичкевичъ членьску вкладку 3 зр.: разомъ 107 зр. 90 кр. Натураліями не надôйшло въ тôмъ часѣ ничого. Выказуючи сѣ жертвы, выдѣлъ рускои Бурсы въ Тернополи заявляе сердечну подяку П. Т. оо. Гр. Шашкевичу, перемыскому крылошанинови, и Ст. Качалѣ за ихъ щедрѣ дары. Такожъ звертаеся выдѣлъ до П. Т. рускои публичности съ просьбою о жертвы для нашои Бурсы, бо при такôмъ дальшôмъ пôдпомаганю, якъ доси, мусѣлабы она на жаль упасти. Особенно въ часѣ святъ зволятъ Всч. оо. духовнѣ, Вп. пп. учителѣ и всѣ щирѣ патріоты пôддержувати тыхъ бѣдакôвъ, котрыхъ Бурса удержуе, бо дальше небуде она въ станѣ тое дѣлати.

Ôтъ выдѣлу рускои Бурсы въ Тернополи, дня 26 падолиста 1881.

Ив. Навроцкій. *Дръ В. Лучаковскій.*

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. о. Л. К. въ М. Мы жадноѝ преміи нѣколи не обѣцювали, тожь и пôслати Вамъ жадноѝ не можемъ. Паперы съ квитомъ можемъ Вамъ звернути, бо годѣ буде що зробити.

Обвѣщенье.

Дня 3 (15) лютого 1882, въ середу (першого дня по Стрѣтеню) ôтбудеся въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда" (улиця Спленього, ч. 7) о 4 годинѣ по полудни народный збôръ, на котрый запрошуе товариство „Руска Рада" Буковиньскихъ Русинôвъ.

На тôмъ зборѣ буде говоритися: 1) О сельскихъ касахъ пожичковыхъ. 2) О читальняхъ громадскихъ. 3) О національнôмъ становищи Русинôвъ. 4) Вольнѣ внесеня.

Чернôвцѣ дня 7 н. с. сѣчня 1882.

Ôтъ политичного товариства буковиньского „Руска Рада".

ÔТОЗВА.

Пôдписаный выдѣлъ мае честь еще разъ просити всѣхъ рускихъ людей, котрымъ добро народа не лишь въ устахъ, але и на серци лежитъ, причинитися будь-то уплаченьемъ вкладокъ, будь якимъ небудь даткомъ, будь збираньемъ жертвъ, до удержаня тутешнои рускои Бурсы, а то тымъ бôльше, що каса еи майже порожна а пожертвованя вплываютъ въ даткахъ гомеопатичныхъ.

Ôтъ рускои Бурсы въ Тернополи, дня 19, студня 1881.

Дръ В. Лучаковскій.

Подяка.

Неумолима судьба покрыла насъ тяжкимъ ударомъ, вырвавши намъ на-все дорогого мужа, отця, сына, брата и зятя, Юліяна Стираньского, урядника цеховничого. Милою серцю ôтрадою була для насъ щира участь П. Т. осôбъ, котрѣ зволили причинитись до торжественного похорону тлѣнныхъ останкôвъ покôйного. Тожь уважаемъ за святый обовязокъ заявити на сѣмъ мѣсци прилюдну подяку за послѣдну прислугу покôйникови Всеч. оо. Волод. Туркевичу, пароху зъ Грибовичь, Юл. Туркевичу, пароху зъ Гряды, Льву Туркевичу, приходнику львôвского закладу карного, якъ такожь Вп. пп. питомцямъ гр. к. семинаріи львôвскои, участникамъ хору.

Во Львовѣ, дня 1 (13) сѣчня 1882.

Евгенія Стираньска съ сыномъ, жена; Агнишка Стираньска, мати; Левъ Стираньскій и Володимиръ Стираньскій, братя; Ел. Зброжекъ, тесть покôйного.

Пересторога.

Вже кôлькохъ Всеч. оо. зъ рôжныхъ сторôнъ удавалися до мене то съ запытаньемъ, чи якій-тамъ Маеръ Фихтенвальдъ, пôсля власного поданя сынъ рабина въ Любачевѣ, хотячійся выкрестити, зложивъ у мене грошѣ, то зновъ впростъ жадаючи присылки грошей для него. Понеже я жадного рабина Фихтенвальда не знаю и нѣколи жадныхъ грошей ôтъ якого небудь жида въ депозитъ не принимавъ анѣ не пожичавъ, есть се чисте обманьство, котре и въ Любачевѣ практиковалося. Зверхъ 5 лѣтъ тому обманувъ бо и мене въ такій самъ спосôбъ и въ додатку обôкравъ якійсь жидъ, котрого имени, розумѣеся фалшивого, собѣ не пригадую; тое само лучилося и обомъ сотрудникамъ, гр. кат. и латиньскому, и еще бôльше особамъ, а выглядъ сего обманьщика згаджався цѣлкомъ съ описомъ Маера Фихтенвальда. Бувъ онъ бôльше якъ середного зросту, чорнявый, рудавои бороды, умѣе добре такъ рускѣ якъ и польскѣ молитвы и прибиравъ рôжнѣ назвиска. Прошужь отже сего пташка, еслибы где зъявився, пôймати и ц. к. жандармеріи ôтдати.

Любачѣвъ, дня 30 грудня 1881.

Михаилъ Сембратовичъ,
греко кат. парохъ и деканъ.

Зъ причины припадаючого въ слѣдуючу середу празника Богоявленя Господнѣго слѣдуюче число „Дѣла" выйде въ суботу дня 9 (21) с. м.

Широко-звѣстный закладъ огородничій

Н. ВОЛИНЬСКОГО

во Львовѣ,

ул. Садôвнича, ч. 13,

поручае на мясницѣ прехорошѣ **кнтицѣ балевѣ** ôтъ 2 зр. до 10 зр., **котиліоновѣ** ôтъ 15 кр. до 50 кр., якъ такожь найбôльшій выбôръ **цвѣтôвъ живыхъ** и **насѣнье** яринъ и цвѣтôвъ.

Цѣнники на жаданье высылаю franco. (1—2)

ПИСАРЬ,

обзнакомленый добре зъ веденьемъ дѣлъ громадскихъ пошукуе посады. — Близшѣ поясненя пôдъ адресою: до администраціи „Дѣла" (А. П. Львôвъ, Пôдвалье ч. 7.)

Для сеи газеты есть едине и специяльне заступництво въ Америцѣ, такъ для приниманя анонсôвъ якъ и предплаты, „Межинародна агенція газетъ — **„Die Internationale Zeitungs-Agentur", H. P. Hubbard, Eigenthümer New Hawen, Conn U. S. A.** (хороше мѣсто, двѣ годины ѣзды желѣзницію, на всходъ ôтъ Ню-Іоркъ), где находятся всѣ выданя сеи часописи, якъ такожь всѣ значнѣйшѣ газеты свѣтовѣ. Тамже завязуются такожь умовы контрактôвъ съ кимъ небуяь пôсля найдешевшои цѣны накладовои. (1—?.

Запросины до предплаты

на илюстровану

политично-литературно-наукову часопись

„СВѢТЪ" („СЬВІТ")

„Свѣтъ" выдаеся правописею фонетичною (Кулѣша) разъ въ мѣсяць кождого 25-ого н. ст. въ мѣсяци. Мѣститъ повѣсти, ескизы, оповѣданя, поезіи, студіи и оцѣнки литературнѣ, розправы философичнѣ, историчнѣ, природничѣ, економичнѣ, студіи статистичнѣ и др. Въ каждôмъ числѣ „Свѣтъ" подае портретъ якого заслуженого мужа чи то руского, чи й чужого вразъ съ житьеписію. Въ 1881 р. були помѣщенѣ мѣжь иншими портреты: Костомарова, Лисенка, Ив. Левицкого (Нечуя), Гоголя, Пыпина, Салтыкова (Щедрина), Верещагина. Въ 1882 р. будутъ мѣжь иншими умѣщенѣ портреты и житьеписи: Алекс. Кониского (въ 1-ôмъ ч.), Леонида Глѣбова, М. Старицкого и другихъ нашихъ писателѣвъ.

Предплата на „Свѣтъ" выноситъ: на рôкъ 4 зр., на пôвъ року 2 зр.

Адреса: *Редакція „Свѣтъ" во Львовѣ, ул. Стрыйска, ч. 23.*

ТОРГОВЛЯ КОРЕННА
ДЕЛИКАТЕСÔВЪ И ВИНЪ

ІОСИФА ПАДЕВСКОГО

во Львовѣ Ринокъ ч. 13

поручае:

ПРАВДИВУ ХИНЬСКУ И РОССІЙСКО-КАРАВАНОВУ

ГЕРБАТУ

Чорну ½ кільо . . зл. 1·80, 2, 3 и 4.
Цвѣтну ½ кільо . . зл. — 3, 4 и 5.
Высѣвки ½ кільо . зл. 1.20 и 1.50.
Братôвъ Поповыхъ зъ Москвы въ ориг. опак. 1 фунтъ зл. 3.20, 4 и 4.60.

Румъ зъ Ямайки, Кавы, Цукоръ, Розолисы, Ликеры и Вина.

При посылцѣ **2 кільо гербаты** на провинцію оплачую почту.
Дотычнѣ цѣнники на жадане **франко.**

Въ Кіевѣ

буде выходити ôтъ 1 сѣчня 1882 року

историчный журналъ

„КІЕВСКАЯ СТАРИНА",

кождого мѣсяця книжками въ розмѣрѣ ôтъ 10 до 15 и бôльше печатныхъ листôвъ; цѣлорôчне выданье буде обôймати 4 томы, каждый зложеный зъ 35—40 печатныхъ листôвъ.

„Кіевская Старина" мѣстити буде самостôйнѣ доследы зъ исторіи южнои Россіи, якъ такожь рôжнороднѣ матеріялы для неи, прим. цѣннѣ документы, мемуары, хроники, дневники, записки, згадки, розказы, біографіи, некрольоги, характеристики и т. и. — Дальше буде помѣщати всякѣ библіографичнѣ вѣсти о выходячихъ въ Россіи и за границю историчныхъ выданяхъ, дотыкаючихъ исторіи южнои Россіи. Послѣднѣ два вѣки существованя малорускаго народу въ Россіи будутъ предметомъ осôбныхъ точнѣйшихъ доследôвъ. Такожь церковно-религійнѣ понятя народу малорускаго найдутъ мѣстце въ „Кіевскôй Старинѣ".

„Кіевская Старина" заниматись буде народомъ не тôлько живучимъ въ полудневôй Россіи, але цѣлымъ народомъ одноплеменнымъ, говорячимъ однымъ языкомъ, — замешкуючимъ просторôнь ôтъ устя Днѣпра и Кубаня по Бугъ, Сянъ и поза Карпаты.

Такожь будутъ помѣщатися всякѣ доследы о перемѣнахъ южнорускаго народу пôдъ напоромъ посторонныхъ вплывôвъ, а по можности такожь портреты знатнѣйшихъ дѣятелѣвъ въ исторіи южнорускаго народу, орнаменты, стариннѣ виды и т. и.

Въ выдаваню „Кіевскои Старины" возьмутъ участь слѣдуючѣ писателѣ: Антоновичъ В. Б., Багалѣй Д. И., Барсукôвъ А. П., Барсукôвъ Н. П., Буданôвъ М. Ф., Бѣлозерскій Н. М., Веселовскій А. Н., Викторôвъ А. Е., Воронинъ А. Т., Воронôвъ А. Д., Воскресеньскій А. М., Ганицкій М. А., Головацкій Я. Т., Голубиньскій Е. Е., Голубевъ С. Т., Дашкевичъ Н. П., Ефименко П. С., Житецкій П. И., Иконикôвъ В. С., Кистяковскій А. Т., Костомарôвъ Н. И., Команинъ И. М., Крыжановскій Е. М., Лазаревскій А. М., Лашкаревъ П. А., Лебединцевъ А. Г., Лебединцевъ П. Г., Левицкій И. С., Левицкій О. И., Лѣскôвъ Н. С., Малышевскій И. И., Маркевичъ А. И., Мацѣевичъ Л. С., Мордовцевъ Д. Л., Петрôвъ Н. И., Пономаревъ С. И., Потебня А. А., Прахôвъ А. В., Страшкевичъ Н. В., Терновскій Ф. А., Фортиньскій Т. Я., Чалый М. К. и другѣ.

Цѣлорôчна предплата на „Кіевскую Старину" въ 12 книжкахъ съ додатками выноситъ съ пересылкою 10 рублѣвъ.

Чужосторонѣ предплатники зволятъ ôтноситися до редакціи журнала „Кіевская Старина", *Кіевъ, Бульваръ, ч. 36.*

(2—3) Редакторъ-выдавецъ: **Т. Г. Лебединцевъ.**

Головный складъ

ГЕРБАТЫ

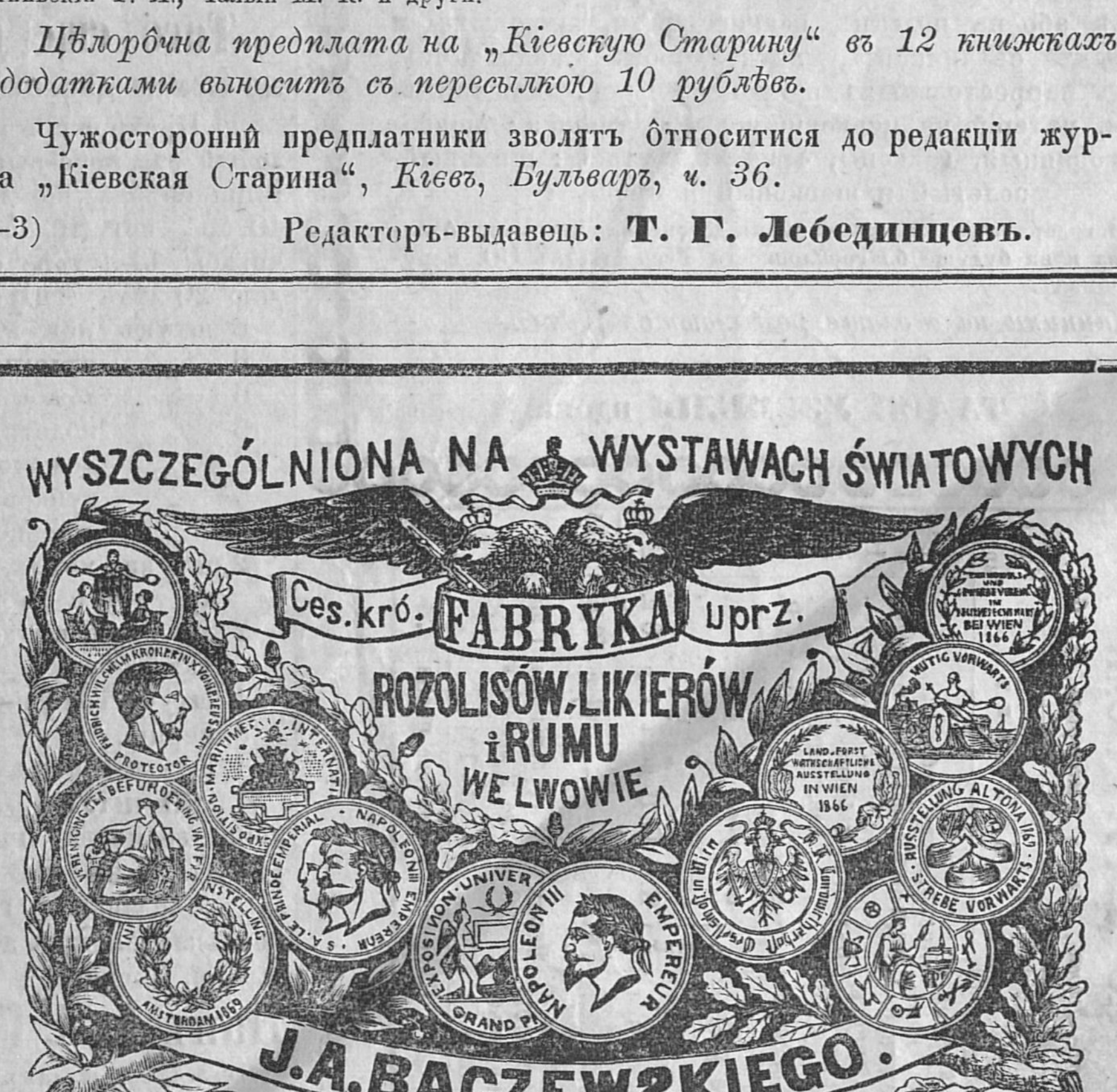

хиньско-россійской

½ кільо 2 зр. — 3 зр. — 4 зр.

☞ Прикраса рускихъ свѣтлиць ☜

ЗАПРОСИНЫ ДО ПРЕДПЛАТЫ

на цѣлу серію образôвъ, представляючихъ погрудя рускихъ и иншихъ мужѣвъ. Въ складъ серіи вôйдутъ:

М. Костомаровъ, И. Левицкій-Нечуй, Н. Лисенко, О. Кониской, Л. Мордовцевъ, М. Гоголь, А Пыпинъ, Щедринъ-Салтиковъ, В. Верещагинъ, А. Мицкевичъ, Ф. Микльосичъ и Е. Золя.

Величина кождого образу мале quarto. На кождôмъ буде умѣщеный пôдписъ. Цѣна предплатна выноситъ 1 зр. 50 кр. (съ пересылкою почтовою 1 зр. 60 кр.) Речинець до пренумераты — котру принимаютъ редакціи Дѣла, Зорѣ, Батькôвщины, Зеркала, Сьвіта и Школьнои Часописи — установляеся до 1 лютого с. р. Пôзнѣйше цѣна образôвъ буде значно высша.

Василь Лукичъ.

Кто чуе потребу читаня **польскои газеты безсторонной**, котра квестію руску трактуе на рôвнѣ съ польскою, зволитъ читати

„SAMORZĄD“,

письмо соспôльне, литературно-наукове и економично-торговельне, выходяче отъ чвертьроку пôдъ редакціею **Маркила Туркавского.**

Програма обнимае: вступні статіи и розвѣдки о жизненныхъ справахъ краю: справозданя зъ дѣятельности рады державнои, сойму и выдѣлу краевого; справы громадъ и повѣтôвъ (черезъ специяльныхъ кореспондентôвъ); хронику краеву и всячину; перегляд научно-литературный и артистичный дѣлъ польскихъ и рускихъ; перегляд економично-торговельный и господарскій; двосторонный фельетонъ (повѣсти и розказы гумористичні, житьеписи и поезіи) и инсераты.

Кожде число становитъ для себе цѣлôсть!

Предплата:

рôчно съ пересылкою 3 зр., безъ пересылки 2 зр. 40 кр.
пôврôчно „ „ 1 зр. 60 кр., „ „ 1 зр. 20 кр.
чвертьрôчно „ „ 80 кр., „ „ 60 кр.

На замовленя картою кореспонденційною высылае сейчасъ franco числа на оказъ и принимае предплату въ рускôмъ языцѣ:

Администрація „Samorząd-y“ во Львовѣ, ринокъ, ч. 7. (1—3)

Запросины до предплаты
на

„МЕРТВІ ДУШѢ“

найзнаменитшу повѣсть славного и зигально звѣстного писателя
НИКОЛАЯ ГОГОЛЯ.

„Мертві Душѣ“ выйдутъ накладомъ редакціи „Дѣла“ въ **16 аркушѣвъ друку** (великои 8 ки).
Предплата на „Мертві Душѣ“ приймаеся **до кôнця сѣчня** въ квотѣ **1 зр. 20 кр.** (съ додаткомъ 20 кр. на оплату почты).
Склепова цѣна „Мертвыхъ Душъ“ выносити буде **1 зр. 60 кр.** (съ 20 кр. на почту.) (1—?)

Торговля церковныхъ знарядôвъ
пôдъ фирмою

ТАДЕЙ УЗЕМБЛО

во Львовѣ, въ рынку, ч. 36
заложена въ 1850 року

поручае великій выбôръ фелонôвъ, хоругвъ, стихарôвъ, процесійныхъ иконъ, образôвъ церковныхъ для иконостасôвъ, олтарѣвъ и на стѣны церквей малёваныхъ на блясѣ або на полотнѣ всякого рода, циновыхъ и бронзовыхъ свѣчникôвъ, канделябрôвъ, кадильниць, крестôвъ напрестольныхъ и процесійныхъ, плащаницѣ, патрици, матерій на церковні ризы, адамашки: шовковый и вовняный, гальоны, френзлѣ, кутасы: шиховый, золотый и шовковый и проч.

Благодарячи за взгляды вниманя дотеперь, поручаеся пôдписана вдова и на будуще благосклонности Всечестныхъ ОО. и рускихъ громадъ.

Цѣнники на желанье розсылаются franco.

Съ глубокимъ почтеньемъ
(1—2) **ТАДЕЯ УЗЕМБЛЫ вдова.**

Выключный складъ
гербаты россійскои
ИЗИДОРА ВОЛЯ
во Львовѣ, улиця Сикстуска, ч. 6.

Одержуе правильно що тыждня **свѣжі транспорты найлучшои гербаты зъ Москвы** и поручае ей по цѣнахъ побôчь стоячого **цѣнника** ☞

Замовленя выконуются якъ найточнѣйше и скоро, такожъ за **послѣплатою опакованье franco.**

Цѣнникъ	½ кл. зр	кр
Конго, дуже добра	1	40
Кауз-ôвъ, найлучша melange	1	80
„ Сухонгъ, доббрна	1	60
„ чорна	2	—
„ найлучша	3	—
„ „ melange P.	3	—
Караванова: Фу-гу-фу Нр. I	3	20
„ „ II	4	60
„ „ III	6	—
К. & С. Поповъ 1 р 60 к.	2	40
„ „ 2 р. — к.	3	—
„ „ 2 р. 50 к.	3	75

Порохъ зъ гербаты отъ 1 зр. 20 кр. до 2 зр. 50 кр.
(3—10)

Цѣнники на жаданье **gratis**.

ЗАПРОСИНЫ
до предплаты на сатиричну и гумористичну часопись

„ЗЕРКАЛО“

„ЗЕРКАЛО“

Съ новымъ рокомъ стану выдавати *илюстровану часопись* **„Зеркало“** въ объемѣ чотырехъ листкôвъ, два разы въ мѣсяць, кождого 1-ого и 15-ого.

Завôзваный еще передъ пôврокомъ львôвскими Русинами до выдавництва сатирично-гумористичного письма, поселивъ я теперь стало во Львовѣ и при помочи численного круга прiятелѣвъ берусь за дѣло. Програма моя коротка: веселити родинні круги, а въ справахъ народныхъ стояти противъ всякои злобы и лжи.

Стальми сотрудниками „Зеркала“ будутъ: Змартвыхвстаньскій, Мы, Поржондкевичъ, Patriotnik, Комисарь едукаційный, Дръ Вычоса, Шкаралупникъ, Сорока, Войтовичъ, старый кавалеръ Болячка, стара панна Кукудацка и многі инші.

Предплата выноситъ: рôчно **5 зр.**, пôврôчно **2 зр. 50 кр.** Адресовати належитъ: *„До администраціи* **„Зеркала“** *во Львовѣ, улиця Галицка, ч. 18.“*

Выдае и отповѣдае за редакцію:
Корн. Н. Устыяновичъ.

Накладомъ редакціи „Дѣла“
выйшли:

„СВЯТЫЙ ПЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Диккенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. кр., съ пересылкою 2 зр. 70 к. Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ Администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (27—?)

Важне для читаючои П. Т. Публики рускои.

Подаеся до вѣдомости П. Т. Публики рускои, що великій накладъ книги о. **Стефана Качалы:**

Polityka Polaków względem Rusi

такъ симпатично приняты всѣми Русинами и похваленои всею рускою печатію, уже вычерпуеся.

Дôстати можна **Администраціи „Дѣла“** або въ книгарни **„Ставропигійского Инститтута“** по цѣнѣ 1 зр. 50 кр. а за пересылку почтою 10 кр., разомъ 1 зр. 60 кр. а. в. (12—?)

СЕВЕРИНЪ БУДКОВСКІЙ,
бувшій балетмайстеръ театрôвъ варшавскихъ
розпочинае
курсъ найновѣйшихъ танцѣвъ
сальоновыхъ, товарискихъ и сольо-announcement-писовыхъ,
якъ такожъ
Курсъ гимнастики
такъ въ домахъ приватныхъ, якъ и въ власнôмъ помешканю
въ ринку ч. 12, I поверхъ.
(9—12)

Товариство „Просвѣта“
мае великій запасъ формулярѣвъ для касъ кредитовыхъ сельскихъ и продае ихъ по дуже низькôй цѣнѣ.
(11—?)

КАЗИМИРЪ ЛЕВИЦКІЙ

Головный складъ для Галиччины
порцеляны, шкла и товарôвъ galanteryjныхъ
во Львовѣ, ул. Трибунальска, ч.
основаный въ роцѣ 1845,
поручае (1—3)

Забавки для дѣтій, сервисики порцелянові для лялькъ по 50 кр., 80 кр., 1 зр. 20 кр., 2 50 кр., 3 зр., 4 зр. и высше, **ляльочки и малі звѣра порцеляновi, ляльки** *съ порцеляновою головкою порцеляновыми нôжками и ручками, пôсля моды убирані* 2 зр., 3 зр., 4 зр. 50 кр., 6 зр. и высше, **збаночки** *мо камьнні, сиваві*, одна штука 20 кр.

Руска Торговля
Л. ВОЗНЯКА
ч. 5 во Львовѣ, ул. Руска,
поручае:

КАЛЕНДАРѢ на рôкъ 1882 яко то:
Карманный за 16 кр.
Карманный съ нотаткою въ елегантскôй полотнянôй оправѣ за 36 кр.,
Стѣнный на бѣлôмъ паперѣ за 20 кр.,
Стѣнный на картонѣ за 25 кр.,
Временникъ за 50 кр.,
Календарь товариства „Просвѣта“ за 45 кр.

Такожъ тримае на складѣ:
Коляды на Рождество по 12 кр.,
Коляды и пѣснѣ по 40 кр.

Того еще не було,
що можна дôстати за 7·80 зр.

Прехорошій гарнитуръ столовый зъ ново-вынайденои имитаціи срѣбла, що до нынѣ стояло 40 зр., котрый остане бѣлымъ мовьбы 14-лутове срѣбло, за що даю 20-лѣтну гваранцію, именно:
6 штукъ ножôвъ столовыхъ
6 „ вилокъ зъ одної шт.
6 „ ложокъ столовыхъ
6 „ пôдставокъ ножовыхъ
12 „ ложочокъ до кавы
6 „ кубкôвъ до яець
6 „ хорошихъ филижанк.
2 штуки хохль, одна до росолу, друга до сметанки
2 штуки великихъ сальоновыхъ лѣхтарѣвъ
1 штука высѣвача до цукру або перцю.
1 штука ситця до гербаты.

60 штукъ. Всѣ тутъ наведені величаві предметы стоятъ разомъ **7 зр. 80 кр.** Замовленя за надôсланьемъ готôвки або за послѣплатою такъ довго, якъ стане запасу, сповняе

Панъ А. Л. ГУТМАНЪ,

генеральный складъ фабрики имитаціи срѣбла
Вѣдень 1, Fleischmarkt 6.

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Понеже мѣстце пробыванія Вп. **Гаврiила Горецкого**, укôнченого богослова, незвѣстне, то упрашаеся его, щобы зволивъ онъ въ власнôмъ интересѣ пôдъ звѣстною ему адресою **до Черневецъ Букачôвцѣ** свôй адресъ донести. (2—3)

ОДЕССКІЙ ВѢСТНИКЪ,

щоденна газета политична, економична и литературна
(въ россійскôмъ языцѣ)
(2—3) пôдъ редакціею *П. А. Зеленого*
выходитъ въ Одессѣ кождого дня кромѣ днѣвъ посвяточныхъ

Поодинокі отдѣлы богатои програмы слѣдуючі:
I. **Вступні статіи** о всѣхъ важнѣйшихъ справахъ суспôльно-политичного жития Россіи, а именно полудневои Россіи, и цѣлои Европы.
II. **Хроника** подае съ найбôльшою точностію всѣ замѣтні подѣѣ зъ жития полудневои Россіи.
III. **Переглядъ часописій и журналôвъ** о питаняхъ дня.
IV. **Литература, штука и наука.** Литературні, художничі и научні замѣтки и вѣсти, театральні рецензіи.
V. **Судова хроника** подае вѣсти и справозданя о важнѣйшихъ процесахъ и справахъ судовыхъ.
VI. **Южный край** — дописи зъ цѣлои южнои Россіи, заселенои Русинами, всѣхъ замѣтнѣйшихъ подѣяхъ суспôльного житя.
VII. **Дописи** зъ заграницѣ.
VIII. **Заграничні вѣсти** — переглядъ заграничнои политики.
IX. **Всячина.**
X. **Телеграмы.**
XI. **Фельетонъ** научный, литературный, критичный, повѣстевый.
XII. **Вѣсти торговельні** и оповѣстки.

Предплата на „Одесскій Вѣстникъ“ выноситъ рôчно **14** руб., пôврôчно **8** рубл., на мѣсяць **1** рубл. **50** коп.

Предплату слѣдуе высылати пôдъ адресою: Въ Россію — городъ Одесса. Контору „Одесского Вѣстника“ въ красномъ переулкѣ въ д. Шварца.

Рôчні предплатники можутъ сплачувати пренумерату ратами, если заявлятъ о томъ письменно съ означеньемъ речинцѣвъ ратъ, котрі можутъ бути або пôвні або чвертьрôчні.

Литературно-гумористичный и артистичный журналъ

„МАЯКЪ“

додатокъ до газеты „Одесскій Вѣстникъ“,

начинае съ днемъ 1-шого сѣчня 1882 другій рôкъ свого существованя.

Програма остаеся тая сама, що и въ сѣмъ роцѣ: 1) **Гумористичный отдѣлъ.** 2) **Литературный отдѣлъ.** 3) **Оглядъ суспôльного житя.** 4) **Всячина.** 5) **Артистичный отдѣлъ.**

„Маякъ“ выходитъ що тыждня.

Предплата выноситъ: *Для предплатникôвъ „Одесского Вѣстника“* съ пересылкою на рôкъ **4** рублѣ **50** коп., на пôвъ року **3** рублѣ. *Для постороннихъ* съ пересылкою на рôкъ **6** рубл., на пôвъ року **3** руб. **50** коп.

Всякі письма и посылки належитъ адресувати: *до редакціи „Одесского Вѣстника“* для **„Маяка“.**

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій** — Отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. Беднарского.

Ч. 2. Львôвъ, Субота 9 (21) сѣчня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ ю Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстей“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи ю звертаются, тôлько на попередне застереженье.

Поодинокє число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенi принимаютоя по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои стрчки печатнои.

Реклямаци неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:

Для Австріи:		*Для Россіи:*	
на цѣлый рôкъ . .	8 зр.	на цѣлый рôкъ . .	8 рубл.
на пôвъ року . .	4 зр.	на пôвъ року . .	4 рубл.
на чвертъ року . .	2 зр.	на чвертъ року . .	2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	12 зр.	на цѣлый рôкъ .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 зр.	на пôвъ року . .	6 рубл.
на чвертъ року . .	3 зр.	на четвертъ року .	3 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·	на цѣлый рôкъ .	5 рубл.
на пôвъ року ,	зр. 2·50	на пôвъ року .	2 р.50 к.
на чвертъ року .	зр. 1·25		

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	10 зр.
на пôвъ року	5 зр.
на чвертъ року	2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Слѣдуюче Число вышлемо вже тôлько тымъ ВП. Читателямъ нашимъ, котрî надôслали предплату на р. 1882 або бодай нашу часопись выразно замовили.

ЗАПРОШИНЫ ДО ПРЕДПЛАТЫ

„Дѣла“ и „Библіотеки найзнам. повѣстей“ на рôкъ 1882.

Щобы дати ширшій и глубшій выразъ тôй програмѣ, яку наша часопись вже ôтъ двохъ лѣтъ заступае, рѣшились мы ôтъ нового року 1882 выдавати „Дѣло“ въ бôльшôмъ объемѣ.

Литературный додатокъ до „Дѣла“ — „Библіотека найзнаменитшихъ повѣстей“ буде выходити съ слѣдуючимъ рокомъ въ тôйже самôмъ объемѣ и по тôйже самôй цѣнѣ Для слѣдуючого рочника приготовленый ряд найдобôрнѣйшихъ и многопоучаючихъ повѣстей живого интересу загального.

Предплата на **„Дѣло“ вразъ съ литературнымъ додаткомъ** „Библіотека найзн. повѣстей“ стоитъ:

на цѣлый рôкъ 12 зр. а. в.
„ пôвъ року 6 зр. а. в.
„ чверть року 3 зр. а. в.

На „Дѣло“ безъ Библіотеки н. пов.:

на цѣлый рôкъ 8 зр. а. в.
„ пôвъ року 4 зр. а. в.
„ чверть року 2 зр. а. в.

На саму „Библіотеку найзнаменитшихъ повѣстей“ безъ „Дѣла“:

на цѣлый рôкъ 5 зр. а. в.
„ пôвъ року 2 зр. 50 кр. а. в.
„ чверть року 1 зр. 25 кр. а. в.

Новопрступаючî предплатники „Библ. Повѣстей“ дôстангъ початокъ повѣсти „Любовь убогого молодця“ а ромъ, а першій томъ повѣсти „Стефанъ Лавреній“ (13 аркушѣвъ) за доплатою лише 1 зр. а в.

Предплата пріймаеся кождого часу.

Предпату слѣдуе присылати пôдъ адресою:

Администрація „Дѣла“, Львôвъ, ул. академична Ч. 8.

Справа тавославія въ Гиличкахъ.

Заявленье громады Гилички о намѣренôмъ переходѣ на православіе дало галицкопольскôй прсѣ пожадану случайнôсть, вишрубовавши справу до злочиньства зрады стану, кидати звыслыми клеветами на всѣхъ и вся говорити о агитаторахъ, рубляхъ... и кликати за наказаньмъ слѣдства, за полками войска и жандармôвъ для переведеня гугенотскои драгонады.

Вызначена до тои справы комисія духовна була одакожь иншои думки, якъ праса польска. Члны тои комисіи довѣдавшись, що въ Гиличкахъ жандармы мали вдаватися въ якйсь индаціи парохіянъ, удались до пана старосты повѣтового съ представленьемъ, що се справа церковна, щобы отже стримався ôтъ пресій урядвыхъ и справы еще не погôршивъ. Понеже справа набрала розголосу, а до того може бути фалшиво ви толковано, то здаесь, не буде ôтъ рѣчи подати, хоть коротко, токъ справы, як она въ комисіи представилася.

Дня 0 с. м. удалася комисія до Гиличкôвъ, вступила до церкви, где по ôтправѣ молебня о. деканъ Малишевскій завѣдомивъ численно зôбраныхъ прихожанъ о цѣли приѣзду комисіи и теплымъ словомъ остерѣгавъ ихъ докладно застановитися надъ крокомъ, якій учинити намѣрили и завôзвавъ позôстати при вѣрѣ, въ якôй родилися и крестилися. А понеже въ заявленю громады ôткликуванося до исторіи, то о. деканъ вôзвавъ пôдписаного пояснити справу зъ становища исторіи.

Пôдписаный, вывязуючись по можности въ завôзваня, звертавъ увагу, що въ поданю сказано много правды, однакожь не все оно такъ, якъ тамъ написано; и такъ приступивъ въ довшôй промовѣ до розбору поданя, где стояло:

„Вертаемо до вѣры ôтцѣвъ нашихъ, до „православія. Мы знаемо, що ôтцѣ нашй не „пріймили уніи по добрôй воли; исторія опо„вѣдае о самыхъ кривдахъ и мукахъ. Що намъ „унія доброго принесла? Унію уважаютъ тôль„ко яко мôстокъ до обряду латиньского. Не „було справедливости и нема. Церкви выпу„скали жидамъ въ аренду, перетягнули шля„хту и мѣщанъ, забрали маетки нашй, зро„били насъ жебраками, взяли клиръ рускій „въ свои руки, зробили его орудіемъ политики „польскои и т. д. А колибы мали силу, и ны„нѣ робилибы то, що давно“...

Ту належало на передъ розъяснити, яке значенье мало православіе давно, а яке привязуютъ до него теперь, и поставити пытанье: яка вѣра ôтцѣвъ нашихъ? Ту може не буде ôтъ рѣчи навести основу тои бесѣды, бо она може причинитися до поясненя цѣлои справы.

Выложивши о заложеню церкви черезъ Исуса Христа и ви устрою, выказано, якъ съ часомъ выробилися обряды греческій и римскій, и що повстали патріярхаты; але мимо того була єднôсть въ церквѣ Христовôй; греческій обрядъ тôй єдности не перешкаджавъ, а православіе значило то само, що католицизмъ. Такъ тревало близько 900 лѣтъ. Єднôсть зôстала заколочена за патріярха Константинопольтаньского Фотія; близько було до розрыву, але Фотій уступивъ и єднôсть була привернена. Власне въ часѣ єдности, еще тогды поганьска Русь, за князя Володимира Великого (988 р.) пріймила вѣру Христову. Привернена однакожь єднôсть не тревала довго, почалися зновъ распры межи патріярхомъ Константинопольтаньскимъ Церюляріємъ и патріярхомъ римскимъ. Ту знайшлися вже точки спорнй и що до вѣры. Наступивъ роздоръ, шизма. По однôй сторонѣ стояли послѣдователѣ обряду греческого, котрй звалися православными, по другôй послѣдователѣ обряду римского, котрй звалися католиками; а однй другихъ прозывали шизматиками. Ту вже православіе не тое, що католицизмъ, ту вже двѣ вѣры.

Дальше пояснено: По котрôй сторонѣ правда? и що есть вѣра ôтцѣвъ нашихъ? Алежь вѣра не одежа, змѣняти ви пôсля уподобы не годится. По розôрваню церквей въ 300 лѣтъ мы прійшли пôдъ Польщу, и сюда власне ôтносятся скарги, о котрыхъ вы писали. Польща кривдила Русь въ фалшивои политики, за тое жь она упала; але жь тіи тяжкй часы минули и нема чого боятися, они не повернутъ. Мы нынѣ пôдъ Австрією и цѣсарѣ австрійскй боронятъ такъ нашь обрядъ якъ и народнôсть, намъ вôльно вызнавати вѣру, въ якôй мы родилися и крестилися, а политики до вѣры мѣшати не належитъ. Въ Польщи боялися двохъ вѣръ, а навѣть двохъ обрядôвъ, хотѣли длятого Русинôвъ робити латинниками, Поляками. А що тое впростъ не удавалося, то пробовано унію. Унію пріймали Русины по части въ переконаня, а по части длятого, бо она увôльняла ихъ ôтъ тыхъ мукъ, котрымъ пôдлягали православнй. Але коли Римъ хотѣвъ уніи, то латинники Поляки хотѣли спольщеня Русинôвъ. Щобы Русинôвъ нѣкто не бравъ въ оборону, езуиты и ихъ ученики Поляки скаржили ôтъ давна, що и Русины униты склонни до Москвы и шизмы. Такъ оно робится и нынѣ, и нынѣ не перестаютъ Русинôвъ чорнити и перетягати.

Та не тôлько цѣсарѣ австрійскй, але и папы римскй ставали въ оборонѣ унитôвъ. Такъ папа Урбанъ VIII заказавъ перетягати Русинôвъ на обрядъ латиньскій, бодай що до лиць духовныхъ. Такъ Венедиктъ XIV наказувавъ, щобы унитôвъ не перетягано и народностей не нищено; а папа Пій IX выдавъ Конкордію.

Правда, що въ Польщи тыхъ заказôвъ не слухали, якъ и нынѣ не слухаютъ; але коли нынѣ перетягаютъ, ту вже и Русины не безъ вины, нынѣ силою нѣкого брати не вôльно.

Вы еще кажете въ поданю: „якбы еще мало єзуитизму — намъ еще насылаютъ Змартвыхвстанцѣвъ. Римъ намъ есть неприхильный.“

Що ино говорилисьмо, що о Римѣ такъ судити не належитъ. Що насылаютъ, бо насъ скаржатъ, пôдозрѣваютъ, а вы теперь до скаргъ даете довôдъ. Вправдѣ, вы кажете, що захованте вѣрнôсть монарсѣ, але чи будутъ вамъ вѣрити? Чи не сказавъ вамъ панъ староста: „To wy przechodzicie na moskiewszczyznę“ и чи тое вамъ всюда не повторяютъ? Якбы вы переходили на латиньске, то еще похвалилибы васъ. Колибы вы ишли на лютераньске а навѣть на жидôвске, такожь не много говорилибъ, а що вы освѣдчилися за переходомъ на православіе — то кричатъ, що вы склонни до Москвы.

И справдѣ, крокомъ тымъ лиху прислугу учинилисьте такъ всѣмъ Русинамъ, якъ собѣ. И справдѣ, лютый ворогъ не мôгбы вамъ гôршои рады подати, якъ тая.

Що до пôдписôвъ, то однй не пôдписали, другихъ пôдписувано, хоть они не знали на що, третй, где пôдписаный господарь, тамъ списано при нѣмъ цѣлу его родину. Право жь цѣсарске приписуе инакше. При переходѣ зъ вѣры на вѣру родичѣ, а именно батько або мати, могутъ переводити дѣти тôлько до 7 лѣтъ. Дѣти ôтъ 7 лѣтъ до 14 мусятъ позôстати въ вѣрѣ, въ якôй родилися, а высше лѣтъ 14, кожде рѣшае само за себе, въ якôй вѣрѣ хоче позôстати. Для того много зъ вашихъ пôдписôвъ буде неважныхъ. Наконецъ въ поданя мудрымъ бути не можна. Зъ него знати не можна, що васъ до такого кроку склонило? Може то въ комисіи поясните.“

Така була бôльше-менше основа промовы, розбираючои поданье и поясняючои станъ справы. Ту еще дръ Костецкій ôтчитавъ ôтручне письмо Его Высоко-Преосвященьства и вôзвавъ до розваги и позôстаня въ єдности вѣры.

Зъ церкви удалася комисія до будынку парохіяльнои школы, где зôбралися и парохіяне. Ту почато напередъ обговорювати, а дальше и писати протоколъ для вырозумѣня справы.

Пытанье. Въ церквѣ чули вы наше слово и Его Высокопреосвященьства, теперь поясньтъ, що склонило васъ до того кроку?

Ответъ. Мы вже по кôлька разôвъ просили о ôтлученье ôтъ Гнилицъ Великихъ, щобы мы могли мати пароха въ мѣсци и богослуженье що недѣлѣ и свята, и не потребували конкурувати до парохіи матернои. А що нашихъ просьбъ не слухано, тожь намъ не позôстало иншого средства и мы постановили нарештѣ перейти на православіе, щобы допяти того, чого въ уніи доступити не можна.

П. Чи думаете, що у православныхъ нема церквей прилученыхъ?

О. Суть, але малй, а насъ есть высше 800 душь; чому не маемъ мати священика у себе?

П. Вы жадаете мѣсцевого священика, тожь може згодитеся, щобы вашь парохъ постарався о сотрудника, котрый буде мешкати у васъ и що недѣлѣ и свята богослуженье правити и науки удѣляти?

О. На сотрудника не пристанемъ, бо сотрудникъ насъ ôтъ конкуренціи до церкви матернои не увôльнитъ.

(Отожь видно, що конкуренція, то головна причина намѣреного переходу.)

П. Кто пôддавъ вамъ тую гадку?

О. Гадка у насъ корѣнится ôтъ кôлькохъ лѣтъ. Може передъ чотырма роками носили мы 60 зр. яко часть конкуренційну до Гнилицъ. Здыбавши п. графа de la Scala, скаржилися мы, що ôтъ давна вже просимо о ôтлученье ôтъ Гнилицъ и нема надѣе допроситися; а тутъ потягаютъ насъ платити сюда: нынѣ на возôвню, незадовго прійде ставити церковь, ба и плебанія въ лихôмъ станѣ — а тутъ и у насъ церкви буде потреба.

На тое *Графъ*: „Бувбы способъ, перейдѣтъ на православіе, а осягнете, чого хочете и всего того лиха позбудетеся. У насъ на Буковинѣ и попы не такй гордй, а я знаюся съ Архіереемъ въ Чернôвцяхъ и привезу вамъ попа, що буде у васъ сидѣти, буде съ вами разомъ ѣсти и пити...“

Така рада не разъ повторялася и щоразъ бôльше корѣнилася. Сего разу сказавъ *Графъ:* „Робѣтъ поданя, а я вамъ допоможу. Я поѣду на свята до Черновець и дадутъ вамъ попа, въ котрого будете довольнй“.

(Отъ вамъ и агитаторъ, за якими надармо межи Русинами шукаютъ!)

Що оно такъ есть, се не тôлько люде зъ Гниличокъ зôзнали такъ до протоколу, але и самъ графъ съ тымъ не таився. Оповѣдаютъ, що ôнъ въ товариствѣ въ домѣ п. Каньского хвалився, якъ ôнъ людей зъ Гниличокъ наклонявъ до православія.

Не хочемо графа de la Scala, зятя властительки Гнилицъ и завѣдателя того маетку, посуджувати о злй намѣреня, якй до факту вяжутъ Поляки. Ôнъ по народности Италіянець, маe добра на Буковинѣ, где люде его суть православнй, мати и сестра маютъ бути такожь православнй — тожь не дивно, що ôнъ не видитъ въ православію злочиньства зрады стану, якъ то приписуютъ Поляки.

П. Чи вы зъ нашихъ священикôвъ недовольнй?

О. Суть и добрй, але мало, бо нынѣ не дадутъ священика, якійбы для громады бувъ добрый, але даютъ такого, котрого накине панъ, а котрый скаче, якъ панъ заграе.

П. Чи маете що противъ свого пароха?

О. Нѣ, не маемъ нѣчого, але мы хочемо мати свого пароха въ мѣсци.

По тыхъ и подôбныхъ пытаняхъ комисія освѣдчила, що не знаходитъ причины, для якои малибы утѣкатися до такого кроку, и завôзвала до ôтступленя ôтъ свого замѣру, и до ôткликаня своихъ подань. Коли однакожь громада уперто при своемъ обставала, зъ стороны комисіи представлено еще разъ лихй наслѣдства въ кождôмъ взглядѣ (а именно въ взглядѣ матеріяльнôмъ, що не отримаютъ церкви, бо тая зôстане за унитами, що могутъ бути каранй за фалшивй пôдписы, а до того платити грубый „бефундъ“ (кару штемпльову) и т. д.) — вôзвано до розваги и дано часъ до дня слѣдуючого.

Дня слѣдуючого освѣдчила речена громада готовôсть ôтступити ôтъ свого поданя до консисторіи, однакожь пôдъ условіями, що буде ôтлучена и не буде потягана до конкуренціи до церкви матернои, и що на теперь годится на данье ѣй сотрудника.

Комисія робила уваги, що где ходитъ о вѣру, тамъ условія не маютъ мѣсця. Коли однакожь громада безъусловно ôтступити не хотѣла, принято ви освѣдченье ôтступленя ôтъ поданя до протоколу — решта зôставляючи дотычнымъ властямъ.

Тымъ способомъ справа закôнчилася въ

Другій накладъ.

комисіи духовнôй: але видится, що поданье до Староства еще не ôткликане.

Не входжу въ тое, чи лучше буде дати чи не дати, чого Гниличкі жадаютъ. Не дати — то Гниличокъ не позыскаесь, а дати — то захотится и иншихъ до подôбныхъ кроковъ.

Такъ справа вже сталася голосною, особливо черезъ наданье ѣй значеня политичного. До теперь пôдтримували рѣчь о шизмѣ и Москвѣ дневники польскѝ, котрѝ не переставали Русинôвъ скаржити и чорнити, — нынѣжь индагуе Староство за агитаторами, ба и Намѣстництво прислало свого совѣтника п. Мандычевского, котрый взывае и священикôвъ и вытытуе о агитаціяхъ. Черезъ тое самѝ уряды найбôльше причиняются до розголосу и до агитаціи.

Стеф. Качала.

Инструкція податкова.

(Дальше.)

Сконфисковано.

Ц. к. Прокураторія сконфисковала пôзнымъ вечеромъ въ суботу цѣлый накладъ 2. Ч-ла „Дѣла". Понеже въ недѣлю урядъ цловый не штемплюе паперу, отже другій накладъ не мôгъ бути скорше напечатанымъ, якъ ажь въ понедѣлокъ рано. ВП. Читателѣ нашѝ зволятъ вырозумѣти и оправдати спôзненье нынѣшного Числа.

Редакція.

Сконфисковано.

(Конецъ буде.)

ДОПИСИ.

Зъ Угорскои Руси.

Коли що голосятъ о насъ часописи Вашѝ, голосятъ звычайно дѣла мрачнѝ, невтѣшнѝ. Правда, и моя дописъ не буде инакшою, але она рôжнитись буде ôтъ прочихъ тымъ, що мѣститъ въ собѣ яркійшу характеристику нашого положеня, нашихъ ôтношень и житя.

Зачну ôтъ урядовыхъ датъ що до числа Русинôвъ въ Угорщинѣ. Въ числѣ 347 (зъ 17 грудня 1881) Пештеньского Ллойда (Pester Lloyd) помѣстивъ шефъ статистичного бюра п. Кельети слѣдуючій розкладъ народностій угорскихъ: Въ Уграхъ и Семигородѣ (безъ Кроаціи) було

	въ р. 1870	въ р. 1880
Мадярôвъ	6,156.421	6,165.088
Нѣмцѣвъ	1,820.922	1,798.373
Словаковъ	1,817.228	1,790.476
Румунôвъ	2,470.069	2,323.788
Кроато-(Сербôвъ)	473.995	605.725
Русинôвъ	469.423	342.351
Иншихъ	294	203.763

Для поясненя додаю, що Угры числили народности не по домашнôмъ, розговорнôмъ языцѣ, але якъ давнѣйше, по матернôмъ.

Зъ тыхъ чиселъ видко, що въ послѣднôмъ десятьлѣтю всѣ народности угорскѝ зменшились, окрôмъ самои мадярскои и сербскои; але рôвночасно видко и тое, що остоялись або збôльшились народности политично орудуючѝ, съ здоровымъ и сильнымъ почутьемъ національнымъ, коли противно, народности національно менше просвѣченѝ и розвитѝ, а ще до того остаючѝ безъ взаимныхъ звязкôвъ съ своими коренными осередками, попадали, склонились передъ сильнымъ напоромъ вынародовляючои системы.

Русины самѝ зменшилися въ послѣднôмъ десятьлѣтю о 127.072 головъ (немовлята не числено, анѣ въ однôмъ анѣ въ другôмъ роцѣ); где они переселились, пояснятъ може числа слѣдуючѝ: Зъ сумы всѣхъ Русинôвъ угорскихъ т. е. 342.351 умѣе по мадярски 5·70% = 19.525. Въ самôмъ Буда-Пештѣ есть 59 Русинôвъ, або 0·01% всеи людности мѣста, а зъ тыхъ розумѣе и говоритъ языкомъ мадярскимъ 43 або 72·8%. Въ 143 мѣстахъ Мадярщины мешкае 3.586 Русинôвъ, зъ тыхъ умѣе по мадярски 1534, мало що не половина.

Зъ шематизмôвъ Пряшевскои и Мукачевскои епархій можнабы вывѣдати число греко-католикôвъ, котрѝ були перше всѣ Русинами, а теперь ледво бôльша половина зачисляеся до народности рускои и то не тôлько урядово але и de facto. Духовеньство греко-католицке говоритъ въ семинаріи, опôсля въ дома выключно майже по мадярски; ôтличнѣйшѝ питомцѣ выховуются въ латиньскихъ семинаріяхъ мадярскихъ въ Пештѣ и Остригомѣ, где передъ всѣмъ учатся таити, опôсля ôтвыкати а и гордувати рôднымъ языкомъ. Коли разъ случайно навѣстивъ я дôмъ грек.-кат. пароха въ Кошицахъ (попередника теперѣшного) и урадованый побачивши своихъ заговоривъ я до нихъ по руски, то прошено мене съ початку жартомъ, опôсля жь на серіо, щобъ я если вже не по мадярски — то бодай по нѣмецки съ ними ровмавлявъ. Интелигенція угорско-руска нечисленна, зависима и убога не стоитъ въ жаднôй звязи анѣ національнôй анѣ литературнôй съ Галичиною; вся она читае по мадярски, бо „Карпата", пустого и пересадно-урядового никто не любитъ.

Съ селянами угорско-рускими справа ще сумнѣйша. Стыкаюсь я съ вояками-Русинами, котрыхъ найбôльше въ полку 5-ôмъ, бо $^1/_6$ часть, въ 66 ôмъ $^2/_5$ частій, и въ 65-ôмъ 52%. Ихъ русчина — твердый идіомъ съ многими діялектичными особенностями — добре пересякла мадяризмами, але зъ другои стороны мае много словъ добôрныхъ чисто славяньскихъ, котрыхъ въ Галичинѣ не уживаютъ, якъ отъ: столина (Schublade), ôборокъ, вызôръ = ôкно, церкôвникъ = паламарь, ярѝчь = ѣжь, цѣвка = рура, скатерть = обрусъ, палѣнка = горѣвка, косиця = цвѣтки, лѣса = ворота и проч. Читати по руски мало котрѝ знаютъ, а котрѝ знали колись, позабували не маючи нѣ книжочки якои для себе, нѣ часописи. О Русинахъ галицкихъ и не чули, съ великимъ подивомъ слухаютъ, що Русины суть и въ Галичинѣ, котру они Польщею называютъ. Радо однакъ прiймаютъ молитвенники рускѝ и книжочки „Просвѣты", радо слухаютъ и читаютъ, — словомъ: есть то ще найвтѣшнѣйша поява и кто знае, чи не далосьбы на тôмъ здоровôмъ грунтѣ много зробити, колибъ не малодушнôсть интелигенціи и духовныхъ маючихъ и школы пôдъ собою, колибъ, кажу, не тое безвзглядне пôдляганье плянови правительства и соспôльности мадярскои — все мадяризовати, що явно и отверто на своѣмъ прапорѣ выписуютъ.

Зъ Жовкôвщины.

(*Судьба жовкôвскои рады повѣтовои.*) Въ половинѣ сѣчня 1882 минувъ вже цѣлый рôкъ, якъ ôтбулися въ Жовквѣ выборы до рады повѣтовои зъ меншихъ посѣлостей. Звѣстно, выборы тѝ выпали на нашу корысть, бо выбрано всѣхъ 12 рускихъ кандидатôвъ, именно 4-хъ священикôвъ, 2-хъ мірскихъ Русинôвъ, и 6-хъ честныхъ господарѣвъ-селянъ. Вслѣдъ за тымъ ôтбулися 4-го лютого 1881 выборы зъ куріи мѣйскои, при котрыхъ зновъ зъ помежи 5-и кандидатôвъ выйшло зъ урны 2-хъ рускихъ людій, свящ. Децыкевичь зъ Куликова и ц. к. адъюнктъ суд. Лининскій зъ Мостôвъ Великихъ. Такимъ способомъ представлялась нова рада повѣтова для насъ дуже корыстно, бо малисьмо мати въ нѣй 14 голосôвъ на 26 членôвъ.

Но понятно, що такій складъ новои рады не давъ нашимъ братямъ супокôйно спати; сейчасъ посыпались протесты такъ противъ выборôвъ зъ куріи сельскои, а еще бôльше зъ мѣйскои. Вѣдомо однакожь, що ц. к. Намѣстництво протесты тѝ ôткинуло. Тымъ не вдоволилось польске меншôсть и внесло новый протестъ прямо до министерства внутр. дѣлъ. Но и тутъ безовочно, бо министерство такъ само якъ и Намѣстництво поручило остаточне рѣшенье тыхъ протестôвъ самôйже новôй радѣ повѣтовôй. Такимъ чиномъ акта выборчѝ по довгихъ 10-мѣсячныхъ вандрôвкахъ вернули ажь въ падолистѣ 1881 р. назадъ до Жовкви и Староство жовкôвске завôзвало на день 17-го падолиста 1881 всѣхъ членôвъ новои рады, щобы уконституовалися.

Здавалосьбы, що тутъ мы вже выграли; що лишь потрѣбно намъ въ комплетѣ зôбратись, а вже рада уконституована по нашôй мысли. Но не такъ сталося дѣйстно.

Мы зôбрались, насъ було всѣхъ 14, ихъ 12, а при верификаціи выборôвъ узнано навѣть бôльшостію 15 и голосôвъ противъ 9-и важнôсть выборôвъ зъ всѣхъ курій. Щожь дѣютъ нашѝ братя-противники? Бажаючи въ послѣднôй хвили бодай чимбудь ôттягнути уконституованье новои рады, они закладаютъ новый протестъ противъ повысшому рѣшеню комплету новои рады, мимо, що навѣть присутный комисарь Староства выложивъ имъ неумѣстнôсть такого протесту, ôткликуючись на слова §. 29 орд. выб. пов., котрѝ звучатъ: „Скоро выборы бôльше якъ половины членôвъ рады зôстанутъ справдженѝ, уважаеся рада яко уконституована".

Той поступокъ польскои меншости розъяривъ до крайности нашихъ людій, и кто знае, якъ бурливый оборотъ булабы взяла цѣла ситуація, колибы не згодженося бôльшостею голосôвъ на тое, щобы хиба выбору выдѣлу ôтложити ажь до рѣшеня сего нового протесту. Русины, зъ котрыхъ гдеякѝ приклонились до того жаданя Полякôвъ дали тымъ способомъ доказъ свои, до найвысшои вже степени посуненои уступчивости и толеранціи, бо чейже, думали всѣ, ясна и справедлива рѣчь нигде не пропаде, а ц. к. Намѣстництво, розглянувшись въ тôй справѣ и узнавши безосновнôсть такого протесту меншости, прикаже чимъ скорѣйше новôй радѣ уконституоватись.

Тымчасомъ минувъ вже другій мѣсяць а ôтвѣта не маемъ ôтъ ц. к. Намѣстництва. Нашѝ братя допяли отже своихъ цѣли, бо урядованье старои рады повѣтовои и еи славетного маршалка пана Вайгарта протягнулося зновъ 2 мѣсяцѣ дальше. Ходятъ тутъ вправдѣ вѣсти, що рекурсъ меншости давно вже въ Намѣстництвѣ высмѣяный, но чомужь не ôтослано еще актôвъ назадъ до Жовкви, чому не наказано новôй радѣ вже разъ уконституоватись? Чижь и власти малибы лише длятого перешкоджувати уконституованю рады повѣтовои, що въ нѣй бôльшôсть Русинôвъ?

Боячись отже, щобъ уконституованье рады повѣтовои жовкôвскои не протягнулось ad infinitum, рѣшили всѣ рускѝ члены тоиже рады внести письменне прошенье до ц. к. Намѣстництва (въ формѣ Urgens-у), домагаючись чимъ скорѣйшого въ тôмъ дѣлѣ рѣшеня и зверненя актôвъ выборчихъ ц. к. старосту жовкôвскому.

Отъ кôнцевый уступъ того прошеня: „Въ „наслѣдство 10-мѣсячнои проволоки въ уконституованю новои жовкôвскои рады повѣтовои „черезъ реченѝ протесты, повстае — къ сожалѣню — не тôлько у нашихъ выборцѣвъ жовкôвского повѣту, але навѣть въ насъ самыхъ „ними выбраныхъ и въ выборѣ тымъ затвер- „дженыхъ членахъ тоиже рады повѣтовои мало „що не рѣшуча гадка, що тіи протесты меншости, все и все безосновно повтарянѝ и зъ стороны дотычныхъ властей не дуже поспѣшно „рѣшанѝ, моглибы послужити до цѣлковитого „ôтроченя уконституованя новои рады ажь по „за той терминъ, якій пôсля §. 14 ст. о репр. „повѣт. на сесію радъ повѣтовыхъ есть вызначеный.

„Зô взгляду на наведенѝ мотивы и поводы ниже пôдписанѝ упрашаютъ:

„Высоке ц. к. Намѣстництво, взявши „пôдъ розвагу протоколярнѝ акта зôбраня жовкôвскои рады повѣтовои зъ дня 7 падолиста „1881 и апробуючи перше рѣшенье реченои „рады, повзяте по мысли §. 29 орд. выб. пов., „зволитъ чимъ спѣшнѣйше завôзвати тую жь „вже уконституовану раду повѣтову до переведеня выбору и превеса и выдѣлу, якъ то вже „разъ дотычнымъ завôзванемъ жовкôвскои политичнои власти повѣтовои зôбраю членôвъ „тоижь рады дня 17 лат. падолиста поручене „було.

„Жовковъ дня 24 грудня 1881. — (Пôдписы власноручнѝ): Богданъ А. Дѣдицкій, Дръ Сильвестеръ Дрималикъ, Петро „Лининьскій, Михаилъ Фолисъ, Т. Децыкевичь, „Василь Бойко, Михаилъ Андрубовъ, Іос. „Брылиньскій, Андрей Дмоховскій, Іоанъ Калитовскій, Иванъ Пастернакъ, Илько Пелехъ, „Андрей Сапрука, Атаназій Тустановскій".

Якъ видите, уплынуло ôтъ внесеня повысшого ургенсу зновъ 3 недѣлѣ, а зворотъ актôвъ выборчихъ до Жовкви не чути ничого. Пождемъ еще съ троха, предсѣ може дôждемся справедливости.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Повстанье въ Кривошіи и Герцеговинѣ.*) Съ кождымъ днемъ станъ въ полудневôй Дальмаціи и Герцеговинѣ погôршуесь; се вже выразно высказуютъ самѝ офиціяльнѝ австрійскѝ часописи. До недавна ще була надѣя у правительства, що кошта военнѝ для оперуючои въ збунтованыхъ краяхъ арміи будутъ не надто великѝ, — не буде потрѣбно отже скликати вспôльныхъ делегацій для ухваленя надзвычайного кредиту на военнѝ кошта. Теперь же вже рѣчь рѣшена министерствомъ, щобы небавомъ зôзвати вспôльнѝ делегаціи. Дня 16 н. ст. сѣчня ôбулась конференція министеріяльна пôдъ проводомъ самого цѣсаря. На тôй то конференціи рѣшено зôзвати вспôльнѝ делегаціи. Угорскій министеръ финансôвъ гр. Сапари прибувъ дня 18 н. с. сѣчня до Вѣдня, щобы взяти участь въ новôй конференціи австрійскихъ министрôвъ, котра ôтбулась дня 19 сѣчня и мала остаточно рѣшити, якъ высоку суму надзвычайного кредиту мае жадати министерство войны ôтъ вспôльныхъ делегацій. Маюча небавомъ наступити сесія вспôльныхъ делегацій буде уважатись продовженьемъ сегорôчнои сесіи, значитъ: ôтбудеся въ Вѣдни (не въ囗Пештѣ) и парляменты не будутъ выбирати новыхъ делегатôвъ. Окрôмъ конференцій тѣла министерского ôтбулась дня 18 сѣчня конференція въ министерствѣ войны пôдъ проводомъ военного министра; въ тôй конференціи взяло участь 30 генералôвъ, межь иншими: Бекъ, Вельзерсгаймбъ, Филиповичь и др. Министерства войны и дѣлъ заграничныхъ незвычайно теперь працюютъ надъ предложенями вспôльнымъ делегаціямъ. Що-разъ новѝ войска дôстаютъ наказъ вымашеровувати до збунтованыхъ провинцій. Зъ Линцу ôтходитъ регіментъ вел. кн. Константина, зъ Араду 51 регіментъ, регіментъ Филиповича, котрого при ôтходѣ зъ Праги прощавъ самъ архикнязь Рудольфъ, прибувъ вже до Дальмаціи. Зъ Праги ôйшовъ рôвножь 11 ôтдѣлъ санитетôвъ. Отойшли такожь два польнѝ шпиталѣ. Численнѝ войска въ Дальмаціи и Герцеговинѣ мѣстятся частею въ гарнизонахъ, частею въ фортахъ и баракахъ а частею по кватирахъ (т. зв. кантонахъ). Въ мѣстѣ Требинье нагромаджено много запасôвъ провіянту (живности); Требинье отже, здаесь, буде осереднымъ пунктомъ военныхъ операцій для южнои Герцеговины.

До часу повстаня було въ Босніи $2^1/_2$ дивизіи инфантеріи (Сераєво и Банялюка), всего разомъ 36 баталіонôвъ, въ Герцеговинѣ 3 гôрскѣ бригады съ 13 баталіонами, а въ Дальмаціи 1 бригада съ 7 баталіонами. Загальна сума войска въ тыхъ краяхъ выносила отже 56 баталіонôвъ. Ôтъ часу повстаня до теперь выслано на полудне надъ 26 баталіонôвъ инфантеріи и стрѣлцѣвъ, такъ що теперь въ Босніи, Герцеговинѣ и Дальмаціи есть 82 баталіоны а 35.000 людей. Зъ тои сумы знаходится майже половина бо 40 баталіонôвъ на теренѣ бунту, с. є. въ южнôй Дальмаціи и Герцеговинѣ.

Вѣденьскѣ и угорскѣ независимѣ дневники доносятъ, що на конференціи министерскôй, ôтбутôй д. 16 сѣчня пôдъ проводомъ цѣсаря, австрійскій министеръ вôйны мавъ предкладати кредитъ 17 милионôвъ, официозні жь органы перечатъ тому и заявляютъ, що правительство не буде жадати ôтъ вспôльныхъ делегацій бôльше, якъ 10 милионôвъ. (Здаеся, сего буде за мало. — *Ред.*) Рôвножь доносятъ дневники, що министеръ вôйны жадавъ, щобы войскамъ въ южнôй Дальмаціи и южнôй Герцеговинѣ вызначити додатки (Kriegsausrüstungsbeitrag и Feldzulage); окрôмъ звычайнои поживы войско буде дôставати каву и румъ. Телеграма зъ Вѣдня до Pester Lloyd доноситъ, якъ завѣряе на пôдставѣ вѣродостойныхъ информацій, що въ министерствѣ вôйны рѣшено не высылати вже бôльше новыхъ ôтдѣлôвъ войска до збунтованыхъ краѣвъ, щобы не розрывати звязей бригадъ и дивизій и тымъ чиномъ не мылити загальный плянъ мобилизаційный. За тое сила войскова въ случаю потребы буде помножуватись покликуваньемъ резервистôвъ тыхъ полкôвъ, котрѣ вже знаходятся въ збунтованыхъ краяхъ. Зъ початку маютъ бути баталіоны помноженѣ о 50 людей на баталіонъ, а колибъ показалась потреба, то резервистами будутъ доповненѣ баталіоны ажь до повного военного стану баталіону (Kriegsstand), т. є. до 956 людей на баталіонъ.

Що до покрытя коштôвъ на операціи военнѣ въ збунтованыхъ краяхъ заходитъ одно сущноважне питанье: кто маe покрывати тіи кошты,— чи Передлитавія сама, чи вкупѣ съ Залитавією (угорскою половиною монархіи). Либеральна печать угорска выступила съ твердженьемъ, що кошты военнѣ маютъ упасти на саму Передлитавію, правительство же угорске глядитъ на тое дѣло инакше; на послѣднôй конференціи угорскихъ министрôвъ згодженося на тое, що кошты на удержанье войска въ збунтованыхъ краяхъ маютъ припасти на обѣ половины монархіи, а тôлько кошты удержаня жандармеріи спадутъ на саму Передлитавію.

Число повстанцѣвъ не есть докладно вѣдоме, подаютъ єго рôжно: 1000, 2000, 3000 людей. Нема сомнѣнія, що такъ переважаюча сила австрійского войска моглабы скоро придушити повстанье, колибъ Кривошіяне и Герцеговинцѣ були оставленѣ самымъ собѣ и не дôставали зъ нѣ-ôтки помочи: нѣ зъ Чорногоры, нѣ зъ Сербіи. Правительство чорногорске завѣряе, що оно не буде попирати повстанцѣвъ. Однакъ Австрія не може на стôлько спуститись на Чорногору, якъ на Сербію. Въ Сербіи, звѣстно, вплывъ австрійскій дуже великій. Выходяча въ Бѣлгородѣ газета „Народно Ослобођенье“ завôзвало Сербôвъ княжества до добровôльныхъ жертвъ для Кривошіянъ и Стояна Ковачевича. Правительство сербске, якъ звѣщаe Polit. Corresp., закаже подôбнѣ агитаційнѣ манифестаціи противъ Австріи. Одна вѣденьска газета довѣдалась навѣть, що депутація герцеговиньска ѣздила до Петербурга... Треба наконець сказати, що повстанцѣ вже суть тои думки, що державы европейскѣ обстанутъ за ними и пришлютъ свои кораблѣ для выратованя Кривошіи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Journal de St. Petersbourg“ розбираючи буджетъ на р. 1882 констатуe полученье економичного положеня въ наслѣдство урожаю и користного збору податкôвъ въ другôй половинѣ року. Въ министерствѣ вôйны заощаджено 23 милioны и будутъ еще й дальшѣ ощадности.

Министеръ дѣлъ внутрѣшныхъ позволивъ выдавати на ново ôтъ дня 6 (18) сѣчня завѣшеный минувшого року либеральный дневникъ „Голосъ“.

Англійска газета Times помѣстила послѣдными днями обширну статю походячу зъ бюра Alliance Israélite, въ котрôй то статіи якъ найнеправдивѣйше представлено рухъ противжидôвскій на Украинѣ. Звѣстно, що при розрухахъ противъ жидôвъ на Украинѣ розъяренѣ товпы народа розбивали шинки, крамы, товкли ôкна въ домахъ, нищили домашну посуду жидамъ, дерли бебехи, — але на житье жидôвъ не наставали и жидôвъ не вбивали. Тымчасомъ авторъ статіи въ Times пише, що розрухи противжидôвскѣ на Украинѣ мали яко першу цѣль — мордовати жидôвъ и знущатися надъ ними, а доперва въ другôй линіи нищити ихъ добра. И такъ Times пише, очевидну ложь, що въ Єлисаветградѣ замордовано въ найжорстокійшихъ мукахъ 28 жидôвъ, въ Смѣлѣ 13 жидôвъ, въ Кіевѣ безъ числа (годѣ навѣть почислити), въ Березôвцѣ пôдъ Кіевомъ 12 жидôвочокъ (впередъ ихъ знеславивши), въ Конотопахъ 8 жидôвъ и т. д. Дальше пише Times, що жиды дôзнали стратъ и шкодъ на милiярды (!). Очевидно, що все то, що понаписовано въ Times, есть чистою выдумкою, вхопленою зъ воздуха. Въ Россіи и у насъ зъ такои балаканки можна лишь посмѣятись, але инше дѣло въ Англіи: тамъ все понаписуване Times-омъ приймаютъ за правду и не диво, що статя Times'а зробила тамъ сильне враженье. Творится тамъ вже комитетъ пôдъ проводомъ кардиналôвъ и архіепископôвъ, котрый маe збирати складки на жидôвъ.

Нѣмеччина. Дня 18 сѣчня въ парляментѣ нѣмецкôмъ внесено буджетъ за рр. 1882—1883. Надвышка доходôвъ зъ 1881 року выноситъ 28,862.485 марокъ. На р. 1882 буде дефицитъ 5 милионôвъ. Выдатки въ р. 1882 прелиминованѣ на 905,727.373 марокъ ординаріюмъ и 34.079.249 екстраординаріюмъ.

Франція. Гамбета внѣсъ въ палатѣ послôвъ давно заповѣдженый проєктъ ревизіи конституціи. Одна точка (3-та) дотыкаe палаты послôвъ, а три точки (1, 2 и 4) дотыкаютъ сенату. Выборы до палаты послôвъ маютъ на будуче ôтбуватись черезъ скрутинію листъ (въ тôй цѣли маe бути выданый пôзнѣйше законъ выборчій). Що до рефермы сенату, то проектъ Гамбеты жадаe, щобы 75 дожив тныхъ сенаторôвъ выбирали обѣ палаты черезъ тайне голосованье бôльшостею голосôвъ; они булибы выбранѣ на 9 лѣтъ. Прочѣ 250 сенаторôвъ маютъ бути такъ выбиранѣ, щобы не якъ доси громада высылала до выбору сенатора одного выборця, але щобы одинъ выборець припадавъ на 500 выборцѣвъ до палаты послôвъ. Наконець проєктъ заводитъ змѣны въ компетенціи сенату въ дѣлахъ финансовыхъ. Сенатъ задержуe право ôткинути кредитъ ухваленый палатою послôвъ, але самъ не може ухваляти кредиту, на котрый не згодилась палата послôвъ. — Проєктъ той ухвалила палата передати комисіи зъ 33 членôвъ. Опозиція противъ него въ палатѣ велика, не знати отже, чи Гамбетѣ удасться свôй проєктъ пересадити.

НОВИНКИ.

— **Iорданьске водосвятіе** ôтбулося у Львовѣ минувшои середы съ звычайнымъ торжествомъ. По соборнôй литургіи, ôтправленôй въ церквѣ Успеньскôй, двигнувся въ ринокъ величавый похôдъ, въ котрôмъ взяли участь брацтва и процесіи зъ всѣхъ львôвскихъ церквей, войско, академичный сенатъ, представителѣ властей, капитула и все руске духовеньство. На чолѣ походу ступали въ митрахъ: преосв. митрополитъ, епископъ-суфраганъ и крыл. официялъ. Зъ стороны правительства явився президентъ Залескій, а зъ выдѣлу краевого маршалокъ Зыбликевичъ. Народу було при спріяючôй погодѣ такъ много, що похôдъ наоколо ринку мôгъ лишь съ великою трудностею ôтбуватися, а навѣть часто мусѣвъ остановлюватися. Мимо тои величавости, властивои нашому обрядови, примѣтили мы гдеякѣ рѣчи, котрѣ насъ немило дотыкали. Наперед вразило насъ постоянне упослѣджуванье нашого обряда черезъ власти войсковѣ. Коли на латиньске „боже тѣло“ выступаe цѣлый гарнизонъ и дѣлаe всякѣ почести, то на Iорданьскôмъ водосвятію (мимо того, що Русины суть въ всюдôй Галичинѣ пануючою народностею и даютъ бôльше рекрутôвъ якъ латинники) являeся лишь мала компанія войска и такъ незначна асиста войскова, котра не въ силѣ навѣть духовеньства ôтъ натиску народа охоронити. Мы замѣчали по тôй причинѣ загальне невдовольство; наша власть духовна повинна упôмнутися у властей войсковыхъ о рôвноуправненье для нашого обряда. Друге, що пôднести мусимо, се бракъ того ладу, якій видно пр. у латинникôвъ при подôбныхъ торжествахъ, або якій мы давнѣйше (пр. за бл. п. митр. Литвиновича) и въ нашôмъ обрядѣ подивляли. Именно не бачимо мы вже ôтъ довшихъ рокôвъ ніякихъ управителѣвъ, котрѣбы организовали и порядковали похôдъ. Черезъ тое повстаe неладъ, котрый занадто въ очи впадаe. Участники походу, а особенно ассиста и клиръ, не знаютъ коли и куды ити, и где ставати (тому настаe при кождôмъ новôмъ дѣйствію замѣшанье), — духовеньство не завсѣгды иде въ порядку и облечене въ найрôжнобарвнѣйшѣ фелоны, такъ якъ сама успеньска церковь не въ силѣ тôлько одностайныхъ фелонôвъ настарчити, — хоръ, стоячій при водосвятію трохи дальше, не знаe коли давати отвѣты, и одержуe на тое знаки ôтъ всѣхъ священикôвъ. А вже найлучше объявився бракъ доброго заряду въ тôмъ, що по водосвятію не стало кропила и Митрополитъ мусѣвъ якійсь часъ кропити вѣрныхъ смерекою. Мы далекѣ ôтъ того, выступати противъ власти духовнои, а пôдносимо сѣ хибы, щобы звернути єи увагу на нихъ, бо инакше терпитъ краса и повага нашого величавого обряду.

— **Въ честь Высокопр. о. крыл. Григ. Шашкевича** на память єго 50-лѣтнои рôчницѣ священьства устроюe священьство епархіи перемыскои музикально-декляматорскій вечеръ, котрый ôтбудеся вô второкъ дня 12 (24) с. м. въ сали „пôдъ Провидѣніемъ“ въ Перемышли. Чистый дохôдъ призначеный въ користь „Бурсы для дѣвчатъ въ Перемышли“. Початокъ точно о год. 7-ôй вечеромъ. Цѣна мѣсць (не ограничаючи доброохотныхъ жертвъ): крѣсла по 1 зр., стоячe мѣсце 50 кр., партеръ 25 кр. Вступнѣ карты выдаются при касѣ за оказаньемъ запрошеня. Жертвы позамѣсцевѣ зволятъ П. Т. Дателѣ надсылати до выдѣлу Бурсы. Програма вечера: Часть I: 1) Щасть намъ Боже, пѣснь народна; хоръ мѣшаный въ сопроводѣ оркестры; 2) Симфонія VI, Мих. Вербицкого; новый оркестръ; 3) Пѣснь зъ опереты „Капраль Тимко“ въ сопроводѣ оркестры; 4) Елегія на два голосы въ сопроводѣ оркестры; 5) Деклямація; 6) Козакъ до торбана I. Лавровского: хоръ мужескій. Часть II: 1) Бѣда, пѣснь народна въ сопроводѣ оркестры; хоръ мѣшаный; 2) Коломыйка концертова И. Бажаньского; повный оркестръ; 3) Пѣснь ôтходячого въ чужину, въ сопроводѣ оркестры; 4) Моряки Вильбоа; дуетъ въ сопроводѣ оркестры; 5) Деклямація; 6) Имнъ въ честь крыл. Гр. Шашкевича; хоръ мужескій въ сопроводѣ 4 корновъ. — Якъ вже зъ самои програмы видно, можна вповнѣ надѣятись, що вечеръ той згромадитъ численну публичность и причинится до розбудженя духового житя мѣжь тамошными Русинами. Впрочѣмъ и хороша цѣль вечера повинна припасти до серця кождого щирого патріота Русина. Належитъ такожь згадати, що цѣлымъ устроєньемъ того вечера занимаeсь нашъ звѣстный музикъ-композиторъ о. В. Матюкъ.

— Сегодня прощаeсь наше академичне товариство „Дружній Лихвярь“ съ трема своими членами-академиками, резервовыми официрами, **покликаными несподѣвано до Герцеговины**. Тіи пп. суть: Андрѣй Чайковскій, правникъ IV року, въ резервѣ 77-го самбôрского полку, Володимиръ Коцовскій, теперѣшный предсѣдатель „Др. Лихвяря“, студентъ философіи, въ резервѣ 80-го золочѣвского полку, и Ярославъ Ильницкій, правникъ IV року (сынъ директора рускои гимназіи), официръ резервы такожь 80 полку. Всѣ тіи пп. дôстали вчера о год. 2 пополудни наказъ безпроволочно удатись до свого резервового команда, щобъ ôттамъ, розумѣeсь, вырушити въ далеку дорогу до своихъ полкôвъ. — Желаeмъ имъ щасливого и скорого повороту до родинного краю.

— **Зъ Черновець** пишутъ намъ: Дня 1 (13) сѣчня були пп. Игн. Онишкевичъ, проф. нашого университету, и Михалякъ, судія, у Є. Преосв. Митрополита въ депутаціи ôтъ рускои гр.-кат. громады Черновець, просячи о поставленье о. Николая Устыяновича зъ Сучавы парохомъ въ нашôмъ мѣстѣ. Депутація повернула зô Львова безъ успѣху. Въ наслѣдство того межи гр.-кат. жителями Черновець запановавъ великій непокôй. Звѣстно вамъ, що еще передъ высланьемъ депутаціи мѣщане черновецкѣ выслали були въ тôй самôй справѣ письменне прошенье до львôвскои консисторіи, заосмотрене 600 и кôлькадесятьма пôдписами.

— **До рады повѣтовои въ Сокали** ôтбудеся дня 28 л. лютого с. р. доповняючій выбôръ 11 членôвъ зъ округа сельскихъ громадъ.

— **Сегорôчный карнавалъ** починаeся въ рускихъ кругахъ вечеромъ съ танцями, котрый устроюe завтра „Руске Касино“ въ великôй сали „Нар. Дому“.

— **Ревизія за недозволеными книжками** ôтбулась зновъ у п. Т. Досинчука, купця въ Пôдгайцяхъ, и то на пôдставѣ фалшивыхъ доносôвъ въ письмѣ К... зъ дня 24 л. грудня м. р. ч. 47. На желанье п. Досинчука не вручено єму письменного рѣшеня политичнои власти. Вже то у насъ случаются ажь надто у многихъ Русинôвъ подôбнѣ ревизіи, котрѣ хоть нѣчого противзаконного не выкрываютъ, а все таки наносятъ невиннымъ немало непріятностей та шкоды.

— **Читальня народна** завязалась въ селѣ Побуку коло Сколѣго. Вже выслано статуты до потвержденя намѣстництву. Головну заслугу около завязаня читальнѣ положивъ мѣсцевый приходникъ, о. М. Лопатыньскій.

— **Испыты для учителѣвъ шкôлъ народныхъ** розпôчнутся дня 19 н. ст. лютого с. р. Поданя, заосмотренѣ въ потрѣбнѣ прилоги, принимаe дирекція комисіи екзаминаційнои во Львовѣ до кôнця сѣчня.

— **Товариство „Академическій Кружокъ“** устроюe дня 2 л. дютого с. р. вечеръ съ танцями, въ великôй сали „Народного Дому“. Початокъ о 8-ôй годинѣ вечеромъ. Вступнѣ карты выдаются за оказаньемъ запрошеня въ комнатахъ „Академ. Кружка“, а въ день вечера при касѣ. Карта вступна: родинна до 4 осôбъ 5 зр., для 1 особы 1 зр. 50 кр.; на галеріи: мѣсце нумероване 1 зр. 50 кр., стоячe 1 зр. Тоалета вечеркова.

— **Загальный збôръ членôвъ рускои Бурсы для дѣвчатъ въ Перемышли** пôсля §. 15-го уставу тоиже Бурсы ôтбудеся дня 13 (25) сѣчня с. р. въ комнатахъ „Бесѣды“ о годинѣ $11^1/_2$. Порядокъ дневный: якъ указуe §. 17-ый тогожь уставу.

— **Выдѣлъ руского Касина въ Стрыю** маe честь запросити ВП. Родимцѣвъ окрестности стрыйскои на забаву, получену съ танцями, котра ôтбудеся 31 лат. сѣчня (въ вôвторокъ), въ комнатахъ Товариства. Початокъ о год. 8. Вступъ для членôвъ и ихъ родинъ по 50 цт. ôтъ особы, — для нечленôвъ по 1 зр.; билетъ фамилійный на 4 особы 3 зр. — Въ Стрыю, 19 л. сѣчня 1882.

Отъ Выдѣлу руского Касина.

— Дня 30 л. м. м. ôтбувся **загальный збôръ Читальнѣ мѣщаньскои въ Калуши**, котрый при численнôй участи членôвъ ôткрывъ предсѣдатель п. М. Тыницкій. Въ своѣй промовѣ згадавъ предсѣдатель про хорошій розвôй Читальнѣ, доки єще бувъ въ Калуши п. Маркôвъ, ôттакъ про єи сумный пôдъупадокъ, зъ котрого выратували єи п. Козорѣзъ, майстеръ шевскій, и п. Боднарчукъ, майстеръ ковальскій. П. Боднарчукъ не тôлько занимався ревно около пôдвигненя Читальнѣ, але єще до того ôтступивъ безплатно власный дôмъ на єи помѣщенье. Згадуючи о станѣ касы, заявивъ предсѣдатель, що читальня маe кромѣ инвентаря въ депозитѣ „Дому Народного“ во Львовѣ 150 зр., а готôвкою 5 зр. На тôмъ зборѣ выбрано новый выдѣлъ, до котрого вôйшли: пп. о. деканъ Губчакъ яко предсѣдатель, Тыницкій яко заступникъ предсѣдателя, Бѣланъ яко секретарь, Боднарчукъ яко касієръ, дальше о. Рожаньскій, Рубчакъ и Семкôвъ. Постоянными ровидентами касы выбрано пп. Корытовского, купця калуского, о. Рожаньского и Остановича, поручника въ пенсіи. Зôбранѣ члены розôйшлись вже пôзно домôвъ. При тôмъ треба примѣтити, що въ зборѣ брали участь и найповажнѣйшѣ мѣщане обряду латиньского. Яко гостей бачили мы мѣжь иншими о. Кушлика зъ Вѣстовы, о. Глодиньского зъ Завоя и о. Третяка зъ Угрынова. Єсть надѣя, що сего року Читальня наша пôдъ проводомъ о. дек. Губчака ôтповѣсть своѣй цѣли и вплыне користно на матеріяльне и моральне пôдвигненье мѣщаньства.

— **Просьба о помôчь!** Народный учитель п. Андрѣй Олѣярникъ зъ Копытова, честный мужь и щирый Русинъ, отець кôлькоро дѣтей, находится теперь въ крайнôй нуждѣ, до котрои довела єго довга блуканина за посадою, тяжка хороба єго, жены и дитины, а въ кôнци пожаръ, котрый знищивъ цѣле єго майно. Тожь ôтзываeмось до жертволюбности П. Т. Родимцѣвъ, котрôчей выдвигнутъ бѣдака зъ крайнои нужды.

— **Зъ Харкова** пишутъ намъ: Якъ выйшло розрѣшенье грати по нашому въ театрѣ, то харкôвскій директоръ театру запросивъ зъ Кременчуга на 5 представленъ трупу акторôвъ, про котрыхъ було звѣстно, що они по нашому граютъ. И щожь думаeте? Въ театрѣ, где передъ тымъ бувало по 30, 50 або 100 осôбъ, зъявилось стôлько публичности, що годѣ було помѣстити. Треба було приставити еще крѣсла, хочь многѣ мусѣли таки стояти, а вже льожѣ були биткомъ наповненій. Богъ знаe, якъ тамъ и мудро грали, але публичность пріймала ихъ якъ найзнаменитшихъ артистôвъ. Мѣжь иншими грали такожь оперету „*За Нѣманъ иду*“ Вол. Александрова зъ Харкова. Коли публичность довѣдалась, що авторъ самъ въ театрѣ, выкликувала єго зо шѣсть разôвъ и одушевленымъ окликамъ не було кôнця. А все оно за-для рôдного слова! Сю саму трупу замовлено вже до Кіева на 10 представленъ, по чѣмъ, якъ кажутъ, маe зновъ вернути до Харкова.

— **Пôдъ взглядомъ додатку активального для урядникôвъ** перенесено на пôдставѣ послѣдни конскрипціи слѣдуючѣ мѣста зъ четвертои до третои класы: Бережаны, Городокъ, Городенку, Новый Сончь, Решôвъ и Стрый.

— **Мѣста Перемышль и Станиславôвъ** одержали санкціонованый цѣсаремъ законъ, побирати и на дальше мыто копыткове.

— **Именованя.** Авскультантами именованѣ: Фран. Лимбахъ, Ад. Зомеръ, I. Геля, А. Льорке Емил. Голубовскій, Володим. Левицкій Ст. Милашевскій, Ан. Кавчиньскій, Ал. I. Закревскій, В. Марковскій, А. Левицкій, К. Копицъ, Орестъ Салямонъ и I. Бавманъ.

— **Зъ Ракôвця** пишутъ намъ: Сими днями одержавъ жидъ Самуель Баранъ, властитель села Ракôвця, листъ, въ котрôмъ якась незнана особа загрозила єму, щобы зложивъ 1.000 зр. пôдъ одно означене дерево, бо коли того не учинитъ, згине смертію. Жидъ отримавши сей листъ удався сейчасъ съ тою грозьбою до городеньского старосты. Староста давъ єму двохъ жандармôвъ, котрѣ мали перевести слѣдство. — При помочи жандармôвъ справдѣ удалося въ короткôмъ часѣ выслѣдити, автора листа. Єсть нимъ Палятиньскій, двôрскій писарь въ селѣ Корневѣ. Палятиньского ôтставлено до карного суду въ Коломыѣ.

— **Зъ пôдъ Перемышлянъ** пишутъ намъ: Въ Выжлянахъ забили два чи три паробки Сенька Гоя, коли той повертавъ въ ночи 14 сѣчня с. р. зъ весѣля. Одинъ зъ убійцѣвъ учинивъ се зъ пôмсты за свою матѣрь, котру Сенько побивъ, а другій зъ личнои пôмсты. На жаль казати, въ Выжлянахъ народъ хочь не бѣдный, але за тое дуже розпустный, бо нема тамъ ніякои просвѣты.

— **Зъ Бобрецкого** пишутъ намъ: Не тôлько у насъ, але и зъ иншихъ околиць доходятъ певнѣ вѣсти, що такъ якъ передъ замкненьемъ границѣ россійскои товаръ подорожѣвъ бувъ, такъ теперь по нашихъ святахъ зовсѣмъ подешевѣвъ. Здаеся, що границя на слабѣ замки замкнена.

— **Руске драматичне товариство въ Коломыѣ** устроюe дня 10 (22) с. м. въ сали п. М. Бѣлоуса аматорске представленье, на котрôмъ ôтограны будутъ: „*Зôрваный мôстъ*“, комедія въ 2 актахъ К. Цѣшевского, и „*Старый и новый рôкъ*“, фантастична картина въ 1 актѣ Бавермайстра. Початокъ о год. $6^1/_2$ вечеромъ. По представленяхъ слѣдуe забава съ танцями, на котру выдѣлъ запрошуe П. Т. членôвъ литературно-драматичного товариства вразъ съ родинами.

— **Нападъ на россійского амбасадора въ Вѣдни гр. Убриля**. Дня 19 сѣчня о год. $3^1/_2$ по полудни вертавъ гр. Убриль въ поѣздѣ зъ церкви до амбасады россійскои. На „Wollzeile“ кинувъ якійсь мужчина въ ôкно поѣзду великій камѣнь. Амбасадоръ схитнувся нагле назадъ и камѣнь єго не ушкодивъ. Стрѣлець амбасадора зôскочивъ зъ козла и пôймавъ напастника. Називаeсь ôнъ Янъ Зихъ, (кажутъ, Чехъ). Служивъ ôнъ пôдчасъ послѣднои вôйны турецкои въ арміи россійскôй и зъ того титулу удававсь до амбасады о запомогу. Убриль запомогу єму ôтмовивъ и ôнъ ось хотѣвъ пôмститись и зважився на новый „атентатъ“.

— **На бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи во Львовѣ** жертвувавъ Всеч. о. Іоанъ Юзычиньскій, парохъ въ Борыничахъ, 5 зр. За сей щедрый даръ складаe дирекція рускои гимназіи ВП. Дателю сердечне „Спаси-Бôгъ“.

— **Число жителѣвъ въ Нѣмеччинѣ** выноситъ пôсля новои конскрипціи 45,234.061 душъ; зъ того 22,185.432 мужчинъ, а 23,048.628 женщинъ. Число женщинъ есть отже въ Нѣмеччинѣ бôльше, якъ въ всѣхъ державахъ, ôтъ числа мужчинъ.

— (**Дрôбнѣ вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ громадѣ Глуховичѣ въ пов. львôвскôмъ 100 зр. запомоги на будову церкви. — Преосв. епископъ-суфраганъ Сильвестеръ Сембратовичъ повернувъ зъ Словиты до Львова. — За упокôй душѣ бл. п. кардинала-митрополита Мих. Левицкого ôтправлено дня 2 (14) с. м. въ церквѣ архикатедр. во Львовѣ по-

минальне богослуженье. — Въ користь бѣдныхъ мѣста Львова жертвувавъ князь Зеновичь гр. Вратковичь 100 зр. — Проф. Норденшильдъ предпринимає слѣдуючого лѣта нову выправу полярну. — Директоръ вѣденьскои полиціи п. Марксъ подався до димисіи. — Жертвы на потерпѣвшихъ черезъ пожаръ вѣденьского Ringtheatr-у выносятъ доси до 1,300.000 зр. — Число жителѣвъ въ Петербурзѣ выноситъ пôсля новои конскрипціи 859.830 особъ.

† О. Алексѣй Лазорышакъ, парохъ въ Райскихъ еп. перемыскои, упокоився дня 2 (14) с. м. въ 48-ôмъ роцѣ житя, а въ 20-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

— **Бар. Лицельгофенъ,** фельдмаршалъ-поручникъ, бувшій минувшого року головный-комендантъ войсковый въ Галичинѣ, умеръ позавчера въ Празѣ въ 61 р. житя.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскѝ посады обняли: оо. Т. Левицкій яко завѣдатель Сопота, Л. Копертиньскій яко сотрудникъ въ Бучачи, Е. Глиньскій яко завѣдатель Мизуня и І. Гордѣєвскій яко другій сотрудникъ архикатедральный.

Сотрудничество (приватне) одержавъ о. С. Богачевскій въ Сошнѣ.

Личный додатокъ на дальшѝ три лѣта по 100 зр. одержали: оо. К. Левицкій зъ Дубравки и А. Радикевичь зъ Шоломыѣ.

Подалися на парохію Чернôвцѣ (дальше): оо. Н. Устыяновичь зъ Сучавы, И. Дзеровичь зъ Товмача, В. Залозецкій зъ Гôрного и І. Макаревичь зъ Сваричева.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Товариство „Просвѣта“** выдало сими днями пяту книжочку за рôкъ 1881 п. н. „Ленъ и коноплѣ, якъ ихъ управляти, щобы не зводилися, вразъ зъ додаткомъ о иншихъ рослинахъ волокнистыхъ. Написавъ И. Н*. Цѣна 14 кр.“ Книжочка ся выйшла зъ пôдъ пера звѣстного на поли господарства автора и повинна задля свого змѣсту находитися въ рукахъ кождого письменного господаря. Також выйшло зъ печати „Справоздане зъ дѣяльности товариства „Просвѣта“ за часъ вôдъ 1 сѣчня до 21 грудня 1881“. Дôстати можна въ тов. „Просвѣта“ во Львовѣ, ул. Кракôвска ч. 14.

(Надôслане.)

Ôтъ якихъ вже ôсѣмь лѣтъ уживавъ я ручной молотѣльнѣ „Umratha“ и его трибового керата, однакъ конѣ такъ тяжко въ кератѣ ходили, що ажь прикро ставало на нихъ дивитися. Въ слѣдъ за тымъ оборотъ бубна молотѣльнѣ бувъ за малый и неправильный, а такъ стосунково и мало и не найлѣпше денно вымолочувалось. Удався я до п. „Jena“, механика при улици жовкôвскôй vis-a-vis Матери Божои во Львовѣ а той зробивъ менѣ таку саму цѣлкомъ нову молотѣльню, но безъ трибôвъ, а кератъ прирядивъ менѣ до паса. Ôтъ тои поры конѣ керата майже не чуютъ, такъ легко ходятъ, а молотѣльня о много бôльше и лѣпше навѣтъ на малôмъ дни грудня выбивае.

Зъ сеи причины дякуючи п. „Jeni“, поручаю его кождому якъ найлѣпше.

Сероки, пôдъ Львовомъ 1881. *П. Бажаньскій.*

Подяка.

Єго Превосходительство Высокопреосвященный Митрополитъ Киръ Іосифъ зволили ласкаво жертвовати на гр. кат. церковь въ Вашкôвцяхъ на Буковинѣ 100 зр. а. в. За сей щедрый даръ пріймѣтъ, Ваше Высокопреосвященство, ôтъ убогои громады щиро-сердечну подяку и Спаси-Бôгъ. Нехай сотворитъ Всевышній Вашому Высокопреосвященьству многѝ и щасливѝ лѣта! Въ имени гр. кат. громады вашковецкои *Іоанъ Рогужиньскій*, гр. кат. капелянъ.

Подяка.

Высокоповажаному пану дру мед. Володимиру Грыцыкевичу въ Сокали за щире, опытне, рѣшительне и безъинтересовне вылѣченье нашои дорогои Емиліи зъ тяжкои и дуже небезпечнои недуги — складаємъ прилюдно нашу найсердечнѣйшу подяку и щироруске „Спаси-Бôгъ.“

Въ Тартаковѣ, дня 1 (12) сѣчня 1882.

Е. Левицкій, отецъ. — *А. Леонтовичь*, мужъ.

Головный складъ

ГЕРБАТЫ

хиньско-россійской

½ кильо 2 зр. — 3 зр. — 4 зр.

Товариство ц. к. уприв. желѣзницѣ Львôвско-Черновецко-Ясскои.

(Линіи австрійскѝ.)

Ч. 1021/II.

ОГРАНИЧЕНЬЕ

перевозу подорожныхъ поѣздами тягарными Ч. 23 и 24 межи Чернôвцями а Коломыєю.

Перевôзъ подорожныхъ поѣздами тягарными Ч. 23 и 24 въ дни торговѝ мѣста Черновець, оголошеный тутешнымъ обвѣщеньемъ зъ дня 16 серпня 1879 а заведеный ôтъ дня 1-го вересня 1879 — ограничуєсь **почавши ôтъ дня І-го лютого с. р.** о стôлько, що перевôзъ подорожныхъ и ихъ пакункôвъ поѣздомъ Ч. 23 въ понедѣлокъ, середу и пятницю кождого тыждня зъ Коломыѣ, Заболотова, Снятына, Неполоковець, Лужанъ и Садагоры (Зучки) до Черновець, якъ также поѣздомъ Ч. 24 въ середу и пятницю кождого тыждня зъ Черновець до вычисленыхъ стацій цѣлкомъ перестає **и на дальше лишь поѣздъ Ч. 24 въ понедѣлокъ кождого тыждня** буде перевозити подорожныхъ въ вагонахъ II и III клясы, якъ також пакункôвъ зъ Черновець до Садагоры (Зучки), Лужанъ, Неполоковець, Снятына, Заболотова и Коломыѣ за оплатою звычайнои цѣны переѣздовои для поѣздôвъ особово-товаровыхъ.

Приѣздъ и ôтъѣздъ реченого, а лишь въ понедѣлокъ кождого тыждня курсуючого поѣзду Ч. 24 представляє слѣдуючій розкладъ ѣзды пôсля полудневника пештеньского. (12-та година въ Буда-Пештѣ рôвнаєся 12-тôй годинѣ 28 минутъ въ Чернôвцяхъ.)

Отдаленье въ кильометр.	Поѣздъ Ч. 24.		година	минута	Пора дня
—	Чернôвцѣ	(ôтъѣздъ)	7	5	по полудни
1·68	Садагора (Зучка)	приѣздъ	7	10	„
14·19	Лужаны	„	7	50	„
23·90	Неполоковцѣ	„	8	30	„
35·25	Снятынъ	„	9	17	„
51·21	Заболотôвъ	„	10	22	„
70·65	Коломыя	„	11	36	вечеромъ

Львôвъ, дня 16 сѣчня 1882.

Дирекція руху.

Съ симъ ...омъ „Дѣла“ розсылаємъ „Справозданье товариства Просвѣта за рôкъ 1881“.

Черезъ администрацію „Дѣла“ можна предплачувати „Кіевску Старину“, журналъ историчный въ Кіевѣ.

ЮСИФЪ ЧЕРНИЦКИ

передъ тымъ

ГУСТАВЪ

ВИХЕРТЪ,

рукавичникъ и бандажистъ

во Львовѣ. ринокъ, ч. 28.

поручає ласкавымъ взглядамъ свôй складъ всякого рода

товарôвъ рукавичныхъ

власного выробу,

именно:

американьскій оленковій споднѣ и кафтаны, въ всѣхъ **найновѣйшихъ барвахъ дамскій, мужескій и мундуровій рукавички** всякого рода, именно: оленковій, серновій, козловій, дуньскій, glacée стебнованій якъ також поєдинчо шитѣ; шкôры лосевій и оленковій до покрытя лôжокъ, подушокъ, торбы ловецкій, шапки мундуровій и цивильній, шалики, краватки, шельки, шнурôвки, бандажѣ, пончохи гумелястичній и шнурованій.

Також приймає замовленя на всѣлякій выробы, входячій въ объемъ рукавичництва, якъ оправу гафтованыхъ **подушокъ, шельокъ, шапочокъ** и т. и.

по постоянныхъ умѣркованыхъ цѣнахъ.

Замовленя зъ провинціи выконуются ôтворотною почтою.

(2—?) **Ринокъ, ч. 28.**

ПИСАРЬ,

обзнакомленый добре зъ веденьемъ дѣлъ громадскихъ пошукує посады. — Близшѝ поясненя пôдъ адресою: до администраціи „Дѣла“ (А. П. Львôвъ, Пôдвалье ч. 7.)

Широко-звѣстный закладъ огородничій

Н. ВОЛИНЬСКОГО

во Львовѣ,

ул. Садôвнича, ч. 13,

поручає на мясницѣ прехорошѝ **китицѣ балевѝ** ôтъ 2 зр. до 10 зр., **котиліоновѝ** ôтъ 15 кр. до 50 кр., якъ також найбôльшій выбôръ **цвѣтôвъ живыхъ** и **насѣнье** яринъ и цвѣтôвъ.

На провинцію высылаєся старанно опаковане.

Цѣнники на жаданье высылаю franco. (1–2)

Въ закладѣ науковôмъ

ЛЮДГАРДЫ БУДКОВСКОИ

розпочався новый курсъ

ТАНЦѢВЪ САЛЬОНОВЫХЪ

въ полученю съ **практичными вправами,**

якъ також курсъ

ГИМНАСТИКИ САЛЬОНОВОИ

выключно для дѣвчатъ.

Ринокъ, ч. 12, I поверхъ.

(3—3)

Т. ОКОРНИЦКІЙ.

Магазинъ шкла и порцеляны

во Львовѣ, ринокъ, ч. 38,

Сервисы *столовѝ и гербатянѝ,* **гарнитуры до умывальнѣ, шкло рѣзане** и *гладке столове,* **тацки лякерованѝ** и т. и.

Всякѝ замовленя вы онує ôтворотною почтою або желѣзницею, **ручаючи за шкоду пôдчасъ транспорту.** При бôльшихъ замовленяхъ не численъ ничого за опакованье и ôтставленье franco до кождои стаціи желѣзницѣ. (3–?)

Цѣны найнизшѝ.

Того еще не було,

що можна дôстати за 7·80 зр.

Прехорошій гарнитуръ столовый зъ ново-вынайденои имитаціи срѣбла, що до нынѣ стояло 40 зр., котрый остане бѣлымъ мовьбы 14-лутове срѣбло, за що даю 20-лѣтну гваранцію, именно:

6 штукъ ножôвъ столовыхъ
6 „ вилокъ зъ одной шт.
6 „ ложокъ столовыхъ
6 „ пôдставокъ ножовыхъ
12 „ ложочокъ до кавы
6 „ кубкôвъ до яецъ
6 „ хорошихъ филижанк.
2 штуки хохль, одна до росолу, друга до сметанки
2 штуки великихъ сальоновыхъ лѣхтарѣвъ
1 штука высѣвача до цукру або перцю. (15—24)
1 штука ситця до гербаты.

60 штукъ. Всѣ тутъ наведенѝ величавѝ предметы стоятъ разомъ **7 зр. 80 кр.** Замовленя за надôсланьемъ готôвки або за послѣплатою такъ довго, якъ ьстане запасу, сповняє

Панъ А. Л. ГУТМАНЪ,

генеральный складъ фабрики имитаціи срѣбла

Вѣдень I, Fleischmarkt 6.

Торговля церковныхъ знарядôвъ

пôдъ фирмою

ТАДЕЙ УЗЕМБЛО

во Львовѣ, въ ринку, ч. 36,

заложена въ 1850 року,

поручає великій выбôръ фелонôвъ, хоругвъ, стихарôвъ, процесійныхъ иконъ, образôвъ церковныхъ для иконостасôвъ, олтарѣвъ и на стѣны церквей малёваныхъ на блясѣ або на полотнѣ всякого рода, циновыхъ и бронзовыхъ свѣчникôвъ, канделябрôвъ, кадильниць, крестôвъ напрестольныхъ и процесійныхъ, плащеницѣ, патрици, матерій на церковнѝ ризы, адамашки: шовковый и вовняный, гальоны, френзлѣ, кутасы: шиховый, золотый и шовковый и проч.

Благодарячи за взгляды вниманя дотеперь, поручаєся пôдписана вдова и на будуще благосклонности Всечестныхъ ОО. и рускихъ громадъ.

Цѣнники на желанье розсылаются franco.

Съ глубокимъ почтеньемъ

(2—2) **ТАДЕЯ УЗЕМБЛЫ вдова.**

І. ЩЕРБА и І. РИГЕЛЬ

столярѣ

во Львовѣ, при улици Францѣшканьскôй, ч. 11

поручаютъ свою **ново-ôткрыту робôтню**

власноручныхъ выробôвъ

такъ **меблевыхъ** якъ и **будовляныхъ** и всякѝ **знарядженя склеповѝ**, наймоднѣйше и найстараннѣйше **зъ сухого матеріялу** выконанѝ.

Цѣны якъ найумѣркованѣйшѝ.

Всякѝ ласкавѝ замовленя выконуємо въ найкоротшôмъ часѣ. (1—?)

ТОРГОВЛЯ КОРЕННА

ДЕЛИКАТЕСÔВЪ И ВИНЪ

ЮСИФА ПАДЕВСКОГО

во Львовѣ, ринокъ ч. 13

поручає:

ПРАВДИВУ ХИНЬСКУ И РОССІЙСКО-КАРАВАНОВУ

ГЕРБАТУ

Чорну ½ кільо . . зл. 1·80, 2, 3 и 4.
Цвѣтну ½ кільо . . зл. — 3, 4 и 5.
Высѣвки ½ кільо . зл. 1.20 и 1.50.
Братôвъ Поповыхъ зъ Москвы въ ориг. опак. 1 фунтъ зл. 3.20, 4 и 4.60.

Румъ зъ Ямайки, Кавы, Цукоръ, Розолисы, Ликеры и Вина.

При посылцѣ **2 кільо гербаты** на провинцію оплачу[illegible]
Дотычнѝ цѣнники на жаданьє **франко**.

Выдаютъ: Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій. — Отвѣчальный редакторъ: Володимиръ Барвѣньскій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ґбено̂въ

Льво̂въ, Середа 13 (25) сѣчня 1882. **Рочникъ III.**

Выход… Середы и Суботы (кро̂мъ рускихъ с… пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіот… пестій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ к… дного дня кождого мѣсяця.
Редак…рія и експедиція по̂дъ Ч. 8 улица Академ…
Всѣ … реклямаціи належитъ пересылати по̂дъ ад… администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академ…
Рук…ются то̂лько на попередне застереженье.
Пос…итъ 12 кр. а. в.
Огол…ются по цѣнѣ 6 кр. а. в. о̂тъ одной строчки…
Рек…атаній во̂льнй о̂тъ порта.
Пред… пересылати франко (найлучше почтов…) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Ак…

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* / *Для Россіи:*

для Австріи		для Россіи	
на цѣлый ро̂къ	8 зр.	на цѣлый ро̂къ	8 рубл.
на по̂въ року	4 зр.	на по̂въ року	4 рубл.
на чверть року	2 зр.	на чверть року	2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый ро̂къ	12 зр.	на цѣлый ро̂къ	12 рубл.
на по̂въ року	6 зр.	на по̂въ року	6 рубл.
на чверть року	3 зр.	на четверть року	3 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый ро̂къ	зр. 5·—	на цѣлый ро̂къ	5 рубл.
на по̂въ року	зр. 2·50	на по̂въ року	2 р.50 к.
на чверть року	зр. 1·25		

Для Заграниць, окро̂мъ Россіи:

на цѣлый ро̂къ	10 зр.
на по̂въ року	5 зр.
на чверть року	2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый ро̂къ	14 зр.
на самъ додатокъ: на цѣлый ро̂къ	6 зр.

…ителѣвъ въ Россіи просимо мати н… …въ вымовѣ ѣ=**ji**, о̂, û=**i**, и (въ серед… …концѣ словъ)=**ы**, и (на початку сло̂в… початку сло̂въ)=**ві**.

Га…-польскій дневники
противъ
Русино̂въ.

…озправа съ противникомъ злои вол… …немила, о̂тразлива, а часами навѣтъ поц… Такимъ противникомъ злои воль… …ѣла галицко-польска праса. Якъ и тяж… …ыдаєся може такій замѣтъ, мы по̂дно… …ого съ цѣлою рѣшимостею, съ пов… …твертостею, съ цѣлою свѣдомостею єго… Не разъ вже выказували мы дослов… …татами ту злобу галицко-польскои пра… …противъ Русино̂въ. Пересвѣдченй ост…, що галицко-польска праса глуха на …оказы правды, на найявнѣйшй факта, …щй кривды, пересвѣдченй о свѣдомо̂й те…йности и клеветливости галицко-поль… …асы, мы уважали понизше нашого до… …тва кождого разу розправлятися съ п…икомъ злои волѣ и попереставали ли… …важнѣйшихъ замѣткахъ, коли сего вже …обро нашои народнои правды вымагало. …нынѣ не думаємо о̂тступати о̂тъ на… …асады, а коли мимо того знову прихо… …намъ говорити про о̂тношенье галицко… …ихъ дневнико̂въ до Русино̂въ, то не зо̂ … на непоправну галицко-польску прасу, … взгляду на замѣшанье понятій, вызване …рпнихъ кругахъ галицко-польскимй днев… …и и зъ уваги на обаламученье певныхъ …въ тыми систематично розсѣваными кле… …и.

Не єсть се новиною, а тымъ менше тай… що галицко-польскй дневники всѣма …обами и за всяку цѣну стараются лише …етати Русино̂въ и представити ихъ въ …ѣ небезпечныхъ ворохобнико̂въ, а именно …омо руску интелигенцію яко противодер… …ыхъ, Австріи ворожихъ агитаторо̂въ, а … рускій наро̂дъ яко елементъ такъ поли… …о якъ и суспо̂льно небезпечный, зъ чого …идно обмеженье житя и розвою руского …ода выводится яко самозрозумѣлый вислѣ… …ъ. О то̂й тенденціи галицко-польскои прасы …е пересвѣдчитися кождый безсторонный, …еглянувши всѣ о̂тзывы галицко-польскихъ дневнико̂въ о Русинахъ за послѣдныхъ ко̂лька лѣтъ. Не давно, обговорюючи справу громады Гниличокъ, высказали мы ту замѣтку о то̂й тенденційности и непоправно̂й клеветливости галицко-польскои прасы супротивъ руского народа. На се озлобилась Gazeta narodowa въ спосо̂бъ що найменше неприличный и торжественно запротестувала противъ того, а навѣтъ во̂звала насъ, щобы мы зацитували, котрый то польскій дневникъ такъ непріязно и тенденційно высказуєся о руско̂мъ народѣ. Не думаємо розправлятись съ Gazet-ою narod., надто свѣдомою своєи клеветливости, але для ширшихъ круго̂въ интересованыхъ о̂тповѣмо на ту интерпеляцію коротко.

Не будемо пригадувати алярмо̂въ польскихъ дневнико̂въ противъ руского народу, якобы скро̂зь по̂дбуреного аграрными агитаціями а „запопадливого на соціялизмъ“ — алярмо̂въ, що вызвали памятну всѣмъ подорожь Намѣстника гр. Потоцкого по всхо̂дно̂й Галичинѣ р. 1877 „для успокоєня обывательства“ якобы „занепокоєного аграрнымъ рухомъ руского люду“. Не будемо пригадувати по̂знѣйшихъ не менше тенденційныхъ клеветъ галицко-польскихъ дневнико̂въ, а звернемось лише до новѣйшихъ. Пригадаємо число 294 „Czas“-у зъ р. 1880, где дословно сказано, що „wszystkie podania chłopów ruskich są zarażone socyalizmem“, ч. 284 „Czas“-у: „Józef II stworzył w Austryi tę nieszczęsną sprawę ruską, co w sto lat po jego rządach miała tak groźnie wyrość wrogo i niebezpiecznie dla całości i bytu monarchii Habsburgów, co przemienić się miała w dwugłowy potwór panslawizmu i socyalizmu“, ч-ло 284 „Czas“-у зъ р. 1880, где выразно сказано, що „Rusini utracili zaufanie u korony“ — и то по̂сля сло̂въ „высокопоставленои особы державнои“; пригадаємо дальше статю Gazet-ы narod. ч-ло 32 зъ р. 1881 „Przegrana stanisławowska“, въ котро̂й представляєся рускій наро̂дъ въ Галичинѣ яко по̂дбуреный по̂дземными ворожими агитаціями — и що мимо побѣды Поляко̂въ при выборахъ до сойму, рады державнои и радъ повѣтовыхъ „stoimy obecnie w obec zmienionej sytuacyi co się tyczy usposobienia *mas*, szczególniej włoscian we wschodniej części kraju.“ Єсли тыхъ о̂тзыво̂въ за мало, щобы автентично доказати, якъ галицко-польска праса оклеветує вже не поодинокй партіи, але и рускій наро̂дъ, — то подаємо еще ко̂лька цитато̂въ задля найновѣйшого факту въ Гниличкахъ. Ото „Czas“ въ ч. 6 зъ р. 1882 пише зъ причины переходу громады Гнилички на православіє, що „Cała ta część Galicyi (отже вже не поодинокй лиця, але цѣлый народъ) od Tarnopola do Rosyi jest z gruntu podminowaną“. Зъ тои жь самои причины крако̂вска „Reforma“ въ ч. 7 представляючи выпадокъ въ Гниличкахъ яко объявъ „здеморализованя руского народу“ и „nurtującej coraz bardziej (między ludem) agitacyi rosyjskiej“ — болѣє надъ тымъ, що „lud skłania się dobrowolnie na prawosławie“ и алярмує всѣми реторичными фразами п. Романовича — весь край и правительство до „obrony interesów Polski“. Наведенй уступы, котрй могли бъ мы єще ad infinitum продовжати, показуютъ наглядно, що клеветливо̂сть польскихъ дневнико̂въ не обмежуєся лише на якй поодинокй личности, на мнимыхъ агитаторо̂въ, на поодинокй по̂дозрѣванй партіи, але що она съ ро̂вно злобною тенденційностею накидаєся и на цѣлый „людъ“, на рускій наро̂дъ и єго ставитъ въ свѣтлѣ противодержавныхъ ворохобнико̂въ. Загальною характеристикою о̂тношеня галицко-польскои прасы до Русино̂въ, може послужити льво̂вска допись „Reform-ы“ въ ч-лѣ 14, где вже всякій не то̂лько политичный, але и литературный объявъ житя Русино̂въ, всѣ рускй товариства, науковй працѣ — все то пятнуєся яко агитація противудержавна, противъ котрои повинно вже не то̂лько „koło polskie“, але и само правительство выступити съ репресійными средствами. А все … або зовсѣмъ перекрученыхъ факто̂въ, безъ найменшого доказу правды а бодай правдоподо̂бности. При тако̂й злобно̂й тенденційности галицко-польскои прасы супротивъ руского народа устає и муситъ устати всяка прилюдна дискусія, яка моглабы вестися межи рускою и польскою стороною, яка всюда ведеся въ краяхъ заселеныхъ двома народностями и неразъ доводитъ до выясненя не одного пытаня.

Та на то̂мъ єще не конець.

Въ ч. 15 и 16 замѣстивъ „Czas“ вступну статю „W sprawie ruskiej“ писану, якъ завѣряютъ, професоромъ Pieniąż-комъ. Хотяй показалося, що Гнилицкй селяне переняли свою гадку о̂тъ гр. de la Scala, що отже не було тамъ нѣякои агитаціи, котру бы можна навязати якому небудь рускому сторонництву, а тымъ менше цѣлому рускому народови, хотяй отже не удалося зробити зъ Гниличокъ доказу „страшнои антидержавнои агитаціи“ руского народа, — тенденційна клеветливо̂сть галицко-польскои прасы не перестає и дальше посуватися разъ выбраною дорогою. Авторъ згаданои статіи, съ котрою редакція „Czas“-у зовсѣмъ годится, досыть наивно вызнає, що галицкй Поляки думали доси „ignorowaniem i milczeniem stłumić sprawę ruską“. Показуєся однакожь, що „руска справа“ все таки жіє. „Czas“ думає теперь прислужитися Полякамъ называючи „руску справу“ — „chorobą społeczną w kraju — nie ruską ale rosyjską sprawą“. Щобы оправдати въ очахъ своихъ несвѣдомыхъ читателѣвъ тй новй назвы, — „Czas“ зве одну малесеньку часть галицко-рускои интелигенціи — „carsko lub rządowo-rosyjskiem stronnictwem“, а ту переважну часть рускои интелигенціи, котро̂й мимо всеи своєи злобы не може навязати такои титулятуры, — зве „rewolucyjno-rosyjskiem stronnictwem“!! Словомъ, цѣла руска интелигенція съ малесенькими вынятками въ родѣ Черкавскихъ, Савчиньскихъ, Баревичѣвъ и т. п. — представляєся тутъ яко противодержавна партія, що звертає всѣ свои силы на погибель Австріи, на затрату цивилизаціи и всего доброго и честного на свѣтѣ. А для чого? Ото не зъ иншои причины, якъ длятого, що коли всѣ рускй часописи нарѣкаютъ на польскій гнетъ, тйжъ самй часописи не видятъ хо̂сна въ ворогованю и дневникарско̂мъ крику противъ Россіи — и длятого, що „Дѣло“ одержало дебитъ … „Czas“ не хоче знати ро̂жницѣ межи конституційною а абсолютною державою, о̂нъ забуває, що въ конституційно̂й державѣ єсть свобода мысли и слова именно на те, щобы высказати свои кривды и жаданя; „Czas“ забуває намъ сказати, що̂ помогли Полякамъ крики польскихъ газетъ противъ Россіи, и не хоче знати, що ро̂вноуправненье всѣхъ народо̂въ єсть основнымъ и обовязуючимъ закономъ именно Австріи, забуває наконець и на те, що такими выводами затирає всяку ро̂жницю межи устроємъ двохъ державъ, зъ котрыхъ лише одну хоче мати „bezprzykładnie barbarzyńską“, забуває, що̂ и польска „Gazeta lwowska“ має дебитъ до Россіи, — все те забуває правдомовно̂сть „Czas“у, щобы лише чимъ небудь впоити въ своихъ мужѣвъ

ЛУНА

…раиньскій альманахъ 1881 р. Частина перша. Выданье Л. В. Ильницкого. Кієвъ 1881.
(Стор. 120 въ 16-ку.)

„Луна — луна“ — се слово довгій часъ ви…по посередъ Галичанъ якъ якась радо̂стна вѣ…ка, що будитъ собою новй надѣѣ, нове житье, …ву весну. Здавалося, що се десь далеко на на…шй Украинѣ озвалась наново наша ро̂дна пѣсня — пѣсня нового житя, новыхъ надѣй, — и лу…ною по̂шла-постелилась широко, широко по всѣй …ой Руси, — и у насъ залунала, загомонѣла …ову радо̂сть въ нашихъ серцяхъ розбудила. …правдѣ такъ, чи нѣ?

Нѣ! Першй глухй вѣсти стали голоснѣйши… Съ першимъ початкомъ минувшого року до…йшла до Галичины вѣстка, що въ Кієвѣ стане …ходити малорускій журналъ. Рознеслася вѣстка, …удились давнй споминки, воскресла добра па…ять петербурскои „Основы“. Богато говорено о …мъ, що вже цензура призволила выдавати малорускій журналъ, вже й по часописяхъ про се …итали, а скоро въ россійскихъ часописяхъ про …е пишутъ, такъ знакъ, що вѣстка правдива. Такъ вже не въ Петербурзѣ, а таки въ Кієвѣ буде выходити журналъ и то не черезъ половину, а такъ цѣлый въ нашо̂мъ ро̂дно̂мъ языцѣ! Говорено дальше, що вже зо̂бралися що найлучшй письменнй силы Украины, щобъ якъ слѣдъ поставити малорускій журналъ. Кто знає, ско̂лько народного житя и питомои науки, ско̂лько любви до ро̂дного слова и до нашои историчнои минувшости внесла свого часу петербурска „Основа“ въ круги нашои интелигенціи, — сей зрозумѣє, …кій надѣѣ будила та нова вѣсть въ серцю кождого, що про бажає скорого и широкого розвою нашого ро̂дного слова, що всею душею радъ бы побачити нову духову по̂дмогу для нашои народности въ Галичинѣ, де она ледво-ледво що выдержує тяжку борбу противъ вынародовляючихъ елементо̂въ. Здавалося, що новый духъ, нова сила вступає въ нашй потомленй ряды та що съ новою добою Кієвъ хочь въ тысячно̂й части подасть руско̂й Галичинѣ таку духову по̂дмогу, яку подає Варшава для польскои части Галичины, що отже мы Русины скрѣпнемо въ духово̂й конкуренціи съ Поляками и коли доси имъ не подавались, то теперь єще менше будемо подаватись и до̂льємо до нашои духовои працѣ новои силы....

Такъ думали-гадали, а тымчасомъ наспѣла нова вѣстка, — сумна, але и не безъ потѣхи, що новый журналъ „Луна“ не буде выходити періодичными выпусками, — але все жь таки буде появлятись хочь о̂тъ часу до часу ско̂лька разо̂въ на ро̂къ книжками, чи такъ зваными альманахами. Сумно, що не оправдалась перша вѣстка, але все жь таки лучше хочь такъ, якъ нѣчо. Посумувавши троха, мы все жь таки голубили свои надѣѣ, правда, що меншй, та все жь таки веселй, бодай троха о̂траднй. По всѣхъ нашихъ галицкихъ часописяхъ съ радостею писано про замѣрене и цензурою вже дозволене выданье „Луны“. Та довго, дуже довго прійшлося намъ ждати, поки появився сей такъ нетерпеливо выжиданый альманахъ. За той часъ, правду сказати, нашй надѣѣ знову троха понизились, опали. Йшли якйсь глухй вѣсти, що богато дечого именно наукового мали не призволити печатати, що загаломъ допущено лише одну белетристику, а не пропущено науки. Ну, хочь бы й такъ було, — думавъ у насъ не одинъ, — то все жь таки хочь въ белетристицѣ проявитъ новый альманахъ нову сторону нашого духового житя, новй таланты, новй творы, нову силу нашого письменьства. Мѣжь авторами, котрыхъ працѣ мали во̂йти до альманаху „Луна“, голошено имена найпершихъ и не о̂тъ нынѣ вже знаныхъ писателѣвъ, тожь не безъ по̂дставы можна було надѣятись, що въ „Лунѣ“ справдѣ о̂тозвутся що найлучшй голосы нашои закордоньскои Руси и выявлятъ хочь по части белетристично̂й єи житье, єи думки и баженя.

Якъ жежъ тяжко прійшлося намъ по̂сля сего всего розчаруватись, а навѣтъ и засоромитись, побачивши передъ собою малесеньку книжочку въ 120 сторо̂нъ печатныхъ! „Parturiunt montes — nascitur rudiculus mus“ — ось що прійшло менѣ на гадку взявши до руки сю книжочку. Але жь бываютъ величезнй книги, котрыхъ сто̂йно̂сть понизше найменшои книжочки доладнои, а на о̂творотъ бываютъ малесенькй книжочки, котрыхъ можна й золотомъ обложити. Маленька — але важненька, скажешь не разъ прочитавши таку книжочку.

На великій жаль — и сего не можна сказати про „Луну“. Въ невеличко̂й книжочцѣ мѣстится 16 дро̂бныхъ поезій: Хустина *Т. Шевченка,* Козакъ, — „Летитъ орелъ понадъ степомъ“ — *Я. Щоголева,* Дурень — *О. Ш.,* Скорбна пѣсня, — На березѣ моря, — Божево̂льна, — Думка, — Прости — *Кониського,* „По̂дъ стрѣхою убогою“ — *Лиманьского,* Зимовый вечеръ, — Передъ трунвою, — „Сидѣли мы, каганчикъ миготѣвъ“, — „Остатнй силы дарма трачу“, — „Серце моє нудне, серце моє трудне!“ — и „Въ грудяхъ огонь, а холодне повѣванье“ *М. Старицкого;* о̂ттакъ зъ прозы: „Приятелѣ“ оповѣданье *И. Левицкого,* „Шевченкова могила“ описъ *И. Левицкого* и „Якъ ковбаса та чарка, то минеся й сварка“ водевиль въ одну дѣю *М. С*(тарицкого). Ось и все, що мѣститъ въ собѣ альманахъ „Луна“! Можна думати, що выдавець, пускаючи въ свѣтъ такій невеличкій зборничокъ, выбравъ до него що найлучшого и найкрасшого. Але й тутъ приходится тяжко розчаруватись.

Зъ поезій стоитъ на першо̂мъ мѣсци Шевченкова „Хустина“, напечатана минувшого року въ „Свѣтѣ“ а о̂ттакъ въ „Зорѣ“, и зъ о̂тси знана галицкимъ читателямъ. Напечатанье сеи, бо̂льшь по формѣ, якъ по содержаню и поетично̂й силѣ замѣтнои поезіи въ „Лунѣ“ не єсть для насъ Галичанъ новостею, — а новостею було бъ для всѣхъ, коли бъ було можна прочитати яке поясненье про автографъ сеи поезіи, щобъ можна оцѣнити єи о̂тношенье до звѣстныхъ вже доси поезій нашого Кобзаря и впевнитись въ повно̂й автентичности всѣхъ єи уступо̂въ. У насъ доси дуже некритично а навѣтъ легковажно поступовано съ печатаньемъ творо̂въ Т. Шевченка, черезъ що до „Кобзаря“ повсовувано такй поезіи, якъ „Полуботко“, „Ще не вмерла Украина“ и т. и., — котрй вже своимъ складомъ выявляются яко апокрифы. А коли такъ „безцеремонно“ робится съ цѣлыми поезіями, такъ щожь допερва можна сказати о поодинокихъ уступахъ, вставкахъ, поправкахъ и словахъ?! Чи и тутъ не навязуєся Шевченкови не одного слова, не одного уступу, котрого о̂нъ нѣколи не писавъ, — надъ симъ пытаньемъ прійдеся дуже тяжко працювати совѣстнымъ критикамъ и коментаторамъ творо̂въ нашого Кобзаря.

Такожь зъ помѣжь другихъ поезій, замѣщеныхъ въ „Лунѣ“, гдеякй вже знанй нашимъ галицкимъ читателямъ зъ „Правды“, якъ пр. Перебендѣ и Лиманьского. Та сего зовсѣмъ не хочу ставляти въ докоръ, божь выданый альманахъ призначеный въ першо̂мъ рядѣ для читателѣвъ на Украинѣ, котрй єще не знаютъ тыхъ поезій. Жаль то̂лько, и то великій жаль, що якъ тй такъ и прочй поезіи, замѣщенй въ „Лунѣ“, дуже мало

державныхъ, що всѣ австрійскѣ Русины суть ворохобниками и въ додатку еще революціонерами и то еще — россійскими! На такихъ основахъ алярмує „Czas" цѣлу Австрію „рускою справою" на рôвнѣ съ кривошіяньскою и герцеговиньскою и хочь не має еще ôтваги отверто сказати, але здогадливо жадає тыхъ самыхъ правительственныхъ мѣръ противъ Русинôвъ, якъ противъ повстанцѣвъ Кривошіи и Герцеговины.

Такій способъ поступованя галицко-польскои прасы, таке систематичне баламученье и алярмованье польскои читаючои публики — може послужити доказомъ тои до крайности сумнои замѣшанины понятій и недорозумѣнь о Русинахъ, якѣ пôдъ вплывомъ такои прасы мусѣли выродитись середъ галицко-польскои суспôльности. Се головна причина, для чого въ теперѣшныхъ часахъ годѣ говорити о якôмъ небудь обопôльнôмъ modus vivendi обохъ народностей.

Коли однакожь такѣ клеветы щоразъ дальше и безвстыднѣйше розсѣваются, коли пôдъ вплывомъ тыхъ клеветъ „польске коло" мало ухвалити, постаратись у австрійского правительства о ôтповѣднѣ средства репресіи противъ Русинôвъ, коли наконецъ розсѣванѣ клеветы польскихъ дневникôвъ мимоволѣ переймаются и гдеякими нѣмецкими дневниками и можутъ обаламутити навѣть мѣродайнѣ сферы, — то супротивъ такого стану устало мовчанье Русинôвъ и ихъ рôвнодушнôсть на таку злобну клеветливôсть. Сподѣємося, що нашѣ послы представлятъ въ мѣродайныхъ сферахъ правдивый станъ рѣчей и розъяснятъ нагромадженѣ хмары и тучѣ клеветъ. Однакожь на тôмъ не конецъ. Годѣ намъ дальше легковажити пôдступнôсть непримиримыхъ противникôвъ и тѣ вплывы, якѣ почиваютъ въ ихъ рукахъ. Годѣ намъ такожь забувати, що голосъ нашихъ послôвъ самъ собою, безъ всенародного заявленя, може бути въ гдечѣмъ за слабый або невповнѣ выслуханый. Тутъ треба всенародного объяву, живого протесту противъ клеветъ, котрыхъ филѣ добиваются вже самого вершка. Не дамося „стлумити" клеветами, якъ не „стлумило" насъ злонамѣрене „мовчанье", не застрашимося тероризмомъ, а ясный повный голосъ руского народа заявитъ передъ цѣлымъ свѣтомъ, що коли и […] дѣлъ народный єсть та законами вже признана самостôйнôсть руского народа, котрои розвôй має повне право охороны въ Австріи и котрои не може убити и пригнести тенденційна клеветливôсть о мнимыхъ посторонныхъ гравитаціяхъ ворохобникôвъ. Наспѣла пора подумати Русинамъ надъ тымъ, щобы така прилюдна манифестація сталася чимъ скорше дѣломъ и щобы непріязнѣ филѣ клеветливости не взнеслися понадъ нашѣ головы.

Инструкція податкова.

(Конець.)

Статю „инструкція податкова" постигла сумна доля. Друга часть сеи статіи, въ котрôй было сказано, щó такого мѣститъ въ собѣ нова, устна инструкція податкова, сконфискувала ц. к. прокураторія. Мы отже не можемо подати содержаня сеи инструкціи, впрочѣмъ дуже многоважнои и дотыкаючои въ першôмъ рядѣ интересôвъ нашихъ селянъ. Очевидно, що тымъ самымъ ôтпадає и третя часть сеи статіи, котра мѣститъ въ собѣ критичный розбôръ згаданои инструкціи податковои. Розбôръ и критика инструкціи, незнанои читателямъ, булибъ зовсѣмъ незрозумѣлѣ. Длятого мусимо залишити напечатанье третёи части сеи статіи и просимо нашихъ Вп. Читателѣвъ простити намъ сей не нашою виною заподѣяный завôдъ.

Мы тôлько додамо еще кôлька слôвъ, щобъ розпочата статя мала бодай сяку-таку цѣлôсть. Якъ вѣдомо зъ першои части „Инструкціи податковои" грунтовый податокъ на р. 1881 выказує о 900.000 зр. менше доходу зъ Галичины якъ за рôкъ 1880. Сей недобôръ муситъ бути очевидно въ якійсь способъ покрытый. Въ якій способъ — се рѣчь податковои инструкціи, котрои бôльше тыкати не можемо и не хочемо. Се однакожь ачейже вôльно буде намъ сказати, що пôсля обовязуючихъ законôвъ кождый податникъ, а тымъ самымъ кождый селянинъ (властитель грунту), одержавши платничій наказъ грунтового податку, має право, въ случаю за высокого почисленя грунтового податку, подати противъ сего наказу въ протягу 30 день рекурсъ до того самого уряду податкового, зъ котрого одержавъ сей наказъ. Въ рекурсѣ слѣдує навести, що р. 1880 платилося грунтового податку менше, якъ нововымѣреный; а понеже устава зъ 7 червця 1881 позволяє пôдвысшати податокъ лише о 10% давнѣйшого (зъ р. 1880), проте належитъ просити о зниженье нововымѣреного податку до давнои высокости + $^1/_{10}$ части сего.

ДОПИСИ.

Зъ Коломыѣ.

(Выборы до рады громадскои. Солидарнôсть христіяньска. Байдужôсть Русинôвъ для руского слова. Непочитанье руского […] людьми та купцями мѣсцевыми.)

Якъ читателямъ „Дѣла" звѣстно, выборы до рады громадскои коломыйскои нѣбы покôнчено, выбрано 19 христіянъ а 17 жидôвъ. Выдавалосьбы, що бôльшôсть христіянъ та тымъ способомъ и справедливôсть христіянамъ вымѣрено, а прецѣнь такъ не єсть. Пôсля цѣлкомъ справедливо переведеного выбору повинно въ радѣ засѣдати 24 христіяхъ а 12 жидôвъ, а то по тôй причинѣ, що въ третôмъ крузѣ выборчôмъ єсть значна бôльшôсть выборцѣвъ христіянъ, коли знову въ першôмъ крузѣ выбирає сама майже интелигенція христіяньска, лишаєся тôлько другій кругъ для жидôвъ, где они теперь маютъ перевагу хоть до недавна и тутъ христіяне були въ бôльшости. Черезъ сильну агитацію розвинену жидами упали христіяне въ третôмъ крузѣ, а жиды выбрали собѣ 6 жидôвъ та 6 христіянъ жидôвскихъ поплечникôвъ, въ другôмъ крузѣ жиды зробили ласку христіянамъ и такихъ самыхъ двохъ христіянъ выбрали та своихъ 10, а въ першôмъ крузѣ христіяньска интелигенція а властиво єи проводирѣ въ куртоазіи для жидôвъ перевели при выборахъ знову одного жида а своихъ 11. Христіяньскій мѣщаньскій комитетъ выборчій заложивъ протестъ противъ тыхъ выборôвъ, при котрыхъ дѣялися дуже великѣ неправильности особливо въ 3-тôмъ крузѣ; межи иншими зроблено таку похибку, що при скрутиніюмъ показалося бôльше картокъ, якъ було голосуючихъ. Сей протестъ увзгляднено доси о стôлько, що ôтослано єго ответнôй власти до точнѣйшого выслѣдженя рѣчи. Христіяньскій комитетъ мѣщаньскій не перестає дальше дѣлати. Передъ кôлькома недѣлями выславъ своихъ ôтпоручникôвъ до Є. Ексц. Намѣстника, щобы устно предложити мотива свого протесту а заразомъ просити о оборону для жителѣвъ христіянъ мѣста Коломыѣ, где жидова ôтъ кôлькохъ лѣтъ вельможно панує. Що до характеру выборцѣвъ нашихъ, оказалися при выборахъ найтвердшими Нѣмцѣ-кольонисты, якъ одинъ мужь 300 голосôвъ ôтдали на христіянъ, поставленыхъ христіяньскимъ комитетомъ; вже слабшими показалися исповѣдники нашого гр. обряду, бо около 500 стануло по сторонѣ христіяньскôй, а вже найгôрше пописалися латиняне. Сѣ послѣднѣ лишь въ малôй части поперли справу христіяньску. Значна часть далася обаламутити рôжными штучками жидôвскими, — много межи ними було такъ байдужихъ, що и до выбору зовсѣмъ не прійшли. Здивувався бы ктось, що исповѣдники латиньского обряду у насъ пôдъ взглядомъ моральнымъ нижше стоятъ ôтъ мѣщанъ гр. обряду, та приглянувшись ближше дуже легко знайде причину сего для латинянъ такъ сумного объяву. При рускôй церквѣ єсть церковне брацтво, на статутахъ основане. Въ єго складъ входитъ такожь и руска интелигенція. Руска интелигенція хоть не часто а все таки стыкаєся съ мѣщанами свого обряду, а тымъ способомъ скрѣпляє ихъ духа моральнoго и […] солидарнôсть въ рѣшучихъ хвиляхъ нашого суспѣльного житя. У латинянъ нема такого брацтва статутового. Тамъ интелигенція съ мѣщанами латиньского обряду не стыкаєся, а тымъ самымъ не має способности ближше пôзнати ихъ характеру и потребъ. Верховодяча партія польскои интелигенціи христіяньскои сполучилась съ сильнымъ елементомъ жидôвскимъ, щобы тôлько спольщити споконвѣчно руску Коломыю. Ходитъ тутъ нынѣ верховодячôй партіи польскои интелигенціи о польонизацію, а не о загальне добро всѣхъ мешканцѣвъ мѣста Коломыѣ. Громадскій урядъ урядує пильно по польски и не гадає на рускѣ поданя по руски ôтповѣдати, — слуги публичнѣ поубиранѣ въ рогачки и хоть жаденъ зъ нихъ по польски межи собою не говоритъ, то всежь до интелигентного чол[…] схотѣвбы заговорити […] рôднымъ словомъ, лиш[…] (здаєся такъ имъ ихъ […] Въ школахъ народныхъ […]ныхъ коштомъ громадскимъ нап[…]голову Русинôвъ и Жидôвъ польш[…]кій языкъ подаєся въ дуже гомеопа[…]. Стараются Коломыю нашу и […] польскій ладъ пристроити. Поставл[…]880 памятникъ Karpińskiemu, рôкъ […]тымъ незнати по якôй причинѣ пе[…]у улицю именемъ Kraszewskiego, а […]иве добро матеріяльне и моральне […]жителѣвъ христіяньскихъ нынѣшный […]ромадскій зовсѣмъ не журится. Жиды […]лабу сторону Полякôвъ, та удаютъ […] патріотôвъ, а тымъ часомъ христі[…] громадскѣ маєтки переходятъ въ […] руки хоть на око въ цѣлкомъ лег[…] способъ. Такъ панове зъ интелигенціи […] звертайте бôльшу увагу на тыхъ […] съ котрыми васъ обрядъ вяже, бо я[…]ишите, якъ не будете ихъ щирыми пр[…]ми, то они чи скорѣйше чи пôзнѣйш[…]тъ разомъ съ своими братями хоть […]бряду рука въ руку а выречутся своє[…]лигенціи, бо и такъ она имъ своя ли[…]бряду а по народности чужа.

Въ связи съ выборами стоитъ […], котрый свѣдчитъ о великôй сил[…]іянъ, колибъ тіи солидарно поступали. Н[…] громадского уряду мавъ ту реставр[…]жидъ Франкъ, где бувало досыть гостей […]о зъ интелигенціи, а и неодинъ гôсть […] заглянувъ такожь до сеи господы, […]увъ грôшь у жидôвску кишеню. Той […]нкъ обѣцявъ бувъ ôтступити пôдчасъ вы[…] до рады громадскои зъ свого льокалю од[…]нату на канцелярію выборчого комит[…]ристіяньского задля того, бо се було […]ныше мѣсце салѣ выборчои. Рано въ день […]овъ приходятъ комитетовѣ и знаходятъ дв[…]мкненѣ, а клямку цвяхами поприбиван[…]ы не можна було якимъ иншимъ способ[…] до середины дôстатись. Франкъ склавъ […]на проводиря тутешныхъ жидôвъ Визел[…]а. Христіяне заразъ тогды сказали: Визел[…] казавъ замкнути, нехай и дальше спома[…] споду Франка, а христіяньска нога тамъ бô[…]е не стане. Якъ сказали такъ зробили. Хри[…] перестали ходити до Франка и сей до […] недѣль зовсѣмъ збанкрутувавъ и мусѣвъ […]кнути свою реставрацію. Сей фактъ пок[…], що жаденъ склепъ анѣ господа не може […]ятись безъ христіяньскихъ грошей, и […] христіяне будутъ солидарно поступати, […] не будутъ розвельможуватись. Не треба […] репресалій, треба тôлько згоды межи хри[…]нами. Въ тôмъ самôмъ мѣсци, где збанкр[…] вавъ Франкъ, отворивъ реставрацію хри[…]нинъ Глиньскій. Кôмнаты має опрятнѣ, у[…]гу добру, стравы смачнѣ. Єсть такожь м[…] газетъ, межи тыми и три рускѣ: „Дѣ[…] „Проломъ" и „Страхопудъ". Кобы тôлько х[…]стіяне вспирали бôльше купцѣвъ та реставр[…]

ôтзначаются поетичною силою, еще менше свѣжостею, а вже найменше новостею и живостею думокъ. Єще въ думцѣ К-го: „На скелѣ высокôй сиджу одинокій" чути найбôльше жизненнои силы, доволѣ яснои мысли провôдной, — хочь дивно, що той самъ авторъ, що на однôй сторонѣ мимо „сирôтства и осамотѣлости", мимо „загаслои зôрки" своєи, чує въ своихъ грудяхъ „еще иншу любовь — любовь до родины — рôднои Украины" и готовъ єи замѣсть золота и срѣбла — „принести въ дарѣ пѣсню голосну".... — дивно, кажу, що той самъ авторъ въ тôй самôй книжочцѣ, тôлько на иншôй сторонѣ, готовъ вже кинутись зъ розпуки у море — бо „погибло все... душа холоне — даремне живъ я и кохавъ"... Не вжежь такъ легко одно съ другимъ погодити, одно другимъ оправдати и тутъ якъ тамъ добачити однаковый жизненный идеалъ поетичный?! Та правду сказати, цѣла поезія „На березѣ моря" ажь надто живо нагадує Байрона, якъ и бôльша часть поезій, замѣщеныхъ въ „Лунѣ", належитъ до дѣтей Байрона и Гайнего, хочь не достає имъ нѣ батькôвского жару, нѣ такои поетичнои силы та красы. Почитавши скôлька такихъ „плаксивыхъ" поезій, где поетъ жалится на „смертельну байдужôсть" и бездѣльнôсть людей, на безпомôчнôсть убогихъ, голодныхъ и голыхъ, где поетъ разъ въ разъ пытає себе, коли мине нôчь, а настане день и новый рай, де докоряє другимъ, що „все сидѣли бѣля муру" — „безъ просвѣтку, безъ жадной меты", — и холодно дивились на „мертвый шляхъ въ безлюдяной пустынѣ", — а ôттакъ самъ забираєся до сну, щобъ „позбутись навѣстного горя" и „не чути стогону людского", або не знає, чи не лучше кинутись въ обôймы смерти, — почитавши скôлька такихъ поезій, мимоволѣ спытаєшь себе, чи не „мертвый шляхъ" такожь и такихъ поезій, чи се поезія и чому она має зватись поезією, чи може се тôлько пустый „плачь", зъ котрого еще нѣколи не зродилось нѣ одно живе дѣло, нѣ одна жива думка? Що може выйти зъ такои поезіи? Бувъ плачь Єреміи на руинахъ Вавильону, але сей плачь до живого переймавъ и потрясавъ та тымъ будивъ до нового дѣла, бувъ плачь Байрона, але въ нѣмъ грало поетичными образами палке житье живого хочь роздертого чоловѣка, бувъ и въ Шевченка плачь, але се бувъ плачь цѣлого народу, а въ нѣмъ чути було голосну струну житя, горяче бажанье житя и тверду вѣру въ житье, въ нѣмъ яснѣла видна идея провôдна, що зрошена слёзами якъ по весняномъ дощи розвивалась до „просвѣтку", „нового раю" — до житя. А тутъ? — Чи може въ тôмъ всѣмъ одна лише та правда, що выспѣвана въ „Зимовôмъ вечерѣ", бôльше прозовôмъ, якъ поетичнôмъ, але правдиво малюючôмъ, якъ въ „хатинѣ теплôй и сухôй" добре слухати зимовои хуртовины, добре згадувати про лихо и горе людей, та еще лучше дрѣмати, — не маючи охоты поклопотатись подальше одного плачу и подумати, якъ на дѣлѣ позбутись сего лиха?!

Може бути, мôй судъ несправедливый, може за острый. Та бодай то одно добре, що надъ сими поезіями можна еще хочь спорити. Однакожь въ „Лунѣ" замѣщено еще кôлька такихъ „поезій", якъ пр. „Дурень" О. Ш., „Козакъ" Щоголева, про котрѣ вже зовсѣмъ смѣло можна спытати, чи не лучше було зовсѣмъ не печатати такихъ „поезій" въ украиньскôмъ альманаху, всѣма такъ нетерпеливо и съ такими надѣями выжиданôмъ? Дармо булобъ глядѣти въ тыхъ обохъ стишкахъ якои небудь идеѣ, поетичнои красы образôвъ, оригинальности формы. У нихъ тяжко доглядѣти навѣть якого небудь здорового толку. Знову жежь про такѣ поезіи, якъ „Божевôльна" А. Кониського, або „Летитъ орелъ понадъ степомъ" Щоголева можна спытати, чи можутъ они мати яку вагу въ словесности, чи можутъ они зазначати якій поступъ и розвôй нашои поезіи пôсля того, якъ мы вже маємо цѣлѣ десятки народныхъ пѣсень такъ що до формы якъ и що до самыхъ гадокъ далеко красшихъ ôтъ „Летитъ орелъ" Щоголева, — и пôсля того, якъ Шевченко въ своѣй „Вѣдьмѣ" подавъ намъ не недосказану миніятуру, а повный, глубоко-поетичный образъ такои „Божевôльнои?" Чи спѣваючи теперь наново про те саме, тôлько на значно слабшу и низшу ноту, приноситься якій хосенъ нашôй словесности? Не шкодилобъ нашимъ поетамъ троха задуматись и надъ тымъ пытаньемъ.

Въ прозовôй части „Луны" займаютъ перше мѣсце „Приятелѣ" и „Шевченкова могила" И. Левицького. „Приятелѣ", — се оповѣданье а радше малесенькій образочокъ зъ народного житя, образочокъ нещасной деморализаціи нашого народа черезъ жидôвъ. Имя автора знане у насъ по всѣй Галичинѣ яко нашого, теперь безперечно найпершого и найплодовитшого повѣстеписателя. Артистичне перо И. Левицкого обдарило нашу литературу вже цѣлымъ рядомъ дорогоцѣнныхъ перелъ-повѣстей, котрѣ мабуть на все останутся клясичными творами нашои литературы. И въ обохъ тыхъ малыхъ творахъ, замѣщеныхъ въ „Лунѣ", пôзнати се артистичне перо. Та сама чистота языка, та сама легкôсть въ стилю и оповѣданю, тѣ самѣ образки. Тôлькожь и тутъ нашѣ надѣѣ не мало розчарованѣ. Правда, въ тôмъ вже наша власна вина. Пôсля такихъ дарôвъ словесныхъ, якъ „Причепа", Хмары", „Микола Джеря", „Кайдашева Семя", „Бурлачка", — мы вже зъ навычки все сподѣваємось ôтъ ш. автора съ кождымъ рокомъ такихъ же дарôвъ, що чимъ бôльше ростутъ числомъ, тымъ бôльше ростутъ заразомъ и своєю стôйностею, поетичною красою, глубокою правдою, незрôвнанымъ знаньемъ жи[…] та быстростею психологичныхъ студій. „Пр[…]телѣ" не маютъ претенсіи ставати до ряду ты[…] глубоко поетичныхъ творôвъ. Въ маленьки[…] рамкахъ розказано тутъ въ першôй половинѣ повѣданя, якъ хитрый злодѣй Шмуль пôдмов[…] Кузьму Гуляя вразъ съ сыномъ до участи […] крадѣжахъ, якъ тымъ поступкомъ ôттягає Кузь[…] Гуляя ôтъ єго доброго приятеля Кузьмы Ков[…] и чимъ дальше, тымъ бôльше замотує свою […]щасну жертву въ свои злодѣйскѣ тенеты, а в[…]нець доводитъ до того, що Гуляй вразъ съ с[…]номъ самѣ берутся красти и вломуются до […]кви. Цѣла ся часть оповѣданя розказана с[…]ликою правдою. Тôлькожь друга часть сего […]вѣданя, коли Кузьма Коваль выкрывaє злодѣй[…] Гуляя, выходитъ вже дуже неприродно, име[…]слена съ горѣвкою и съ притворствомъ Ков[…] Оповѣданье кôнчится тымъ, що Гуляѣвъ, сы[…] батька, замыкаютъ до холодной (вязницѣ), старый Гуляй умирає, а сына высылаютъ на […]биръ, тымчасомъ коли жидъ, сей головный […]ситель и злодѣй, остаєся черезъ свою хитрôс[…] нетыканый и забогатѣвши на крадѣжахъ па[…] собѣ нѣвроку. Якъ бачимо, сей образокъ ми[…] своихъ недостачь має свою вагу. Тôлькожь я[…] заступникъ, и то еще єдиный заступникъ нашои повѣстярства въ украиньскôмъ альманаху, […]нъ зовсѣмъ не може вважатись выразомъ теперѣшнои повѣстярскои творчости на Украинѣ, ôнъ нѣякъ не може вважатись яко взорецъ теперѣшнои украиньскои повѣсти, — а тôлько такѣ взорцѣ, думаю, повинни були найти мѣсце въ „Лунѣ" — яко въ „украиньскôмъ альманаху".

Описъ Шевченковои могилы буде дорогій для кождого, кому дорога память безсмертного Кобзаря, кому дорога єго могила. Описъ „Шевченковои могилы" И. Левицкого дуже живо-

торôвъ хри[...] Бувъ тутъ передъ рокомъ єще купець [...]овичь, выставивъ свою вывѣску и по[...] та Русины байдужѣ на се дали єму [...]утувати. Суть то вправдѣ дрôбнѣ рѣч[...]редсѣ у иншихъ народôвъ на се увагу з[...]ъ а мы холоднокровно придивляємося [...] люде ôтъ насъ залежнѣ обижаютъ на[...]одность — забираютъ ôтъ насъ нашѣ рус[...]шѣ и за тоє пхаютъ намъ чужину.

[...]ъ **Харкова**. 6 (12) сѣчня.

(*М[...]й концертъ Лисенка въ Кієвѣ. Малоруски̂ [...]вленя въ Харковѣ.*) Десь певно Вамъ в[...]стно, що тôлько недавно дозволено на[...]нѣ грати и спѣвати на сценѣ въ наш[...]нôй мовѣ. Въ Кієвѣ бувъ 9 (21) грудня [...] концертъ. Нашъ Вп. композиторъ Лисенк[...]авлявъ хоромъ, котрый спѣвавъ богато [...]хъ пѣсень, а мѣжь ними деяки̂ зъ твор[...] Лисенка: „*Гамалтя*“ (Шевченка), „*Туман*[...]*лями лягає*“... Не можна Вамъ описати, [...]иро радувалась вся кієвска публика, [...]ь надъ всѣхъ — молодѣжь. Се перш[...]ь концертъ въ Кієвѣ за 6 рокôвъ! Чере[...]лыхъ шѣсть рокôвъ мы не могли спѣва[...] сценѣ въ нашôй рôднôй мовѣ. Тожь на [...]онцертѣ публики було дуже богато, всѣ [...]адѣ, неначе святкували яке свято. И сп[...] сей день бувъ празниковымъ для Кієвл[...] Вп. композиторови Лисенкови пôднесла [...]ика лавровый вѣнець и портфель, на к[...] було написано: „Наша дума, наша пѣсн[...]мре, не загине“...

[...] сего першого концерту єще кôлька разô[...]вали на сценѣ украиньски̂ пѣснѣ. Бул[...]ь оповѣщене представленье звѣстнои опер[...] Котляревского „*Наталка Полтавка*“. Въ [...] зôбралась публика въ театръ дуже чис[...] але тамъ сказали, що не буде гратись оперета. Не знати, чи се зновъ може забо[...] въ Кієвѣ грати въ нашôй мовѣ, чи яка [...] причина.

[...]ковъ далеко щасливѣйшій нѣжь Кієвъ. Сю[...]иѣздила передъ рôздвяными святами тру[...]кареңка, котра грає по украиньскихъ гор[...]. Ся трупа грала драматичнѣ творы: „*[...]*“ Стороженка, „*Назаръ Стодоля*“ Шевч[...], „*Наталка Полтавка*“ Котляревского, „*Сва[...] на Гончарôвцѣ*“ Основяненка-Квѣтки и „*[...] серцю волю, заведе въ неволю*“ и т. и. Ся [...]дна оперета — Кропивницкого, най[...] украиньского артиста. (П. Кропивниц[...]тный також дуже добре яко знамени[...]ртистъ и въ Галичинѣ. *Прим. Ред.*) „[...]серцю волю, заведе въ неволю“, дуже [...]тука, она єще ненапечатана, а добре бу[...] якбы п. Кропивницкій обвѣстивъ єи [...]. Вся трупа грала гарно. Про п. Кр-го [...] нѣчого, ôнъ грає дуже добре. Зъ мо[...] артистôвъ богато обѣцює п. Садовскій. — [...] те, яку радôсть и одушевленье зробила [...]па въ Харковѣ, казати не буду; скажу то, що театръ бувъ кождого вечеру по[...] — преповный. Шкода тôлько, що добôръ [...] невеликій. Студенты богато причинили [...]о того, що зложено дуже гарный хоръ, [...]й всѣхъ чарувавъ украиньскими пѣ[...].

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) 184-те засѣданье палаты послôвъ ôтбулось 20 сѣчня. Президовавъ дръ Смолька. Министерство вôйны внесло проєктъ закона о репартиціи рекрутôвъ межи Передъ- а За-Литавією на пôдставѣ послѣднои конскрипціи и о поборѣ рекрутôвъ пôсля новои репартиціи въ р. 1882. Понеже людность Угоръ ôтъ послѣднои конскрипціи майже не побôльшилась, тожь Угры будутъ давати дуже маленько бôльше рекрутôвъ, а майже все число спаде на краѣ австрійски̂ (передъ-литавски̂). Доси Австрія давала рôчно 54.541 рекрутôвъ до линіи а 5.454 до резервы, або разомъ [...]9.995 рекрутôвъ; теперь на пôдставѣ послѣднои конскрипціи буде давати бôльше о 1381 людей до линіи а 138 до резервы, разомъ бôльше о 15[...]9 людей.

Межи петиціями внесеными до рады державнои були петиціи радъ повѣтовыхъ въ Мостискахъ, Пôдгайцяхъ и Ситынѣ о зниженье стопы процентовои ôтъ залеглостей податковыхъ.

Зъ порядку дневного слѣдувало перше читанье внесеня п. Фир[...]кранца, котре домагаєсь, щобы обмежити право выбиральности до рады державнои. Пôсля внесеня „не можутъ бути выбиранѣ послами: урядники державнѣ, дальше члены радъ надзорующихъ, ликвидаторы, управителѣ администраційнѣ або члены заряду предпріємствъ желѣзничыхъ и въ загалѣ комуникаційныхъ субвенціонованыхъ державою; дальше тѣ самѣ въ горѣ наведенѣ особы належачѣ до банку, спôлки торговельнои або промысловои, котра має ôтношеня съ правительствомъ; наконецъ особы, котрѣ належатъ до предпріємства обчисленого на зыскъ а попавшого въ конкурсъ“. Внескодавець забравъ голосъ до мотивованя свого внесеня и зажадавъ, щобъ єго внесенье ôтдано окремôй комисіи зложеной зъ 15 членôвъ. При голосованю ухвалено ôддати внесенье Фирнкранца не окремôй комисіи, але комисіи выбранôй вже давнѣйше для розсмотреня внесеня Цайтгаммера.

(*Конгресъ сербскій для выбору митрополита*) зôбрався въ пятницю минувшого тыждня, щобы выслухати рескриптъ цѣсарскій, именуючій епископа-мадярофиля Романа Ангелича. Конгресъ ухваливъ одноголосно подати прошенье до монархи, щобы позволивъ дальше радити конгресови для сформулованя зажаленя противъ нарушеня автономіи церкви.

(*Повстанье въ Босніи и Герцеговинѣ.*) Зô всѣхъ сторôнъ австрійскои монархіи суходоломъ черезъ Бродъ а моремъ черезъ Метковичь, Рагузу и Катаро спѣшатъ баталіоны войскъ до Герцеговины и Дальмаціи. За кôлька тыжднѣвъ концентрація войскъ вже скôнчится а почнесь акція. Австрія научена досвѣдомъ зъ 1869 р. (коли то було повстанье Кривошіянъ въ Дальмаціи) и зъ 1878 р. (пôдчасъ окупаціи Босніи и Герцеговины) рѣшила теперь поступити зовсѣмъ противно якъ въ тыхъ рокахъ. Тогды Австрія маловажила силы повстанцѣвъ и высылала малѣ ôтдѣлы войска противъ нихъ; звѣсно, якъ примѣромъ гр. Андраши легковаживъ цѣлу окупацію Босніи, — ôнъ казавъ, що компанія войска переспацерується черезъ ôтступленый Австріи берлиньскимъ конгресомъ край. Показалось однакожь небавомъ, що дѣло не було такъ легке, якъ здавалось дипломатамъ за зелеными столиками сидячимъ; — поплыла 1878 р. щедро кровь австрійскихъ воякôвъ, мѣжь иншими и 24-го (коломыйского полку). Научена, якъ кажемо досвѣдомъ, Австрія рѣшила теперь поступати инакше, а именно: ôтъ самого першого разу выступити съ значною силою, енергично. Въ окупованыхъ краяхъ и Дальмаціи буде теперь вже до 40.000 войска (мабуть выключно пѣхоты та стрѣльцѣвъ, бо кôнница та полева артилерія не має тамъ, въ тыхъ гористыхъ та скалистыхъ околицяхъ, що робити.) Розумѣєсь, що 40.000 войска на 2000 хочьбы и 3000 повстанцѣвъ буде чей досыть, єсли герцеговиньски̂ та дальматиньски̂ повстанцѣ будутъ полишенѣ на свои власнѣ силы, т. є. коли не будутъ мати помочи нѣ ôтъ Чорногоры, нѣ Сербіи — або въ дальшôй линіи (що булобъ тымъ небезпечнѣйше) ôтъ Россіи та Англіи. Теперь вже майже пята часть австрійскои арміи знаходится на збунтованôй области, а въ такôмъ случаю, ся сила булабы очевидно за мала.

Сими днями ôтбулась зновъ нова конференція министеріяльна, на котрôй раджено дальше надъ повстаньемъ въ южныхъ провинціяхъ. На тôй конференціи не ураджено впрочѣмъ нѣякои змѣны попередныхъ министеріяльныхъ ухвалъ. Вспôльнѣ делегаціи будутъ скликанѣ єще въ сѣчни, имовѣрно 28 сѣчня. Министерство вôйны зажадає надзвычайного кредиту бôльше-менше 10 милиôнôвъ. Neue freie Presse подає цѣкавѣ даты, кôлько коштує Австрію администрація Босніи и Герцеговины. И такъ въ р. 1878 коштувала администрація 106,700.000 зр. (кромѣ 10 милиôнôвъ, котрѣ Австрія выдала передъ 1878 р. на прокормленье утѣкшихъ на територію австрійску родинъ боснійскихъ и герцеговиньскихъ). Въ р. 1879 коштувала администрація 32,600.000 зр.; въ р. 1880 — 8 милиôнôвъ зр.; въ р. 1881 — 6,300.000 зр.; на р. 1882 прелиминовано рôвножь 6,300.000 зр.

Акція противъ Кривошіи и южнои Герцеговины розпôчнесь имовѣрно зъ стороны Рагузы, Мостару и Катара, значитъ: буде опиратись на мори. Войска стоячѣ въ Босніи будутъ мати досыть дѣла при удержаню порядку въ тôйже провинціи и въ округѣ Лимскôмъ, такъ що боснійски̂ войска можутъ бути лишь дуже мало втяганѣ въ акцію. На видôвни жь повстаня (въ Герцеговинѣ и Дальмаціи) управа военна буде передовсѣмъ дбати о тоє, щобы здобути войскомъ головнѣ пункта терену, ихъ укрѣпити и зъ ôттамъ розсылати ôтдѣлы войска для придушеня бунту и розоруженя повстанцѣвъ. Понеже въ Герцеговинѣ и въ Кривошіи теренъ скалистый, безъ дерева и безъ глины, то годѣ буде укрѣпленя робити зъ насыпôвъ землѣ, або дерева; нема лучшои рады якъ будувати желѣзнѣ оборонни будôвлѣ. Тяжка буде також въ теперѣшнôй выправѣ достава живности войску: въ гдеяхихъ сторонахъ Герцеговины и Дальмаціи не буде можна добути не лишь дерева але й воды до питя для людей и коней. Въ загалѣ австрійски̂ войска будутъ мати дуже утяжливу борбу не лишь съ скрытымъ ворогомъ, але и съ самою природою. Австрійскимъ воякамъ прійдесь боротись за каждый крокъ землѣ занятый повстанцями. Дуже тяженька то буде борба!

Зъ Задару (Zara) телеграфуютъ пôдъ датою 21 сѣчня, що дня 18 сѣчня напали повстанцѣ зъ ôтдѣлу Ковачевича на касарню жандармôвъ въ Даборъ коло Столаца и взяли 8 жандармôвъ въ полонъ; два жандармы утекли щасливо до Столаца.

Polit. Corresp. доноситъ вже офиціяльно, що министерство вôйны рѣшило не посылати вже бôльше ôтдѣлôвъ войска на полудне, але за тоє всѣ войска стоячѣ въ Дальмаціи и окупованыхъ краяхъ (вынявши округъ Лимскій) будутъ значно скрѣпленѣ резервистами. Дотычнѣ розпорядженя вже выданѣ; — на пôдставѣ тыхъ розпоряджень покликано передъ кôлькома днями часть резервистôвъ 9-ого (стрыйского), 77-ого (самбôрского) и 80-ого (золочѣвского) полку. Ходятъ поголоски, що министеръ финансôвъ внесе кредитъ для родинъ резесвистôвъ, покликаныхъ до Дальмаціи и Герцеговины.

Повстанцѣ герцеговиньски̂ выступаютъ вже зачѣпно. Ôтъ дня 16 сѣчня було межи Коритомъ а Билекомъ ажь ôсѣмъ стычокъ. Въ тыхъ стычкахъ (якъ доноситъ офиціяльна Pol. Corres.) погибли зъ стороны австрійскои лейтнантъ Баличь и два жовнѣры; окрôмъ того два пôдъофицеры и три жовнѣры раненѣ. По сторонѣ повстанцѣвъ мали бути страты бôльшѣ. Повстанцѣ забираютъ своихъ раненыхъ и убитыхъ съ собою. Polit. Corresp. подає кôлька офиціяльныхъ справоздань зъ поодинокихъ стычокъ въ Герцеговинѣ.

Пôсля наспѣвшого до Вѣдня — пише згадана часопись — завѣдомленя фм. Іовановича напало около 200 повстанцѣвъ малый ôтдѣлъ 3-ои компаніи 11-ого полку пѣхоты Юрія кн. саского пôдъ командою капраля Шпанбавера, котрый заслонювавъ съ своимъ ôтдѣломъ стражь финансову въ Планику на пôвнôчь ôтъ Бѣлека. Нападеный ôтдѣлъ Шпанбавера схоронився о пôвъ до одинацятои рано до одного дому и тамъ боронився 30 годинъ, бо ажь о 5 год. вечеромъ другого дня удалось єму дôстатись до Корита, до своєи компаніи. Пôсля дальшого завѣдомленя оберштляйтнантъ Ляндверъ того самого полку провадивъ дня 10 сѣчня транспортъ съ живностею и амуниціею зъ Корита до Бѣлека. Пôдчасъ маршу черезъ горы напали на него повстанцѣ коло Бѣлои Рудины. Ôтдѣлъ мусѣвъ ôтъ годины 10½ рано до 4½ пополудни безперестанно битись съ повстанцями. Повстанцѣ були всюда ôтпертѣ; хаты, котрѣ они обсадили, войско пôдпалювало, — въ тыхъ хатахъ була нагромаджена живнôсть и амуниція, котра пôдчасъ пожару експлодувала. Коли той самъ ôтдѣлъ вертавъ другого дня зъ Бѣлеку назадъ до Корита, повстанцѣ ишли за нимъ ажь до Бѣлои Рудины, але вже не зачѣпали такъ сильно, якъ дня попередного. По сторонѣ австрійскôй мало бути раненыхъ два жовнѣры и одинъ фурвезъ. — Зъ того офиціяльного справозданя видко, що всѣ стычки ôтъ дня 16 сѣчня ôтбулись въ поблизькости чорногорскои границѣ. Корито и Бѣлекъ лежатъ ледво 3 километры ôтъ новои границѣ чорногорскои, а дорога котра лучитъ Корито съ Бѣлекомъ иде рôвнобѣжно до границѣ чорногорскои. Тамъ мешкає племя Банянъ, котрыхъ частина належитъ вже до Чорногоры. Племя Банянъ звѣстне зъ свого юнацтва и бунтôвничости.

До праскои „Bohemia“ доносятъ зъ герцеговиньско-дальматиньскои границѣ, що жителѣ герцеговиньски̂ масами переходятъ до повстанцѣвъ. Въ гдеякихъ мѣсцевостяхъ, примѣромъ въ селѣ Крушевици, майже не ма вже цивильныхъ людей; коло того села напали повстанцѣ на жандармôвъ; жандармамъ приспѣла въ помôчь компанія пѣшого Варасдиньского полку и ôтперла повстанцѣвъ.

Зъ Требиня доносятъ, що въ послѣдныхъ дняхъ компанія полку Шмерлинга стрѣтила пôдъ Бѣлекомъ 50 повстанцѣвъ. Вывязалась сильна битва. Повстанцѣ стратили 3 убитыхъ; раненыхъ повстанцѣ забрали съ собою.

Ходятъ поголоски, що до Герцеговины идутъ черезъ Бассарабію зъ Россіи охотники въ помôчь повстанцямъ.

Органъ италійскихъ ирредентистôвъ въ Неаполи взыває князя Чорногорского, щобы державcя политики славяньскои, — значитъ: не тримавъ съ Австрією, але съ повстанцями.

Зъ Кронштадту доносятъ, що офицеры румыньски̂ закуповуютъ въ Семигородѣ конѣ въ великôмъ числѣ.

Арештованый австрійскими властями въ Тріестѣ агентъ повстанцѣвъ Матановичь має бути сильно скомпромитованый. Знайденѣ при нѣмъ письма и слѣдство мало доказати, що Матановичь стоявъ въ звязи съ сербскими и россійскими панславистами. Не довго передъ арештованьемъ мавъ Матановичь конференцію съ звѣстнымъ сербскимъ митрополитомъ Михаиломъ и Ристичемъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Порядокъ“ зôставъ завѣшеный на 1½ мѣсяця, а „Московскій Телеграфъ“ одержавъ перше остереженье. Оба тіи дневники суть либеральнѣ.

„Новое Время“ доноситъ, що въ наслѣдство порозумѣня съ куріею римскою католицкій архіепископъ высвятитъ сими днями въ Петербурзѣ кôлькохъ католицкихъ епископôвъ.

Одескимъ генералъ-губернаторомъ на мѣсце кн. Дондукова-Корсакова зôставъ именованый генералъ Гурко.

„Голосъ“ доноситъ, що правительство намѣряє до всѣхъ трехъ провинцій надбалтійскихъ выслати ревизійныхъ сенаторôвъ, щобы тамъ перевели подôбнѣ ревизіи, якъ минувшого року въ иншихъ россійскихъ губерніяхъ.

Франція. Комисія зъ 33 послôвъ, выбрана для розсмотреня Гамбетового внесеня о ревизіи конституціи приняла бôльшостею 24 голосôвъ засаду, що треба предприняти ревизію конституціи, але спротивилась тому, щобы выборы до парляменту ôтбувались черезъ скрутинію листъ. Гамбета заявивъ, що коли палата послôвъ не прійме єго проєкту, — ôнъ съ своимъ кабинетомъ подасться до димисіи. Завтра має Гамбета выступити въ палатѣ съ обороною своєи програмы и заявити, що готовъ податись до димисіи.

Сербія. Скупштина сербска зôстала отворена минувшого тыждня. Промова тронова князя Миляна стверджує съ радостею, що ôтношеня княжества сербского до заграницѣ суть якъ найлучшѣ и що правильна постава Сербіи всюда стрѣчає признанье. Дальше згадує князь о своихъ подорожахъ до Петербурга, Берлина и Вѣдня и о симпатичнôмъ принятю черезъ всѣхъ трехъ монархôвъ. Дальше заповѣдає князь заключенье новыхъ конвенцій торговельныхъ, именованье репрезентантôвъ при дворахъ заграничныхъ, реорганизацію администраціи, реформу конституціи, розвôй комуникаціи, просвѣты народнои, организацію войска, управильненье ôтношень державы до церкви, регуляцію пытаня аграрного, реформу податкôвъ и заложенье банку національного.

[...] єго способъ описуваня краю въ єго повѣ[...] має навѣть богато стереотипности, але [...]уда не має тои наглядности, яку стрѣчаємо [...]о повѣстяхъ, не має именно живои пля[...]ости, котра подає ясный образъ навѣть и [...] кто не бувъ на описуванôмъ мѣсци. Тôль[...] тутъ можна богато звинити автора. Описъ [...]ченковои могилы не може бути чисто — такъ [...]ти — природописный, сухій, предметовый. [...] головну ролю грає на першôмъ мѣсци кра[...]ного крайобразу, але заразъ за тымъ снують [...] тысячѣ-тысячѣвъ думокъ, котрѣ бôльше ôтъ [...]и природы украшаютъ сю дорогу могилу и [...]ятъ въ серцю кождого Русина головну красу [...]ченковои могилы. Тутъ треба конче широкого [...]всѣмъ свобôдного и нѣчимъ нездержуваного [...]ту писарского пера, а скоро оно чимъ небудь [...]тôй свободѣ обмежене и придавлене, — образъ [...]може выйти повный и у всѣмъ вѣрный. Мимо [...]о останеся сей описъ И. Левицкого „Шевчен[...]ои могилы“ все таки дуже милымъ для всѣхъ [...]итателѣвъ Шевченка.

Въ конець приходится єще згадати про водевиль М. С(тарицкого): „Якъ ковбаса та чарка, [...] минеся й сварка“. Вже самъ наголовокъ вра[...] кождого своєю плыткостею помыслу, а на[...]ъ простаковатостею (тривіяльностею). Та бу[...] часто, що въ водевиляхъ за марнымъ заго[...]вкомъ крыєся живый, дотепный образъ житя, [...]трый и до слёзъ каже смѣятись и въ слёзахъ [...]ху показує живу правду и ясну идею. На ве[...]кій жаль въ водевилю М. Старицкого нема нѣ [...]ду правдивого дотепу, нѣ житя, нѣ правды, [...] якои небудь идеѣ. Якъ пустый и мизерный заголовокъ, такъ пуста и [...]рна цѣла штука. Два приятелѣ посварились [...]вахъ та не знаючи одинъ про другого за[...]ъ до гостинницѣ. У одного єсть ковбаса — [...] другого горѣвка. Одному хочеся пити, друго[...]сти. Сила жажды и голоду примирює розъєдн[...]ъ другôвъ! Якъ самъ помыслъ такъ єще бô[...] переведенье „водевилю“ до крайности нец[...]е. Не ма тутъ нѣ слѣду хочьбы легкои х[...]ристики осôбъ, нѣ крихты правдивого дотепу, крôзь бракъ мысли, повно вымушеныхъ пу[...]ь и простаковатыхъ дотепôвъ, грубостей, [...]е кожда особа выходячи на сцену „чухаєся“, тôлько думки має, що ѣсти и пити, а все [...]нальне, на що могла здобутись авторска си[...]е выгадуванье такихъ призвищь для дѣєвыхъ [...]ъ, якъ Шпортуниха, Шпонька, Тягнирядн[...]илиця, Шило и т. д.!! Справдѣ треба засор[...]сь и здивуватись, що такѣ нѣсенѣтницѣ мо[...]уло печатати въ альманаху, котрого назва[...]краиньскимъ“. Коли такѣ „водевилѣ“ вже сам[...] себе не мають нѣ найменшого оправдан[...] єще менше оправданя для нихъ въ „укр[...]ôмъ альманаху“.

Переглянувши всѣ творы [...]нѣ въ „Лунѣ“, мы дуже мало стрѣчаємо [...]ими стôйного, доброго и гарного, нѣчого[...], щобъ зазначило духове житье Украин[...]о справдѣ хочьбы слабымъ „ôтголосомъ“ [...] сего житя, за те стрѣчаємо дещо тако[...]ре нѣякъ не повинно було вôйти до печ[...]е булобъ намъ жаль, якъ бы така книжоч[...]устицями була появилась въ Кієвѣ въ на[...]зыцѣ — але безъ претенсіонального заго[...] Пустицѣ и слабости словеснѣ появляются въ каждôй литературѣ. Та жаль намъ и то великій жаль, що такѣ неудалости выдаются пôдъ шумнымъ титуломъ „украиньского альманаху“, такъ довго и шумно обвѣщуваного, а такъ сумно закôнченого, — альманаху, котрый мавъ бути ôтголосомъ и выразомъ хочь однои части духового житя Украины! А жаль нашъ тымъ бôльшій, що знаємо, скôлько на Украинѣ єсть тямущихъ и первостепенныхъ писателѣвъ, скôлько цѣнныхъ творôвъ лежитъ доси по текахъ. Мы пытаємо, чому не вôйшла до „Луны“ „Бурлачка“, чому не вôйшли хочьбы лише уступы зъ Гомеровои „Иліяды“ перекладу Руданьского, або єго жь перекладу Виргиля „Енеида“? Се все оминаєся, а добираєся впростъ противне, чимъ можна лише скомпромитувати такъ поважно задумане выданье. На щастье вже одна „Бурлачка“ Ив. Левицкого, напечатана безъ шуму и крику въ Кієвѣ минувшого року, уратувала честь и повагу рускои словесности на Украинѣ. Она вже сама собою, не згадуючи про иншѣ творы на Украинѣ, показала жизненнôсть нашого рôдного слова и зазначила новый поступъ нашои словесности за кордономъ.

Маймо надѣю, що выдавець „Луны“ схоче на будуще зрозумѣти вагу „украиньского альманаху“ и свою отвѣчальнôсть передъ лицемъ народа. Ся книжочка „Луны“ зазначена яко „частина перша“, тожь сподѣємося, що при слѣдуючихъ частинахъ не поновлятся бôльше такѣ грѣхи.

НОВИНКИ.

— **На засѣданю руского педагогичного товариства,** котре ôтбулося дня 9 (21) с. м. пôдъ проводомъ сов. Яновского, принято 8 новыхъ членôвъ, рѣшено выготовити членьскѝ грамоты и розôслати ихъ членамъ, якъ также залагоджено кôлька справъ администраційныхъ. Межи иншими удѣлено для учителя, п. Андрея Олѣярника зъ Копытова, 10 зр. запомоги. Товариство числитъ доси 159 членôвъ.

— **Руско-народне товариство драматичне** пôдъ дирекцією п. Биберовича перебуває теперь въ Самборѣ, где публичнôсть дуже радо учащає на представленя. Артисты и артистки граютъ, якъ доносятъ, добре свои ролѣ, и єсть надѣя, що нова дирекція зъумѣє позыскати для себе загальну симпатію. Доси представленѝ були: *„Назарь Стодоля“*, *„Шельменко Наймитъ“*, *„Дятько Касперъ“*, и *„Бѣдна Марта“*.

— **Рускѝ читальнѣ** засновуются въ Унятичахъ пôдъ Дрогобычемъ и въ Стецевѣ пôдъ Снятыномъ. Въ першôмъ селѣ завязуєсь читальня заходомъ мѣсцевого приходника о. Мик. Заяця, а въ другôмъ заходомъ о. Гаморака и старшого брата церковного п. Николая Фалитчука, котрый дає безплатно помѣщенье для читальнѣ.

— **Зъ Станиславова** помѣстили мы якъ разъ передъ рокомъ вѣстку, що тамошный, переважно Русинами обсадженый судъ окружный въ празникъ Богоявленія и въ годинахъ водосвятія державъ розправы, мовьбы на перекôръ, не тôлько Русинамъ але и всѣмъ прочимъ ц. к. и автономичнымъ властямъ, котрѝ того дня въ торжествахъ брали примѣрну участь. Нынѣ пишутъ намъ зъ Станиславова, що сегорôчне торжество водосвятія обходили, якъ завсѣгды, всѣ обряды, всѣ власти, всѣ станы — кромѣ лишь суду окружного, где передъ полуднемъ засѣдала сесія ве кслева, а рôвночасно велася въ судѣ повѣтовôмъ делегованôмъ въ всѣхъ бюряхъ розправы цивильнѝ и карнѝ, на котрыхъ судилося немале число нашихъ селянъ ажь до пôзного вечера. При такъ консеквентнôмъ зневажаню сего найбôльшого торжества руского посередъ руского народа цѣкавѝ мы дуже знати, якъ може станиславôвскій судъ оправдати тоє выняткове становище, яке супротивъ всѣхъ другихъ властей, супротивъ Русинôвъ и ихъ религійныхъ и горожаньскихъ чувствъ такъ постоянно заховує?!

— Въ недѣлю дня 22 сѣчня **умеръ во Львовѣ Тадей Туркуллъ,** заможный властитель дôбръ. Цѣлый свôй маєтокъ, бôльше миліона зр. готовыми грôшми и села Шельпаки, Шилы, Добромѣрку, Гущанки и проч., вартуючѝ также бôльше мил. зр., мавъ записати тестаментомъ женѣ ôтставного капитана Товарницкого во Львовѣ. Умершій бувъ сыномъ старосты, походивъ зъ родины румуньскои и доробився въ Галичинѣ великого маєтку.

— **Зъ причины заразы на худобу** въ Конюшковѣ, Гаяхъ субленьскихъ и Старобродахъ пов. бродского установлено около тыхъ мѣсцевостей вспôльный округъ поморовый.

— **Россійскѝ жиды-емигранты,** якъ доносятъ зъ Америкн, не дуже задоволенѝ въ новôй своѣй селитьбѣ, божь и они самѝ не можутъ призвычаитись до працѣ, якôй ôтдаются звычайно люде въ Америцѣ, и такой противъ нихъ панує загальный пересудъ. Зъ початку взялись они до роботы, якъ прим. въ копальняхъ угля, але вскорѣ покинули и взялись до лекшого заробку — до „ганделества“ и жебрацтва. Та вже Американцямъ и сприклися сѝ емигранты и кидаютъ ихъ зъ мѣсця на мѣсце...

— **Въ користь „Бурсы братства святого о. Николая въ Станиславовѣ“** ôтбудеся дня 7 л. лютого сего року вечеръ съ танцями въ сали касина мѣщаньского въ Станиславовѣ. Початокъ о 8-ôй годинѣ вечеромъ. Билеты для одної особы по цѣнѣ 1 зр., фамилійнѝ (до 4 особы) 3 зр., не обмежаючи жертволюбности; дôстати можна за оказаньемъ запрошеня въ выдѣлѣ Бурсы въ Станиславовѣ (ул. Середна ч. 43 ³/₄). Туда нанежитъ также надсылати належнôсть за билеты або билеты непринятѝ, найдальше до 6 л. лютого с. р., въ противнôмъ бо случаю билеты будутъ уважатись за принятѝ.

— **Пожары.** Въ Оравѣ въ пов. стрыйскôмъ згорѣла зовсѣмъ церковь. Шкода 3.000 зр. — Въ Явори въ пов. турчаньскôмъ згорѣла церковь, всѣ будынки парохіяльнѝ и будынки 13 господарѣвъ. Зовсѣмъ неубезпечена шкода 15.000 зр. — Въ Зарудю въ пов. збараскôмъ погорѣло зовсѣмъ 12 господарѣвъ, зъ котрыхъ лише одинъ бувъ убезпеченый. Шкода 8.000 зр.

— (**Дрôбнѝ вѣсти**). Въ Блыщиводахъ пов. жовкôвского окраджено дня 6 л. с. м. въ ночи церковь, именно касу братску на 99 зр. — Надъ Гданьскомъ перелѣтали сими днями дикѝ гуси и лебедѣ, котрѝ звычайно ôтбуваютъ тую подорожь доперва въ мартѣ. — Конгресъ медикôвъ ôтбудеся въ дняхъ ôтъ 9 до 15 л. цвѣтня с. р. въ Севилѣ. Будутъ розбиратись пытаня въ всѣхъ галузяхъ лѣкарскои науки.

— **Ôтъ „Академического Кружка“.** Пригадуємо П. Т. Публицѣ, що 2 л. лютого ôтбудеся вечеръ съ танцями аранжованый товар. „Академическій Кружокъ“ въ салѣ Народного Дому. Комитетъ докладає всѣхъ старань, щобы забава была хорошою къ повному вдоволеню П. Т. Публики, а стараньемъ нашихъ аранжерôвъ танцѣвъ, п. Романа Бачиньского и Дениса Грабиньского увидимъ котильонъ „съ прырядами“, о котрѝ комитетъ постарався. Найновѣйшѝ танцѣ ôтограє музыка 55 полку. Понеже нашъ вечеръ єсть одинъ сихъ мясниць, сподѣємся якъ найчисленнѣйшои участи гостей, а на случай хорошого успѣха намѣряємъ дати при кôнци мясниць другій вечеръ вспôльно съ тов. „Дружный Лихвярь“. Запросины розôславъ комитетъ, а єслибы кто ихъ не дôставъ, просимъ зголоситись до тов. „Академического Кружка“, где кождого дня буде можна дôстати межи 1 а 3 годиною съ полудня. *Денисъ Грабиньскій*, предсѣдатель; *Антоній Телесницкій*, секретарь комитету.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Буковиньскій мѣсяцесловъ на рôкъ 1882“** появився недавно заходомъ литер. товариства „Руска Бесѣда“ въ Чернôвцяхъ. Календарь той обôймає 6 печатаныхъ аркушѣвъ въ 8-ку и мѣститъ кромѣ звычайнои части календарскои и информаційнои богату часть поучительну и забавну, якъ також три илюстраціи. При кôнци календаря помѣщене справозданье зъ дѣяльности тов. „Руска Бесѣда“ въ Чернôвцяхъ за часъ ôтъ 2 (14) липня 1880 р. до 11 липня 1882 р. Цѣна за примѣрникъ 50 кр.; дôстати можна въ товариствѣ „Руска Бесѣда“ въ Чернôвцяхъ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскѝ посады обняли: оо. В. Петрушевичь яко завѣдатель въ Бережници шляхотскôй, Т. Корчиньскій яко завѣдатель въ Половôмъ, В. Павловскій яко приватный сотрудникъ въ Оплотску и А. Заклиньскій яко завѣдатель въ Березовѣ.

Сотрудничества одержали: оо. Е. Андроховичь зъ Обертына въ Богородчанахъ старыхъ, І. Пезехатый съ Стрыѣвки въ Обертынѣ, Т. Левицкій зъ Сопота въ Калуши, Л. Струтыньскій (приватне сотр.) въ Космачи дек. богородчаньского, І. Порайко въ Станиславовѣ, С. Богачевскій (прив. сотр.) въ Сошнѣ дек. холоѣвского, В. Павловскій зъ Ясенова въ Оплотску дек. холоѣвского и П. Войнаровскій зъ Олешѣ (прив. сотр.) въ Корневѣ дек. городеньского.

Завѣдательства одержали: оо. Н. Олексѣй зъ Калуша въ Перегиньску, І. Глиньскій зъ Старомѣщины въ Дебеславцяхъ дек. коломыйского и І. Чубатый зъ Острова въ Петриковѣ дек. тернопôльского.

Представителемъ гр. кат. обряду въ залѣщицкôй радѣ шкôльнôй окружнôй именованый о. А. Кнѣгиницкій въ Залѣщикахъ.

Пôддатись испытамъ зъ пасторальнои катихетики и права церковного позволено о. В. Харламповичеви зъ епархіи холмскои.

Презенту на Тысьменицю для о. Абрысовского потвердивъ ц. к. судъ львôвскій.

На конкурсъ розписанѝ: 1) капелянія Лядске велике дек. золочѣвского съ речинцемъ до 8 л. цвѣтня с. р., 2) парохія Трибухôцѣ дек. гусятыньского и 3) пар. Николаѣвъ дек. роздôльского — обѣ съ речинцемъ до 3 (15) цвѣтня с. р.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Въ пропозицію принятѝ а) на капелянію Пôддубцѣ дек. угнôвского: оо. 1) Ил. Крайчикъ, 2) І. Козакъ, 3) Сим. Дуткевичь, дальше Гр. Журавецкій и Левъ Мацускій; б) на парохію Росохачь дек. высочаньского: о. Анат. Кордасевичь.

Личный додатокъ зъ фонду религійного по 100 зр. на дальшѝ три лѣта одержали: оо. В. Созаньскій въ Исаяхъ дек. старосамбôрского, Теоф. Созаньскій въ Диковѣ дек. олешицкого и Іос. Мохнацкій въ Мацѣєвôй дек. мушиньского.

Каноничну ôтзнаку (рукавки и пелерину на сутанѣ, expositorium canonicale) одержали слѣдуючѝ душпастырѣ за похвальнѝ заслуги въ довгôмъ повненю своихъ оовязкôвъ, за примѣрне поведенье и другѝ добрѝ свойства: оо. 1) Іос. Лозиньскій, парохъ и деканъ яворôвскій, 2) Олексан. Парыловичь, парохъ въ Тустановичахъ дек. дрогобыцкого, 3) Іос. Будзиновскій, парохъ въ Малневѣ дек. мостиского, 4) Іос. Брылиньскій, парохъ въ Жовтанцяхъ дек. куликôвского, 5) Т. Ковальскій, парохъ въ Спасовѣ дек. сокальского, 6) Пав. Ясеницкій, проф. религіи при гимназіи самбôрскôй, 7) Сев. Тороньскій, вицеректоръ при львôв. семинаріи духовнôй, 8) Ил. Поляньскій, парохъ въ Зиндрановôй дек. дукôльского, 9) Пет. Плешкевичь, деканъ канчуцкій и парохъ въ Лежайску, 10) Вол. Добряньскій, парохъ въ Сливници дек. нижанкôвского, 11) Ан. Гелитовичь, парохъ въ Чуквѣ дек. самбôрского, 12) Ант. Менциньскій, парохъ въ Пелнѣ дек. сянôцкого, 13) Гавр. Прокоповичь, парохъ въ Тучапахъ дек. судововишеньского, 14) Ем. Лавровскій, парохъ въ Тарнавцѣ дек. яслиского, 15) Гавр. Паславскій, парохъ въ Равѣ рускôй дек. потелицкого.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

На рускій перекладъ Фавста: о. Г. Р. въ Хотѣню 1·20 зр., Е. Ж. въ Стан. 1·20 зр., М. М. въ Дрог. 1·20 зр., Т. Р. въ Садог. 1·20 зр., О. Б. дир. театру 1·20 зр., К. во Львовѣ 1·20 зр., Е. во Львовѣ 1·20 зр., П. во Льв. 1·20 зр., Д. во Льв. 1·20 зр., Ч. С. 1·20 зр., Дръ М. П. въ Бол. 1·20 зр., Ю. С. въ Бол. 1·20 зр., К. во Львовѣ 1·20 зр., п-ѣ О. О. въ Бел. 4·80 зр., О. Б. въ Терн. 1·40 зр., О. Ч. въ Бродахъ 1·20 зр., К. Т. въ Золоч. 1·20 зр., о. Д. Г. въ Зав. 1·20 зр., п-нѣ А. К. въ Зол. 1·20 зр., п-нѣ О. Г. въ Зав. 1·20 зр., дръ М. Б. въ Стан. 1·20 зр., о. А. Л. въ Одреховѣ 1·20 зр.; для Просвѣты: о. А. К. въ Лѣсков. 50 кр., о. И. Д. въ Увсю 2 зр., о. И. О. въ Сажавѣ 2·50 зр., о. М. Л. въ Сѣвцѣ 2 зр., о. М. Л. въ Воли м. 50 кр., В. Л. въ Жид. 46 кр., о. М. К. нъ Радчу 2 зр., М. М. въ Черн. 2 зр., о. А. М. въ Ляшкахъ 1·75 зр., о. С. К. въ Шельпакахъ 4·72 зр., чит. Читальня въ Шельп. 1 зр., о. Ю. Р. въ Ольхôв. 45 кр., о. М. К. въ Медыни 45 кр., о. С. К. въ Пôдкам. 1·35 зр., о. Г. Б. въ Свит. 4·77 зр., о. И. Н. въ Зал. 50 кр., М. С. въ Самол. 1 зр., о. К. Ч. въ Борат. 2 зр., о. И. О. въ Велешевѣ 18 кр., Т. Б. въ Грабовôй 2 зр., о. А. Л. въ Одр. 2 зр., о. Н. С. въ Кобакахъ 2 зр.; для Батькôвщины: о. Т. К. въ Спасовѣ 1·30 зр., о. И. Р. въ Волос. 1·30 зр., о. В. въ Зборовѣ 1·30 зр., о. К. въ Отынев. 2·50 зр., о. П. въ Золоч. 2·50 зр., о. М. Г. въ Як. воли 1·50 зр., С. Н. въ Стан. 1·30 зр., Т. Р. въ Садог. 1·30 зр., К. П. въ Зол. 1·30 зр., Л. С. въ Луб. выс. 3 зр., Чит. въ Яворовѣ 2·50 зр., о. Н. М. въ Чернелевѣ 1·30 зр., Т. З. въ Тысьм. 1·30 зр., о. Л. П. въ Городенцѣ 2·50 зр., А. Ч. въ Терн. 1·30 зр., о. Л. Л. въ Пенякахъ 1·60 зр., дръ М. П. въ Бол. 2·50 зр., о. М. К въ Радчу 1·50 зр., о. І. Р. въ Борышк. 1·30 зр., М. М. въ Черн. 1·30 зр., И. К. въ Товст. 1 зр., о. А. М. въ Ляшкахъ 1·30 зр., о. С. К. въ Шельп. 2·50 зр., И. С. въ Фирлеѣвѣ 2·50 зр., о. А. Т. въ Оришк. 1·30 зр., о. Е. Л. въ Тартаковѣ 5 р., о. И. П. въ Пшеничникахъ 1·25 зр., І. П. въ Галичу 1·25 зр., о. Д. Л. въ Цуцил. 2·50 зр., И. В. въ Стрыю 1·30 зр., о. Д. Г. въ Завал. 1·30 зр., о. А. Г. въ Грим. 2·50 зр., дръ М. Б. въ Стан. 2·50 зр., о. А. Л. въ Одрех. 2·50 зр., о. І. Ц. въ Сорокахъ 1·30 зр., о. К. Ч. въ Девят. 1·30 зр., о. К. С. въ Жужелю 2·50 зр.

Подяка.

Подобалось воли Всевышного покликати до себе дня 5 сѣчня 1882 пок. Парфтенія Чубатого, выслуженого адъюнкта судового, въ 62-ôмъ роцѣ житя [...] смутку и жалю позôстала родина заявляє щ[иру] подяку за послѣдну прислугу покôйникови оо. Дзеровичеви почетному крылошанинови и [пар]оху въ Рогатынѣ, Рудницкому пароху въ [...], Гургулѣ пароху въ Путятынцяхъ, Стефа[но]ви пароху въ Потоку, М. Чеховскому кат[ехит]и л. о. въ Рогатынѣ. Также почуваєсь [...] покôйного до обовязку подякувати ПП. лѣк[арямъ] зъ Рогатына, дру Гордыньскому и дру Кр[...]ви за стараннѝ труды покôйникови высвѣд[ченѝ] а особливо п. дру Гиршбергови лѣкареви з[ъ Рога]тына, котрый не ôтступавъ покôйника до [остат]ной хвилѣ, и старався всѣми силами єго д[о здо]ровля привернути. Сердечно дякуємо всѣмъ [...]мъ, що такъ численно зьгромадилися на пох[оронъ] покôйника.

Рогатынъ, дня 8 сѣчня 18[82].

Іоанъ Гайдучекъ, зять съ [...]ю *Марѳєю*, *Анна*, донька, и сыны *Іосифъ*, *А[...]й*, *Володимиръ* и *Титъ*.

☞ Слѣдуюче Число [...]лемо вже тôлько тымъ ВП. Читателямъ [...]ь, котрѝ надôслали предплату на р. 18[82] [...]бо бодай нашу часопись выразно замовил[и].

☞ **Новоприступаючѝ предплатники „Повѣстей“ дôстанутъ початокъ повѣсти „Любого молодця“ даромъ, а першій томъ [...] „Стефанъ Лаврентій“ (13 аркушѣвъ) за [...]ю лише 1 зр. а. в.**

Накладомъ редакціи „Дѣла“ вышли:

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕС[ТИ]“,

повѣсть Г. Раймун[да] въ трехъ частяхъ. Цѣн[а] 2 зр. 50 кр., съ пересылк[ою] 2 зр. 70 кр. (Повѣсть та [к]оштъ въ оригиналѣ нѣмецкмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна в[ъ] администраціи „Дѣла“ [и] въ книгарни Ставропигкôй.

СЕВЕРИНЪ БУДКСКІЙ,

бувшій балетмайстеръ театр варшавскихъ

розпочинає

курсъ найновѣйшихъ танцѣвъ сальоновыхъ, товарискихъ сольописовыхъ,

якъ також

Курсъ гимнастики

такъ въ домахъ пр[ива]тныхъ, якъ и въ власнôмъ [по]мешканю.

въ ринку ч. 12, І верхъ.

(–12)

Теофиль Копыньскій

артистъ-ма[ляръ],

образовавшійся за г[ран]ицею, звѣстный зъ краєв. в[ы]въ штукъ красныхъ, выконує [пор]треты, якъ також религійнѝ [обра]зы рôжнои величи[ны].

Поручаючись лас[кавы]мъ взглядамъ, проситъ о [замовленя п]отованье адресу: *Теофиль [Копы]стиньскій во Львовѣ, ул. К[арп]ска, ч. 20.*

(2—10)

Того еще було,

що можна дôста[ти] за 7·80 зр.

Прехорош[ій га]рнитуръ столовый зъ нов[о]найденои имитаціи срѣбла, [котрый] нынѣ стояло 40 зр., котры[й сос]тане бѣлымъ [с]рѣбло, мовьбы 14-лу[та], за що даю 20-лѣтну [гар]анцію, именно:

6	штукъ	[...]ь столовыхъ
6	„	[...]г зъ одной шт.
6	„	[...]ь столовыхъ
6	„	[...]вокъ ножовыхъ
12	„	[...]окъ до кавы
6	„	[...]въ до яєць
6	„	[...]шихъ филижанк.
2	штуки [...], одна до росолу, др[уга до] сметанки	
2	штуки [...]ихъ сальоновыхъ лѣхта[рѣвъ]	
1	штука [...]вача до цукру або перц[ю]	
1	штука [...]я до гербаты.	

(16—24)

60 [шту]къ. Всѣ тутъ наведенѝ ве[ликѣ] предметы стоятъ разомъ **80 кр.** Замовленя за надôс[ланьемъ] готôвки або за послѣпл[атою] [по]къ довго, якъ стане запасу, є

Пан[ъ] Л. ГУТМАНЪ,

генерал[ьный ск]ладъ фабрики имитаціи срѣбла

Вѣдень, Fleischmarkt 6.

ФАБРИКА ДЗВОНÔ[ВЪ]

Ивана и сына Антонія Серафинъ

въ Калуши (*почта и стація желѣзниц[и]*)

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и лист[омъ по]хвальнымъ ва выставѣ рôльничôй, якъ также з[на]ньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ мы[нувшôмъ р.] (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдає на[складѣ] **готовѝ дзвоны** и выробляє якъ найскорше [при]ступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и му[ры]**, ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійн[у]къ*.

Впреп. и Всеч. оо. приходникôвъ упраш[ають] о ласкавѝ замовленя, котрѝ выповняютъ **якъ найтôрше**

съ глубокимъ поважаньемъ

(1—12) *Иванъ и сынъ Антоній Серафин[ъ]*

Выключный складъ

гербаты россійскои

ИЗИДОРА ВОЛЯ

во Львовѣ, улиця Сикстуска, ч. 6.

Одержує правильно що тыждня **свѣжѝ транспорты найлучшои гербаты зъ Москвы** и поручає ѝи по цѣнахъ побôчъ стоячого **цѣнника** ☞

Замовленя выконуются якъ найточнѣйше и скоро, также за **послѣплатою**

Цѣнникъ

		½ кл. зр	кр
	Конго, дуже добра.	1	40
	Кауs-ôвъ, найлучша melange	1	80
	„ „ чорна	1	60
	Сухонгъ, добôрна	2	—
	„ найлучша	3	—
	„ „ melange Р.	3	—
Караванова	**Фу-гу-фу** Нр. I.	3	20
	„ „ II.	4	60
	„ „ III.	6	—
	К. & С. Половъ 1 р 60 к.	2	40
	„ „ 2 р. — к.	3	—
	„ „ 2 р. 50 к.	3	75

Порохъ зъ гербаты ôтъ 1 зр. [...]

Цѣнники на жаданье **gratis**.

Запросины до предплаты

на

„МЕРТВѢЙ ДУШ[Ѣ]“

найзнаменитшу повѣсть славного и зигально звѣстного [пис]теля

НИКОЛАЯ ГОГОЛЯ.

„Мертвѝ Душѣ“ выйдутъ накладомъ редакціи „[Дѣла]“ въ **16 аркушѣвъ друку** (великои 8 ки).

Предплата на „Мертвѝ Душѣ“ приймаєся **до кôнця** [сѣч]**ня** въ квотѣ **1 зр. 20 кр.** (съ додаткомъ 20 кр. на оплату [почты]).

Склепова цѣна „Мертвыхъ Душь“ выносити бу[де 1] **зр. 60 кр.** (съ 20 кр. на почту.)

(–?)

ІОСИФЪ ЧЕРНИЦКІЙ

передъ тымъ

Густавъ Вихертъ,

рукавичникъ и бандажистъ

во Львовѣ, ринокъ, ч. 28.

поручає ласкавымъ взглядамъ свôй складъ всякого рода

товарôвъ рукавичныхъ власного выро[бу]

именно:

американьскѝ оленковѝ споднѣ и кафтаны, въ всѣхъ **найновѣйши[хъ] барвахъ дамскѝ, мужескѝ и мундуровѝ рукавички** всякого рода, им[ен]но: оленковѝ, серновѝ, козловѝ, дуньскѝ, glacée стебнованѝ якъ так[ожь] поєдинчо шитѝ; шкôры лосевѝ и оленковѝ до покрытя лôжокъ, подушо[къ], торбы ловецкѝ, шапки мундуровѝ и цивильнѝ, шалики, краватки, ше[ль]ки, шнурôвки, бандажѣ. пончохи гумелястичнѝ и шнурованѝ.

Такожь принимає замовленя на всѣлякѝ выробы, входячѝ объємъ рукавичництва, якъ оправу гафтованыхъ **подушокъ, шельок**, шапочокъ и т. и.

☞ **по постоянныхъ умѣркованыхъ цѣнахъ.**

Замовленя зъ провинціи выконуются ôтворотною почтою

(3—?) **Ринокъ, ч. 28.**

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій** — Отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднаро[вского].

Ч. 4. Львôвъ, Субота 16 (28) сѣчня 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня приймаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *Для Россіи:*

на цѣлый рôкъ . .	8 зр.	на цѣлый рôкъ . .	8 рубл.
на пôвъ року . .	4 зр.	на пôвъ року . .	4 рубл.
на чверть року . .	2 зр.	на чверть року . .	2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ . .	12 зр.	на цѣлый рôкъ .	12 рубл.
на пôвъ року . .	6 зр.	на пôвъ року . .	6 рубл.
на чверть року . .	3 зр.	на четверть року .	3 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ .	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ .	5 рубл.
на пôвъ року ,	зр. 2·50	на пôвъ року .	2 р.50 к.
на чверть року .	зр. 1·25		

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	10 зр.
на пôвъ року	5 зр.
на чверть року	2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр

ВП. Чигателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Змѣна закона

о народныхъ школахъ.

Правительство предложило въ палатѣ панôвъ проектъ змѣны закона о народныхъ школахъ (Reichs-Volks-Schulgesetz). Объемистый проектъ заключае въ собѣ змѣну 27 §§-фôвъ дотеперѣшного закона шкôльного. §. 1 постановляе; „Народна школа мае задачу, выховувати дѣтей религійно-морально (religiös-sittlich)“. Дотеперѣшный §. 1 закону звучитъ: „Народна школа мае задачу, выховувати дѣтей морально-религійно“. Въ тôмъ переставленю слôвъ добачаютъ централистично-либеральнѣ дневники замѣръ великои реакціи на поли народного шкôльництва. Та ледво чи дасться такій замѣръ вывести въ одного переставленя слôвъ „религійно-морально“. Бôльше поясняе §. 5 проектованого закона, що постановляе: „Есть обовязкомъ шкôльнои управы дбати про те, щобы при надзорѣ шкôльнои молодѣжи въ означеныхъ правильно религійныхъ вправахъ брав участь учитель того самого вѣроисповѣданя (des betreffenden Glaubensbekenntnisses).“ Сей досыть неясно уложеный §. поясняютъ гдеякѣ въ той способôъ, що пôсля постановы сего §. 5 на будуще не мôгъбы вже въ католицкôй школѣ бути настановленый учителемъ некатоликъ, отже анѣ жидъ, анѣ протестантъ, анѣ православный. Се ôтносится однакожъ лише до шкôлъ съ однымъ учителемъ, бо въ школахъ съ двома и бôльше учителями навѣть и пôсля нового закона не потребуе конче кождый учитель „брати участь въ надзорѣ надъ религійными вправами молодѣжи.“

Дуже важный §. 48 постановляе: „Служба въ публичныхъ школахъ есть для всѣхъ горожанъ (обывателѣвъ державы), котрѣ выкажутъ въ правный способôъ свою квалификацію, зарôвно приступна. Отвѣчальными управителями шкôлъ можутъ бути настановленѣ тôлько такѣ учителѣ, котрѣ можутъ выказатися такожъ и квалификацією до науки религіи того вѣроисповѣданя, яке вызнае бôльшôсть ученикôвъ дотычащои школы пôсля пересѣчного обчисленя за 5 попередныхъ шкôльныхъ рокôвъ“.

Народнѣ школы дѣлятся пôсля §. 1. на народнѣ (Volksschulen) и выдѣловѣ (Bürgerschulen). Пôсля §. 18 новопредложеного закона народна школа може бути разомъ сполучена съ выдѣловою, тогды называется „школа народна и выдѣлова“ и обнимае 8 клясъ. Право, жадати и перевести таке сполученье народнои школы съ выдѣловою, маютъ тѣ, що удержуютъ школу.

О предметахъ науки постановляе §. 3 проект. закона: „предметами науки въ народнôй школѣ суть: религія; выкладовый языкъ (Unterrichtssprache); наука численя въ полученю съ звычайнымъ обчисляваньемъ площинъ и тѣлъ; що найважнѣйше и найпростѣйше зъ природописнои исторіи, науки природы, географіи и исторіи съ особеннымъ увзглядненьемъ ôтчины; писанье и рисунки въ вольнои руки; спѣвъ; гимнастика для хлопцѣвъ; жѣночѣ ручнѣ роботы для дѣвчатъ. За призволомъ краевои власти шкôльнои можна завести такожъ гимнастику для дѣвчатъ“. Пôсля сего §. 3 усуваеся въ давнѣйшого закона наука о державнôмъ устрою (Verfassung) и наука домового господарства для дѣвчатъ, що нѣякъ не можна назвати щасливою реформою; замѣнено такожъ науку „языка“ (Sprache) на языкъ выкладовый (Unterrichtssprache). — §. 7 постановляе, що ôтъ теперь мае краевe законодавство рѣшати о роздѣлюваню хлопцѣвъ ôтъ дѣвчатъ въ школахъ. Доси рѣшали о тôмъ шк. рады окружнѣ по выслуханю шк. радъ мѣсцевыхъ.

Задачу выдѣловыхъ шкôлъ означае §. 17 такъ: „Выдѣлова школа мае подавати загальне образованье, ширше ôтъ круга загального образованя подаваного въ народныхъ школахъ, однакожъ мае при тôмъ мати на увазѣ потребы промысловцѣвъ (die Bedürfnisse der Gewerbetreibenden). Выдѣлова школа мае такожъ бути приготовленьемъ до учительскихъ семинарій и до тыхъ фаховыхъ шкôлъ, котрѣ не вымагаютъ наукъ середныхъ шкôлъ“. — Ôтповѣдно до того предкладаются змѣны пляну наукъ въ выдѣловыхъ школахъ: замѣсть „языкъ и вправы стилистичнѣ“ — „выкладовый языкъ въ полученю съ вправами въ промысловôй стилистицѣ“; замѣсть „аритметика“ — „наука численя вразъ съ наукою звычайного веденя книгъ промысловыхъ“ (Einfache gewerbliche Buchführung); замѣсть „геометричнѣ рисунки“ — „Геометрія и геометричнѣ рисунки“. И тутъ обмежаеся наука гимнастики лише на хлопцѣвъ, а прибуваe надъобовязкова наука въ игрѣ на фортепянѣ и скрипкахъ.

§. 19 о школахъ выдѣловыхъ постановляе: „при укладѣ пляну наукъ треба зважати на спеціяльнѣ потребы мѣсця и повѣту, въ котрôмъ находится школа. Силъ учительскихъ мае бути кромѣ учителя религіи що найменше три“. §§. 21—23 постановляютъ условія увôльненя ôтъ учащаня до школы, а взглядно обмеженье часу обовязку шкôльного. Однакожъ тѣ постановы не дотыкаютъ Галичины.

Новый проектъ дотыкае такожъ и учительскѣ семинаріи. Въ пляне наукъ учительскихъ семинарій маютъ пôсля §. 29 послѣдувати такѣ змѣны: замѣсть „науки выхованя (педагогіи) и методики (Erziehungs- und Unterrichtslehre, ихъ исторіи и помôчныхъ наукъ“ оставляеся лише „наука выхованя (педагогія) съ практичными вправами“; зам. „науки языка, стилистики и исторіи литературы“ — лише „наука языка выкладового“; зам. „географіи и исторіи“—лише „географія“; зам. „науки о державнôмъ устрою ôтчины“ (Vaterländische Verfassungslehre) — „исторія и наука о державнôмъ устрою ôтчины“; замѣсть „музики“ — „музика съ особеннымъ увзглядненьемъ церковнои музики“. Кромѣ того слѣдуе знакомити ученикôвъ семинаріи съ организацією огородôвъ для дѣтей и закладами выхованя для морально осиротеныхъ дѣтей. Зъ пляну наукъ усунено науку о домовôмъ господарствѣ, а гимнастику и науку чужихъ языкôвъ узнано яко надъобовязкову. — §. 33 ставляе за условіе принятя на 1 рôкъ семинаріи укôнченый 14 (а не 15 якъ доси) рôкъ житя и знанье тыхъ предметôвъ науки, якѣ учатся въ школахъ выдѣловыхъ, и першѣ понятя науки музики.

§. 36 постановляе: „Правнѣ ôтношеня учителѣвъ установляютъ особнѣ розпорядженя. Учителѣ религіи, настановленѣ стало, стоятъ що до правъ и обовязкôвъ на рôвнѣ съ головными учителями (Hauptlehrern)“. — §. 54 мае дуже важный додатокъ, котрый може бути политично вызысканый и захитати дотеперѣшну независимôсть учителѣвъ: „поведенье учителя по за школою, нарушаюче повагу стану учительского або повагу учителя яко провôдника молодѣжи, потягае за собою кары дисциплинарнѣ“.

Се важнѣйшѣ змѣны въ проектованôмъ законѣ шкôльнôмъ. Маемо надѣю, що и нашѣ послы, а тымъ бôльше наше руске товариство педагогичне основно розважатъ тѣ змѣны и заявлятъ свое становище. Мовчанье булобы тутъ непростимымъ.

ДОПИСИ.

Зъ всходнои Галичины.

(Станъ нашои политики на внѣ. — І. Становище Австріи.)

Увага руского народа звертаеся теперь, якъ вже неразъ пôдношено, передовсѣмъ на свôй власный станъ, на организацію своихъ силъ, на домашну працю. Се зовсѣмъ природно, а навѣть потѣшаючо. Народъ, що не знае своихъ власныхъ силъ, що не зладивъ своихъ твердыхъ основъ свого питомого житя, що занедбавъ свою органичну працю домашну, що самъ въ собѣ розъѣднаный и роздертый, — такій народъ не може пôднятися до нѣякого успѣшного дѣла на внѣ. Перше треба зробити ладъ въ своѣй хатѣ, якъ поза хатою; перше треба статися живымъ организмомъ, щобъ ôтакъ статися живымъ членомъ живои людскости. Тожь и добре, що Русины пôзнаютъ тую правду и працюютъ около своеи внутрѣшнои организаціи народнои. Однакъ не менша правда и въ тôмъ, що розвôй и поступъ живыхъ народôвъ не оглядаеся на сонныхъ и повôльныхъ, що пôзно и ново розбудженѣ повинны прискорювати свôй поступъ и що внѣшне житье йде своею дорогою дальше, незважаючи на те, що може неодинъ не упорався еще съ своимъ домашнымъ ладомъ. Годѣ отже зовсѣмъ зашкаралупитись въ самôмъ собѣ, а треба числитись и съ тымъ, що дѣеся около насъ и внѣ насъ. Поки всѣмо зôбрати и розвинути всѣ нашѣ силы у нашôмъ внутрѣ, треба по конечности числитися такожъ и съ тымъ, що станеся навколо насъ, безъ насъ и съ нами, съ нашими невповнѣ еще розвинеными силами. Треба спытати себе, яка дожидае насъ будучнôсть и для якои будучности хочемо мы готовити нашѣ силы. Такъ отже внутрѣшна дѣяльнôсть не дасться зовсѣмъ ôтôрвати и ôтлучити ôтъ внѣшнои. Найлучшій доказъ на те, що и руске вѣче народне въ р. 1880, хочь головно звернуло свою увагу на нашу внутрѣшну и краеву працю, та тымъ дало починъ до живѣйшои внутрѣшнои дѣяльности народнои, не могло обôйтись безъ того, щобы заразомъ не зазначити нашого народного становища на внѣ — супротивъ такъ званои „высокои“ политики.

А коли була яка ôтповѣдна хвиля на те, наново и основно задуматись надъ сею внѣшною дѣяльностею нашою, — то се именно теперѣшна пора, пора безперечного перелому и нового звороту въ Австріи.

Можна дивитись, якъ хотѣти, на теперѣшне министерство „помиреня австрійскихъ народôвъ“, можна жалѣти надъ его дотеперѣшною безъуспѣшностею, можна навѣть сумнѣватись о еге тревалости, а всежъ таки годѣ заперечити, що Австрія вже силою самыхъ обстоятельствъ, силою розвою и перемѣнъ на европейскôмъ суходолѣ, силою историчнои судьбы всѣхъ европейскихъ народôвъ, приневолена станути на нову дорогу свого розвою. Еще до недавныхъ часôвъ була Австрія безперечно нѣмецкою державою такъ задля своеи историчнои традиціи якъ и задля державныхъ звязей съ прочими нѣмецкими княжествами и королевствами. Австрійско-пруска вôйна, угода съ Уграми, здвигненье ôтрубного нѣмецкого цѣсарства, новѣ перемѣны на балканьскôмъ пôвостровѣ, ôтношеня до Италіи и Россіи, — все то разомъ вже силою самыхъ незмѣнимыхъ фактôвъ назначило теперь Австріи ôтмѣнну ролю ôтъ давнѣйшои и надало ей инше становище середъ громады европейскихъ державъ. Менше о те, яка се та нова роля, яке се те нове становище, — досыть, що Австрія, скоро не може вже бôльше бути давною нѣмецкою державою, скоро не може бути анѣ членомъ, анѣ тымъ менше верховникомъ нового нѣмецкого цѣсарства, — тымъ самымъ опинилась передъ новымъ пытаньемъ свого дальшого житя: якою мае бути въ будучности? Ôтъ щасливого рѣшеня сего пытаня зависитъ жизненне пытанье Австріи: бути — або не бути.

Якою мае бути Австрія, сего доси вправдѣ не сказано, але и тутъ живѣ, незаперечимѣ факта даютъ яснѣйшу ôтповѣдь, якъ всякѣ теоретичнѣ выводы и розумованя. Теперѣшный часъ есть часомъ реализму не тôлько въ штуцѣ и въ литературѣ, але и въ житю и въ политицѣ. Кн. Бисмаркъ вже не ôтъ нынѣ узнаный творцемъ реалистичнои школы дипльоматичнои. Всѣ справдѣ великѣ дѣла новои Нѣмеччины були дѣломъ того реализму, бо основувались на дѣйстныхъ даныхъ, на дѣйстныхъ пôставахъ житя, котрыхъ доглянуло и зручно выкористало зорке око великого реалиста-дипльомата. Всѣ новоуладженѣ державы европейскѣ уладились або уладжуются на реальныхъ основахъ житя народôвъ, обнятыхъ тыми державами, а всякѣ неприроднѣ, штучнѣ организмы державнѣ або розпадаются, якъ Туреччина, або доходятъ до такого розкладу, а взглядно до новои перемѣны (метаморфозы). Власне для того, що Туреччина, мимо наглядноi неприродности и штучности свого традиційного але перестарѣлого устрою державного и такоижъ неприродности свого магомеданьского панованя надъ немагомеданьскими народами, упôрно хотѣла держатись своеи традиційнои перестарѣлости и такъ само завзято боролась противъ новои перемѣны ôтповѣднои реальнымъ пôставамъ и потребамъ своеи державы, — власне для того мусѣла Туреччина перебути насильный переломъ свого здряхлѣлого а съ традиційною завзятостею пôддержуваного устрою державного и пôддатись насильному роздѣлови и розмеженю своихъ границь. На мѣсце нереальнои магомеданьскои державы выступаютъ и розвиваются реальнѣ организмы Болгаріи, Греціи, Сербіи, Чорногоры и т. д.

Те саме правило реальнои конечности дѣйствуе всюда, хочь въ ôтмѣнныхъ формахъ, якъ до ôтмѣнныхъ обстановъ и потребъ народного житя. Въ многихъ мѣсцяхъ оно еще придавлюване, закрыване и приглушуване, але зорке око политика не може вже нѣякъ запôзнавати сеи повсюду дѣйствуючои силы реалистичного правила державного и межинародного житя.

Те саме правило, та сама сила пхае Австрію на дорогу нового звороту, новои перемѣны на основахъ новои дѣйстности. Скоро перемѣна мае бути щаслива, она муситъ опертись на дѣйстныхъ, живыхъ и жизненныхъ основахъ. Придержуватись традиційнои, але вже перестарѣлои ролѣ нѣмецкои державы въ дусѣ колишнои римско-нѣмецкои имперіи, або нового нѣмецкого цѣсарства, значилобы для Австріи те саме, що було для балканьского пôвострову рôвно традиційне, але и рôвно перестарѣле магомеданьске султаньство. Роля Австріи, яко нѣмецкого цѣсарства, мусѣлабы бути рѣшуючою негаціею теперѣшного нѣмецкого цѣсарства, сталасьбы явною вôйною противъ теперѣшнои Нѣмеччины, а тымъ самымъ булабы не тôлько зовсѣмъ злощасною, але и безнадѣйною. Теперѣшне нѣмецке цѣсарство есть вже на стôлько скрѣплымъ и сильнымъ организмомъ державнымъ, що хиба якій очайдушный политикъ мôгбы числити на его цѣлковитый упадокъ. Кто жь не хоче бути такимъ очайдушнымъ политикомъ и нашôй державѣ ставляти такои безнадѣйнои и небезпечнои задачѣ, сей муситъ приняти яко довершеный фактъ, що роля Австріи яко нѣмецкои державы разъ на все скôнчена и що въ нѣмецкôмъ посланництвѣ нема нѣякои будучности для Австріи.

Такъ отже не може Австрія глядати своеи будучности поза граничными стовпами, на котрыхъ теперѣшна нѣмецка цѣсарщина розмалювала своихъ чорныхъ орлôвъ. Политичный розумъ наказуе Австріи глядати свого житя и своеи будучности передовсѣмъ въ самôй собѣ, с. е. въ тыхъ земляхъ и въ тыхъ народахъ, якѣ нынѣ творятъ австрійско-угор-

ску монархію. Правда, що австрійскѝ мужѣ державнѝ довгій часъ не розумѣли чи не хотѣли розумѣти сеи новои задачѣ Австріи. Не дасться заперечити, що довгій часъ по австрійско-прускôй вôйнѣ 1866 р. австрійскѝ мужѣ державнѝ носились єще съ гадкою навернути Австрію на нѣмецку дорогу, чи властиво мимо выключеня Австріи зъ Нѣмеччины удержати єи въ ролѣ нѣмецкои державы. Довгій часъ єще думали тѝ мужѣôтзыскати для Австріи верховнôсть надъ Нѣмеччиною. Усилованый гр. Байстомъ тайный союзъ съ Францією противъ Прусіи въ передодни франускопрускои вôйны выказавъ наглядно сей замѣръ австрійскихъ мужѣвъ державныхъ, але пôсля побѣды Прусъ надъ Францією скôнчився упадкомъ гр. Байста и остаточнымъ упадкомъ самои гадки приверненя нѣмецкого посланництва Австріи. Въ тѝ часы Угры мали вже признанѝ свои права въ дуалистичнôмъ устрою Австріи и они то, добачаючи въ обновленю нѣмецкои ролѣ Австріи небезпеченьство для своихъ вже здобутыхъ правъ, самѝ не мало причинились до упадку гр. Байста и єго реставраційно-нѣмецкои политики Австріи. Мадяръ гр. Андраши ставъ наслѣдникомъ гр. Байста и другомъ кн. Бисмарка.

Та, австрійскими мужами державными довгій часъ єще голублена и плекана гадка реставраційно-нѣмецкои политики Австріи, поясняє намъ, длячого въ Австріи ôтъ р. 1866 до 1870 такъ сильно розвивалась єще централистично-нѣмецка политика внутрѣшна, для чого всѣ тогдѣшнѝ министерства австрійскѝ мимо явнои безъуспѣшности все таки мали цѣху централистично-нѣмецку и длячого тогдѣшнѝ австрійскѝ правительства не переставали уважати всѣ край Долитавіи за край нѣмецкѝ, хиба съ выняткомъ однои Галичины, котру для пôддержаня централистично-нѣмецкои политики ôтдано пôдъ верховодство Полякôвъ яко цѣну ихъ союзу съ нѣмецко-централистичною политикою.

Навѣть угода съ Уграми — (лише съ Уграми, а не съ всѣма другими народами) — дуалистичный устрôй державы, опертый на верховодствѣ Нѣмцѣвъ и Угрôвъ, бувъ выразомъ еще тои самои нѣмецкои политики австрійскихъ мужѣвъ державныхъ. По Садовôй и по Кенигрецу треба було уладити неполагоджене пытанье внутрѣшного устрою Австріи, бо сего домагався не тôлько самъ нещасливый выслѣдокъ австрійско-прускои вôйны, але такожь и внутрѣшный станъ державы. Та традиційнѝ пересуды и реставраційно-нѣмецка политика тогдѣшныхъ австрійскихъ мужѣвъ державныхъ не дали Австріи ступити на нову дорогу, ôтповѣдну змѣненому положеню. Не перетворено Австріи въ державу своихъ народôвъ и своихъ земель, але все єще думано про єи нѣмецку ролю, а коли вже тогды не можна було цѣлôй Австріи заховати характеру нѣмецкои державы, передѣлено єи на двѣ части, на Долитавію и Залитавію, и щобы удержати бодай для Долитавіи характеръ нѣмецкои державы съ нѣмецкою мисією, ôтлучено Залитавію пôдъ верховодствомъ Угрôвъ, котрѝ зъ того часу стаютъ вѣрными другами централистично-нѣмецкои политики въ Долитавіи.

Австрія поверталась єще довгій часъ на старыхъ дорогахъ, хочь вже значно змѣнилися обстоятельства, котрѝ напоминали до нового звороту. Ту змѣну чули австрійскѝ мужѣ державнѝ, але не хотѣли видѣти, чи таки не видѣли єще потребы нового а рѣшучого звороту. Зъ того выходила политична латанина.

Але сила фактôвъ осталася силою. Франускопруска вôйна, якъ вже сказано, до крыхты розвѣяла гадку реставраційно-нѣмецкои политики Австріи. Прусы здвигнули нѣмецке цѣсарство, а пôсля того вже й самѝ короткоглядни политики мусѣли добачити потребу нового звороту, нового становища Австріи. И справдѣ ôтъ р. 1870 починаєся новый зворотъ, але зворотъ єще нерѣшучій. Одно може було ясно, що Австрія потребує глядати своєи силы и будучности въ самôй собѣ, въ своихъ народахъ и своихъ краяхъ. Але якъ се зробити, якъ перевести нову перемѣну, якъ уладитися съ своими народами и краями, и якою дорогою пôйти на внѣ, — про се не було ясности.

Правда, внутрѣшна державна политика Австріи, возвѣщена гр. Гогенвартомъ, станула рѣшучо на нову дорогу. Гр. Гогенвартъ и єго министерство ясно высказали свои замѣры, свою гадку державного перестрою Австріи на новыхъ основахъ, на силѣ и рôвноуправненю всѣхъ австрійскихъ народôвъ. Замѣреный гр. Гогенвартомъ законъ о народностяхъ (Nationalitätengesetz) мавъ положити конець межинароднымъ спорамъ, а бодай звести ихъ на правильнѣйшу и менше небезпечну дорогу. Та може длятого власне, що сей новый зворотъ внутрѣшнои политики бувъ надто рѣшучо зазначеный и ôтъ разу на широкѝ розмѣры заложеный, що давнѝ пересуды и традиційнѝ погляды не освоились єще доволѣ съ новымъ станомъ рѣчей, а австрійскѝ Нѣмцѣ не хотѣли єще розпрощатись съ своимъ верховодствомъ въ Австріи и съ своими аспираціями до Нѣмеччины, — ново обвѣщена политика стрѣтила до крайности завзятый опôръ Нѣмцѣвъ и рôвножь сильный опôръ ихъ союзникôвъ Угрôвъ, а въ горѣ не мала єще непохибнои пôдпоры. Гр. Гогенвартъ мусѣвъ уступити и зновъ єще разъ прійшли до власти нѣмецкѝ централисты и ихъ министерство Аверсбергъ-Ляссеръ. Була се, можна сказати, проба, чи Австрія здолѣє середъ нового, такъ значно змѣненого стану рѣчей и по здвигненю осôбнои нѣмецкои имперіи задержати и на дальше характеръ нѣмецкои державы и удержатись въ роли нѣмецкого посланника на всходѣ. Та проба, розпочата и переводжена противъ волѣ ненѣмецкихъ народôвъ Австріи, тревала досыть довго. Уживано всѣхъ можливыхъ средствъ и способôвъ (пригадаємо лише малый quasi станъ облоги въ Чехахъ), поповнювано централистичне министерство рôжными мужами, ухвалено безпосереднѝ выборы и зломано давный вплывъ краєвыхъ соймôвъ на раду державну, — а мимо того всего проба не удалася и не устояласъ. Централистично-нѣмецка партія, що мала бôльшôсть въ радѣ державнôй, розбилася на партійки и котеріи, порôжнилась съ своимъ власнымъ министерствомъ, а остаточно сама станула противъ него и довела єго до упадку. Цѣлымъ рядомъ кôлькалѣтныхъ блудôвъ и грѣхôвъ политичныхъ, своєю безладностею и остаточною розсыпкою показала централистично-нѣмецка партія, що она неспосôбна до правленя державою и не въ силѣ пôддержати якого небудь жизненного правительства, а тымъ менше въ силѣ забезпечити Австріи певну будучнôсть.

Рядомъ съ тою внутрѣшною политикою подвигалась и внѣшна политика Австріи пôсля р. 1870 на нерѣшучôй дорозѣ. Удержати status quo, або пôсля слôвъ тогдѣшного министра гр. Андрашого status quo a meliore, — єе була провôдна, рôвножь традиційною передана засада внѣшнои политики. Тои засады держався гр. Андраши, хочь новѝ факта, именно на балканьскôмъ пôвъостровѣ домагалися и въ внѣшнôй политицѣ рѣшучого звороту, а бодай рѣшучого дѣланя и самѝ собою потягали Австрію на нову дорогу, коли р. 1875 боснійскѝ и герцеговиньскѝ повстанцѣ вывѣсили австрійску хоругвь и наспѣвала пора, завчасу подумати надъ спадщиною ôтъ умераючои Туреччины. Гр. Андраши боявся однакожь австрійскихъ орлôвъ межи славяньскими народами балканьского пôвъострову, а хочь выдавъ 10 миліонôвъ на прокормленье боснійскихъ и герцеговиньскихъ утѣкачѣвъ, лучився съ Биконсфильдомъ, пôддержувати умираючу Туреччину. Славяньска мисія Австріи на балканьскôмъ пôвъостровѣ лякала гр. Андрашого яко Мадяра зарôвно, якъ не на руку здавалась єму внутрѣшно-Федеративна политика гр. Гогенварта, до котрои упадку ôнъ тожь не мало причинився.

Однакожь и тутъ сила фактôвъ була бôльша ôтъ волѣ руководячихъ мужѣвъ державныхъ. Заходнѝ европейскѝ державы, перелякани Санъ-Стефаньскимъ договоромъ, дуже не радѝ превеликому взростови вплыву и силы Россіи на балканьскôмъ пôвъостровѣ, надѣлили Австрію окупацією Босніи и Герцеговины. Та впрочѣмъ и сама Австрія по рѣшучôй змѣнѣ стану балканьского пôвъострову добачила вже потребу заняти нове становище супротивъ довершеного перевороту. Не входимо въ то, якою гадкою руководились австрійскѝ мужѣ державнѝ, окупуючи на пôставѣ берлиньского мандату Боснію и Герцеговину; для насъ важне то, що окупація тыхъ славяньскихъ краєвъ не ôткрыває нѣ найменшого поля розвою анѣ для реставраційно-нѣмецкои анѣ для мадярскои политики, а противно, єще бôльше принаглила потребу звороту Австрія на нову дорогу, ôтмѣнну ôтъ давнѣйшои, — на дорогу державного перестрою на основѣ народôвъ и краєвъ, котрѝ творятъ австрійско-угорску монархію.

Такъ отже и внѣшна и внутрѣшна политика Австріи дôйшла силою самыхъ неоспоримыхъ фактôвъ до того самого выслѣдку: до необходимого звороту и перестрою. Якимъ має бути сей зворотъ, якою має бути та обнова чи перемѣна устрою державного, якою дорогою може и має ступати Австрія, щобъ обезпечити свою будучнôсть и заняти сильне становище межи новыми державами середнои Европы, — се показує самъ дѣйстный станъ Австріи, єи теперѣшна постать и складъ єи народностей. Австрія не може статися нѣмецкою, она не може бути мадярскою, нѣ навѣть нѣмецкомадярскою; Австрія може бути лише державою всѣхъ своихъ народôвъ и краєвъ, о стôлько славяньскою, о скôлько значну бôльшôсть єи народôвъ творятъ Славяне. Сего вымагає неôтпорный реализмъ политичный.

Вѣдень, 13 (25) сѣчня.

(*М.*) (*Биржевый крахъ въ Франціи и въ Вѣдни.*) Вже майже ôтъ тыждня цѣлый свѣтъ финансовый до живого затревоженый великимъ крахомъ чи по нашому — тряскотомъ биржевымъ въ Франціи. Дня 19 с. м. розпочався сей тряскôтъ на французскихъ биржахъ, именно на ліоньскôй и парискôй, съ страшною безпощадностею. Здавалося, що навернулись часы злопамятного вѣденьского краху зъ р. 1873. Сумна вѣсть скоро розбѣглась и затревожила цѣлый свѣтъ финансовый Европы. Крахъ розпочався зъ Ліону, где кôлька банкôвъ, якъ Banque de Lyon et de la Loire, и кôлька великихъ купцѣвъ застановило свои выплаты. Дотеперѣшный розцвѣтъ биржевый перемѣнився наразъ въ переполохъ. Черезъ кôлька день спали суецкѝ акціи о 1·280 франкôвъ, акціи Union Générale о 1875 фр., акціи Länderbank-у (котрого гувернеромъ єсть гр. Водзицкій) о 685 фр. и т. д. Въ загалѣ спадъ курсу биржевыхъ паперôвъ выносивъ въ день краху пересѣчно 400—1000 фр. Страты зъ сего спаду курсу выносили при акціяхъ union générale 300 миліонôвъ, при суецкихъ акціяхъ 70 мил. а передъ тымъ 480 мил., при рентахъ 300 миліонôвъ! На мѣсце давнои шпекуляційнои горячки наставъ загальный перестрахъ и застôй въ биржевôмъ житю. Вѣсть о парискôмъ краху перенеслась блыскавицею до Вѣдня, вызвала тутъ страшнѝ марева вѣденьского краху и споводувала такожь дуже значный спадъ австрійскихъ паперôвъ биржевыхъ. Такъ пр. спали акціи пôвнôчнои желѣзницѣ Фердинанда майже о 300 зр., акціи желѣзницѣ Кароля Людвика о 27 зр., австрійска срѣбна рента о 7·50 зр., золота о 3·90 зр., акціи полудневои желѣзницѣ о 24 зр. и т. д.

Неодинъ здивуєся, що сей биржевый крахъ наставъ въ Франціи — въ краю, такъ процвитаючôмъ економично и такъ вельми богатôмъ. Бо жь и справдѣ розвивається Франція теперь економично съ безприкладнымъ успѣхомъ. Въ всѣхъ галузяхъ народного господарства процвитає продукція, громадятся великаньскѝ богацтва, майже неперечислимѝ капиталы. Обчисляютъ, що богацтво Франціи въ капиталахъ збôльшався рôкъ-рôчно о 1500—3000 миліонôвъ франкôвъ. Державнѝ доходы, мимо неустаючихъ обнижень й опустôвъ податкôвъ, збôльшаются зъ року на рôкъ такъ, що буджетъ минувшого року, выносячій майже три миліярды, выказавъ 225 миліонôвъ надвышки понадъ сподѣваный и прелиминованый дохôдъ. Розумѣєся само собою, що при такôмъ величезнôмъ взростѣ капиталôвъ нагромадженѝ сумы грошей шукаютъ для себе нового поля зыску. Въ Франціи вже за тѣсно для тыхъ великаньскихъ капиталôвъ, за мало имъ умѣщеня въ власныхъ реальныхъ предпріємствахъ. Тожь французкѝ капиталы розлялися по за границѣ Франціи. Пôсля обчисленя економистôвъ умѣщено вже доси французскихъ капиталôвъ въ заграничныхъ паперахъ надъ 20 миліярдôвъ франкôвъ. Середъ буйного взросту французскихъ капиталôвъ мусѣла по людскôй слабости ненасытнôй, вѣчно бажаючôй єще бôльшихъ зыскôвъ, выродитись горячка шпекуляційна и она съ цѣлымъ запаломъ накинулась на поле такъ званыхъ „гриндерствъ“, котрѝ вже неразъ стали причиною краху. На самôй парискôй биржи прибуло р. 1880 — 80 новыхъ паперôвъ биржевыхъ с. є. акцій новыхъ „предпріємствъ“ въ номинальнôй вартости 5 миліярдôвъ 265 миліонôвъ франкôвъ Р. 1881 прибуло єще 125 такихъ новыхъ паперôвъ цѣнныхъ номинальнои вартости 5 миліярдôвъ 158 миліонôвъ франкôвъ. — Крôмъ того основувано такожь и за границями Франціи французскими капиталами рôжнѝ банки, якъ пр. въ Австріи „Länderbank“, и иншѝ менше або бôльше реальнѝ и шпекулятивнѝ предпріємства. Звѣстна рѣчь, що загалъ Французôвъ грѣшитъ великимъ незнаньемъ чужины с. є. того всего, що єсть поза границями Франціи. Тожь було дуже легко несовѣстнымъ шпекулянтамъ и предпріємцямъ, числячи на ту несвѣдомôсть Французôвъ, голосити величавѝ надѣѣ о заграничныхъ предпріємствахъ и банкахъ французскихъ и тымъ чиномъ вышрубувати курсъ своихъ акцій що разъ бôльше въ гору. Не жалувано при тôмъ грошей на шумнѝ реклямы по дневникахъ и особôныхъ брошурахъ. Сотки тысячѣвъ и цѣлѝ миліоны сыпались на ту цѣль пôдступными шпекулянтами. Такъ и сталось, що пр. акціи суецкого и панамского каналу, — тѝ творы звѣстного героя шпекулянтôвъ — Bontoux, вышрубовано до курсу пять и сѣмь разъ высшого ôтъ ихъ номинальнои вартости. Для лучшого обаламученя легковѣрныхъ, а для закрытя нереальности основуваныхъ „гриндерствъ“ — не жалувано роздѣляти на выданѝ акціи розданыхъ девидендъ. Плачено дивиденды (с. є. удѣлъ въ зыску зъ доходу предпріємства) по 50, 80 и 100 франкôвъ ôтъ акціи, такъ що посѣдатель акціи крôмъ звычайныхъ процентôвъ 3—6% ôтъ акціи мавъ єще 6·30, 6·75, 7·47%, отже разомъ 10—13% доходу зъ акціи. Се, розумѣєся, мусѣло дуже значно пôднести попытливôсть такихъ акцій въ краю, где пересѣчна стопа процентова рѣдко коли выходитъ повыше 3—5%.

До повного розцвѣту сего биржевого обманьства шпекуляційного немало причинились самѝ биржевѝ агенты, такъ званѝ agents de charge. Ихъ єсть въ Парижи всего лише 60, они творятъ осôбне товариство и вважаются публичными урядниками. Безъ нихъ не може обôйтись жадна умова на биржи, жаденъ интересъ биржевый, котрый має мати правну вагу. Ôтъ заключеныхъ интересôвъ побираютъ они свои зыски въ певныхъ процентахъ. Биржевыхъ агентôвъ именує и настановляє само правительство. Та именно задля великихъ зыскôвъ, якѝ приноситъ посада такого агента, стаєся посада такого агента дуже цѣнною и за нею страшно добиваются, — просто купуютъ єи за великѝ грошѣ. До того єще такій биржевый агентъ муситъ зложити кавцію 200.000 фр. Очевидно, щобъ зложити таку кавцію и заплатити величезну суму за посаду агента, на те треба великихъ грошей. Тожь звычайно складаєся цѣла громада чи шайка шпекулянтôвъ и выставляютъ свого агента. Ôттакъ треба ту посаду вызыскувати, щобы ôтбитись за вложенѝ сумы, и отъ тутъ починаєся та шпекуляційна агитація биржевыхъ агентôвъ, що не перебирає въ средствахъ, а пытає лише про одно: — про якъ найбôльшій зыскъ. Они то були помагачами тои горячковои, ажь безпамятнои шпекуляціи биржевои, котра теперь закôнчилась такимъ крахомъ. Одинъ великій капиталистъ-шпекулянтъ Льебоди — закупивъ 60.000 штукъ суецкихъ акцій и при помочи высше указаныхъ способôвъ вышрубувавъ курсъ суецкихъ акцій зъ 300 фр. на 3.500 фр., а дôйшовши до тои высокости курсу продавъ всѣ 60.000 акцій, почѣмъ они почали спадати. Се дало початокъ до спаду другихъ, тожь рôвно неприродно вышрубованыхъ паперôвъ. Опамяталися за пôзно — и опинились надъ пропастею. Послѣдувала загальна паника, упадокъ всѣхъ нереальныхъ цѣнныхъ паперôвъ, страта цѣлыхъ миліярдôвъ. Французкій крахъ потрясъ цѣлымъ финансовымъ свѣтомъ Европы. Але Франція надто економично сильна, щобъ у неи повторився такій крахъ, якъ р. 1873 у Вѣдни. И французске правительство и банки поспѣли на помôчь и задержали дальшій розвôй кризы. Упало дуже много шпекулянтôвъ и нереальныхъ предпріємствъ, — але крахъ, впрочѣмъ вже ôтъ довшого часу предвидженый, прочистивъ воздухъ финансовои шпекуляціи въ Франціи и убивъ неприродну горячку безпамятнои шпекуляціи.

Зъ пôдъ Яворова.

(*Чи справедливôсть — чи политика?*) По нашихъ судахъ повѣтовыхъ на галицкôй Руси часто можна стрѣтити неповажанье рускаго языка, противне законамъ. По гдекотрыхъ судахъ нема урядникôвъ, котрѝ зналибы достаточно рускій языкъ въ словѣ и письмѣ. Недавно случилося въ повѣтовôмъ судѣ, що коли одинъ свѣдокъ зажадавъ, щобы съ нимъ списано протоколъ по руски, въ цѣлôмъ судѣ не знайшовся концептовый урядникъ, котрыйбы знавъ переслухати свѣдка въ рускôмъ языцѣ. Въ тôмъ самôмъ судѣ, вже давнѣйше, судивъ

разъ самъ судовый начальникъ справу двохъ братей, зъ котрыхъ одинъ говоривъ, що ему отець записавъ цѣлу стодолу, а другій уперався, що лише одинъ *сусѣкъ* (въ иншихъ сторонахъ кажутъ такожь *засѣкъ*), — але начальникъ не розумѣвъ слова *сусѣкъ*, а селяне не могли ему сего инакше назвати, такъ що доперва треба було глядати за Русиномъ-урядникомъ, щобы справу розъяснити. Требажь теперь памятати, що майже по всѣхъ повѣтовыхъ судахъ нашихъ звычайно списуютъ протоколы и розправы по польски, хочь стороны говорятъ по руски. Скôлькожь то разôвъ передается черезъ те не тôлько слова але и цѣлй мысли, цѣлу оборону або доказъ правды зовсѣмъ невѣрно, скôлько то кривды выходитъ зъ того вже не кажу для самого языка и для засады рôвноуправненя, але и для самои справедливости. Политика ломитъ тутъ справедливôсть, а бодай ей калѣчитъ. Выдано такъ много розпоряджень въ користь рускаго языка, якъ н. пр. розпорядженье министерске зъ 20 грудня 1859 Ч. 12446 приказуе урядникамъ уживати краевыхъ языкôвъ; розпорядженье высшого краевого суду зъ 5 падолиста 1860 Ч. 29621 и зъ дня 25 цвѣтня 1861 Ч. 9838 велитъ уживати письма рускаго (кирилійского); розпорядженье ц. к. Намѣстника зъ дня 18 липця 1861 толкуе, що пôдъ рускимъ письмомъ маe розумѣтися не рускй печатанй черенки але р у с к а с к о р о п и с ь; розпорядженье министра правосудія зъ 9 липця 1860 Ч. 10340, говоритъ, що бесѣды свѣдкôвъ, такожь протоколы на устнй внесеня маютъ писатися въ матернôмъ языцѣ сторôнъ. Пôсля рѣшеня министерства зъ дня 8 цвѣтня 1862 Ч. 1253 препоручило правительство краeве окружникомъ зъ дня 18 мая 1862 Ч. 2956, щобы урядники въ всхôднôй Галичинѣ старалися чимъ скорше научитися руского письма и языка, а котрôбы тому противилися, щобы були praenotowani! Ôтъ того часу вже 20 лѣтъ минаe, а успѣхôвъ не видно, але за то обвѣщаютъ рускй часописи часто жалобы на противнй тымъ розпорядженямъ дѣйствія. А однако смѣли гдекотрй послы въ соймѣ говорити, що Русинамъ не дѣeся жадна кривда, нѣгде и ôтъ нѣкого!... Добре сказавъ Поре: „Най дураки сперечаются надъ формами правленя; найлучша есть та, где законы найлучше сповняются“. А чи сповняются у насъ повысшй законы? И що на то робитъ и радитъ Е. Ексцеленція Шенкъ? Скажижь намъ теперь доле, чи довго еще та Русь бѣдна буде презирана и помѣтана?

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна*) 185-те засѣданье палаты послôвъ ôтбулось дня 24 сѣчня. Пос. М а й с л е р ъ (зъ сполученои лѣвицѣ) внѣсъ интерпеляцію до министрôвъ справъ внутрѣшныхъ и правосудія въ справѣ одного яскравого случаю нарушеня права домового. Староство въ Ляйтмерицъ въ Чехахъ выслало до мешканя одного ремѣсника, пôдозрѣлого о соціялистичну агитацію, якогось агента, котрый въ неприсутности пôдозрѣлого и безъ нѣчіеи вѣдомости отворивъ куферъ пôдозрѣлого, выйнявъ паперы, ôтъ 8—11 год. въ ночи переписавъ, що старостеу було потрѣбно, и по ôтписаню назадъ паперы вложивъ въ куферъ. Староста же переславъ тй ôтписы окружному судови карному. Се очевидно есть разяче нарушенье права домового и интерпелянты запытуютъ министрôвъ, що они въ тôмъ случаю думаютъ учинити. — Дальше зъ порядку дневного ôтступлено по першôмъ читаню проeктъ закона о репартиціи рекрутôвъ пôсля новои конскрипціи комисіи войсковôй. — Дальше слѣдувала дебата въ другôмъ читаню надъ проeктомъ уставы карнои противъ довжникôвъ, котрй ударемняютъ екзекуцію. Противъ того проeкту выступали въ генеральнôй дебатѣ пп. Жакъ, Веберъ и К о в а л ь с к і й и вносили ôтослати его еще разъ до комисіи (н. Ковальскій вносивъ ôтослати не до ком. правничои але до карнои). По оборонѣ проeкту черезъ референта п. Мадейского ухвалено бôльшостею голосôвъ приступити до дебаты спеціяльнои. — 186-те засѣданье палаты послôвъ ôтбулось вчера, въ пятницю. — Дня 24 сѣчня ôтбулося такожь 52-ге з а с ѣ д а н ь е п а л а т ы п а н ô в ъ. Министерство просвѣты внесло проeктъ новелѣ до закона школьного зъ р. 1869. Приступлено заразъ до 1-шого читаня тогожь проeкту. Проeктъ тои новелѣ, котрôй мы сегодня посвящаемъ окрему статю, передано комисіи едукаційнôй. Зъ порядку дневного палата панôвъ приняла провизоричну конвенцію торговельну съ Францією и кредитъ 75.000 зр. на закупленье грунту пôдъ женьску семинарію учительску, академію штукъ красныхъ и школу штукъ и ремеселъ въ Празѣ. — К о м и с і я б у д ж е т о в а палаты послôвъ ухвалила 16 голосами противъ 15 голосамъ податокъ грунтовый пôсля внесеня правительства. Правительство предложило, щобы податокъ грунтовый выносивъ 35 милiонôвъ зр., а референтъ комисіи К л и р ъ вносивъ лишь 34 милiоны; внесенье Клира упало въ комисіи меншостею лишь одного голосу.

(*Спôльнй делегаціи*) скликанй вже офиціяльно на 28 л а т. с ѣ ч н я. Засѣданя рады державнои такъ австрійскои якъ угорскои будутъ на часъ нарадъ делегацій перерванй.

(*Повстанье въ Кривошіи и Герцеговинѣ.*) На театръ вôйны повысылали значнѣйшй вѣденьскй и пештеньскй газеты своихъ спеціяльныхъ кореспондентôвъ, щобы имъ доносили о всѣхъ случаяхъ военныхъ. Се, розумѣeсь, лежитъ въ интересѣ газеты — подавати якъ найскорше факты, такъ живо интересуючй читателѣвъ. Однакожь черезъ тое може утерпѣти сама справа; кореспондентъ мôже подаваньемъ до вѣдомости публичнои дислокаціи або еволюціи арміи поинформувати непріятеля, якъ ôнъ маe собѣ поступити; кореспондентъ дальше може бути часто зле повѣдомленый о результатѣ битвы, якъ се дѣйстно сталось недавно: одна вѣденьска газета напечатала донись зъ поля битвы, що въ однôй стычцѣ съ повстанцями наше войско стратило 65 людей, коли тымчасомъ такои страты еще доси нѣ разу не було. На Угорщинѣ далеко бôльша свобода печати, якъ у насъ, отже угорскй, а особливо бôльшй пештеньскй газеты пишутъ еще бôльше, якъ вѣденьскй. Щобы тому запобѣгчи, розôславъ угорскій министеръ президентъ Тисса о к р у ж н и к ъ до г а з е т ъ с ъ п р о с ь б о ю, щобы н е п о д а в а л и в ѣ с т е й о в о е н н ы х ъ п р и г о т о в а н я х ъ, о ч и с л ѣ, п р и з н а ч е н ю п р у х а х ъ м о б и л и з о в а н ы х ъ в о й с к ъ и о я к о с т и т а с к ô л ь к о с т и в о е н н ы х ъ м а т е р і я л ô в ъ, — бо непріятель о всѣмъ тôмъ довѣдаeсь зъ газетъ скорше, нѣжь оно моглобъ бути до кôнця доведене. Въ кôлька днѣвъ по выданю того окружника въ Пештѣ такожь въ Вѣдни поручено офиціяльно газетамъ не мѣстити нѣчого о рухахъ войскъ и т. д., тôлько що въ Вѣдни се порученье було дане редакторамъ въ далеко простѣйшій способъ: завôзвано редакторôвъ до дирекціи полиціи и тутъ шефъ дневникарского бюра заявивъ имъ волю правительства. Всѣ австрійскй газеты отже, въ тôмъ числѣ и наша, будутъ мусѣли подавати тôлько такй вѣсти о всякихъ фактахъ вôйны, котрй будутъ оповѣщенй офиціяльно. Колибъ яка газета подала яку „свою“ вѣдомôсть, пôдпаде конфискатѣ пôсля новелѣ до закона карного зъ р. 1862. И справдѣ вѣденьскй газеты перестали вже подавати вѣсти о мобилизаціи, рухахъ войска и т. п.

Въ трехъ послѣдныхъ дняхъ не надôйшли нѣякй вѣдомости анѣ зъ Сераeва, анѣ ôтъ коменданта армій Іовановича.

Въ парляментѣ угорскôмъ внѣсъ посолъ окрайнои лѣвицѣ Г е л ь ф и интерпеляцію до министра-президента въ справѣ повстаня въ Кривошіи и Герцеговинѣ. Тисса на вступѣ сконстатовавъ, що повстанье прибрало такй розмѣры, противъ котрыхъ правительство муситъ выступити дуже енергично. Яко причину повстаня въ К р и в о ш і и подаe Тисса обовязокъ до службы войсковои, то само, що спровадило бунтъ тыхже Кривошіянъ въ р. 1869. Що до Г е р ц е г о в и н ы, то Тисса бачитъ причину повстаня въ неспокôйнôмъ, до бунту черезъ многй столѣтя навыклôмъ дусѣ жителѣвъ; за кôлька лѣтъ австрійскои администраціи той духъ не загибъ. Впрочѣмъ Тисса не перечитъ, що розпорядженя, якй правительство для привернення ладу въ администраціи окупованыхъ краѣвъ перевело, выкликало межи народомъ, привыкшимъ до цѣлкомъ иншихъ порядкôвъ администраційныхъ, навѣть а н т и п а т і ю до правительства. Задачею правительства есть теперь — придушити съ найбôльшою енергіею повстанье и переконати жителѣвъ збунтованыхъ краѣвъ, що въ австро-угорскôй монархіи бунты не можутъ подôбно пôдноситися, якъ се було пôдъ Турцією. Въ интерпеляціи Гельфіого була одна точка дотычача Турціи, именно: що Турція каже на повстанье въ Герцеговинѣ? Сю точку вставивъ Гельфи въ интерпеляцію очевидно длятого, що гдеякй угорскй газеты подали вѣсть, будьтобы Турція запротестувала противъ военному выступленю Австріи въ Герцеговинѣ. Тисса ôтповѣвъ рѣшучо, що Порта доси не мѣшалась въ тое дѣло и не маe титулу мѣшатись и на будуще, бо Австрія привертаючи ладъ въ окупованыхъ краяхъ сповняe тôлко ôтданый ѣй европейскими державами мандатъ. — Палата приняла до вѣдомости ôтповѣдь Тисы бôльшостею голосôвъ.

Въ вѣденьскôй палатѣ послôвъ маe внести пос. дръ Р ф е р ъ (зъ сполученои лѣвицѣ) интерпеляцію в ъ с п р а в ѣ п о к л и к а н я р е з е р в и с т ô в ъ. Интерпеляція вôзве правительство, щобы по можности якъ найменше покликувано резервистôвъ и якъ найскорше постаранося о потрѣбнй средства для запомоги родинъ покликаныхъ резервистôвъ (зъ фонду таксы войсковои). Бôльшу сензацію, нѣжь покликанье резервы для змобилизованя полôвъ регулярного войска, выкликало змобилизованье двохъ дальматиньскихъ полкôвъ л я н д в е р ы. Загально завдавано собѣ пытанье: не вжежь бы и ляндверы навѣть мали бути мобилизованй. Дѣло тое розъяснивъ сими днями министеръ вôйны на засѣданю войсковои комисіи рады державнои, заявивши, що два полки пôвнô чно-дальматиньскй ляндверы зôстали змобилизованй т ô л ь к о в ы н я т к о в о.

ЗАГРАНИЦЯ.

Росси. „Биржевыя Вѣдомости“ доносятъ, що вже нарешцѣ по довгихъ переговорахъ прійшло до згоды межи Россією а Туреччиною въ справѣ к о н т р и б у ц і и в о е н н о и, котру Туреччина маe сплатити Россіи за вôйну въ р. 1877. Порта буде платити рôчно 10 милiонôвъ франкôвъ. Выплата тои сумы загипотекована на $^1/_{10}$ части безпосередныхъ податкôвъ турецкихъ.

На мѣсце ген. Черевина, подавшогося недавно до димисіи зъ посады товариша министра дѣлъ внутрѣшныхъ маe бути именованый его наступникомъ ген. Б а р а н о в ъ, теперѣшный губернаторъ архангельскій, бувшій градоначальникъ Петербурга. — Газеты нѣмецкй доносятъ, що кн. Л а б а н о в ъ, посолъ россійскій въ Лондонѣ, маe бути именованый секретаремъ стану на мѣсце Гирса, або и канцлеромъ; посломъ въ Лондонѣ мавбы зôстати Сабуровъ, амбасадоръ въ Берлинѣ, а мѣсце Сабурова занявбы Гирсъ.

Процесъ противъ С а н к о в с к о г о и М е л ь н и к о в а (за атентатъ на ген. Черевина) скôнчився сими днями въ Петербурзѣ. Судъ засудивъ Санковского на кару смерти черезъ повѣшенье, а Мельникова на довѣчну каторгу. Санковскій ôткликався до ласки царскои и царь справдѣ злагодивъ ему кару на довѣчну каторгу. Оба засудженй потеряли такожь всѣ права цивильнй.

Въ Москвѣ чинятся дальшй приготованя до коронаціи царя, котра наступитъ въ мѣсяци маю с. р.

До заграничныхъ часописей доносятъ зъ Россіи, що гр. Игнатьевъ намѣряe знести институцію т. зв. урядникôвъ (полицейскихъ), а на ихъ мѣсце установити полицію локальну и поставити ей пôдъ зверхнôсть земствъ и губернаторôвъ. Рôвножь звѣщаютъ, що гр. Игнатьевъ бажае значно розширити компетенцію земствъ (институцій автономичныхъ) и працюe рôвночасно надъ проeктомъ утвореня въ кождôй громадѣ желѣзного фонду на случай неурожаю.

Нѣмеччина. При дебатѣ надъ буджетомъ въ парляментѣ нѣмецкôмъ порушивъ пос. Г е н е л ь, провôдникъ партіи поступовцѣвъ, звѣстный рескриптъ цѣсаря Вильгельма, нарушаючій конституцію. Пос. Генель закинувъ, що кн. Бисмаркъ и министры заслонюются особою монарха, коли тымчасомъ они самй повиннй бути отвѣчальнй за свою политику и свои дѣла. Рôвножь выказавъ Генель небезпечнôсть другои половины цѣсарского рескрипту для конституціи, бо всѣмъ урядникамъ державнымъ рескриптъ наказуe зречись своихъ пересвѣдчень политичныхъ и агитувати безъусловно за правительствомъ; на тôмъ — замѣтивъ Генель — выйдутъ найлучше урядники-карiеровичѣ. Въ ôтповѣдь Генелеви выполосивъ Бисмаркъ довгу бесѣду въ оборонѣ цѣсарского рескрипту, нимъ контрасигнованого. Ôнъ сказавъ еще выразнѣйше, нѣжь се стояло въ рескриптѣ, що „Гогенцолерны хотятъ рядити о с о б и с т о“, що „цѣсарь e с т ь п р е з и д е н т о м ъ м и н и с т р ô в ъ“, що „министры суть лишь до затыканя люкъ (Lückenbüsser) межи цѣсаремъ а народомъ“ и т. д. Пôдчасъ такои безцеремоннои бесѣды и такого толкованя конституціи кн. Бисмаркъ впавъ въ таку розгорячковану заѣлôсть противъ поступовцѣвъ, що съ пôднесенымъ кулакомъ, ажь посинѣвшій ôтъ злости, пôдôйшовъ зъ трибуны ажь до лавокъ посольскихъ и самъ шукаючи собѣ напасти вмовлявъ въ поступовцѣвъ, що ктось назвавъ его „боязливымъ“. Таке выступленье Бисмарка въ парляментѣ дуже вразило всѣхъ либеральныхъ послôвъ.

Франція. Г а м б е т а п о д а в с я п о з а в ч е р а д о д и м и с і и съ цѣлымъ своимъ кабинетомъ. „Велике министерство“ (такъ звано министерство Гамбеты) простояло ледви три мѣсяцѣ. Причину димисіи Гамбеты нашй читателѣ вже знаютъ: Гамбета ôтъ давна вже заявлявъ, що коли палата не прійме его п р о e к т у р е в и з і и к о н с т и т у ц і и, ôнъ подастся до димисіи. Палата значною бôльшостею голосôвъ ôткинула, мимо довгои промовы Гамбеты, проeктъ министерскій и Гамбета заразъ подавъ свою димисію. Кто буде наслѣдникомъ Гамбеты, доси на певно не звѣстно; Греви мавъ пересправляти съ С е e м ъ, президентомъ сенату.

НОВИНКИ.

— **Засѣданя выдѣлу товариства „Просвѣта“** ôтбулись дня 20 и 25 с. м. пôдъ проводомъ дра Ом. Огоновского. На тыхъ засѣданяхъ залагоджено слѣдуючй справы: Стипендію зъ фундаціи Франца Фронца о рôчныхъ 90 зр. надавъ выдѣлъ Петрови Лучечка, ученникови 3-тои клясы гимн. въ Перемышли, ôтзначаючомуся взорцевымъ поведеньемъ и ôтличнемъ поступомъ въ наукахъ, сынови убогого зарôбника, котрый зъ працѣ рукъ удержуe свою численну родину. Выдѣлъ принявъ до вѣдомости справозданье зъ загальныхъ зборôвъ тернопôльскои филіи, ôтбувшихся въ Тернополи 15 сѣчня с. р., на котрй то загальнй зборы ѣздивъ яко ôтпоручникъ выдѣлу проф. Вол. Шухевичь. Удѣлено читальнямъ въ Черневѣ, Шельпакахъ и Малеховѣ безплатно выданя товариства и принято 13 новыхъ членôвъ. Въ кôнци обговорювано проeктъ змѣны гдеякихъ точокъ статутôвъ, справу загальныхъ зборôвъ и гдеякй другй справы администраційнй.

— **Загальнй зборы товариства „Просвѣта“** ôтбудутся дня 2 лат. лютого с. р. о год. 3 попол. въ кôмнатахъ тов. „Руска Бесѣда“ (ул. краковска ч. 14, I поверхъ).

Порядокъ дневный: 1) Ôтвореньe заг. зборôвъ черезъ голову товариства дра Ом. Огоновского. 2) Справозданье уступаючого выдѣлу. 3) Справозданье контрольнои комисіи. 4) Выбôръ нового выдѣлу и головы. 5) Внесеня выдѣлу въ справѣ змѣны статутôвъ. 6) Внесеня членôвъ.

— **Выдѣлъ краевый ухваливъ установити на пробу ванд р у ю ч о г о у ч и т е л я**, котрый маe розповсюднювати межи селянами вѣдомости зъ рôльництва и годовлѣ худобы, именно научати, якъ треба обходитися съ огнюванъемъ, ховати рогатый товаръ и плекати садôвництво и пчôльництво.

— **Мѣста Бережаны и Броды** одержали санкціонованый цѣсаремъ законъ о поборѣ мыта копыткового.

— **Дипломъ признаня** ôтъ заряду музея промыслового во Львовѣ одержали п-нѣ Г е р м и н а Ш у х е в и ч ь, жена учителя гимназіяльного, и п-на О л ь г а Ш у х е в и ч ь зъ Тишковець за свои выробы, выставленй на выставѣ того музея въ ратуши во Львовѣ, именно п-нѣ Шухевичь за роботы ручнй, украшенй рускими взôрцями, а п-на Шухевичь за гафтъ наплечнои части фелона, выконаный пôсля взôрцевъ старорускихъ зъ часôвъ Ярослава Мудрого.

— **Для выстудіованя промыслу въ выробѣ забавокъ для дѣтей** удѣливъ Выдѣлъ краeвый п. Теоф. Меруновичеви 200 зр. на подорожь, въ котрôй маe ôнъ о стôлько скористати, щобы ôттакъ присвоити той промыслъ для Галичины и запевнити ему поводженье.

— **Львôвска полиція увязнила передвчера**, якъ звѣщae Gaz. nar., во Львовѣ кôлька осôбъ (Полякôвъ) пôдозрѣлыхъ о соціялистичну пропаганду и о звязь съ заграничными соціялистами. У одного зъ увязненыхъ мали найти листъ, выразно указуючій на ту пропаганду и тайну звязь. Такожь у другихъ, знакомыхъ съ увязнеными, роблено ревизіи.

— **Въ користь „Рускои Бурсы“ въ Тернополи** устроюе выдѣлъ Бурсы въ середу дня 1 л. лютого с. р. въ сали театральнôй м у з и к а л ь н о - д е к л я м а т о р с к і й в е ч е р ъ при ласкавôй участи членôвъ львôвского хору мужеского. Програма: 1) В е р б и ц к і й: Цвѣты мои весняни; 2) Ж е л е н ь с к і й: Гавотъ; О г и н ь с к і й: Польонесъ; Ш о п е н ъ: Мазурокъ — ôтграe п. Р.; 3) Р у б и н ш т а й н ъ: O, wenn es immer so bliebe; Н о в а к о в с к і й: Пѣсня — ôтспѣвae п. Ц.; 4) В е р б и ц к і й: Прощанье — хоръ; Е н г е л ь с б е р г ъ: Muttersprache — хоръ съ сольомъ баритоновымъ; 5) Д а в и д о в ъ: Ой, у поли; К р о п и в н и ц к і й: Соловейко — ôтспѣвae п. Б.; 6) Ш е в ч е н к о: Титаръ — ôтдеклямуe п. В.; 7) Ж е л е н ь с к і й: Scherzo зъ сонаты д. 20 — ôтграe п. Р.; 8) М о н ю ш к о: Три Будрисы — ôтспѣвae п. Т.; 9) В а х н я н и н ъ: Нашъ рай — терцетъ на сопранъ, теноръ и басъ въ супроводѣ скрипокъ, фисгармоніи и фортепяну — выконаютъ п-нѣ Б. и пп. А., С., Л., Ц. и Р.; 10) Л и с е н к о: Ой, чого ты почорнѣло? — ôтспѣвae п. В.; 11) О т т о: Серенада — хоръ съ сольомъ баритоновымъ; Д ю р н е р ъ: Весна — хоръ. Початокъ точно о 8 год. вечеромъ. Цѣны мѣсць, не обмежаючи жертволюбности: крѣсло въ льожи и въ першихъ двохъ рядахъ 1·50 зр., дальшй крѣсла 1 зр., вступъ на салю 50 кр., вступъ для ученикôвъ 25 кр. Билетôвъ можна дôстати въ книгарни п. Чиллика, а вечеромъ при касѣ.

— **Руске акад. товариство „Дружный Лихвярь“ во Львовѣ** устроюе дня 2 (14) л ю т о г о с. р. въ великôй сали „Народного Дому“ м у з и к а л ь н о - д е к л я м а т о р с к і й в е ч е р ъ в р а з ъ с ъ т а н ц я м и. Програма першои части того вечера богата и занимаюча, а и друга часть забавна дае повну надѣю на розвеселенье охочои молодежи, тымъ бôльше, що то буде вже послѣдна забава съ танцями, яку устроюютъ Русины сихъ мясниць. Цѣлый дохôдъ зъ того вечера призначеный въ користь убогихъ рускихъ академикôвъ, тожь маемо повну надѣю, що нашй П. Т. Родимцѣ радо возьмутъ численну участь въ тôмъ вечерѣ, тымъ бôльше, що дохôдъ зъ сего вечера призначеный на пôдмогу убогои молодѣжи. Товариство „Дружный Лихвярь“ заявляючи стôлько жизненнои силы и працѣ, вповнѣ заслугуe на всяку пôдмогу нашихъ Родимцѣвъ. Запрошеня на сей вечеръ высылаются сими днями. Въ слѣдуючôмъ числѣ подамо повну програму. Цѣна мѣсць выноситъ: въ першихъ рядахъ мѣсце сидяче 1·50 зр., билетъ родинный 5 зр.; въ дальшихъ рядахъ 1 зр.; вступъ на салю 80 кр., а для товаришѣвъ „Др. Лихваря“ и „Акад. Кружка“ 50 кр.; на галеріи въ першихъ рядахъ мѣсце сидяче 1·50 зр., въ дальшихъ 1 зр. Грошѣ належитъ надсылати до акад. тов. „Дружный Лихвярь“ во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 14.

— **Зъ Коломыѣ** пишутъ намъ: Дня 3 (15) с. м. ôтбулося у насъ 28-е зъ ряду представленье руского аматорского товариства драматичного; ôтграно: „*Здраный Môстъ*“, 2-актову комедію зъ польского, и „*Старый и новый рôкъ*“, 1-актову комедію зъ нѣмецкого. Перша штука вдоволила зовсѣмъ публику, такъ що до самого змѣсту якъ и гры аматорôвъ; слабшій результатъ другои штуки. Гостей було въ першихъ мѣсцяхъ доволѣ; наспѣли теперь и нашй священики зъ окрестности, що насъ тымъ бôльше урадувало, позаякъ на двохъ попередныхъ представленяхъ не було нѣкого зъ села, хоть выслано запрошеня.

— **Зъ Самбора** пишутъ намъ: Ôтъ кôльканацяти днѣвъ гоститъ въ нашôмъ мѣстѣ руско-народный театръ пôдъ дирекцією п. Биберовича, котрый до сеи поры давъ 5 представлень. На теперь мусимо обмежитися на справозданю зъ послѣдного представленя, а зъ него окажеся працѣвитôсть и замилованье до штуки нашои дирекціи. Въ недѣлю представлено „*Бѣдну Марту*“ Воробкевича. О самôй штуцѣ замовчимо, позаякъ она знана вже ширшôй публицѣ ôтъ давна. Що до игры артистôвъ и артистокъ и въ загалѣ що до точнои и рутинованои режишеріи п. І. Грыневецкого сказати можна совѣстно, що коли наша дирекція и дальше буде такъ працювати, наша руска сцена перевысшитъ дотеперѣшнй рускй товариства драматичнй. Въ подрôбности ôтзначилися въ сво-

ихъ роляхъ п. Грыневецкій (Заруба), п. Стефуракъ (дякъ Хандыба), п-нѣ Биберовичева (Ирина), п-на Левицка, п. Санецкій (жидъ), п-нѣ Стефуракова (Марта), п-нѣ Моленцка (Настя) и п. Даниловичь. Особливо п-нѣ Стефуракова ôтдала свою ролю съ розумѣньемъ и выконала всѣ соля надсподѣвано добре; тôлько дуетъ въ четвертôмъ актѣ троха не такъ выпавъ, якъ треба, але сему бôльше выновата невправлена оркестра, чимъ спѣваки. Голосъ п. Даниловича всѣмъ подобався, шкода тôлько, що спѣвакъ не потрафивъ якось въ тôй штуцѣ его зъужитковати. Мы порадилибы п. Даниловичеви не легковажити сего скарбу, якій посѣдае, бо не кождый такимъ чистымъ и сильнымъ голосомъ може похвалитися. За тое игра и рухи на сценѣ п. Даниловича даютъ добре свѣдоцтво на рутинованого актора. Однакъ всѣ якинебудь похибки зникаютъ на супротивъ сего обстоятельства, що наша дирекція въ такъ короткôмъ часѣ здужала на стôлько пôдъучити новопоангажованй силы, що лише выпадае въ ей користь и дае певну надѣю на дальшій розвôй сценичнои штуки. Найбôльше подобався и зъентузіязмувавъ публику козакъ, котрый ôтгуляли дуже гарно п. Санецкій и п-на Левицка. Єсли й дальше такъ пôйде, наша сцена смѣло станути може побôчь львôвского польского театру. Участь публики на жаль не дуже численна, що насъ тымъ бôльше чудуе, бо еще жадному товариству драматичному не повелося зле въ Самборѣ.

— **На бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи во Львовѣ** жертвувала Всеч. п-нѣ Юд. Бучиньска зъ пôдъ Калуша 1 зр., котрый дôстала ôтъ злодѣя, щобы его не ôтдавати до суду. За сей даръ складае дирекція рускои гимназіи Всеч. п-нѣ Бучиньскій прилюдну подяку.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Зеркало“** въ ч-лѣ 2-ôмъ поступае що разъ успѣшнѣйше на щасливо выбранôй дорозѣ справдѣ веселого гумору и здоровои сатиры. Крôмъ гумористично-сатиричного представленя бѣжучихъ справъ зъ нашого теперѣшного житя политичного, въ котрôмъ то представленю все пробивается якъ найлучша интенція, подыбуемо въ „Зеркалѣ“ много такихъ по всѣ часы свѣжихъ, нѣколи нестарѣючихся дотепôвъ, замѣтокъ и розказôвъ, якими у Нѣмцѣвъ „Fliegende Blätter“ здобули собѣ незвычайно велике число все охочихъ читателѣвъ. Тожь можна мати надѣю, що наша читаюча публика щоразъ бôльше буде горнутись до „Зеркала“, якъ до справдѣ розвеселяючого и веселымъ гумором уздоровляючого гостя рускихъ родинъ.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Банкъ „Слявія“.** (*Дѣяльность и грошева фреквенція за мѣсяць вересень, жовтень и листопадъ 1881.*) Въ протягу того часу завязано въ всѣхъ секціяхъ убезпечень (I-V) на житье, противъ огневôй шкодѣ и градовôй новыхъ убезпечень разомъ 13445 на капиталъ 16,330.307·92 зр., зъ котрыхъ преміи и побôчнй належитости выносятъ 443.860·82 зр. Вынагороджень за шкоды выплачено въ тôмъ періодѣ въ всѣхъ секціяхъ 300.299 65 зр. Въ протягу тыхъ трехъ мѣсяцѣвъ вложено до касъ задатковыхъ 238.241·31 зр. и пожичено на гипотеки 686.765·49 зр. — Грошева фреквенція въ центральнôй касѣ за мѣсяць вересень, жовтень и листопадъ 1881: приходъ 1,165.751·04 зр., розходъ 1,164.999·39 зр. Пожарными сикавками обдѣлено чотыри мѣста въ Чехахъ и Украхъ. Ôтъ 1 сѣчня до кôнця листопада 1881 завязано въ всѣхъ секціяхъ новыхъ убезпечень 65019 на капиталъ 69,331.717·16 зр., за премію и побôчнй належитости 1,574.753·54 зр., и выплачено въ протягу того часу вынагороджень за понесенй страты въ всѣхъ секціяхъ 734.332·45 зр. *Автономичне товарисшво для убезпечень доходôвъ и пенсій для хлѣборобôвъ, ремѣсникôвъ, урядникôвъ и т. п.* тѣшится що разъ бôльшимъ успѣхомъ у публики и чимъ разъ бôльше проникае тою мыслею и важнôсть того рода убезпеченя есть узнаною въ всѣхъ верствахъ суспôльности. Найлѣпшій доказъ того — се число членôвъ того товариства; зголосилося бо — до кôнця листопада 1881 вже 585 членôвъ, субскрибованй вкладки досягали зр. 395.914·52, а убезпеченй доходы и пенсіи 97.656·74 зр. Пенсійный звязокъ заступникôвъ числивъ до 30 листопада м. р. 3484 участникôвъ и фондъ пенсійный досягнувъ высокости зр. 20.429·85.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничну институцію одержавъ о. И. Руденьскій зъ Пужникъ на Побереже дек. устецкого.

Завѣдательство одержавъ о. Н. Кумановскій зъ Побережа въ Пужникахъ дек. товмацкого.

Мѣстодеканами на деканатъ бобрецкій именованй: оо. И. Штогринъ зъ Стрѣлокъ и Л. Сосновскій зъ Николаева.

Похвальнй грамоты одержали: 1) ô т ъ м и т р о п. о р д и н а р і я т у за невтомиму катихизацію молодежи и отверезенье народа: оо. Т. Добряньскій въ Акрышорахъ, С. Павлюкъ въ Ключевѣ малôмъ, Ю. Дрогомирецкій въ Космачи и Е. Шухевичь въ Березовѣ; 2) ô т ъ к р а е в о и р а д ы ш к ô л ь н о и за ревне и старанне удѣлюванье науки религіи въ своихъ школахъ: оо. Г. Ярема въ Бродахъ, І. Сѣрка въ Гаяхъ старобродскихъ, І. Токарь въ Пôдгайчикахъ, Т. Доманикъ въ Ляшкахъ королевскихъ, С. Ткачуникъ въ Борцевѣ, Т. Петрусевичь въ Єзуполи и И. Дзеровичь въ Рогатынѣ.

Признательнôсть ôтъ митроп. ординаріяту за невтомиму катихизацію молодежи и отверезенье народа одержали всѣ священики дек. пѣстыньского, котрй не одержали похвальныхъ грамотъ.

Ремунераціи за удѣлюванье науки религіи одержали слѣдуючй катихиты: при I школѣ 4-клясовôй мужескôй въ Коломыѣ 31 зр. 66 кр., при II школѣ 4-клясовôй мужескôй въ Коломыѣ 12 зр. 66 кр., при школѣ 4-кл. женьскôй въ Коломыѣ 12 зр. 66 кр., при школѣ 4-кл. мѣшанôй въ Косовѣ 50 зр. 66 кр., при школѣ 4-кл. мужескôй въ Кутахъ 31 зр. 66 кр. и о. А. Поляньскій, катихитъ при школѣ Єлисаветы во Львовѣ, 25 зр.

Въ пропозицію принятй: а) на парохію Л у б я н к и в ы ж н й дек. збараского: оо. 1) Е. Грабовичь зъ Мшанця, 2) М. Мацѣевскій зъ Кутковець, 3) И. Рейтаровскій зъ Черниховець, дальше И. Лукасевичь зъ Розгадова и И. Алеськевичь зъ Хмелискъ; б) на пар. Д о б р о в о д ы дек. збараского: оо. 1) Е. Грабовичь зъ Мшанця, 2) Д. Бачиньскій зъ Драганôвки, 3) И. Лукасевичь зъ Розгадова, дальше И. Рейтаровскій, сотрудникъ успеньскои церкви во Львовѣ; в) на Ч е х и дек. олеского: оо. 1) М. Колѣнковскій зъ Радча, 2) Е. Тарнавскій зъ Барылова, 3) А. Одежиньскій зъ Высоцка, дальше Л. Витошиньскій зъ Глубокого, Ю. Мандычевскій зъ Бѣлявець, Н. Стрѣльбицкій зъ Яснискъ, П. Гулай зъ Славнои, Л. Войтовичь зъ Ражнева, А. Юркевичь зъ Убиня и Ю. Дорожиньскій зъ Берлина; г) на Т ы с ь м е н и ч а н ы дек. тысьменицкого: оо. 1) С. Конопка зъ Вовкова, 2) П. Руденьскій зъ Жиравки, 3) И. Мардаровичь зъ Вовчинець, дальше М. Дрогомирецкій зъ Стѣнки, Е. Сабатъ зъ Куропатникъ и А. Бѣлинкевичь зъ Тысьменичанъ; д) на парохію Ч е р н ô в ц ѣ: оо. 1) Юл. Сембратовичь, почет. крылошанинъ и парохъ при церквѣ св. Петра и Павла во Львовѣ, 2) Теодоръ Лисевичь, почет. крылошанинъ и парохъ въ Кутахъ Старыхъ, 3) Николай Устыяновичь, конс. совѣтникъ и парохъ въ Сучавѣ, дальше о. Игнатій Дзеровичь, деканъ зъ Товмача. (О. Василій Залозецкій предложивъ прошенье по терминѣ, длятого не вôйшовъ до пропозиціи.)

Зъ державного трибуналу.

Вѣдень 20 сѣчня 1882.

(*М.*) *Кто мае право жалитися въ случаю нарушеня запорученого Арт. XIII основныхъ законôвъ зъ 21 грудня 1867 Ч. 142 В. з. д. права свобôдного высказуваня гадокъ словомъ, письмомъ и друкомъ?*) Середъ теперѣшного, въ многомъ безôтрадного положеня Русинôвъ въ Галичинѣ, супротивъ частого обмежуваня а нерѣдко и явного нарушуваня правъ, запорученыхъ основными законами, немалои ваги есть рѣшенье державного трибуналу, яке запало дня 6 (18) сѣчня с. р. въ справѣ жалобы п. Володимира Барвѣньского противъ ц. к. министерства внутрѣшныхъ справъ и ц. к. Намѣстництва зъ причины вѣдомои читателямъ „Дѣла“ заборони, публично выголосити гдекй уступы (о причинахъ упадку Польщи и о арендованю церковь жидами) зъ напечатаного ôтчиту: „Въ столѣтнй роковины вступленя на австр. престолъ цѣсаря Іосифа II“. Розправа передъ державнымъ трибуналомъ ôтбулась минувшого понедѣлка пôдъ проводомъ президента Є. Е. дра Іос. Унгера. П. В. Барвѣньскій особисто пôддержувавъ свою жалобу, министерство внутр. справъ заступавъ совѣтникъ двору Екгардтъ. Зô взгляду на рѣшенье, яке выдавъ державный трибуналъ, подаю лише тй части промовъ обохъ сторôнъ, котрй ôтносятся безпосередно до сего рѣшеня. „Нѣмъ вôйду въ мериторичный розбôръ обороны в. министерства внут. справъ“, були менше-бôльше слова промовы п. Б-ого, „мушу передовсѣмъ ôтповѣсти на два ф о р м а л ь н й замѣты, пôднесенй министерствомъ противъ моеи жалобы. Першій замѣтъ змѣряе до того, що моя жалоба запôзно внесена; другій до того, що я не маю правнои легитимаціи зъ причины выданого заказу выступати съ жалобою, пôсля того, якъ т. зв. іосифиньскій комитетъ не спротивився зъ своеи стороны тому заказови отже тымъ самымъ ему пôддався.“ Що до першого замѣту п. Б. предкладае почтовй рецеписы и выказуе, що жалоба внесена въ часѣ (14-ти днѣвъ) правно означенôмъ. Що до другого замѣту говоривъ п. Б. дальше такъ: „Сей замѣтъ опирае министерство передовсѣмъ 1) на §. 19 найвыс. рѣшеня и розпорядженя зъ 10 липця 1850 ч. 125 кр. законôвъ для Галичины и на §. 14 закона зъ 10 сѣчня 1853 о организаціи политичныхъ властей, а 2) на тôмъ, що заказъ выголосити згаданй уступы зъ ôтчиту бувъ выданый не на мои руки, отже не противъ моеи особы, але на руки іосифиньского комитету, именно на руки о. крыл. Павликова, а скоро сей комитетъ сей заказъ принявъ и противъ него не ремонструвавъ, то я не маю права вносити жалобы. Що до першого аргументу, то що найбôльше тôлько въ однôй точцѣ мôгбы я почасти погодитись съ выводами обороны министерства, а именно, що пôсля наведеныхъ законныхъ приписôвъ право призволеня (das Bewilligungsrecht) а взглядно право забороны ц. к. Намѣстництва новинно було законно обмежитись лише на музикально-декляматорску часть устроеного вечера, але нѣякимъ чиномъ на мôй ôтчитъ, що отже ц. к. Намѣстництво розтягаючи противъ припису законôвъ те свое право превентивнои цензуры такожь и на мôй ôтчитъ, поступило собѣ поза границѣ свого законно означеного круга дѣланя, а то тымъ бôльше, що превентивна цензура пôсля обовязуючихъ законôвъ конституційныхъ не може мати мѣсця въ Австріи. Такъ §. 19 розпорядженя зъ 10 липця 1851 якъ и §. 14 закона зъ 10 сѣчня 1853 (тутъ ôтчитуе дотычащй приписы) признае полицейнôй власти а взглядно ц. к. Намѣстництву лише право призволяти на театральнй представленя, публичнй видовища (Schauspiele), на декляматорскй и музикальнй продукціи и на публичнй продукціи, — але не на ôтчиты и бесѣды держанй на публичныхъ або на замкнене кôльце участникôвъ обмеженыхъ зборахъ.“ (*Д. б.*)

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Вп. п. Ольга Б. Сталося по Вашôй воли. „Библіотека“ буде Вамъ высылатись. *Вп. Д. въ П.* О секвестраторахъ податковыхъ була вже просторонна статя въ „Дѣлѣ“ минувшого року. Въ тôй самôй справѣ говоривъ мин. року пос. о. Озаркевичь въ радѣ державнôй, а поставлена нимъ резолюція о устороненю кривдъ и реформѣ побору податкôвъ зôстала поперта и принята. Якъ намъ звѣщаютъ, въ министерствѣ выготовляютъ вже дотычащій проектъ закона. Понеже Ваша допись не подае новыхъ фактôвъ, проте не можемо ей мѣстити. Впрочѣмъ витаемо Вашй дописи дуже радо, а если не кождого разу ихъ замѣщуемо, то лише зô взгляду на предвиджену ихъ судьбу зъ стороны цензуры. *Вч. допис. зъ Сн.* De mortuis nil nisi bene. *Вч. Д. въ З.* Добре. Адреса буде змѣнена. *Вч. п. С. въ С.* Скоро не маемо самои повѣсти пôдъ рукою, не можемо сказати нѣчого рѣшаючого. Але радо повитаемо Вашу словесну працю — и если она буде объемомъ бôльша, якъ Вы заповѣдаете, то мы готовй бы ей умѣстити въ „Библіотецѣ повѣстей“. Бôльше листомъ. *Хв. читальня въ Л.* Надôслане справозданье буде умѣщене въ слѣдуючôмъ ч-лѣ. *Дописователямъ зô Львова.* Дописи будутъ умѣщенй въ слѣдуючôмъ ч-лѣ.

☞ **До сего ч-ла долучаеся ч. 2 „Зеркала“ на оказъ.**

Накладомъ редакціи „Дѣла“ вышли:

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,
образокъ зъ галицкого житя,
написавъ Василь Барвѣнокъ
стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр.. съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,
повѣсть знаменитого английского писателя К. Диккенса.
Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ПИСАРЬ,
обзнакомленый добре зъ веденьемъ дѣлъ громадскихъ пошукуе посады. — Близшй поясненя пôдъ адресою: до администраціи „Дѣла“ (А. П. Львôвъ, Пôдвалье ч. 7.)

СЕВЕРИНЪ БУДКОВСКІЙ,
бувшій балетмайстеръ театрôвъ варшавскихъ
розпочинае
курсъ найновѣйшихъ танцѣвъ сальоновыхъ, товарискихъ и сольопописовыхъ,
якъ такожь
Курсъ гимнастики
такъ въ домахъ приватныхъ, якъ и въ власнôмъ помешканю.
въ ринку ч. 12, I поверхъ.
(12—12)

Того еще не було,
що можна дôстати за 7·80 зр.

Прехорошій гарнитуръ столовый зъ ново-вынайденои имитаціи срѣбла, що до нынѣ стояло 40 зр., котрый остане бѣлымъ мовьбы 14-лутове срѣбло, за що даю 20-лѣтну гваранцію, именно:
6 штукъ ножôвъ столовыхъ
6 „ вилокъ зъ одной шт.
6 „ ложокъ столовыхъ
6 „ пôдставокъ пожовыхъ
12 „ ложочокъ до кавы
6 „ кубкôвъ до яецъ
6 „ хорошихъ филижанк.
2 штуки хохль, одна до росолу, друга до сметанки
2 штуки великихъ сальоновыхъ лѣхтарѣвъ
1 штука высѣвача до цукру або перцю. (17—24)
1 штука ситця до гербаты.

60 штукъ. Всѣ тутъ наведенй величавй предметы стоятъ разомъ **7 зр. 80 кр**. Замовленя за надôсланьемъ готôвки або за послѣплатою такъ довго, якъ стане запасу, сповняе

Панъ А. Л. ГУТМАНЪ,
генеральный складъ фабрики имитаціи срѣбла
Вѣдень 1, Fleischmarkt 6.

I. ЩЕРБА & I. РИГЕЛЬ
столярѣ (2—3)
во Львовѣ при улици Францѣшканьскôй, ч. 11
поручаютъ свою
НОВООДКРЫТУ РОБОТНЮ
ВЫРОБÔВЪ СТОЛЯРСКИХЪ
такъ **меблевыхъ** якъ и **будовляныхъ**; рôвножь всякй **знарядженя склеповй**, выконуемъ наймоднѣйше, найстараннѣйше и **зъ сухого матеріялу.**
Поручаючи свою робôтню ласкавымъ взглядамъ ВП. Землякôвъ, просимъ о ласкавй замовленя, котрй выконуемо въ найкоротшôмъ часѣ и по найнисшихъ цѣнахъ.

Ôткрываеся предплата
1882. на Р. III.
„Господаря и Промышленника“,
котрый съ р. 1882 буде выходити въ бôльшôмъ форматѣ (о 1½ цаля ширшôмъ, а о добрый цаль довшôмъ), въ найбôльшôмъ октавѣ, якъ до теперь, кождого 1-го и 16-го въ мѣсяця въ объемѣ одного листа и мѣстити буде въ текстѣ, дотычачôмъ господарства сельского, промыслу домового, ремесла и купецтва численнй илюстраціи.

Пренумерата стоитъ съ пересыл. — за границю
за весь рôкъ 3 зр. — 3 зр. 24 кр.
за пôвъ року 1 зр. 60 кр. — 1 „ 72 „

Для П. Т. Пренумерантôвъ даемъ въ инсератахъ осьму часть стороны разъ на 3 мѣсяцѣ до диспозиціи безплатно, тамъ можутъ оголошувати, що маютъ продати, або що набути.

Скоре замовленье газеты есть для выдавництва майже подвôйною заплатою; — численнй опôзненя приносятъ утрату, о якôй опôзняючійся и не гадаютъ.

Просимъ и выжидаемъ численнѣйшихъ и скорѣйшихъ замовлень, и въ упованю остаемъ

съ почтеніемъ
Редакція „Господаря и Промышленника“
въ Станиславовѣ.

Выключный складъ
гербаты россійской
ИЗИДОРА ВОЛЯ
во Львовѣ, улиця Сикстуска, ч. 6.

Цѣникъ		½ кл. зр.	кр
Конго, дуже добра		1	40
Каусъ-ôвъ, найлучша melange		1	80
„ чорна		1	60
Сухонгъ, добôрна		2	—
„ найлучша		3	—
„ „ melange Р.		3	—
Караванова	Фу-гу-фу Нр. I.	3	20
	„ „ II.	4	60
	„ „ III.	6	—
	К. & С. Поповъ 1 р. 60 к.	2	40
	„ 2 р. — к.	3	—
	„ 2 р. 50 к.	3	75

Порохъ зъ гербаты ôтъ 1 зр. 20 кр. до 2 зр. 50 кр.
(4—10)
Цѣники на жаданье **gratis**.

Одержуе правильно що тыждня **свѣжій транспорты найлучшои гербаты зъ Москвы** и поручае ей по цѣнахъ побôчъ стоячого **цѣнника** ☞

Замовленя выконуются якъ найточнѣйше и скоро, такожъ за **послѣплатою опакованье franco.**

ЮСИФЪ ЧЕРНИЦКІЙ
передъ тымъ
Густавъ Вихертъ,
рукавичникъ и бандажистъ
во Львовѣ, ринокъ, ч. 28.
поручае ласкавымъ взглядамъ свôй складъ всякого рода
товарôвъ рукавичныхъ власного выробу
именно:
американьскй оленковй споднѣ и кафтаны, въ всѣхъ **найновѣйшихъ фарбахъ дамскй, мужескй и мундуровй рукавички** всякого рода, именно: оленковй, серновй, козловй, дуньскй, glacée стебнованй якъ также ведничо шитй; шкôры лосевй и оленковй до покрытя лôжокъ, подушокъ, торбы ловецкй, шапки мундуровй и цивильнй, шалики, краватки, шельки, шнурôвки, бандажѣ, пончохи гумелястичнй и шнурованй.
Также принимае замовленя на всѣлякй выробы, входячй въ обсѣмъ рукавичництва, якъ оправу гафтованыхъ **подушокъ, шельокъ, капочокъ** и т. и.
☞ **по постоянныхъ умѣркованыхъ цѣнахъ.**
Замовленя зъ провинціи выконуются ôтворотною почтою.
Ринокъ, ч. 28.
(—?)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — Отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 5. Львôвъ, Середа 20 сѣчня (1 лютого) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылкѣ и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня *принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. отъ одной строчки печатной.*

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: *на самъ додатокъ:*
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Блудній дороги.

Справа громады Гиличокъ все єще не сходитъ зъ дневного порядку. Она обговорюється всѣма дневниками — особливо польскими — на всѣ боки и на всѣ заставки, але зъ всего того выходитъ одно: чимъ бôльше шуму, тымъ бôльше дыму. Єсли ходитъ тымъ крикливымъ голосамъ о то, затьмити головну справу, закрыти властиве зло и затанти властиве жерело сего зла, то се, треба признати, удалося имъ якъ не можна лучше. „Зайшовъ разячій и болючій выпадокъ въ Гиличкахъ“, пише кракôвска Reforma въ ч. 26-ôмъ. „Доказуе ôнъ ясно istnienia prawosławnej, a *więc* (!!) rosyjskiej agitacyi“. Дальше жалуєся Reforma, що не услухано въ лѣтѣ голосу загорѣлыхъ польонизаторôвъ, пôднесеного на тайнôмъ засѣданю „кола польскихъ послôвъ“, и не ôтобрано Русинамъ „конституційнои свободы печати, зôбрань и товариствъ“. „Такъ якъ доси“ — кôнчитъ Reforma — „не може на дальше остатись безъ очевиднои шкоды для краю и державы“. Наводимо сей ôтзывъ Reform-ы для того, що ôнъ єсть вѣрнымъ, майже дословнымъ выразомъ всѣхъ голосôвъ, якй лише пôдносятся теперь въ польскихъ дневникахъ о станѣ Русинôвъ въ Галичинѣ. Всюда той самъ бракъ логики, всюда те саме перекрученье фактôвъ, всюда той самъ алярмъ о легіонахъ россійскихъ агентôвъ и о запроданости Русинôвъ, всюда рôвно зле удавана горяча льояльнôсть, але нѣгде слѣду щирои правды и правдивого поясненя справы.

Не хочемо говорити о такôй вже не тôлько неполитичнôй, але и нельогичнôй безтактовности, що тй самй нѣбы то дуже льояльнй и щиро-австрійскй патріоты польскй въ тôмъ самôмъ числѣ на однôй сторонѣ надѣваютъ мундуръ ц. к. полицая и денунціюютъ вѣдомо **ложно всѣхъ** Русинôвъ о россійску, отже противу-австрійску пропаганду, а на другôй сторонѣ того самого числа остентаційно увѣряютъ, що „nie wyrzekamy się ideału Polski“ (гл. ôтповѣдъ Reform-ы новôй „Press-ѣ“ въ ч. 14), або якъ популярно-польске письмо „Wieniec“ ч. 1 зъ р. 1882 въ статіи п. з. „Przyszłość Polski“ взываєвже навѣть досыть явно до ôтбудованя Польщѣ „ôтъ моря до моря“, ставитъ се непогибнымъ ідеалоимъ всѣхъ Полякôвъ, высшимъ „nad wszelkie prace w Sejmie, w szkole, w urzędzie i w tej twardej pracy o kawałek chleba“ и выразно говоритъ: „gdy to pragnienie ogarnie masy polskiego ludu, wówczas z tego pnia zdrowego wyrośnie olbrzymie drzewo, pod którego cieniem spoczniemy po odzyskaniu ojczyzny, a na którego szczycie odbuduje gniazdo — *orzeł biały*“.

Не хочемо говорити о тôмъ, якимъ правомъ тй самй „сторожѣ“ всѣхъ можливыхъ тôлько не австрійскихъ и не загальнокраєвыхъ интересôвъ выступаютъ съ такими клеветами и алярмами противъ цѣлого руского народа, съ якими єще не выступавъ нѣкто нѣ противъ одного народа. Єсли ходитъ о яку противудержавну агитацію и о якй заговоры противъ цѣлости Австріи, то мы вповнѣ увѣренй, що австрійске правительство дасть собѣ раду безъ помочи такъ недостовѣрныхъ помагачѣвъ и „сторожѣвъ“ и що єсли памятаєна рускй Гнилички, то єще бôльше повинно памятати и буде памятати на польскй Кобыляне и Ленку. Мы спокôйно выжидаємо выслѣдку урядовыхъ слѣдствъ, хотьбы они велися навѣть особами толеруючими „odbudowanie gniazda— orła białego.“ Мы не маємо нѣ права нѣ причины выпереджувати выслѣдкôвъ розпочатого слѣдства. Скажемо тôлько, що рускій народъ выжидаєкôнця сего слѣдства съ повнымъ спокоємъ, бо рускому народови залежитъ може найбôльше на розъясненю правды и розсвѣченю такъ шумно и безвстыдно розсѣваныхъ клеветъ о всѣхъ Русинахъ, а чейже строге слѣдство буде доказомъ, скôлько правды въ тôмъ клеветливôмъ обжалованю цѣлого руского народа, и чи та якй суть агитаторы и агитаціи.

Але мы звернемо увагу на головну справу, яка объявилась въ поступку Гнилицкои громады, на справу, котрою повинна занятися поважна публицистика, щиро бажаюча добра такъ свому народови и краєви, якъ и цѣлôй державѣ.

Чи поступокъ Гнилицкои громады выйшовъ зъ власнои волѣ, чи зъ заохоты сего або того лиця, чи перехôдъ на православіе може вважатись „россійскою агитацією“ чи нѣ, — про те не будемо спорити. Але безспорнымъ фактомъ останеся, що Гнилицка громада рѣшилась до сего поступку задля конкуренційныхъ тягарôвъ, якй мусѣла поносити такъ на свою дочерну (филіяльну) якъ и на матерну церковь, и задля того, що не хотѣли выслухати єи довголѣтныхъ просьбъ о утворенье самостôйного приходу въ єи селѣ, котре числитъ 800 душъ, а мимо того муситъ въ всѣхъ церковныхъ справахъ, въ всѣхъ потребахъ и церковныхъ обходахъ и обрядахъ ôтноситись до парохіи ôтдаленои майже милю ôтъ Гиличокъ. Се була головна, неоспорима причина поступку Гнилицкои громады и съ тымъ Гиличане не тôлько не таятся, але отверто ставлятъ выслуханье тыхъ ихъ жалобъ и усуненье своєи кривды яко условіе повороту на лоно уніятскои церкви.

Несправедливôсть розкладу конкуренційныхъ даткôвъ, недостатки нашои уставы конкуренційнои, неôтповѣднôсть дотеперѣшнои надмѣрнои концентраціи рускихъ приходôвъ и дальша тенденція до єще бôльшои и неôтповѣднѣйшои концентраціи — ось тй справы и тй жерела зла, якй повиненъ передовсѣмъ доглянути кождый добромыслячій человѣкъ въ стôлько окричанôй але и закричанôй справѣ Гнилицкои громады. Чижь не стоялобы труду глубше задуматись надъ тыми справами?

Недостатки конкуренційнои уставы узнавъ вже навѣть краєвый выдѣлъ, але реформа сеи уставы въ дусѣ справедливости все єще остаєся лише — добрымъ замѣромъ — проєктомъ!

Ôтъ Іосифиньскихъ часôвъ а именно ôтъ р. 1783 панує у насъ тенденція концентраціи рускихъ приходôвъ. Въ другихъ краяхъ коронныхъ старанося о те, щобы приходы не були надмѣрно и неôтповѣдно стяганй, щобы прихожане скôлько можна були близько церкви, а приходникъ скôлько можна близько своихъ прихожанъ. И у насъ поручено надв. декретомъ зъ 12 вересня 1782 регуляційнôй комисіи, щобы не стягано такихъ приходôвъ, котрй суть самй для себе ôтрубными громадами и числятъ надъ 700 душъ, якъ и такихъ, котрй вже маютъ свою церкву и ерекцію приходску, а суть малопристуннй зъ иншихъ мѣсцевостей. Хотяй дальше найвыс. рѣшеньемъ зъ 23 серпня 1810 ч. 11.714 поручено при регуляціи мати на увазѣ моральне добро прихожанъ, ихъ выгоду въ учащаню до церкви и можнôсть безпосередного морального вплыву приходника на прихожанъ та легкôсть ихъ взаимныхъ ôтношень, — то мимо того стягнено ôтъ р. 1783 до новѣйшихъ часôвъ лише въ львôвскôй гр. кат. Архіепархіи 650 передъ тымъ зовсѣмъ самостôйныхъ приходôвъ и то власне безъ взгляду на що ино указанй диревтивы регуляціи приходôвъ. Та концентрація ôтбулася менше-бôльше въ такій способôбъ, що утворено парохіи неразъ о кôлька квадратовыхъ миль объему, або такъ, якъ се видимо въ Гиличкахъ, где до парохіи Гнилицѣ, котра сама числитъ надъ 1500 душъ, долучено о $^3/_4$ милѣ ôтдаленый прихôдъ съ 800 душами. Новѣйшими часами, именно єще за урядованя бл. п. гр. Голуховского, мимо представленя гр. кат. Ординаріяту и явнои шкоды для морального добра прихожанъ, проєктовано, якъ звѣстно, єще дальшу концентрацію 210 приходôвъ, дотеперь ôтрубныхъ. Може бути, що такою концентрацією надѣянося ослабити вплывъ руского духовеньства на народъ, але якъ показуютъ теперь факта, таке поступованье выходитъ не тôлько на шкоду одного руского духовеньства, але и на шкоду народа и цѣлои державы.

Не потребуємо тутъ широко розводитисьнадъ тымъ, якъ вже ôтъ довшого часу загорѣлй политики польскй стараются всѣлякими способами пôдкопувати повагу руского духовеньства. Рѣчь се дуже сумна, але и надто добре загально звѣстна. Тôлько усиліямъ руского духовеньства и незатраченôй єще силѣ моральнôй нашого народа треба завдячувати, що дотеперѣшна политика вороговання противъ всего, що руске, отже и противъ руского духовеньства не попхала нашого народу и краю въ безодню крайнои деморализаціи. Але коли та политика остаєся незмѣненою, коли добромысляча часть краєвого населеня заховуєся бездѣльно супротивъ такихъ облудныхъ махинацій, коли пустй крики и злобнй клеветы грозятъ до крыхты приглушити здоровый умъ загалу, то наспѣла пора, съ цѣлою серіозностею остерегчи передъ дальшими необходимыми наслѣдствами такихъ блудныхъ дорôгъ. Кто сѣєвѣтеръ, збираєбурю. Накидаючись на все, що лише руске, не поважаючи найдорожшихъ скарбôвъ и традицій народныхъ, оклеветуючи систематично всякій хочьбы найчестнѣйшій и найблагороднѣйшій объявъ житя руского народу, тероризуючи єго злобно-клеветливыми криками єдино для того, що рускій нарôдъ радъ лише въ згодѣ жити съ польскимъ народомъ, але нѣякъ не хоче попирати реставраційно-гегемоничныхъ замѣрôвъ перестарѣло-польскихъ, — таке поступованье може бути лише на руку зарôвно ворогамъ руского народу, якъ и ворогамъ цѣлого краю и цѣлои державы. Пора отрястися всѣмъ добромысличимъ зъ дотеперѣшнои пасивности, пора взятися до щирои а хосеннои працѣ, поважно задуматись надъ необходимыми реформами не тôлько церковнои конкуренціи, ôтповѣдного роздѣлу надмѣрно сконцентрованыхъ приходôвъ, але такожь и надъ поправою матеріяльного быту духовеньства, надъ уладженьемъ утяжливыхъ и часто деморализуючихъ анормальностей, т. з. jura stolae, пора зрозумѣти добрй интенціи руского духовеньства и пôдпомогчи ихъ, а не вывертати насильною латинизацією, пора зрозумѣти вагу питомои просвѣты народнои и замѣсть польонизовати, щиро и дружно пôдпомагати усилія тыхъ рускихъ товариствъ просвѣтныхъ, котрй вже навѣть пôсля признаня самого кр. Выдѣлу, положили доси не мало заслугъ около пôднесеня народнои просвѣты. Пора наконець полишити вражду противъ Русинôвъ и замѣстъ уганятись за неосущимыми идеалами реставраційными, взятися до серіознои працѣ надъ добромъ и будучностею краю, котрому грозитъ страшна руина, єсли дальше потреваютъ дотеперѣшнй безъôтрадній ôтношеня.

Съ великимъ жалемъ мусимо замѣтити, що та сама, ôтъ нашихъ противникôвъ перейнята слабôсть пустои крикливости и шкодливои демонстраційности здаєся прокидатись мѣжь гдекотрыми Русинами. Такй объявы суть єще вправдѣ, на щастье, лише єдиничными, але зъ огляду на добро руского народа уважаємо нашимъ обовязкомъ остерегчи передъ такими блудными дорогами. Моглобы здаватись, що гдекому зъ галицкихъ Русинôвъ выдаєся „православна пропаганда“ ôтповѣднымъ antidotum противъ починкôвъ противникôвъ Руси и противъ польонизаціи. Таке бодай враженье вынесли мы прочитавши въ ч. 5-ôмъ „Слова“ остентаційне заявленье п. дра Николая Наумовича, що ôнъ „симпатизувавъ съ намѣреньемъ Гниличанъ“ перейти на лоно православнои вѣры и „ободрявъ ихъ“ въ тôмъ дѣлѣ и що для доказаня, „що на пути насильного поляченя Руси дальше ити не льзя“ — ôнъ „возвращаєсь къ вѣрѣ своихъ праотцѣвъ“, при чѣмъ увѣряє о своєй непоколебимôй австрійскôй льояльности. Єсли дръ Н. Наумовичь хотѣвъ лише скористати зъ прислугуючого въ Австріи кождому права свобôднои змѣны свого вѣроисповѣданя, то не можемо остаточно нѣчого мати противъ того, але тогды не розумѣемо причины остентаційного „заявленя“ такого для загалу Русинôвъ зовсѣмъ рôвнодушного поступку. Єслижь ходило тутъ о пôднесенье „православнои пропаганды“, то мусимо такій поступокъ назвати рѣшучо зовсѣмъ нещасливымъ. Не вжежь можна бачити добро Руси въ тôмъ, єслибы до такъ рôжныхъ спорôвъ, роздираючихъ лоно нашои Руси, прибули єще споры религійнй? Нынѣ можутъ Русины бодай межи собою въ згодѣ жити безъ взгляду на те, що однй православнй, другй уніяты, а третй римско-католики. Наша Русь выдвигнулась бодай до тои толеранціи, такъ необходимои для єи цѣлости и згоды народнои, що вѣроисповѣднй рôжницѣ не творятъ причины роздору. Чижь малибы мы и тутъ шукати за роздорами на радôсть нашихъ противникôвъ, а на нашу очевидну шкоду? Щирый патріотъ повиненъ надъ тымъ добре задуматись. Наша Русь не дасться звести зъ правои дороги, не впуститъ въ своє лоно религійныхъ спорôвъ и роздорôвъ и всякй такй усилія розбôются о здоровый розумъ руского народа. Працюймо щиро и **позитивно** для народа, а не заражаймось крикливостею нашихъ противникôвъ и не бавмося въ пустй и шкодливй демонстраціи. Добро нашого народа, нашь патріотизмъ, наказуютъ намъ не ôтвертатись ôтъ неутомимои поважнои и позитивнои працѣ народнои. Sapienti sat.

ДОПИСИ.

Зъ всходнои Галичины.

(*Станъ нашои политики на внѣ. — II. Признаки нового звороту внутрѣшнои политики Австріи.*)

Не легка се задача для Австріи, статися державою всѣхъ своихъ народôвъ. Австрія єсть безперечно одною въ найбôльше рôжнонародныхъ державъ Европы. Вже се одно дуже утрудняє сю задачу державного устрою, основаного на згодѣ и спôльныхъ интересахъ всѣхъ народôвъ входячихъ въ державу. Правду сказати доси не сотворено єще прототипу — взôрця добре уладженои державы много народнои. Дуже часто указаютъ на Швайцарію, яко на взорець такои державы. Однакожь Швайцарія надто маленька держава, а до того находится въ надто выняткôвыхъ условіяхъ природнои конфигураціи, щобъ могла служити повнымъ и всестороннымъ взôрцемъ устрою многонароднои державы. Пытанье такого щасливого устрою державного въ широкихъ розмѣрахъ маєрѣшити доперва Австрія. А коли рѣшенье сего пытаня вже само собою трудне, то єще труднѣйше стаєоно въ практицѣ въ Австріи, где не тôлько маємо много рôжныхъ народностей, где степень культуры тыхъ народностей єсть дуже рôжнородный; але где заразомъ выступаютъ супротивнй интересы не тôлько одныхъ народôвъ але и краѣвъ коронныхъ, яко одноцѣльныхъ частей державныхъ. Крôмъ суперечныхъ и доси не полагодженыхъ интересôвъ Нѣмцѣвъ а Чехôвъ, Нѣмцѣвъ а Словенцѣвъ, Полякôвъ а Русинôвъ, Русинôвъ а Ромунôвъ и т. д., — маємо єще не менше суперечнй и рôвножь неполагодженй интересы Чехіи, Галичины, Тиролю Дальмаціи, Шлєзіи и т. д. Крôмъ пытаня федеративнои звязы австрійскихъ народôвъ, маємо єще пытанье федеративнои звязи австрійскихъ краѣвъ коронныхъ. Жаданя, поставленй свого часу въ такъ званôмъ „ческôмъ правѣ державнôмъ“ не суть

лише жаданьемъ рôвноправности ческого народа, але заразомъ вже й жаданьемъ признаня широкои автономіи ческому королевству (въ родѣ угорского корокевства). Такѝ самѝ, хочь меншѝ жаданя нагадує звѣстна резолюція галицкого сойму зъ р. 1867 о „автономіи королевства Галичины вразъ съ вел. княжествомъ краковскимъ и т. д.“ Нынѣ вправдѣ притихло вже троха се остре пытанье „автономіи краѣвъ“, споры ведутся головно задля рôвноуправненя народôвъ, але мимо того пытанье щасливого и успѣшного перестрою державного Австріи яко державы своихъ народôвъ остаѥся все таки дуже тяжкою задачею. Тожь и не можна дивуватись, що розвязка сего многоважного, бо жизненного пытаня Австріи посуваѥся напередъ дуже помало, майже незначно. Вже повныхъ три лѣтъ урядує министерство „помиреня всѣхъ народôвъ“ и мимо многихъ усилій справа сего помиреня якось о не богато посуваѥся напередъ. Многимъ може се выдаватись вже цѣлковитою неудачею гадки помиреня, многимъ може выдаватись теперѣшный станъ о много бôльше безвыходнымъ ôтъ всѣхъ попередущихъ, гдекому приходитъ вже навѣть на гадку (якъ се недавно сталося въ однôй львôвскôй часописи) порѣкати за ту безъуспѣшнôсть саму конституцію и идею конституційного устрою державного, та всѣ такѝ выводы и передвчасниѝ суды суть лише выплывомъ несвѣдомости тои важнои задачѣ, яка стоитъ передъ Австрією и тыхъ трудностей, якѝ муситъ стрѣтити кожда основна перемѣна и обнова. Мы вже попереду указали тѝ трудности и якъ зъ однои стороны не вѣримо въ успѣшну перемѣну за однымъ почеркомъ пера якого бы тамъ нѣ було министерства, такъ зновъ зъ другои стороны уважаѥмо державный перестрôй Австріи въ державу всѣхъ своихъ народôвъ (а не якого одного пануючого и верховодячого) и всѣхъ своихъ краѣвъ яко неôтпорну конечнôсть самого державного реализму. Власне для того, що така нова перемѣна державного устрою Австріи и ѥи межинародного становища, яка теперь починаѥ ôтбуватись, — не ѥсть выплывомъ якого „доктринерско-штатсменерского“ експерименту теоретичного, але дѣломъ самыхъ фактôвъ, самои неôтпорнои конечности, власне для того, що дотеперѣшниѝ мужѣ державниѝ навѣть ôттягались ôтъ такои перемѣны и сей зворотъ ôтбувся майже мимо ихъ волѣ, — мы вѣримо въ осущимôсть сего звороту, хочь не закрываѥмо передъ собою ѥго великихъ и болючихъ трудностей.

А коли такъ, то для насъ теперь передовсѣмъ важне се пытанье, чи дѣйстно мѣродайниѝ сферы австрійскѝ зрозумѣли вже конечнôсть такого державного перестрою Австріи въ державу своихъ народôвъ и краѣвъ и чи хотятъ они теперь ѥго на дѣлѣ довершити, чи може станеся у насъ ѥще разъ зворотъ на противный бôкъ, чи ѥще разъ може повернутись назадъ реставраційно-нѣмецка политика, а тымъ самымъ и централистично-нѣмецке правительство и чи слѣдує намъ сего бажати, чи сему по нашихъ силахъ противодѣлати?

Вже въ першôй части выказали мы безповоротнôсть и неосущимôсть реставраційно-нѣмецкои политики. Вертатись до сеи политики назадъ и своєвольно противитись природному становищу теперѣшнои Австріи та противъ яснои конечности рватись ѥще разъ за неосущимымъ идеаломъ, значилобы пхати Австрію до очевидного упадку. Все, що можна було ѥще пробувати въ тôмъ взглядѣ, выпробувано вже всѣма можливыми способами за министерства Аверсбергъ-Лясссръ. Вже тогды оказалась нѣмецко-централистична партія неспособôною и безсильною, правити державою. Чи сталася она теперь може бôльше способôною до того? Ѥще сего лѣта напоминавъ австрійскихъ Нѣмцѣвъ одинъ съ станомъ Австріи дуже добре обôзнаный политикъ въ поважнôй „Augsburger Allgem. Zeitung“, щобы опамятались въ своѣй згубнôй дотеперѣшнôй политицѣ. Въ просторôй статіи „Die Wahrheit über Oesterreich“ выказавъ наглядно, що Австріи нема иншого выходу, якъ статися державою всѣхъ своихъ народôвъ, с. ѥ. на дѣлѣ перевести рôвноуправненье всѣхъ австрійскихъ народôвъ, що Нѣмцѣ, ѥсли хотятъ остатися державнымъ сторонництвомъ въ Австріи, способнымъ брати удѣлъ въ правленю державою, повиннѝ зрозумѣти необходимôсть рôвноуправненя всѣхъ народôвъ, а умѣрковуючи свои надто гегемонистичнѝ забаги взяти нову идею рôвноуправненя въ свои руки, поповнити державну програму ясною економичною програмою и не допустити до того, щобы новый державный перестрôй Австріи ôтбувся безъ нихъ а тымъ бôльше противъ ихъ волѣ. Въ противнôмъ случаю — кôнчивъ авторъ „правды о Австріи“ вѣрноконституційна партія перестане существувати яко партія державна, она станеся лише народно-нѣмецкою партіею, котра въ додатку навѣть не обôйме собою всѣхъ Нѣмцѣвъ, и тымъ зведеся до партіи пôдряднои, котра нѣколи не може добитись проводу и правленя въ цѣлôй австрійскôй державѣ.

Вже зборы нѣмецко-централистичныхъ выборцѣвъ, промовы и ôтозвы централистичныхъ послôвъ, а ѥще бôльше ихъ поступованье въ новоскликанôй радѣ державнôй, показали наглядно, що нѣмецкѝ централисты не послухали сеи перестороги, а посунулись ѥще дальше на спадистôй похилости, вывѣсивши нѣмецко-національну хоругвь и непримириму вражду и опозицію противъ помиреня народôвъ, яко знамя своѥи политики.

Тымъ самѝ рѣшили остаточно о своѣй судьбѣ. Звѣстно, якъ немило вразила мѣродайнѝ сферы завзята опозиція централистично-нѣмецкои партіи въ справѣ окупаціи Босніи и Герцеговины, рôвно завзята опозиція въ справахъ реформы войсковои и майже въ всѣхъ справахъ загально-державного интересу, — опозиція, котра надто видимо руководилась не добромъ державы, але одною деструктивною негаціею. Не меншу шкоду и втрату довѣрія у мѣродайныхъ сферъ нанесли собѣ нѣмецкѝ централисты такими неприличными криками, якъ въ звѣстнôй справѣ слюбнои выправы для Архик. Стефаніи, або новѣйшими часами въ справѣ розширеня цѣсарскои резиденціи (гл. (Wiener Allgem. Zeitung въ 28 сѣчня) и т. п. Вѣдомо такожь, що безвзглядна и до крайности завзята опозиція противъ политики „помиреня народôвъ“ анѣ политично анѣ економично не зъѣднала нѣмецкихъ централистôвъ въ могуче сторонництво державне, а противно розбила ѥго ѥще бôльше на партійки и котеріи. Въ першôмъ роцѣ свого правленя старався ѥще гр. Таффе притягнути хочь одну часть вѣрноконституційныхъ до активнои политики. Мин. Штремайеръ и мин. Мансфельдъ були представителями централистично-нѣмецкого елементу въ министерствѣ „понадъ партіями“. Та се показало лише немôчь и бракъ всякои организаційнои силы нѣмецко-централистичнои партіи, бо она не переставала воювати и противъ тыхъ „своихъ“ мужѣвъ (якъ пр. противъ Штремайера задля звѣстного розпорядженя о урядовôмъ языцѣ въ Чехахъ) и заявляла всюда лише розрушаючу опозицію, анѣ крихты якои небудь позитивнои програмы. Коли политично-народна опозиція нѣмецко-централистичнои партіи була звернена головно противъ интересôвъ всѣхъ ненѣмецкихъ народôвъ австрійскихъ, то зновъ опозиція сеи партіи на поли економичнôмъ вызвала рѣшучій розрывъ навѣть середъ самыхъ Нѣмцѣвъ, бо розпочата агитація нѣмецкихъ централистôвъ задля реформы податкôвъ выкликала вправдѣ нѣмецкихъ селянъ на поле политичнои акціи, але показалося, що нѣмецкѝ селяне, якъ не годятся съ податковыми проѥктами дра Дунаѥвского, такъ ѥще бôльше и майже въ всѣхъ головнѣйшихъ политичныхъ, економичныхъ и суспôльныхъ пытаняхъ розходятся съ своими одноплеменными централистами. Нѣмецке селяньство злучилось въ политичнѝ товариства, котрѝ рѣшучо ôтвернулись ôтъ централистôвъ, а тымъ зновъ стратила нѣмецко-централистична партія спорый кусокъ своѥи пôдставы существованя.

Пôдчасъ лѣтныхъ Ферій рады державнои старалися нѣмецкѝ централисты зôбрати и сполучити всѣ свои силы и сполучеными силами выступити до бою. Скликувано повсюду выборцѣвъ, народниѝ зборы, розкидано ôтозвы и взывано пôдъ прапоръ нѣмецко-централистичный, выставляно грозяче всѣмъ небезпеченьство, — и по довгихъ усиліяхъ утворено такъ звану „сполучену лѣвицю“ централистôвъ (Vereinigte Linke). Тутъ вже покинули нѣмецкѝ централисты свою дотеперѣшну назву „вѣрноконституційныхъ“ (Verfassungstreue Partei), назвали себе просто нѣмецко-національною, а взглядно „нѣмецко-либеральною“ партіею и поставили своєю цѣлею: національну оборону Нѣмцѣвъ въ Австріи. Пôсля выданыхъ ôтозвъ и програмъ та пôсля выголошеныхъ посольскихъ бесѣдъ представляѥся гадка помиреня и рôвноуправненя всѣхъ австрійскихъ народôвъ яко велике небезпеченьство для интересôвъ Нѣмцѣвъ (des Deutschthums), и противъ сего маѥ боротись сполучена лѣвиця. Вправдѣ нѣкто зъ централистичныхъ алярмистôвъ не мôгъ выказати, въ чѣмъ именно загрожениѝ теперь интересы Нѣмцѣвъ, але хочьбы й такъ було, якъ не ѥсть, фактомъ неоспоримымъ а дуже далекосяглымъ останеся то, що такою манифестаціею, выставленьемъ такои нѣмецко-національнои хоругви и програмы, перестала бути нѣмец.-централист. партія партіею державною, а зôйшла на становище партіи строго національнои, рôвнои всѣмъ другимъ національнымъ партіямъ другихъ австрійскихъ народôвъ. Тымъ самымъ звелися колишниѝ вѣрноконституційниѝ провôдники державниѝ до ряду всѣхъ прочихъ національныхъ партій, але съ тою важною рôжницею, що коли другѝ національ, якъ Чехи, Словенцѣ, Русины и т. д., маютъ ѥще повне право жадати рôвноуправненя для своихъ народностей, отже й маютъ чого жадати ѥще для своихъ народностей, щобы станути справдѣ рôвноправными народами, нѣмецкѝ національ при повнôмъ управненю а навѣть безперечнôмъ дотеперѣшнôмъ форитованю нѣмецкои народности въ Австріи не маютъ вже чого бôльше жадати для своѥи народности, хиба германизаціи ненѣмецкихъ народôвъ або сполученя съ нѣмецко-прускою имперією!! Послѣдне жаданье, здогадливо высказуване такими прусофилами якъ Шенереръ, рѣзко противится цѣлости Австріи, а одно и друге жаданье разомъ (германизація и гравитація до Нѣмеччины) — противится зарôвно интересамъ всѣхъ австрійскихъ народôвъ, якъ и жизненнымъ интересамъ австрійскои державы и габсбурскои династіи. Ось до чого дôйшла безпамятна политика нѣмецкихъ централистôвъ.

(*Конецъ буде.*)

Зъ Перемышля.

(*Вечеръ музикально-декляматорскій въ честь Впр. о. крыл. Гр. Шашкевича.*) Дня 12 (24) с. м. ôтбувся въ Перемышли въ честь крыл. о. Гр. Шашкевича музикально-декляматорскій вечеръ, котрого програма була оповѣщена свого часу въ „Дѣлѣ“. Мы не будемъ тутъ розводитися надъ артистичнымъ выконаньемъ того вечера, котрымъ руководивъ заслуженый нашъ композиторъ о. В. Матюкъ, а скажемъ коротко, що кожда точка програмы була сповнена, якъ не можь лѣпше, сказати можна: знаменито. Нехай посвѣдчатъ о тôмъ знавцѣ музики и спѣву, котрыхъ було доволѣ на вечерѣ. Але зъ другои стороны принѣсъ той вечеръ немалу користь матеріяльну, а що бôльше: користь моральну, бо смѣло можь сказати, що ôнъ бувъ яркимъ лучемъ, котрый надѣйно вдерся въ груди кождого присутного Русина и розжаривъ въ нѣмъ нове житье, влявъ въ него свѣжу струю силы до працѣ и борбы на рôднôй нивѣ. Отсе була важна-преважна хвиля, котра загомонѣла голоснымъ звукомъ посередъ насъ и розбудила зъ просоня дрѣмаючу Русь перемыску...

Гостей на тôмъ вечерѣ було несподѣвано велике число; всѣ крѣсла (180) чиселъ були закупленѝ, ба навѣть зъ якихъ 70 мѣсць сидячихъ забракло. Партеръ, мѣсця стоячѝ и галерія були переповненѝ. Всего доходу принѣсъ той вечеръ 311 зр. 22 кр. А треба знати, що бувъ то день зборôвъ ôтпоручнѝкôвъ вдовичосиротиньского фонду, тожь пріѣхало много священикôвъ съ родинами, надѣючись и забавы для молодежи. Надѣя тая не завела, бо по вечерѣ гуляла молодѣжь охочо до 4½ годины рано. Та и богата и добôрна програма згорнула публичнôсть, а ще бôльша охота прислужитися народному дѣлу, докинути свою лепту на дѣвоче воспиталище въ Перемышли, котре рада бачити вже вся наша епархія, вся наша Русь. Такъ отже ся послѣдна причина згромадила численныхъ почитателѣвъ Впр. о. Гр. Шашкевича на сей вечеръ. Не бракло и щедрыхъ жертвъ: капелянъ войсковый о. Г. Качковскій надôславъ 20 зр., Ѥ. Е. Тейхертъ 5 зр., директоръ гимн. о. Поляньскій 5 зр., крыл. о. дръ Ильницкій 5 зр., дръ Кебузиньскій 5 зр., крыл. о. Гоппе 5 зр. и другѝ. Честь имъ и щира подяка за жертвы на цѣль народну!

По ôттручену выдаткôвъ въ высокости 171 зр. 22 кр. лишилося чистого доходу 140 зр., котрѝ передано Выдѣлови Бурсы для дѣвчатъ. Кромѣ того вплынуло ѥще съ доброохотныхъ даткôвъ священства 180 зр., котрѝ, надѣємось, вплынутъ такожь на Бурсу для дѣвчатъ, позаякъ таке воспиталище нынѣ для насъ не тôлько потрѣбне, але и конечне.

Честь всѣмъ тымъ, котрѝ причинились до пôднесеня того вечера — свѣтлого торжества перемыскихъ Русинôвъ.

Пôдчасъ вечера наспѣли слѣдующѝ телеграмы:

Ярославъ: Старинна столице Перемышль, веселися и крѣпися славными Григоріями. — *Порохницкій деканатъ.*

Станиславôвъ: Слава и честь Вамъ, Родимцѣ, що умѣете почтити заслуги ревного дѣятеля и щирого патріота Руси. Най живе намъ высокопочитаный Ювилятъ на „Многая лѣта“! — *Члены Брацтва и Бурсы св. о. Николая.*

Лежайскъ: Въ день свѣтлого торжества пятьдесять лѣтнои рôчницѣ священьства Ѥго Высокопреподобія Григорія Шашкевича пересылаютъ священики декана каньчуцкого въ доказъ вдячности за заслуги въ народныхъ дѣлахъ положенѝ, всеискреннѣйшиѝ благожеланя съ многолѣтствіемъ. — *Плсшкевичь,* деканъ.

Яворôвъ: Высокопреподобному Ювиляту: Многая лѣта! Се тако благословится человѣкъ, боящся Господа: слава и богатство въ дому Ѥго, и правда Ѥго пребыватъ въ вѣкъ вѣка. — *Клиръ дек. Яворôвского.*

Лежайскъ: Родимцѣ! Подѣляѥмъ днесь нашу радôсть съ Вами, Богъ да крѣпитъ силы Ювилята Григорія. Многая лѣта — въ гаразді и здоровю! — *Круликовскій зъ Дубна, Папъ зъ Лежайска.*

Хирôвъ: Честь и слава Высокопреподобному Ювиляту Григорію Шашкевичу. Богъ най крѣпитъ силы Ѥго въ многая лѣта! — *Священьство дек. Старосôльского.*

Львôвъ: Соторжествуючи съ Вами, мы шлемъ Высокодостойному Ювиляту и патріотѣ Григорію наше щиро-руске: Слава! — *Северинъ Тороньскій,* вицеректоръ; *Амвросій Поляньскій,* префектъ.

Львôвъ: Честь Вамъ Родимцѣ, що не забули на нашого просвѣтителя. — *Кандидаты семинаріи учительскои.*

Львôвъ: Честь и благодаренье Комитету Бурсы дѣвочои, устроившому празднованье ювилея священьства знаменитого, высокодостойного патріота, пособителя наукъ и просвѣты, заслуженого, обще почитаемого о. Григорія Шашкевича. — *Общество им. Мих. Качковского.*

Львôвъ: Кому дорогій серцю, но намъ найдорожшій славный нашъ предсѣдатель о. Григорій Шашкевичь, — най живе многая и благая лѣта! Въ память празднованя ювилея съ благодарною преданностею Заведенье общо-рôльничокредитове. — *Павликôвъ.*

Голосъ Преч. клира дек. Дукляньского: Предстоячій возвратъ того дня, въ который Ѥго ВПреподобіе Всесв. о. Гр. Шашкевичь, Архипресвитеръ Собора клироса кат. въ Перемышли приняли поставленье въ єрея, дає намъ желаный случай выразити нашу радôсть о тôмъ, що Господь Богъ сохранивъ Ѥго крѣпкимъ. Съ особеннымъ довольствомъ користаємъ зъ сего, такъ радôстного для насъ случаю, щобы увѣрити Ѥго ВПреподобіе, що мы щиро молимъ Всевишнёго, щобы Ôнъ на довгій ѥще часъ скрѣплявъ силы нашого Высокопочитаного Ювилята для нашого и въ загалѣ рускаго народа добра. Многая, Многая и Многая лѣта! — Въ имени всего Преч. клира дек. Дукляньского — *Софроній Поляньскій, деканъ.*

Львôвъ.

(*Зъ нашои духовнои семинаріи.*) Довге, гробове мовчанье про нашу духовну семинарію давало може и оправдану причину, думати, що за тыми нѣмыми мурами, мѣжь численными людьми пробуваючими въ семинаріи на завше завмерло а бодай замовкло духове житье придавлене якоюсь дивною атмосферою. Та не такъ оно на дѣлѣ. Ôтъ якогось часу пôдъ тактовнымъ и дбалымъ проводомъ Вп. о. Бачиньскего, почали молодѝ люде рухатись — правда не всѣ, але одиницѣ взялись до книжки, почали працювати, щобы колись и своєю цеголкою принести якій-такій хосенъ нашому убогому опущеному народови. Якъ всюды, такъ и тутъ найшлося немало противникôвъ доброго дѣла и живого житя мѣжь власными товаришами. Мимо того люде доброи волѣ тымъ не зражалися. И такъ недавно заложена читальня була въ послѣдныхъ часахъ загрожена упадкомъ, але пôддержувана добровôльными датками черезъ поодинокѝ лиця, таки устоялася и дальше розвиваѥся. Удалося имъ позыскати у всѣхъ майже именно рускихъ редакцій потрѣбнѝ часописи, за що имъ щироруске Спасибôгъ, ôттакъ помножено власну библіотеку цѣкавыми, пожиточными дѣлами та брошурами и упорядковано цѣлу библіотеку. Въ кôнци гдеякѝ зъ питомцѣвъ, порозумѣвшись взаимно мѣжь собою, держали въ читальни въ протягу минаючого шк. пôврôча цѣннѝ и дуже радо слуханѝ ôтчиты. Першимъ, що зробивъ початокъ и потягнувъ за собою цѣлый рядъ ôтчитôвъ бувъ питомець п. Б. Еліяшевскій. Въ своѣмъ ôтчитѣ п. з. „Про економичный станъ нашого народу“ ôткрывъ прелегентъ пластично загальну нужду темного люду, выявивъ причины ѥго упадку, показавъ, о скôлько може наша интелигенція причинитись до выдвигненя народу зъ того упадку, указавъ, якѝ хибы маѥ наша народна економія

и якъ ихъ усувати, а въ кôнци, о що ему вдаєся головно ходило, представивъ задачу священика моральнымъ обовязкомъ на него вложену. Священикъ, будучи найблизшимъ, нестступнымъ сусѣдою народа, знає, а бодай повиненъ знати якъ найточнѣйше его потребы и бажаня, его пекучѝ раны. Народъ ôтъ многихъ опущеный, а дуже часто и многими выкористуваный, лишеный судьбѣ, улягає безперечно сильнымъ та численнымъ напорамъ и навѣть впадає въ очайдушнôсть. Закôнчивъ заохотою своихъ товаришѣвъ до спôльнои працѣ, до пôддержаня всего, що рôдне, питоме, заохочувавъ шанувати прадѣднѝ звычаѣ и обычаѣ та почитати рôдну мову и все то, що творитъ нашу народнôсть руску, вправдѣ запôзнавану и понижувану, але пребогату великими скарбами морального достоиньства и ударовану до здорового, культурного житя.

Дуже хорошій бувъ другій ôтчитъ п. Д. Лепкого пôдъ заг. „Дѣятельнôсть Петра Могилы и станъ рускои литературы въ XVII вѣцѣ“. Тутъ сказавъ прелегентъ про школьництво на Руси XVII в., згадавъ про школу Острогского, про школу „Института Ставропигійского“, про ихъ недостачу для загалу Русинôвъ и пôднѣсъ важнôсть заложеня академіи въ Кіевѣ. Ôттакъ навѣвъ писателѣвъ, якѝ зъ тои школы выйшли, въ кôнци показавъ, якъ пôдъ той часъ почала розвиватися драматична поезія на Руси, наводячи навѣть гдекотрѝ творы тогдѣшныхъ писателѣвъ. Третій ôтчитъ мавъ п. Яцѣвъ пôдъ заг. „Чи економія есть наукою моральною“, где показавъ, що мы повиннѝ горячо и старанно працювати на тôмъ поли, котре у насъ лежитъ еще майже облогомъ. На повне узнанье заслугує ôтчитъ п. М. Поповича, про „Ôтродженье Славянъ съ увзглядненьемъ Русинôвъ“. Въ тôмъ ôтчитѣ говоривъ прелегентъ про клясицизмъ, про новѝ гадки литературнѝ, якѝ повѣяли въ западу, згадавъ про борбу клясицизму съ романтизмомъ, яка велась въ Россіи, Сербіи, Польщи та Нѣмеччинѣ, а потому перейшовши полудневыхъ Славянъ и ихъ литературы тогочаснои, обговоривъ просторонно нашу литературу ôтродженя. Въ кôнци державъ п. Б. Кирчôвъ ôтчитъ про „Митольогію у Славянъ“.

Высше згаданѝ ôтчиты показуютъ наглядно, що духове житье мѣжь нашими питомцями починає здвигатися, що они пôзнавши важнôсть свого становища мѣжь нашимъ народомъ, котрый кладе велику вагу и майже цѣлу надѣю на нихъ, яко будучихъ просвѣтителѣвъ своихъ, що они схотятъ и дальше тою дорогою неустрашимо поступати при заохотѣ префекта о. Дроздовского, котрому також належится вдячнôсть ôтъ питомцѣвъ. Дай Боже, щоб наша духовна семинарія сталась огнищемъ всего доброго, розсадникомъ руского духа, якою була за часôвъ вѣчнопамятного пок. М. Шашкевича, Вагилевича, Гушалевича та Могильницкого.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Цѣсарь*) принимавъ 31 сѣчня на авдіенціи членôвъ делегаціи угорскои гр. Юлія Андраши и гр. Ант. Сечени. Розмовляючи съ ними о повстаню герцеговиньскôмъ, цѣсарь высказавъ надѣю, що повстанье швыдко буде придушене, бо оно маєлишь льокальне значенье, а всѣ державы прирекли Австріи, що зъ розрухôвъ тыхъ не можутъ выйти нѣякѝ межинароднѝ споры. — Гр. Юлій Андраши бувъ у архикнязя Альбрехта.

(*Рада державна.*) Дня 27 сѣчня ôтбулось 186-те засѣданье палаты послôвъ. На тôмъ засѣданю внесено зъ обохъ сторôнъ палаты ажь три интерпеляціи до министра вôйны въ справѣ мобилизаціи. Запытувано министра, чи предпринявъ належнѝ мѣры, щобы позôсталымъ по покликаныхъ резервистахъ родинамъ була давана ôтъ правительства помôчь въ мысль §§. 5 и 10 закона о такси войсковôй зъ 13 червня 1880 р. На тіи интерпеляціи ôтповѣвъ заразъ минист. Вельзергаймбъ, що правительство удѣлитъ потребующимъ родинамъ запомогу въ мысль закона о такси войсковôй. — Пос. Вошнякъ интерпелює министра просвѣты, длячого въ полуденнôй Каринтіи такъ мало шкôлъ славяньскихъ. — Зъ порядку дневного приступлено до спеціальнои дебаты надъ проектомъ закона о караню чинностей ударемняючихъ екзекуцію. §. 1 звучитъ: „Кто при грозячôй ему екзекуціи перешкодивъ заспокоєню вѣрителя черезъ тое, що умысно позбувся рѣчей движимыхъ чи недвижимыхъ, або ихъ ушкодивъ, знищивъ, выдумавъ довги або трансакціи правнѝ, — той сповняє, (если въ тôмъ нема чинности строжше забороненои) провину (Vergehen) и караный буде арештомъ ôтъ мѣсяця до року, а коли заходятъ обстоятельства обтяжаючѝ арештомъ стислымъ ôтъ 6 мѣсяцѣвъ до 2 лѣтъ“. Пос. Линбахеръ внѣсъ, щобы §. 1 ôтослано назадъ до комисіи съ порученьемъ, щобы дрôбнѣйшѝ прогрѣшеня були уважанѝ переступствами (Uebertretungen) и належали до судôвъ повѣтовыхъ. Въ голосованю принято внесенье Линбахера и ôтослано §. 1 назадъ до комисіи.

(*Спôльнѝ делегаціи.*) 1-ше засѣданье австрійскои делегаціи ôтбулось 28 сѣчня. Президувавъ Шмерлингъ. На лавѣ министрôвъ засѣли: гр. Кальноки, мин. вôйны Биляндтъ-Райдтъ, мин. спôльного скарбу Сляви и комисарь спôльного правительства. На завôзванье министра дѣлъ заграничныхъ ôткрывъ Шмерлингъ сесію делегаціи промовою, въ котрôй ôткликався до патріотизму делегатôвъ. Мин. Кальноки предложивъ делегаціямъ проектъ о надзвычайныхъ выдаткахъ на войско, котрого необходимо потрѣбно для придушеня повстаня на полудни монархіи и на територіи окупованôй. Приступлено заразъ до першого читаня того проекту и переслано его комисіи буджетовôй делегаціи.

Проектъ о надзвычайнôмъ кредитѣ звучитъ: „Спôльне правительство въ наслѣдство руху, выбухнувшого на полудни монархіи и на области окупаційнôй побачилось приневоленымъ ужити надзвычайныхъ средствъ войсковыхъ, котрыхъ кошта не дадутся покрыти зъ кредитôвъ призволеныхъ спôльному министерству вôйны на р. 1882. Долученый меморіялъ (той обширнѣйшій меморіялъ роздано межи делегатôвъ) показує, яка причина тыхъ надзвычайныхъ крокôвъ военныхъ и на якѝ розмѣры они вже предпринятѝ. Выдатки, котрѝ вже доси зробленѝ и еще будутъ зробленѝ, о скôлько теперь дадутся обчислити, выносятъ въ приближеню 8 міліонôвъ зр. Спôльне министерство ставитъ отже внесенье, щобы делегація рады державнои ухвалила: Артикулъ I. Делегаціи призволяютъ спôльному министерству суму 8 міліонôвъ зр., яко надзвычайный выдатокъ войсковый на придушенье бунтôвничого руху. — Артикулъ II. Повысшій надзвычайный выдатокъ войсковый буде покрытый спôльно. Зъ 8 міліонôвъ зр. припадає въ горы на скарбъ угорскій 2% т. є. 160.000 зр.; а зъ решты 7,840.000 зр. припадає 70% т. є. 5,488.000 на Долитавію а 30% т. є. 2.352.000 зр. на Залитавію.

Комисія буджетова ôтбула перше свое засѣданье заразъ по повнôмъ засѣданю делегаціи. Презесомъ комисіи буджетовои есть пос. Штурмъ. На внесенье Пленера рѣшено выбрати референта проекту. Зъ выбору выйшовъ дръ Руссъ одержавши 11 голосôвъ, коли тымчасомъ на дра Грохольского упало лишь 7 голосôвъ. На тôмже засѣданю буджетовои комисіи дръ Руссъ заинтерпелювавъ министра вôйны, чи намѣряє ôнъ розпорядити, щобы заразъ по одержаню вѣдомостей зъ поля битвы имена погибшихъ и раненыхъ були обвѣщуванѝ. Министеръ вôйны ôтповѣвъ, що таке розпорядженье вже навѣть и выйшло. Дръ Грохольскій интерпелює правительство, чи оно думає объяснити причины и цѣли повстаня и схарактеризувати елементы, зъ якихъ складаются ôтдѣлы повстанцѣвъ и поинформувати комисію о ôтношеняхъ, въ якихъ монархіи зô взгляду на повстанье зôстає съ державами погранычными. На сю интерпеляцію ôтповѣсть правительство на однôмъ зъ слѣдующихъ засѣдань.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) О розмѣрахъ повстаня подає офиціозна Politische Correspondenz слѣдующѝ подрôбности: „Повстанье въ значныхъ розмѣрахъ бачимъ теперь въ двохъ мѣсцяхъ: На граници Чорногоры и въ Кривошіи. Силы повстанцѣвъ на граници чорногорскôй годѣ подати числово, бо тамошнѝ ôтдѣлы повстанчѝ держатся тактики разъ-у-разъ змѣняти мѣсце побыту; ледви зъявлятся на однôмъ мѣсци зникаютъ и показуются незабавомъ на другôмъ мѣсци. Ôтдѣлы повстанцѣвъ зъ Требиня утримуютъ звязь съ повстанцями въ Кривошіи. Окрôмъ округôвъ на граници Чорногоры повстанцѣ бушуютъ такожь въ Загôрю, въ числѣ 1000 людей. Тутъ уоруженѝ они або въ карабины системы Snyder-a, або въ косы, цѣпы и т. п. и ихъ треба уважати головною силою руху. На чолѣ тыхъ повстанцѣвъ стоитъ здезертовавшій пандуръ (жандармъ) Тунгусъ, христіянинъ, православный. Дальше Polit. Corresp. констатує, що заможнѣйшій житель Герцеговины не берутъ участи въ повстаню. Межи повстанцями есть богато такои молодежи, котра утѣкла передъ рекрутацією. Магометанскій житель Герцеговины, переважно найзаможнѣйша верства въ краю, заховуєсь пасивно, недовѣряючи Славянамъ. Такъ само якъ Магометане не берутъ участи въ повстаню (якъ завѣряє Polit. Corressp.) и христіяне католики; противно, навѣть опираются оружно повстанцямъ, котрѝ до нихъ пôдходятъ. Головнымъ огнищемъ повстаня есть околиця Бѣлеку. Бѣлекъ и Гацко суть то власне тѣ округи, котрыхъ войска австрійскій не заняли оружіемъ, якъ Боснію и прочу часть Герцеговины, але котрѝ зôстали ôтданѝ Австріи Чорногорою въ мысль трактату берлиньского. Той округъ значится, еще не мавъ случаю досвѣдчити кровавыхъ сценъ...

Начальникъ арміи ген. Іовановичь пробуває теперь въ Кастельнуово, где чинитъ приготованя до операцій военныхъ въ Герцеговинѣ. Въ Бокка ди Катаро стоятъ кораблѣ военнѝ, готовѝ въ кождôй хвили взяти удѣлъ въ акціи; зъ кораблѣвъ тыхъ можна свѣтломъ електричнымъ освѣтити всѣ узгôря повздовжь границѣ.

Генеральна команда зъ Сераєва доноситъ дня 27 сѣчня слѣдующѝ справозданя зъ театру вôйны. Дня 23 сѣчня компанія войска выслана зъ Калиновичь ударила на полудне ôтъ Крайзелицъ на окопы обсадженѝ 150 повстанцями. По короткôй борбѣ, въ котрôй войско не мало жадныхъ стратъ, повстанцѣ опустили окопы. Въ ночи зъ 23 на 24 повстанцѣ вырушили на Калиновичѣ. Понеже повстанцѣ були въ значно бôльшôй силѣ, то войско мусѣло рано вернутись до Фочи. Повстанцѣ гонили єи ажь до Быстрицѣ. — Дня 25 наспѣла вѣдомôсть, що повстанцѣ намѣряютъ ôттяти Горазду ôтъ Сераєва; тогожь самого дня довѣданося, що 500 повстанцѣвъ намѣряютъ пôдъ Полянкою надъ Дриною позбивати тратвы, щобы дôстатися на правый берегъ Дрины и напасти на Фочу. Всему тому завчасу запобѣгнено. — Ôтъ 16 сѣчня посуваєся ôтдѣлъ повстанцѣвъ (зъ 200 людей) ôтъ Улока до Коници а 23-го въ ночи зъ горы Врабацъ острѣлювали патролѣ 9-го (стрыйского) полку высланого на вывѣды (зъ патролѣ ранено одного инфантериста). Телеграфъ межи Коницею а Яблоницею повстанцѣ перервали. Вечеромъ 23-ого повстанцѣ хотѣли пôдôйти пôдъ Коницу, але ихъ завчасу ôтперто. — Дня 24 сѣчня показався ôтдѣлъ повстанцѣвъ пôдъ Лучомъ на захôдъ Яблоницѣ, але побачивши австрійскѝ патролѣ завернувся до Рецици. — Дня 25-го вечеромъ показались повстанцѣ на взгôряхъ коло Коници. Шесть цугôвъ 9-го полку пѣхоты зôгнало ихъ зъ тои позиціи и гонило за ними ажь по за гору Врабацъ до Борку. Зъ ôттамъ побачило наше войско 30 огнищъ таборовыхъ въ околици Главатичева, Сперты и Куляци. На другій день ôтдѣлъ стрыйского полку вернувъ до Коници, забравши съ собою раненыхъ.

Маємъ вже передъ собою урядово оголошеный списъ погибшихъ и покалѣченыхъ въ вôйнѣ съ повстанцями за часъ ôтъ 16 до 26 л. сѣчня. Въ 7 битвахъ, якѝ въ тôмъ часѣ були сточенѝ, нашѝ войска стратили 10 убитыхъ, 13 тяжко а 10 легко раненыхъ и 3 неôтшуканыхъ. Понеже тыхъ 3 неôтшуканыхъ можна майже на певно уважати погибшими, отже наша армія стратила 13 убитыхъ (межи тыми 1 официра) и 23 раненыхъ (такожь 1 официра). Въ списѣ нема поданои страты въ жандармеріи. Въ битвахъ були вже полки: 11-тый Георга князя саского, 67-мый (угорско-рускій) Шмерлинга, 1-шій Францъ-Іосифа, 9-тый Пакени и 20-тый баталіонъ стрѣлцѣвъ. Найбôльшихъ стратъ дôзнали полки 11-тый и 67-мый; имена убитыхъ и раненыхъ зъ 67-мого полку переважно рускѝ (Андрѣй Гультай, Стефанъ Кишь и т. д.). Полкъ стрыйскій 9-тый Пакени бувъ въ битвѣ въ ночи зъ 25 на 26 сѣчня на горѣ Брабаць на полудневсходъ ôтъ Коници. Въ тôй битвѣ були *тяжко раненѝ*: надпоручникъ Крейчи и инфантеристы: Олекса Калинôвъ, Максимъ Кунда, Никола Сиканъ и Мих. Миллеръ; *легко раненый:* инфантеристъ Сидоръ Петрашь.

Якъ се мы вже доносили, въ Трієстѣ арештовано чорногорского пôдданого Пера (Петра) Матановича, яко пôдозрѣлого о вербованье до повстаня. Урядово однакожь сконстатовано, що Перо Матановичь не допустився жадноі провины въ монархіи австрійскôй.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Катковъ, редакторъ ославленыхъ „Московскихъ Вѣдомостей“, зôставъ именованый членомъ „Правительствующого сенату“.

Велику сензацію выкликала за границями Россіи а особенно въ Австріи бесѣда звѣстного генерала Скобелева, выголошена въ палатѣ в.л. кн. Михаила (стрыя царя Александра III) при случаю торжества роковинъ битвы пôдъ Геокъ-Тепе. Ген. Скобелевъ говорячи о заданяхъ Россіи середъ Славяньства, порушивъ и теперѣшну борбу Герцеговинцѣвъ противъ Австріи и ставъ по сторонѣ повставшого народа. — „Славяньскій благотворительный комитетъ“ въ Петербурзѣ именовавъ Стояна Ковачевича (начальника герцеговиньского повстаня) и попа Богдана Зимовича своими почетными членами. — Якъ доносятъ вѣденьскѝ газеты, славянофилы россійскѝ посылаютъ повстанцямъ помôчь грошами и збôжемъ. До Бѣлгороду мало ôтойти вже на тую цѣль 60 тысячь четвертей збôжа.

Въ половинѣ сѣчня выйшовъ въ Петербурзѣ новый (7-мый зъ ряду) нумеръ тайнои революційнои часописи „Народная Воля“. На початку находятся двѣ проклямаціи екзекутивного комитету; перша перечитъ, щобы Санковскій, стрѣлявшій на ген. Черевина, стоявъ въ звязи съ революційною партією, а друга проклямація, выйшовша ôтъ товариства „Червоного креста Народнои Волѣ“, взыває до складокъ на запомогу потерпѣвшимъ революціонерамъ.

Нѣмеччина. Парлямeнтъ нѣмецкій зôставъ замкненый д. 30 сѣчня по кôлькатыждневôй сесіи. Кромѣ ухваленя внесеня Виндгорста о знесеню баниціи духовныхъ особъ и справы прилученя вольного мѣста Гамбурга до нѣмецкого звязку цлового залагодивъ парламентъ лишь кôлька дѣлъ бѣжучихъ и буджетъ. Анѣ одна зъ важныхъ квестій, заповѣдженыхъ троновою мовою, не зôстала не то залагоджена, але навѣть не була внесена пôдчасъ сеи сесіи.

Франція. Президентъ республики принявъ остаточно димисію Гамбеты и его кабинету, не змôгши наклонити Гамбеты до ôткликаня своеи димисіи. Утворено и оголошено вже урядово ново министерство: Фрейсине, президентъ и министеръ дѣлъ заграничныхъ; Сей, мин. скарбу; Ферри, мин. просвѣты; Гоблетъ, мин. справъ внутрѣшныхъ; Гумбертъ, мин. справедливости; Билльô, мин. вôйны; Жоргиберри, мин. маринарки; Варой, мин. роббôтъ публичныхъ; Тирардъ, мин. рôльництва; Кошери, мин. почтъ; и Маби, мин: рôльництва. — Дневники досыть прихильно повитали новый кабинетъ.

„Union générale“ оголосила конкурсъ и застановила выплату. Судовымъ завѣдателемъ именованый Гие. Бонту збанкретувавъ до крыхты. Стратъ дуже много; одинъ биржевый шпекулянтъ Абрагамъ стративши кольосальнѝ сумы, застрѣлився зъ револьвера.

Италія. Комисія парляменту италійского, котра радитъ надъ проектомъ о выдаваню злочинцѣвъ, постановила, не выдавати злочинцѣвъ политичныхъ, хиба лишь въ такôмъ случаю, если сповнили скрытоубійство; але и тутъ допускаютъ вынятокъ, а именно злочинець не буде выдаваный, если сповнивъ мордерство политичне пôдчасъ повстаня або вôйны домашнои.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ конфискаты 2-го числа „Дѣла“** одержали мы слѣдуюче письмо:

Ч. 15916.

Въ имени Є. В. Цѣсаря!

Ц. к. судъ краевый для справъ карныхъ во Львовѣ рѣшивъ на пôдставѣ §§. 489 и 493 п. к. и §. 37 зак. прас., що основа артикулу, умѣщеного въ ч-ѣ 2-ôмъ часописи „Дѣло“ зъ дня 1-го сѣчня 1882 пôдъ написомъ „Инструкція податкова“ знаменує провину зъ §. 300 з. к., — що протоє заряджена черезъ ц. к. прокураторію державну конфиската того числа часописи „Дѣло“ есть усправедливлена, розширенье того уступу взборонене и що забраный накладъ маєбути знищеный.

Поводы: Въ инкриминованôмъ артикулѣ закидає авторъ министерству скарбовому надужитье власти при розписаню податку грунтового и усилує взбудити взгорду и ненависть противъ органамъ рядовымъ, що знаменує провину зъ §. 300 з. к., протоє застосовано повысшѝ приписы законнѝ.

Львôвъ, дня 25 сѣчня 1882.

Lidl.

— **Ревизіи задля россійскои пропаганды.** Такѝ вѣсти розносятся ôтъ кôлькохъ день по Львовѣ. На дѣлѣ ôтбулися ревизіи не тôлько у гдекотрыхъ людей во Львовѣ, але такожь на провинціи. Пôсля донесеня о. Наумовича, замѣщеного въ „Словѣ“, ôтбулась у него сими днями строга ревизія домова, переведена черезъ самого старосту при помочи урядника староства и звѣстного члена львôвскои полиціи Майдингера. У о. Наумовича забрано много книжокъ, писемъ и листôвъ. Во Львовѣ ôтбулись ревизіи у п. Маркова, редактора „Пролома“, а ôттакъ у п. Адоль. Ив. Добряньского, звѣстного Угро-Руса, декорованого многими австрійскими ордерами, котрый ôтъ осени поселився во Львовѣ. „Gaz. Nar.“ доноситъ, що у п. Адо. Добряньского „знайдено много писемъ, указуючихъ на его россійску пропаганду въ Галичинѣ.“ Не можемо повеличатись хочьбы приближаючою свѣдомостею результатôвъ полицейскихъ ревизій, тожь не можемо сказати, скôлько правды въ донесеню Gaz. Nar. Розносятся во Львовѣ такожь вѣсти, що полиційна ревизія мала ôтбутись такожь и въ „Рускôмъ Касинѣ“, котрого господаремъ выбрано недавно п. Ад. Добряньского, тожь само за слѣдами „россійскои пропаганды“, однакожь и въ тôмъ взглядѣ не можемо сказати нѣчого позитивного. Дальше звѣщає Gazeta narod., що ревизія ôтбулась такожь у п. Трембицкого, редактора „Пріятеля дѣтей“ въ Коломыѣ. Якъ бы тамъ и було, а се все показує, що правительственнѝ сферы зôстали справдѣ занепокоєнѝ вѣстями о россійскôй пропагандѣ въ Галичинѣ. Результатъ покаже, о скôлько тѣ вѣсти правдивѝ. Право державы доходженя чужостороннои пропаганды чи агитаціи не пôдлягає нѣякому сомнѣнію, божь нѣяка держава не може призволити на агитаціи противъ своеи цѣлости и ненарушимости. Въ тôмъ однакожь случаю цѣкавôсть загалу дуже значно степенуєся и неодинъ пытає справедливо, о що ходитъ и що выявитъ неоспорима правда.

— **Задля упадку „l' Union gén.“** розпущено вѣсти о пôдôрваню становища „Länderbank-y“ и мин. Дунаєвского. Ся послѣдна вѣсть доси не потверджаєся.

— **Именованя.** Комисарями скарбовыми именованѝ: Ем. Кордасевичь, Юл. Несторовичь и К. Яросевичь.

— **На посады учительскѝ** розписала окружна рада школьна въ Бережанахъ конкурсъ съ речинцемъ до 16 (28) лютого с. р., именно на слѣдуючѝ посады: Куряны, Пôдвысоке, Ценѣвъ, Бекердорфъ, Бенява, Горожанка и Семакôвцѣ. Платня при всѣхъ школахъ выноситъ по 300 зр., вольне мешканье и огородъ.

— **Руска читальня** завязалась въ Семакôвцяхъ, заходомъ о. Ф. Кмицикевича. Першѝ зборы членôвъ були дня 3 (15) с. м., на котрыхъ выбрано предсѣдателемъ о. Кмицикевича. Статуты для тои читальнѣ выготовивъ о. Тындюкъ зъ Устя зеленого. Щасть Боже!

— **Въ Станиславовѣ** застрѣлився дня 14 (26) с. м. ученикъ 8-ои клясы гимназіяльнои Иеронимъ Бачиньскій, сынъ священика зъ Ромашôвки пов. бучацкого. Причиною самоубійства була, якъ здаєсь, мелянхолія. Нощастный самоубійця бувъ ученикъ пильный и побиравъ навѣть стипендію.

— **Для роздачѣ трехъ вѣнъ по 150 зр.** зъ фундаціи вѣновои мѣста Львова им. архикн. Гизелѣ розписуе магистратъ львôвскій конкурсъ съ речинцемъ поданя до 16 (28) лютого с. р. Убѣгатиси можутъ дѣвчата безъ рôжницѣ вѣроисповѣданя, котрѝ 1) суть сиротами по обохъ родичахъ або лишь по отцеви, 2) належатъ до громады м. Львова, 3) суть въ вѣку ôтъ 16 до 24 лѣтъ, 4) суть убогѝ, 5) добре поводятся, 6) укôнчили найменше

З клясу народну и маютъ зъ того публичне свѣдоцтво.

— Зъ Яворова пишутъ намъ: У насъ стоитъ одна ескадрона 8-го полку уланôвъ. Дня 12 л. сѣчня зголоднѣлый уланъ Шляхетко пôрвавъ въ войсковôй кухни двѣ пригорщѣ пшона, котре що йно принесено зъ мѣста и зъѣвъ. Довѣдавшись о тôмъ вахмайстеръ Плоцкій, прійшовъ слѣдуючои ночи около 12 годины до касарнѣ, розбудивъ всѣхъ жовнѣрôвъ и прикликавши Шляхетка передъ себе, почавъ его немилосерно такъ довго бити, ажь въ кôнци зомлѣлый уланъ на землю упавъ. Теперь скочивъ Плоцкій до торнистры побитого улана, вытягнувъ зъ неи ложку и дальшимъ битьемъ змусивъ свою жертву зъѣсти калъ людскій. На другій день, на рускій новый рôкъ, ôтдали Шляхетку до комнаты хорыхъ, где ôнъ лежавъ безъ памяти, не принимаючи жаднои стравы нѣ питя, а що лишь зъѣвъ або выпивъ, все назадъ вертавъ. 26 л. сѣчня умеръ нещасный, а тѣло его ôтвезли вже до Городка, где комисія буде его секціонувати. — Еще одинъ фактъ. Дня 23 сѣчня здезертувавъ пѣхотникъ Павло Чопикъ зъ Перемышля до Яворова, прибѣгши лише въ однôмъ „лейбику" до дому. Запытаный, чому здезертувавъ, ôтповѣвъ, що въ его „цугу" есть фиреромъ жидъ, котрый его безъустанно бье, та ему и другимъ жовнѣрамъ не выплачуе цѣлковито деннои платнѣ. Отсе розкошѣ жовнѣра, та булобъ пожадане, щобы власти войсковй вглянули глубше въ тую справу и укоротили таке нелюдске обходженьеся „рицарѣвъ"-пôдъофицирôвъ.

— Зъ Лѣтынѣ пишутъ намъ: Читаючи въ рускихъ газетахъ, що по всѣмъ нашôмъ рôднôмъ краю звертаеся нарôдъ чимъ разъ бôльше до самопôзнаня и працѣ, основуючи читальнѣ, касы и т. и., задумали и мы показати свѣтови, що и у нашôмъ селѣ находится „Руско-народна Читальня", котра зъ каждымъ рокомъ розвиваеся чимъ разъ гарнѣйше. Тое завдячити маемъ головно головѣ нашои читальнѣ, о. А. Шведзицкому, котрый неодно вже зло зъ села выкоренивъ, а черезъ тое зъеднавъ собѣ любовь у нашого народа. Дня 20 сѣчня с. р. ôтбулося у насъ богослуженье въ интенцію членôвъ читальнѣ за всяке ихъ добро, а такожь панахида за трехъ померших членôвъ. Въ церквѣ згромадились всѣ члены руско-народнои Читальнѣ, а хоръ, зложеный зъ самыхъ членôвъ, спѣвавъ цѣле богослуженье хорошимъ голосомъ. Ôттакъ звернувся до насъ отець-голова съ наукою, въ котрôй заохочувавъ до працѣ, единости, згоды и взаимнои любови. По скôнченôмъ богослуженю ôтспѣвано „многая лѣта". Всѣ лепты, зôбранй при акафистѣ, жертвувавъ отець-голова на закупленье книжокъ до нашои читальнѣ. При такихъ безъинтересовныхъ трудахъ нашого отця-головы и при дальшôй щирôй и трудолюбивôй участи членôвъ може съ часомъ наша читальня причинится до взорцевого поступу цѣлого села и статися заохотою для другихъ громадъ, котрй доси, на жаль, не основали еще у себе читальнѣ. *Михайло Галушка*, радный громады, бувшій голова, а теперѣшный выдѣловый Читальнѣ.

— (Дрôбнй вѣсти.) Цѣсарь удѣливъ громадѣ Лубно въ пов. березôвскôмъ 80 зр. запомоги на ôтновленье церкви. — Впр. митрополитъ Іосифъ выѣде сеи пятницѣ до Вѣдня. — Шахъ перскій жертвувавъ для потерпѣвшихъ черезъ пожаръ Ringtheat-ру 11.000 франкôвъ. — Чч. 3 и 4 „Слова" сконфисковала прокураторія державна два разы за статю „о нашихъ дѣлахъ домашныхъ". — Въ Празѣ розпочався сими днями процесъ 31 осôбъ, обжалованыхъ о пропаганду социялистичну. Обжалованй суть по бôльшôй части молодй ремѣсники. — Въ Снятынѣ далося чути дня 26 л. м. м. о 5-ôй год. пополудни землетрясенье и гукъ пôдземный. — Въ петербурскôмъ университетѣ находится теперь 129 женьщинъ-медицинерокъ, по найбôльшôй части жидôвокъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Совѣтниками консисторскими съ ôтзнаками крылошаньскими именованй: оо. К. Левицкій зъ Ольшаницѣ дек. унѣвского и Л. Сосновскій зъ Николаева дек. бобрецкого.

Завѣдательства одержали: оо. І. Венгриновичь зъ Пôйла въ Пôдгорцяхъ дек. калуского и Т. Левицкій зъ Сопота въ Перегиньску.

Сотрудничество одержавъ о. Л. Чепелиньскій въ Колодѣѣвцѣ дек. тысьменицкого.

Душпастырскй посады обняли: оо. П. Козюкъ яко завѣдатель въ Дмитровѣ, Р. Ляндеръ яко приватный сотрудникъ въ Бариши и Н. Олексѣй яко приватный сотрудникъ въ Звенигородѣ.

Личный додатокъ зъ фонду религійного на дальшй три лѣта по 100 зр. одержавъ о. Д. Строцкій зъ Рудникъ.

Резигнувавъ зъ презенты на Дебеславцѣ о. И. Богачевскій зъ Сѣльця.

Въ пропозицію на кап. Марковцѣ дек. тысьменицкого принятй: оо. 1) В. Козоровскій зъ Тысьменицѣ и 2) Т. Косевичь зъ Галича.

На конкурсъ розписанй: а) пар. Бурштынъ дек. рогатыньского и б) Пôдгорцѣ дек. калуского — съ речинцемъ до 8 (20) цвѣтня с. р.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Die Polen und Ruthenen in Galizien von *Dr. Josef Szujski.* Wien und Teschen. Verlag von Karl Prochaska. 1882. Стор. 282 въ 8-у. Есть се девятый, для себе зовсѣмъ ôтрубный томъ дуже цѣнного выданя, якого пôднявся широкозвѣстный и предпріемчивый выдавецъ Кароль Прохаска пôдъ заголовкомъ: *„Die Völker Oesterreich-Ungarns.* Ethnographische und culturhistorische Schilderungen". Въ тôмъ на досыть великй розмѣры розложенôмъ выдавництвѣ появилось вже 4 томы о австрійскихъ Нѣмцяхъ, именно 1 томъ о Нѣмцяхъ въ долѣшнôй и горѣшнôй Австріи дра К. Шобера, 2 томъ о Нѣмцяхъ въ Чехахъ, Моравіи и Шлеску От. Льор'а, 3 томъ о Нѣмцяхъ въ Угорщинѣ и Семигородѣ дра Швикера и 4 томъ о Тирольцяхъ дра Еггера. Томъ 5-тый „о Мадярахъ" написаный Павломъ Гунфаловичемъ, 6-тый „о Румунахъ" Іоана Славици, томъ 6-тый „о Семитахъ" дра Герсона Вольфа, томъ 7-ый „о Чехо-Славянахъ" дра Ярослава Влаха, томъ 10-тый, часть І „о Словенцяхъ" Іосифа Шумана, — часть ІІ „о Кроатахъ" Іосифа Старе, Томъ 11-тый „о полудневыхъ Славянахъ" въ Дальмаціи, въ полудневôй Угорщинѣ, въ Босніи и Герцеговинѣ Теодора Стефановича и томъ 12-тый „о Цыганахъ въ Угорщинѣ" дра Швикера. Каждый томъ представляе собою спору книжку, такожь и що до зверхнои формы дуже пышно и гарно выладжену. Жалувати треба, що выдавець не подавъ о Русинахъ осôбнои книжки, якъ о другихъ народахъ Австріи, а навѣть о Цыганахъ, а взявъ Русинôвъ лише въ Галичинѣ разомъ съ Поляками, а поминувъ Русинôвъ въ Буковинѣ и Угорщинѣ, черезъ що очевидно праця о Русинахъ не може бути повною. Книжка „Die Polen und Ruthenen in Galizien" обôймае слѣдуючй ôтдѣлы: 1) Вступъ. 3) Край и люде. 3) Народнй звычаѣ и обычаѣ. 4) Бувальщина, политична и культурно-исторична школа краю. 5) Суспôльность краю въ послѣднôмъ столѣтю. 6) Статистичнй цифры и культурно-историчнй подѣѣ. 7) Старе и нове зъ орлиного полету. 8) Історія литературы Полякôвъ и Русинôвъ. Хотяй дръ Шуйскій яко Полякъ, якъ легко зрозумѣти, бачитъ передовсѣмъ своихъ племенникôвъ и часто мимоволѣ лише ними занимаеся и лише о нихъ говоритъ, то всежь таки треба признати авторови досыть велику объективнôсть въ обговореню стану Русинôвъ и добру волю, сказати правду. А коли не все и не всюда выходитъ вѣрно и правдиво та повно, то не задля якои тенденційности, але просто длятого, що житье и станъ Русинôвъ справдѣ еще въ многôмъ гдечѣмъ незнанй чужимъ людямъ, навѣть такъ близькимъ сусѣдамъ якъ Поляки. Почасти тутъ и наша вина, що Русины доси дуже мало говорили о собѣ передъ широкимъ свѣтомъ. Тожь и годѣ дуже дивуватись, коли згадана книжка не у всѣмъ подае повный и вѣрный образъ, що не одно тамъ пропущено, або невѣрно передано. Мимо того она останеся дуже цѣнною и цѣкавою для читателѣвъ. Сподѣемося, що выдавець схоче съ часомъ поповнити свое выданье окремою книжкою о Русинахъ и ôтнесеся въ тôмъ взглядѣ до ученыхъ Русинôвъ. Поки що выдана книжка „Die Polen und Ruthenen in Galizien" заслугуе на повну увагу нашои читаючои публики. Цѣла книжки 2 зр. 80 кр. а. в.

Зъ державного трибуналу.

Вѣдень 20 сѣчня 1882.

(*Дальше.*)

„Такъ отже", говоривъ дальше п. Б-кій, „анѣ §. 19 розпорядженя зъ 10 липця 1850 ч. 125 кр. зак. анѣ §. 14 закона зъ 10 сѣчня 1853 ч. 10 Дн. з. д. не може бути приложеный до мого ôтчиту и ц. к. Намѣстництво не мало нѣякои правнои пôдставы, пôдтягати мôй ôтчитъ своѣй превентивнôй цензурѣ тымъ бôльше, що сей ôтчитъ не бувъ предложеный ц. к. Дирекціи Полиціи для „потвердженя" и „призволеня", якъ се дѣеся съ музикаліями и декламаціями, але лише для повѣдомленя сеи власти о „цѣли" зôбраня въ мысль §. 2 закона зъ 15 листопада 1867 Ч. 135 Дн. з. д. Въ тôмъ взглядѣ повинна була политична, взглядно полицийна власть поступити собѣ пôсля приписôвъ сего, едино тутъ обовязуючого закона, се значитъ, пôсля сего закона, а именно пôсля §. 11 повинна була ей дѣяльнôсть обмежитись на то: глядѣти 1) щобы не выголошувано нѣякихъ противузаконныхъ бесѣдъ (gesetzwigrige Aeusserungen) або 2) не допущеноса противузаконныхъ чинôвъ — и въ случаю одного або другого выпадку противустати такимъ противузаконнымъ объявамъ (denselben entgegenzutreten), а въ случаю, якбы такого остереженя не услухано, закрыти зôбранье. А поневаже пôсля власного признаня выс. министерства инкриминованй ц. к. Намѣстництвомъ уступы мого ôтчиту не заключаютъ въ собѣ нѣчого противузаконного (keine gesetzwidrige Aeusserung), то ингеренція сеи власти, а именно превентивна заборона, ôтчитати тй уступы, не дасться нѣчимъ законно оправдати. Противно она заключае въ собѣ рѣзке нарушенье запорученого всѣмъ права свобôдного высказу свого мнѣнія словомъ, письмомъ и друкомъ, означеного въ Арт. XIII основного закона зъ 21 грудня 1867 Ч. 142 Дн. з. д., що я еще пôзнѣйше выкажу подрôбно, переходячи мериторично дотычащй выводы обороны выс. министерства. Сей артикулъ зовсѣмъ ясно и недвозначно ставляе на рôвнѣ право высказувати свои гадки словомъ и друкомъ, с. з. що можна прилюдно обвѣстити друкомъ, се можна такожь выголосити и словомъ, — и нема найменшои причины и законнои пôдставы одинъ а другій способъ высказуваня гадокъ пôдтягати пôдъ рôжнй нормы и рôжнй а съ собою противорѣчнй цензуры. Фактомъ есть, що мôй ôтчитъ, обвѣщеный друкомъ въ цѣлости вразъ съ уступами, инкриминоваными ц. к. Намѣстництвомъ, анѣ передъ іосифиньскимъ обходомъ, анѣ по тôмъ и до нынѣшного дня не зôставъ ц. к. прокураторією сконфискованый. Такъ отже едино компетентна въ тôмъ взглядѣ власть, довôдно узнала, що сей ôтчитъ не заключае въ собѣ нѣчого такого, щобъ могло бути квалификоване „als eine gezetzwidrige Aeusserung." Тымъ самымъ есть доказомъ, що по мысли Арт. XIII. основ. закона зъ 21 грудня 1867 Ч. 142 Дн. з. д. мавъ я повне право сей ôтчитъ въ цѣлôй его основѣ и въ неукороченôй цѣлости выголосити публично. А скоро се заборонено, то нарушенье права Арт. VIII згаданого основного закона, всѣмъ запорученого, не пôдлягае найменшому сомнѣнію.

Коли жь такимъ чиномъ нарушенье сего права объективно есть доказане и жадному сомнѣнію не пôдлягае, то повстае пытанье, кто мае право жалитися передъ Высокимъ Трибуналомъ задля сего нарушеня, бо жь предсѣ мусить бути якась управнена особа, мусить бути ктось, що мае право упôмнутися и заподѣяну кривду и нарушенье такъ дорогого всѣмъ права свободы мысли и слова.

(*Дальше буде.*)

Переписка администраціи.

Всч. М. Х. въ Наслуховѣ: Яко предплатникъ „Дѣла" можете получити „Библіотеку найзн. пов." и за минувшôй рôкъ по цѣнѣ предплатнôй.

Черезъ редакцію „Дѣла" прислали:

Для Зорѣ: о. И. Р. въ Вол. 2·50 зр., Є. Ж въ Стан. 2·50 зр., И. Р. въ Терноп. 2·50 зр., В. Г. въ Стрыю 1 зр., о. А. Б. въ Вихтор. 1·25 зр., Т. З. въ Тысьм. 2·50 зр., о. П. Д. въ Посѣчи 4 зр., о. Л. П. въ Гор. 5 зр., дръ М. П. въ Бол. 2·50 зр., Ю. С. въ Стр. 1 зр., о. П. Д. въ Ванев. 2.50 зр., о. С. К. въ Шельп. 5 зр., А. Ц. въ Тузли 3 зр., о. Є. Л. въ Тарт. 4 зр., о. К. въ Сушнѣ 1·50 зр., о. Д. Д. въ Кр. 1·25 зр., о. М. К. въ Медычи 1·30 зр., о. Т. С. въ Шол. 2 зр., о. В. Г. въ Граб. 3·50 зр., о. Т. Б. въ Виногр. 2·50 зр., дръ С. Д. въ Жол. 4 зр., дръ М. Б. въ Стан. 6 зр., о. А. Л. въ Одр. 5 зр.; для Зеркала и Зорѣ съ Зеркаломъ: Е. Ж. въ Стан. 2·50 зр., Чит. въ Явор. 2·50 зр., Л. Ш. въ Терн. 2·50 зр., о. Н. М. въ Черн. 2·50 зр., о. А. Б. въ Вихт. 1·25 зр., В. Л. въ Жид. 2·50 зр., о. И. Д. въ Руд. 1·50 зр., дръ М. П. въ Бол. 2·50 зр., о. Н. К. въ Побер. 6 зр., о. І. Р. въ Бор. 1·25 зр., М. М. въ Черн. 8 зр., о. Е. О. въ Прист. 4 зр., о. А. М. въ Ляшкахъ 2 зр., о. К. Л. въ Мш. 2·50 зр., о. С. К. въ Шельп. 5 зр., В. Я. въ Черн. 2·50 зр., о. К. въ Боську 8 зр., А. Ц. въ Тузли 2·50 зр., І. З. въ Лопянцѣ 4 зр., о. Е. Л. въ Тарт. 2·50 зр., О. Ч. въ Бродахъ 2·50 зр., о. П. Б. въ Красн. 4 зр., о. И. П. въ Пшен. 2 зр., о. І. Т. въ Заг. 2·50 зр., М. Ш. въ Лѣску 2 зр., о. М. П. въ Гудор. 2·50 зр., о. Д. Г. въ Зав. 4 зр., о. Т. С. въ Шол. 4 зр., о. А. Л. въ Трост. 4 зр., о. А. Г. въ Грин. 4 зр., о. Т. Б. въ Вин. 2·50 зр., дръ С. Д. въ Ж. 2 зр., дръ М. Б. въ Ст. 3 зр., о. Н. М. въ Сух. 8 зр., о. К. С. въ Ж. 4 зр.

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзнам. повѣстій" 14 аркушь повѣсти Едварда „Стефанъ Лаврентій" зъ англійского и 4 аркушь новои повѣсти „Любовь убогого молодця" Октава Фейлета зъ французского.

Накладомъ редакціи „Дѣла" выйшли:

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ",
образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ДЫМЪ",
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣлѣ" або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ",
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

НАЙЛУЧШЕ
ОЛОМУНЕЦКЕ ПИВО МАРЦЕВЕ
розсылае въ бочкахъ и фляшкахъ
Илія Гертеръ у Львовѣ.
1—3

Запросины до предплаты
на
„МЕРТВЙ ДУШѢ"
найзнаменитшу повѣсть славного и зигально звѣстного писателя
НИКОЛАЯ ГОГОЛЯ.
„Мертвй Душѣ" выйдутъ накладомъ редакціи „Дѣла" въ **16 аркушѣвъ друку** (великои 8 ки).
Предплата на „Мертвй Душѣ" приймаеся **до кôнця сѣчня** въ квотѣ **1 зр. 20 кр.** (съ додаткомъ 20 кр. на оплату почты).
Склепова цѣна „Мертвыхъ Душь" выносити буде **1 зр. 60 кр.** (съ 20 кр. на почту.) (3—?)

Выключный складъ
гербаты россійской
ИЗИДОРА ВОЛЯ
во Львовѣ, улиця Сикстуска, ч. 6.

Одержуе правильно що тыждня свѣжй транспорты найлучшои гербаты зъ Москвы и поручае ей по цѣнахъ побôчь стоячого цѣнника.
Замовленя выконуются якъ найточнѣйше и скоро, также за послѣплатою опакованье franco.

Цѣнникъ	½ кл. зр.	кр.
Конго, дуже добра	1	40
Каys-ôвъ, найлучша melange	1	80
" чорна	1	60
Сухонгъ, добрна	2	—
" найлучша	3	—
" " melange P.	3	—
Караванова: Фу-гу-фу Нр. I.	3	20
" " II.	4	60
" " III.	6	—
К. & С. Поповъ 1 р 60 к.	2	40
" 2 р. — к.	3	—
" 2 р. 50 к.	3	75

Порохъ въ гербаты ôтъ 1 зр. 20 кр. до 2 зр. 50 кр.
(5—10)
Цѣнники на жаданье **gratis.**

Того еще не було,
що можна дôстати за 7·80 зр.
Прехорошій гарнитуръ столовый зъ ново-вынайденои имитаціи срѣбла, що до нынѣ стояло 40 зр., котрый остане бѣлымъ мовьбы 14-лутове срѣбло, за що даю 20-лѣтну гваранцію, именно:
6 штукъ ножôвъ столовыхъ
6 " вилокъ зъ однои шт.
6 " ложокъ столовыхъ
6 " пôдставокъ ножовыхъ
12 " ложочокъ до кавы
6 " кубкôвъ до яець
6 " хорошихъ филижанк.
2 штуки хохль, одна до росолу, друга до сметанки
2 штуки великихъ сальоновыхъ лѣхтарѣвъ
1 штука высѣвача до цукру або перцю. (18—24)
1 штука ситця до гербаты.
60 штукъ. Всѣ тутъ наведенй величавй предметы стоятъ разомъ **7 зр. 80 кр.** Замовленя за надôсланьемъ готôвки або за послѣплатою такъ довго, якъ стане запасу, сповняе
Панъ А. Л. ГУТМАНЪ,
генеральный складъ фабрики имитаціи срѣбла
Вѣдень 1, Fleischmarkt 6.

ІОСИФЪ ЧЕРНИЦКІЙ

передъ тымъ
Ґуставъ Вихертъ,
рукавичникъ и бандажистъ
во Львовѣ, ринокъ, ч. 28.
поручае ласкавымъ взглядамъ свôй складъ всякого рода
товарôвъ рукавичныхъ власного выробу
именно:
американьскй оленковй споднѣ и кафтаны, въ всѣхъ **найновѣйшихъ барвахъ дамскй, мужескй и мундуровй рукавички** всякого рода, именно: оленковй, серновй, козловй, дуньскй, glacée стебнованй якъ также поединчо шитй; шкôры лосевй и оленковй до покрытя лôжокъ, подушокъ, торбы ловецкй, шапки мундуровй и цивильнй, шалики, краватки, шельки, шнурôвки, бандажѣ. пончохи гумелястичнй и шнурованй.
Также принимае замовленя на всѣлякй выробы, входячй въ объемъ рукавичництва, якъ оправу гафтованыхъ **подушокъ, шельокъ, шапочокъ** и т. и.
по постоянныхъ умѣркованыхъ цѣнахъ.
Замовленя зъ провинціи выконуются ôтворотною почтою.
Ринокъ, ч. 28.
(5—?)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій** — Отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій**. Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 6. Львôвъ, Субота 23 сѣчня (4 лютого) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ л. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

ПРОМОВА

проф. дра Омеляна Огоновского,

котрою многозаслуженый и неутомимый голова товариства „Просвѣта“ ôткрывъ загальнѣ зборы сего товариства дня 2 лют. и вызвавъ нею загальне одушевленье, звучитъ, якъ слѣдуе:

Высокоповажанѣ панове!

Чотырнайцятый вже разъ ôтбуваются загальнѣ зборы товариства „Просвѣта“. Коли въ протягу сего часу дитина розвиваеся въ гарного и тямучого молодця: то ачейже и всяке товариство, щô въ заснованю своѣмъ спочиває мовь-то въ пеленахъ, може въ такôмже часѣ скрѣпитись и при совѣстнôмъ трудѣ въ розвою дѣятельности своеи процвитати.

Наше товариство рôвналось въ починахъ свого существованя сиротѣ-бѣдоласѣ, котрый у богатшои рôднѣ не маѣ пристановища, котрый въ дитинячôмъ вѣку перебуваѣ тяжку школу житя, и доперва тяжкимъ трудомъ и безнаганнымъ житьемъ добиваеся до якои-то ласки у можнѣйшихъ братій-землякôвъ.

Мы перебули досѣль всякѣ середнёвѣчнѣ пробы суда божого, пробы огня и всякѣ инквизиційнѣ допыты; мы рôвнались смѣлому весляреви, щô пускаеся на маленькôмъ човнѣ середъ бурѣ въ море-океанъ, щобы спасти ôтъ загибели потопаючихъ землякôвъ по розбитю корабля. Справдѣ, наше товариство перебуло тяжке лихолѣтье, поки не добилось до пристани бурливого моря житя!

Коли заходами молодыхъ патріотôвъ завязано товариство „Просвѣта“, не було въ Руси галицкôй нѣякого литературного житя, — нѣкто не подумавъ про просвѣту народа, нѣкто не погадавъ про теѣ, щобы Русь ôтродилась въ масахъ приголомшеныхъ селянъ и въ розбиткахъ мѣщанъ: тогды бо кто зъ насъ ставъ займатись высокою политикою, а кто зовсѣмъ не журився про самѣ животнѣ интересы народа руского.

Минули лѣта, лѣта тяжкои працѣ нашои, а старшѣ зъ насъ стояли все еще здалека ôтъ насъ, бо поглядали на насъ съ презирствомъ, пôдозрѣваючи насъ о якѣсь нечестнѣ усобицѣ. Цѣлу суспôльнôсть руску дусила довшій часъ якась змора, — дусила густа осѣнна мрака, скрôзь котру не може до землѣ пробитись золотый лучь красного сонця.

Перебули мы щасливо тоѣ перве лихолѣтье въ розвою нашого товариства. Правда бо, якъ олива, муситъ выйти на верхъ. Майже всѣ нашѣ противники притихли въ клеветахъ своихъ противъ насъ, бо пересвѣдчились, що нашимъ идеаломъ есть добро Руси.

Вслѣдство ривализаціи партій розбудилось словесне житье въ цѣлôй галицкôй Руси. Популярнѣ книжочки нашого товариства, а ôтакъ товариства имени Качковского будятъ нашихъ селянъ ôтъ довгого сна до житя; и отъ, левъ змарганый прочунявъ, и ревнувъ давною своею силою такъ, що задрожали его вартôвники!

Рускій нарôдъ приходитъ до самопôзнаня; — ôнъ дôзнався вже, кто ôнъ есть, и чія та батькôвщина, въ котрôй ôнъ доси коморувавъ. И отъ, яке диво склалось! Черезъ кôлька вѣкôвъ нѣкто нѣчого не вчивъ простого народа; тогды творивъ ôнъ самороднѣ свои поезіи, — творивъ безсмертнѣ думы и пѣснѣ, щô суть неначе жемчугами въ скарбôвни поезіи славяньскои. Теперь ôтступаѣ ôнъ творы устнои сеи словесности ученому свѣту, и въ замѣнъ за сей даръ домагаеся ôтъ грамотѣѣвъ науки сучаснои, науки книжнои, — домагаеся свѣтла и правды. Простый нарôдъ нашъ хоче учитись, хоче добитись до лѣпшого гаразду въ своѣй батькôвщинѣ; и отъ, свѣтло науки находитъ приступъ до сельскихъ хатъ: где лишь тямущѣ суть люде, тамъ основуются читальнѣ, — тамъ ширится просвѣта своя рôдна, питоменна.

Але-жь межи тымъ, коли свѣтло науки зорѣе вже въ селяньскихъ и мѣщаньскихъ хатахъ, затемнюеся небосклонъ, — наближуеся до насъ лихолѣтье нове.

Противъ просвѣты рускои повстаѣ „Oświata ludowa“. Тіи-жь просвѣтнѣ почины сусѣдъ нашихъ намѣряютъ спольщити людъ рускій. Польскій людъ може и на дальше въ пôтьмѣ духовôй ныдѣти: нарôдъ рускій маѣ бути силомôць введеный въ святыню просвѣты польскои.

Але-жь даремный вашъ трудъ, непрошенѣ нашѣ просвѣтителѣ нашѣ! Коли бо давнѣйше лише одно товариство „Просвѣта“ при розъединенію нашихъ силъ здужало кинути искру житя въ закоснѣлу батькôвщину руску, то ачейже теперь, коли два рускѣ товариства литературнѣ побôчь себе дѣйствуютъ, коли кинена нами искра житя розтлѣлась широко, трудно буде непевному огникови устоятись при яснôмъ поломѣни науки питомои.

До дѣла отже, братя-родимцѣ! до дѣла невсыпущого! Подаймо собѣ вже разъ щиро руку до згоды, и горнѣмся пôдъ прапоръ народный супротивъ можного противника въ справѣ просвѣты народнои. Особливо вы, отцѣ духовнѣ, помагайте намъ и дальше въ ширеню просвѣты межи нашимъ народомъ: ваше бо слово може бути дуже хосеннымъ въ ôтверненю новои напасти. Та ачейже примѣръ нашихъ патріотôвъ Стефана Качалы, Данила Танячкевича и и. заохотитъ наше духовенство до дальшои невсыпущои працѣ для добра народа руского!

До дѣла братя-родимцѣ! а побѣда наша!

(Грôмкѣ оплески и оклики: Славно, славно!)

Въ справѣ Гниличокъ

одержали мы слѣдуюче, пониже умѣщене письмо, доручене намъ черезъ Вп. нотаря Моравецкого. Позаякъ се „спростованье“ вже само собою займаѣ надмѣрно много мѣсця, проте не хотячи переповняти нынѣшного числа одною и тою самою справою, застерѣгаемо собѣ право близше обговорити се „спростованье“ въ слѣдуючихъ числахъ. Тутъ лише мусимо рѣшучо запротестувати противъ инсинуаціи, будьтобы „о. Качала втягнувъ личнôсть гр. Делля Скалля въ справу“ Гниличокъ. Въ статіи Ч. 2 „Дѣла“ п. в. „Справа православія въ Гниличкахъ“ Вп. о. Качалы подано лише результатъ доходженя духовнои комисіи и то, що селяне подали до протоколу, за що Вп. о. Качала не може ôтповѣдати. Чи и о скôлько пониже „спростованье“ змѣняе и ослабляе результатъ урядового доходженя, се можутъ вже й теперь въ части осудити Вп. Читателѣ, та о тôмъ поговоримо еще въ найблизшихъ ч-лахъ. Впрочѣмъ надѣемося, що и сама духовна комисія дасть ôтповѣдь и починитъ судовѣ кроки, супротивъ заявленя п. Гр. Делля Скалля, будьтобы комисія, „умысно въ злôй вѣрѣ пôдсунула“ гр. Делля-Скаллю на мѣсце дра Николая Наумовича.

Почтенна Редакціе!

На пôдставѣ §. 19 уставы прасовои управшаю умильно о умѣщенье слѣдуючого

Спростованя.

О. Стефанъ Качала помѣстивъ въ ч. 2. часописи „Дѣло“ справозданье о результатѣ доходжень, предпринятыхъ делегованою митрополичою комисіею духовною въ справѣ переходу громады Гнилички на православіе. Въ тôмъ справозданю втягнувъ о. Качала мою личнôсть до тои справы въ спосôбъ, котрый мене тымъ бôльше дотыкаѣ, що поданѣ подрôбности о моѣмъ мнимôмъ вмѣшанюся до тои справы суть або просто выдуманѣ або перекрученѣ.

Передъ чотырма лѣтами прійшло до мене кôлькохъ селянъ зъ Гниличокъ пôдъ проводомъ Ивана Шпондера съ предложеньемъ, щобы я яко представитель коляторки причинився матеріяльно до помноженя фондôвъ на утвореньe самостôйнои парохіи гр. кат. въ Гниличкахъ. Самъ спосôбъ предложеня менѣ тои справы доказувавъ, що тыхъ селянъ ктось поучивъ, що патронъ есть зъобовязаный до жертвъ того рода на пôдставѣ права патронату. О переходѣ на православіе не було тогды найменшои споминки. Тому желаню впростъ ôтмовивемъ, понеже не було и не могло бути бесѣды о тôмъ, абымъ побôльшавъ тягары, выплываючѣ зъ права патронату. Ôтъ того часу справа тая цѣлкомъ притихла, а принаймѣй я о нѣй не чувъ, а нѣкого се не може здивувати, если зважится, що звѣстный въ своеи енергіи и обачности, а въ окрестности загально поважаный ц. к. Староста ажь до послѣднои хвилѣ не прійшовъ на нѣякій слѣдъ веденои въ тôмъ напрямку агитаціи, котрыйбы можна було доказати. А прецѣ такъ реченый Вп. Староста, якъ и начальникъ постерунку жандармеріи въ Новôмъ Селѣ, чоловѣкъ звѣстный въ своеи неутомимои дѣяльности и проворности, звертавъ завсѣгды старанно увагу на найменшѣ подрôбности, враджуючѣ яку небудь агитацію межи сельскимъ населеньемъ. Протоѣ не диво, що въ тôмъ взглядѣ нѣчого не дôйшло до моеи вѣдомости, а то тымъ бôльше, що завѣдуючи бôльшими посѣдательствами, лежачими въ рôжныхъ повѣтахъ, не можу завсѣгды перебувати въ Гнилицяхъ, сусѣдуючихъ съ Гниличками. Впрочѣмъ мушу пôднести, що ôтносины двора до селянъ въ Гниличкахъ нѣколи къ сожалѣню не були добрѣ, хотяй бо всякими способами стараемься о тоѣ, абы собѣ позыскати прихильнôсть тои громады бодай про людске око, то однакъ тіи стараня не мали пожаданого успѣху, понеже здаеся въ наслѣдокъ тайнои агитаціи селяне зъ Гниличокъ своимъ поступованьемъ и нешанованьемъ правъ власности и посѣданя выкликували новѣ споры, чи то провизоріяльнѣ чи политичнѣ безъустанно, а наслѣдкомъ того тіи селяне ухилювалися демонстраційно ôтъ помочи при жнивахъ помимо того, що давано имъ бôльше якъ достаточну платню. Зъ тои причины снопы до стодолы н. пр. сего року звозивемъ уже саньми, а жнива ишли такъ лѣниво и съ такимъ опоромъ, що лишилося на пни 70 моргôвъ незôранои пшеницѣ.

Якъ выховувати нашѣ дѣти?

Реформа уставы о народныхъ школахъ, реформа пляну наукъ въ гимназіяхъ, реформа выхованя — реформа.... реформа.... Скрôзь чути такѣ поклики та ôтзывы и то не тôлько у насъ, але й по иншихъ державахъ. Немало дечого есть у насъ реформувати, а вжежь певно що зъ помѣжь важныхъ теперѣшныхъ пытань реформовыхъ одно зъ найважнѣйшихъ — се пытанье, якъ выховувати нашѣ дѣти. Недавно признала навѣть кракôвска академія наукъ, що ôтъ часу, коли у насъ въ Галичинѣ заведено въ школахъ польскій языкъ, ровень науки у нашои молодѣжи значно понизився. Самѣ найгорячѣйшѣ борцѣ за польонизацію нашихъ шкôлъ на Руси, якъ пр. Gazeta narodowa, признаютъ вже теперь, що якъ потреваѣ еще такъ дальше, то дôйдемо до „ogłupienia młodzieży“. Мы вже неразъ говорили про ту шкоду для науки, для народу и его будучности, яка выходитъ у насъ зъ насильнои польонизаціи шкôлъ. Та лихо не въ однôй лише польонизаціи. Правда, се у насъ найбôльше и найблизше лихо, але есть попри те еще й хибы въ самôй системѣ выховуваня, въ самôмъ спосôбѣ выхованя. Дбалôсть про нашу будучнôсть каже намъ не спускати зъ очей выхованя нашои молодѣжи. Показалися недостатки, такъ треба подумати надъ ихъ поправою. Та якъ ихъ поправити? Се пытанье, надъ котрымъ треба поважно подумати. Саме теперь обрадуе у Вѣдни гимназіяльна анкета надъ реформою гимназій, а въ радѣ державнôй предложено змѣну шкôльнои уставы. Есть отже еще нова причина подумати надъ сими справами. Та поки озвутся голосы въ тыхъ справахъ зъ помежи нашихъ кругôвъ, поки заявитъ свою гадку наше руске педагогичне товариство, не буде ôтъ рѣчи послухати, що думаютъ другѣ, посторонѣ люде про сѣ жизненнѣ пытаня.

Недавно мавъ у Вѣдни звѣстный, ученый професоръ дръ *Едв. Зисъ* ôтчитъ *„про выхованье нашихъ дѣтей“*. Голосъ такъ поважного ученого заслугуе на повну увагу.

„Недавно чули мы тутъ въ тôй сали“, говоривъ проф. Зисъ „ôтчитъ проф. Найрата про всесвѣтне господарство. Мы побачили, въ якôмъ степени дѣяльнôсть и господарство единицѣ зависятъ ôтъ великихъ правилъ. При кôнци ôтчиту мы побачили, якъ малесенькимъ являеся чоловѣкъ въ приróвнаню до всесвѣтныхъ подѣй и далекосягаючои дѣяльности. На другій день чули мы тутъ мистерно выведенѣ творы нашого Гайдена. Тонъ плывъ за тономъ, ласкотавъ и пôдлещувавъ наше ухо и якъ закованыхъ понѣсъ насъ далеко и высоко въ свѣтъ гармоніи. И зновъ могли мы себе спытати: щô се такого самъ голосъ, одинъ тонъ— самъ про себе? Нѣчо! Тôлько своимъ становищемъ въ мельодіи набираѣ ôнъ ваги. И зновъ повертаючись можемо спытати: щô се такого чоловѣкъ? Ôнъ, неначе сей тонъ, одержуе свою вагу доперва въ ôтношеню до суспôльности, середъ котрои жіе.

Згадаймо на самого Гайдена, сына дуже убогого селянина въ Роравъ коло Брукъ надъ Литавою. Ôнъ мавъ девятьнайцятеро братôвъ и сестеръ — и що зъ нихъ сталося? Всѣ они пôшли въ непамять, якъ тѣ погасаючѣ свѣчочки постороннѣ, а ôнъ остався и для потомства — для пôзнѣйшого свѣта. Мы можемо прослѣдити его житье, якъ ôнъ яко хлопець ходитъ до школы въ Гайнбургу и тамъ побираѣ найпершу науку музики, якъ ôнъ щасливымъ случаемъ попадаеся до хору св. Стефана, якъ ôнъ у Вѣдни въ голодѣ и холодѣ выробляе свôй талантъ, якъ ôнъ приневоленый чистити чоботы дѣтямъ композитора Порпоры, ажь наконецъ дôстаѣ мѣсце першого скрипака у милосердныхъ въ Леопольдштадѣ съ рôчною платою 60 зр. — се першій крокъ до самостôйности — ажь пріймаѣ его князь Естергази въ свою службу и тутъ починаются першѣ часы его творчества. Бачимо ôттакъ, якъ ôнъ ôтбуваѣ свои першѣ тріюмфы въ Англіи и стаеся славою свого краю и жереломъ найчистѣйшого одушевленя для своихъ сучасныхъ и для вдячныхъ пôзнѣйшихъ поколѣнь.

Стôлько може чоловѣкъ, коли старанно и щасливо розвиваѣ и образуе свои здôбности, перенятый етичною повагою, а при тôмъ умѣе поборювати внѣшнѣ перешкоды и здобути собѣ те становище, яке належится ему посередъ его сучасныхъ людей. Правда бували й такѣ, що инакше думали. Жанъ Жакъ Руссо написавъ минувшого столѣтя педагогичну книжку пôдъ заголовкомъ „Emile“, где выводитъ свого героя Емиля яко сироту, замыкаѣ его и дошками ôтгороджуе ôтъ цѣлого свѣта и на конецъ доходитъ до такого заключеня, що штука, наука и все, що украшаѣ наше житье, не маѣ нѣякои вартости. Та правда и те, що заразъ Вольтеръ выказавъ его неправду.

Та хочь и теперь еще лунаютъ ôтголосы тыхъ поглядôвъ Русс'а по гдеякихъ письмахъ песимистичного направленя, то все жь таки въ межи сёгочасныхъ философôвъ всѣ тіи знаменитѣ педагоги народнѣ, якихъ выдала въ того часу Швайцарія и Нѣмеччина, прихиляются до противныхъ поглядôвъ. Кождый зъ нихъ учитъ насъ, що чоловѣкъ есть дитиною свого часу а що школа маѣ бути зеркаломъ свого часу.

Въ часахъ найбôльшого пригнетеня духа въ Нѣмеччинѣ, въ першихъ лѣтахъ сего столѣтя, писавъ Фихте свои мовы до нѣмецкого народа. „Чи жь се не горяче бажанье кождого честно мыслячого“, се були менше-бôльше его слова „щобъ нашѣ лучшѣ свойства жили дальше въ прочищенôй постати въ нашихъ дѣтяхъ и въ нашихъ внукахъ, щобъ мы бодай тымъ чиномъ увѣковѣчнили себе на сѣмъ свѣтѣ, где мы зажили стôлько добра?“ Справдѣ се наше бажанье. Якъ жежь дôйти до сеи цѣли?

Обмежуся передовсѣмъ на дорастаючого хлопця. Якимъ хочемо мати нашого сына? Въ сущности маемо чотыри бажань. Сынъ повиненъ бути здоровъ на тѣлѣ и сильный, ôнъ повиненъ бути морально здоровъ, бути молодцемъ непохибныхъ моральныхъ засадъ, мужемъ чести, повиненъ мати загальне образованье, що родитъ въ нѣмъ чувство для всеи красы у всѣхъ еи постатяхъ, — наконецъ повиненъ бути спосôбнымъ до якого заводу. Сѣ

Въ такихъ обставинахъ не мôгемь бути мужемъ довѣрія въ якôйбудь справѣ, а тымъ менше въ справѣ переходу на православіе громады Гнилички.

И дѣйстно на кôлька день передъ внесеньемъ дотычащихъ подань до ц. к. властей, що громада Гнилички переходитъ на православіе, прійшли до мене два селяне, Иванъ Шпондеръ и Иванъ Бренякъ и освѣдчили менѣ, що приходятъ въ имени громады сказати менѣ, що они переходятъ на православіе.

Тое освѣдченье було въ такôй формѣ вдѣлане, що посередно значило тôлько, що яко патронъ обовязаный всмь правно приписану участь для гр. кат. церкви ôтъ теперь такожь давати на користь шизматицкои церкви.

Будучи не мало здивованый такъ самою тою вѣдомостею, якъ и формою, въ якôй она менѣ була удѣлена, хотѣвемь доконче вывѣдатись близше, кто громадѣ Гнилички пôддавъ таке намѣренье, а сего инакше не мôгемь осягнути, якъ ино удаючи цѣлковитый супокôй и потакуючи въ першôй хвили ихъ бесѣдѣ.

Насамперед ходило менѣ о тое, въ ôтки вѣтеръ вѣе, — протое запытаемься, въ ôтки возьмутъ собѣ шизматицкого попа, — чи може собѣ желаютъ, абымъ имъ привѣзъ въ Буковины волоского священика? На тое не отримаемь ôтъ нихъ рѣшительнои ôтповѣди, анѣ нѣякого порученя, лише сказали менѣ загально, що они тое уже обдумали.

Пытаемся дальше, ôтки возьмутъ фонды на утворенье самостôйнои парохіи, понеже я яко патронъ не есмь обовязаный до пôдтриманя иншои парохіи, лише греческо-католицкои, а такожь и маетокъ, якій мае гр. кат. церковь въ Гниличкахъ вразъ съ теперѣшною гр. кат. церквою, не можутъ пôсля истнуючихъ нашихъ уставъ перейти на власнôсть иншои, т. е. шизматицкои церкви.

И на тое менѣ ôтповѣли, що они и тое уже обдумали, и що маютъ запевнене утриманье для маючогося спровадити попа шизматицкого.

Видячи, що на тôй дорозѣ не увыскаю нѣякихъ выяснень, зачаемь имъ представляти, що то справа дуже трудна, бо мусятъ мати дуже добре написане поданье, бо якъ зле напишутъ, то цѣла справа пропала.

То зробило на высланникôвъ певне враженье, и они освѣдчили менѣ, що уже маютъ всѣ поданя готовѣ, що власне хотѣли уже ихъ вносити до властей, але если позволю, то они тое поданье принесутъ менѣ завтра, щобымъ его переглянувъ и поправивъ.

Утвердивемь ихъ въ тôмъ намѣреню, додаючи, що прецѣ безъ вѣдомости патрона церковь не повинна подавати такого поданя.

Такъ малася рѣчь що до мого зôткненяся въ тôй справѣ съ громадою Гнилички, а то есть доказомъ, що я о тôмъ фактѣ довѣдався доперва тогды, якъ ôнъ уже бувъ сповненый.

Скоро сказанѣ селяне ôтôйшли, не маемь нѣчого пильнѣйшого, якъ того самого дня особисто завѣдомити о тôмъ мѣсцевого пароха о. Герасимовича, о чѣмъ я довѣдався. Зробивемь тое въ присутности ц. к. Судіи повѣтового зъ Нового Села Вп. Ковальского, и думаю, що властивѣйше не мôгемь собѣ въ тôй справѣ поступити.

Якѣ средства заразъ зарядивъ о. Герасимовичь, того не знаю, але селяне зъ Гниличок уже менѣ не показали своихъ прилагодженыхъ подань, но противно заразъ ихъ повносили до властей съ найбôльшимъ поспѣхомъ.

Статя „Dziennik'a polsk'ого“ зъ дня 25 сѣчня с. р. спонукала мене до того, що закимъ приступивемь до сего прилюдного выясненя, передъ-всѣмъ постараемься о урядове справозданье, зъ ôтки о. Стефанъ Качала прійшовъ до вѣдомости обставинъ, котрѣ менѣ съ такою ôтвагою въ „Дѣлѣ“ пôдсуває?

Отже при списуваню протоколу черезъ комисію консисторіяльну, складаючуся зъ о. Стефана Качалы, о. декана Малишевского и о. Костецкого, селяне запытанѣ въ тôй справѣ подали по короткôмъ надумуванюся, що до того кроку намовивъ ихъ дръ Николай Наумовичь, сынъ звѣстного о. Наумовича зъ Скалата.

По скôнченôмъ протоколѣ, коли его зачато читати въ цѣли пôдписаня, селяне дуже здивувалися, почувши, що моя особа зôстала втягнена до тои справы, и що менѣ комисія консисторіяльна кладе въ уста слова, котрѣ суть просто выдумкою, а о дрѣ Николаю Наумовичу не згадано въ тôмъ протоколѣ анѣ слова.

Селяне зачали протое протестувати противъ тому, и домагалися спростованя протоколу. На тое о. Качала, попертый иншими членами комисіи консисторіяльнои, зачавъ селянамъ предкладати, що такого спростованя не треба, бо такъ якъ протоколъ есть написаный, есть для громады користнѣйшій. „Лишѣтъ такъ якъ мы написали, бо панъ грабя то панъ, ôнъ о тое не дбае и нѣчого не боится, — ему нѣчо не зроблятъ и т. и.“ — и на тôй дорозѣ комисія консисторіяльна, маюча на цѣли выкрытье правды умисно въ злôй вѣрѣ пôдсуває мене на мѣсце дра Николая Наумовича.

Слѣдячи дальше тую справу, — въ котру найнесправедливѣйше вмѣшано мою личнôсть, довѣдаемься, що дякъ о. Наумовича зъ Скалата мався безъустанно зносити зъ знатнѣйшими представителями громады Гнилички, що тіи посѣщеня ôтбувалися ночами и съ надзвычайною осторожностею, — дальше, що о. Наумовичь, котрый не мае найменшои симпатіи у своихъ парохіянъ въ Скалатѣ, мае противно велике вліянье на селянъ зъ иншихъ парохій, зъ котрыми безъустанно зносится пôдъ покрывкою торговлѣ насѣнями — роздаваня письмъ и брошуръ, — а кромѣ того, що сынъ тогожь о. Наумовича, дръ Николай Наумовичь, яко лѣкарь зъѣднавъ собѣ велике вліянье межи окрестнымъ населеньемъ, и може свого ôтця у всѣмъ выручити и заслонити.

Фактъ моеи розмовы у Вп. Каньского, веденои уже по внесеню подань черезъ громаду, есть такожь по части неправдивый, а по части перекрученый, понеже тамъ ограничивемься ино на оповѣдженю того, що уже сталося.

До бавленяся въ агитатора религійного не чувемь въ собѣ нѣколи анѣ званія, анѣ тымъ менше охоты.

Побôчь тыхъ выяснень, о котрыхъ умѣщенье умильно упрашаю, виджуся рôвночасно примушенымъ выступити противъ виноватыхъ въ дорозѣ судовôй.

Jerome hr. Della Scalla.

ДОПИСИ.

Зъ всхôднои Галичины.

(*Станъ нашои политики на внѣ. — II. Признаки нового звороту внутрѣшнои политики Австріи.*)

Коли такимъ чиномъ колишна вѣрноконституційна а теперь нѣмецко-національна партія представляется партіею не тôлько розбитою, всякои позитивнои програмы державнои позбавленою и неспосôбною, правити Австрією, але надто выявила свою строго нѣмецко-національну програму, такъ рѣшучо ворожу всѣмъ ненѣмецкихъ народамъ австрійскимъ, то можна спытати, чи годится заступникамъ якого небудь славяньского народа, отже и рускимъ посламъ лучитись и солидаризуватися съ сею партіею и яка може бути будучнôсть такои звязи? Чи може така партія статися верховодячою въ державѣ и чи повинна она нею статися? До недавна еще ведена политика нѣмецко-централистична оказалася неосущимою и непридатною для обезпеченя якъ интересôвъ австрійскихъ народôвъ, такъ и будучности цѣлои австрійскои державы. Теперѣшна програма нѣмецко-національнои партіи не тôлько не есть и не може бути загально-державною програмою, але противно стремитъ до двохъ евентуальныхъ цѣлей: або до германизаціи цѣлои Австріи и безъусловного запôзнаня всѣхъ ненѣмецкихъ народôвъ Австріи, або до сполученя съ нѣмецкою имперією. Перша и друга цѣль зарôвно противнѣ будучности Австріи, якъ и интересамъ всѣхъ ненѣмецкихъ народôвъ. Цѣль сполученя съ Нѣмеччиною есть явною негацією Австріи, а зновъ цѣль германизаціи и верховодства нѣмецкихъ національôвъ есть негацією тыхъ неоспоримыхъ фактôвъ историчныхъ и сего державного реализму, що съ неôтпорною конечностею наказуютъ Австріи статися державою всѣхъ своихъ народôвъ и въ ихъ згодливôмъ житю и розвою глядати своеи державнои будучности.

До сего прибули еще новѣйшими часами новѣ факта, котрѣ вже явно доказуютъ, що мѣродайнѣ сферы австрійскѣ зрозумѣли те нове становище и посланництво Австріи и готовѣ его съ цѣлою свѣдомостею пôдпомагати и въ житье переводити.

Що министерство гр. Таффого, яко министерство „помиреня всѣхъ народôвъ австрійскихъ“, а именно самъ гр. Таффе мае повне довѣрія короны, — се не есть нынѣ вже бôльше тайною. Та не въ тôмъ вага. Цѣсарь Австріи вже не разъ доказавъ, що умѣе посвящати свои особистѣ симпатіи для добра державы и завсѣгды стоявъ понадъ всѣми партіями и министерствами и нѣколи не мѣшався въ споры державныхъ партій. Тожь мимо довѣрія для гр. Таффе не можна сумнѣватися, що корона и въ тôмъ случаю, еслибы сего вымагало добро державы, посвятилабы свои особистѣ симпатіи тымъ бôльше, що гр. Таффе и его министерство не може уважатись α и ω „помиреня всѣхъ народôвъ“ и цѣлои сеи политики угоды австрійскихъ народôвъ. Тутъ зовсѣмъ не ходитъ о то, чи именно гр. Таффе, чи кто иншій мае бути рукотворцемъ новои обновы и уладженя австрійскои державы. Тутъ ходитъ лише о саму державну обнову, безъ взгляду на те, кто буде ей творцемъ и о те, чи мѣродайнѣ сферы перенялися гадкою необходимои потребы такои обновы.

Отжежь ôтповѣдь, яку давъ недавно Цѣсарь трієстеньскôй депутаціи о „факційнôй (злобнôй) опозиціи“ трієстеньскихъ послôвъ, належачихъ еще до досыть умѣркованыхъ а бодай некрайно загорѣлыхъ членôвъ централистичнои „сполученои лѣвицѣ“, — кинула дуже ярке и ясне свѣтло на те, якъ дивлятся мѣродайнѣ сферы на политику централистôвъ и якъ свѣдомо почуваютъ потребу переведеня „помиреня народôвъ“ и на тôй основѣ опертои обновы австрійскои державы. Тяжко, дуже тяжко прійшлося коронѣ выступити ей своеи дотеперѣшнои здержаности въ партійныхъ спорахъ внутрѣшно-державныхъ, — але коли руководячись взглядами на добро державы рѣшилась высказати сей свôй жаль о „факційнôй опозиціи“ централистôвъ, то се не було выплывомъ симпатій для гр. Таффого, але выплывомъ пôзнаня важности теперѣшнои хвилѣ, выплывомъ глубокопочутои потребы важкимъ словомъ опамятати безпамятныхъ противникôвъ згоды австрійскихъ народôвъ и цѣлои будучности Австріи. Колибъ опозиція централистôвъ була поверталась въ границяхъ звычайнои опозиціи, колибъ она була лише односторонною, але все таки хочь въ части съ интересами державы згôдною политикою и стремѣла до уладженя Австріи хочь на своеродный ладъ, маючій яку-таку поруку успѣшности, — то певно тѣ слова не выйшлибы були ей устъ Цѣсаря. Здержанôсть Династіи объявляется такъ далеко, що мимо рѣшаючои важности выборôвъ зъ великихъ посѣлостей въ Чехахъ, австр. архикнязѣ — посѣдателѣ великихъ дôбръ въ Чехахъ не берутъ участи въ выборахъ, хотяйбы тымъ могли безперечно перехилити вагу на сторону автономистôвъ. Колижь мимо того всего Цѣсарь бувъ приневоленый высказати такѣ слова о централистичнôй опозиціи, то се показуе, що вже найвысшѣ мѣродайнѣ сферы порозумѣли необходимôсть звороту на едино можливу дорогу „помиреня и рôвноуправненя всѣхъ народôвъ“, що почули потребу рѣшучои обновы державного устрою и въ перемѣнѣ Австріи въ правдиву державу всѣхъ своихъ народôвъ видятъ едину поруку будучности и розвою державы Габсбургôвъ. Може бути, що спеціяльнѣ дороги и способы сеи обновы не суть еще вповнѣ выясненѣ и уготованѣ, може еще не въ однôмъ окажутся певнѣ сумнѣвы або недовѣрія и нерѣшимôсть, але се одно вже нынѣ можна сказати, що мѣродайнѣ сферы узнали безвыходнôсть нѣмецко-централистичнои политики, що не узнаютъ ей хосенною для будучности Австріи и що звертаются на нову дорогу обновы и перестрою внутрѣшного житя австрійскихъ народôвъ на основѣ помиреня и рôвноуправненя.

Зъ Черновець.

(*И.*) (*Посмертна згадка о польско-сатиричнôй газетцѣ „Osa“ и о ей редакторѣ. Инспекторы народныхъ шкôлъ. Румунизація.*) Великого шуму наробили у насъ передъ рокомъ захожѣ польонизаторы, оголосивши, що въ Чернôвцяхъ буде выходити политично-сатирична газетка польска „Osa“. Зъ початку говорилося передъ Русинами, що „Osa“ буде стояти за згодою Полякôвъ съ Русинами. Русины, вже зъ роду и задля довговѣковыхъ историчныхъ досвѣдôвъ дуже недовѣрчивѣ на всякѣ такѣ завѣрюваня згоды, ждали, що покажеся на дѣлѣ, чи справдѣ бодай наша Буковина, где вже совсѣмъ нема поля для польонизаціи и ворогованя противъ Русинôвъ, не опамятае загорѣлыхъ польонизаторôвъ и не вылѣчитъ ихъ въ отвѣчнои слабости польонизаційного „Drang nach Osten“. И ось ледво що появилось перше ч-ло „Os-ы“, а показалося, що недовѣрчивôсть Русинôвъ була вповнѣ оправдана. „Osa“ ôтъ разу стала памфлетомъ на Русинôвъ и не лякалась навѣть простыхъ денунціацій на нашихъ патріотôвъ. Тôлькожь, якъ въ загалѣ для польскои мисіи, такъ еще бôльше для враждебно-польскои мисіи противъ Русинôвъ надто мало поля на Буковинѣ. Якъ блыснувъ, такъ и згасъ оманливый и блудный огникъ „Os-ы“. А до того еще ей редакторъ замотався въ якійсь непрасовый конфликтъ съ карною уставою и счезъ на 3 мѣсяцѣ зъ Черновецкого небосклону. — Передъ кôлькома днями явився бувшій редакторъ „Osy“ Я. въ Чернôвцяхъ съ ôткрытымъ письмомъ въ справѣ варшавскихъ жидôвъ, съ пôдписомъ краевого президента бар. Алезанёго (о правдивости пôдпису можна сумнѣватися) и почавъ збирати складки на жидôвскихъ братей варшавскихъ, потурбованыхъ нежидôвскими братями Варшавы. Ôтъ гдекотрыхъ, якъ пр. ôтъ славного Садагурского рабина и кôлькохъ жидôвскихъ родинъ одержавъ значнѣ сумы. Але колишный менторъ Русинôвъ въ науцѣ льояльности, зновъ пôрнувъ пôдъ воду и счезъ зъ Черновець, — розумѣся, що вразъ съ зôбраными складками. Довѣдалось о тôмъ правительство, справа прійшла до суду и зъ ôтси шукаютъ теперь гончими листами колишного мисіонера своеродноi культуры на Буковиньскôй Руси.

На Буковинѣ маютъ бути теперь обсаджены чотыри посады повѣтовыхъ инспекторôвъ шкôльныхъ. Якъ зачуваемо, предложивъ краевый презид. бар. Алезани министерству на тіи посады самыхъ загорѣлыхъ Румунôвъ и одного завзятого румунофила, котрѣ навѣть не умѣютъ говорити по руски. Зваживши, що вже въ однôмъ лише повѣтѣ Черновецкôмъ есть 35 народныхъ шкôлъ, съ рускимъ языкомъ выкладовымъ, мы ачейже можемо справедливо спытати, якъ такій инспекторъ, незнаючій навѣть говорити по руски, буде надзорувати тѣ и другѣ рускѣ школы. Така тенденція румунизаціи рускихъ шкôлъ дуже живо нагадуе такожь тенденцію польонизаціи въ рускôй Галичинѣ, а якъ бачимо она не тôлько шкодитъ поступови правдивои просвѣты, але и не годится съ интересами краю и державы. Слѣдувалобы добре застановитись, чи лежитъ се въ интересѣ Австріи попирати румунизацію противъ руского народа. „Руска Рада“ Буковиньска ôтнеслася съ протестомъ противъ такого намѣреня такъ до краевого правительства, якъ и до министерства просвѣты. Выжидаемо, якій успѣхъ буде мати сей протестъ.

Зъ Пôдгаецъ.

(*Д.*) (*Куда повертаеся дѣяльнôсть нашихъ радъ повѣтовыхъ?*) Выдѣлъ рады повѣтовои въ Пôдгайцяхъ рѣшивъ на повнôмъ засѣданю дня 28 сѣчня с. р. вставити въ свôй буджетъ суму 300 зр. на пôдмогу звѣстного интернату оо. Змартвыхвстанцѣвъ вô Львовѣ. Якъ дивится рускій народъ на сей польонизаційный интернатъ, се рѣчь надто добре загально звѣстна.

бажаня можемо высказати короткими словами: здоровле, моральнôсть, образованье и заводова здôбнôсть. А коли задумаетесь надъ сими чотырма направленями, то побачите, що они маются до себе, якъ чотыри розхôднѣ линіи, що чимъ дальше тымъ бôльше розширяются и що разъ бôльшу рôжнороднôсть прибираютъ.

Старунокъ про тѣлесне здоровле починаеся вже ôтъ хвилѣ, коли народится дитина. Ôнъ есть у всѣхъ народôвъ, зарôвно у найдикшихъ якъ и у найбôльше цивилизованыхъ.

Пôзнѣйше прибуває старунокъ о моральне добро, а тутъ приходятъ на увагу двѣ головнѣ рѣчи, а именно религійнѣ засады, якѣ впоюются въ дитину, и прикладъ родичѣвъ. Та хочь можутъ бути рôжницѣ въ методѣ религійнои науки, моральна цѣль завсѣгды остаеся однакова.

Скоро за тымъ починаеся старунокъ про загальне образованье, а тутъ вже рôжнороднôсть не тôлько въ методѣ, але до певнои мѣры такожь и въ цѣляхъ — значно бôльша.

Еще пôзнѣйшимъ и еще рôжнороднѣйшимъ есть старунокъ про спеціяльне заводове образованье.

Я не можу тутъ обговорювати всѣ тѣ чотыри направленя; послѣдного для того нѣ, що оно надто рôжнородне, першого тому нѣ, що оно за надто просте. И такъ обмежуся головно лише на тѣ бажаня, якѣ дотыкаютъ середного хлопячого и молодечого вѣку, с. е. тыхъ лѣтъ, въ котрыхъ выробляется характеръ будучого чоловѣка. (*Дальше буде.*)

Та про те я не хочу навѣть говорити. Але берѣмо справу вже навѣть зъ становища чисто правного. Задача радъ повѣтовыхъ —: наглядати розвôй своихъ громадъ и пôдпомагати економичный розвôй повѣту. Додаймо до того еще просьвѣтнѝ справы повѣтовѝ и спытаймо, якъ дасться оправдати сей поступокъ вже не зô взгляду на безперечно рускій повѣтъ Пôдгаецкій, але зô взгляду на саму уставу? Скоро выдѣлъ краевый платитъ оо. Змартвыхвстанцямъ рôчно 10.000 зр. запомоги, то ачейже се платится зъ грошей автономичныхъ и въ заступствѣ всѣхъ автономичныхъ тѣлъ пôдлягаючихъ кр. выдѣлови. На якôйже пôдставѣ, зъ якои причины и для якои цѣли маѥ право повѣтовый выдѣлъ обтяжати еще своихъ рускихъ податникôвъ додатками въ сумѣ 300 зр. на ту саму цѣль, не маючу нѣякои звязи съ задачею радъ повѣтовыхъ? Легко то розпоряджатись грошемъ народа безъ власнои шкоды, але совѣсть и право наказуѥ сказати такожь, на якôй пôдставѣ се дѣеся и якъ оно дасться оправдати? Не вжежь пôдгаецка рада такъ пребогата, що хоче еще перевысшити въ щедрости кр. выдѣлъ?

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спôльнѝ делегациѝ.*) Министеръ дѣлъ заграничныхъ гр. Кальноки въ комисіяхъ делегацій зложивъ слѣдуюче заявленье въ справѣ герцеговиньского повстаня. „Пôдчасъ послѣдныхъ шести чи семи лѣтъ повстало въ Босніи и Герцеговинѣ множество такого елементу, котрый зъ року въ рôкъ живъ національными агитаціями и розбоями. Черезъ окупацію Босніи и Герцеговины той елементъ зôставъ зъ тыхъ краевъ выпертый и розсѣяный по сусѣдныхъ земляхъ; ôнъ, розумѣесь, бувъ злобный на австрійску окупацію и выкориставъ заразъ першій случай, щобы неспокоѣ въ Герцеговинѣ, котрѝ зъ початку проявились лишь въ поодинокихъ бандахъ, скрѣпити и розъярити до справдѣвшного повстаня“.

„Що до нашихъ ôтношень до заграничныхъ державъ — говоривъ дальше гр. Кальноки — то, звѣстно, що еще передъ кôлькома мѣсяцями въ зôбраныхъ делегаціяхъ заступникъ министерства заграничного (гр. Каллай) завѣрявъ, що нашѝ ôтношеня суть добрѝ съ всѣми державами безъ рôжницѣ. Коли ôтъ того часу зайшли якѝ змѣны, то хиба лишь змѣны на лучше, а особливо супротивъ Турціи, котра еще тогды въ гдечѣмъ недовѣряла Австріи. Коли Али-Низами ôтпоручникъ султана по дорозѣ зъ Берлина вступивъ до Вѣдня, то по его мовѣ можна було вгадати, що въ Константинополи пануѥ велике недовѣріе до будовы австрійскихъ желѣзниць на всходъ: тамъ думаю именно, що Австрія тымъ хоче посуватись до Егейского моря. Нашѝ выясненя о безпôдставности такои думки вповнѣ переконали теперь Порту“. Министеръ навѣвъ и пишѝ доказы добрыхъ ôтношень съ Турцією а дальше сказавъ: „Съ всѣми державами, котрѝ брали участь въ берлиньскôмъ конгресѣ, нашѝ ôтношеня якъ найлучшѝ и я самъ, ôтъ часу обнятя министерства дѣлъ заграничныхъ мавъ случайнôсть сконстатувати якъ льояльно особливо Нѣмеччина попираѥ справы австрійскѝ на всходѣ. Що до Россіи, то я зъ уваги на мôй побытъ въ Россіи вѣсьмь въ станѣ говорити о нѣй съ знаньемъ рѣчи. Я можу завѣрити, що анѣ царь Александеръ, анѣ его кабинетъ не маютъ иншого бажаня, якъ той: жити въ згодѣ съ сусѣдными краями и строго держатись существуючихъ трактатôвъ. Я не сомнѣваюсь о щирости того бажаня, знаючи, що Россія теперь муситъ всю свою увагу звертати на внутрѣшнѝ питаня и реформы“.

„Высоко здвигаючйся филѣ страстей пôдчасъ послѣднои всходнои вôйны — теперь вже значно уляглись; але се природно, що не улягліся зовсѣмъ. Мушу однакожь сконстатовати, що въ краяхъ пôвострова балканьского наступило велике успокоенье. Теперѣшный новый выбухъ всякихъ національныхъ агитацій не стався причиною повстаня, але противно повстанье его выкликано. Я старався дослѣдити, чи повстанье не выкликане внѣшными вплывами, але мушу завѣрити, що такого слѣду я не мôгъ знайти. Сербія (якъ князь такъ и правительство) заховуѥсь вповнѣ коректно и пріязно по сусѣдски“. (Въ доказъ сего гр. Кальноки ôтчитавъ гдеякѝ документы). „Ôтношеня Австріи до Чорногоры суть вже задля самого географичного положеня дуже важнѝ: Австріи именно неможливо зъперти границю до Чорногоры. Чи жителѣ Чорногоры добре успособленѝ до Австріи, — се пытанье, але на князя чорногорского жалуватись мы не маемъ найменшого поводу. Его поступованье льояльне, правильне и достойне нашого довѣрія. Годѣ однакожь нынѣ вже ôтповѣсти на тоѥ, чи правительства Сербіи и Чорногоры будутъ мати на тôлько силы и дальше тревати въ такихъ самыхъ ôтношеняхъ до Австріи, якъ доси“.

„Розглянувшись отже въ цѣлôй ситуаціи, то мусимо зъ политичного становища уважати великою користею тоѥ, що повстанье герцеговиньске ѥсть въ сѣй хвили справою чисто внутрѣшною. Ѥсли мы тамъ зъ нашого права и обовязку привертаемо порядокъ, то жадна загранична держава не може намъ того заперечити и справдѣ того жадна не учинила. Колибъ однакожь прійшло до того, (а зъ гдеякихъ сторонъ, здаесь, прутъ до сего) що мы попалибы въ якій конфликтъ съ Сербіею чи Чорногорою, тогды на всякій случай ситуація значно бъ запуталась. Доки цѣле повстанье буде изольовано внутрѣшно, доти не можна обавлятися нѣякого небезпеченьства изъ внѣ“. — Що до мнимого довозу оружія зъ заграницѣ заявивъ гр. Кальноки, що доси нема на тоѥ нѣякихъ позитивныхъ доказôвъ.

Министеръ вôйны гр. Билянд тъ-Райдтъ зложивъ заявленье въ справѣ переведеня закона войскового въ окупованыхъ провинціяхъ. На вступѣ заявивъ министеръ, що ôнъ не бачитъ розумнои причины, длячого жителѣ окупованыхъ краевъ мали бути вѣчно вôльнѝ ôтъ обовязку войскового, котрому пôддаются всѣ прочѝ провинціи Австріи. Пôдъ турецкимъ пановань емъ христіяне вправдѣ не служили въ войску, але за тоѥ платили дуже тяжкѝ таксы и податки. По окупаціи христіяне були приготованѝ на службу войскову, а войсковѝ коменданты Босніи ген. Филиповичь и кн. Виртембергъ налягали кôлька разôвъ на правительство, щобы не засыпляло справы и не дозволило вкоренитися въ народѣ думцѣ, що ôнъ вôльный ôтъ службы войсковои. Такожь и теперѣшный комендантъ бар. Даленъ высказавъ тую саму думку. Крôмъ того министеръ бажавъ, щобы нашихъ резервистôвъ, котрыхъ довше о одинъ рôкъ держано въ Босніи для повненя службы при фурвезахъ, можна було заступити войскомъ краевымъ. По обвѣщеню закона о службѣ войсковôй министеръ получивъ справозданя ôтъ генеральнои коменды и зъ рôжныхъ сторôнъ Босніи и Герцеговины; авторы тыхъ справоздань не предвиджували грôзныхъ наслѣдкôвъ зъ обвѣщеня закона войскового. Тымчасомъ сталось инакше. Правительство мусѣло регименты, стоячѝ въ Босніи и Герцеговинѣ, побôльшити резервистами. Наконець заявивъ министеръ, що приготованя до бранки войсковои въ Босніи и Герцеговинѣ продовжаются, бо нема причины законъ войсковый тамже систувати. — До обрадъ въ делегаціяхъ повернемо мы еще на слѣдуючій разъ.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Дня 27 и 28 л. сѣчня одна компанія 3-того полку пѣхоты и ôтдѣлъ 26-го баталіону стрѣлцевъ сточили битву съ 1000 повстанцями надъ рѣкою Нарента при мостѣ Главатичева. Повстанцѣ, якъ звѣщаѥ урядове справозданье, були ôтпертѝ; страты ихъ не вѣдомѝ. Зъ нашои стороны убитый надпоручникъ Урбанъ, 1 цугсфиреръ и 1 стрѣлець тяжко раненѝ а одинъ заступникъ официрскій и 3 вояки легко раненѝ. — Дня 30 сѣчня була мала стычка войска съ 40 повстанцями пôдъ коритомъ и обôйшлася безъ стратъ. — До генеральнои коменды въ Сераевѣ наспѣла вѣдомôсть, що повстанцѣ стараются розôрвати звязь нашого войска межи Фочою а Сераевомъ. Команда выслала сильный ôтдѣлъ войска пôдъ проводомъ полковника Гоце. Дня 29 сѣчня ôтдѣлъ той на горѣ Рогой сточивъ насамперед коротку битку съ 100 повстанцями, котрѝ завернулись до Крблины, где находилась головна сила повстанцевъ. Въ стычкахъ були тяжко раненѝ два капитаны: одинъ зъ генерального штабу, а другій зъ 75 полку; одинъ воякъ убитый а одинъ тяжко раненый. Повстанцѣ стратили 5 людей. — Бар. Іовановичь доноситъ зъ Кастельлуово, що 28 сѣчня була стычка межи жандармами стаціоноваными въ Жлеебы а повстанцями, межи котрыми були и Кривошіяне. По кôлькогодиннôмъ огни одинъ Кривошіянинъ упавъ убитый, а два Кривошіяне раненѝ. — Зъ розгляду дотеперѣшныхъ битвъ та стичокъ и ихъ результатôвъ видно, що нашѝ войска тôлько патролюютъ въ меншихъ и бôльшихъ ôтдѣлахъ и при тôмъ не заганяются безъуважно надто на передъ, але поки що поступаютъ дуже здержано. Се дасться вытолковати разъ тымъ, що нашѝ войска еще за слабѝ (резервисты гдеякихъ полкôвъ еще въ дорозѣ), а по друге тымъ, що сила повстанцевъ доси еще не зовсѣмъ докладно выслѣджена. Пускатись же на непевну бôльшу битву и зъ самого початку ѥи програти, се малобъ дуже ободряючій вплывъ на повстанцевъ, не лишь тыхъ, котрѝ теперь вже суть пôдъ оружіемъ, але и на тыхъ, котрѝ доси еще зъ недовѣрія въ щасливый успѣхъ повстаня здержуются ôтъ чинноі участи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Бесѣда славного ген. Скобелева, выголошена въ палатѣ вел. князя Михаила (стрыя царского) при пирѣ въ роковины побѣды надъ Текинцями пôдъ Геокъ-Тепе, выкликала велику сензацію за границями, а особливо въ Австріи. При кôнци своеи бесѣды, въ котрôй ген. Скобелевъ прославлявъ россійску армію, згадавъ ôнъ чувствительными словами о „народности надъ Адріятскимъ моремъ, котра якъ-разъ теперь боресь о свою вѣру и свою независимôсть“. Ген. Скобелевъ закôнчивъ свою бесѣду словами: „Не договорюю, мои панове, до кôнця. Моѥ серце рвеся и краесь. Великимъ тоастомъ ѥсть и буде вѣра въ силу историчного покликаня Россіи!“ Панславистичнѝ дневники россійскѝ приняли бесѣду ген. Скобелева дуже симпатично и утѣшно. Аксаковъ въ своѣй „Руси“ каже, що слова великого генерала знайдутъ ôтгомонъ въ всѣхъ славяньскихъ краяхъ, а именно надъ Адріятикомъ, въ Чорногорѣ и Босніи та Герцеговинѣ. — Въ Нѣмеччинѣ бесѣда Скобелева зробила дуже немиле враженье, тымъ бôльше, що тамъ нѣкто того не надѣявся. Нѣмецкѝ газеты доносятъ, що зъ причины тои бесѣды кн. Бисмаркъ зажадаѥ ôтъ кабинету россійского выясненя.

Въ селѣ Красилôвка коло Радомысля кіевскои губерніи выбухъ розрухъ противъ жидôвъ. Шѣснайцять жидôвскихъ домôвъ сплюндровано.

Въ Харковѣ розпôчнесь незабавомъ великій процесъ политичный.

Франція. По упадку Гамбеты утворився новый кабинетъ безъ нѣякихъ перешкодъ дуже скоро. Складъ нового кабинету подали мы послѣдного разу. На засѣданю палаты послôвъ въ середу сего тыждня ôтчитавъ президентъ нового кабинету Фрейсине министерске заявленье, котре такъ звучитъ: „При повненю святыхъ обозязкôвъ, якѝ на насъ вкладаѥ нашь урядъ, одушевляѥ насъ лишь одна думка: миръ въ земли, миръ въ умахъ и въ матеріяльнôмъ порядку, миръ у внутри и на внѣ. Мы нѣчого не занехаемо, щобы тую цѣль при кождôй акціи осягнути; край такій, якъ Франція, потребуѥ свободы и поступу. Вы станете намъ въ помôчь: свободу утвердити, а поступъ забезпечити. Зъ новыми законами о прасѣ и зборахъ будемъ обходитися либерально“. Дальше говорится въ заявленю министерскôмъ, що правительство предложитъ законъ, котрый затвердитъ право стоваришуваня, безъ нарушеня права державы. Справа ревизіи конституціи буде занехана пôдчасъ треваня мандату теперѣшнои палаты. Дальше заповѣдаѥ кабинетъ реформу судôвництва: компетенція судіевъ мировыхъ буде розширена а число судôвъ зменшене. Що до реформы въ войску, бажаѥ новый кабинетъ зниженя служby войсковои на три роки. Въ публичнôй просвѣтѣ новый кабинетъ буде дальше провадити розпочате дѣло. Всѣ свои усилія зверне на тоѥ, щобы роботу оживити: народы жіютъ не зъ политики, але зъ матеріяльныхъ интересôвъ. Нема навѣть бесѣды о конверзіи рентъ, о выкупнѣ черезъ державу желѣзниць и о емисіи рентъ. „Мы будемъ пôдпомагати приватну индустрію. Кабинетъ буде старатися тарифы цловѝ довести до остаточного рѣшеня. Соціяльнѝ проблемы буде уважно студіювати“. Въ кôнци заявленье взываѥ палату до згôдного дѣланя съ правительствомъ для добра Франціи и републики.

Англія. Секретарь стану предложивъ королевôй Викторіи выловленѝ въ Ирляндіи паперѣ, зъ котрыхъ ясно показуѥсь, що въ Ирляндіи существуѥ тайне товариство, маючe цѣль цѣлкомъ ôторвати Ирляндію ôтъ Англіи и оголосити ирляндске королевство съ католицкимъ королемъ. До заговору маютъ належати такожь высокѝ достойники католицкои церкви.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ получшеня дотаціи духовеньства** звѣщаѥ вѣденьскій кореспондентъ до Politik слѣдуюче: Зъ причины великихъ трудностей, перевести остаточно регуляцію дотаціи духовеньства, буде имовѣрно выдана провизорична устава о регуляціи дотаціи не нарушаючи дотеперѣшнѝ ôтношеня патронату. Въ короткôмъ часѣ маѥ бути въ комисіи предложеный ôтповѣдный проектъ уставы. Принятье сеи уставы маѥ бути запевнене.

— **Іосифъ Тышковскій**, посолъ до рады державноі и до сойму зъ округа меншихъ посѣлостей Добромиль-Мостиска и Перемышль, властитель дôбръ Рыботыче, умеръ дня 2 н. с. лютого въ своихъ добрахъ. Черезъ смерть Іосифа Тышковского опорожняются два крѣсла посольскѝ: въ соймѣ и въ радѣ державнôй.

— **Дѣйстными учителями етатовыхъ шкôлъ** именувала краева рада шкôльна: Григорія Будзиньского въ Гусаковѣ, Василія Лазаришака въ Липникахъ, Кароля Ляйера въ Скалатѣ и Ивана Яворского въ Коморовицяхъ. Дѣйстною учителькою молодшою именована при школѣ етатовôй въ Болеховѣ Розалія Соколовска.

— **Звѣстного париского шпекуланта Бонту**, основателя l'Union générale, и директора сего банку Федера увязнено въ Парижи въ наслѣдство ревизіи книгъ банку, котрѝ выказували 57 милiонôвъ „активôвъ“, хотяй на дѣлѣ було 96 милiонôвъ недобору. Справдѣ, бувшій милiонеръ оказався виртуозомъ „швиндлеромъ“, та до часу збанокъ воду носивъ. Бонту мавъ широкѝ звязи финансовѝ майже въ всѣхъ краяхъ, его упадокъ дôткнувъ много предпріемствъ. Сербскій министеръ Міятовичь выбрався въ подорожь до Парижа въ интересѣ сербскихъ льосôвъ и сербскихъ желѣзниць, тожь само здаеся, загроженыхъ упадкомъ l'Union générale. Носятся такожь вѣсти, що кôлькохъ значнѣйшихъ галицкихъ панôвъ (Вод... и І. Дрог...), котрѝ бавились французскими шпекуляціями, дуже значно потерпѣло зъ причины париского краху. Въ наслѣдство краху застрѣлився банкиръ Саломонъ Россъ зъ Штрасбурга, а жѣнка Бонту занедужала смертельно.

— **Загальнѝ зборы товариства „Просвѣта“** ôтбулися во Львовѣ сего четверга дня 2 н. с. лютого с. р. Зборы ôткрывъ голова товариства проф. дръ Омелянъ Огоновскій о 3-ôй год. съ полудня прекрасною промовою, котру принято зъ великимъ одушевленьемъ. Не можна було коротше а яснѣйше представити 14-лѣтну працю „Просвѣты“ и тѝ тяжкѝ условія, середъ котрыхъ приходилось сему товариству подвигати велику задачу народнои просвѣты; — не можна було яснѣйше указати ту велику задачу, яка теперь дожидаѥ сего товариства и всѣхъ Русинôвъ около збереженя чистои идеи народнои просвѣты. Маемо повну надѣю, що покликъ нашого неустрашимого и такъ многозаслуженого ученого мужа: „до дѣла, брати, до дѣла!“ выкличе живый ôтгомонъ въ всѣхъ щирорускихъ серцяхъ. Промову дра Огоновского подаемо въ повнôй основѣ на вступѣ. Она говоритъ сама собою о важности теперѣшнои хвилѣ и ѥсть дуже поважнымъ упôмненьемъ для всѣхъ Русинôвъ. На зборы явилось около 80 членôвъ, переважно самои интелигенціи. Межи зôбраными було такожь значне число священикôвъ и сельскихъ учителѣвъ и мѣщанъ, именно мѣщане зъ Куликова, члены куликôвскои читальнѣ. Секретарь п. Евг. Олесницкій здавъ справу зъ дѣятельности уступаючого выдѣлу. Проф. Петро Огоновскій предложивъ касове справозданье, а проф. Володимиръ Щухевичь представивъ станъ обороту и розпродажи книжокъ, выданыхъ „Просвѣтою“. Всѣ тѝ справозданя, осôбно напечатанѝ, були вже розôсланѝ вразъ съ „Дѣломъ“, для того не потребуемо тутъ близше надъ симъ розводитись. Загальный збôръ принявъ справозданье головного выдѣлу до вѣдомости. Ôттакъ здавъ проф. Тысовскій справозданье контрольнои комисіи и внѣсъ удѣлити выдѣлови абсолюторіюмъ зъ веденя рахункôвъ за р. 1880. Пôсля дневного порядку слѣдувавъ выбôръ нового выдѣлу и головы. До нового выдѣлу выбрано: проф. унив. дра Омеляна Огоновского, проректора техники проф. Юл. Медвецкого, проф. унив. дра Александра Огоновского, проф. гимн. Юліяна Романчука, проф. гим. Володимира Шухевича, литерата и артиста Корнила Устыяновича, проф. гим. Петра Огоновского, проф. гим. Василя Тысовского и академика Василя Бѣлецкого. На заступникôвъ выбрано: префек. о. Стефана Городецкого, проф. Романа Заклиньского и проф. Корнила Заклиньского. Головою товариства выбрано одноголосно проф. дра Омеляна Огоновского. — По ствержденю, що ѥсть достаточне число зôбраныхъ членôвъ, потрѣбне до ухвалы змѣны статутôвъ, предложивъ проф. Юл. Романчукъ внесеня выдѣлу що до змѣны статутôвъ. Змѣны ôтносятся въ части до яснѣйшого означеня и розширеня круга дѣяльности товариства, въ части яснѣйше означаютъ дотеперѣшнѝ недосыть яснѝ або непрактичнѝ постановы статуту. Такъ цѣлею товариства маѥ бути не лише просвѣта народу, але „пôзнанье и просвѣта рускаго народу“. До способôвъ, якими та цѣль може бути осягнена (§. 2.), додано: устроюванье господарско-промысловыхъ и етнографичныхъ выставъ, а на внесенье проф. Шухевича до §. 2 бук. г. (завязуванье читалень и книгозборôвъ) — такожь „основанье народного музея“. Въ дальшихъ §§. означено точнѣйше права и обовязки членôвъ, головного выдѣлу и филій и постановлено утворенье желѣзного фонду. При дальшихъ нарадахъ пôднесено потребу, устроювати скôлько можна частѝ ôтчиты по мѣстахъ и селахъ и ѥсть надѣя, що заходомъ нового выдѣлу утворится кружокъ прелегентôвъ, котрѝ поспѣшатъ съ живою наукою середъ нашь народъ. Зборы закôнчилися о 9-ôй год. вечеромъ.

— **Зъ Куликова** пишутъ намъ: Ôтъ непамятныхъ часôвъ наше мѣсточко славне колись въ мѣдъ, а теперь упоене пивомъ у Лебволя спало твердымъ сномъ ажь до дня 13-го грудня 1881 року, поки не збудило его зъ тои дрѣмоты, мовбы голосъ Мойсея народъ израильскій, нова жива сила житя. Заходомъ нашого неутомимого душпастыря о. Децыкевича, завязалась у насъ читальня, засіяла надѣя красшои будучности... Вѣруемъ твердо, що розпочате дѣло принесе нашôй громадѣ хосенъ, якъ и теперь вже научило ѥи много гдечого доброго. Давнѣйше нашѝ мѣщане въ недѣлю або свято цѣлыми товпами перестоювали попôдъ муры домôвъ жидôвскихъ на обмовѣ и бесѣдѣ, або вытирали своими рукавами замащенѝ столы у рѣзника Ѥзерковского, або пересиджували дорогій часъ при шклянцѣ пива, теперь зачинаютъ вже покидати той звычай. Примѣромъ, въ самъ день Рождества Хр. заразъ по богослуженю зôйшлося много людей до читальнѣ, такъ мужчинъ якъ и женьщинъ, кождый письменный сягавъ за книжку або часопись и читавъ тымъ, котрѝ не умѣютъ читати, и такъ зôйшовъ часъ користно ажь до вечѣрнѣ. Тоѥ саме повторялося черезъ цѣлѝ свята. На жаль мусимо тутъ сказати, що гдеякѝ зъ мѣщанъ жалуются, що ихъ не выбрано до старшины. Тымъ заявляемъ щиро, що така амбиція зовсѣмъ нерозважна, бо члены читальнѣ всѣ рôвнѝ, и тутъ ходитъ лише о загальне добро громады, котре певинно кождому однако лежати на серцю. Мы съ радостею глядимо, якъ члены нашои читальнѣ щоразъ побôльшаются, мовь грибы по дощи. Дальше еще и тымъ радуемось, що сотрудникъ нашь о. Грыневецкій намѣряѥ завести спѣвъ хоральный, до котрого суть у насъ гдеякѝ початки и сила, та лишь не було кому тымъ до сего часу занятися. Дай Боже, щобы всякѝ спасительнѝ для насъ предпринятя пôдъ проводомъ нашихъ душпастырѣвъ, о. Децыкевича и о. Грыневецкого, якъ найскорше вôйшли въ житье. Суть у насъ люде, котрѝ будутъ ихъ всѣми силами пôддержувати и помагати. Тожь берѣмся всѣми силами до дѣла и сполучеными силами працюймо надъ власною просвѣтою, бо где просвѣта, тамъ и добробытъ! Прійде часъ, що и тіи, котрѝ були доси зъ несвѣдомости неприхильнѝ нашôй читальни, и тіи пôзнаютъ свою вину и збратаются радо съ загаломъ. — Въ кôнци чуемось обовязанѝ зложити на сѣмъ мѣсци прилюдну подяку нашимъ Добродѣямъ: Вп. А. Д., П. Т. товариствамъ „Просвѣтѣ“ и „имени Качковского“, якъ такожь редакціямъ часописей за присланѝ намъ даромъ книжки и газеты, котрѝ принесли намъ немалу помôчь и засѣяли ниву нашу зерномъ просвѣты. — *Въ имени многихъ одинъ зъ членôвъ Читальнѣ.*

— **Новѝ рускій читальнѣ селяньскій** основуются въ селѣ Пôдгородищи бобрецкого повѣту, заходомъ тамошнього приходника Всч. о. дек. Амвросія За-

рицкого, и въ селѣ Голгочахъ, пôдгаєцкого повѣту, заходомъ тамошного приходника Всч. о. Навроцкого и сотрудника Всеч. о. Дякова. Щасть Боже взростови и розвоєви нашихъ селяньскихъ читалень.

— **Театральнѝ представленя въ (мало-) рускôмъ языцѣ** дає теперь въ Кієвѣ драматичне товариство пôдъ дирекцією Иваненка почавши ôтъ 10 (22) сѣчня с. р. Доси, якъ звѣщає кієвскій „Трудъ“, выведено на сцену: „Назарь Стодоля“, „Москаль Чарôвникъ“, „Наталка Полтавка“ (2 разы) и „Кумъ мѣрошникъ“ при незвычайно симпатичнôй стрѣчѣ зô стороны публики. Особливо п. Кропивницкій збирає добре заслуженѝ лавры. Дуже булобъ добре, якбы закордоньскѝ товариства драматичнѝ, що даютъ представленя въ нашôмъ языцѣ, доповнили свôй репертуаръ бодай гдеякими драматичными творами галицкими, якъ пр. „Гнатъ Приблуда“, „Бѣдна Марта“ — Д. Млаки, „Тимко Капраль“, „Пôдгôряне“ и т. д. Сѝ творы вразъ съ гарною музикою познакомилибъ нашихъ закордоньскихъ братей съ нашимъ житьемъ, а особливо съ мало у нихъ знанымъ житьемъ нашихъ Гуцулôвъ и Пôдгôрянъ.

— **„Борба быкôвъ“ во Львовѣ.** Сеи ишпаньскои, але вже перестарѣлои, зовсѣмъ негуманнои забавки, забаглося певнôй части „высокоцивилизованыхъ“ и пересыченыхъ Львовянъ. Були се „igrzyska na lodzie“ для пôднесеня „духа“ нашихъ культуроносцѣвъ. Навѣть урядова Gazeta lwowska, що такъ любуєся въ чорноклеветливыхъ описахъ „barbarzyństwa“ козакôвъ въ XVI и XVII вѣцѣ и розумѣєся, завсѣгды обурюєся своимъ „гуманитаризмомъ“ надъ „варварскимъ рускимъ народомъ“, — розплываєся въ другôй половинѣ XIX вѣку надъ „культурною“ „walką byków w austryackiej dzielnicy Polski“ (такъ называютъ нашѝ польонизаторы Галичину). Належитъ замѣтити, що сего разу ôтбувалась борба лише межи „двоногими быками“.

— **Gazeta narodowa**, — не насытившись еще доволѣ „walką byków“, жадає въ ч. 28 для пôднесеня нашои галицкои культуры зовсѣмъ серіозно приверненя „szkoły szermierki przy lwowskim uniwersytecie“, щобы „племя давнои Сармаціи пôднести до рицарства“ и станути на выжинѣ другихъ культурныхъ народôвъ! „Walka byków“, „turnieje“, „pojedynki“, а ôттакъ еще може „handel niewolnikami“ и всѣ „свѣтлѝ забытки“ середновѣчного рицарства — се здаєся бути идеаломъ, котрый присвѣчує „Gazet-ѣ narod.“ и єи шляхотнымъ рицарямъ. Коли молодѣжь навчится палашувати и рубати себе бôльше, якъ доси, тогды справдѣ прибуде еще новый аргументъ за утвореньемъ медичного факультету во Львовѣ, на котрый Gaz. narod. вже забула.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Дѣйстными деканами именованѝ: оо. I. Гаваньскій зъ Устечка, завѣдатель деканата залѣщицкого, и А. Кобриньскій зъ Раковець, завѣдатель деканата городецкого.

Завѣдательство одержавъ о. М. Онишкевичь зъ Коростовичь ex currendo въ Бурштынѣ.

Въ пропозицію на приходъ Гаврилôвку дек. тысьменицкого принятѝ: оо. 1) I. Левицкій зъ Гаврилôвки и 2) Ю. Войнаровскій зъ Гороxолины.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенты одержали: оо. I. Ивасѣвка зъ Люблинця на капелянію Малковичѣ дек. перемыского, М. Зятикъ зъ Миратына дек. канчуцкого на туюже парохію, Ан. Маляркевичъ зъ Горбачь на парохію Кохановка дек. яворôвского и Ил. Приставшъ зъ Днѣстрика на парохію Мѣxновець дек. жукотынского.

Зрезигнувавъ зъ презенты на кап. Банôвъ дек. порохницкого о. Ем. Антоневичь, парохъ въ Пулавахъ дек. ясліского.

Каноничну институцію одержавъ о. I. Пастернакъ зъ Полянъ суровичныхъ на пар. въ Тылявѣ дек. дукольского.

Дѣйстнымъ деканомъ деканата мостиского именованый о. Т. Сѣнкевичь, парохъ въ Черневѣ тогоже деканата.

До рукоположена въ Єреѣ явилися слѣдуючѝ кандидаты: пп. Ант. Дыгдалевичь, Стеф. Сапрунъ и I. Криницкій.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

☦ **О. Михаилъ Куницкій**, приходникъ въ Медынѣ, збараского деканату, упокоивсь дня 15 (27) сѣчня с. р. въ 60-ôмъ роцѣ житя, а 35-ôмъ роцѣ священьства. Бувъ се мужь рѣдкихъ честнотъ и великихъ заслугъ, прикладный отець родины и покровитель своихъ громадянъ, а щирый патріотъ, що до кôнця свого трудолюбивого житя бравъ живу участь въ народнôмъ житю. Вѣчна єму память!

☦ **О. Григорій Кульчицкій**, парохъ въ Сторонной дек. старосамбôрского, упокоивсь дня 4 сѣчня с. р. въ 55-ôмъ роцѣ житя а въ 29-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

☦ **Парфеній Чубатый**, емеритованый адъюнктъ судовый, упокоивсь дня 5 сѣчня с. р. въ Рогатынѣ въ 62-ôмъ роцѣ житя. Вѣчна єму память!

☦ **Анна зъ Ковальскихъ Стайнгеттеръ**, жена пенс. урядника дôбръ князя Лихтенштайна и рôдна сестра нашого посла, умерла у Львовѣ по довгôй недузѣ въ 59-ôмъ роцѣ житя. Покôйна брала участь въ обществѣ „Рускихъ Дамъ“, була преданною свому обрядови и народности, и ôтзначувалася многими взнеслыми честнотами души. Вѣчная єй память!

☦ **Григорій Хромовскій**, урядникъ ц. к. Намѣстництва, переживши 41 лѣтъ, упокоивсь дня 3 лютого с. р. Похороны ôтбудутся завтра дня 5 л. лютого о год. 3 по полудню зъ дому пôдъ ч. 12 при ул. Паньскôй на кладбыще Лычакôвске.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Перша книга (за сѣчень) историчного журналу **„Кієвска Старина“** буде мѣстити въ собѣ слѣдуючѝ статіи: 1) Кієвъ, єго судьба и значенье ôтъ XIV до XVI стол. Вол. Антоновича. 2) Южнорусскѝ архиєреи XVI — XVII в. (бытовый очеркъ) Ореста Левицкого. 3) Люде старои Малороссіи (Лизогуба), А. Лазорского. 4) Дневникъ Освѣцима (въ вытягахъ и въ перекладѣ, съ переднымъ словомъ,) Вол. Антоновича. 5) Альбомъ М. А. Максимовича, С. Пономарева. 6) Посмертный розказъ о. Ант. Ковальского (до исторіи селяньскихъ рухôвъ въ кієвскôй губерніи 1855 р.) подавъ П. Л-евъ. 7) Архивъ малороссійскои коллегіи при харкôвскôмъ университетѣ, П. Ефименка. 8) Библіографія и рецензіи. 9) Звѣстки и замѣтки: а) Хмельницкій въ представленю Кромвеля; б) Властна гетьманша; в) Петро I въ Рускôй Равѣ въ Галичинѣ въ 1698 р., г) Осиротѣлѝ дзвоны; д) Скоромна горѣлка; е) Процесъ церковного суда; ж) Забавный родословъ; з) До портрету и о портретахъ Хмельницкого. — Зъ самого наведеня заголовкôвъ статей можно вже судити о высокôй цѣнности „Кієвскои Старины“.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** (*Дальше.*)
206) Всеч. о. Дейницкій зъ Борткова ôтъ парохіянъ 10 зр., ôтъ церк. братства 4 зр., ôтъ себе 1 зр., — разомъ 15 зр.; 207) Всеч. о. Пакѣшь Мартинъ зъ Урманя ôтъ Вп. п. Вишневского Антонія зъ Плихова 5 зр., ôтъ Всеч. о. Домбровского Михаила пароха лат. въ Поморянахъ 3 зр., изъ дрôбнои складки въ Поморянахъ 7 зр. 32 кр., ôтъ церк. братства въ Ольхôвци 2 зр., въ Покропивнôй 2 зр., ôтъ Всеч. оо. и пп.: Бачиньского, вицедекана бережан., Свистуна зъ Козовои, Павлюка Теодора, Ляховича Теодора, Богаєвича Антонія, Жуковецкого, Маначиньского, Жураковского Альберта, Зубрицкого Григорія, Макуха Теодора, Макуха Іосифа, начальника Поторанъ, Турулы Алексея, Билика Григорія, Данила Стасюка, по 1 зр., ôтъ Вп. п. Пуковского Теодора 1 зр. 50 кр., Вп. п-нѣ Маріяновскои Мальвины 1 зр., ôтъ Громады въ Поторянахъ 6 зр. 25 кр., ôтъ церк. братства, священника и дрôбныхъ складокъ въ Топорянахъ 6 зр. 31 кр., ôтъ п. Романовича Іоана 40 кр., ôтъ Ч. п. Лайбнингера Алоизія 30 кр., I. Выскочила 30 кр., Т. Корчкуды Андрея 20 кр. и проч., — раз. 50 зр.; 208) Всеч. о. Гаваньскій дек. залѣщицкій ôтъ громады Иванье 3 зр. 94 кр.; 209) Всеч. о. Грабовеньскій зъ Стôльска 2 зр.; 210) Всеч. о. Юркевичь Атаназій зъ Убѣла ôтъ парохіянъ зъ Убѣла 1 зр. 3 кр., зъ Хренева 1 зр. 27 кр., ôтъ церк. братства въ Хреневѣ 2 зр., въ Убѣню 2 зр., ôтъ себе 1 зр., — разомъ 7 зр. 30 кр.; 211) Всеч. о. Коцюба зъ Горпина ôтъ церк. братства въ Горпинѣ и Нагорцяхъ по 1 зр., — разомъ 2 зр.

Обвѣщенье.

Понеже скликанѝ на день 13 жовтня м. р. загальнѝ зборы задля малого числа появившихся членôвъ ôтбутися не могли, протоє запрашає пôдписаный выдѣлъ П. Т. членôвъ товариства „Рускои Бурсы“ на загальнѝ зборы повторно, съ застереженьемъ, въ §. 26-ôмъ нашого Устава высказанымъ. Зборы ôтбудутся дня 8 л. лютого с. р. о 2-ôй годинѣ зъ полудня въ сали засѣданъ рады громадскои въ Бережанахъ.

Ôтъ Выдѣлу „Рускои Бурсы“ въ Бережанахъ, дня 16 (28) сѣчня 1882.

I. С. Вовчукъ, секретарь. *М. Глебовицкій*, предсѣдатель.

Послѣднѝ вѣдомости и телеграмы.

„Czas“ одержує зъ дипльоматичного жерела слѣдуючу вѣдомôсть: Австрія имовѣрно поставитъ „ultimatum“ Чорногорѣ. Въ правительственныхъ сферахъ розбираютъ евентуальнôсть занятя сего краю черезъ австрійскѝ войска. Тайною дорогою поручає Россія Чорногорѣ: „заховати якъ найстараннѣйше всякѝ позоры льояльности взглядомъ Австріи, протестувати противъ киданыхъ на Чорногору пôдозрѣвань, а тымъ чиномъ зыскати на часѣ и ждати на змѣну положеня“.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:
На образы слав. мужѣвъ: Г. во Львовѣ 1·40 зр., Д. Г. въ Руд. 1·60 зр., К. Ш. въ Борщ. 1·50 зр., о. К. въ Сушнѣ 1·60 зр., о. А. Л. въ Трост. 20 кр., дръ М. Б. въ Ст. 1·60 зр., о. К. С. въ въ Ж. 1·40 зр.; для Сіона: о. К. въ Отын. 4 зр., о. I. Б. въ Ляшк. 2 зр., о. И. М. въ Сух. 4 зр., о. Б. въ Лôвчицяхъ 4 зр., о. Л. П. въ Гор. 4 зр., о. Е. Б. въ Нановѣ 1 зр., Всч. Монастырь въ Л. 2 зр., о. I. Д. въ Увсю 2 зр., о. К. Б. въ Ут. 4 зр., о. Г. въ Заруб. 2 зр., о. К. въ Сушнѣ 1 зр., о. Д. Л. въ Цуц. 2 зр., о. П. въ Тудор. 2 зр., о. П. Д. въ Рых. 1 зр.; для Свѣта: Є. Ж. въ Ст. 2 зр., С. Н. въ Ст. 1 зр., В. Г. въ Стр. 2 зр., Н. М. въ Черн. 4 зр., дръ М. П. въ Бол. 2 зр., Касино въ Долинѣ 2 зр., В. Я. въ Черн. 2 зр., А. Ц. въ Тузли 2 зр., Р. С. въ Ст. 2 зр., О. Ч. въ Б. 2 зр., о. I. Т. въ Заг. 2 зр., о. Д. Г. въ Зав. 2 зр., дръ М. Б. въ Ст. 2 зр., о. А. Л. въ Одр. 4 зр. (*Д. б.*)

(Надôслане.)

Ôтъ якихъ вже ôсѣмь лѣтъ уживавъ я ручнои молотѣльнѣ „Umratha“ и єго трибового керата, однакъ конѣ такъ тяжко въ кератѣ ходили, що ажь прикро ставало на нихъ дивитися. Въ слѣдъ за тымъ обороть бубна молотѣльнѣ бувъ за малый и неправильный, а такъ стосунково и мало и не найлѣпше денно вымолочувалось. Удався я до п. „Jena“, механика при улици жовкôвскôй vis-a-vis Матери Божои во Львовѣ а той зробивъ менѣ таку саму цѣлкомъ нову молотѣльню, но безъ трибôвъ, а кератъ прирядивъ менѣ до паса. Ôтъ тои поры конѣ керата майже не чуютъ, такъ легко ходятъ, а молотѣльня о много бôльше и лѣпше навѣть на малôмъ дни грудня выбиває.

Зъ сеи причины дякуючи п. „Jeni“, поручаю єго кождому якъ найлѣпше.

Сороки, пôдъ Львовомъ 1881. *П. Бажаньскій.*

Подяка.

Поводованѝ глубокимъ чувствомъ вдячности почуваємося до обовязку яко мѣщане мѣста Рогатына, зложити въ имени цѣлого мѣста прилюдну подяку Всечест. Почет. Крылошанину о. Иполиту Дзеровичу пароху мѣста Рогатына, дальше Всч. мѣстодекану о. Льву Руднуцкому приходнику зъ Черча и Всч. о. Антонію Стефановичеви приходникови зъ Потока, що безъ найменшои нагороды за свои труды зволили ласкаво ôтправити великолѣпно трогательный похоронъ бл. п. Катерины Левицкои убогои сироты и тымъ своимъ великодушнымъ поступкомъ не тôлько ôтдали почесть примѣрному и побожному житю убогои сироты, але передъ цѣлымъ свѣтомъ заявили жертволюбнôсть и безкористнôсть нашого руского духовеньства. Не перший вже разъ посвящає Всечест. Крыл. о. Ип. Дзеровичъ свои труды для добра народа, для пôднесеня свѣтлости нашои церкви и для скрѣпленя моральности и прикладного житя въ нашôмъ народѣ. Такою своєю великодушною жертволюбностею зъєднавъ собѣ нашъ Всч. отець вже давно горячу любовь въ серцяхъ не тôлько всѣхъ мѣщанъ Рогатына але и цѣлои окрестности. Нынѣ не тôлько самъ жертвувавъ свои труды, але еще и дарами причинився до покрытя коштôвъ похорону и не пожалѣвъ потрудитись еще, щобы упросити до участи въ похоронахъ своихъ сусѣдныхъ содеканальныхъ священикôвъ и тымъ причинився свѣтло до звеличаня нашого обряду и до потягаючого и всѣхъ трогаючого узнаня честнотъ покôйнои бл. п. Катерины Левицкои. Честь и подяка Тобѣ нашъ Впреп. отче Иполите, честь и подяка Вамъ Всеч. оо. Льве и Антонію за Вашѝ труды, за Вашъ добрый прикладъ, за Ваше жертволюбіє. Щира вдячнôсть убогои сироты складає Вамъ устами всѣхъ мѣщанъ Рогатына прилюдну подяку.

Рогатынъ дня 27 сѣчня 1882.

Въ имени цѣлого мѣста Рогатына:

Яковъ Костѣвка, Тома Борковскій, Иванъ Добровляньскій, Иванъ Дермесъ, Антôнъ Козловскій, Иванъ Бичь.

Теофиль Копыстиньскій

артистъ-маляръ,

образовавшійся за границею, звѣстный зъ краєв. выставъ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожь религійнѝ образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Кракôвска, ч. 20.* (3—10)

Того еще не було,

що можна дôстати за 7·80 зр.

Прехороший гарнитуръ столовый зъ ново-вынайденои имитаціи срѣбла, що до нынѣ стояло 40 зр., котрый остане бѣлымъ мовьбы 14-лутове срѣбло, за що даю 20-лѣтну гваранцію, именно:

6 штукъ ножôвъ столовыхъ
6 „ вилокъ зъ однои шт.
6 „ ложокъ столовыхъ
6 „ пôдставокъ ножовыхъ
12 „ ложочокъ до кавы
6 „ кубкôвъ до яєць
6 „ хорошихъ филижанк.
2 штуки хохль, одна до росолу, друга до сметанки
2 штуки великихъ сальоновыхъ лѣхтарѣвъ
1 штука высѣвача до цукру або перцю. (19—24)
1 штука ситця до гербаты.

60 штукъ. Всѣ тутъ наведенѝ величавѝ предметы стоятъ разомъ **7 зр. 80 кр.** Замовленя за надôсланьемъ готôвки або за послѣплатою такъ довго, якъ стане запасу, сповняє

Панъ А. Л. ГУТМАНЪ,

генеральный складъ фабрики имитаціи срѣбла

Вѣдень I, Fleischmarkt 6.

Praelectiones Theologiae autore Perrone, 9 томôвъ.
De processione Spiritus Sancti, 1 томъ.
Philosophica religionis, autore Francisco a Costa, 1 томъ.
Библія старого завѣта, 1 томъ, нового 1 томъ.
Biblia sacra Vulgatae editionis, 1 томъ.
Catechismus ex decreto concilii Videntini, 1 томъ.
De vi ac ratione primatus romanorum pontificum Petri Ballerini, 1 томъ.
Betrachtungen über die Vorzüglichsten Geheimnisse. Fr. Dirnberger, 6 т.
Pralectiones historiae ecclesiaticae, aut. Palma, 3 томы.
Discorsi sacri morali (проповѣди моральнѝ) Ligneri, 1 томъ.
Quaresimale del p. Paole Segneri, 1 томъ.
Il Cristiano Instructo nella sua legge p Paolo Segneri, 1 томъ.
Selva di materie predicabili — Lignori, 1 томъ.
De matrimonio christiano, auct. W. Perrone, 3 томы.
Consilium florentinum editum monacho Benedictino, 1 томъ.
Considerazioni intorno ai doverie ai diritti degli nomini per Domenico Solimani 1864 1 томъ.
Meditazioni per gli ecclesiastici del p. Paolo Stub. Forins 1864, 4 томы.
Gli Evangelisti uniti, tradotti e commentati de Andrea de Conti Mastai Feretti, 2 томы.
Il Cristiano instruito nella sua legge p. Paolo Segnori Roma 1858, т. 1.
Vita di S. Giosafat da d. Nicola Contieri Roma 1867, томъ 1.
Canones et decreta concilii Tridentini cum appendice theologiae candidatis Perutili Romae 1862, томъ 1.
La manna del anima „esercicio spirituale per tutti i giorni dell' anno p. Paolo Segneri, 13, 16-to.

Ктобы хотѣвъ набути **пôдъ дуже приступными условіями** *одно або бôльше зъ наведеныхъ дѣлъ, зволитъ зголоситися до* **о. Грыневецкого въ Куликовѣ.** (1—3)

Выключный складъ гербаты россійскои ИЗИДОРА ВОЛЯ

во Львовѣ, улиця Сикстуска, ч. 6.

Одержує правильно що тыждня **свѣжѝ транспорты найлучшои гербаты зъ Москвы** и поручає єи по цѣнахъ побôчь стоячого **цѣнника** ☞

Замовленя выконуются якъ найточнѣйше и скоро, також за **послѣплатою опакованье franco.**

Цѣнникъ		½ кл. зр	кр
	Конго, дуже добра	1	40
	Kays-ôвъ, найлучша melange	1	80
	„ „ чорна	1	60
	Сухонгъ, добôрна	2	—
	„ найлучша	3	—
	„ „ melange P.	3	—
Караванова	**Фу-гу-фу** Нр. I.	3	20
	„ „ II.	4	60
	„ „ III.	6	—
	К. & С. Поповъ 1 р 60 к.	2	40
	„ „ 2 р. — к.	3	—
	„ „ 2 р. 50 к.	3	75

Порохъ зъ гербаты ôтъ 1 зр. 20 кр. до 2 зр. 50 кр.

(6—10)

Цѣнники на жаданье **gratis**.

ПРЕДПЛАТА

на выдавану въ Кієвѣ политичну, суспôльну и литературну часопись

„ЗАРЯ“

приймаєся **въ Кієвѣ** въ *Головнôй конторѣ* газеты „Заря“ на Крищатику въ домѣ дворяньского собранія при книгарни Л. В. Ильницкого.

„Заря“ выходитъ щоденно кромѣ посвяточныхъ днѣвъ.

Цѣна предплаты:

съ пересылкою: на рôкъ — **10** рубл., на пôвъ року — **6** руб., на чверть року — **4** руб., на одинъ мѣсяць **1** руб. **50** коп.

Програма часописи „Заря“.

I) **Внутрѣшный ôтдѣлъ**: вѣсти о розпорядженяхъ и дѣлахъ рос. правительства, вступнѝ статіи о важнѣйшихъ пытаняхъ суспôльного житя Россіи, дописи, вѣсти другихъ газетъ и журналôвъ, економичнѝ, промысловѝ и торговельнѝ пытаня южнои Россіи и т. д.
II) **Мѣстцевый ôтдѣлъ**: мѣска хроника Кієва, справы мѣскои рады и вѣсти мѣстцевѝ.
III) **Заграничный ôтдѣлъ**: вѣсти о важнѣйшихъ подѣяхъ суспôльного и политичного житя заграницѣ.
IV) **Судовый ôтдѣлъ**: судова хроника, справозданя зъ судовыхъ розправъ и дѣлъ.
V) **Фельетонъ**: образки и оповѣданя белетристичного характеру прозою и стихами, литературно-критичнѝ огляды, театральнѝ оцѣнки и т. д.
VI) **Всячина.**
VII) **Дѣловый ôтдѣлъ**: о погодѣ, урожаяхъ, биржевѝ курсы и т. д.
VIII) **Оповѣстки.**

(2—3) Редакторъ: **П. А. Андреєвскій.**

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.

Ч. 7. Львôвъ, Середа 27 сѣчня (8 лютого) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ русскихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Єще разъ слово правды

галицкимъ Полякамъ.

Кракôвска „Reforma“ — lucus a non lucendo — робитъ намъ въ ч. 28-ômь зъ причины нашои статіи п. з. „Блудни дороги“ замѣтъ, будьтобы мы перекручували єи слова и неправдиво представили єи задушевнѣ замѣры и бажаня противъ Русинôвъ и увѣряе, що нѣкто (зъ галицкихъ Полякôвъ) нѣколи „не жадавъ, щобы ôтнято Русинамъ конституційнѣ свободы. Жадано лише(??) енергичного а легального запобѣженя россійскôй агитаціи и сего не перестанутъ жадати тѣ, що щиро люблятъ рускій людъ, веденый черезъ рôжнородныхъ „rublewiczów“ до найочевиднѣйшои згубы!“ Въ кôнци взываетъ насъ „Reforma“, щобы мы высказали „хочь разъ“ правду о россійскихъ агитаціяхъ.

Якъ небудь сей ôтзывъ кракôвскихъ „поступовцѣвъ“ (?) зверненый до насъ лише посередно, то всежь таки новѣйшѣ подѣе, якѣ зайшли на Галицкôй Руси послѣдными днями, приневолюютъ насъ, сказати єще кôлька слôвъ правды на сей тематъ галицкимъ Полякамъ. Слѣдство, вже ôтъ довшого часу возвѣщуване галицко-польскими дневниками, розпочалося на широкѣ розмѣры. Сими днями увязнено кôлькайцять личностей, обжалованыхъ, пôсля доносôвъ тыхже галицко-польскихъ газетъ, о „россійску“ чи „панславистичну пропаганду“. Розумѣется само собою, що мы не можемо пôдтягати сихъ фактôвъ нашому розъясненю и оцѣненю, понеже сего не дозволяютъ приписы законнѣ. Та впрочѣмъ булобы передвчасно говорити о тôмъ, що доперва потребуе єще точного розъясненя. Може бути, що кракôвска „Reforma“, звертаючись до насъ доперва въ таку хвилю съ своимъ ôтзывомъ, щобы „Дѣло“ „spróbowało napisać prawdę“, — числила на ту колизію и резерву, яку вкладаетъ на насъ сама устава, и на те неясне зворушенье загальнои опинии и бôльшу приступнôсть загалу для всеможливыхъ здогадôвъ и осудôвъ, якѣ конечно родятся въ кожду хвилю значнѣйшого потрясеня и занепокоеня загалу громадными увязненями. Такъ звана „Schadenfreude“, яка пробиваесь по случаю послѣдныхъ фактôвъ въ цѣлôй галицко-польскôй прасѣ, такъ дуже бье въ очи, що єи замѣтили вже навѣть нѣмецкѣ часописи, далеко стоячѣ ôтъ нашихъ краевыхъ ôтношень. Мы не хочемо оцѣнювати сеи „радости“, котра розумѣеся, тріюмфуе вже не лише надъ поодинокими личностями, але надъ цѣлою „всхôдною Галичиною“ и всѣми Русинами, и въ своѣй безпамятности вже копаетъ яму для гр. Потоцкого та мало що не выповѣдаетъ оствертои вôйны Россіи. Суть рѣчи и поступки, котрѣ самѣ собою выдаютъ судъ на себе. Єсли однакожь кракôвска „Reforma“ думала насъ заклопотати своею интерпеляцією, то дуже грубо обманулася.

Съ цѣлымъ спокоемъ можемо заявити, що именно мы и всѣ добромыслячѣ Русины, зовсѣмъ безъ взгляду на послѣднѣ подѣе, жадаемо енергичного и *легального* устороненя противудержавныхъ агитацій и то не лише одныхъ „россійскихъ“, єсли такѣ суть, але зарôвно и всякихъ иншихъ, вымѣреныхъ противъ спокою и цѣлости Австріи, хочьбы они були убранѣ въ метафору „turecko-polskich legionów“ зъ р. 1877, або „Odbudowania gniazda orła białego“. А жадаемо сего не пôдъ напоромъ тероризму галицко-польскои прасы и не задля якого страху, але задля добра нашого народа, нашого краю и державы, бо хочемо, щобы вже предсѣ разъ устали тѣ безпамятнѣ а неустаючѣ клеветы противъ всѣхъ Русинôвъ и цѣлого руского народа, хочемо вже разъ дôждатися кôнця тыхъ неустаючихъ алярмôвъ, вымѣреныхъ на оклеветанье цѣлого руского народа и на придавленье его конституційнои свободы, хочемо наконець, щобы наша правда выйшла вже разъ на верхъ и щобы намъ було свобôдно працювати для свого народа въ мирѣ и спокою, яко повноправнымъ горожанамъ, та щобы вже разъ звôльнено насъ ôтъ асистенціи „народовыхъ сторожѣвъ“, заглушуючихъ всю Галичину своими криками, а будуючими „gniazdo — orła białego“.

Не въ першій се разъ приходится Русинамъ перебувати таку хвилю. Були крики и алярмы о „аграрныхъ бунтахъ“ селянъ въ Галичинѣ и вызвали подорожь Є. Е. Намѣстника по Галичинѣ, були крики и алярмы задля мнимого „руского“ соціялизму, — крики и алярмы, що гомонѣли навѣть по Gazet-ѣ lwowsk-ôй, були вже неразъ громадни ревизіи и вязненя въ домахъ Русинôвъ, — переведено слѣдство — и выявилась клеветливôсть тыхъ, що обвиняли всѣхъ Русинôвъ „о аграрнѣ бунты та агитаціи“ и о „соціялистичну пропаганду“. Мимо тыхъ крикôвъ, обвиняючихъ всѣхъ Русинôвъ“ о „аграрно-соціялистичну пропаганду“, по строго переведеныхъ слѣдствахъ показалося, що два-три молодцѣ, ошоломленѣ молодечою запопадливостю за ексцентричными идеалами, все єще и при найстрожшôй интерпретаціи уставъ и молодечихъ поступкôвъ не можутъ уважатись якою то замѣтною партіею „противудержавныхъ“ Русинôвъ, а тымъ менше представителями волѣ и бажаня цѣлого руского народа и представити весь рускій народъ въ свѣтлѣ „panslawistyczno-socyalistycznej hydry stugłowej“ (слова „Czas“-y) „niezasługującej na zaufanie Korony“. Стôлько окричанѣ „аграрнѣ бунты“ и „соціяльнѣ революціи“ Русинôвъ счезли якъ дымъ при строгôмъ провѣреню правды и звелися на дѣлѣ на надто микроскопичнѣ поступки кôлькохъ молодцѣвъ, котрѣ вповнѣ малѣютъ въ прирôвнаню до славного процесу 30 кракôвскихъ соціялистôвъ, до звѣстнои, найзначнѣйшими польскими мужами въ львôвскôмъ ратуши оголошенои польскои ôтозвы и програмы зъ р. 1877, вызвавшои процесъ о здраду стану противъ авторôвъ — польскихъ знаменитостей львôвскихъ, наконець въ прирôвнаню до формованя „польского легіону“ р. 1877 на „Знесѣню“, закôнченого засудомъ кôлькохъ спôвучастникôвъ.

Се все показуе, що галицкѣ Поляки всего менше маютъ право зъ причины послѣдныхъ увязнень порѣкати Русинôвъ въ антидержавнôй агитаціи. Якъ нѣ вызываютъ насъ до того голосы польскихъ газетъ, то всежь таки не хотячи йти за ихъ прикладомъ, не будемо тутъ розводитись надъ тыми такъ єще свѣжими доказами „льояльности“ галицко-польскихъ шовинистôвъ, що то теперь такъ смѣло и съ такимъ „льояльнымъ“ видомъ обвиняютъ всю „всхôдну Галичину“, всѣхъ Русинôвъ въ противудержавнôй россійско-панславистичнôй пропагандѣ. Мы указуемо на тѣ неоспоримѣ факта лише для доказу, що шовинистичнѣ аберациі появляются въ незрôвнано ширшихъ розмѣрахъ середъ галицкихъ Полякôвъ якъ середъ Русинôвъ, и то власне въ пору, коли галицкѣ Поляки вже самѣ не знаютъ, чогобы то єще мали жадати для своеи державности въ Галичинѣ. Говоримо се дальше для опамятаня, що коли такихъ шовинистичныхъ, навѣть громадныхъ аберациі середъ галицкихъ Полякôвъ не почитаеся въ вину всѣхъ галицкихъ, а навѣть не въ вину теперь въ Галичинѣ верховодячихъ Полякôвъ, то єще менше годится подôбнѣ, хочь въ иншу сторону звернени шовинистичнѣ аберациі поодинокихъ личностей, єслибы они на дѣлѣ проявились середъ гдекотрыхъ Русинôвъ, почитати въ вину цѣлому загалови Русинôвъ — всему рускому народови. Не о якѣ рекриминаціи ходитъ намъ тутка, але о доказъ и ствердженье сеи правды, на котру годится всѣмъ памятати въ теперѣшну пору.

Само собою розумѣеся, що всѣ добромыслячѣ Русины моглибы *лише жалѣти и до живого обуритись*, єсли бы дѣйстно проявилась на нашôй Руси яка противудержавна россійско-панславистична пропаганда и акція якихъ хочьбы тôлько поодинокихъ личностей. Мимо всеи безъôтрадности нашого положеня, мимо завзятости нашихъ противникôвъ, австрійскѣ Русины нѣколи не можутъ забути, що именно Австрія по нашôй довговѣковôй недоли зберегла нашу руску народнôсть ôтъ цѣлковитои заглады, що тутъ подано намъ першѣ основы нашого народного ôтродженя, що хочь на хвилю нашого першого взросту народного высвободжено насъ зъ пôдъ придавляючои силы противника и що тутъ узнано конституційными законами Русинôвъ самостôйнымъ народомъ, рôвноправнымъ съ всѣма другими народами. Рускій народъ нѣколи не стратитъ зъ очей „Дому Народного“ — сего вѣкотворного памятника великодушнои приклонности нашого Монарха для руского народа; руске духовенъство не стратитъ зъ очей нашои Цѣсаремъ Іосифомъ II здвигненои духовнои семинаріи, сего найпершого пристанища образованя и интелектуального здвигненя руского священьства, — оно не забуде обновленя галицко-рускои Митрополіи и всѣхъ тыхъ великихъ заслугъ, якими династія Габсбургôръ морально и матеріяльно пôднесла наше духовенъство до приналежного достоинъства; руска молодѣжь не забуде на тѣ моральнѣ и матеріяльнѣ средства, котрыми австрійске правительство облегчило взрôстъ и образованье молодого поколѣня нашои Руси. Мимо того,

Якъ выховувати нашѣ дѣти?

(Дальше.)

Въ душевнôмъ житю молодого чоловѣка легко розрôжнити кôлька остро ôтграниченыхъ перемѣнъ. Першій степень перемѣны, се дитина до пятого року житя. Сей часъ вызначаеся одною обстановою, на котру звычайно не вважаютъ, хочь она одна зъ найважнѣйшихъ. Въ першихъ лѣтахъ свого житя маетъ дитина присвоити собѣ незрôвнано бôльше число *рѣчевыхъ понятій*, якъ въ якôмъ небудь пôзнѣйшôмъ вѣцѣ. Она маетъ, такъ скажу, здобути собѣ свѣтъ. Згадайте лише, скôлько то внѣшныхъ вражень сплываетъ на дитину въ тыхъ дняхъ, коли она починаетъ щебетати першѣ слова. Се воспріймаючій (рециппійный) вѣкъ чоловѣка надъ всѣ пôзнѣйшѣ лѣта. Для того вважаю се дуже хибнымъ, коли въ тôмъ ранѣшнôмъ вѣцѣ, якъ се дѣеся въ деякихъ родинахъ, мучатъ дитину наукою двохъ языкôвъ, бо тымъ перетяжаеся молодеча сила пониманя, що потягае за собою шкодливѣ наслѣдки. Доперва тогды, якъ дитина присвоила собѣ бôльше число рѣчевыхъ понятій, починае она *судити*. Се другій степень перемѣны и туть заразъ можете замѣтити, якъ у дитины родятся два свойства, именно понятье *власности* и поблизьке сему понятье *права и кривды*. Дитина въ тôмъ вѣцѣ проститъ бракъ любови, але не проститъ несправедливости — кривды. Можна навѣть дивуватись, що мимо границь, зазначеныхъ наивнымъ самолюбствомъ (егоизмомъ) дитины, тѣ два понятя о власности и правѣ такъ значущо выступаютъ у неи и я готовъ прихилитись до думки тыхъ, що вважаютъ у нашихъ дѣтей понятье власности и понятье права а кривды такъ само наслѣдными, якъ черты лиця або гдеякѣ слабости, и думаютъ, що тѣ понятя выступаютъ у дитины съ такою неожиданою рѣзкостю вже съ тою хвилею, коли она въ станѣ судити. Се годится съ ôтзывами африканьскихъ мисіонерôвъ. котрѣ кажутъ, що имъ лекше впоити въ дикихъ народôвъ понятье любви ближнѣго, якъ понятье власности.

Доходимо теперь до тои степени перемѣны, коли пôдростаючій хлопець починае ôтрôжнятись ôтъ дѣвчины. Въ мѣру, якъ ростутъ его физичнѣ силы, якъ почуваетъ ôнъ взростаючу силу своихъ мязей (мускулôвъ), починаеся сей вѣкъ, що его назвабы я вѣкомъ *героичныхъ идеалôвъ*. Теперь починае ôнъ вчитися на память поезіи, особливо баляды, ходитъ великою ступою сюды-туды по хатѣ, розмахуючи руками; ôнъ читае „Робинзона“, „Жюль Верн'а“, „Тысячь и одна нôчь“ и таке инше, що може розжарити его фантазію.

Та при тôмъ легко замѣтити, що зъ всѣхъ тыхъ такъ богатыхъ творôвъ нашои литературы, нѣчо не въ силѣ такъ пôрвати и одушевити хлопця, якъ оповѣданя шведского капитана Теклѣ. Max Piccolomini, ѣздець съ розпущенымъ волосьемъ и розмащными перами у шелома, — ѣздець, що перескакуе ровы и шукае смерти середъ юрбы ворогôвъ — се справдѣшный лицарь сего вѣку. Сей образъ мужескои силы и ôтваги порываетъ и одушевляе хлопця. Се добрый, красный вѣкъ и чимъ довше ôнъ тревае, тымъ бôльше розвиваеся съ сего почитаня героичныхъ идеалôвъ певна група ôтличныхъ свойствъ, що остаются въ хлопцеви и на пôзнѣйшѣ лѣта, якъ самоповажанье, великодушнôсть, отвертый и честный умъ, щедрôсть и т. д.

Однакожь сей вѣкъ хлопячій маетъ то до себе, що устае наразъ, якбы за якимъ ударомъ. Се дѣеся около 17 и 18 року житя.

Сестричцѣ выпала хустинка ôтъ носа, хлопець спѣшитъ пôднести сю хустинку; того не робивъ ôнъ давнѣйше. Ôнъ вже не деклямуе бôльше Шиллер'ового „Дзвона“, бо деякѣ уступы здаются ему надто просто написаными. Змѣнилося повне кругле око хлопяче съ тымъ наивнымъ выразомъ, що давнѣйше готове було поглотити весь внѣшный свѣтъ; се завитавъ теперь лагôднѣйшій выразъ въ его оцѣ. Хлопець навчився глядѣти у внутро, ôнъ ôткрывъ въ самôмъ собѣ свѣтъ чувствъ, доси ему зовсѣмъ чужихъ, незнаныхъ. Ôнъ ступивъ на новый степень перемѣны, на степень *романтичныхъ идеалôвъ*. Се найкрасшій вѣкъ житя, се вѣкъ, въ котрôмъ дитинѣ сны освѣчуются першими промѣнями розбуджуючоися мужескости. Се дуже гарный вѣкъ и чимъ довше ôнъ тревае, тымъ глубше розростае въ молодôй души та сердечнôсть чувствъ, що маетъ пôзнѣйше творити основу щасливого житя родинного.

Тожь шануймо сей вѣкъ. Нерозважне слово, циничный судъ зъ устъ, поважаныхъ молодцемъ, може завчасно розпанахати всѣ тѣ сны. Ôнъ дôзнаеся єще досыть вчасно, якъ ôтмѣнне се житье ôтъ его снôвъ. Въ тôмъ взглядѣ дуже богато грѣшится въ нашихъ родинахъ и то черезъ нерозвагу.

Може се выдаватись троха перестарѣлымъ, говорити теперь противъ театрôвъ. Та мушу се зробити, скоро маю бути вповнѣ отвертымъ въ тôй справѣ. — Ось лежитъ въ нашôмъ домѣ билетъ до льожѣ театру. Щожь маемо робити? Чи маемо лишити хлопця самого дома? Нѣ. Най йде разомъ. Въ театрѣ граютъ „Risler ainé“ або яку иншу зъ многихъ подôбныхъ французскихъ комедій. Теперь пытаю: яка цѣль може бути въ тôмъ, якъ передъ нашими очима, а особливо передъ очима нашои молодѣжи выводятся образы, що малюютъ нашу суспôльнôсть далеко гôршою, якъ она на дѣлѣ?

Я знаю много родинъ, я пôзнавъ неодну ихъ слабу сторону, але такъ поганою, якъ въ тыхъ французскихъ творахъ, она не есть у насъ. Щожь маe собѣ подумати такій робôтникъ, що споглядае зъ галеріи на таку штуку? Чижь повиненъ ôнъ се приняти яко звычайный, пересѣчный станъ нашои суспôльности? А щожь доперва сказати о молодцю? Чижь тутъ не пôдрываеся насильно и въ неприродный способôъ его физичного розвою? Тожь думаю, що въ тôмъ взглядѣ треба особеннои старанности въ выхованю нашихъ сынôвъ.

Та идѣмъ дальше. Сынъ стаеся старшимъ, рѣденькій пухъ на его пôдбородку почорнѣвъ, выросла ему борода, мати такъ радо ходитъ съ нимъ на прохôдъ, таку добру пôдпору маe въ его сильнôмъ рамени; она споглядае на лѣво и право, чи не стрѣне де по дорозѣ якои своеи приятельки, котру такъ радо хотѣлабъ бачити разомъ при боцѣ свого хисткого, рослого сына. Най собѣ йдутъ съ миромъ!

Сей прохôдъ съ такимъ сыномъ — се може єдина нагорода матери за єи перебутѣ клопоты, за єи тяжку журбу, єи самопожертвованье!

Теперь спытаeте, якъ же маeся шкôльна наука до сеи добы, розвою?

Позволю собѣ дещо передъ тымъ сказати загально. Маемо розрôжняти двоякѣ школы: школы, що змѣряютъ до загального образованя, и школы фаховѣ або заводовѣ.

Маючій горожанинъ маe ту выгоду, що не потребуа ôтдавати свого сына до працѣ на

що рускій народъ все еще выжидає повного переведеня на дѣлѣ свого рѳвноуправненя, хочь неразъ приходится ему тяжко остоювати свои конституціею запоручений права, — але попри тѳмъ все таки памятає наша Русь, що тутъ, якъ нѣгде инде, маємо еще нашѝ рускѝ школы, нашѝ народнѝ институціи и товариства, нашѝ народнѝ права, котрѝ ачейже хочь съ часомъ дѳбются свого повного признаня. Нѣяка посторонна, а вже найменше противудержавна россійско-панславистична пропаганда не може представити Русинамъ нѣякихъ хочьбы въ приближеню користныхъ и осущимыхъ выглядѳвъ. Ось чому всяка посторонна гравитація въ яку небудь иншу сторону муситъ представитись зовсѣмъ безмысльною а для нашои народности шкодливою, ось для чого приклонность Русинѳвъ для Австріи и Династіи Габсбургѳвъ не есть лише поверховною але глубокопочутою и ясно зрозумѣлою.

Та коли бъ мимо того всего проявились середъ гдекотрыхъ Русинѳвъ якѝ антидержавнѝ россійско-панславистичнѝ агитаціи, то мы нѣ на хвилю не страхаємось, обвинити въ спѳвучасти въ тѳѝ винѣ именно галицко-польске дневникарство и дотеперѣшну галицко-польску политику. Если ся послѣдна политика галицко-польскихъ шовинистѳвъ змѣряє до того, щобы своимъ безпощадно польонизаційнымъ стремленьемъ не тѳлько не дати Русинамъ дальше розвиватись яко самостѳйнѳѝ народности и всѣ права руского народа доптати ногами, але навѣть то, чимъ обдарила Русинѳвъ Австрія и Династія Габсбургѳвъ, скѳлько можна ѳтняти, згнести и умертвити, — то зъ другои стороны галицко-польска праса все робила, що лише моглобы бути на руку постороннымъ агитаціямъ. Галицко-польска политика выроджувала посередъ Русинѳвъ десперацію и безнадѣйнѳсть въ лучшу долю; галицко-польска праса ажь надто надмѣрно пѳдсычувала и пѳдсычує сей десператизмъ и указувала дорогу злощаснои аберации для десперантѳвъ. Ѳтъ довгихъ-предовгихъ лѣтъ обиваются о нашѝ уха безперестаннѝ крики тыхъ газетъ о „московскѳѝ пропагандѣ“, о „московскихъ рубляхъ“, о „царославныхъ запроданцяхъ“, о тожсамости „Москалѣвъ а Русинѳвъ“; ѳтъ довгихъ-предовгихъ лѣтъ пѳдъ такою наукою и галюканиною навыкъ майже кождый галицкій Полякъ называти Русина „Moskalem“ и вважати єго за платного „рублёвича“, найчестнѣйшѝ працѣ Русинѳвъ берутся за одно съ „московскою пропагандою“ и на конець все, що руске, стає однозначнымъ съ „московско-шизматицкимъ.“ Пѳдъ такими неустанными криками галицко-польскихъ газетъ справдѣ неодинъ мѳгъ вже остаточно обаламутитись и не тѳлько одинъ терминъ брати за однозначный съ другимъ, але и втеряти остаточно всяке понятье о беззаконности „московскои пропаганды“,—скоро она має бути однозначною „съ рускою пропагандою“, скоро кождого Русина зарѳвно слѣдуєся, якъ колибы ѳнъ бувъ справдѣ „Москалемъ“ и „московскимъ агентомъ“. А скоро се дѣялося вже ѳтъ довгихъ лѣтъ и скоро з ъ з а м ѣ р у не розрѳжнювано мѣжь одныма и другимъ, — тожь пытаємо, на чію се користь робилося, для кого с ъ з а м ѣ р о м ъ готовилось поле и чія въ тѳмъ вина? Ось чому такъ справедливо указавъ Вп. о. Качала сего року въ соймѣ, що „россійскѝ агенты“ — се власне тѳ безпамятнѝ галицко-польскѝ шовинисты, що не хотятъ знати Руси на Руси!

Тожь, думаємо, булабы пора задержатись и звернутись зъ такои блудноѝ дороги. Кому дороге добро обохъ народѳвъ, цѣлого краю и цѣлои державы, сей повиненъ всѣма силами старатись поправити дотеперѣшне зло. Тутъ почиває першій обовязокъ на галицкихъ Полякахъ и на галицко-польскѳѝ прасѣ. И ревизіи и вязненя не въ силѣ самѝ собою здержати можливыхъ аберацій чи десперацій чи блудного шовинизму, скоро дальше буде пѳддержуватись деморализація суспѳльности кривдою правыхъ и честныхъ стремлень руского народа. Змѣнѣтъ вашу дотеперѣшну политику, узнайте на дѣлѣ Русь на Руси, пошануйте ей права и дайте ей дальше розвиватись яко самостѳйному, ѳтъ польского и великоруского народа зарѳвно ѳтрубному народови, дайте намъ бути тымъ, чимъ узнала и узнає насъ наша конституція, а тогды всякѝ посторонніѝ, а тымъ бѳльше противудержавнѝ агитаціи самѝ собою розбѳются о честну грудь руского народа, тогды процвите нашь край и въ згодѣ и мирѣ станемо працювати для дальшого добра нашого краю и для лучшои будучности нашихъ народѳвъ и нашои державы.

ДОПИСИ.

Зъ всхѳднои Галичины.

(Станъ нашои политики на внѣ. — III. Яке становище слѣдує занятн Русинамъ?)

Яке жь становище слѣдує заняти Русинамъ супротивъ такои змѣны внутрѣшнои политики Австріи? Чи приглядатись намъ тѳѝ перемѣнѣ рѳвнодушно, якъ кажеся, съ заложеными руками, чи пѳдпомагати таку перемѣну, — чи може по давному блукати по манѳвцяхъ и чѣпатися полы нѣмецко-національнои партіи и централистичныхъ розбиткѳвъ? Стара пословиця, що навычка стаєся другою природою, оправдуєся дуже ясно на нашѳѝ политицѣ. Зъ давенъ-давна навыкли мы Русины йти за Нѣмцями и съ Нѣмцями, а и нынѣ мимо тяжкихъ розчаровань, мимо видимои шкоды для насъ и мимо безнадѣйности нѣмецко-централистичнои политики, наконець мимо всѣмъ яснои резолюціи, вырѣкаючоися централистичнои политики, а щиро прихиляючоися до идеи помиреня народѳвъ Австріи, — резолюціи, ухваленои на рускѳмъ вѣчу народнѳмъ р. 1880, — наша „высока“ политика все якось блукаєсь еще старыми дорогами. Здавалосьбы, що мы не хочемо бачити новыхъ историчныхъ фактѳвъ, новыхъ неоспоримыхъ перемѣнъ и тыхъ новыхъ стремлень, якими переймаются вже найвысшѝ мѣродайнѝ сферы. Навѣть сеи найвиднѣйшои перемѣны, яка довершилась въ обозѣ Нѣмцѣвъ, перемѣны нѣмецкихъ централистѳвъ на нѣмецкихъ національѳвъ — не бачимо, чи не хочемо бачити. Гдекотрѝ нашѝ представителѣ и виднѝ мужѣ политичнѝ все еще здаются бажати повороту нѣмецко-централистичнои еры, не мовьбы то вразъ съ нею могла еще засіяти для Русинѳвъ нова зоря нового блаженьства.

На доказъ тыхъ оманливыхъ надѣй, часто указуєся у насъ на тѝ поодинокѝ, для Русинѳвъ симпатичнѝ голосы, якѝ часами можна було почути сеи каденціи рады державнои зъ помежи Нѣмцѣвъ. Се голосы Кронаветтера, Менгера, Фукса и небогато иншихъ. Тѳлькожь тутъ заразъ и забуваютъ на самѳмъ вступѣ, що и тѝ нечисленнѝ голосы не представляютъ собою одноцѣльнои гармоніи, що пр. Кронаветтеръ, якъ загально вѣдомо, дуже рѣшучо вырѳжняєся ѳтъ централистѳвъ, теперь нѣмецкихъ національѳвъ, и далеко ѳтбѣгає ѳтъ централистичнои, теперь національно-нѣмецкои партіи. По друге забуваютъ у насъ заглянути за властивою причиною и цѣлею тыхъ для насъ нѣбы то такъ симпатичныхъ голосѳвъ нѣмецкихъ. Коли бы тѝ голосы пѳднимались справдѣ задля прихильности для насъ, то они повиннѝбы звернутись передовсѣмъ противъ того, що робили и зробили самѝ централисты и ихъ централистичнѝ правительства на нашу шкоду. Тажь положенье, въ котрѳмъ находятся теперь Русины, есть именно par excellence твором нѣмецко-централистичнои политики, тои политики, котра насъ покривдила при ординаціяхъ выборчихъ и засудила насъ на вѣкивѣчнѝ на самѝ меншости. — тои политики, що завела у насъ на Руси польскій языкъ въ урядахъ и школахъ, що обдарила насъ кр. Радою школьною, що въ соймѣ, въ радахъ повѣтовыхъ и загаломъ въ всѣхъ репрезентативныхъ тѣлахъ засудила насъ сидѣти въ меншости и дала намъ лише волю плачу але не волю дѣла. Се овочѣ и дары централистично-нѣмецкои политики для насъ Русинѳвъ. А коли нынѣ зъ такихъ законодавчихъ и административныхъ установъ, вытворенихъ самыми нѣмецкими централистами и ихъ правительствами, выходятъ и дальше еще все шкодливѝ наслѣдства для Русинѳвъ, то чижь се не наслѣдства самоижь централистично-нѣмецкои системы, чи се не плоды тыхъ самыхъ теперь нѣбыто надъ нами жалѣючихъ и съ нами симпатизуючихъ Нѣмцѣвъ-централистѳвъ? Чижь супротивъ такъ неоспоримыхъ фактѳвъ можемо мы повѣрити въ щирѳсть тыхъ сиреновыхъ голосѳвъ нѣмецкихъ національѳвъ?

Мы бодай, маючи за собою такъ довгѳлѣтный досвѣдъ о шкодливости нѣмецко-централистичнои политики для Русинѳвъ, маючи передъ собою такъ сумну исторію того, що нѣмецкѝ централисты зробили на нашу очевидну шкоду, — мы не можемо нѣякъ повѣрити тымъ сиреновымъ голосамъ, тымъ окрушинамъ зле уданого милосердія нѣмецкихъ національѳвъ надъ нашою долею, мы видимо зовсѣмъ инше жерело и иншу цѣль тыхъ сиреновыхъ ѳтзывѳвъ нѣмецко-централистичнои симпатіи для насъ. Розглянувшись посередъ всѣхъ австрійскихъ народѳвъ мы бачимо, що нынѣ стоятъ всѣ славяньскѝ и загаломъ всѣ ненѣмецкѝ (о Мадярахъ и Угорщинѣ тутъ не говоримо) народы Австріи за помиреньемъ и рѳвноуправненьемъ всѣхъ австрійскихъ народѳвъ, с. е. за обновою и перемѣною Австріи въ жизненну и многонадѣйну державу своихъ народѳвъ на основѣ ихъ згоды и рѳвноуправненя. Есть се зворотъ Австріи до новои, славяньскои политики, — о стѳлько славяньскои, о скѳлько значну бѳльшѳсть австрійскихъ народѳвъ творятъ Славяне. Сю нову, а самымъ неѳтпорнымъ реализмомъ политичнымъ вызвану политику внутрѣшно-державну зрозумѣли вже и самѝ найвысшѝ сферы въ Австріи, якъ се мы вже попереду показали, а слова Цѣсаря, сказанѝ трієстеньскѳѝ депутаціи, були ясною ознакою сеи новои перемѣны и политики. Нѣмцѣ-централисты, потерявши свое правительство и свою бѳльшѳсть въ радѣ державнѳѝ, побиваются всѣма силами и способами за втраченою властею.

Чижь не на руку имъ, показати передъ свѣтомъ, що не всѣ австрійскѝ Славяне стоятъ за сею обновою Австріи на основѣ згоды и рѳвноуправненя всѣхъ народѳвъ, що зъ помежи всѣхъ Славянъ Австріи бодай одниѝ Русины готовѝ дальше тягнути нѣмецко-централистичне ярмо и пѳдпомагати нѣмецко-централистичну политику, хочь она йде на явну шкоду не тѳлько всѣхъ австрійскихъ Славянъ, не тѳлько на шкоду Австріи, але именно и въ першѳмъ рядѣ на шкоду самого руского народа? Чижь се не на руку нѣмецкимъ національамъ, що разъ бѳльше пѳдъупадаючимъ, особливо, коли они таку оманливу демонстрацію можутъ выводити за марну цѣну кѳлькохъ сиреновыхъ деклямацій нѣбыто въ оборонѣ руского народу — деклямацій зарѳвно безхосенныхъ, якъ и не щирыхъ и противорѣчныхъ цѣлѳѝ дотеперѣшнѳѝ ф а к т и ч н ѳ ѝ политицѣ централистично-нѣмецкѳѝ?

Чи жь маємо мы заманюватись такими сиреновыми голосами, чи маємо сповняти сумну ролю несвѣдомыхъ помагачѣвъ шкодливыхъ експериментѳвъ централистично-нѣмецкихъ, чи маємо дальше дѣлати на шкоду нашу и на шкоду всѣхъ австрійскихъ Славянъ и дальше тягнути непочестне ярмо збанкрутованыхъ централистѳвъ? Намъ здаєся, що и для Русинѳвъ и рускихъ послѳвъ въ радѣ державнѳѝ наспѣла вже крайна пора, порозумѣти важнѳсть теперѣшнои рѣшаючои хвилѣ и стати на нову дорогу. Правду сказавши, мы вже станули почасти на ту нову дорогу, бо, якъ сказано вже высше, руске вѣче народне въ р. 1880 высказалося въ своѣѝ першѳѝ резолюціи дуже рѣшучо противъ централистично-нѣмецкои политики, а за обновою Австріи на основѣ згоды и помиреня всѣхъ австрійскихъ народѳвъ. Теперь ходитъ о те, щобы не задержатись въ половинѣ дороги, щобы не поперестати на однѳѝ теоретичнѳѝ програмѣ, котрои бы не слухано на дѣлѣ, але щобы и дѣломъ, въ цѣлѳмъ нашѳмъ политичнѳмъ поведеню, въ поступованю рускихъ послѳвъ, въ цѣлѳмъ нашѳмъ житю политичнѳмъ та програма найшла живый, вповнѣ вѣрный и ясный выразъ, щобъ при теперѣшнѳѝ внутрѣшнѳѝ борбѣ всѣхъ австрійскихъ народѳвъ противъ забагѳвъ и реставраційныхъ усилій нѣмецко-централистичнои а теперь нѣмецко-національнои партіи, — нѣкто не мѳгъ вже и сумнѣватись, що рускій народъ твердо и неустрашимо стоитъ по сторонѣ всѣхъ австрійскихъ народѳвъ, бажаючихъ рѳвноуправненя и згоды, а тымъ самымъ и новои единоможливои спасительнои обновы Австріи.

Зъ пѳдъ Бродѳвъ.

(*Добрый прикладъ для нашихъ громадъ.*) Еще минувшого року завязалась у насъ читальня и вже до нынѣ числитъ 60 членѳвъ. Члены читальнѣ завязались въ братство хоральне св. Николая и що недѣлѣ и свята сходятся на спѣвъ церковный, котрымъ управляє ученый нашь пѣвець Иванъ Карчемный и можемо повеличатись въ нашѳѝ околици тымъ спѣвомъ, бо нашѝ дѣти спѣваютъ вже цѣлу службу Божу мельодійно. Найбѳльше заслугъ около добра нашои громады положивъ нашь отець духовный Иванъ Сѣрко. Сей великій нашь добродѣй вже передъ кѳлькома роками запровадивъ у насъ тверезѳсть и заохотивъ насъ заложити громадскій шпихлѣрь, жертвуючи самъ кѳлька кѳрцѣвъ збѳжа на розробокъ. Єго отже горячѳѝ любвѣ до насъ и нашои народности маємо завдячити, що такъ въ Гаяхъ старобродскихъ якъ такожь и на Бучинѣ, пограничнѳмъ сѣлци принадлежачѳмъ до нашои парафіи, заложено шпихлѣрѣ, въ котрыхъ мѣстится по кѳлькадесять корцѣвъ збѳжа, а на Бучинѣ, где народъ бувъ черезъ горѣвку дуже пѳдъупавъ, основано громадску касу, въ котрѳѝ вже до 1000 зр. капиталу знаходится. За стараньемъ нашого душпастыря помалювано прехорошо обѣ церкви, гаёвецку и бучиньску; ѳнъ бо заохочуючи парохіянъ до сего чину давъ самъ примѣръ, взявши тацу въ руки по набоженствѣ, положивъ ѳтъ себе 15 зр. а ѳтъ своѣи честнои жены 5 зр. Народъ видячи тую жертволюбнѳсть, пѳйшовъ за єго прикладомъ и посипались щедрѝ датки, бо знайшлися и такѝ парохіяне, котрѝ и по 100 зр. клали, такъ що не сповна въ роцѣ зѳбрано до 1500 зр. и за ту суму помальовано гаёвецку церковь. Томужь то нашѝ люде выдячи таку щирѳсть и безъинтересовнѳсть свого душпастыря, зтягнулися въ остатного гроша и побудовали прехорошу мурованну и бляхою крыту школу за 6000 зр., а треба додати, що село наше мале, числитъ ледво 107 осадъ, и не богате, бо нема анѣ пасовиска анѣ лѣса. Тутъ треба згадати и о громадскѳмъ урядѣ, котрый около будовы сеи школы не малу заслугу положивъ и о тое дбає, щобы дѣти ходити правильно до школы на науку. Дороге для насъ и нашого потомства имя нашого великого добродѣя Ивана Сѣрки, котрый съ цѣлою душею для добра нашого посвятився, а такожь заслугуютъ на высоку почесть имена Николая Котельницкого, начальника громады, Мирона Кушнеты, заступника, Ивана Карчемного, дяка, и Алексея Кушнеты, комитетотого школьного. Давбы Богъ, щобы за такъ свѣтлымъ прикладомъ пѳшли и иншѝ громады нашои Руси, та чейбы переконалися, що и малыми средствами можна довершити велике дѣло, але тѳлько въ згодѣ, мирѣ и любвѣ та при щирѳѝ праци.

хлѣбъ насущный заразъ по тѳмъ, якъ сей перебуде свою обовязкову науку школьну. Єго маєтокъ позволяє ему, подавати свому сынови высше образованье. Сего бажає ѳнъ звычайно вже самъ въ своѣи волѣ. Колибъ жадали ѳтъ горожанина, щобы ѳнъ заразъ ѳтдавъ свого сына до якои заводовои школы, то тымъ булобы высказано, що горожанинъ не має доступити сего степени загального образованя, якого доступає урядникъ, лѣкарь и богато иншихъ станѳвъ, а тымъ высказанобы неоднаковѳсть выхованя, що стоялобы въ суперечности съ основами свобѳднои державы.

Тутъ мушу признати, що тѝ школы, котрѝ маютъ дбати про загальне образованье, до нынѣшнои хвилѣ не суть зеркаломъ нашого часу. Не суть они тымъ зеркаломъ для того, що наша горожаньска суспѳльнѳсть въ цѣлѳѝ Европѣ далеко скорше переобразувалась, якъ школа.

Спогляньмо на наше шкѳльництво. Я не говорю о народнѳѝ школѣ и о заводовѳѝ школѣ. Школа для загального образованя була въ XIV-тѳмъ и XV-тѳмъ вѣцѣ школою ученыхъ съ латиньскимъ языкомъ. Она була латиньскою зъ многихъ причинъ, именно задля взаимныхъ ѳтносинъ народѳвъ межи собою.

Въ XV-тѳмъ вѣцѣ розцвилися гуманистичнѝ науки и зъ пребогатои спадщины клясичного свѣта старинного воскресла та обнова духа, те ѳтродженье (ренесансъ), котрого плодами ще й до нынѣ любуємося. Въ тѳмъ лежала еще бѳльша причина, щобы клясичнѝ языки задержати яко правдиву основу высшои науки.

Въ XVII-тѳмъ вѣцѣ, пѳсля трійцятьлѣтнои вѳйны прибула до сего въ Австріи еще одна внѣшна причина, именно та, що для организаціи гимназій покликано священикѳвъ зъ Италіи, що зовсѣмъ не умѣли по нѣмецки. Щобъ могчи розмовитись съ хлопцями, обнижили науку латины ажь до десятого року житя. Те саме сталося зъ иншихъ причинъ въ Нѣмеччинѣ и такъ до нынѣшного дня творятъ клясичнѝ языки въ середныхъ школахъ пѳдставу выхованя. (*Дальше буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спѳльнѝ делегаціи.*) Дня 5 лютого делегаціи ухваливши жаданый правительствомъ надзвычайный кредитъ въ сумѣ 8 м и л і о н ѳ в ъ зр., зѳстали замкненѝ. Межи ухвалами делегаціи австрійскои а угорскои не було жаднои рѳжницѣ. Такъ пѳдчасъ нарадъ въ комисіяхъ якъ и въ plenum делегацій не пѳднесились замѣты противъ

потребѣ призволеня кредиту, а пôдносились тôлько рôжнородни замѣты противъ дотеперѣшнои администрациі австрійскои въ окупованыхъ краяхъ и остереженя на будуще. О ôтповѣдяхъ министрôвъ: гр. Кальнок ого и Биландта-Райдта на внесени интерпеляціи въ комисіяхъ делегаційныхъ, мы вже писали минувшого разу. Дня 5 лютого на повнôмъ засѣданю австрійскои делегаціи зложивъ референтъ комисіи дръ Руссъ справозданье зъ проекту правительственного и поручивъ делегаціямъ ухвалити кредитъ въ жаданôй сумѣ. Комисія, говоривъ референтъ, мала на оцѣ лишь тое, щобы достаточна сила военна могла якъ найскорше и найенергичнѣйше придушити повстанье и щобы наше войско не мало въ чѣмъ небудь недогоды. Зъ делегатôвъ першій забравъ голосъ пос. дальматиньскій Кляичь. Ôнъ заявивъ, що радбы, щобы повстанье було якъ найскорше придушене, але бажавбы, щобы потôмъ въ окупованыхъ краяхъ була заведена администрація, котрабы давала поруку, що повстанье не повторится. Въ тôй цѣли належитъ передовсѣмъ вдовольнити бажаня національнй тамошного народа. Дальше дръ Кляичь не похваляе того, що для придушеня повстаня въ Кривошіи змобилизовано полкъ и ляндверу дальматиньску. Пос. Штурмъ уважае окупацію Босніи и Герцеговины нещастьемъ для Австріи; выдатки, якй мае держава рôкъ рôчно зъ титулу окупаціи, суть для неи великимъ тягаремъ. Дальше выступивъ Штурмъ противъ жалобы Кляича, що полкъ дальматиньскій муситъ стрѣляти въ дальматиньскихъ Кривошіянъ; армія ôтбирае росказы ôтъ монарха и не пытае о тое, якои народности противникъ. Кн. Чарторыйскій поклавъ въ своѣй промовѣ головный натискъ на тое, щобы Австрія конечно надала народну администрацію въ краяхъ окупованыхъ. „Мисія политична Австріи на Всходѣ — сказавъ кн. Чарторыйскій — лежитъ власне въ тôмъ, щобы Австрія сталася для христіяньскихъ славяньскихъ народôвъ покровителькою, приятелькою и силою притягаючою“. Пос. Пленеръ сожалѣе, що въ окупованыхъ краяхъ занехано перевести реформу аграрну. Противъ промовы Кляича и Чарторыйского замѣчае, що ôнъ радбы бачити на будуще въ администраціи Босніи и Герцеговины справедливый абсолютизмъ, котрый найôтповѣднѣйшій для краѣвъ напôвъ варварскихъ.

На всякй замѣты попередныхъ бесѣдникôвъ ôтповѣдавъ въ довшôй промовѣ министеръ Сляви. На замѣтъ кн. Чарторыйского ôтповѣвъ министеръ, що на 774 урядникôвъ въ окупованыхъ краяхъ есть 621 Славянъ, а 101 такихъ, котрй знаютъ языкъ краевый. О германизаціи нема й мовы. П. Кляичеви ôтповѣвъ, що вдоволенье національныхъ бажань Боснякôвъ и Герцеговинцѣвъ есть абсолютно неможливе. На замѣтъ п. Пленера о абсолютизмѣ заявивъ министеръ, що ôнъ стоитъ за автономіею громадъ, бо всѣ жителѣ окупованыхъ краѣвъ домагаются автономіи. — Кредитъ ухвалено того самого дня въ 2-ôмъ и 3-ôмъ читаню.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Генеральна команда въ Сераевѣ донесла телеграфично дня 4 лютого слѣдуючй страты: Дня 31 сѣчня въ битвѣ пôдъ Бродъ бувъ зъ 77-ого (самбôрского) полку тяжко раненый воякъ Иванъ Саломчакъ а легко раненый воякъ Сенько Волошинъ. Тогожь самого дня въ битвѣ при Мрезици (Льока) зъ 9-ого (стрыйского) полку: убитый капраль Емиль Конель; тяжко ранени вояки: Иванъ Бобовскій, Дмитеръ Лéсѣвъ, Данило Сорока и Гринь Струтикъ. Тяжко раненый капитанъ Тихи, зъ 74 полку умеръ.

Вѣденьскй газеты подаютъ спеціяльнй справозданя зъ ôтбувавшихся доси битвъ съ повстанцями, розумѣесь, зъ такихъ битвъ, о котрыхъ були вже донесеня офиціяльнй. Для характеристики подамо и мы нашимъ читателямъ описъ битвъ межи Коритомъ а Бѣлекомъ ôтъ 16 до 20 сѣчня. Дорога зъ Требиня черезъ Бѣлекъ до Корита була ôтъ 16 сѣчня загрожена повстанцями зъ стороны границѣ чорногорскои. Въ Коритѣ стояла залогою 1 компанія 11-ого полку. Тôй компаніи треба було довезти живности и стрѣлива (амуниціи). Тая тяжка задача припала двомъ компаніямъ полку Шмерлинга 67-ому (угорскорускому) пôдъ командою капитана Махальского. Зъ Бѣлека до Корита провадила вузенька и лиха гôрска стежка межи скалами. Наше войско не могло для обезпеченя выправити бôчнй патролѣ, бо вояки не могли по скалахъ тыхъ драпатися, коли тымчасомъ повстанцѣ якъ тй кôзлицѣ умѣютъ скакати зъ каменя на камѣнь. Повстанцѣ позакрывались по-за камѣнями, такъ що годѣ ихъ и добачити. Капитанъ Махальскій выйшовъ зъ Бѣлека рано съ войскомъ и 90 навючеными живностею и амуниціею гôрскими кôньми. Повстанцѣ вже въ ночи телеграфъ знищили: слупы порубали, дроты пôрвали. Коли войско съ транспортомъ дôйшло до вывозу Прекланица, недалеко вже Корита, посыпались зъ горы кулѣ и наразъ дуже пережахали войско, тымъ бôльше, що непріятеля нѣгде не було видко. По хвили вывязалась горяча перестрѣлка межи укрытымъ непріятелемъ а войскомъ. До непріятеля годѣ було дôстатися, впрочѣмъ ôнъ бувъ и въ бôльшôй силѣ. Капитанъ Махальскій давъ войску розказъ до повороту до Бѣлека. Що еще: пôдчасъ стрѣляня люде, гнавшй коней, почали розрѣзувати посторонки, котрыми привязанй були до хребта коней пакунки съ амуниціею и провіянтомъ, и хотѣли на коняхъ утѣкати, куды попаде. Капитанъ выступивъ завчасу енергично и перешкодивъ тому, а все таки мусѣло лишитися кôлька скринь съ амуниціею, около 10.000 патронôвъ. Поворотъ ôтбувся въ ладѣ. Зъ стороны войска було 6 убитыхъ, 12 раненыхъ, 2 пропали. Зъ убитыхъ 2 взято съ собою, прочихъ 4 знайдено слѣдуючого дня страшенно покалѣченыхъ, съ поôтрѣзуваными головами. Межи тяжко раненими есть одинъ воякъ, котрого пôдчасъ битвы повстанцѣ були спôймали. Єму лежачому ôтрѣзали нôсъ а потôмъ одинъ повстанець забирався ôтрѣзати єму чимсь тупымъ голову, — але не докôнчивъ, бо въ тôйже хвили австрійска куля єго повалила. Дня 19 сѣчня вырушили съ провіянтомъ и амуниціею зъ Бѣлека до Корита вже два баталіоны войска, пôзнѣйше выслано имъ въ помôчь еще пôвъ баталіона. Повстанцѣ мали вже дѣло съ бôльшою силою, тожь по короткихъ стычкахъ цофнулися, Корито запровіянтовано и звязь мѣжь Бѣлекомъ а Коритомъ привернено.

О силѣ и позиціяхъ повстанцѣвъ въ Герцеговинѣ, Босніи и Кривошіи маe австрійске министерство слѣдуючй вѣсти: Межи Фочею а Столацемъ въ Герцеговинѣ стоитъ 450 людей пôдъ начальствомъ Давидовича; на пôвнôчь ôтъ Бѣлека ôтдѣлъ Османъ-бега Таковича зъ 200 повстанцѣвъ; коло Невесинье знаходится около 700 повстанцѣвъ пôдъ начальствомъ чорногорця Михайла Войнича; коло Комина сотка повстанцѣвъ. Въ Босніи ядро повстаня находится въ долинѣ рѣки Железницѣ на полудне ôтъ Сераева, — тамъ стоитъ около 1800 повстанцѣвъ пôдъ начальствомъ турецкихъ вождôвъ; той ôтдѣлъ маe повну гôрску батерію. Въ Кривошіи коло Леденицѣ стоитъ ôтдѣлъ съ 900 людей Петра Ламарчича; въ околици Убли стоитъ Линованъ съ соткою повстанцѣвъ. Всѣ ôтдѣлы повстанчй лихо уоруженй, кромѣ ôтдѣлу Давидовича, котрый уоруженый карабинами системы Мартини.

Кракôвскій „Czas“, котрый, якъ звѣстно, маe звязи съ высокими урядовыми сферами въ Вѣдни, говоритъ безнастанно, що Австрія въ короткôмъ часѣ буде мусѣла поставити ultimatum Чорногорѣ и окуповати край чорногорскій. Зъ Рагузы рôвножь доносятъ до Neue fr. Presse, що и тамъ говорятъ зовсѣмъ отверто о окупаціи Чорногоры, колибъ князь Микита не бувъ въ силѣ удержати неутральности. — Polit. Corresp. дôстала допись зъ Цетиня (столицѣ чорногорскои), що мимо указу княжого, щобы Чорногорцѣ не ишли въ помôчь повстанцямъ, перейшло черезъ границю до 25 сѣчня (того дня писана допись) 200 до 300 пôдданыхъ чорногорскихъ въ помôчь повстанцямъ.

Ген. Іовановичь удався вже зъ Кастельнуово до краѣвъ окупованыхъ, — се знакъ, що небавомъ розпôчнесь вже акція зачѣпна на велику скалю. Въ Мостарѣ осмотривъ ген. Іовановичь войско и шпиталѣ военнй и заразъ донѣсъ до Вѣдня, що все знайшовъ въ найкрасшôмъ порядку. Въ Дальмаціи устроено шпиталѣ: въ Рагузѣ на 450 лôжокъ, въ Кастельнуово и Катаро на 300, въ Спалято на 375 лôжокъ.

(*Рада державна.*) На засѣданю комисіи буджетовои въ суботу мин. тыждня интерпелювавъ пос. Найвиртъ министра Дунаевского, въ якихъ банкахъ складае правительство грошѣ касъ правительственныхъ, и чи зложило яку часть въ банку для краѣвъ коронныхъ? Министеръ зажадавъ, щобы комисія выбрала 3 членôвъ для выслѣдженя той справы. — Комисія для нарадъ надъ заведеньемъ почтовыхъ касъ ощадности въ Австріи, укôнчила вже генеральну дебиту и признала въ засадѣ потребу и користнôсть той институціи. — Завтра ôтбудесь засѣданье палаты панôвъ, на котрôмъ буде першій разъ читана устава о ческôмъ университетѣ въ Празѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Звѣстна нашимъ читателямъ бесѣда ген. Скобелева склонила россійского секретаря стану Гирса высказати графови Кальнокому своe сожалѣнье по поводу выходокъ Скобелева противъ Австріи. Тымъ чиномъ той непріятный для Австріи и Нѣмеччины случай зôставъ офиціяльно залагодженый. Кн. Бисмаркъ, якъ звѣщаютъ нѣмецкй газеты, рôвножь приватно зажадавъ ôтъ правительства россійского выясненя въ тôмъ дѣлѣ; очевидно, що таку саму або подôбну ôтповѣдь мусѣвъ дôстати ôтъ Гирса и нѣмецкій канцлеръ. Ген. Скобелевъ заразъ по выголошеню своеи бесѣды выѣхавъ (кажутъ, що зъ наказу свыше) до Парижа. Дальшимъ характеристичнымъ признакомъ, зъ котрого можнабы вносити на ôтношеня Россіи до Австріи, есть и той фактъ, що Гирсъ вилынувъ на славяньскій благотворительный комитетъ, щобы вычеркнувъ зъ листы своихъ недавно принятыхъ почетныхъ членôвъ герцеговиньскихъ воеводъ: Стояна Ковалевича и Симонича. Зъ сего можна вносити, що въ Петербурзѣ справдѣ стараются заховати пріязнй ôтношеня съ Австрією. Зъ россійскои прасы выступаютъ противъ Австріи тôлько панславистичнй и панроссійскй газеты (Московскіе Вѣдом., Русь, Новое Время); офиціяльнй же и либеральнй газеты стоятъ за удержаньемъ пріязныхъ ôтношень межи Россією а Австрією. „Journal de St. Petersbourg“ (офиціяльный органъ) найгорячѣйше выступае за льояльными ôтношенями Россіи съ Австрією. Бесѣду гр. Кальноки въ делегаціяхъ (подану въ послѣднôмъ числѣ „Дѣла“) обговорюютъ офиціяльнй и либеральнй дневники россійскй дуже симпатично. „Голосъ“ каже, що тая бесѣда австрійского министра дѣлъ заграничныхъ въ Россіи повинна бути принята якъ найжичливѣйше, бо она заповѣдае Россіи такъ дуже бажаный миръ. Россія, каже „Голосъ“, повинна тôлько спокôйно приглядатись драматови на балканьскôмъ пôвъостровѣ и не повинна анѣ безпосередно анѣ посередно мѣшатись въ тамошнй дѣла; чогось бôльше зъ стороны Россіи не буде жадати анѣ Австрія анѣ Нѣмеччина. Мѣшатись въ дѣла австрійскй теперь не позволяe Россіи анѣ ей повага анѣ почутье своихъ интересôвъ. Россіи маe въ теперѣшнôй хвили занадто богато роботы у внутри державы, роботы далеко важнѣйшои въ результатахъ, якъ авантуры заграничнй. Въ тôмже дусѣ высказуются и „Русскіе Вѣдомости“ въ Москвѣ. „Новое Время“ знова жадае, щобы Австрія для позысканя симпатіи южныхъ Славянъ ôтступила Боснію Сербіи а Герцеговину Чорногорѣ. Тою дорогою, каже „Новое Время“, Австрія скорше здобуде собѣ бажанй користи политичнй и торговельнй, якъ политикою пôдбоѣвъ.

„Правительственный Вѣстникъ“ оголосивъ вже офиціяльно именованье Каткова, редактора „Московскихъ Вѣдомостей“ тайнымъ совѣтникомъ.

Зъ Петербурга доносятъ, що слѣдство противъ гр. Валуеви и генералъ-губернаторови Крижановскому за надъужитя при подѣлѣ земель башкирскихъ укôнчене. Оба тіи достойники маютъ дôстати нагану ôтъ правительственного совѣта.

Въ Англіи, якъ се мы вже звѣщали, завязався комитетъ и скликавъ митингъ въ справѣ переслѣдованя жидôвъ въ Россіи. Комитетъ представивъ въ англійскôй прасѣ переслѣдованье жидôвъ въ сто разъ яркійшихъ краскахъ, анѣжь оно було на дѣлѣ. Митингъ ухваливъ меморіялъ и хотѣвъ его передати правительству россійскому черезъ россійского амбасадора въ Лондонѣ. Амбасадоръ однакъ не принявъ меморіялу. „Journal de St. Petersbourg“ обговорюючи англійскій митингъ для справы жидôвскои не признае провôдникамъ агитаціи права осуджувати законы россійскои державы, зôстаючи въ пріязныхъ ôтношеняхъ съ Англією. Агитаторы англійскй въ корысть жидôвъ россійскихъ волѣлибъ радше скликати митинги въ користь пригнетеныхъ Англією Ирляндцѣвъ. Сей замѣтъ Journal'a de St. Pet. дуже справедливый. Дôйшли вѣдомости зъ Америки, що и въ Новôмъ Йорку вже ôтбувся митингъ для протесту противъ негуманному переслѣдованю жидôвъ въ царствѣ россійскôмъ. Очевидно, анѣ въ Англіи а тымъ менше въ Америцѣ не знаютъ участники митингôвъ, якй „гуманнй“ євреи жидôвскй.

Въ мѣстѣ Таганрозѣ выкрыто величезну дефравдацію въ коморѣ цловôй. „Новое Время“ подае высокôсть здефравдованыхъ скарбовыхъ грошей на 70 міліонôвъ рублѣвъ.

„Главное управленіе по дѣламъ печати“ займаeсь теперь проектомъ реформы закона прасового. Газеты маютъ бути такъ якъ въ Австріи конфискованй, а затвердженье конфискаты буде належати до суду. Остереженя маютъ бути знесенй, такъ само и часовй завѣшеня выдавництва; задержаный однакожь буде заказъ умѣщувати анонсы.

Сербія. Въ Бѣлгородѣ приготовуeсь криза. Недавно зôстала скликана сербска скупштина на сесію и перше дѣло: радила надъ адресомъ до князя. Меншôсть скупштины пôдъ проводомъ Ристича предложила адресъ меншости, въ котрôмъ мѣжь иншимъ домаганося, щобы Сербія зближилась до Россіи. Члены меншости не пôдписали ухваленого бôльшостею голосôвъ адресу бôльшости. Въ Бѣлгородѣ пануe велике роздражненье и ходятъ слухи, що або князь розвяже скупштину, або меншôсть выступитъ зъ скупштины. Кромѣ того кабинетъ сербскій загроженый зъ причины упадку банку Union générale въ Парижи. Сербія мала съ тымъ банкомъ Бонту головнй звязи. Сербскій министеръ скарбу Міятовичь выѣхавъ до Парижа, щобы на мѣсци переконатись о высокости стратъ, якй потерпѣло молоде княжество сербске. Вправдѣ донѣсъ ôнъ зъ Парижа, що страты не великй, а все таки страты суть, — а сего вже досыть, щобы въ теперѣшнôй такъ дражливôй хвили въ Сербіи спровадити кризу кабинету.

Франція. Въ четверъ мин. тыждня ôтбулась рада министеріяльна нового кабинету; раджено надъ проектами реформъ, котрй не много рôжнятся ôтъ намѣреныхъ реформъ Гамбеты. Зъ реформъ Гамбеты новый кабинетъ выключивъ ревизію конституціи и важнй реформы финансовй, якъ: выкупно желѣзниць на власнôсть державы, нову емисію ренты и конверзію довгôвъ державныхъ. Кабинетъ Фрейсине маe надѣю удержатись: въ сенатѣ буде несомнѣнно мати сильну перевагу, а въ палатѣ послôвъ опозиція буде, якъ обчислено, такожь въ меншости. Именованый за Гамбеты амбасадоромъ въ Берлинѣ Курсель позôстане и за кабинету Фрейсине на своѣмъ урядѣ; за тое амбасадоръ для Петербурга Шодорди зôстане имовѣрно ôткликаный. Въ загалѣ маютъ наступити многй змѣны въ французскôмъ тѣлѣ дипломатичнôмъ.

НОВИНКИ.

— **Судово-полиційнй ревизіи и увязненя.** Якъ мы вже попереду звѣщали, ôтбулися недавно полиційнй ревизіи во Львовѣ у Адольфа Добряньского и Іосифа Маркова, а на провинціи у о. Ив. Наумовича въ Скалатѣ. Сеи суботы межи 4 а 6 годиною зъ полудня ôтбулися судово-полиційнй ревизіи у Адольфа Добряньского, въ редакціяхъ „Слова“, „Пролома“ и „Страхопуда“ и въ товариствѣ „Академическій Кружокъ“, при чѣмъ увязнено Адольфа Добряньского, пенсіонованого совѣтника двору, его дочку Ольгу Грабарь, Венедикта Площаньского, редактора „Слова“, Іосифа Маркова, редактора „Пролома“, Стефана Лабаша, редактора „Страхопуда“ и Василія Лаголу, касіера „Акад. Кружка“. Рôвночасно выдано телеграфично наказъ увязнити кôльканайцять осôбъ на провинціи, котрыхъ доставлено сими днями до львôвского суду карного. И такъ въ недѣлю рано привезено до Львова увязненыхъ: о. Ивана Наумовича зъ Скалата, єго сына дра мед. Николая Наумовича, дяка зъ Скалата Андрея Сою, мѣщанина Алексея Залускаго зъ Збаража и 5 селянъ зъ Гниличокъ: Ивана Глушу, начальника громады, Василя Зазулю, заступника гром. начальника, Ивана Шпундера, господаря, Тимка Бишевского, господаря, и Марка Малиновича, господаря. Въ недѣлю вечеромъ привезено увязненыхъ: о. Николая Огоновского, редактора „Родимого Листка“ и катихита въ Чернôвцяхъ, Изидора Трембицкого, редактора „Пріятеля дѣтей“ зъ Коломыѣ, и Аполона Ничая, редактора „Господаря и Промышленника“ зъ Станиславова. Въ второкъ рано предпринято домову ревизію у Сприня, дяка при Успеньскôй церквѣ во Львовѣ, котрого увязнено, ôттакъ въ Ставропигійскôй книгарни, а въ полудне переведено ревизію у Алексея Щербана, редактора „Науки“, котрого тожь само увязнено. Доси выпущено на вольну стопу С. Лабаша и В. Лаголу. Слѣдство съ увязнеными провадитъ совѣтникъ Самолевичь при помочи судіевъ слѣдчихъ Соханика и Лехавеца. Вѣсть о ревизіи въ „Рускôмъ Касинѣ“, котра носилася кôлька день по Львовѣ, оказалася неправдивою. Польскй львôвскй газеты, не безъ ôттѣни певнои тенденційности, подали вѣсти еще о иншихъ увязненяхъ и ревизіяхъ, що однакожь оказалося зовсѣмъ неправдивымъ.

— **„Судьба жовкôвскои рады повѣтовои“.** Пôдъ тымъ заголовкомъ помѣстило „Дѣло“ въ ч-лѣ 2 с. р. вѣдомôсть зъ Жовкôвщины, що рускй члены новои рады повѣтовои не могучи дôждатись звернення безосновного польского рекурсу, подали до ц. к. Намѣстництва ургенсъ. На той ургенсъ не одержали однакъ нѣякои ôтповѣди, и були примушенй выслати пôдъ днемъ 24 сѣчня 1882 другій ургенсъ. Днесь подѣляемся съ Вами тою радôстною вѣсткою, що въ кôнци нашь голосъ выслухано и ц. к. Намѣстництво ôткинуло сей послѣдный рекурсъ польскои меншости и звернуло акта выборчй ц. к. Староству жовкôвскому съ порученьемъ, чимъ скорше уконституовати раду. Якъ зачуваемо, терминъ вже вызначено: на день 8 (20) лютого с. р. маютъ члены зôбратись. Маемъ повну надѣю, що фатальнôсть, яка тяжитъ надъ радами повѣтовыми съ рускою бôльшостею, не схоче тутъ зновъ повторитись, и що рускй члены нашои рады, не зважаючи на тысячнй перепоны зъ противнои стороны, тожь и симъ разомъ въ комплетъ зберутся. Ждалисьмо бôльше якъ рôкъ, выдержѣмъ отже и до кôнця.

— **Рускй читальнѣ народнй** завязуются въ Рѣпневѣ коло Буска, въ Мизуни коло Долины и въ Теребовли. Въ Козарахъ въ пов. рогатыньскôмъ завязалась вже читальня и успѣвае хорошо пôдъ проводомъ о. Игн. Гасевича.

— **Вечерокъ музикально-декляматорскій** (вечерницѣ) устроюe акад. товариство „Дружный Лихварь“ въ пятницю дня 10 л. лютого с. р. въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ при ул. Кракôвскôй, ч. 14, во Львовѣ. Въ програму того вечера входятъ: ôтчитъ, спѣвы и деклямація. Вечеръ той устроюютъ члены товариства власными силами.

— **Вечеръ съ танцями** устроюe „Руске Касино“ дня 31 сѣчня (12 лютого) с. р. въ слѣдуючу недѣлю. Той вечеръ належитъ до послѣдныхъ сихъ мясниць, тожь можна надѣятись численнои участи въ тôмъ вечерѣ. *Отъ Комитету.*

— **Зъ Завишнѣ** пôдъ Сокалемъ пишутъ намъ: Выдѣлъ рады повѣтовои въ Сокали наказавъ дня 17 зѣчня с. р. начальникови громады въ Завишни, щобы громада сей-часъ возила на гостинець пѣсокъ и рубала въ лѣсѣ фашины до гостинця и щобы начальникъ до кôнця лютого здавъ выдѣлови справу, кôлько вывезено фѣръ пѣску и кôлько навязано фашинъ. Мы самй не знаемъ, якъ се судити, бо такого наказу выдѣлъ не мôгъ правно выдати. Предсѣ гостинець ôтъ границѣ сокальскои до добрачиньскои рôвный якъ стôлъ и не треба єго направляти. Противно на грунтахъ добрачиньскихъ, ключѣвскихъ и кристинопôльскихъ немало выбоѣвъ, а однакъ тамтй громады не одержали такого наказу. Але тутъ есть еще одна неправильнôсть: чижь можна наказувати щось подôбного середъ зимы, коли пѣсокъ замерзъ? Ну, але радѣ повѣтовôй не ходило тутъ имовѣрно о порядки (бо, якъ сказано, порядкôвъ такихъ анѣ не треба анѣ не часъ на нихъ), а ходило радше о тое, щобы чимъ небудь датися громадѣ нашôй въ знаки, бо ось-то она не попираe справы старои рады повѣтовои. Смѣемо еще спытати, чому то рада повѣтова вже черезъ два роки не платитъ громадѣ за вывезеный на гостинець пѣсокъ зъ громадского пасовиска? Тажь предсѣ выдѣлъ краевый установляe въ буджетѣ певну квоту на удержанье дорôгъ. Чи такимъ маe бути порядокъ и такою та опѣка? Але намъ дуже ясна справа: ось теперь надходятъ новй выборы до рады повѣтовои, та гдеякй панове, пр. П... и М... боятся, щобы ихъ выбôръ зновъ не упавъ, тожь треба бодай такимъ способомъ зневолити бѣдну громаду до послуху та мовчаня... Однакъ якъ буде то буде, а мы неôткажемось ôтъ нашои правды и ôтъ нашихъ представителѣвъ.

— **На посаду учителя въ школѣ кутя коней** при львôвскôй школѣ ветеринаріи розписуe президія намѣстництва конкурсъ до кôнця лютого с. р. Для тои посады вызначена платня въ сумѣ 1000 зр., половина додатку активального въ сумѣ 150 зр. и вôльне мешканье. Убѣгатель муситъ мати дипльомъ ветеринарскій.

— **Стипендію зъ фундаціи Мих. Попеля** въ сумѣ 40 зр. за другій пôврôкъ шкôльный надала митроп. консисторія Михаилу Попелю, ученикови 5-ои клясы гимназіяльнои въ Станиславовѣ.

— **Клясификація ученикôвъ рускои гимназіи во Львовѣ** за першій пôврôкъ сего року шкôльного. Въ клясѣ приготовляючôй одержали: 2 учен. ôтзначенье, 15 першу клясу, 1 другу клясу, 2 трету клясу,— разомъ 20 ученикôвъ; въ I-ôй клясѣ ôтдѣлу а: 5 ôтзначенье, 26 першу кл., 4 другу кл., 7 трету кл., — разомъ 42 учен.; въ I-ôй кл. ôтдѣлу б: 3 ôтзн., 21 пер. кл., 4 др. кл., 3 тр. кл., — разомъ 31 учен.; въ II-ôй кл. ôтдѣлу а: 4 ôтзн., 19 пер. кл., 5 др. кл., 6 тр. кл., — разомъ 34 учен.; въ II-ôй кл. ôтдѣлу б: 3 ôтзн., 16 пер. кл., 4 др. кл., 4 тр. кл., — разомъ 27 учен.; въ III-ôй кл.: 2 ôтзн., 31 пер. кл., 7 др. кл., 9 тр. кл., — разомъ 49 учен.; въ IV-ôй кл.: 3 ôтзн., 25 пер. кл., 3 др. кл., 5 тр. кл., — разомъ 36 учен.; въ V-ôй кл.: 4 ôтзн., 18 пер. кл., 7 др. кл., 5 тр. кл., — разомъ 34 учен.; въ VI-ôй кл.: 10 ôтзн., 19 пер. кл. 7 др. кл., 2 тр. кл., — разомъ 38 учен.; въ VII-ôй кл.: 1 ôтзн., 19 пор. кл., 2 др. кл., 4 тр. кл., — разомъ 26 учен.; въ VIII-ôй кл.: 5 ôтзн., 12 пер. кл., 3 др. кл., — разомъ 23 учен. Всѣхъ клясификованыхъ ученикôвъ було отже 359.

— **Перша книжка „Кіевскои Старины“**, котрои содержанье подали мы въ послѣднôмъ ч-лѣ „Дѣла“, опустила вже прасу, однакожь еще не наспѣла до насъ. Розсылка розпôчнеся имовѣрно сими днями.

— **Звѣстный украиньскій артистъ п. Кропивницкій** одержавъ, якъ звѣщае кіевскій „Трудъ“, позволенье, вывести на сцену кôлька своихъ оригинально написаныхъ (мало-)рускихъ творôвъ драматичныхъ. И такъ сего понедѣлка представлено въ Кіевѣ его драму въ пяти дѣяхъ п. з. „*Дай серцю волю, заведе въ неволю*“. Ся драма була представлена на бенефисъ самого автора-артиста. Подрôбныхъ вѣстей о тôмъ представленю еще не маемо.

— **(Мало-)рускй творы драматичнй предотавлено сеи недѣлѣ въ Кіевѣ** въ драматичнôмъ театрѣ, а именно: *Бувальщина*, украиньскій водевиль въ 1 дѣѣ Дмитренка — и *Сватанье на Гончарôвцѣ*, звѣстну комедію Квѣтки-Основяненка.

— **Въ Уманю** на Украинѣ, якъ пише Кіевскій „Трудъ“, устроено тамтого мѣсяця концертъ, на котрôмъ мѣжь иншими ôтспѣвавъ хоръ аматорôвъ кôлька (мало-) рускихъ пѣсень, якъ пр. зъ quodlibet-а Лисенка: „Ой, пущу я кониченька“, „Набирали рекрутонькôвъ“, „Ой пора намъ, пора“ и „Колибъ менѣ, Господи, недѣлѣ дôждати“. Публика була тыми пѣснями дуже одушевлена, тымъ бôльше, що хоръ, такъ мужчины якъ женьщины, ôтспѣвавъ сй пѣснѣ гарно и съ повнымъ знаньемъ. Устроеньемъ того вечера занимався дръ Крамаренко.

— **108-лѣтный старець Микита-Миколаенко,** умеръ 20 сѣчня (1 лютого) с. р. въ мѣсточку Ходнôмъ, Радомыского уѣзду въ Россіи. Ôнъ памятавъ еще часы Катерины II, живъ дуже умѣренно, працювавъ до самои гробовои дошки и еще въ день передъ смертею паливъ въ печи и зваривъ собѣ обѣдъ.

— **Нападъ розбишацкій.** Въ селѣ Кузьминцѣ въ заславскôмъ уѣздѣ напали дня 3 л. с. м. розбишаки на корчму, въ котрôй сидѣла вдова жидôвка съ гарною на цѣлу околицю дочкою и кôлькома дрôбными дѣтьми. Впавши до корчмы, порозбивали гайдамаки, що лишь було, выгнали жидôвку съ дрôбными дѣтьми на двôръ, а на старшôй дочцѣ допустилися звѣрячого насильства, а ôттакъ забрали еи съ собою. Кромѣ того взяли еще кôльканацять рублѣвъ готôвкою и зникли безъ вѣсти.

— **На бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи** жертвувавъ Вcч. о. Титъ Ковальскій зъ Спасова (коло Тартакова) 10 зр., зôбранй межи Русинами въ Спасовѣ и Перватичахъ. За сей щедрый датокъ складае дирекція рускои гимназіи во Львовѣ Вcч. Дателю, ревному покровителю нашои молодежи, сердечне „Спасибôгъ“.

— **(Дрôбнй вѣсти.)** Цѣсарь удѣливъ громадѣ Загôрочко въ пов. бобрецкôмъ 200 зр. на будову церкви и школы. — Цѣсарева ôтъѣхала дня 2 л. с. м. до Ирляндіи на ловы. — Митрополитъ Іосифъ выѣхавъ вчера до Вѣдня. — Епископъ-суфраганъ Сильвестеръ вернувъ зъ Бахоря до Львова. — Намѣстникъ гр. Потоцкій выѣхавъ вчера до Вѣдня. — Ческй дневники звѣщаютъ, що Намѣстникъ Галичины гр. А. Потоцкій самъ особисто предложитъ справозданье Цѣсареви о панславистично-россійскôй пропагандѣ въ Галичинѣ. — Маршалокъ Зыбликевичъ выѣхавъ сими днями до Вѣдня на засѣданье палаты членôвъ. — Громада Гнилички малй одержала ôтъ митроп. ординаріяту архиерейске благословенье зъ причины повороту на гр.-кат. вѣроисповѣданье. — П. Стефанъ Пророкъ съ женою Теклею зъ Теребовлѣ одержали ôтъ митроп. ординаріяту архиерейске благословенье вразъ съ медаліономъ зъ причины празднованя ихъ „золотого весѣля“. — Въ Празѣ знову ôтбулися сими днями численнй ревизіи задля соціялистичнои пропаганды. — До „Politik“ телеграфуютъ зъ Бѣлограду, що при герцеговиньскихъ повстанцяхъ, полоненыхъ австрійскими войсками, найдено документы, указуючй на звязь повстанцѣвъ съ италійскими консулятами въ окупованыхъ краяхъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскй посады одержали оо.: Л. Струтиньскій яко приватный сотрудникъ въ Космачи и І. Ярымовичъ яко завѣдатель въ Глѣбовичахъ великихъ.

Почетнымъ совѣтникомъ консисторскимъ съ крылошаньскими ôтзнаками именованый о. Левъ Малецкій зъ Пикуловичъ дек. львôвского.

Презенты одержали оо.: М. Цегельскій на Камѣнку струмилову, В. Козоровскій зъ Тысьменицѣ на Марковцѣ дек. тысьменицкого и И. Курбасъ зъ Губиня на Новесело дек. збараского.

Завѣдательства одержали оо.: С. Стисловскій зъ Волѣ гологôрской въ Ляцкôмъ великôмъ дек. золочѣвского и І. Стрѣльбицкій зъ Сорокъ (зав. ex currendo) въ Медынѣ дек. збараского.

Сотрудничества одержали оо.: І. Воляньскій зъ Настасова (приватне сотрудн.) въ Звиначи, С. Гапѣй зъ Зарваницѣ въ Настасовѣ и І. Пелехатый въ Гниличкахъ малыхъ.

Запомогу ôтъ буковиньского правительства въ сумѣ 40 зр. одержавъ о. І. Балаевичъ въ Боянахъ.

Грамоту съ архиерейскимъ благословеньемъ одержавъ о. Л. Малецкій зъ Пикуловичъ зъ причины его 50-лѣтного священьства.

Удѣлюванье науки религіи поручено оо.: М. Артимовичу зъ Щирця въ тамошнôй школѣ народнôй и І. Бѣлинкевичу зъ Щирця при школахъ народныхъ въ Ланахъ и Пѣскахъ.

Рукоположенье въ священики ôтбудеся дня 9 (21) лютого с. р.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

☦ **Василь Порохъ**, бувшій учитель въ Ямници упокоився дня 27 сѣчня с. р. по довгôй и тяжкôй недузѣ въ 28 роцѣ житя. Покôйный бувъ взорцевымъ учителемъ, и вѣрный всѣмъ обовязкамъ Русина. Зъ скупои платнѣ учительскои клавъ ôнъ охочо свою щедру лепту въ користь литературы народнои и вельми заслужився своею ревностею около успѣха филіи тов. „Просвѣта“ въ Станиславовѣ.

☦ **Петро Кулачковскій**, укôнченый теольогъ, упокоився сими днями во Львовѣ въ 35-ôмъ роцѣ житя. Вѣчна ему память!

☦ **Амалія Вагилевичъ**, вдова по ц. к. урядннку, упокоилася дня 3 л. с. м. во Львовѣ въ 55-ôмъ роцѣ житя. Вѣчна еи память!

Всячина.

— **Чорна галка**. Въ Самарѣ надъ Волгою, якъ пише одна россійска газета, тамошный архіерей говоривъ въ проповѣди о вѣрности пôдданыхъ и о злочиньствѣ нигилистôвъ, наводячи фактъ убійства царя Александра II. Тая проповѣдь такъ вплынула на умыслы люду, що выйшовши зъ церкви кидався на всѣхъ, котрй лишь мали на собѣ сурдутъ. Доперва вечеромъ удалось полиціи утихомирити розъяреныхъ. Заразъ въ ночи ôтбувъ тамошный комитетъ нигилистичный свое засѣданье и ухваливъ укарати архіерея смертею. Тягнено льосы, кто мавъ замордувати архіерея, и чорну галку вытягнула 19-лѣтна дѣвчина, котра недавно лише приступила до союза нигилистôвъ. Коли се сталось, дѣвчина поблѣдла мовь стѣна, але упевнила зôбраныхъ, що выконае засудъ комитету. Въ два дни пôзнѣйше пробудивъ надъ раномъ архіерея якійсь глухій стонъ, котрый выдôставався зъ комнаты его дочки. Перестрашеный отець побѣгъ тамтуды и побачивъ свою дочку, котра вилася въ крови на земли. Тутъ слабымъ голосомъ оповѣла нещасна дѣвчина отцеви, що на неи павъ льосъ замордувати его, але она постановила ôтобрати сама собѣ житье. Небавомъ сконала, не выявивши жадного зъ своихъ союзникôвъ.

Послѣднй вѣдомости и телеграмы.

„Czas“ одержуе слѣдуючу вѣдомôсть зъ Вѣдня: Въ добре поинформованыхъ кругахъ говорятъ, що мин. гр. Кальноки рѣшився зôрвати съ политикою гр. Андрашого на всходѣ и признати Россіи приналежный еи вплывъ на полудневыхъ Славянъ, о скôлько се не дôткне австрійскихъ интересôвъ. Въ наслѣдство сего трицѣсарскій союзъ ôтыскавбы свое давне значенье.

Задля великого натовпу матеріялôвъ и бѣжучихъ справъ мусѣли мы въ попереднôмъ и въ сѣмъ ч-лѣ перервати справозданье зъ „державного трибуналу“ и иншй статіи, надôсланй до умѣщеня въ „Дѣлѣ“.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

ВПов. К. въ М. Подяка буде умѣщена въ слѣдуючôмъ ч-лѣ, бо до сего числа наспѣла вже за пôзно.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Часописи Школьнои: о. Е. П. въ Торк. 1 зр., о. М. К. въ Радчу 1·50 зр., о. И. П. въ Пш. 1·50 зр., о. М. въ Окнѣ 1·50 зр., о. Д. Г. въ Зав. 1·50 зр., М. С. въ Самолуск. 3 зр., о. К. С. въ Ж. 3 зр.; на дѣвоче воспиталище во Львовѣ: о. І. Темницкій въ Дзвиначу 4 зр., о. Я. Чубатый въ Пониковици 2 зр., Пчт. Братство женьске въ Пониковици 3 зр., о. Я. Трохимовичъ въ Креховѣ 3 зр., Пчт. Прихожане Крехова 3 зр., о. Танчаковскій въ Залôсцяхъ зô складскъ 3 зр.; для Кружка рускихъ правникôвъ: дръ В. Лучаковскій въ Тернополи 5 зр., о. С. Качала въ Шельпакахъ 20 зр.; для бѣдн. учен. рускои гимназіи: зъ ювил. складокъ въ Хлопôвцѣ 7 зр., о. Боднарь въ Свис. 58 кр., дръ М. Бучиньскій въ Стан. 1·70 зр.

(Дальше буде.)

Подяка.

Честнôй „Azienda Assicuratrice“ въ Тріестѣ и еи Репрезентаціи у Львовѣ, складаемо въ имени тутешного, „Товариства охотничои сторожи огневои“ прилюдну найсердечнѣйшу подяку и щироруске Спаси Бôгъ за ласкаве удѣленьо томужь Товариству охотничои сторожи запомоги 20 зр. а. в. въ першôй хвили, черезъ що причинилась до численности охотникôвъ и до залагодженя першихъ потребъ.

Тартакôвъ дня 5 н. с. лютого 1882.

Смеречаньскій начальн. охот. сторожи. *Петро Сподарь* скарбникъ.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“, образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр.. съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ абсъ въ книгарни Ставропигійскôй.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“, повѣсть знаменитого англійского писателя К. Диккенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ абсъ въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“, повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ абсъ въ книгарни Ставропигійскôй.

„ДЫМЪ“, повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣлѣ“ абсъ въ книгарни Ставропигійскôй.

Того еще не було, що можна дôстати за 7·80 зр.

Прехорошій гарнитуръ столовый зъ ново-вынайденои имитаціи срѣбла, що до нынѣ стояло 40 зр., котрый остане бѣлымъ мовьбы 14-лутове срѣбло, за що даю 20-лѣтну гваранцію, именно:

6 штукъ ножôвъ столовыхъ
6 „ вилокъ зъ одной шт.
6 „ ложокъ столовыхъ
6 „ пôдставокъ ножовыхъ
12 „ ложочокъ до кавы
6 „ кубкôвъ до яець
6 „ хорошихъ филижанк.
2 штуки хохль, одна до росолу, друга до сметанки
2 штуки великихъ сальоновыхъ лѣхтарѣвъ
1 штука высѣвача до цукру або перцю. (20—24)
1 штука ситця до гербаты.

60 штукъ. Всѣ тутъ наведенй величавй предметы стоятъ разомъ **7 зр. 80 кр**. Замовленя за надôсланьемъ готôвки або за послѣплатою такъ довго, якъ стане запасу, сповняе

Панъ **А. Л. ГУТМАНЪ**, генеральный складъ фабрики имитаціи срѣбла
Вѣдень I, Fleischmarkt 6.

НАЙЛУЧШЕ ОЛОМУНЕЦКЕ ПИВО МАРЦЕВЕ розсылае въ бочкахъ и фляшкахъ **Илія Гертеръ у Львовѣ.** 2—3

Запросины до предплаты на **„МЕРТВЙ ДУШѢ“** (4—?)

найзнаменитшу повѣсть славного и загально звѣстного писателя **НИКОЛАЯ ГОГОЛЯ.**

„Мертвй Душѣ“ выйдутъ накладомъ редакціи „Дѣла“ въ **16 аркушѣвъ друку** (великои 8-ки).

Предплата на „Мертвй Душѣ“ приймаеся **до кôнця сѣчня** въ квотѣ **1 зр. 20 кр.** (съ додаткомъ 20 кр. на оплату почты). **Склепова цѣна** „Мертвыхъ Душь“ буде значно пôдвысшена.

Praelectiones Theologiae autore Perrone, 9 томôвъ.
De processione Spiritus Sancti, 1 томъ.
Philosophica religionis, autore Francisco a Costa, 1 томъ.
Библія старого завѣта, 1 томъ, нового 1 томъ.
Biblia sacra Vulgatae editionis, 1 томъ.
Catechismus ex decreto concilii Videntini, 1 томъ.
De vi ac ratione primatus romanorum pontificum Petri Ballerini, 1 томъ.
Betrachtungen über die Vorzüglichsten Geheimnisse. Fr. Dirnberger, 6 т.
Pralectiones historiae ecclesiaticae, aut. Palma, 3 томы.
Discorsi sacri morali (проповѣди моральнй) Ligneri, 1 томъ.
Quaresimale del p. Paole Segneri, 1 томъ.
Il Cristiano Instructo nella sua legge p Paolo Segneri, 1 томъ.
Selva di materie predicabili — Lignori, 1 томъ.
De matrimonio christiano, auct. W. Perrone, 3 томы.
Consilium florentinum editum monacho Benedictino, 1 томъ.
Considerazioni intorno ai doverie ai diritti degli nomini per Domenico Solimani 1864 1 томъ.
Meditazioni per gli ecclesiastici del p. Paolo Stub. Forins 1864, 4 томы.
Gli Evangelisti uniti, tradotti e commentati de Andrea de Conti Mastai Feretti, 2 томы.
Il Cristiano instruito nella sua legge p. Paolo Segnori Roma 1858, т. 1.
Vita di S. Giosafat da d. Nicola Contieri Roma 1867, томъ 1.
Canones et decreta concilii Tridentini cum appendice theologiae candidatis Perutili Romae 1862, томъ 1.
La manna del anima „esercicio spirituale per tutti i giorni dell' anno p. Paolo Segneri, 13, 16-to.

Ктобы хотѣвъ набути **пôдъ дуже приступными условіями** *одно або бôльше зъ наведеныхъ дѣлъ, зволитъ зголоситися до* **о. Грыневецкого въ Куликовѣ.** (2—3)

Выключный складъ гербаты россійской **ИЗИДОРА ВОЛЯ** *во Львовѣ, улиця Сикстуска, ч. 6.*

Цѣнники	½ кл. зр	кр
Конго, дуже добра . . .	1	40
Kays-ôвъ, найлучша melange	1	80
„ чорна	1	60
Сухонгъ, добôрна . . .	2	—
„ найлучша	3	—
„ „ melange P.	3	—
Караванова Фу-гу-фу Нр. I.	2	20
„ „ II.	4	60
„ „ III.	6	—
К. & С. Поповъ 1 р 60 к.	2	40
„ 2 р. — к.	3	—
„ 2 р. 50 к.	3	75

Порохъ зъ гербаты ôтъ 1 зр. 20 кр. до 2 зр. 50 кр. (7—10)

Цѣнники на жаданье gratis.

Одержуе правильно що тыждня свѣжй транспорты найлучшои гербаты зъ Москвы и поручае ей по цѣнахъ побôчь стоячого цѣнника. ☞ Замовленя выконуются якъ найточнѣйше и скоро, такожь за послѣплатою опакованье franco.

ПРЕДПЛАТА НА ДРУГІЙ (1882) РÔКЪ економичнои, суспôльнои, политичнои и литературнои газеты

„ТРУДЪ“

Програма газеты:

I. **Офиціяльный ôтдѣлъ**: всякй розпорядженя правительственнй. II. **Руководячй статіи**: въ пытаняхъ сферъ державныхъ, якъ такожь осудъ пытань суспôльного житя въ сферѣ економичнôй, просвѣтнôй и самоуправленя. III. **Статіи, ôтносячйся до политичного, економичного и социяльного положеня полудневои Россіи и полудневo-захôдного краю.** IV. **Ôтдѣлъ мѣстцевый**: мѣске господарство и хроника мѣскихъ случаѣвъ. V. **Ôтдѣлъ науковый**: статіи историчнй, статистичнй, педагогичнй, етнографичнй и др. VI. **Критика и библіографія.** VII. **„Среди газетъ и журналовъ“.** VIII. **Фельетонъ**: белетристика въ прозѣ и стихахъ. замѣтки литературно-критичнй, рецензіи театральнй, музикальнй и малярскй, рôжнй другй статіи. IX. **Кореспонденціи.** X. **Заграничнй новости политичнй.** XI. **Телеграмы власнй и чужй.** XII. **Хроника судова.** XIII. **Хроника финансова, торгова, акціонерна и биржева.** XIV. **Ôтдѣлъ информаційный**: цѣны базарнй, рухъ желѣзниць, театръ и концерты, переглядъ дѣлъ судовыхъ, вызначеныхъ на речннецъ. XV. **Оголошеня.**

„Трудъ“ выходитъ три разы на тыждень: **въ понедѣлокъ, середу и пятницю.**

Предплата на „Трудъ“ выноситъ **съ пересылкою рôчно 8 рублѣвъ, пôврôчно 5 рублѣвъ.**

Предплату пріймаеся въ головнôй конторѣ редакціи **въ Кіевѣ**, *улиця Михайловска, дôмъ Г. Т. Корчакъ-Новицкого.* (3—3)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка. пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 8. Львôвъ, Субота 30 сѣчня (11 лютого) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попереднє застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ *д.* Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *Для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр. на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 зр. на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 зр. на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50 на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Голосы
нѣмецкихъ и польскихъ часописей
о увязненяхъ и „россійско-панславистичнôй пропагандѣ“ въ Галичинѣ.

Мимо всеи важности и серіозности драмы, яка теперь розграєся на полудни австрійскои монархіи и своєю тѣсною звязею съ пытаньемъ балканьского пôвострову справедливо звертає на себе увагу всеи Европы, — ревизіи и увязненя кôльканайцяти личностей въ всхôднôй Галичинѣ, якъ теперь всюда говорится, задля россійско-панславистичнои пропаганды, выдвигнулися ôтъ разу до важности первостепеннои справы державнои. Майже всѣ дневники посвятили тôй справѣ вступнѝ статіи, поясняючѝ єи значенье и можливѝ наслѣдства. Розумѣеся, що тіи голосы нѣмецкихъ дневникôвъ пôдносятся не задля увязненыхъ личностей, але именно зъ уваги на рускій нарôдъ и єго важне становище въ Галичинѣ и Австріи. Всѣ нѣмецкѝ дневники прійняли вѣдомôсть о „россійско-панславистичнôмъ заговорѣ“ межи Русинами съ недовѣріємъ. Якъ и недостаточно обôзнанѝ нѣмецкѝ дневники съ ôтношенями въ Галичинѣ, а всежь таки вже одинѝ загальнѝ зарисы дотеперѣшнои исторіи Русинôвъ дуже справедливо кажутъ имъ пріймати галасливѝ а надъ всяку мѣру пересадниѝ крики польскихъ дневникôвъ о мнимôмъ „россійско-панславистичнôмъ заговорѣ“ галицкихъ Русинôвъ съ повнымъ недовѣріємъ. Дуже статочно и тверезо высказала свôй судъ Deutsche Zeitung. Не хотячи попасти въ блудъ гдеякихъ нѣмецкихъ дневникôвъ, що мимо великого незнаня нашихъ ôтношень радѝ попысуватись подрôбными выводами о зовсѣмъ хибно понятыхъ або ѝ небувалыхъ фактахъ, Deutsche Zeitung застановляеся лише на тôмъ пытаню, чи справдѣ можна Русинôвъ, яко цѣлôсть народну, посуджувати о якѝ противудержавнѝ россійско-панславистичнѝ стремленя и заговоры. Deutsche Zeitung пригадуе, що Русины були ажь до найновѣйшихъ часôвъ попри Нѣмцяхъ — „die letzten Mohikaner des österreichischen Staatsgedankens“, переходитъ загально цѣлу исторію Русинôвъ пôдъ Австрією и показуе, що Русины навѣть въ найтяжшихъ хвиляхъ, въ часахъ великихъ забурень въ Австріи, именно въ р. 1848, 1863, 1866, показалися завсѣгды вѣрною и безпечною пôдпорою Австріи. Мимо того Русинôвъ щоразъ бôльше ôтдавано пôдъ неоправдану опѣку и гегемонію Полякôвъ, а єслибы нынѣ — кôнчитъ D. Zeitung — мали межи Русинами проявитись якѝ признаки противудержавнои агитаціи поодинокихъ личностей, то булобъ се дуже сумнымъ доказомъ, до чого може довести блудна политика руководячихъ мужѣвъ въ Австріи.

Neue freie Presse пôдноситъ, що вицепрезидентъ Намѣстництва сов. Залевскій самъ ѣздивъ до Вѣдня о информацію и ôтповѣднѝ приказы, що гр. Потоцкого, пôсля донесень самыхъ офиціозныхъ дневникôвъ, покликано до Вѣдня, щобы здавъ справу о станѣ рѣчей, що отже центральне правительство привязуе велику вагу до подѣй, якѝ зайшли послѣдными часами межи Русинами. N. fr. Presse ôткидае можливôсть, будьтобы ревизіи и увязненя послѣдували задля якои религійнои, именно православнои пропаданды, бо въ Австріи нема нѣякои уставы, котрабы забороняла религійну пропаганду, навѣть коли бъ єи ведено на широкѝ розмѣры. Увязненя могли отже послѣдувати лише задля якихъ политичныхъ агитацій. N. fr. Presse подае зовсѣмъ блудно, будьтобы всѣ увясненѝ належали „zu der ruthenischen Nationalpartei“, божь вѣдомо теперь вже загально, що Адольфъ Добряньскій и єго дочка заявили въ судѣ, що навѣть не умѣютъ говорити рускимъ языкомъ, — отже ѝ не призналися навѣть до Русинôвъ, а узнали за ôтповѣднѣйше говорити передъ судомъ по нѣмецки, вѣдомо дальше, що Трембицкій складае свои зôзнаня по польски, а всѣ прочѝ увязненѝ, межи тыми и селяне, самѝ навѣть не маютъ претенсіи зачислятися „zu den Häuptern der ruthenischen Nationalpartei“, якъ се хоче мати N. fr. Presse. Що до такои агитаціи „панроссійскои“ привязуеся теперь велику вагу, — пише дальше N. fr. Presse — се зовсѣмъ понятно зô взгляду на поступованье россійскихъ панславистôвъ и на ôтзывы Скобелева, Аксакова, Фадеева и др. N. fr. Presse допускае можливôсть агитаціи россійскихъ панславистôвъ въ Австріи, однакожь поки що стрѣчае съ повнымъ недовѣріємъ поголоски о „руссофильскôй агитаціи“ межи Русинами. До сего требабы страшенного звороту гадокъ и поглядôвъ у Русинôвъ, доси такъ непоколебимо вѣрныхъ державѣ. Єслибы Русины мали справдѣ статися жертвою россійскихъ агентôвъ, — то се моглобы лише статися пôдъ напоромъ надмѣрно выбуялыхъ невдоволеныхъ а блудныхъ аспирацій, о якихъ доси не було чути, и пôдъ напоромъ безпощадного гнету зъ стороны Полякôвъ та блуднои внутрѣшнои политики. Именно, коли жадаеся для Чехôвъ повного рôвноуправненя, то нема волѣ дати Русинамъ хотьбы въ приближеню таку рôвноправнôсть. N. fr. Presse вызыскуе дальше сей случай, щобы звернутись противъ славяньскои политики Австріи, але забуваe, що и Русины суть Славянами и що рôвноуправненье Русинôвъ повинно власне належати до сущности славяньскои политики Австріи, а нѣколи не було програмою нѣмецкихъ централистôвъ.

Стара Presse (Ч. 38), котра вважаеся пôвъофиціяльнымъ органомъ, тожь само пôдноситъ подорожь вицепрез. Залевского до Вѣдня, котрый „доперва по выѣднаню въ Вѣдни дотычныхъ приказôвъ выступивъ противъ россійскихъ агитаторôвъ“; — говоритъ дальше безъ найменшихъ доказôвъ и съ явною кривдою правды, що православна пропаганда вже неразъ пôдносила свою голову въ Галичинѣ и теперь на ново розвинулась. Россійскѝ панслависты вважаютъ, пôсля выводôвъ Presse, православіе яко єдину и найôтповѣднѣйшу форму объединя всѣхъ Славянъ пôдъ крыломъ Россіи. Межи Русинами появились гдеякѝ агитаторы, котрѝ явно проповѣдували „духову єднôсть“ съ россійскимъ народомъ, а тайно тягнули зъ сего дальшѝ консеквенціи. Єсли гдекотрѝ зъ рускои интелигенціи и зъ рускои молодѣжи переймались въ добрôй вѣрѣ такими „науками“, то се дѣялося головно не зъ непріязни для державы, але зъ антагонизму противъ панующихъ и въ своихъ средствахъ (насильнои польонизаціи) зовсѣмъ не перебѣрчивыхъ Полякôвъ (Polenthum). Зъ Россіи — пише дальше Presse — пôдпомагано се стремленье всѣма способами, и пригадуе увязненье проф. Иловайского въ Галичи, котрого историчнымъ студіямъ зовсѣмъ несправедливо пôдсуваe агитаційнѝ цѣли. Хотяй дальше Presse признаe, що загалъ Русинôвъ не можна помовляти о якѝ небудь посторонніѝ гравитаціи и о „россійско-панславистичнѝ“ аспираціи и агитаціи, хотяй признаe, що вся маса рускаго народу въ Галичинѣ остаеся далекою не тôлько ôтъ „россійско-панславистичнои“, але и ôтъ православнои пропаганды, що дотеперѣшна политика, пôдпомагаюча и надмѣрно вывысшаюча Полякôвъ на некористь Русинôвъ справдѣ наноситъ шкоду не тôлько Русинамъ але и цѣлому краєви и державѣ, — то мимо тôго офиціозна Presse замѣсть потягнути зъ сихъ фактôвъ дальшѝ консеквенціи, замѣсть жадати устороненя „der Bedrückung und Majorisirung der Ruthenen in Galizien, sowie der nichtgerechtfertigten Beschränkung der Vertretung eines so zahlreichen Volksstammes im Reichsrathe“ (угнетеня и майоризаціи Русинôвъ въ Галичинѣ и неоправданого обмеженя заступництва такъ многочисленного народа въ радѣ державнôй), — говоритъ, що *„наслѣдствомъ найновѣйшихъ конспираций буде то, що польскій вплывъ въ Галичинѣ єще бôльше скрѣпится и що въ интересѣ державы (?) нѣякъ не можна буде сему противудѣлати.“*

Не знаемо напевно, чи и о скôлько вѣрно высказуе тутъ офиціозна „Presse“ гадки офиціяльныхъ кругôвъ, вѣримо въ те, що высказана Press-ою гадка, єсть задушевнымъ бажаньемъ галицкихъ Полякôвъ, але нѣякъ не можемо поняти тои рѣзкои противорѣчности такихъ выводôвъ въ тôй самôй статіи, — противорѣчности, котру мусѣла сама редакція Presse замѣтити. Божь скоро признаe, що „угнетенье и майоризація та неоправдане вытисненье“ такъ многочисленного народу руского зъ тѣлъ репрезентативныхъ и „антагонизмъ противъ доминуючихъ и въ своихъ средствахъ неперебѣрчивыхъ Полякôвъ“ мôгъ справдѣ выродити середъ Русинôвъ ôтчаянье, а у гдекотрыхъ навѣть злощасніѝ аберациі, — то ачейже „скрѣпленье“ тыхъ головныхъ жерелъ зла не єсть и не може бути средствомъ противъ того самого зла, що отже интересъ державы вымагае змѣны и устороненя такои дотеперѣшнои блудноі политики.

Не зашкодилобы, щобы офиціозна Presse прочитала и запамятала собѣ те, що на сейже самъ тематъ написала поважна Köllnische Zeitung (въ ч. 37). „Зô Львова звѣщаютъ, — пише Köll. Zeitung — що галицкѝ краєвѝ власти ôткрыли во Львовѣ панславистичный комитетъ агитаційный и увязнили єго членôвъ. Намѣстникъ гр. Потоцкій мавъ поѣхати до Вѣдня, щобы здати справу Цѣсареви и правительству. Розумъ наказуе, не прикладати надто пересаднои ваги до сеи вѣсти, якъ се теперь здаются робити въ Австріи. Тяжко подумати, щобы пôдъ окомъ Полякôвъ россійска пропаганда могла пріймяти широкѝ розмѣры; Полякъ надто ненавидитъ Москаля, щобы допустивъ до сего, а зновъ що до дару конспираций и шпіонерства не дорôсъ Полякови нѣ одинъ зъ нероманьскихъ народôвъ (und an Verschwörungs- und Spionirtalent ist dem Polen kein Nichtromane gewachsen). Тутъ дуже правдоподôбный одинъ здогадъ, котрый дуже легко поясняеся тымъ

Якъ выховувати нашѝ дѣти?
(Дальше.)

Въ протягу сего столѣтя почали вправдѣ закладати политехничнѝ и реальнѝ школы для стану мѣщаньского и въ тôмъ взглядѣ поступила особливо Австрія дуже значно наперед; та треба съ жалемъ сказати, що всѣ тіи школы приняли менше-бôльше односторонный характеръ шкôлъ заводовыхъ (фаховыхъ) та що на дѣлѣ для загального образованя не остаеся нѣчого иншого, якъ лише гимназія.

Я нѣ на хвилю не вагаюся сказати, що нынѣшна гимназія єсть вправдѣ доброю школою — добрымъ закладомъ, але не въ однôмъ взглядѣ вже не ôтповѣдае нашому часови. Єсть се неоспоримымъ фактомъ, що въ гимназіи подаеся въ прирôвнаню до натýги молодцѣвъ лише маленька мѣра реального знаня. Єсть се фактомъ, що ôтъ молодця жадаеся, щобы ôнъ знавъ аграрнѝ уставы Грахôвъ, але въ очи розсмѣявсябы менѣ той самъ молодець, якбы я єго спытавъ про наше аграрне уставодавство. Жадаютъ ôтъ него, щобы ôнъ точно знавъ ôтносины межи Атенами а Спартою, але ôтносины межи Австрією а Угорщиною не обходятъ єго нѣ крыхты. Гимназія выводитъ молодцеви етичнѝ примѣры, але приклады по бôльшôй части въ давно-предавно минувшихъ часôвъ и въ зовсѣмъ ôтмѣнного стану житя, такъ рôжного ôтъ нашого. Выводится єму яко идеалъ якесь надто абстрактне геройство, котре ôнъ дуже тяжко може сполучити съ теперѣшностю и дуже тяжко приложити до нынѣшныхъ щоденныхъ потребъ, середъ котрыхъ дуже мало пригоже абстрактне геройство, але за те дуже придатный и потрѣбный певный степень конкретного, горожаньского геройства въ найрôжноднѣйшôй постати. Найлучшѝ житьеписи старинного свѣта — се житьеписи зложенѝ Плютархомъ. Читаючи ихъ помѣчаемо, що сей писатель, яко быстроумный знавець людей, вставляе до житьеписи найзнаменитшихъ людей деякѝ малѝ замѣтки о ихъ особистыхъ слабостяхъ; такъ пр. оповѣдае, що Александеръ Великій мавъ навычку, все перехиляти голову на одинъ бôкъ, а Цицеро зновъ мавъ навычку роздувати нôздря свого носа.

Длячогожь написавъ се Плютархъ? Тому, що описомъ такихъ дрôбныхъ слабыхъ сторôнъ дуже значно приближивъ до насъ тыхъ героѣвъ; тымъ напоминаеся читателя, що тутъ не йде рѣчь про пôв-богôвъ, але про людей зъ кости и тѣла.

Такѝ замѣтки выстарчали для тыхъ часôвъ, въ котрыхъ ôнъ се писавъ, але нынѣ, пôсля тôлько столѣтій, они вже не выстарчаютъ. Чимъ близше и яснѣйше будемо могли выводити примѣрнѝ взôрцѣ теперѣшности, тымъ глубшій буде ихъ вплывъ, тымъ бôльше враженье. Аристидъ огрѣвае; Max Piccolomini порывае незрôвнаною мовою поета; але нѣчого не вражаеся въ душу такъ глубоко и тревало, якъ образъ зъ круга сучасныхъ людей.

Англичане сотворили цѣлу литературу, я сказавбы цѣлый своєродный культъ для тыхъ своихъ горожаньскихъ героѣвъ, що такъ замѣтно причинилися до нынѣшного добробыту сего краю. Аркврigтъ, убогій голярь, що стався однымъ зъ реформаторôвъ бавовнянои индустріи; Стефензонъ, первѣстно убогій слюсарь, що вынайшовъ льокомотиву и тымъ довершивъ найбôльшу революцію, яка коли небудь выйшла ôтъ смертельного чоловѣка, — Стефензонъ, котрого славу єще и найпôзнѣйшѝ вѣки будутъ величати, — всѣ тѝ мужѣ дуже добре знанѝ молодымъ Англичанамъ ажь до найменшихъ подрôбностей ихъ приватного житя. Кождый молодый Англичанинъ знае, съ якими то превеликими трудами и перешкодами приходилося боротись кождому зъ тыхъ мужѣвъ, нѣмъ ôнъ зъ низького стану выдвигнувся на добродѣя свого краю.

Се суть безпосереднѝ примѣры и они вплываютъ зовсѣмъ инакше, якъ геройскѝ дѣла Грекôвъ. И не бракъ намъ такихъ примѣрôвъ. Я назвавъ вже въ Австріи Гайдена; згадайможь єще Француза Жаккаръ, реформатора ткацтва. Ôнъ родився въ половинѣ минувшого столѣтя голѣсенькимъ бѣднякôмъ въ полудневôй Франціи, бувъ спершу вытягачемъ шнуркôвъ у ткача, ôттакъ, втративши сей хлѣбъ, ставъ робôтникомъ на днѣ въ фабрицѣ гипсу, а по смерти батька ставъ властителемъ двохъ ручныхъ ткацкихъ статкôвъ. Ôнъ покладае цѣлею свого житя поправу ткацкого статку и мимо всѣхъ перемѣнъ и злиднѣвъ свого житя стремится неустрашимо и неутомимо до сеи цѣли. Ôнъ женится съ бѣдною дѣвчиною, що выплѣтала капелюхи. Выбухае вôйна; разомъ съ своимъ сыномъ йде до вôйны, сына убиваe непріятельска куля, а ôнъ самъ, доведеный до розпуки втратою сына, втѣкае въ войска до своеи жѣнки и тутъ переховуеся. Та навѣть въ найбôльшôмъ горю не перестае думати про обнову ткацтва. Наконець щастится єму, осущити свою гадку и наразъ въ найбôльшои недолѣ здвигаеся до найвысшихъ почестей. Бонапарте закликае єго до Парижа и розмовляе съ нимъ цѣлыми годинами. Яко великій мужь славы вертае ôнъ до Ліону и уладжуе свои новѝ ткальнѣ. Повстае революція ліоньскихъ робôтникôвъ противъ новыхъ машинъ, розбиваютъ ткальнѣ Жаккарда, ôнъ самъ попадаеся въ руки розъяренои товпы, єго волочатъ улицями и ледво на силу выдераеся зъ рукъ неохиôнои смерти. Въ таку пору завзываютъ єго Англичане, переѣхати до Англіи, и обѣцюютъ тамъ обезпечити єму выгôдне безжурне житье. Але ôнъ остаеся вѣрнымъ свому краєви, твердо увѣреный, що прійде часъ, коли въ самôмъ Ліонѣ буде єго вынайденье введене въ житье. И справдѣ незадовго такъ сталося и наконець доживъ ôнъ признаня у своихъ землякôвъ. Нынѣ стоитъ єго памятникъ въ Ліонѣ, а єго житьепись, думаю, повинна поучити и заохотити нашихъ молодыхъ людей, щобъ не лякались передъ злиднями сего житя. И сей прикладъ буде незрôвнано бôльше потягаючій и заохочуючій, якъ житьепись ѝ не знати якъ славныхъ грецкихъ героѣвъ.

Та зъ систематичного вывысшуваня старинного свѣта выходитъ єще инше лихо: „легковаженье теперѣшности!“

Можу смѣло сказати, що належу до най-

брутальнымъ насиліемъ, якимъ воюютъ шовинисты („die Szlachcicen“) противъ Русинôвъ, якъ давнѣйше воювали противъ Нѣмцѣвъ. Кто знає добре тамошнѝ ôтношеня, тому дуже легко догадатись, що партія шовинистôвъ („die Szlachcicenpartei“) въ Галичинѣ замѣряє тутъ нанести ударъ цѣлôй опозиціи Русинôвъ и готова навѣть до сего ужити можливои провины кôльканацяти єдиниць, щобы єи накинути на всѣхъ Русинôвъ“.

Parlamentär, що тожь само якъ и Presse уважаєся офіціознымъ органомъ, зовсѣмъ ôтмѣнно дивится на тую справу ôтъ Presse. Parlamentär въ ч. 6 съ повнымъ недовѣріемъ пріймає пересадни вѣсти о якôй то великаньскôй противудержавнôй агитаціи межи Русинами. Parlamentär лишає на боцѣ нерозъясснену доси справу увязненыхъ, котрои не годится пересуджувати (а котра впрочѣмъ все останеся справою лише кôльканайцяти єдиниць), а звертаєся до становища руского народа и на основѣ правдивои исторіи пôдноситъ мирне успособлонье руского народа и єго глубоке почутье правды и справедливости. „Столѣтна исторія Русинôвъ пôдъ Австрією не выявляє нѣ одного моменту, въ котрôмъ можнабы доглянути яку политичну гравитацію поза границѣ Австріи. Рускій народъ ôтъ непамятныхъ часôвъ нѣколи не объявлявъ експанзивныхъ замѣрôвъ, ônъ хотѣвъ лише жити въ мирѣ и свободѣ. Навѣть за часôвъ своєи самостôйности нѣколи не угнѣтавъ ônъ своихъ сусѣдъ, не безпокоивъ нѣкого, не посягавъ за чужимъ національнымъ и матеріяльнымъ добромъ. Борба Русинôвъ зачинаєся доперва зъ тои хвилѣ, коли видятъ загроженымъ своє національне существованье. Але ôтъ тои самои хвилѣ починаєся цѣлый рядъ великихъ страдань руского народа. Та и середъ того многострадального походу не выреклися Русины своєи народности и вѣры въ своє народне житье. Навѣть въ найтяжшихъ хвиляхъ сеи борбы о своє существованье, середъ найбôльше крôвавыхъ борбъ — Русины нѣколи съ нѣкимъ не пактували, не запродували свого краю — они поносили люту смерть за свою батькôвщину, або нидѣли на прадѣднôй земли въ жалю и горю, — але не надавались нѣколи для цѣлей якои чужои, постороннои политики. Русины, чи въ Австріи чи въ Россіи, стремѣли завсѣгды лише до однои, честнои цѣли — до збереженя своєи національнои индивидуальности. Ôтъ часôвъ, коли Червону Русь загорнувъ Казимиръ, Русины переносятъ безперестанне переслѣдованье своєи народности, своєи мовы и вѣры. Борба Полякôвъ противъ Русинôвъ скоро перемѣнилась въ борбу безпощадноі заглады (Ausrottungskrieg) и польска политика загрозила національне житье Русинôвъ и не дала єму просвѣтку“.

Пояснивши коротко сумну долю Русинôвъ въ польскôй рѣчи-посполитôй, Parlamäntär звертаєся до часу подѣлу Польщѣ и поясняє, що тутъ пôдъ Австрією доперва перервано братобійчу борбу, подано Русинамъ головнѝ основы ихъ народного ôтродженя, черезъ що рускій народъ зновъ станувъ на ноги. „Нынѣ єще борба межи Поляками а Русинами не закôнчена; єсть єще борба супротивныхъ интересôвъ и не вступлено єще на мирну дорогу житя обохъ народôвъ. Але Австрія сама стоитъ доперва передъ своєю обновою. Сей станъ вкладає и на провôдникôвъ руского народу великѝ обовязки умѣренности и терпеливости. *Та нова епока, що пôсля страшныхъ злигоднѣвъ по черзѣ зняла зъ нихъ неволю религійну, національну и суспôльну, що зробила ихъ наново свобôдными борцями за своє народне добро, муситъ до кôнця довершити свою задачу, и кождый, що має отвертѝ очи, якъ бы и крôвавилось єго серце задля теперѣшнои єще майже щоденнои борбы и тымъ выроджуваного горя, муситъ вже нынѣ бачити, що въ найблизшôмъ часѣ надходитъ вже черга повного вырôвнаня конституційныхъ интересôвъ руского народа побôчъ политичныхъ интересôвъ Полякôвъ.*“

Мы не думаємо подавати, слѣдомъ за ôтзывами нѣмецкихъ дневникôвъ, ôтзывы и голосы польскои прасы по причинѣ ревизій и вязнень. Булобы се для насъ и для читателѣвъ дуже немило выводити цѣлый рядъ статей и дописей польскихъ дневникôвъ, переповненыхъ найдивогляднѣйшими выдумками, посуджуваняими, доносами, денунціяціями и клеветами. Мы укажемо лише на два приклады, що можутъ послужити загальною и вѣрною характеристикою ôтзывôвъ польскои прасы. Львôвскій дописователь варшавского Kuryer'a Porann-ого звѣщає мѣжь иншимм выскоками своєи русиноѣднои фантазіи, що „тутешне правительство выкрыло (межи Русинами) формальный заговоръ (formalne sprzysiężenie), перелапавъ скрынѣ ножѣвъ и дôзнався, що въ невдовзѣ мала выбухнути рѣзня, що для придушеня сеи катастрофи спровадило правительство кôльканайцять полкôвъ пѣхоты, кôнницѣ, стрѣлцѣвъ и кôлька батерій артилеріи — словомъ, заляло цѣлу Галичину войскомъ!“ Зъ другои стороны львôвскій дописователь „Czas“-у въ ч. 31 заалярмувавши своихъ читателѣвъ съ цѣлою повагою своєи набожнои стилистики и остерѣгаючи, щобы увязненя „17 russofilów galicyjskich“ (мѣжь тыми 6 селянъ!!) nie brano za bagatelkę“, заставляє себе якимсь невѣдомымъ „znawcą stosunków naszych“ и єго устами жадає ось чого: „Jeżeli przyjdzie do procesu, to życzyć trzeba, aby przebieg jego był tego rodzaju, iżby każdy sąd bez względu na narodowość sędziów mógł uznać oskarzonych winnymi zarzuconej zbrodni“ (стану)! Коли навѣть выразна законна заборона, що небудь говорити про ведене слѣдство або вплывати на єго евентуальный выслѣдокъ, не повздержала навѣть „Czas“-у ôтъ такъ ясного зазыву до судіѣвъ, — то можна собѣ представити, щó еще бôльше писано въ другихъ польскихъ дневникахъ въ иншихъ взглядахъ а именно о агитаціяхъ и бунтахъ межи Русинами въ „всхôднôй Галичинѣ“. Замѣтно при тôмъ всѣмъ, що галицкопольскѝ шовинисты самѝ дѣлятъ Галичину на двѣ части, руску и польску, скôлько разôвъ выступаютъ противъ Русинôвъ. Мы пріймаємо сей подѣлъ, але просимо на него памятати не лише при одныхъ криминальныхъ процесахъ.

Безпамятна пересада и клеветливôсть галицко-польскои прасы на всѣхъ Русинôвъ дôйшла до тои степени, що наконець вже й самѝ найзагорѣльшѝ шовинисты, охолонувши зъ першои радости, замѣтили, що „przez podawanie nazwisk osób, które nie zostały uwięzione (а мѣжь такими подано крыл. Павликова, проф. дра Савицкого и редактора „Дѣла“) wywołujemy niepotrzebnie rozjątrzenie i ściągamy na siebie zarzut, że wskazujemy niejako osobistości, które chcielibyśmy widzieć pod kluczem.“ (Reforma ч. 42.) Однакожь мѣжь иншими дневниками та сама Reforma именно такъ „вказувала“ особы, котрыхъ бы хотѣла мати пôдъ ключемъ.

Хочь така денунціяційна напастливôсть галицко-польскои прасы на всѣхъ Русинôвъ выясняєся єи безпамятною враждою противъ всего, що руске, то однакожь тутъ надто рѣзко впадаютъ въ око єще и иншѝ тенденціи понадъ звычайне „szkalowanie“ Русинôвъ. Звѣстна рѣчь, що напады галицко-польскои прасы, именно „Reform“-ы и Gazet. narodow“-ои, звернулись такожь противъ особы Намѣстника гр. Потоцкого, жадаючи, щобы ônъ уступивъ зъ свого уряду. Неменше вѣдомо, що гр. Потоцкій вже два разы, разъ въ кр. радѣ шкôльнôй, а другій разъ на звѣстнôмъ повѣрнôмъ засѣданю „польского кола“, бувъ приневоленый заявити супротивъ шовинистично-польонизаційныхъ забагôвъ „згнести Русь“, — що якъ довго ônъ Намѣстникомъ, все буде строго заховувати законы и слѣдити та устороняти всякѝ незаконвѝ агитаціи межи Русинами, але нѣколи не позволитъ кривдити Русинôвъ и ôтбирати имъ конституцією наданѝ свободы. Польскѝ шовинисты пôзнали, що гр. Потоцкій не подасться ихъ напорови, але й не покинули своихъ забагôвъ, а тôлько й думали про те, якбы усунути таку невыгôдну запору. И ось лучилась добра нагода пôдняти крикъ, що вся „всхôдна Галичина“ кишитъ антидержавными агитаторами, що „kr j, państwo i ojczyzna“ въ небезпеченьствѣ и що тому одна лише зарада, усунути гр. Потоцкого!! Разомъ съ такимъ пляномъ вяжеся еще и дальша цѣль, вырынаютъ дальшѝ надѣ шовинистичнѝ. Що галицкѝ Поляки зъ душисерця бажаютъ довести Австрію до вôйны съ Россією и тогды надѣются ôтзыскати „gniazdo — orła białego“, се кождому вѣдомо, кто лише троха знає задушевнѝ пляны галицкопольскихъ шовинистôвъ и пригадає собѣ хочьбы формованье польскихъ легіонôвъ р. 1877 противъ Россіи. Якъ разъ теперь политичный небосклонъ на полудни Австріи такъ захмареный, якъ се бувало передъ россійско-турецкою вôйною. Вѣсти о можливôмъ конфликтѣ двохъ або бôльше державъ появлялись повсюду, а бесѣда геп. Скобелева дôльяла олѣю до огню — поки що лише огню фантазіи. Чижь не на руку було галицко-польскимъ шовинистамъ въ рôчницю повстаня зъ р. 1863 подумати о новыхъ легіонахъ и о упостаченю идеѣ польскои „państwowości“, чи не на руку було имъ зробити зъ галицкои мухи — вола, котрого силомôць звязано съ герцеговиньскимъ и кривошійскимъ повстаньемъ и въ саму критичну хвилю крикливыми голосами и клеветами затревожити правительственнѝ сферы „bezkrwawą Hercogowiną w Galicyi“, якъ назвавъ „Czas“ поступокъ громады Гниличокъ и увязненье кôльканацяти личностей въ всхôднôй Галичинѣ?! Тôлькожь на нещастье появилась вѣдомôсть, що Австрія въ згодѣ съ Россією и що трицѣсарскій союзъ може бути обновленый. Сю вѣсть напечатано товстыми буквами въ польскихъ часописяхъ — реставраційнѣ змрѣѣ розплылися — и тогды озвалися голосы „umiarkowania i poważnego stanowiska“! Ось чого такѝ крики, ось и тѝ стежочки „льояльности“! Et haec meminisse juvabit!

щиршихъ и найсердечнѣйшихъ поклонникôвъ знаменитыхъ успѣхôвъ, якихъ доспѣли Греки на поли людскои культуры передъ стôлько вѣками. Але чи дожила коли людскôсть таку добу, котра моглабы рôвнатися съ нынѣшною! Чи коли небудь передъ тымъ розлялося образованье духа такъ широкими струями, якъ въ нашихъ часахъ, коли то миліоны миліонôвъ хôснуются єго дарами? Чижь въ нашôмъ житю родиннôмъ, въ тôмъ высшôмъ и благороднѣйшôмъ становищу, яке займає теперь женьщина въ нашôй родинѣ, не объявляєся якъ найяснѣйше, якъ высоко выросли мы морально? И чимжежь суть всѣ тѝ дѣла старинного свѣта въ прирôвнаню до сего дроту, що крôзь глубину атлянтицкого океану съ коростею блыскавицѣ переноситъ нашѝ мысли другому свѣтови, о котрого существованю Греки навѣть дôймы (здогаду) не мали, а котрого людноôсть нынѣ въ силѣ пôдняти съ старымъ свѣтомъ дуже небезпечну борбу на взаводы!

(Конецъ буде.)

Справа Гнилицка.

Впр. о. Качала надôславъ намъ слѣдуюче поясненье, котре рôвночасно удѣлено редакціи Dziennika polsk-ого яко спростованье дописи гр. *Делля Скалля*:

Панъ гр. Della Scalla умѣстивъ въ „Dziennik-у Polsk-ômъ“ зъ дня 1 лютого с. р. ч. 26 спростованье на мою статю въ повысшôй справѣ, умѣщену въ „Дѣлѣ“ ч. 2. с. р.

Въ спростованю тôмъ говоритъ графъ Della Scalla, що о. Стефанъ Качала посудивъ єго о намову селянъ до переходу на православіе, и на попертье мнимого посудженя наводитъ своє ôтношенье до громады.

Яке було ôтношенье межи графомъ и громадою, чи графъ посѣдавъ довѣріе або нѣ, въ тое входити не думаю; досыть однакъ єсть, що зъ тыхъ, якъ хоче графъ, або зъ иншихъ причинъ заходили зношеня о православію межи громадою и графомъ, — чого графъ самъ не перечитъ.

Графъ Della Scalla повѣдає дальше, що нѣмъ приступивъ до даня публичного выясненя, постарався о урядове справдженье, въ ôтки о. Стефанъ Качала прійшовъ до обставины, котре єму пôдсував съ такою ôтвагою.

Отже мовьбы на пôдставѣ того урядового справдженя пише:

1. Що при списаню протоколу селяне по якôмсь ваганю вызнали, що до того кроку наклонивъ ихъ дръ Николай Наумовичь.

2. Що при читаню протоколу селяне на великій свôй задивъ довѣдалися, що особа графа зôстала втягнена въ тую справу и що имъ комисія консисторска вкладає въ уста слова впростъ выдуманѝ, а натомѣсть о докторѣ Николаю Наумовичу нема згадки.

3. Коли селяне тогды почали протестувати, домагаючися спростованя протоколу, о. Качала почавъ предкладати селянамъ, що спростованя того не потреба, бо протоколъ въ тôй формѣ користнѣйше выглядає для громады и т. и.

Яке було тое урядове справдженье, менѣ не вѣдомо, але обстаю твердо, що анѣ при списованю протоколу, анѣ въ тягу комисіи зô стороны селянъ о докторѣ Николаю Наумовичу згадки не було; тожь не можна єго було писати до протоколу. Противно, на пытанье: Кто подавъ имъ гадку переходу на православіе? — не вагаючись повторили запытанѝ, що гадку пôддавъ имъ гр. Della Scalla и то въ способôъ въ „Дѣлѣ“ описаный.

Точка перша протое єсть выдумана, а такъ отже яко така ôтпадає. А скоро ôтпадає точка перша, ôтпадаютъ и решта; божь не було и не могло бути анѣ задиву, що поминено дра Николая Наумовича, о котрôмъ нѣкто до протокулу слова не вырѣкъ, анѣ протесту, що особа графа нарочно въ злôй вѣрѣ зôстала втягнена.

Не було и бути не могло рôвно для того домаганя спростованя протоколу зъ тои причины; тожь не заходила потреба предкладати зъ моєи стороны селянамъ, що такого спростованя не треба, що такъ лѣпше для громады и т. и.

Уваги робленѝ селянами при читаню протоколу були иншои натуры, якъ примѣромъ: „Мы говорили православіе, а въ протоколѣ стоитъ кôлька разы шизма“; якъ такожь: „Крокъ нашь переходу названо въ протоколѣ крокомъ грѣшнымъ.“

Зъ того слѣдує, що не моє справозданье въ „Дѣлѣ“ ч. 2, але спростованье гр. Della Scalla єсть выдумане, а зъ ôтти ясно, що графъ не павъ жертвою злосливого ощирства, а за зôзнаня селянъ я ôтповѣдати не можу.

Не знаю анѣ дра Николая Наумовича, анѣ графа Della Scalla, не було про тое причины а тымъ менше злосливого замѣру, засланяти першого другимъ.

Що не було злосливого замѣру ощирства, свѣдчитъ уступъ въ справозданя мого въ „Дѣлѣ“ ч. 2, где стоитъ: „Не хочемо графа Della Scalla посуджати о злѝ замѣры, якѝ до факту вяжутъ Поляки; — ônъ по народности Италіянець, має добра на Буковинѣ, где люде єго суть православнѝ, мати и сестра маютъ бути такожь православнѝ; тожь не диво, що ônъ не видитъ въ православію провины стану, якъ то приписуютъ Поляки“.

Если графъ потребувавъ выложити рѣчь зô свого становища, щобы очиститися передъ стороною польскою, я не мавбы нѣчого противъ тому, еслибы мене не оскаржувавъ о выдумки, перекручованя и ощирство. Тымъ часомъ, если графъ самъ не перекручує, то бувъ дуже зле поинформованый.

Я не бувъ першою особою при комисіи, не руководивъ протоколомъ, анѣ єго не писавъ. Пытаня ставлявъ деканъ о. Малишевскій, а писавъ дръ о. Костецкій; протое я, яко асесоръ, великого вплыву на протоколъ не мôгъ мати.

Протоколъ читано кôлько кратно всѣмъ, такожь пôзнѣйше приходячимъ, щобы знали, пôдъ якими условіями тіи, що вже протоколъ пôдписали, ôтъ поданя ôтступили, съ запытаньемъ: чи годяться, а заразомъ зъ завôзваньемъ, що еслибы кто мавъ якѝ уваги, нехай ихъ подасть до протоколу.

Уваги такѝ були дѣйстно робленѝ и находятся въ протоколѣ, якъ примѣромъ:

1. що ôтступаютъ ôтъ поданя пôдъ условіемъ, що зôстанутъ ôтъ Гниличокъ ôтлученѝ;

2. щобы и на случай ôтлученя не накладано на нихъ великихъ тягарôвъ, построєня будынкôвъ, якъ то звычайно дѣєся пôсля плянôвъ инжинерôвъ;

3. що тое, що они чули ôтъ графа, чули лише въ розмовѣ.

(Селяне отже не перечили свого зôзнаня до протоколу, хотѣли лише тое зôзнанье ослабити тымъ, що тое, що чули ôтъ графа, не було намовою, але лише такъ въ розмовѣ).

Тутъ єще не можна поминути однои уваги.

Першого дня комисіи зажадали селяне Гниличокъ, щобы комисію засистовати на 14 днѣвъ. На пытанье: длячого, ôтповѣли, що не маютъ вѣдомости ôтъ графа зъ Черновець.

Тое само свѣдчитъ, що зношеня о православію зъ графомъ були иншѝ, якъ тѝ, о котрыхъ писавъ въ спростованю.

По укôнченю протоколу ôтозвався вправдѣ голосъ: А може тое що буде шкодити графови? На тое ôтповѣвъ я: щожь се може шкодити, а впрочѣмъ тутъ ходитъ лише о тое, чи такъ писано въ протоколѣ, якъ вы зôзнавали.

На тое селяне умовкли и комисія розъѣхалася.

Такій єсть станъ рѣчи; по котрôй сторонѣ були выдумки и перекручованя, осудитъ читатель. Впрочѣмъ осудъ о ощирствѣ належитъ оставити судови, до котрого графъ ôткликатися мавъ.

Шельпаки, дня 8 л. лютого 1882.

Стеф. Качала.

ДОПИСИ.

Зъ Буковины.

(Y.) *Причинокъ до межинародныхъ отношень въ Буковинѣ.*)

Мы Русины, такѝ щасливѝ, що гдебы мы нѣ були, всюды найдемо непрошеныхъ опѣкунôвъ и цивилизаторôвъ. Колибы вже бралися опѣкувати нами народы просвѣченѣйшѝ отъ насъ, то ещебы й дива въ того великого не було; а то берутся нами опѣкувати такѝ, котрѝ лише нашою рускою цивилизацiєю зблизилися до западу и нашою просвѣтою живлятся. — Досада бере кождого Русина, коли у насъ загорѣлѝ румунизаторы, чи такъ сказати, панрумуны, забираются на Буковинѣ до якоись нѣбыто культуроноснои мисiи, до верховодства и румунизацiи. Що Румуны не тôлько не доросли на культуроносцѣвъ для своихъ сусѣдôвъ, але навѣть не освободилися еще отъ вплыву культуры тыхъ своихъ сусѣдныхъ народôвъ, се показуе вже самъ безперестанный наплывъ образованѣйшихъ нацiй якъ Русинôвъ, Полякôвъ, Нѣмцѣвъ и др. на ихъ край (Румунiю); бож звѣстно, що лише образованѣйшѝ народы наплываютъ на менше образованый, а нѣколи на отворотъ. Румуны не довиджуютъ сеи своеи немочи, але въ своѣй неоправданôй гороижности силуются еще й Русинôвъ въ Буковинѣ зрумунизувати, не маючи, крôмъ крайнои нетолеранцiи и загорѣлости, нѣ высшои культуры, нѣ высшои просвѣты, такъ необходимыхъ до переведенiя подôбнои цѣли. — Бо хотяй и Русинъ на Буковинѣ еще взглядно темный и непросвѣченый, то все таки занявъ ôнъ вже въ культурѣ таке становище, на яке Румуны еще бодай сто лѣтъ потребуютъ. Коли Румунъ въ Румунiи не знае цѣпа, серпа, грабель и др., мешкае по ямахъ и колыбахъ, коли ôнъ иде хлѣбъ печи на третечетверте село, подôбно якъ мы до млына або олѣйницѣ; або коли ôнъ маючи кôлька паръ волôвъ, иде до дѣдича жебрати, бо собѣ самъ не може дати рады; коли румуньске духовенство дуже часто съ мужикомъ въ коршмѣ днюе и ночуе, то справдѣ Буковиньскѝ Румуны маютъ за що намъ Русинамъ дякувати, що тутъ на Буковинѣ они силою рускои культуры здвиглися въ того сумного стану, въ якôмъ ихъ закордоньскѝ братя, помимо своихъ князѣвъ и бояръ проживаютъ. — Того Румуны въ Буковинѣ не знаютъ, бо менше зважаютъ на народъ, а бôльше на свою аристократiю, и гадаютъ, що коли они маютъ въ Буковинѣ кôлькохъ панôвъ, то вже тымъ однымъ мимо своеи низшои культуры зрумунщатъ Русинôвъ. Але досвѣдъ показуе иначе. Ôтреклися рущины тѝ, що потребуютъ паньскои ласки, якъ многѝ священики и гдекотрѝ панки, але людъ силою своеи культурнои высшости чимъ разъ дальше межи Румуны посуваеся такъ, що теперь въ Буковинѣ годѣ знайти хочь одинъ повѣтъ съ выключно румуньскимъ населеньемъ, коли съ чисто рускимъ населеньемъ маемо ажь два повѣты. Та румунизаторы й не дбаютъ о правдиву просвѣту, о культуру свого народа, имъ шумитъ въ головѣ панрумунизмъ и давна Дацiя. Длятого звертаютъ всѣ свои силы на рускiй народъ, щобы зробити его своимъ мрѣямъ прихильнымъ. Коли священики Румуны волѣютъ пхатися межи рускiй народъ, знаючи свою неспособôность до своихъ обовязкôвъ середъ рускаго народа, то не въ иншихъ причинъ, якъ лише длятого, щобы приготовляти рускiй народъ для панрумуньскихъ идей. Митрополитъ и консисторiя, обсадженѝ теперь румунизаторами, довершаютъ тѝ стремленя Румунôвъ. До семинарiи якѝбы лишь були Румуны, всѣхъ прiймае, а Русинôвъ лише тогды, коли яке мѣсце лишится. Зъ стипендiй, якѝ розписуе консисторiя рôкъ-рôчно въ религiйного фонду для гимназiястôвъ, най не надѣеся православный Русинъ, що яку дôстане, бо они служатъ лише для Румунôвъ. Отъ вамъ задача румуньского духовенства: менше дбати о просвѣту и вѣру а бôльше о румунизацiю и пропаганду румуньскои державности. — Въ средствахъ для осягненя своихъ цѣлей Румуны дуже наивнѝ але и неперебѣрчивѝ.

Головнымъ полемъ румунизацiи зроблено теперь церкву. По рускихъ церквахъ рускихъ сѣлъ не то що вже тяжко где почути руску проповѣдь, але й богослуженя не вчуешь въ славяньскôмъ язычѣ. Проповѣди просто залишено, бо се за велика натуга для нашихъ румунизаторôвъ, а богослуженье отправляеся по румуньски, що дуже развитъ и отъ церкви отстрашуе рускiй народъ. Якъ въ Галичинѣ обвиняютъ Русинôвъ о нахилъ до „шизмы“, такъ знов въ православнôй Буковинѣ посуджуютъ православныхъ Русинôвъ о нахилъ до унiи. Розумѣеся, що якъ тамъ такъ и тутъ не ходитъ о правду, а лише о политику и о оклеветанье Русинôвъ, щобыôттакъ оправдувати заподѣванѝ имъ кривды. Прикладъ иде, якъ звычайно всюда, — „въ горы — ôтъ головы“. Стремленя и тенденцiи теперѣшного Митрополита, колисьто Андрiєвичемъ а теперь лише Мораріу званого, надто добре загально знанѝ, щобъ треба про нихъ еще писати. Досыть буде сказати, що въ черновецкôй православнôй катедрѣ теперь богослуженье все лише по ромуньски отправляеся, що въ консисторiи дуже мало дбаютъ про те, що черезъ залишенье зрозумѣлыхъ народови рускихъ проповѣдей и румунизацiю всего богослуженя, черезъ залишенье катихизацiй и розôрванье добрыхъ отношень духовенства до народа — пôдкопуеся моральнôсть, ширится деморализацiя и пôдрываеся навѣть та крыхта просвѣты, яку доси могло ширити добромысляче духовенство межи народомъ, мало, кажу, дбаютъ про те въ консисторiи, — але за те дуже живо займаются такими справами, якъ переведенье конскрипцiи въ дусѣ румунизацiйнôмъ, выборы послôвъ въ користь Румунôвъ и т. п.

Наведу тутъ кôлька лише прикладôвъ. Пôдъ самыми Чернôвцями лежитъ село Чагоръ, село чисто руске, бо навѣть и послѣдна конскрипцiя выказала его такимъ. Парохомъ сего села бувъ колисьто теперѣшный митрополитъ Андрiєвичь-Морарiю, котрый розпочавъ тамъ „работати въ виноградѣ“ въ высше указанôмъ направленю. Теперь продовжае тамъ зачате дѣло его зять о. Берарiю, що то колись звався Єремiєвичомъ. Годѣ тамъ теперь почути руску проповѣдь або руске богослуженье, а коли прiйде якiй парохiянинъ до свого пароха съ якимъ дѣломъ и розумѣеся, заговоритъ по руски, то почуе отъ о. Б. таку отповѣдь: „Nu precepi, vorbesce ruminesce“ („Не розумѣю, говори по румуньски“); а коли чоловѣкъ стисне плечима, що не розумѣе такои бесѣды рускаго пароха, то тогды великодушный пастырь каже прикликати товмача. И такъ бѣдный Русинъ мусить до своеи працѣ-кервавицѣ приводити еще товмача, щобы сказати панъотцеви, що принѣсъ ему чи курку, чи гуску, чи око (литру) горѣвки! За такъ велику ревнôсть дослужився о. Б., що его зроблено членомъ екзаминацiйнои комисiи на теольогичнôмъ факультетѣ.

Въ иншôмъ мѣсци лучилось знов таке, що священикъ-румунизаторъ, що зъ давенъ-давна вже не говоривъ проповѣди, спромôгся разъ, передъ самою конскрипцiєю, на велике диво своихъ прихожанъ на руску проповѣдь. Та ось яка выйшла проповѣдь: „Православнѝ християне! Незадовго буде конскрипцiя, — памятайте, щобы васъ не обманули. Якъ будутъ васъ пытати, кто вы е, то скажѣтъ, що вы Волохи, бо Руснаки то вуніяты, а вы не вуніяты але волохи“ и т. д. Ось коли то и якъ отзываются нашѝ румунизаторы по руски до нашого народу. Таке лучилось не въ однôмъ селѣ, але и не въ однôмъ вызвало зъ стороны самыхъ селянъ живѝ протесты, а надто, сумъ сказати, выродило не тôлько апатiю, але и ненависть до такихъ духовныхъ румунизаторôвъ. Такъ въ богато селахъ перестали вже прихожане носити своему приходникови дарунки, якѝ еще до недавна були въ звычаю, якъ за крестины, слюбы и т. и., або давати „кляки“ (толоки). Зачуваемо, що въ гдекотрыхъ селахъ заборонили селяне своимъ духовнымъ румунизаторамъ ходити съ крестомъ по хатахъ на Богоявленье, а то лишь за то одно, що по румуньски правлятъ, проповѣдей по руски не говорятъ и противъ рускои народности выступаютъ. Знов въ иншихъ мѣсцяхъ, якъ пр. въ Чернôвцяхъ, где въ православнôй катедрѣ годѣ почути руского богослуженя, горнеся рускiй народъ до унiятскихъ церковь, где и богослуженье и проповѣдь и спѣвы для него зрозумѣлѝ и милѝ. И такъ видимо, що на Буковинѣ унiя що разъ бôльше ширится и то власне въ Чернôвцяхъ подъ самымъ окомъ православного митрополита. Алежь бо унiяты на Буковинѣ маютъ на цѣли вѣру, а не политику. Такъ отже коли консисторiя и румунофильскѝ священики не хотятъ розрôжнити вѣры отъ народности, то самъ рускiй народъ здобуваеся на явнѝ протесты противъ надъужитя вѣры для политичныхъ цѣлей. Та жаль великiй, що при такъ хибнôмъ направленю значнои части нашого духовенства выходитъ все таки велика шкода и для народу. Народъ потребуе свѣтлого проводу, свѣтскои интелигенцiи тямущои у насъ еще дуже мало, а такъ дѣеся, що въ многихъ селахъ пяньство и лихва пôдрываютъ силы нашого народа. Нема кому дати доброго прикладу, мало — дуже мало робится противъ лихвы и всѣлякого вызыскуваня народу, а нѣкому не приходитъ на гадку бодай за прикладомъ галицкого-унiятского духовенства поучити народъ и наклонювати его до умѣренности та порадою и помочею пôдпомагати ему, выдобутись въ пригнетаючои недолѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрiйско-Угорска Монархiя.

(*Рада державна.*) Палата послôвъ ухвалила на засѣданю зъ дня 8 лютого бôльшостею 12 (зъ правицѣ) голосôвъ, щобы перейти до спецiяльнои дебаты надъ правительственнымъ проєктомъ нафтовымъ. Дня 9 лютого розпочалась дебата спецiяльна надъ поодинокими параграфами, котрыхъ есть 34. Закимъ устава нафтова прiйшла въ палату послôвъ, гр. Таффе мусѣвъ позыскати для неи клюбъ Линбахерового „центра“, бо той клюбъ бувъ противный правительственному предложеню, навѣть самъ Линбахеръ мавъ промовляти противъ него въ палатѣ. Якъ доносятъ навѣть пôвъофiцiяльнѝ газеты, гр. Таффе заявивъ Линбахерови, що ему на принятю уставы нафтовои дуже много залежитъ, и ажь въ наслѣдство того клюбъ Линбахера (съ выняткомъ двохъ членôвъ) голосовавъ за уставою, а Линбахеръ зрѣкся голосу при генеральнôй дебатѣ. Мин. Дунаевскiй при тôйже дебатѣ два разы забиравъ голосъ.

Дня 10 лютого велась дальше спецiяльна дебата надъ уставою нафтовою. Чи дебата вже укôнчена доси не звѣстно, однакожь запевне буде принята, бо всѣ клюбы правицѣ ухвалили солидарно голосувати за проектомъ.

Дня 8 лютого роздано въ палатѣ послôвъ справозданье комисiи легитимацiйнои о выборахъ въ округѣ жовкôвскôмъ, зъ 30 липня 1879. Справоздавець бôльшости, пос. Черкавскiй буде вносити, щобы выбôръ пос. Федоровича признати важнымъ, а референтъ меншости пос. Шаршмидъ внесе, щобы справа выбору п. Федоровича була дальше еще на мѣсци выслѣджувана и щобы палатѣ бувъ предложеный результатъ дотеперѣшныхъ розслѣдôвъ.

Дня 9 и 10 лютого велася въ палатѣ панôвъ дебата надъ предложеньемъ о ческôмъ университетѣ. На вечѣрнôмъ засѣданю 9 лютого забиравъ голосъ и гр. Таффе, щобы отповѣсти одному зъ бесѣдникôвъ лѣвицѣ (кн. Шенбургови), котрый сказавъ, що не маe довѣрiя до теперѣшного правительства. Гр. Таффе заявивъ, що правительство бажае учинити можливымъ порозумѣнье межи поодинокими народностями въ Австрiи, о скôлько се дасться погодити съ силою и одноцѣльностею державы. Результатъ дебаты еще доси не звѣстный.

Розправы надъ буджетомъ маютъ розпочатися 13 с. м. Сполучена лѣвица приготовуе новый атакъ на мин. Дунаевского.

Комисiя, котра радитъ надъ заведеньемъ почтовыхъ касъ ощадности въ Австрiи, скôнчила вже всѣ свои наради и выбрала референтомъ своимъ въ палатѣ посла Гавзнера.

(*Повстанье въ Дальмацiи и Герцеговинѣ.*) Пôсля урядовыхъ донесень генеральнои коменды зъ Сераева зъ дня 8 лютого, войско австрiйске почало вже выступати зачѣпно. Сильнѝ отдѣлы повстанцѣвъ зобрались въ околици Фочи. Въ першихъ 4 дняхъ лютого було кôлька битвъ пôдъ Сусiевомъ, Гумецемъ и Бродомъ; всюда еще повстанцѣ нападали, наближаючись до войска навѣть на 50 крокôвъ. Войско всюда отперло повстанцѣвъ. Въ битвахъ було 3 убитыхъ, 14 тяжко а 3 легко раненыхъ. Теперь генералъ-майоръ Ободичь, командуючiй войскомъ въ Фочи выступивъ зачѣпно противъ повстанцѣвъ. Въ першôй заразъ стычцѣ були ранены 3 вояки зъ 75-го полку.

Politische Correspondenz одержала слѣдуючу допись зъ Даниловграду: Кн. чорногорскiй сказавъ на зборѣ войсковôмъ въ присутности австрiйского министра-резидента, що Чорногора повинна показатись вдячною для Австрiи, бо Австрiя, то не Турцiя, але есть державою справедливою и жичливою. Нѣякiй край не мôгбы существувати безъ организацiи войсковои, Герцеговинцѣ отже самѝ собѣ виннѝ, если повстаютъ противъ законови войсковому.

До вѣденьскои Presse доносятъ зъ Панчовы, що въ Бѣлгородѣ арештовано двохъ агитаторôвъ сербскихъ: Петровича и Христича, котрѝ приѣхали до Бѣлгороду зъ Варшавы на Вѣдень, Пештъ, Панчову. При арештованыхъ мали найти пашпорты россiйскѝ и паперы. Тая жь Presse доноситъ, що войковѝ емисары россiйскѝ агитуютъ въ Болгарiи. Болгарскѝ жь проводирѣ стоятъ въ звязи съ сербскою партiею Ристича, котра, якъ звѣстно, докладае всѣхъ силъ, щобы скинути теперѣшне сербске правительство.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россiя. Мин. просвѣты бар. Николяи маe одержати небавомъ димисiю. Ходятъ поголоски, будьтобы мѣсце его мавъ обняти Катковъ, редакторъ „Московскихъ Вѣдомостей“, именованый минувшого тыждня членомъ правительственного совѣта и тайнымъ совѣтникомъ.

Приготованя въ Москвѣ для коронованя царя все поступаютъ. Гранитова палата буде реставрована; Кремль буде освѣченый електричнымъ свѣтломъ, системы Сименса.

Всѣ россiйскѝ газеты заговорили съ великимъ заинтересованьемъ о увязненяхъ Русинôвъ въ Галичинѣ за мнимѝ противудержавнѝ агитацiи. „Одесскiй Вѣстникъ“ кôнчитъ свою статю о увязненяхъ Русинôвъ тыми словами: „Колибъ Австрiйцѣ въ самôмъ дѣлѣ боялись Русинôвъ, то певно не посылалибъ теперь на театръ вôйны рускихъ полкôвъ (а есть ихъ ажь чотыри) для обороны австрiйскихъ интересôвъ“. Замѣтъ „Одесского Вѣстника“ справдѣ дуже справедливый.

„Голосъ“, котрый доперва недавно почавъ по довшôй перервѣ выходити, дôставъ вже зновъ перше остереженье и заказъ продажи поодинокихъ чиселъ.

Нѣмеччина. Дня 7 лютого розпочалися въ соймѣ прускôмъ нарады надъ церковно-политичнымъ проєктомъ. Дебату розпочавъ министеръ просвѣты Госслеръ. Онъ выказавъ историчный розвôй церковно-политичныхъ отношень въ Нѣмеччинѣ а особливо въ Прусахъ и заключивъ, що законне вызначенье границь межи церквою а державою есть необходиме. „До справедливого оцѣненя церковно-политичныхъ отношень — сказавъ министеръ — може причинитися передовсѣмъ справа польска. Нынѣ еще существуютъ и то въ дуже широкихъ кругахъ надѣѣ, котрѝ все присвѣчували цѣлому польскому рухови, а концентруются въ отбудованю Польщѣ въ границяхъ зъ 1772 р. Всякѝ польскѝ товариства просвѣтнѝ, рôльничѝ, кредитовѝ, касиновѝ, банковѝ и др. суть нынѣ цѣлкомъ въ рукахъ польскои агитацiи. Въ вел. княжествѣ Познаньскôмъ и въ захôдныхъ Прусахъ ксьондзы польскѝ всюда и все провадятъ политичну агитацiю для отбудованя Польщѣ, а теперь тая агитацiя дôйшла до найбôльшихъ розмѣрôвъ. Коли отже духовенство польске бере найживѣйшу участь въ змаганяхъ до отбудованя Польщѣ, то правительство мусить добре застановитись надъ наслѣдствами, якѝ спровадити муситъ всяке уступство въ дѣлахъ церковно-политичныхъ въ провинцiяхъ польскихъ.“ На бесѣду министра Госслера отповѣдавъ пос. польскiй Стаблевскiй, стаючи въ оборонѣ народа польского въ Нѣмеччинѣ и доказуючи, що закиды министра суть неправдивѝ. Не наша рѣчь мѣшатись въ польскѝ дѣла въ Нѣмеччинѣ и осуджувати познаньскихъ Полякôвъ за ихъ национальнѝ змаганя (правду сказавши, стремленье Полякôвъ до отбудованя Польщѣ существуе въ польскихъ земляхъ пôдъ всѣми трема заборами), мы тôлько хочемъ сконстатувати фактъ, що рôвночасно, коли у насъ, въ Австрiи а особенно въ Галичинѣ, вся чужа печать обжаловуе галицко-рускiй народъ и его духовенство о агитацiи панславистичнѝ, — рôвночасно, бачимъ, прускiй министеръ просвѣты зъ трибуны въ соймѣ закидае польскому духовенству и народови агитацiи противъ безпеченьства и цѣлости нѣмецкои монархiи. А найхарактеристичнѣйше буде те, що и вѣденьскiй офицiозный Fremdenblatt похваляе выводы прускаго министра Госслера о Полякахъ. Надъ симъ зъявищемъ справдѣ варта застановитися! И спытати бъ намъ редакторôвъ и всякого рода дописователѣвъ „Reformy“ „Czasu“ „Dziennika“ и „Narodówki“ — якъ имъ все те смакуе... Не кажи „гоцъ“, ажь перескочишь! — отсю приповѣдку якъ-разъ повиннѝ собѣ пригадати теперь всѣ злопамятнѝ напастники галицко-рускаго народа...

НОВИНКИ.

— **Судово-полицiйнѝ ревизiи и вязненя.** Дня 7 л. с. м. отбулась ревизiя у п. Евгенiя Згарского, професора гимназiи нѣмецкои, котрого сей-часъ арештовано. Въ полицiи переслуховано служащого редактора „Слова“ и его жену. Констатуемъ такожь, що отбулася ревизiя не въ Ставропигiйскôй книгарни, але въ канцелярiи Ставропигiйского Института, именно въ бюрку, при котрôмъ пише о. А. Щербанъ. Арештованого дяка Гаврiила Сприня выпущено вже на волю и отдано ему забранѝ три листы, зовсѣмъ невинного содержаня. Ходятъ такожь слухи, що отбулася е ще ревизiя въ кôлькохъ мѣстцяхъ, що однакожь доси не можна провѣрити на певно. Такожь отбулася ревизiя у православного священика о. Евзевiя Андрѣйчука въ Дорошôвцяхъ на Буковинѣ, котрого вчера привезено до Львова.

— **Въ справѣ дотацiи духовенства** одержали мы вчера допись зъ Вѣдня, котру однакожь задля браку мѣсця не можна було вже помѣстити въ нынѣшнôмъ ч-лѣ. Откладаючи еи до слѣдуючого ч-ла, подаемо лише головнѝ даты що до полученя дотацiи пôсля предложеного провизоричнои уставы. Конгруа маe выносити въ Галичинѣ 1) во Львовѣ и Краковѣ для парохôвъ 1000 зр., для сотрудникôвъ 400 зр.; 2) въ мѣстахъ съ людностею надъ 10.000 душь для пар. 700 зр., для сотр. 350 зр.; 3) въ мѣстахъ и мѣсточкахъ съ людностею надъ 5.000 душь и въ бôльшихъ приходахъ для пар. 600 зр., для сотр. 300 зр.; 4) въ всѣхъ иншихъ мѣсцевостяхъ кромѣ означеныхъ пôдъ 5) — для пар. 500 зр., для сотр. 300 зр.; 5) въ поодинокихъ мѣсцевосцяхъ, котрѝ маютъ означитися въ порозумѣню съ епископами, где суть незвычайно низькѝ цѣны живности, для пар. 450 зр., для сотр. 250 зр.

— **До горячихъ бажань галицко-польскихъ дневникôвъ** належитъ мѣжь иншимъ такожь уступленье Впр. крыл. Малиновского. Въ тôй цѣли розсѣваютъ поголоски, що римска курiя мала вôзвати Впр. о. Малиновского, щобы подався „до димисiи“ и що

Впреосв. Митрополитъ удався до Риму, щобы вставитись за „загроженымъ димисією“. Можемо однакожь запевнити, що одна и друга вѣсть належитъ до области фантастичныхъ бажань галицко-польскихъ шовинистôвъ, що то теперь мало що не на кождого Русина кличутъ: „распни, распни єго!“ Можебы впрочѣмъ польскії газеты перше поучилися, коли то можна у насъ безъ всякои причины грозити кому „димисією“ и кто мае до сего право.

— **Неимовѣрну вѣдомѣсть,** будьтобы австрійскій дворъ стративъ 12 миліонôвъ зъ причины упадку l' Union générale, подае Wiener Allgem. Zeitung.

— **Поголоска о урядовôмъ розвязаню рускихъ товариствъ.** Польскії дневники голосили ôтъ кôлькохъ вже днѣвъ, що правительство розвязало рускії товариства: имени Качковского, Академическій Кружокъ и гдеякії бурсы для молодежи шкôльнои. Урядова „Gazeta Lwowska“ зъ 10 лютого тіи доносеня заперечила. Касіера „Академического Кружка“ п. Лаголу не выпустивъ судъ на вольну стопу; въ загалѣ зъ всѣхъ арештованыхъ выпущено заразъ тôлько п. Лабаша, редактора „Страхопуда“.

– **Руско-народне товариство драматичне** пôдъ дирекцією п. Биберовича дало въ Самборѣ 12 представлень и намѣрило позôстати еще дальше въ Самборѣ, коли наразъ повѣтова рада заказала давати представленя зъ причины, будьтобы саля була небезпечна для публичности на случай якого нещастя. Однакъ передъ розпочатьемъ представлень узнала дотычна комисія салю зовсѣмъ безпечною и заосмотрила єи въ потрѣбнії мѣры безпеченьства. Такъ отже приневолена дирекція перенестись до Дрогобыча, где вже розпочались представленя. Надѣемось, що наша Публика возьме участь въ тыхъ представленяхъ.

— **„Свѣта“ ч. 13-те (1-ше за 1882 р.) сконфискувала** ц. к. прокураторія за статю „Сучасна Лѣтопись“.

– **Бертольдъ Авербахъ,** звѣстный повѣстеписатель нѣмецкій (зъ роду жидъ) умеръ 8 лютого въ Каннъ въ Франціи въ 70-ôмъ роцѣ житя. Авербахъ написавъ загально звѣстнії въ Европѣ „Schwarzwälder Dorfgeschichten“, „Barfüssele“, „Joseph im Schnee“, „Spinoza“ и др. Предметъ до своихъ повѣстей бравъ Авербахъ переважно зъ людового житя. На нашъ языкъ була переведена одна єго повѣстка п. заг. „Товкачь“ (въ „Правдѣ“ зъ 1868 р.).

— **Выборы до галицкого сойму** маютъ, пôсля телеграмы зô Львова до варш. Wieku, ôтбутися доперва въ цвѣтню 1883 р.

— (**Дрôбнії вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ громадѣ Бобятынъ въ пов. сокальскôмъ 200 зр. запомоги на будову школы, а громадѣ Топорôвъ въ пов. бродскôмъ 100 зр. запомоги на внутренне устроенье церкви. — Краєва рада шкôльна удѣлила Адамови Крыницкому, учителеви етатовои школы въ Гартѣ, ремунерацію въ сумѣ 100 зр. за єго ревне повненье обовязкôвъ въ школѣ съ 212 дѣтьми. — Въ мѣсяци сѣчню с. р. було 8 случаєвъ самоубійствъ въ Галичинѣ, именно 2 въ пов. скалатскôмъ, по 1 въ пов. борщѣвскôмъ, городеньскôмъ, горлицкôмъ, ланцутскôмъ, равскôмъ и золочѣвскôмъ. — Выдѣлъ краєвый удѣливъ зарядови товариства „Родина“ 200 зр. запомоги на организацію дальшихъ ôтдѣлôвъ. — Бл. п. гр. Казимиръ Міончиньскій зъ Тысьменицѣ записавъ тестаментомъ на товариство им. Качковского 500 дукатôвъ въ золотѣ. — Въ Сербіи почала выходити часопись съ тенденцією антиавстрійскою п. н. „Борба“.

— **Два случаѣ смерти зъ любови.** Въ Сеньковôй въ пов. горлицкôмъ ôтобравъ собѣ житье робôтникъ при копальнѣ нафты Михайло Павлошко, котрый залюбився въ однôй молодôй жидôвцѣ, але не мôгъ съ нею оженитись. Въ Чернятынѣ въ пов. городенецкôмъ убилася 25-лѣтна дѣвчина зъ туги за своимъ судженымъ, котрый оженився съ другою.

— **Зараза на худобу** появилася въ Ольхôвчику въ пов. гусятыньскôмъ, где установлено зъ тои причины округъ поморовый.

— **Драматичне товариство п-нѣ Т. Романович** перенеслося зъ Золочева до Глинянъ, где намѣряе дати до 8 представлень въ недѣлѣ, вторники, четверги и суботы. Перше представленье ôтбулося дня 7 л. с. м.

Вѣсти епархіяльнії.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Похвальнії грамоты за ревне повненье обовязкôвъ приходскихъ ôтъ митроп. ординаріяту одержали слѣдуючії священики а) декан. буского: от. Г. Словицкій зъ Козлова, Е. Петрушевичь зъ Буска, М. Цегельскій зъ Камѣнки струмѣловои и I. Сологубъ зъ Добротвора (котрый учитъ громадянъ хорального спѣву зъ нотъ); б) деканата городецкого: оо. дек. I. Дуткевичь зъ Любѣня мѣстодек. I. Илевичь зъ Мшаны, Крыницкій зъ Дубровицѣ, I. Гуслевичь зъ Лозины, Е. Пѣсецкій зъ Вишенки великои, О. Кичура зъ Вишенки малои, Л. Любѣнецкій зъ Курникъ, П. Леонтовичь зъ Старискъ, Н. Стилсовскій и єго сотрудники зъ Городка, О. Чересловскій зъ Керницѣ, М. Кульматицкій зъ Повѣтна и П. Мартиновичь зъ Мальчиць.

Зрезигнувавъ зъ уряду декана гусятыньского о. Григ. Олесницкій.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Дѣйстными деканами именованії: оо. П. Плешкевичь зъ Лежайска для деканата каньчуцкого, Вол. Комарницкій зъ Подолець для деканата комарняньского, Ст. Василевичь зъ Довгомостискъ для деканата судововишеньского, I. Нѣмцѣвъ зъ Гошова для деканата устрицкого и I. Копыстяньскій зъ Краснои для деканата коросняньского.

Совѣтникомъ консисторскимъ именованый о. Юл. Ясеницкій, парохъ въ Высоцку выжнôмъ дек. высочаньского.

Каноничну институцію одержавъ о. Ап. Менциньскій зъ Постолова на парохію въ Фульштынѣ дек. старосôльского.

Сотрудничество одержавъ о. I. Несторовичь зъ Волѣ Малиновскои въ Гаяхъ дек. дрогобыцкого.

Личный додатокъ зъ фонду религійного 100 зр. на дальшії три лѣта одержавъ о. Мих. Жегестовскій, парохъ въ Избахъ дек. мушиньского.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Двѣ Московки,** звѣстне оповѣданье *Ивана Нечуя,* печатане у насъ р. 1868 въ „Правдѣ“, позволила россійска цензура печатати въ Кієвѣ.

— **Про житье комахъ и яка ôтъ нихъ користь въ господарствѣ** — пôдъ такимъ заголовкомъ печатаєся книжочка въ (мало-) рускôмъ языцѣ съ илюстраціями въ Кієвѣ.

— **На сценичне представленье звѣстнои украиньскои пьєсы „Суджена не огуджена“** *Олены Пчѣлки* призволила кієвска цензура.

— **Другій выпускъ варшавского мѣсячника „Ateneum“,** за мѣсяць лютый, мѣститъ мѣжь инпшими цѣкаву статю *Александра Яблоновского*: „Ludność rolnicza ziem ukraińskich do wybuchu wojen kozackich“.

— **Перша книжка „Кієвскои Старины“** мѣститъ дуже прихильну оцѣнку працѣ дра Изидора Шараневича „Гальшка, княгиня Острожска“, выданои р. 1880 накладомъ редакціи „Зорѣ“.

— **Выказъ жертвъ и членьскихъ вкладокъ на бурсу для дѣвчатъ рус. кат. обр. въ Перемышли,** за котрії П. Т. Дателямъ сердечне „Спаси-Бôгъ“ заявляемъ (дальше): о. Гулла М. зъ Борщова 3 зр., священики дек. коросняньского 5 зр., именно: оо. Копыстяньскій И. зъ К., Мѣйскій Л. зъ В., Мерена Т. зъ Р., Масляникъ А. зъ Б. по 1 зр., и нѣ Копыстяньска Юлія 1 зр., священики дек. бельского 12 зр., именно: оо. Паславскій П. зъ Б., Чеховичь О. зъ Б., Грабскій И. зъ Б., Новосядловскій М. зъ Ж. м., Сѣлецкій К. зъ Ж., Була М. зъ К., крыстинопольскій монастырь, Дмоховскій М. зъ О., Цѣпановскій М. зъ Р., Заремба зъ С., Лукасевичь И. зъ С. б., Мусевичь Р. зъ Ш. по 1 зр., священики дек. затварницкого 7 зр. 50 кр. (взглядно 19 зр.), именно: оо. Войтовичь Т. зъ З. г., Кочиркевичь А. зъ К., Коссакъ М. зъ П., Лазорищакъ А. зъ Р., Должицкій Ф. зъ Х., Лодыньскій П. зъ Ц., Габлиньскій П. зъ У. по 1 зр., Котецкій И. зъ Б. г., 50 кр. (Д. б.)

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для тов. педагогичного: о. Є. П. въ Торкахъ 1 зр., о. Т. Г. въ Дубôвцяхъ 1 зр., дръ М. П. въ Болеховѣ 1 зр., о. Л. Д. въ Ольхôвця 1 зр., о. А. М. въ Ляшкахъ 1 зр., о. М. М. въ Чернôвцяхъ 1 зр., о. Ю. Р. въ Ольхôвцѣ 1 зр., о. И. Г. въ Панôвцяхъ 1 зр., дръ М. Б. въ Станиславовѣ 1 зр., о. А. Л. въ Обрехови 1 зр., о. М. Ц. въ Сорокахъ 1 зр., о. К. С. въ Жужели 1 зр., о. В. С. въ Бутынахъ 1 зр; для акад. Кружка: о. М. К. въ Бѣгаляхъ 1·55 зр.; для Пролома: о. И. М. въ Сух. 2 зр., Я. К. въ Калуши 4 зр., о. Л. П. въ Городенцѣ 4 зр., о. И. Д. въ Руданцяхъ 2 зр., о. И. Г. въ Смолинѣ 2 зр., о. М. Г. въ Борщевѣ 2 зр., о. Ч. Т. въ Хлѣбичинѣ 2 зр., З. С. въ Самолускахъ 2 зр., о. И. И. въ Зал. 1 зр.; для Науки: о. И. М. въ Сух. 2 зр., Вч. Мон. Ч. С. В. В. въ Лавровѣ 2 зр., о. И. И. въ Смолинѣ 2 зр., о. М. Г. въ Борщевѣ 4 зр., о. Є. О. въ Припани 2 зр., о. С. К. въ Шельпакахъ 2 зр., Пчт. Громада Ляшки 2 зр., Пчт. Брацтво Тверезости въ Пассôвцяхъ 4 зр.; для Госп. и Пром. о. Ч. Б. въ Лôвчицяхъ 3 зр., о. М. Г. въ Борщевѣ 3·30 зр.; на кадрыль: У нашôмъ Гаю: о. Т. М. въ Д. 52 кр.; для Новости: о. Л. П. въ Гор. 2 зр., о. А. М. въ Ляш. 1 зр.; для Слова: Вч. Мон. Ч. С. В. В. въ Л. 7 зр., о. М. Г. въ Б. 7 зр.; для товар. Качковского Пчт. Читальня въ Шельпакахъ 1 зр.; для Bartnika: р. о. И. П. въ П. 1 зр.; для А. Олѣярника: о. Боднаръ въ Свитѣльн. 68 кр.; для Дружного Лихваря: дръ М. Б. въ Ст. 2 зр; для М. Савицкого: дръ М. Б. въ Стан. 2 зр.; на могилу Шевченка: дръ М. Б. въ С. 1 зр.; для Зорѣ и Зеркала: о. В. Ч. въ Бабинцяхъ 4 зр., о. Н. У. въ Глѣбокôй 2·50 зр., о. А. С. въ Мацошинѣ 4 зр., А. Г. въ Снятынѣ 4 зр., о. И. Ч. въ Ходачковѣ 2·50 зр., п-ѣ I. С. въ Коломыѣ 3 зр., о. И. Н. въ Терноп. 1·25 зр., о. И. К. въ Незнановѣ 6·50 зр., о. М. С. въ Залôсцяхъ 5 зр., о. С. Т. въ Нанчôвцяхъ 4 зр., о. В. Н. Перегиньску 5 зр., Т. З. въ Тисьм. 2 зр., о. Е. Д. въ Бôбрцѣ 5 зр., о. В. П. въ Глиньску 2·50 зр., о. Е. Г. въ Городку 4 зр., о. В. Б. въ Испасѣ 6 зр.

(Дальше буде.)

Конкурсъ.

Для обсадженя провизоричнои посады инжинера и люстратора маєткôвъ громадскихъ въ однôй особѣ при радѣ повѣтовôй въ Дрогобычи розписуєся конкурсъ до дня 16 (28) лютого с. р.

Съ посадою тою получена єсть рôчна платня въ сумѣ 1.000 зр.

Убѣгаючійся о тую посаду мае удовôднити знанье руского и польского языка въ словѣ и письмѣ, якъ такожь выказати здôбнôсть и вѣкъ.

Условія принятя можна въ бюрѣ выдѣлу повѣтового переглянути абр въ ôтписѣ пôднести.

Поданье о тую посаду належитъ внести до выдѣлу повѣтового въ Дрогобычи.

Зъ выдѣлу повѣтового. — Дрогобычь, дня 18 сѣчня 1882.

Подяка.

Дня 27 сѣчня с. р. забрала намъ смерть по 9-ти дневнôмъ тяжкôмъ недузѣ, нашого возлюбленного отця, взглядно мужа, о. Михаила Куницкого, пароха въ Медынѣ, въ деканатѣ збарасскôмъ. Нынѣшнымъ складаемъ прилюдно передъ всѣмъ Всечестнымъ ОО. поспѣшившимъ ôтдати покôйному собрату послѣдну услугу, именно: Вч. о. декану збараскому Якову Малишевскому, Вч. оо. Хрущевскому, Герасимовичови Іоанови, Жуковскому, Левицкому, Величаньскому, Чикалюкови, Билиньскому Емиліянови, Билиньскому Панкратію, Бохеньскому, Ивасечкови, Куницкому Теофану, Заячкôвскому за ихъ трудъ Вч. Андрею Качалѣ за єго теплії и потѣшаючії слова, особенноже В.о. Стрельбицкому, пароховн зъ Скорикъ и панѣ Маріи Билиньскôй зъ Токôвъ, котрії съ нараженьемъ власного здоровля и житя въ часѣ слабости покôйного частымъ посѣщаньемъ, порадою и потѣхою осиротѣвшôй нынѣ родинѣ гôркії и тяжкії хвилѣ улегшали, такожь и Ч. братству церковному и всѣмъ вѣрнымъ такъ зъ прихода Медынъ якъ и зъ окрестныхъ сѣлъ громадно явившимся на похоронѣ — нашу найсердечнѣйшу и глубоку подяку.

Медынъ 7 лютого 1882.

Катерина Куницка жена, Касіянъ, Теона, Модеста, Іосифъ, Куницкії дѣти.

Подяка.

Въ тяжкôмъ жалю по стратѣ моеи неôтжалованои жены Евгеніи зъ Шенкôвъ Мальчевскои, упокоившоися дня 30 сѣчня с. р., складаю симъ прилюдну подяку всѣмъ, котрії такъ пôдчасъ болѣзни Покôйнои якъ и въ торжествѣ похороннôмъ брали щиру участь, котра стала менѣ ôтрадою въ моємъ сумнôмъ положеню. Дякую именно Вч. о. Лопатыньскиму, гр. к. пароху зъ Долины, Вч. о. Макаревичеви зъ Сваричева, Вч. о. Рожанковскому зъ Хотѣня, Вч. о. Теодоревичеви зъ Рожиня и Впр. о. Гертманови, лат. сотрудникови зъ Долины за ихъ щиру участь въ торжествѣ похоронôвъ, якъ такожь Впов. п. дру Іосифу Аксельраду за єго безъинтересовне лѣченье и неутомимії труды въ часѣ слабости Покôйнои.

Въ Долинѣ, дня 6 л. лютого 1882.

Миронъ Мальчевскій,
авскультантъ судовый въ Долинѣ.

Курсъ львôвскій зъ дня 9. л. лютого 1882.

(безъ текучого куп. безъ купону)

	платятъ р.	кр.	жадаютъ р.	кр.
	австр. валютою			
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	284	50	289	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	163	—	169	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	298	—	306	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99	60	101	—
„ „ „ по 4% ав.	—	—	96	50
„ „ „ по 5% ав. період.	99	60	101	—
Банку гип. галиц. 6% ав.	—	—	92	50
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100	65	102	—
3. Листы довжнії за 100 р.				
Общ. рольн. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99	—	100	50
Облиги комунальнії Гал. банку рустик. 6%	100	—	102	—
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100	—	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	18	—	20	—
„ „ Станиславова	25	—	27	—
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	57	5	67
„ цѣсарскій	5	59	5	69
Наполеондоръ	9	49	9	59
Пôвимперіялъ	9	77	9	88
Рубель россійскій срѣбный	1	52	1	62
„ „ паперовый	1	21	1	23
100 марокъ нѣмецкихъ	58	25	59	
Серебро	—	—	—	—

Курсъ збôжа

зъ дня 9 л. лютого 1881.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр	кр.	до зр	кр
Пшениця червона	9	50	11	—
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—		—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	6	75	7	50
Ячмѣнь	5		7	—
Гречка	6	50	6	75
Овесъ	5	70	6	25
Горохъ до варки	6	25	9	25
„ паст.	—	—	—	—
Выка	6	-	7	—
Кокорудза стара	6	50	7	60
„ нова	—	—	—	
Рѣпакъ зимовый	12	25	12	75
„ лѣтный	10	—	11	25
Ржѣй (Лянка)	10	75	11	25
Насѣнье лняне	11	—	11	50
Конюшина (передна)	25	—	62	-
Кминъ	22	—	23	50
Анижъ	26	—	27	—
„ плоскій	29	—	31	-

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ абр въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ абр въ книгарни Ставропигійскôй.

Теофиль Копыстиньскій

артистъ-маляръ,

образовавшійся за границею, звѣстный зъ краєв. виставъ штукъ красныхъ, выконуе портреты, якъ такожь религійнії образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (4—10)

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ абр въ книгарни Ставропигійскôй.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣлѣ“ абр въ книгарни Ставропигійскôй.

Запросины до предплаты

(5—?) на

„МЕРТВІИ ДУШѢ“

найзнаменитшу повѣсть славного и загально звѣстного писателя

НИКОЛАЯ ГОГОЛЯ.

„Мертвії Душѣ“ выйдутъ накладомъ редакціи „Дѣла“ въ **16 аркушѣвъ друку** (великои 8 ки).

Предплата на „Мертвії Душѣ“ приймаєся **до кôнця сѣчня** въ квотѣ **1 зр. 20 кр.** (съ додаткомъ 20 кр. на оплату почты). **Склепова цѣна** „Мертвыхъ Душь“ буде значно пôдвысшена.

Того єще не було,

що можна дôстати за 7·80 зр.

Прехорошій гарнитуръ столовый зъ ново-вынайденои имитаціи срѣбла, що до нынѣ стояло 40 зр., котрый остане бѣлымъ мовьбы 14-лутове срѣбло, за що даю 20-лѣтну гваранцію, именно:

6 штукъ ножôвъ столовыхъ
6 „ вилокъ зъ одной шт.
6 „ ложокъ столовыхъ
6 „ пôдставокъ ножовыхъ
12 „ ложочокъ до кавы
6 „ кубкôвъ до яець
6 „ хорошихъ филижанк.
2 штуки хохль, одна до росолу, друга до сметанки
2 штуки великихъ сальоновыхъ лѣхтарѣвъ
1 штука высѣвача до цукру або перцю. (21—24)
1 штука ситця до гербаты.

60 штукъ. Всѣ тутъ наведенії величавії предметы стоятъ разомъ **7 зр. 80 кр.** Замовленя за надôсланьемъ готôзки або за послѣплатою такъ довго, якъ стане запасу, сповняе

Панъ А. Л. ГУТМАНЪ,

генеральный складъ фабрики имитаціи срѣбла

Вѣдень 1, Fleischmarkt 6.

Выключный складъ гербаты россійскои **ИЗИДОРА ВОЛЯ** во Львовѣ, улиця Сикстуска, ч. 6.

Одержуе правильно що тыждня **свѣжії транспорты найлучшои гербаты зъ Москвы** и поручае єи по цѣнахъ побôчь стоячого **цѣнника** ☞.

Замовленя выконуются якъ найточнѣйше и скоро, такожь за **послѣплатою опакованье franco.**

Цѣнникъ	½ кл зр	кр
Конго, дуже добра	1	40
Kayз-ôвъ, найлучша melange	1	80
„ чорна	1	60
Сухонгъ, добôрна	2	—
„ найлучша	3	—
„ „ melange P.	3	—
Караванова: **Фу-гу-фу** Нр. I.	3	20
„ „ II	4	60
„ „ III.	6	—
К. & С. Поповъ 1 р 60 к.	2	40
„ „ 2 р. — к.	3	—
„ „ 2 р. 50 к.	3	75

Порохъ въ гербаты ôтъ 1 зр. 20 кр. до 2 зр. 50 кр. (8—10)

Цѣнники на жаданье gratis.

НАЙЛУЧШЕ

ОЛОМУНЕЦКЕ ПИВО МАРЦЕВЕ

розсылае въ бочкахъ и фляшкахъ

Илія Гертеръ у Львовѣ.

3—3

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 9. Львôвъ, Середа 3 (15) лютого 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô, ûи*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Братямъ Чехамъ — na zdar!

Дня 9 и 10 с. м. на 54 и 55-ôмъ засѣданю палаты панôвъ обрадовано надъ уставою о утвореню ческого университету. По довгихъ розправахъ прійнято остаточно ту уставу 82-ма голосами противъ 55 гол. отже бôльшостею 27 голосôвъ. Не можна сумнѣватися, що та устава о утвореню ческого университету буде прійнята такожь и палатою послôвъ, где автономисты маютъ обезпечену бôльшôсть. Тожь утворенье ческого университету въ Празѣ можна принятн за фактъ довершеный. Зарôвно якъ въ палатѣ панôвъ нашъ Впреосв. Митрополитъ Іосифъ Сембратовичь, сей єдиный представитель руского народа въ палатѣ панôвъ, голосувавъ за сею уставою, такъ само и нашѝ малочисленнѝ рускѝ послы въ палатѣ послôвъ будутъ голосувати за сею уставою. Мале число рускихъ представителѣвъ въ радѣ державнôй, але въ тôй справѣ ческого университету озвеся ихъ устами голосъ цѣлого руского народа, котрый съ правдивою симпатіею витаѣ и щиро пôдпомагаѣ тѝ стремленя братного ческого народу до рôвноуправненя и повного розвою народного. Не потребуѣмо говорити, яку вагу маѣ питомый университетъ — ся найвысша институція наукова — для духового житя и розвою кождого народа. Не може бути повнымъ и довершенымъ интелектуальне житье народа, скоро не дôстаѣ сеи святинѣ наукъ. Нашимъ братямъ Чехамъ приходится остоювати тяжку борбу противъ вынародовляючихъ елементôвъ на самôмъ краю славяньского свѣту. Въ тôй тяжкôй, безкрôвавôй а чисто культурнôй борбѣ рѣшаѣся въ великôй части такожь доля цѣлого Славяньства. Се проба культурнои конкуренціи Славянъ съ другими культурными народами. Остоюючи успѣшно свои права, своѣ народне житье супротивъ пресильныхъ противникôвъ, зазначаютъ тымъ самымъ нашѝ Братя-Чехи силу славяньскихъ народôвъ на культурнôмъ поли. Ось тому витаѣмо съ повною радостею сей новый успѣхъ ческого народа, твердо увѣренѝ, що ôнъ подасть ему нову силу духову, нове, незглубиме жерело рôдного культурного житя, культурного розвою и поступу передового народу славяньского. А прихиляючись щирымъ серцемъ до нашихъ братей Чехôвъ маѣмо неменше певну надѣю, що и они, памятаючи на необходиму солидарнôсть славяньскихъ народôвъ, схотятъ такожь рôвно щиро и симпатично попирати и пôдмагати жаданя нашого руского народа о народне рôвноуправненье нашои Руси — сего серця славяньскихъ народôвъ.

Станъ нашого селяньства.

„Здоровый станъ селяньскій — се пôдстава здорового житя народа и краю“ — тѝ слова, высказанѝ однымъ знаменитымъ мужемъ въ Нѣмеччинѣ пôдчасъ аграрныхъ розправъ, съ повнымъ правомъ и повною правдою можна приложити до Галичины. Галичина, край переважно рôльничій и єго головна сила и жизненнôсть почиваѣ въ станѣ селяньскôмъ. Промыслъ не вспѣвъ єще у насъ розвинутись зъ найпершихъ пеленокъ и не такъ то й скоро розвинеся, а коли й розвинеся, то не скорше, поки не пôддвигнеся наше селяньство, поки не скрѣпне оно и не стане на нову, правильну дорогу свого новочасного розвою. Жалѣ и стоны на бѣду, хочь и пôднослся у насъ зъ всѣхъ бокôвъ, зарôвно ôтъ рôльникôвъ якъ и ôтъ ремесникôвъ и промысловцѣвъ, ôтъ панôвъ и маломѣщанъ та селянъ, все жъ таки маютъ своѣ головне жерело въ незапереченôмъ економичнôмъ упадку нашихъ селянъ. Якъ и мало думали у насъ доси про станъ селяньскій, а мимо того по довгихъ лѣтахъ облогу мысли и дѣла нынѣ загальнѝ думки якôсь инстинктивно повертаются до стану селянъ и майже всюда вже чути менше-бôльше голоснѝ ôтзывы о потребѣ ратунку нашого селяньства ôтъ упадку. Ôтъ часу вызволеня селянъ зъ пôдъ паньщины р. 1848 не було стараня про дальшу будучнôсть сего стану. Ажь доперва въ 70-тыхъ рокахъ, коли то взростаюче число примусовыхъ продажей селяньскихъ грунтôвъ звернуло на себе загальну увагу, почали пôдôйматись поодинокѝ голосы про ратунокъ селянъ. Тогды то (р. 1874) поручивъ галицкій соймъ краєвому выдѣлови розпôзнати причины страшно взростаючого економичного упадку селяньскои и маломѣщаньскои людности въ нашôмъ краю. Р. 1876 поручивъ соймъ краєвому выдѣлови скликати анкету, котрабы розпôзнала причины зъубоженя краю и предложила ôтповѣднѝ внесеня зарады. Р. 1874 выдано уставу утрудняючу безграничну свободу выставлюваня векслѣвъ черезъ неписьменныхъ. Въ тôмъ же часѣ пôднято гадку уставы противъ лихвы и противъ пяньства и справдѣ вже р. 1875 вôйшли въ житье дотычащѝ уставы, на разѣ лише въ Галичинѣ и Буковинѣ. Въ другôй половинѣ 70-тыхъ рокôвъ повстала такожь гадка заложити краєвый банкъ, котрый бы помагавъ селянамъ ратуватись зъ лихвярскихъ довгôвъ, а уставу о утвореню такого краєвого банку ухваливъ гал. соймъ минувшого року. Рôвнорядно съ тымъ пôднесено справу меліораціи и комасаціи грунтôвъ, а новѣйшими часами пôднесено потребу, законно обмежити безграничне право подѣльности селяньскихъ грунтôвъ и потребу ôтповѣднои реформы спадщинного права. Недавно подано вѣсть, що центральне правительство замѣряѣ предложити ôтповѣднѝ проѣкты уставъ до ухваленя и що ôтнеслось єще съ информаційными питанями до краєвыхъ властей. Выдѣлъ краєвый обвѣстивъ съ кôнцемъ минувшого року справозданье статистичного бюра о „економичныхъ ôтношеняхъ Галичины“ (Ekonomiczne stosunki Galicyi. Część I. Stosunki włościan w Galicyi. Wiadomości statystyczne wydane przez biuro statystyczne. Rocznik siódmy. Zeszyt I. 1881.) — чимъ хочь въ малесенькôй части сповнивъ порученье сойму. Минувшого року выдано уставу о облегченяхъ при перемѣнѣ (конверзіи) довгôвъ, а сего року розпочало вже навѣть приватне кôльце людей (проф. економіи дръ Билинській, проф. дръ Т. Пилатъ, адв. дръ Тилль, пос. Меруновичь, пос. Гросъ, директоръ львôвскои щадницѣ Зима и др.) переводити на дѣлѣ перемѣну довгôвъ селяньскихъ грунтôвъ.

Розглянувши все те бачимо двѣ рѣчи. Перша рѣчь досыть потѣшаюча. Цѣлый рядъ рôжнородныхъ проѣктованыхъ уставъ та способôвъ зарады дальшому упадкови селянъ, показуѣ, що у насъ пробиваѣся вже наконецъ та гадка, що не ôтогнати намъ нашого лиха одною палкою, що не поратуѣся селяньства однымъ лише способомъ, а именно, якъ у насъ до недавна майже загально вѣрено, одными селяньскими банками и въ загалѣ однымъ дешевымъ кредитемъ, — але що тутъ треба рôвночасно перевести цѣлый рядъ реформъ селяньского стану и подати много рôжнородныхъ способôвъ зарады, не лише негативныхъ, але и позитивныхъ — помôчныхъ. Друга рѣчь остаѣся при тôмъ всѣмъ єще дуже а дуже сумною. Хочь пôзнано потребу широкихъ реформъ и рôжнородныхъ способôвъ зарады и помочи, то однакожь на дѣлѣ все ведеся розôрвано, безъ всякои одноцѣльнои системы, а навѣть безъ огляду на цѣлôсть.

Одна реформа проѣктуѣся безъ огляду на другу, разъ пôдносится одно въ однôмъ направленю, а другій разъ хапаѣся друге въ противнôмъ направленю; говорится много передъ часомъ, хочь нема єще даныхъ, нема выказôвъ и датъ необходимыхъ, и такъ идеся на омацки то сюда то туда. Такъ пр. говорится дуже смѣло о „ôтношеняхъ селянъ въ Галичинѣ“ и статистичне бюро, а взглядно анкета кр. выдѣлу робитъ въ своимъ, высше згаданôмъ справозданю часто дуже смѣлѝ, неразъ ажь надто смѣлѝ выводы, а на дѣлѣ показуѣся, що се все по бôльшôй части основуѣся не на якихъ правдивыхъ датахъ, але лише на однôмъ „widzi mi się“ сеи або тои рады повѣтовои, зложенои зъ панôвъ, а неразъ и одного-однѣсенького чоловѣка. Дальше говорится ôтъ тôлько лѣтъ о шкодливыхъ наслѣдствахъ надмѣрнои подѣльности грунтôвъ и о потребѣ обмеженя тои подѣльности, проѣктуются вже навѣть ôтповѣднѝ уставы, а до нынѣшного дня статистичне бюро кр. Выдѣлу не постаралось єще о статистичный выказ фактичного роздробленя селяньскихъ грунтôвъ. Говорится такожь ôтъ єще довшого часу о задовженю селянъ и о конверзіи селяньскихъ довгôвъ, але и тутъ нема хочьбы троха вѣрныхъ и повныхъ датъ статистичныхъ. Съ слѣдуючимъ рокомъ маѣ вôйти въ житье „краєвый банкъ“ головно задля перемѣны (конверзіи) селяньскихъ довгôвъ, а тымчасомъ рады повѣтовѝ починаютъ вже теперь въ неôтповѣдный способ намагати на таку перемѣну довгôвъ въ приватныхъ банкахъ, щобы ôттакъ другій разъ перемѣнювати ихъ въ „краєвôмъ банку“. А така мѣшанина и суперечнôсть та поспѣшнôсть видна майже въ кождôй замѣренôй реформѣ. Чи выйде богато хôсна зъ такои путаницѣ, о тôмъ вже зъ горы можна сумнѣватися. Єще бôльшій жаль бере, коли згадаѣся, що та мѣшанина и суперечна путаниця не выходитъ задля якого то горячкового

Якъ выховувати нашѝ дѣти?

(Конецъ.)

Пôсля такого представленя дѣяльности гимназіи спытаѣте вы: по щожь ходити до такъ односторонного закладу? Для того, що гимназія при всѣй своѣй односторонности подаѣ намъ щось такого, чого мы — бодай середъ теперѣшныхъ обставинъ — не можемо осягнути на иншôй дорозѣ, а се ѣсть „формальне образованье“, або кажучи простѣйше, — гимназія подаѣ намъ „силу слова“.

Слово — се найострѣйше оружіе нападу и обороны въ нынѣшныхъ часахъ. Оно потужнѣйше ôтъ найпотужнѣйшои власти на свѣтѣ. Поетъ назвавъ єго крылатымъ орудіемъ въ области думокъ. Однакожь бути володаремъ слова, значитъ бôльше, якъ бути володаремъ самого орудія. Коли бесѣдникъ говоритъ, въ єго головѣ ôтбуваѣся подвôйный процесъ: першій, що вытворюѣ мысль, другій, що перемѣнюѣ мысль въ слово.

Отжежь чимъ лекше ôтбуваѣся та перемѣна, чимъ менше спиняѣся вытвôръ слова, тымъ скорше и плынніше поповняются мысли, тымъ лекше йде думка за думкою, тымъ бôльше переконуѣ и порываѣ бесѣда. Слово ѣсть отже въ першôмъ рядѣ лише орудіе для высказу мыслей, але сила надъ словомъ облегчаѣ и прискорюѣ творенье мыслей и въ тôмъ почиваѣ та незвычайна перевага, яку маѣ чоловѣкъ формального образованя надъ чоловѣкомъ, котрому недостаѣ такого образованя.

Тожь оно и добре, учащати до гимназіи и я не годжуся съ тыми, що вже въ горы видятъ въ тôмъ великій блудъ, що много нашои горожаньскои молодѣжи учащаѣ до гимназій. Тôлько жь бажавбы я, щобъ въ тыхъ латиньскихъ шкôлъ не выростало те, майже дитиняче легковаженье горожаньскои працѣ, якъ се часто лучаѣся. Противно, молодецъ, присвоивши собѣ формальне образованье, повиненъ назадъ вертати до свого горожаньского заводу и зовсѣмъ не думати, що одержавши адъютумъ 600 або 700 зр. ôнъ тымъ доступивъ свобôднѣйшого або высшого становища, якъ той горожанинъ, що въ своѣмъ самостôйнôмъ житю власною, независимою працею заробляѣ свôй хлѣбъ. Прошу не думати, що я тутъ предкладаю горожаньскôй молодѣжи щось невдячного и нехосенного. Не хочу говорити про живыхъ; але многѝ зъ васъ пригадуютъ собѣ покôйного вице-бурмистра Майергофера. Ôнъ бувъ доктором правъ, а провадивъ кольоніяльну торговлю и такъ знавъ получити разомъ формальне образованье правника съ реальнымъ знаньемъ купця. Се суть люде, передъ котрыми нынѣ стоитъ цѣлый свѣтъ отвором и такихъ то людей потребуѣ наше горожаньство.

Вернѣмось назадъ до гимназій. Я сказавъ передъ тымъ, що въ душевнôмъ розвою молодця треба розрôжняти головну добу героичныхъ идеалôвъ и добу романтичныхъ идеалôвъ.

Кожда школа може пôдпомагати лише героичнѝ идеалы; друге поле романтичныхъ идеалôвъ надмѣрно нѣжне, — щобъ въ якôмъ небудь взглядѣ могло належати до шкôльнои науки. Именножь гимназія не може тымъ заниматись, божь цѣла ся доба романтичныхъ идеалôвъ дуже мало маѣ пôживы въ образкахъ старинного свѣта. Перехôдъ въ степеня героичныхъ идеалôвъ до степеня романтичныхъ идеалôвъ, розбудженье мужескости, припадаѣ саме въ часы лѣтъ гимназіяльныхъ, а власне въ сей найкрасшій часъ найнѣжнѣйшихъ чувствъ тяжитъ усемъ своимъ оловянымъ тягаремъ на молодци — испытъ доспѣлости (матура), що то, жаль сказати, обнижився теперь до машины памятливости. Нѣчого не ѣсть для физичного и душевного стану молодця въ ту пору бôльше чужимъ и непригожимъ, якъ та проба памяти, яку задаѣ ему гимназія. Диссонанція булабъ єще бôльше рѣзкою, колибъ при боцѣ молодця не стояла истота, що знаѣ и розумѣѣ єго всѣ найтайнѣйшѝ думки и бажаня, — а се „мати“. Не такъ вже отець. Отець муситъ боротись съ клопотами и трудами щоденного житя. Одна лише мати не спускаѣ сына зъ своихъ очей. Она глядитъ въ саму глубину єго душѣ и розумѣѣ єго далеко лучше, якъ ôнъ самъ себе. Она неначе ангелъ хранитель все витаѣ навколо него, хочь ôнъ того не бачитъ. Ôнъ ѣсть не тôлько животворною и удержуючою силою родины, але се заразомъ найшляхотнѣйша и найсвятѣйша истота въ родинѣ.

Скôлько тутъ геройства, бôльшого и высшого надъ геройство войнôвъ на поли битвы, скôлько вытревалости, скôлько пожертвованя въ тôмъ серцю матери! Тожь годится склонити голову передъ єи честнотами — тымъ бôльше, що єи слава не гомонитъ и не розтрублюѣся въ широкôмъ свѣтѣ, въ прилюднôмъ житю!

А щожь ѣсть жѣнка? Жѣнка се добра совѣсть чолотѣка. Чоловѣкъ неразъ терпкій и загонистый въ своимъ судѣ; судъ жѣнки буваѣ завсѣгды яснѣйшій, лагôднѣйшій, и коли чолокѣкъ неразъ не догляне сеи тонесенькои границѣ, що дѣлитъ правду ôтъ неправды, жѣнка се ôтгадаѣ своимъ чувствомъ и тому то называю жѣнку доброю совѣстею чоловѣка. Скôлькожь то разôвъ схиблена жѣнка ставала жереломъ нещастя? Скôлько то разôвъ въ тыхъ случаяхъ, коли засуджено чоловѣкôвъ, коли спала на нихъ нечесть и ганьба — згадаймо лише засуды послѣдныхъ лѣтъ, — показалося, що головна вина спадала властиво на жѣнку?

Тожь скôлько я и читавъ и чувъ на сей предметъ, я не знаю для дѣвчины высшои цѣли житя, якъ бути вѣрною природнôй задачѣ женьщины и статися „доброю матерею“ и „доброю жѣнкою“.

Згадайте на тѝ трогаючѝ стихи, въ котрыхъ Гете говоритъ о своѣй матери и єи дякуѣ за те, що обдарила єго веселою вдачею и охотою до поезіи. Зъ другои стороны згадайте на матѣрь Лямартина, що пôзнавши незвычайну даровитôсть свого сына, почала єго передъ всѣма выхваляти, розпестила єго и вляла остаточно въ него ту превелику мѣру зарозумѣлости и порожности, що опôсля сталася для єго будучности такъ злощасною. Якъ превелика добрôсть матери Лямартина єго зôпсувала, такъ знôвъ надмѣрна строгôсть матери затроила житье Байрона. Байронова мати була такъ пристрастнои и злобнои вдачѣ, що навѣть природный бôль своєи ноги выкидала свому сынови яко єго провину. Таке поступованье матери выродило у поета — якъ самъ указуѣ — той жаль и ту ôтразу до людей, яка пробиваѣся навѣть въ єго найбôльшихъ творахъ.

До найзнаменитшихъ творôвъ политичнои литературы теперѣшности належитъ праця англійского фильозофа Донъ Стюарта Милля о „свободѣ“. Коли ôнъ писавъ сю книжку, умерла єго жѣнка. Ôнъ присвятивъ сю працю своѣй жѣнцѣ, а въ переднôмъ словѣ своєи присваты пише на кôнци такъ: „Колибъ я мôгъ подати свѣтови хочь частину того ясного суду и тыхъ благородныхъ чувствъ, якѝ зло-

бажаня поправы стану селянъ, але власне зъ недбальства и лѣнивства въ збираню матеріялôвъ и датъ, необходимыхъ для якои небудь хосеннои працѣ реформовои.

Мимо такъ важныхъ основныхъ недостачь сеи реформовои працѣ почиває однакожь на насъ обовязокъ, розглянутись въ тôмъ, що робится, чи доперва має зробитись задля ратунку нашого селяньства.

ДОПИСИ.

Зъ Вѣдня.

(М.) (Дотація духовеньства.) Жде, не дôждеся наше духовеньство получшеня своеи долѣ. Ôтъ довгихъ лѣтъ обѣцяно полѣпшити дотацію духовеньства, предложено навѣть передъ трема роками ôтповѣдный проєктъ закона, та показалось, що обѣцянка осталась на папери. Недавно говорено про те, що остаточне полагодженье справы дотаціи духевеньства стрѣтило великѝ перешкоды, именно задля некористного стану финансôвъ. И справдѣ выходитъ на те, що прійдеся єще довго ждати, поки ся справа остаточно полагодится. Всѣлякѝ провизорія у насъ не першина, такъ и не диво, що й тутъ прійшлося шукати тымчасового выходу зъ клопоту въ провизоричнôй уставѣ. Дня 9 с. м. внѣсъ гр. Ришардъ Клямъ-Мартиницъ въ конгруальнôмъ выдѣлѣ проєктъ такои провизоричнои уставы, котрый вамъ оттутъ подаю въ дословнôмъ перекладѣ:

Арт. I. Ажь до часу переведеня остаточнои регуляціи дотаціи католицкого духовеньства въ законодавчôй дорозѣ маютъ обовязувати слѣдуючѝ провизоричнѝ постановы:

§. 1. Самостôйнымъ католицкимъ душстаровникамъ и системизованымъ сотрудникамъ доповняєся конгруа, о скôлько она не має покрытя въ доходахъ, сполученыхъ съ духовнымъ урядомъ, зъ религійныхъ фондôвъ (тымъ удержуєся рôжниця поодинокихъ рел. фондôвъ, а не береся всѣ фонды яко одинъ фондъ религійный. *Пр. Допис.*), а где тіи не выстарчаютъ, зъ державныхъ фондôвъ. Пôдъ словомъ „самостôйнѝ душстаровники“ слѣдує розумѣти всѣхъ тыхъ духовныхъ, котрѝ на пôдставѣ каноничнои институціи черезъ дієцезального епископа маютъ право и обовязокъ въ певнôй католицкôй громадѣ сповняти душстаровництво. Пôдъ „сотрудниками“ слѣдує розумѣти тыхъ духовныхъ, котрѝ черезъ дієцезального епископа суть придѣленѝ самостôйнымъ душстаровникамъ для ихъ пôдмоги въ душстаровництвѣ.

§. 2. Конгруа (das standesgemässe Minimaleinkommen) означаєся на часъ въ Арт. I-ôмъ означеный для краѣвъ заступленыхъ въ радѣ державнôй пôсля шемату, долученого до сеи уставы.

§. 3. Чи и о скôлько въ поодинокихъ случаяхъ має мати мѣсце пôсля §. 1. доповненье конгруы, о тôмъ буде рѣшати краєва власть политична въ порозумѣню съ епископами на пôдставѣ фасій, якѝ маютъ предложитися. Способъ, въ якій належитъ фасіонувати приходы и розходы, буде означеный въ дорозѣ розпорядженя. Яко засада при тôмъ має обовязувати:

1) що до доходôвъ: що лише теперь существуючѝ обезпеченѝ доходы (die gesicherten Bezüge) маютъ вчислятися, отже a) чистый дохôдъ въ грунту въ такôй высокости, въ якôй сей дохôдъ въ дотычащихъ грунтôвъ при вымѣрѣ нового податку грунтового установлено; b) чиншевый дохôдъ зъ вынайнятыхъ будынкôвъ въ своѣй дѣйстнôй высокости, по ôтчисленю квоты зъ sarta tecta вôльнои ôтъ податку; c) дохôдъ зъ капиталôвъ и ужиточныхъ правъ; d) сталѝ ренты и дотаціи въ грошахъ, въ грошевыхъ вартостяхъ або натураліяхъ (тѝ послѣднѝ обчисленѝ пôсля пересѣчныхъ торговыхъ цѣнъ по ôтчисленю 10% ôтъ brutto-доходу яко коштôвъ стягненя). Выняткова можна при доходахъ пôдъ c) и d) за кошта стяганя малозначныхъ ôтсоткôвъ ôтъ капиталôвъ и рентъ признати зъ ласки ôтповѣдну квоту ôтчисленя (ein entsprechender Abschlag); e) дохôдъ зъ надвышки парохіяльно-церковного маєтку, о скôлько така надвышка за призволенъемъ дієцезального епископа и патрона може бути на се ужита; f) епитрахильнѝ належитости (Stohlgebühren) въ пересѣчнôй сумѣ, означенôй съ увзглядненьемъ на число душь приходскои людности и мѣсцевыхъ ôтношень и законныхъ приписôвъ. Єсли въ сей способъ обчисленѝ епитрахильнѝ доходы выносятъ менше якъ 50 зр., то не маются вчисляти въ конгруу; g) дохôдъ зъ всѣхъ передъ введеньемъ сеи уставы въ певнôй сумѣ фундованыхъ службъ божихъ и ôтправъ (Messstipendien), єсли въ фундаційнôй грамотѣ не выключено вчисленя до конгруы.

2) що до выдаткôвъ: що всѣ съ веденьемъ дому и господарства на грунтѣ полученѝ выдатки не маютъ бути вчисленѝ. Натомѣсть слѣдує вчислити: a) державнѝ, краєвѝ, повѣтовѝ и громадскѝ податки и данины, оплачуванѝ ôтъ выказаного доходу, якъ такожь еквивалентъ (Gebühren-Aequivalent); b) выдатки канцелярійнѝ и выдатки сполученѝ съ веденьемъ деканального уряду въ сумѣ, котра буде означена въ дорозѣ розпорядженя; c) данины (Leistungen) въ грошахъ або грошевôй вартости, котрѝ опираются на якôмъ правнôмъ титулѣ; d) єсли сума службъ пôдъ 1. g) означеныхъ, до року ôтправляныхъ перевысшає число службъ, котре має означитися въ порозумѣню съ дієцезальнымъ епископомъ, — дохôдъ зъ тыхъ службъ, котрѝ душстаровникъ муситъ ôтступити другимъ священикамъ до ôтправы; e) будовляннѝ выдатки на приходскѝ мешкальнѝ и господарскѝ домы пôсля нормъ установленыхъ въ поодинокихъ краяхъ.

§. 4. Для тыхъ приходôвъ, котрыхъ существованье въ порозумѣню съ дієцезальнымъ епископомъ буде узнане яко непотрѣбне для душстаровництва, доповненье дотаціи зъ религійныхъ фондôвъ (§. 1.) не буде мати мѣсця.

§. 5. Провизоры опорожненыхъ приходôвъ одержуютъ плату зъ религійного фонду. Плата провизорôвъ стосуєся пôсля высокости конгруы, яка установлена для дотычащого прихода въ мысль § 2., и выноситъ при приходахъ съ конгруою до 500 зр. — 30 зр. мѣсячно, при приходахъ съ кон. до 600 зр. — 40 зр. мѣсячно, при приходахъ съ кон. 700—900 зр. — 50 зр. мѣсячно, а при приходахъ съ кон. 1000 зр. и бôльше — 60 зр. мѣсячно. Такужь саму плату одержуютъ такожь администраторы приходôвъ. Excurrendo-провизоры одержуютъ ремунерацію, котра маєть означитись ôтъ случаю до случаю, але нѣколи не може перевысшати $^2/_3$ звычайнои платы провизорôвъ.

§. 6. Душстаровникамъ, котрѝ безъ власнои вины сталися неспособôными до службы (Deficienten), маєть вымѣритися пенсія (Ruhegehalt) о 25% высше ôтъ дотеперь одержуванои або пôсля существуючихъ приписôвъ и дотеперѣшныхъ звычаѣвъ обчисленои, єсли они що найменше черезъ 10 лѣтъ були чинными въ душстаровництвѣ. Се доповненье (пенсіи) послѣдує зъ религійныхъ фондôвъ, а єсли тіи не выстарчаютъ, зъ державныхъ фондôвъ.

§. 7. На приходы, котрѝ належатъ до якого монашеского або свѣтского товариства, не маютъ застосованя §§. 1, 3. 5 и 6, якъ довго се товариство маєть достаточнѝ средства, щобы подати своимъ душстаровникамъ ôтповѣдну конгруу, а взглядно минимальну пенсію.

§. 8. Доповненя конгруы и пôдвысшеня пенсій, установленѝ провизорично въ Арт. I. *маютъ вôйти въ житье съ 1-ымъ сѣчнемъ 1882 р.*

§. 9. Переведенье сеи уставы поручаєся министрови просвѣты и вѣроисповѣдань и министрови финансôвъ.

Зъ шемату уложеного въ мысль §. 1. Арт. I выймаю лише уступы дотычащѝ нашого духовеньства.

IV. Для Буковины и Побережа.

	для самост. душстарôвникôвъ	для сотрудникôвъ
1. Въ Трієстѣ . .	1200 зр.	400 зр.
2. Въ Чернôвцяхъ .	1000 „	400 „
3. Въ окрузѣ 2 миль Трієсту и мѣстахъ и мѣсточкахъ съ людностею надъ 300 душь и въ бôльшихъ лѣчебныхъ мѣсцяхъ (Kurorten) . .	700 „	350 „
4. Въ иншихъ мѣсцяхъ	600 „	300 „

V. Для Галичины.

1. Вô Львовѣ и Краковѣ	1000 зр.	400 зр.
2. Въ мѣстахъ съ людностею надъ 10.000 душь	700 „	350 „
3. Въ мѣстахъ и мѣсточкахъ съ людностею надъ 5.000 душь и въ бôльшихъ приходахъ .	600 „	300 „
4. Въ всѣхъ иншихъ мѣсцевостяхъ кромѣ означеныхъ пôдъ 5) .	500 „	300 „
5. Въ поодинокихъ мѣсцевостяхъ, котрѝ маютъ означитися въ порозумѣню съ епископами, где суть незвычайно низькѝ цѣны живности	450 „	250 „

Зъ Тернополя.

(В.) (Концертъ въ користь рускои бурсы.) Где єсть цѣль красна и люде доброи волѣ трудятся, тамъ все муситъ якъ найлѣпше удатися. Доказомъ сего концертъ въ Тернополи, урядженый дня 20 сѣчня (1 л. лютого) с. р. въ користь тернопôльскои рускои бурсы. Удався ôнъ пôдъ кождымъ взглядомъ прекрасно. Що артистична часть выпала прехорошо, се не дивота, божь выступала ту часть хору мужеского зô Львова, пôдъ проводомъ п. Вахнянина и при спôвудѣлѣ знаного подôльского соловейка, п-ѣ Барвѣньскои, а публика була такъ вдоволена, що навѣть Поляки (хотяй лишь украдкомъ) признаютъ, що лѣпшого чогось и желати годѣ. О Русинахъ вжежь нѣчого и не казати; бравамъ и оплескамъ не було кôнця, а не дивота тому; спѣвано рускѝ пѣснѣ рускихъ композиторôвъ, деклямовано по руски, словомъ бувъ се рускій концертъ, тожь мусѣвъ ôнъ плѣнити кождого Русина.

Але и дохôдъ бувъ незвычайный; каса бурсы отримала чистыхъ 176 зр. а єсли саля, где концертъ ôтбувався булабы єще разъ такъ велика, то и дохôдъ бувбы подвôйный, бо много гостей ôтойшло, не дôставши билетôвъ. Отъ и бурсаки нашѝ забезпеченѝ на якійсь часъ ôтъ голоду и холоду, заспѣваютъ честнымъ Русинамъ, що ихъ спомогли, хоть може не такъ красно якъ концертанты, но все таки сердечно: многая лѣта! — Та не о се все намъ ходитъ; мы хочемо лише записати тутъ, що публика складалася переважно зъ Русинôвъ, духовнои и свѣтскои интелигенціи, а и зъ мѣщанъ и селянъ, котрыхъ такожь немало бачилисьмо. Ся обставина єсть великои ваги, бо она доказує, що у насъ єще не придушена любовь до всего, що своє, що на слабый лишь покликъ спѣшатъ вже нашѝ Подоляне, щобы вложити въ жертву хоть остатный шелюгъ на цѣль народну. У насъ на Подôлю, видно, не сягає почутье народне тôлько по кешеню, не єсть оно пустымъ словомъ, що нѣчого не коштує а красно звучитъ, а противно, оказуєся оно дѣломъ, правдивою жертволюбностею.

Доказомъ того, що єсли кто зъ запрошеныхъ не мôгъ на концертъ прибути, звертавъ билеты, а разомъ присылавъ и грошѣ, а знайшлися и такѝ, що платили надвижки надъ належитôсть. Дѣйстно, такій объявъ патріотизму, таке почутье до обовязку взглядомъ свого дѣла, така солидарнôсть може розрадувати кождого Русина!

Єще одно слѣдує тутъ пôднести, а то, що при гармонійнôмъ спѣвѣ концертантôвъ видно було повну гармонію и єднôсть межи слухачами, межи всѣма Русинами. Видно братя Русины, що роздоръ и суперечки межи нами вже втихли, що мы всѣ горнемося радо для пôдпомоги розвою нашои народности, щоразъ бôльше пôзнаємо цѣну нашои народности и всѣ радуємося и приплескуємо, коли бачимо, якъ наша рôдна мова и наша пѣсня красуєся и всѣхъ оживляє.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державна.) Въ палатѣ послôвъ и палатѣ панôвъ австрійскои рады державнон ухвалено двѣ важнѝ рѣчи: палата послôвъ приняла бôльшостею голосôвъ зъ правицѣ уставу о податку и цлѣ ôтъ нафты, а палата панôвъ приняла законъ о ческôмъ университетѣ въ Празѣ. На ухваленю обохъ тыхъ законôвъ правительству дуже богато залежало. Законъ о ческôмъ университетѣ приняла палата панôвъ пôсля внесеня меншости комисіи, т. є. щобы оба университеты ческій и нѣмецкій були нероздѣленѝ, але разомъ, бôльшостею 27 голосôвъ. За внесеньемъ меншости голосувала правиця и центрумъ, всѣ майже достойники церкви (межь иншими и митр. Сембратовичь); за внесеньемъ меншости голосувавъ и гр. Таффе. Бôльшôсть комисіи поставила була въ порозумѣню съ правительствомъ еще одну дуже важну резолюцію, котра жадала, щобы до урядôвъ не приускано студентôвъ, укôнчившихъ ческій университетъ, котрѝ не будутъ знати нѣмецкого языка. При голосованю тая сама бôльшôсть палаты ôткинула тую резолюцію на великій смутокъ централистôвъ. „Neue fr. Presse“ пишучи о результатѣ обрадъ надъ ческимъ университетомъ въ палатѣ панôвъ выразно каже, що ôткиненье резолюціи має далеко важнѣйше значенье, якъ ôткиненье внесеня бôльшости. При голосованю надъ резолюцією гр. Таффе не бувъ присутный. Ôткиненьемъ резолюціи бôльшôсть палаты орекла, що знанье нѣмецкого языка для публичнои службы въ Австріи не єсть необходимымъ вымаганьемъ и зовсѣмъ справедливо, бо коли Нѣмцѣ въ гдеякихъ краяхъ съ мѣшаною народностею славяньскою (якъ въ Чехахъ, Краинѣ) не обовязанѝ знати славяньского языка, такъ само и Чехи не повиннѝ бути обовязанѝ знати языкъ нѣмецкій. Впрочѣмъ ся теорія практикуєся вже ôтъ давна въ Галичинѣ. Пытанье, чи университетъ ческій має бути пôдъ однымъ дахомъ съ нѣмецкимъ, якъ се жадала меншôсть комисіи и якъ ухвалила палата, має велике значенье. Черезъ цѣлковитый роздѣлъ университету ческого ôтъ нѣмецкого ческій не мавбы потрѣбныхъ средствъ науковыхъ, кабинетôвъ, музеѣвъ, библіотеки и т. д., все тое осталобъ було при университетѣ нѣмецкôмъ, а ческій мусѣвбы бувъ ôтъ початку все потрѣбне собѣ набувати. А по справедливости — все таки Чехи маютъ право на науковѝ средства университету, котрый бувъ заложеный въ столици Чехіи и для ческого народу. Бесѣдники зъ стороны ческои въ палатѣ покликувались зовсѣмъ справедливо на свои историчнѝ права до университету. Газеты офиціяльнѝ придаютъ еще ухвалѣ о нерозлучности обохъ университетôвъ политичне значенье. Они повѣдаютъ, що нероздѣльнôсть университетôвъ має на цѣли привернути згоду обохъ народностей, замешкуючихъ Чехію. — Принятье палатою панôвъ закона о ческôмъ университетѣ въ мысль ухвалы палаты послôвъ выкликало середъ ческихъ послôвъ и середъ цѣлого ческого народу велике вдоволенье и незвычайну радôсть. Въ ческихъ газетахъ повно радôстныхъ заявленъ телеграфичныхъ зъ всѣхъ сторôнъ краю. Розумѣеся, що и всѣ Славяне, а въ тôмъ числѣ и Русины, радуются важнымъ здобуткомъ ческого народу. И належалобы желати тôлько, щобы и другѝ славяньскѝ народы Австріи могли такъ успѣшно, якъ на сей разъ Чехи, добитись своихъ правъ.

Въ палатѣ послôвъ — якъ въ горѣ сказано — принято по довгихъ и завзятыхъ дебатахъ правительственне предложенье о податку и цлѣ ôтъ нафты въ всѣхъ трехъ читаняхъ. §. 1 постановляє норму цлову: ôтъ 100 кило netto загранични нафты рафинованои або сырои придатнои до свѣченя безъ рафинованя платится 10 зр.; ôтъ нафты легкои, нерафинованои 2 зр.; ôтъ тяжкои на-пôвъ рафинованои 1 зр. 30 кр.; ôтъ ропы 1 зр. 10 кр. съ выняткомъ румуньскои, за

жено вразъ съ покôйною въ могилу, то тымъ здѣлавъ бы я бôльше, якъ всякѝ мои власнѝ труды.“ Такъ высоко ставивъ ôнъ лагôдный и повный любви судъ своеи жѣнки понадъ выслѣдки свого власного, поважного мысленя.

Якужь рôжницю бачимо, коли порôвнаємо душевный розвôй дѣвчины съ розвоємъ хлопця?

Выймѣтъ зъ исторіи розвою доростаючого хлопця добу героичныхъ идеалôвъ, продовжѣтъ троха лѣта дитиннѝ, а ôттакъ представте собѣ перехôдъ дѣвчины въ добу романтичныхъ идеалôвъ, перехôдъ дѣвчины-дитины тôлько съ троха яснѣйшимъ судомъ, — такъ будете мати исторію розвою дѣвчины. Тому то выдаєся менѣ блудомъ, вводити дѣвчата въ науку клясичныхъ языкôвъ, якъ се вже й въ Вѣдни новѣйшими часами стало модою. Що може дѣвчинѣ подати гимназія? Гимназія основуєся на розвою героичныхъ идеалôвъ, що зовсѣмъ чужѝ цѣлому душевному направленю дѣвчины.

Тому то рѣшучо ганю се новѣйше розпорядженье россійского правительства, котре, якъ менѣ говорено, завело латиньскѝ школы (гимназіи) для дѣвчатъ. Дѣвчинѣ треба подати зовсѣмъ щось иншого: добôрнѝ найкрасшѝ взôрцѣ новочасныхъ литературъ, музику, змыслъ для штуки, однымъ словомъ „змыслъ для красы“. Все, що може украсити, обогатити, улагодити и ублагороднити чувство, то треба подати дѣвчинѣ.

Та на першôмъ мѣсци и тутъ останеся — мати. Она надає печать и знамя цѣлому душевному и чувственному направленю дѣвчины, що жіє и выростає пôдъ ея опѣкою и охороною, и я признаюсь, що єще рѣдко де вычитавъ я въ однôмъ короткôмъ реченю стôлько свѣтовои мудрости, якъ въ слѣдуючôмъ, вынятôмъ зъ однои старои англійскои книжки: „Хочешь найти собѣ добру жѣнку, глядай дочки доброи матери“.

Такъ мы дôйшли до сеи хвилѣ того выбору; съ сею хвилею не тôлько кôнчится выхованье молодѣжи, але й самѝ родичѣ чуютъ, що дôйшли до вершка свого житя, и що теперь починаютъ сходити у дôлъ.

Въ нѣмецкôй литературѣ єсть одна мала цѣнна перла, похвальна бесѣда старенького Іоана Гримм'а на „Старôсть“, похвальна бесѣда старця о старости. Ôнъ пригадує слова, якихъ передъ майже шѣстьсотъ лѣтами уживъ поетъ Гуго Тримбургъ, що порôвнавъ старôсть съ пчолою, утомленою, обтяженою медомъ, що передъ дощемъ втѣкає до дому.

И вамъ всѣмъ, старымъ и молодымъ, — всѣмъ бажаю дожити тои хвилѣ, щобъ вы могли прирôвнати себе до такои спрацёванои пчолы, и щобъ рядомъ съ вдячностею, яку вы чуєте для вашихъ родичѣвъ, станула щира и рôвно велика вдячнôсть вашихъ дѣтей для васъ.

котру маєсь оплачувати лишь 68 кр. Ухвалено дальше податокъ на краєву нафту — и въ загалѣ принято цѣлу уставу въ всѣхъ трехъ читанихъ 155 голосами (правицѣ) противъ 133 (лѣвицѣ). Руски послы не брали участи въ голосованю. По принятю уставы нафтовои ухвалено резолюцію комисіи, взываючу правительство, щобы о податковано свѣтло газове. Референтъ комисіи выразно сказавъ: Коли податокъ ôтъ нафты буде мусѣвъ поносити найубожшій зарôбникъ, то справедливôсть жадає, щобы и бôльше заможна верства жителѣвъ платила податокъ ôтъ освѣтленя газового. — На тôмже засѣданю ôтповѣдавъ гр. Таффе на интерпеляцію пос. Клира въ справѣ минувшорôчныхъ бíятикъ Чехôвъ и Нѣмцѣвъ въ Кухельбадѣ и Празѣ, чи, якъ п. Клиръ сказавъ, въ справѣ „нападу Чехôвъ на Нѣмцѣвъ“. Гр. Таффе на пôдставѣ урядовыхъ справоздань выказавъ безосновнôсть закидôвъ, починеныхъ въ интерпеляціи. Пôдъ конець засѣданя ôтбулось перше читанье внесеня пос. Фридмана о опѣцѣ правнôй для обывателѣвъ державы противъ дневникарству. П. Фридманъ жадає, щобы кождый, о кôмъ въ газетѣ була мова, мавъ право присилувати газету не лишь спростовати факты (якъ се єсть теперь), але такожь принимати полемичнѝ ôтповѣди. Палата значною бôльшостею ухвалила ôтослати внесенье п. Фридмана до комисіи.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Дня 9 лютого розпочали вже австрійскѝ войска правдиву воєнну операцію въ Кривошіи. Войско выйшло зъ Ризано и при спôвдѣланю трехъ военныхъ кораблѣвъ заняло по короткôй битвѣ Леденицу. Єсть надѣя, що Кривошія буде небавомъ очищена зъ повстанцѣвъ. Не такъ дѣлегке дѣло съ Герцеговиною. Въ Герцеговинѣ еще не зачались властивѝ операціи военнѝ, бо, якъ пише Neue fr. Presse, зъ причины розширившогося повстаня показалась потреба змѣнити попереднѝ диспозиціи операційнѝ, черезъ що, розумѣесь, опôзнилось розпочатье акціи. Мимо того однакожь австрійскѝ войска вже кôлька разôвъ предпринимали тутъ експедиціи офензивного характеру. Въ першôмъ рядѣ треба пригадати експедицію полковника Готце, котрый при кôнци сѣчня вырушивъ вже зъ Сераєва черезъ долину Железницку, сточивъ битву съ повстанцями на горѣ Рогой и мавъ намѣренье вытиснути ихъ зъ Крамны. Готце не довершивъ свого намѣру длятого, бо повстанцѣ загрозили були Фочи, — а запяти Фочу могли легко за-для малои залоги въ тôмъ мѣстѣ. Готце отже вернувся, щобъ обороняти Фочу. По многихъ стычкахъ повстанцѣ цофнулись ôтъ Фочи къ границѣ чорногорскôй. Дня 3 лютого прибувъ до Фочи генералъ-майоръ Обадичь и обнявъ команду надъ бригадою полковника Готце и скрѣпленою залогою Фочи. Ôтъ 3 до 5 лютого предпринимавъ ген. Обадичь екскурзіи противъ повстанцѣвъ; повстанцѣ вправдѣ мали значнѝ страты, але остаточно войска не могли имъ нѣчого зробити, бо они хоронились на територію чорногорску. Въ загалѣ повстанцѣ маютъ тую користь (якои нашѝ войска не маютъ), що они можутъ хоронитись на територію чорногорску, — для нихъ не существує межинародне право, обовязуюче войска австрійскѝ. И зъ тои то причины околицѣ Фочи, Гацка, Бѣлека и Корита не можутъ бути очищенѝ зъ повстанцѣвъ помимо такъ многихъ вже битвъ и стычокъ; повстанцѣ перейдутъ границю, а за якійсь часъ зновъ зъявляются и непокоятъ ôтдѣлы войска.

Понизше подаємъ послѣднѝ урядовѝ справозданя зъ поля битвы:

Генеральна команда въ Сераєвѣ доноситъ пôдъ днемъ 9 лютого: Загôрье, а властиво цѣлу долину надъ горѣш. Нарентою все еще треба уважати головнымъ пристановищемъ повстанцѣвъ. Особенну увагу звертаютъ на себе тутъ двѣ групы пôдъ начальствомъ Тунгуса и Салькофорта, числячѝ разомъ около 2000 людей, розложеныхъ пôдъ Ганзимьемъ, Главатичевомъ и Бѣлемичемъ съ головною силою (1200 людей) пôдъ Улокомъ. Ôтдѣлъ Ковачевича, числячій 500—600 людей и оперуючій дотеперь въ направленю Фочи, дôстає ôтъ часу до часу помôчь въ людяхъ. Ôтдѣлъ повстанцѣвъ на горѣ Креблинѣ, котрый числитъ 200—300 людей, дôстає помôчь зъ околицѣ Фочи.

Генералъ Іовановичь доноситъ пôдъ датою 7 лютого: 300—400 повстанцѣвъ, здаєсь, пôдъ начальствомъ Тунгуза, обсадили выжину Зимье. Генеральна команда выдала ôтповѣднѝ розказы. Дальше почали показуватись ôтдѣлы повстанчѝ пôдъ Гацкомъ, Коритомъ, Планою, Фатницою. Дня 7 лютого рано австрійскѝ войска заняли Леденицу, дôставшись впередъ на выжину Убалацъ-Велесело. Маринарка военна допомогла заняти Леденицу. Въ битвахъ пôдъ Леденицею и на Убалацъ бились: баталіонъ польныхъ стрѣльцѣвъ Nr. 3 и полкъ пѣхоты Nr. 14. Страты були: въ баталіонѣ стрѣльцѣвъ: згинувъ одинъ фельдфебель, два вояки тяжко раненѝ а легко раненѝ: капитанъ Пухлеръ и 5 воякôвъ; въ 14 полку пѣхоты: згинувъ одинъ воякъ; раненѝ: пôдполковникъ Винтерницъ, 1 капраль, 1 фрайтеръ и 4 вояки. (Такъ 3 баталіонъ стрѣльцѣвъ, якъ и 14 полкъ пѣхоты зложенѝ зъ Нѣмцѣвъ.) Пôдъ датою 10 лютого доноситъ ген. Іовановичь зъ Катаро: Сегодня осмотривъ я Леденицу и зарядивъ тревалу обсаду такъ самои Леденицы якъ и позицій пôдъ Гребецемъ, Убалацемъ и Ороговацемъ, котрѝ вчера зôстали щасливо занятѝ нашими войсками. Зъ Невесинье доносятъ, що пôдъ Яленою пôдчасъ патрольованя забитый 1 воякъ зъ 71 полку пѣхоты.

Генеральна команда въ Сераєвѣ доноситъ пôдъ днемъ 11 лютого, вечеромъ. Для зрекогносковання терену выслано дня 9 лютого зъ Фочи два баталіоны войска съ 2 канонами. На другій день була битва съ 200—300 повстанцями межи Диничичемъ а Буданомъ. Страта войска: 3 вояки раненѝ. — Друга колюмна войска вымашерувала того самого дня зъ Брусны до Чайницѣ на Слатину и Іосаръ. О год. 4 пополудни войско прибуло до Чайницѣ. Повстанцѣ стояли въ долинѣ на Железницею высшою и въ ночи зъ 9 на 10-го скрѣпились новыми силами. Дня 10-го о год. 6½ рано зôйшли зъ гôръ до Тирновы сильнѝ банды повстанцѣвъ. Противъ нихъ выйшовъ 1 баталіонъ 51 полку пѣхаты и 1 компанія 62 полку. Вывязалась кôлькогодинна битва; повстанцѣ утекли до Тресковица-Планина. Страты: по сторонѣ войска: убитый 1 пôдофицеръ, тяжко раненѝ 4 вояки. Войско дуже добре билось. Повстанцѣ стратили 20 забитыхъ, и забрали съ собою найменше 40 раненыхъ.

Фмп. Чикосъ, войсковый командатъ въ Зарѣ, зôставъ спенсіонованый. Причиною було непорозумѣнье Чикоса съ ген. Іовановичемъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Офиціозный Journal de St. Petersbourg заявляє, що звѣстна бесѣда ген. Скобелева, выголошена въ роковины побѣды пôдъ Геокъ-Тепе, мала часто личный характеръ и не могла дати поводу до якихъ небудь офиціяльныхъ выяснень. Всѣ отже газетнѝ вѣсти о дипломатичныхъ интерпеляціяхъ зъ стороны Австріи и Нѣмеччины суть выдуманѝ. — Що бесѣда ген. Скобелева була чисто личнымъ выразомъ, а не якимъ урядовымъ, ствержено урядово въ парляментѣ англійскôмъ. На интерпеляцію въ тôмъ дѣлѣ ôтповѣвъ Дильке, що ген. Скобелевъ не мавъ нѣякого уряду въ хвили, коли выголосивъ свою бесѣду; впрочѣмъ россійскій амбасадоръ въ Лондонѣ кн. Лобановъ поинформовавъ лорда Гранвиля, що россійске правительство зовсѣмъ не годится съ поглядами ген. Скобелева.

Университетъ въ Харковѣ замкнено минувшого тыждня зъ причины непорядкôвъ межи студентами. Якого рода були сѝ непорядки, доси еще у насъ не звѣстно.

Въ справѣ жидôвскôй въ Россіи подали „Правительственный Вѣстникъ“ и „Journal de St. Petersb.“ слѣдуюче урядове заявленье: „Вѣсти, що Англія має вступитись за жидами у россійского правительства, не потребуютъ навѣть запереченя. Але позаякъ такѝ вѣсти можутъ выкликати новѝ розрухи межи жидами а масами населеня, то мы подамо правдивый станъ дѣла. Жидôвске пытанье єсть дѣломъ внутрѣшнымъ Россіи и она не допуститъ нѣякого вмѣшуваня або радъ другихъ державъ, въ якôй бы они формѣ нѣ були. Нарушенье межинародныхъ звычаѣвъ не може бути допущене въ сѣмъ дѣлѣ тымъ бôльше, що черезъ тое выкликалось бы еще бôльше невдоволенье и огорченье масъ противъ жидôвъ, и жидамъ еще пошкодилобъ. Мѣры, якѝ правительство предприняло противъ розрухôвъ жидôвскихъ зовсѣмъ не були легкѝ. На Украинѣ арештовано за розрухи 3675 людей, а зъ тыхъ укарано 2359. Въ Варшавѣ увязнено 3151 людей а зъ тыхъ 2302 маютъ бути судово каранѝ. Правительство шукає средствъ и можности тіи розрухи разъ на завсѣгды устоpонити. Теперь власне радитъ надъ тымъ окремый комитетъ, заименованый правительствомъ. И коли результаты маютъ бути добрѝ, то передовсѣмъ справа не повинна бути затроювана заграничными вплывами и фалшивыми поголосками“.

Въ Петербурзѣ загально недоумѣваютъ, длячого Австрія не именує амбасадора на мѣсце гр. Кальноки, и то въ порѣ, коли Австрія потребує порозумѣня съ Россіею въ справѣ вôйны на полудни.

Либеральный дневникъ въ Петербурзѣ „Порядокъ“ почавшій выходити минувшого року пôдъ редакцією проф. Стасюлевича, а завѣшеный недавно на 1½ мѣсяця, заявивъ, що вже сего року не буде бôльше выходити. „Голосъ“ пишучи о упадку „Порядка“ каже, що причиною упадку того поважного дневника єсть пануюче теперь въ Россіи направленье консервативне.

Зъ Петербурга доносятъ о гдеякихъ найновѣйшихъ улекшеняхъ правительственныхъ для сектантôвъ. И такъ сектантъ Адріянъ Пушкинъ, котрый 15 лѣтъ бувъ заточеный въ монастыри Соловецкôмъ въ губ. Архангельскôй, зôставъ выпущеный на волю, якъ кажутъ, за вставленьемъ генералъ-губернатора Баранова. Такожь отворено въ Ростовѣ надъ Дономъ церковь старовѣрцѣвъ, котра черезъ 28 лѣтъ була урядово замкнена.

Англія. Въ палатѣ низшôй парляменту англійского ôтповѣдавъ Глядстонъ дня 10 лютого на интерпеляцію посла Симона въ справѣ переслѣдованя жидôвъ въ Россіи. Глядстонъ заявивъ, що кабинетъ має справозданя конзулярнѣ о переслѣдованю жидôвъ, котре обуряє кождого чоловѣка, але яко справа внутрѣшна державы не можо бути предметомъ урядовои кореспонденціи межи кабинетами. Можливѝ суть тôлько пріязнѝ представленя при случайности; иншѝ кроки радше зашкодилибъ, нѣжь помогли.

Франція. Россійскій емигрантъ Лавровъ, котрый ôтъ кôлькохъ лѣтъ сидѣвъ въ Парижи и займався головно працями литературными и публицистичными, дôставъ наказъ вынестися зъ Франціи. Причиною єго выгнаня була выдана нимъ ôтозва збираня въ Европѣ складокъ на потерпѣвшихъ нигилистôвъ въ Россіи. На ôтозвѣ була пôдписана побôчь Лаврова також Вѣра Засуличь въ имени комитету „Червоного креста“ россійскои революційнои партіи. Выгнанье Лаврова зъ Франціи обôйшло французскихъ радикалôвъ. Президентъ кабинету Фрейсине, интерпельованый посломъ-радикаломъ Таляндіе, заявивъ, що выгнанье Лаврова було вже рѣшене кабинетомъ Гамбеты. При случаю додавъ Фрейсине, що ôнъ намѣряє змѣнити законъ зъ р. 1849 о выганяню чужоземцѣвъ въ той спôсôбъ, щобы чужоземцѣ могли бути выганянѝ зъ краю лишь по наступившôмъ засудѣ судовôмъ. Такужь саму вѣсть подає и дневникъ „France“.

НОВИНКИ.

— **Впр. митрополитъ Іосифъ** бувъ дня 1 (13) с. м. у Цѣсаря на довшôй авдіенціи. Кромѣ того були на авдіенціи: намѣстникъ гр. Потоцкій, маршалъ Зыбликевичь и бурмистръ Львова дръ Гноиньскій.

— **Ревизіи и увязненя.** На реквезицію львôвского ц. к. суду карного увязнила вѣденьска полиція, якъ звѣщає Gazeta Lwowska, п. Володимира Наумовича, слухача философіи въ Вѣдни, сына о. Ивана Наумовича. Рада суду краєвого не увзгляднила рекурсу увязненыхъ противъ ухвалы слѣдчого судіѣ, котрою заряджено задержати ихъ дальше въ слѣдчôй вязници.

— **Домова ревизія** ôтбулася дня 27 сѣчня с. р. въ Козарахъ, Збараского повѣту, у господаря Тимка Кирилюка. При переведеню ревизіи бувъ присутный самъ ц. к. Староста Збараскій. Выслѣдокъ ревизіи бувъ такій, що у Т. Кирилюка забрано два Ч-ла „Науки“ и якійсь старый календарь.

— **О ревизіяхъ и увязненяхъ селянъ Гнилицкихъ** пишутъ намъ: Въ саму недѣлю дня 5 с. м. ранкомъ приѣхавъ ц. к. Староста зъ Збаража до Гниличокъ въ асистенціи одинацяти жандармôвъ. Насамперед зроблено домову ревизію у господаря Тимка Башевского, однакожь нѣчого не знайдено, що моглобы бути придатне для карного слѣдства. Ôттакъ увязнено пять вже звѣстныхъ Читателямъ „Дѣла“ селянъ, котрѝ мимоходомъ сказавши належатъ до найзнатнѣйшихъ Гнилицкихъ господарѣвъ, и ôтставлено ихъ пôдъ конвоемъ жандармôвъ до двôрця желѣзницѣ, зъ ôтки повезено ихъ до Львова. Увязненье и перевезенье тыхъ селянъ ôтбулося въ пору, коли люде йшли до церкви на богослуженье и, якъ легко зрозумѣти, вызвало певне занепокоенье межи ними, божь незнана була имъ причина и цѣль сего увязненя.

— **Комендеруючимъ въ Галичинѣ на мѣсце генерала кн. Виртемберга**, котрый має бути перенесеный до Праги, буде правдоподôбно именованый генер. Бинертъ зъ Кракова.

— **Пригадуємъ**, що часъ предплаты на „Мертвѝ душѣ“ Гоголя скôнчився вже съ днемъ 1 (13) лютого с. р. Теперь можна буде набути сю книжку лише по цѣнѣ книгарскôй, значно высшôй.

— **Въ семинаріяхъ учительскихъ** наказало министерство просвѣты учити якъ найточнѣйше спѣву.

— **Дѣйстными учителями народными** именованѝ: Ст. Ямбаркъ въ Рышовѣ, Т. Кльоска въ Баховицяхъ, Ж. Верновскій въ Грембовѣ, Ст. Чая въ Фридриховицяхъ, В. Шинель въ Дорнбаху, дальше Іос. Грекова въ Винникахъ и Вил. Штангербергъ въ Креховичахъ.

— **Перше засѣданье центр. Выдѣлу товариства „Просвѣта“** ôтбулося дня 7 а друге дня 11 л. с. м. пôдъ проводомъ головы дра Ом. Огоновского. На засѣданяхъ тыхъ уконституовався выдѣлъ въ сей спôсôбъ, що заступникомъ головы выбрано п. Ю. Романчука, завѣдателемъ канцеляріи и секретаремъ п. В. Тысовского, економомъ п. В. Шухевича, касіэромъ п. Петра Огоновского, контролёромъ п. К. Устыяновича а библіотекаремъ п. В. Бѣлецкого. Дальше покликано до выдѣлу зъ помѣжь заступникôвъ на мѣсце п. Медвецкого, котрый зрѣкся выбору, о. Городецкого. Принято до вѣдомости справоздане филіи тернопôльскои за 1881 рôкъ, и допись ôтъ филіи золочѣвскои. Выбрано комитетъ, котрый въ порозумѣню съ иншими товариствами рускими має занятися устроенъемъ вечера въ память Т. Шевченка; обговорювано справу выдавництва книжочокъ и принято 26 новыхъ членôвъ. Въ кôнци прочитано рескриптъ ц. к. Намѣстництва, въ котрôмъ тоєжь звѣщає, що наданье стипендіи бл. п. Франца Фронца Петрови Лучечцѣ, ученикови III-ои кл. гимн. въ Перемышли, пріймає до вѣдомости.

— **Акад. товариство „Дружный Лихвярь“** устроило дня 10 л. с. м. въ кôмнатахъ „Рускои Бесѣды“ вечерницѣ, на котрѝ зôбрались численно такъ члены-академики якъ и старшѝ Русины. Вечерницѣ ôткрывъ тов. Ил. Грабовичь короткою промовою, въ котрôй зъ однои стороны вказувавъ сей вечерь яко примѣръ до заохоты и працѣ на поли власного образованя и трудôвъ на рôднôй нивѣ, а зъ другои просивъ старшихъ о щиру симпатію и пôдмогу въ всѣхъ подвигахъ академичнои молодежи. Ôттакъ ôтспѣвавъ хоръ академикôвъ хорошо: „Чомъ красна Буковино?“ по чѣмъ слѣдувавъ удачно зладженый и симпатично принятый ôтчитъ тов. Яр. Романчука: „Чорна Рада П. Кулѣша — критично-историчне поясненье“. По ôтчитѣ ôтспѣвавъ зновъ хоръ гарну композицію Вахнянина: „Чи я въ лузѣ не калина була?“ и Лавровского: „Нѣмъ ся выкотитъ утренне сонце“, а по сѣмъ ôтдеклямувавъ тов. Грабовичь гарный стихъ власного утвору. На закôнченье ôтспѣвавъ хоръ красну пѣсню: „Широкій лугъ, глубокій яръ“. Вся присутна публика була дуже вдоволена сими вечерницями, объявляючи се голосними оплесками. Надѣємось, що товариство „Дружный Лихвярь“ не залишитъ и на дальше устроювати такѝ вечерницѣ, котрѝ много можутъ причинитися до розбудженя духа мѣжь академиками и до розвеселеня вечера.

— **Нова руска читальня въ селѣ Новиця калуского повѣту** заснована стараньемъ о. Матѣева мѣсц. свящ. и п. Іосифа Порембарского и п-нѣ Маріи Соколовскои Петрушевичь. Доси вписалося до читальнѣ 55 членôвъ. Але кожде дѣло добре на початку має своихъ противникôвъ, такъ и ту безъ нихъ не обôйшлося. Такими противниками читальнѣ являются у насъ вороги тверезости и просвѣты, якѝ у насъ еще, жаль сказати, не перевелися зовсѣмъ. Они то ставлятъ намъ еще всякѝ перепоны, але маємо надѣю, що не тôлько не спинятъ нашого доброго замѣру, але й самѝ съ часомъ побачивши моральну хосенностъ читальнѣ пристанутъ до насъ. Тожь ôтзываємось до нихъ братнымъ словомъ, щобъ залишили свои манôвцѣ а звернулись на праведну дорогу.

— **Рускій народній читальнѣ** основано недавно въ Букачôвцяхъ и Бовшôвци.

— **За взôрцевѝ пасѣки**, заведенѝ селянами або учителями народными, розписує комитетъ галицкого товариства господарского конкурсъ на 4 надгороды по 15 зр., зъ фонду, удѣленого минестерствомъ рôльництва на пôднесенье пчôльництва. Условія: 1) убѣгатися можутъ лише селяне або учителѣ народнѝ; 2) уліѣ маютъ бути конструкціи поправнои, придатнѝ до якъ найбôльшого засобу меду безъ нараженя пчôлъ на згубу; 3) выказати вѣрно: а) коли пасѣка заведена, б) єи степенный взрôстъ и теперѣшный станъ и в) що пасѣка при такôмъ веденю дає въ околицѣ найвысшій можливый дохôдъ. Поданя належитъ вносити посредствомъ ôтдѣлôвъ товариства господарского, а где не булобы такихъ, то посредствомъ радъ повѣтовыхъ до комитету ц. к. товариства господарского галицкого, найдовше до кôнця мая с. р.

— **Зборы жидôвскихъ рабинôвъ** розпочалися вчера во Львовѣ въ приватнôй божници при ул. Старозаконнôй. На тѝ зборы має зъѣхатись 140 рабинôвъ зъ рôжныхъ околиць. Жидôвска рада вѣроисповѣданя ухвалила однакъ не брати участи въ тыхъ зборахъ и зъ горы протестувати противъ всякихъ ухвалъ тыхъ зборôвъ.

— **Зараза на худобу** появилась въ Ляшковѣ въ пов. бродскôмъ, а выгасла вже въ Новаєчинѣ и Суховоли тогоже повѣту.

— **На одну стипендію** зъ фундаціи о. Мих. Бѣлецкого въ сумѣ 80 зр. розписує Намѣстництво конкурсъ съ речинцемъ до кôнця лютого с. р. Убѣгатися можутъ ученики чотырехъ низшихъ клясъ гимназіяльныхъ, ученики семинарій учительскихъ, якъ також слухачѣ политехники. Кандидаты маютъ выказатись, що походятъ зъ мѣста Городка, суть гр. к. обряду, не маютъ средствъ до удержаня и що успѣваютъ въ наукахъ.

— **Львôвскій трибуналъ карный** на пôдставѣ вердикту судіѣвъ присяжныхъ засудивъ Григорія Лаготу на 7-лѣтну вязницю за пôдпаленье корчмы при дорозѣ ведучôй до Бôбрки. Корчма тая була власностею громады мѣста Львова, а замешкана черезъ Янкля Альнера.

— **ОО. Єзуиты** ôтбуваютъ теперь великѝ мисіи въ Збараскôмъ повѣтѣ и на цѣлôмъ пограничу. До Гниличокъ зъѣхали оо. Єзуиты въ ту саму недѣлю, якъ увязнено и вывезено селянъ. Чи не булобы порадно, щобы оо. Єзуиты липили тѝ мисіи рускому духовеньству, а не выкликали непотрѣбно затревоженя. Сполученье религійнои мисіи съ судовымъ слѣдствомъ не може ачейже бути користнымъ для религіи. Мимо волѣ легко такимъ способомъ вызвати непорозумѣня, а навѣть розъярене, а вина буде потому складатись зновъ на кого иншого.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ громадѣ Антонôвъ въ пов. чорткôвскôмъ 50 зр. запомоги на будову церкви, а громадѣ Воля рунихова въ пов. лискôмъ 50 зр. запомоги на внутренне устроенье церкви. — Въ Бережанахъ буде выходити ôтъ 1 л. марта с. р. польска газетка двотыжднева п. н. „Правда“ (?).—Въ Римѣ ôтбудеся сего року всесвѣтный конгресъ литератôвъ.

Вѣсти епархіальнѝ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту одержавъ о. Ген. Ильницкій зъ Волошиновои на капелянію въ Унятычахъ дек. дрогобыцкого.

Каноничну институцію одержавъ о. Ген. Поляньскій зъ Острова на парохію въ Телешници дек. затварницкого.

Сотрудничества одержали: оо. Ил. Олексинъ зъ Токарнѣ въ Островѣ дек. перемыского и Г. Махникъ зъ Камѣнки лѣснои въ Постоловѣ дек. лѣского.

Личный додатокъ зъ *фонду религійного* въ сумѣ 100 зр. на дальшѝ три лѣта одержавъ о. І. Павловскій, нарохъ въ Башни дек. любачѣвского.

Укôнченѝ теольоги-кандидаты клирикальнѝ, ожидаючѝ рукоположеня въ священики, маютъ явитись въ цѣли одержаня тогожь рукоположеня въ канцеляріи еписк. консисторіи дня 7 марта с. р. до передвступного испыту.

Въ цѣли принятя въ дôмъ пресвитеріяльный маютъ кандидаты передъ днемъ 7 марта с. р. внести въ консисторію дотычнѝ поданя, заосмотренѝ свѣдоцтвами: 1) крещеня, 2) укôнченыхъ наукъ теольогичныхъ, 3) моральности, 4) слюбу, 5) убожества, затвердженого ц. к. староствомъ.

ПОСМЕРТНѝ ВѢСТИ.

✝ **О. Іоанъ Илевичь**, приходникъ въ Мшанѣ, другій вицедеканъ городецкого деканата, упокоився въ 56-ômъ роцѣ житя, а въ 31-ômъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

† **О. Димитрій Рожеєвскій,** приходникъ въ Глѣбовичахъ великихъ дек. бобрецкого еп. львôвскои, упокоився въ 67-ômъ роцѣ житя, а въ 34-ômъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

— **Товариство „Академическій Кружокъ“** ôтбуло сеи недѣлѣ надзвычайнѣ зборы загальнѣ, на котрыхъ сего разу були присутнѣ представителѣ академичного сенату, именно ректоръ дръ Пентакъ и деканъ дръ Из. Шараневичъ. По укôнченю дебаты надъ гдеякими внѣшными справами товариства забравъ одинъ членъ-академикъ голосъ о недавнôй полиційно-судовôй ревизіи въ „Акад. Кружку“ и о увязненю касіера товариства п. Лаголы. Але комисарь правительственный п. Соболякъ перервавъ тую бесѣду съ замѣтомъ, що она має занадто яскраву цѣху политичну. Тогды озвався до зôбраныхъ деканъ дръ Из. Шараневичъ, заявивши на вступѣ, що ôнъ промовляє въ троякôмъ характерѣ: яко представитель власти академичнои, яко професоръ исторіи австрійскои и яко доцентъ исторіи рускои. Въ имени власти академичнои сказавъ дръ Шараневичъ, що власть академична жадає ôтъ слухачѣвъ университету повинованя ся законамъ университетскимъ и що съ правдивою радостею пріймає до вѣдомости своєи заявленье членôвъ „Кружка“, що они въ нѣчѣмъ закона не переступили. Однакъ поручає членамъ товариства, щобы ôтхилялись ôтъ всякои политичнои справы, а занимались лише наукою, бо се єдина цѣль слухачѣвъ такъ высокого заведеня. Яко професоръ исторіи австрійскои взыває дръ Шараневичъ членôвъ „Акад. Кружка“ до льояльности и вдячности Габсбургскому Дому и до того, щобы всѣ стали добрыми сынами державы. Яко доцентъ исторіи рускои радитъ дръ Шараневичъ съ батькôвскимъ чувствомъ, щобы товариство звернулось на дорогу щиро-народного житя, щобы уживало такого языка, якій вынесло зъ пôдъ рôднои стрѣхи. Се зовсѣмъ похвально, учитися другого языка и литературъ, але предсѣ рѣчь ясна, що треба перше образувати себе въ рôднômъ языцѣ, въ языцѣ такôмъ, якимъ говоритъ нашъ галицко-рускій народъ, якимъ подаются науки въ народныхъ и середныхъ школахъ и на рускихъ катедрахъ нашого университету. — По сѣй бесѣдѣ нашого иного заслуженого историка выражено єму голосно загальну подяку.

Обвѣщенье.

Дня 14 (26) лютого с. р. ôтбудутся загальнѣ зборы руского акад. товариства „Дружный Лихвярь“ на университетѣ о 3 годинѣ зъ полудня.

Позаякъ на порядку дневнômъ буде важна справа що до змѣны дотеперѣшныхъ статутôвъ товариства, тожь просится П. Т. членôвъ-товаришвъ о якъ найчисленнѣйшу участь.

Во Львовѣ, дня 2 (14) лютого 1882. — Ôтъ Выдѣлу тов. „Дружного Лихвяра“.

Вол. Коцовскій, голова. *Д. Партыцкій,* секретарь.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Будову вицинальнои желѣзницѣ зъ Ярослава до Сокаля** обняла вже дефинитивно желѣзница Кароля Людвика.

— **На вѣденьскій торгъ рѣзьнои худобы** пригнано дня 1 (13) с. м. 2.910 штукъ волôвъ мѣжь тыми 220 галицкихъ, 1.657 угорскихъ, 1.033 нѣмецкихъ. Цѣны спали о 1·25 зр., а именно плачено: галицкѣ волы по 53 до 56·50 зр., угорскѣ по 51.50 до 58 зр., найлучшѣ волы по 60 зр., коровы по 49 до 54 зр., бугаѣ по 48 до 51 зр., — за 100 клгр. м. в.

Зъ державного трибуналу.

Вѣдень 20 сѣчня 1882.

(*Дальше.*)

Дальше говоривъ п. Б-кій такъ: Ктожь єсть тымъ управненымъ? „Выс. министерство ôтмовляє менѣ права выступати съ такою жалобою передъ державнымъ трибуналомъ, а то на тôй пôдставѣ, що заказъ ц. к. Намѣстництва не бувъ выданый до моєи особы, але до комитету на руки крыл. Павликова, що ц. к. Намѣстництво мало дѣло лише съ тымъ комитетомъ, а не зô мною, що дальше комитетъ принявъ сей заказъ и зовсѣмъ не ремонструвавъ противъ него, отже згодився тымъ на сей заказъ, а моею рѣчею було або пôддатися сему заказови, або ôтступити ôтъ ôтчиту. Съ тыми выводами не можу погодитись. Арт. 3 буква в) основного закона зъ 21 грудня 1867 Ч. 143 Д. з. д. признає кождому горожанинови право вносити жалобу передъ державный трибуналъ задля нарушеня запорученого конституцією политичного права. Я вже выказавъ попередно, що тутъ єсть объективно сконстатоване и доказане таке нарушенье права свобôдного высказу свого мнѣнія словомъ, запорученого Арт. XIII основ. закона зъ 21 грудня 1867 Ч. 142 Д. з. д. Не пôдлягає дальше найменшому сомнѣнію, що тутъ нарушено именно моє право, бо я бувъ тымъ, що уложивъ и печатно обвѣстивъ сей ôтчитъ, я мавъ єго выголосити прилюдно, я мавъ высказати мою гадку, моє мнѣніе, и я не говоривъ въ тôмъ ôтчитѣ въ нѣчiѣмъ чужôмъ имени, анѣ въ имени комитету, анѣ въ имени єго предсѣдателя, але въ моимъ власнôмъ имени и я одинъ ôтповѣдаю за цѣлôсть и содержанье, за кожде слово мого ôтчиту. А скоро менѣ неправно заборонено высказати мои гадки, мôй судъ, моє мнѣніе, то передовсѣмъ я, а не кто иншій маю право жалитися зъ тои причины передъ выс. трибуналомъ державнымъ, а то на пôдставѣ Арт. 3. в) згаданого закона зъ 21 грудня 1867. — Дальше покликаєся министерство на то, що оно ôткинуло мôй рекурсъ противъ заказови именно зъ тои причины, що не уважало мене за управненого вносити сей рекурсъ. На се мушу однакожь замѣтити, що єсть се доперва теперь, по вынесеню справы передъ выс. трибуналъ, выдобуте мотивованье a posteriori, а що въ ôтмовнômъ рескриптѣ министерства на мôй рекурсъ нема нѣ одного слова, указуючого на такій мотивъ, противно, сказано тамже, що выс. министерство потверджає выданый заказъ ц. к. Намѣстництва, отже тымъ самымъ входитъ вже in meritum rei, чого не повинно було робити, єсли дѣйстно уважало мене неуправненымъ вносити сей рекурсъ. Впрочѣмъ припустѣмъ, щобы аргументація обороны выс. министерства була справедлива; тогды пытаюся, ктожь єсть управненый тутъ вносити жалобу заддя сего заказу? Чи комитетъ чи єго предсѣдатель. Анѣ комитетъ, анѣ єго предсѣдатель зовсѣмъ не мали замѣру и волѣ высказувати свою гадку, своє мнѣніе въ згаданôмъ ôтчитѣ; сей ôтчитъ зовсѣмъ не тычивъ комитету и комитетъ не бувъ выбраный задля сего ôтчиту, ônъ єго не укладавъ, анѣ не контролювавъ, анѣ вважавъ єго выразомъ свого якого то зборового мнѣнія. Іосифиньскій комитетъ бувъ выбраный задля зовсѣмъ иншихъ причинъ и справъ а не задля ôтчиту. Єслибы отже не я але комитетъ або єго предсѣдатель выступавъ тутъ съ жалобою задля згаданого заказу, тогды дуже легко догадатись, що выс. министерство ужилобы зовсѣмъ противнои аргументаціи ôтъ тои, яку нынѣ пôднесло, именно закинулобы, що комитетъ а взглядно єго предсѣдатель не зôставъ покривдженый въ правѣ высказу свого мнѣнія, бо сего зовсѣмъ не замѣрявъ высказувати, що тутъ тôлько моє мнѣніе, а не мнѣніе комитету и єго предсѣдателя обмежене, що отже комитетъ, а взглядно єго предсѣдатель не маютъ легитимаціи выступати съ жалобою. И признаюся, що съ такимъ выводомъ далеко скорше мôгбы я погодитись, якъ съ теперѣшнымъ. Наконецъ мушу пôднести, що и само ц. к. Намѣстництво и выс. министерство подѣляло до недавна мôй теперѣшный поглядъ, божь оно наложило гривну за мниме переступство сего заказу не на комитетъ и не на єго предсѣдателя, але на мене самого, чимъ дало найлучшій доказъ, що заказъ бувъ зверненый до моєи особы, що отже въ дальшôй консеквенціи я маю право жалитися задля незаконности сего заказу. Тымъ способомъ, думаю, выказавъ я достаточно безъосновнôсть формальныхъ замѣтôвъ обороны? (*Д. б.*)

— **Выказъ жертвъ и членьскихъ вкладокъ на бурсу для дѣвчатъ рус. кат. обр. въ Перемышли,** за котрѣ П. Т. Дателямъ сердечне „Спаси - Бôгъ“ заявляемъ: (Дальше.) Священики деканата лѣского 26 зр., именно: оо. Венгриновичъ А. зъ З., Пундыкевичъ А. зъ В., Шупакевичъ А. зъ Б., Раставецкій А. зъ Л., Менциньокій А. зъ П., Новакъ П. зъ Л., Калужняцкій Б. зъ С. по 3 зр., Габла А. зъ Т., Менциньскій К. зъ Т. в., по 2 зр. 50 кр., священики деканата нижанкôвского 13 зр. 40 кр., именно: оо. Добряньокій І. и Таворскій Л. по 2 зр., Дашкевичъ О., Солтыкевичъ Е., Лебединьскій В., Винницкій П., Ливчакъ М. Арданъ И. по 1 зр., Людкевичъ І. 40 кр., дек. Шеховичъ І. 3 зр. На рахунокъ членьскихъ вкладокъ: о. Поляньскій Г. и п. Леонтовичъ по 75 кр., о. Подляшецкій 25 кр., о. Тустановскій А. зъ Завѣшеня и о. дек. Мигуловичъ М. зъ Чорнои на р. 1882 по 3 зр., о. Поляньскій О. зъ Телешницѣ доповнивъ членьску вкладку за 1881 р. 2 зр. 50 кр., о. Лисковацкій В. зъ Лютовискъ и п-нѣ Юлія зъ Нижанковскихъ Лисковацка на р. 1882 3 зр. — Разомъ зôбрано дотеперь 6.207 зр. а. в.

Въ Перемышли, дня 6 л. сѣчня 1882. — Ôтъ Выдѣлу рускои Бурсы для дѣвчатъ.

Зах. Подляшецкій, секретарь. *Куцерыбъ.* касіеръ.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Батькôвщины: о. И. Г. въ Опацѣ 2·50 зр., Руска Чит. въ Терноп. 2·50 зр., о. И. М. въ Хреневѣ 1·30 зр., С. С. въ Загôрю 3 зр., О. Д. въ Хотѣню 3 зр., о. Т. П. Рышк, воли 1·30 зр., о. К. В. въ Б. 1·30 зр., Пчт. Чит. въ Бужку 1.30 зр., о. И. Д. въ Д. 1 зр., Пчт. Громада въ Незнановѣ 2·50 зр., Пчт. Чит. въ Борт. 1·25 зр., о. В. Н. въ Пер. 1·30 зр., о. М. М. въ Прилопѣ 2·50 зр., Л. Р. въ П. 1·30 зр., о. В. Н. въ П. 1·30 зр.; на рускій перекладъ Фавста: И. С. въ Пер. 2·40 зр., О. Д. въ Ц. 1·20 зр.; для Свѣта: о. И. М. въ Х. 2 зр.; для Просвѣты: о. И. М. въ Х. 1 зр., А. Г. въ Л. 2 зр., о. А. С. въ М. 1·50 зр., А. Г. въ Сн. 2 зр., о. И. К. въ Незн. 2 зр., Пчт. Чит. въ Борт. 1 зр., о. В. Н. въ П. 1·20 зр., Пчт. Чит. въ Глиньску 1 зр.; для Сіона: о. К. Д. въ Леж. 4 зр., о. Е. Х. въ М. 2 зр., о. И. Д. въ Д. 1 зр., о. И. К. въ Н. 4 зр., о. Л. Л. въ Б. 2 зр., о. А. Д. въ Х. 2 зр., о. В. П. въ Г. 2 зр.; для рус. Бурсы въ Терн.: о. К. С. въ Жужели 1 зр.; для И. Олѣярника: о. К. С. въ Ж. 1 зр., о. А. И. въ Иванôвцѣ 1 зр., Р. учитель въ Ив. 1 зр.; для Пролома: о. В. Ч. въ Б. 4 зр., о. І. Б. въ И. 2 зр., о. Д. Л. въ В. 2 зр., о. И. Д. въ Д. 3 зр., о. И. Т. въ Б. 2 зр.; для акад. Кружка: о. К. Я. въ Л. 2·55 зр., о. В. П. въ П. 1 зр.; для тов. Качковского: о. І. Б. въ К. 1 зр., Читальня въ Б. 1 зр., Школа въ Грыневѣ 1 зр., Школа въ К. 1 зр.; на Скошеный Цвѣтъ: К. С. въ Горлицяхъ 1 зр.; для Науки: о. И. Д. въ Д. 6 зр., о. М. С. въ З. 2 зр., о. Л. Д. въ Л. 2 зр., Читальня въ Б. 2 зр., Д. К. въ П. 4 зр., о. Т. Т. въ Р. 4 зр., о. В. Б. въ И. 2 зр. (*Дальше буде.*)

Подяка.

Въ тяжкôмъ жалю по стратѣ моєи неôтжалованои жены Евгеніи зъ Шенкôвъ Мальчевскои, упокоившоися дня 30 сѣчня с. р., складаю прилюдну подяку всѣмъ, що такъ пôдчасъ болѣзни Покôйнои якъ и въ торжествѣ похоронômъ брали щиру участь, котра стала менѣ ôтрадою въ моємъ сумнômъ положеню. Дякую именно Всч. о. Григорію Лопатыньскому, гр. к. пароху зъ Долины, Всч. о. И. Макаревичеви зъ Сваричева, Всч. о. Г. Рожаньскому зъ Хотѣня, Всч. о. Теодоровичеви зъ Рахинѣ, Впр. о. Бервиду, крыл. и лат. пароху зъ Долины и Всч. о. И. Гертманови, лат. сотрудникови зъ Долины за ихъ щиру участь въ торжествѣ похоронômъ, якъ такожь Внов. п. дру Іосифу Аксельрадови за сго безъинтересовне лѣченье и неутомимѣ труды въ часѣ слабости покôйнои.

Въ Долинѣ, дня 6 л. лютого 1882.

Мирон Мальчевскій, авскультантъ судовый въ Долинѣ.

Курсъ львôвскій зъ дня 13. л. лютого 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	289 —	293 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	166 —	169 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	297 —	305 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 50	101 —
„ „ „ по 4% ав.	— —	96 50
„ „ „ по 5% ав. період.	99 50	101 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 25	101 60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 —
3. Листы довжнѣ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 25	100 75
Облиги комунальнѣ Гал. банку рустик. 6%	100 —	102 —
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 58	5 68
„ цѣсарскій	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 50	9 60
Пôвимперіялъ	9 74	9 84
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ „ паперовый	1 21	1 23
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	59 —
Серебро	— —	— —

(безъ текучого куп. безъ купону)

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр.. съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣлѣ“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Того єще не було,

що можна дôстати за 7·80 зр.

Прехорошій гарнитуръ столовый зъ ново-вынайденои имитаціи срѣбла, що до нынѣ стояло 40 зр., котрый остане бѣлымъ мовьбы 14-лутове срѣбло, за що даю 20-лѣтну гваранцію, именно:

6 штукъ ножôвъ столовыхъ
6 „ вилокъ зъ однои шт.
6 „ ложокъ столовыхъ
6 „ пôдставокъ ножовыхъ
12 „ ложочокъ до кавы
6 „ кубкôвъ до яєцъ
6 „ хорошихъ филижанк.
2 штуки хохль, одна до росолу, друга до сметанки
2 штуки великихъ сальоновыхъ лѣхтарѣвъ
1 штука высѣвача до цукру або перцю. (22—24)
1 штука ситця до гербаты.

60 штукъ. Всѣ тутъ наведенѣ величавѣ предметы стоятъ разомъ **7 зр. 80 кр.** Замовленя за надôсланьемъ готôзки або за послѣплатою такъ довго, якъ стане запасу, сповняє

Панъ **А. Л. ГУТМАНЪ,**

генеральный складъ фабрики имитаціи срѣбла

Вѣдень I, Fleischmarkt 6.

Ц. к. уприв. Товариство Львôвско-Черновецко-Яскои желѣзницѣ

(австрійскѣ линіи).

ОТВОРЕНЬЕ

пристанку Вовчкôвцѣ,

межи стаціями

Заболотôвъ и Снятынъ для перевозу осôбъ и пакункôвъ подорожныхъ.

Съ днемъ 1 марця 1882 буде отвореный на пробу перестанокъ **Вовчкôвцѣ** (Wołczkowce) при стражници Нр. 179 межи стаціями Заболотôвъ и Снятынъ для перевозу осôбъ и пакункôвъ. Въ тôй цѣли буде мѣшаный потягъ Нр. 6, курсуючій въ напрямку до Львова, задержуватись одну минуту въ Вовчкôвцяхъ для всѣданя и высѣданя подорожныхъ, якъ такожь для прійманя и выдаваня ихъ пакункôвъ.

До повысше вымѣненыхъ потягôвъ можутъ подорожнѣ зъ Вовчковець одержати билеты всѣхъ трехъ клясъ, такожь войсковѣ билеты, однакожь тôлько до найблизшихъ стацій с. є. до Снятына взглядно до Заболотова, въ котрыхъ то стаціяхъ належитъ купувати потрѣбнѣ билеты до дальшои ѣзды.

Перевôзъ осôбъ, ѣдучихъ до Вовчковець послѣдує за оплатою безпосередныхъ билетôвъ ѣзды, выданыхъ до слѣдуючои стаціи с. є. до Снятына а взглядно до Заболотова.

Пакунки, належачѣ до осôбъ, всѣдаючихъ въ Вовчкôвцяхъ, буде пріймати кондукторъ дотычащого потягу въ Вовчкôвцяхъ, однакожь съ выключеньемъ всякои отвѣчальности Товариства за тѣ пакунки. — Пакунки подорожныхъ для перевозу до мѣсця призначеня, взглядно до стаціи переходовои, слѣдує надавати доперва на найблизшôй стаціи, при способности закупна билету на дальшу ѣзду.

Пакунки съ призначеньемъ до Вовчковець будутъ прійматися на всѣхъ стаціяхъ просторони **Львôвъ-Сучава** безпосередно до Вовчковець и тамже выдаванѣ.

Обчисленье належитости за ѣзду зъ Вовчковець якъ и до Вовчковець, неменше такожь за перевôзъ пакункôвъ, призначеныхъ до Вовчковець, послѣдує пôсля постановъ загальнои тарифы для мѣсцевого руху, важнои ôтъ дня 1 жовтня 1876 р., однакожь на пôдставѣ ôтдаленя ôтъ найблизшои, взглядно до найблизшои коліовои стаціи ôтъ Вовчковець.

Вѣдень дня 10 лютого 1882.

Завѣдуюча рада.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого

Ч. 10. Львôвъ, Субота 6 (18) лютого 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Ôтповѣдь „Czas“-ови.

Мы вже не разъ и не два указували на ту безпамятну тенденційнôсть и слѣпу пристрасть, якою перенялась галицко-польска праса супротивъ Русинôвъ, мы записували въ нашôй часописи замѣтнѣйшѝ объявы сеи сумнои хоробы галицко-польскои суспôльности и остаточно сконстатували абсолютну неможливôсть, вести яку небудь статочну полемику съ прасою, котрôй не достає нѣ доброи волѣ нѣ любви правды, нѣ навѣть взгляду на правдиве добро свого власного народу. Клеветливôсть и напастливôсть галицко-польскои прасы перемѣнилась наконець въ явне пôдбурюванье противъ Русинôвъ (сумнѝ наслѣдства сего пôдбурюваня представленѝ въ нынѣшнôй дописи Вп. о. Качалы) и въ просте, нечестне денунціяторство. Безпамятнôсть въ тôй непочестнôй роли дôйшла до такого безприкладного шкандалу, що наконець вже и сама галицко-польска праса, побачившись въ недвозначнôмъ мундурѣ клеветливого доносчика, мусѣла засоромитись.

Въ таку пору, досыть неожидано для насъ, появилась въ ч. 37 краковского „Czas“-у статя, писана зô Львова, о ôтношеняхъ Полякôвъ до Русинôвъ. Подавши важнѣйшѝ уступы статіи „Дѣла“: „*Еще слово правды галицкимъ Полякамъ*“ стараєся авторъ а взглядно „Czas“ на нашѝ слова правды „ôтповѣсти такожь щирою и повною правдою“. „Бажаємо щирого и повного порозумѣня съ галицкою Русею,“ сказано дальше въ „Czas“-ѣ „а маємо пересвѣдченье, що оно може опиратися тôлько на точнôмъ зрозумѣню и вырозумѣню такъ обосторонныхъ потребъ, якъ и обосторонныхъ жалѣвъ и уразъ“. Кажемо, неожиданою була для насъ ся статя, бо вже давно втратили мы надѣю на якій небудь не то вже щирый и правдивый, але хочьбы лише въ поважныхъ границяхъ приличности держаный ôтзывъ о Русинахъ въ галицко-польскôй прасѣ.

Не знаємо, якъ довго вдержится „Czas“ въ своѣмъ новôмъ замѣрѣ „точного зрозумѣня и вырозумѣня обосторонныхъ жалѣвъ и потребъ“, але не хочемо стягати на себе замѣту, будьтобы мы ôттягались ôтъ поважнои дискусіи и „обопôльного выясненя“ нашихъ межинародныхъ ôтношень. Не ôтъ нынѣ указуємо на безъôтраднôсть тыхъ нашихъ межинародныхъ ôтношень въ Галичинѣ и вже не разъ говорили мы про те, скôлько моглабъ причинитись добросовѣстна праса для розъясненя и уладженя тыхъ ôтношень. Не знаємо, чи галицко-польска праса, а именно „Czas“, яко представитель верховодячои партіи польскои, схоче бодай теперь зрозумѣти ту велику задачу, скоро дотеперѣшна политика „ubicia sprawy ruskiej milczeniem“, до котрои недавно самъ „Czas“ признався, а найновѣйша политика безпамятнои клеветливои вражды оказалася очевидно шкодливою. Мы бодай зъ нашои стороны хочемо сповнити нашь обовязокъ и ôтповѣдаємо „Czas“-ови на єго „слова правды“.

Въ нашôй статіи „*Еще слово правды галицкимъ Полякамъ*“ показали мы, що 1) зовсѣмъ несправедливо и злобно обвиняє гал.-польска праса задля послѣдныхъ увязнень всѣхъ Русинôвъ и цѣлый рускій нарôдъ въ Австріи о якѝ то противудержавнѝ панславистично-россійскѝ аспираціи и агитаціи, що противно столѣтна исторія житя Русинôвъ пôдъ правленьемъ Австріи якъ найяснѣйше перечитъ такôй злобнôй инсинуаціи; що Русинамъ жадна посторонна, а вже якъ найменше „панславистично-россійска“ гравитація не може представити нѣ найменшихъ користныхъ выглядôвъ и успѣхôвъ, що отже обвиняти цѣлый нарôдъ о таку гравитацію, значитъ столько, що обвиняти єго о замѣры самоубійства своєи народности; 2) що коли бъ навѣть дѣйстно мали проявитись посередъ Русинôвъ такѝ шовинистичнѝ аберациі хочьбы лише поодинокихъ єдиниць, мы мусѣлибы съ повною справедливостею обвинити въ спôввинѣ тыхъ шовинистичныхъ аберацій именно галицко-польску политику и галицко-польску прасу, що своимъ безпощаднымъ ворогованьемъ противъ всего, що руске, своимъ явнымъ замѣромъ ôтобрати и згнести всѣ тѝ права, якихъ доступивъ рускій нарôдъ въ Австріи, выродила и выроджує середъ Русинôвъ безнадѣйнôсть на лучшу долю и десперацію, а съ злою вѣрою не розрôжняючи можливыхъ блудôвъ єдиниць ôтъ щиронародного стремленя цѣлого загалу Русинôвъ и съ свѣдомою злобою накидаючи найчестнѣйшимъ усиліямъ и працямъ Русинôвъ пятно противудержавнои „панславистично-россійскои“ пропаганды, тымъ способомъ сама пхає Русинôвъ до десперациі и указує десперантамъ дорогу до злощасныхъ аберацій шовинистичныхъ; що отже 3) єсли галицкѝ Поляки, якъ завѣряютъ, хочь троха маютъ на увазѣ добро краю, добро обохъ сусѣдныхъ народôвъ и цѣлои державы, — они яко моральнѝ виновники такои шовинистичнои аберациі передовсѣмъ маютъ обовязокъ направити свôй блудъ, маютъ обовязокъ ôтвернутись ôтъ тои своєи блуднои политики супротивъ Русинôвъ и узнаючи щиро Русь на Руси и подаючи можнôсть розвою руского народа яко самостôйнои народности тымъ самымъ усунути причины и наслѣдства десперациі и шовинистичнои аберациі.

Сихъ нашихъ выводôвъ не порозумѣвъ вповнѣ, чи не хотѣвъ порозумѣти краковскій „Czas“. Ôнъ признає намъ, що „поступованье польскихъ дневникôвъ взглядомъ Русинôвъ не завсѣгды розумне и справедливе. Именно львôвскѝ дневники всѣлякихъ ôттѣней грѣшатъ въ тôмъ взглядѣ бракомъ поваги и розваги и неразъ читаючи ихъ, хотѣлосьбы имъ пригадати звѣстну байку о свавольныхъ дѣтяхъ, що бавлятся, затрачуючи найжизненнѣйшѝ интересы краю“. „Czas“ признає дальше, що жалѣ Русинôвъ на кривды, якѝ роблятъ имъ Поляки, не суть безъосновнѝ, що „дѣйстно много злого дѣялося давнѣйше, не такъ може зъ злои волѣ, якъ задля того, що єще бôльше болитъ, зъ занедбаня, зъ легковаженя“. „Признаємо и то“, пише „Czas“, що не одно зло требабы єще й нынѣ направити. Довговѣковѝ ôтношеня не легко змѣняются“... Здаєся, що пôсля такого признаня самыхъ основныхъ блудôвъ и явныхъ грѣхôвъ, вже сама льогика повиннабы наказати „Czas“-ови и єго сторонникамъ, верховодячимъ въ краю, ударитись въ груди, высказати своє peccavi и звернутись на нову дорогу, та направити те „не одно зло“, тѝ „занедбаня и легковаженя“, що й нынѣ тяжатъ єще на нашихъ грудяхъ тяжкою кривдою.

Нѣ! Краковскій „Czas“ выводитъ натомѣсть довгій актъ обжалованя противъ Русинôвъ, противъ руского духовеньства, противъ рускихъ институцій и товариствъ, противъ рускихъ дневникôвъ, всюда видитъ безпощадне ворогованье противъ „польского народу и монархіи“, въ борбѣ а радше самооборонѣ Русинôвъ противъ Полякôвъ и латинизаціи видитъ лише „певный, догôдный способъ панславистичнои и шизматицкои пропаганды, która i od śledstwa sądowego i od nacisku z Rzymu do czasu zasłonić się umie“, а хочь не пишеся на заключенье, „що на що небудь для Руси згодятся Поляки, те все буде ужитымъ и надъужитымъ черезъ рускихъ агитаторôвъ на шкоду польского народу и монархіи, бо на забуренье суспôльного спокою“, — то таки въ сущности кôнчитъ свои выводы такимже заключеньемъ: „*Дѣло* взываєПолякôвъ, щобы змѣнили свою политику. Для насъ єсть рускій языкъ и обрядъ зъ многихъ взглядôвъ дорогимъ и радо *бажалибы мы єго ушанованя и розвою*, **але пôдъ условіемъ**, щобы переставъ бути уживаный, якъ доси часто дѣялося, за орудіе политичного, религійного и соціяльного перевороту, а заразомъ ворожихъ стремлень противъ Австріи. Мусимо проте ôтповѣсти: medice, cura te ipsum“.

Колибъ намъ ходило лише о то, автентично сконстатувати, якѝ суть замѣры Полякôвъ супротивъ Русинôвъ, яке ихъ ôтношенье до руского народа,—мы моглибы поперестати на тôмъ заявленю „щирои и повнои правды“ „Czas“-у. Єсть отже неоспоримымъ, бо автентично признанымъ фактомъ, що галицкѝ Поляки не шануютъ рускои народности и не хочутъ єи розвою, що они готовѝ доперва пôдъ условіями пошанувати єи народнѝ права и пôдъ условіями бажати єи розвою. Се дуже ясно, дуже щиро и дуже правдиво сказано въ „Czas“-ѣ. E finita la comedia! Єсли галицкѝ Поляки пускали доси неразъ передъ широкимъ свѣтомъ шумнѝ фразы о своѣй прихильности для руского народу, єсли навѣть въ радѣ державнôй и въ соймѣ перехвалювались, що они бажаютъ добра и розвою руского народу, а лише не хотятъ, щобы „зъ Русинôвъ роблено Москалѣвъ“, то теперь ачейже и широкій свѣтъ може автентично переконатись, по чiѣй сторонѣ правда, чи по сторонѣ тыхъ польскихъ перехвалокъ, чи по сторонѣ рускихъ жалѣвъ. Тôлькожь всѣ тѝ задушевнѝ гадки и тѝ дороги дотеперѣшнои галицко-польскои политики для насъ Русинôвъ надто добре и зъ давна знанѝ, щобъ ажь се заявленье „Czas“-у мало бути для насъ новиною. Тожь нѣчого намъ про те бôльше говорити.

Рускій концертъ въ Тернополи.

„Не добро чоловѣку самому бути“, думавъ я вечеромъ 1 лютого с. р., тай пустився дорогою въ салю замкову на концертъ, заповѣдженый комитетомъ, зложеным зъ членôвъ филіи „Просвѣты“ и тутешнои „Рускои Бурсы“ въ користь сеи послѣднои институціи. Далеко було ще до хвилѣ, коли мала розпочатись артистична продукція, а ледво съ великимъ трудомъ змôгъ я найти собѣ куточокъ, такъ биткомъ була набита саля публикою, майже выключно рускою. Чей зрозумѣли братя важнôсть добы та поскорили въ всѣхъ сторôнъ, щобы зложити сердечну жертву на пôдмогу народного выхованя, пôзнати близше творы истинно клясичнѝ рускихъ музыкôвъ и покрѣпити душу до щирои суспôльно-народнои працѣ.

Тиха втѣха гостила ще въ моѣй груди на перемѣну съ нетерпеливымъ ожиданьемъ, коли наразъ дався чути солодкій спѣвъ хоральный (*Вербицкого* „Цвѣты мои весняніи“), въ котрôмъ руска пѣсня смирно а любо звѣстила себе, шукаючи приюту та такъ миловалась, побивалась коло нашого серця, що не можь було неприголубити єи сердечно. По тыхъ любощахъ п. Рихтеръ фортепяновою игрою перенѣсъ душу до жартôвъ, задумы та веселои розрады (Желеньского — *Завотъ*, Огиньского — польонесъ, Монюшки — мазурокъ).

Въ слѣдъ за тымъ прольогомъ стала зъ вôльна завязуватись акція въ програмѣ артистично зложенôмъ. Сольо Рубинштайна „О, wenn es immer so bliebe“ розвивала щастье непорочнои душѣ молодечои, що тоне въ красѣ свѣта божого, щастье, що то єго такъ и хочеся на вѣки придержати а все таки й ляка-

ється. чи не вымкнѣсь оно?.... Такъ и сталось навѣрно, пригадавъ се опôсля хоръ Вербицкого „Гей по горѣ, по высокôй“. Дѣточки божѝ, що доси не зазнали иншого щастя надъ невинный упôй красою божого свѣта, спôзналися, полюбились та небавомъ прійшлось розлучати:

Зъ Украины до дѣвчины козакъ поклонився.
А въ недѣлю рано — въ ранцѣ дѣвча ся вмывало,
Тай росою тай косою личенько втирало...

Подумавъ я собѣ: гôрка та розлука для милои, гôрка и для козака; але єго кличе высша идея, котрôй треба служити не цвѣтами-любощами, але всѣма своими силами и трудами, та щирою працею.

Єго потягає ще красша мила, якою выставивъ намъ Енгельбергъ рôдный край, рôдный людъ и рôдну мову въ пѣснѣ „O, Muttersprache“:

O Muttersprache schön und weich, wie traulich klingst du mir,
Wär auch mein Herz dem Steine gleich, sein Hochmuth wiche dir
Du beugst den Nacken und er bricht als bog ihn Mutterarm
Du kommst ums Angesicht und still ist aller Harm.

О рôдне слово, свѣте мôй,
Солодкій ôтцѣвъ даръ,
На чародѣйный голосъ твôй
Росте любови жаръ....
. . . . . .

Ся мила все єму заступитъ, при нѣй всего лишенька свого позабуде. Сольо спѣвавъ п. Цетвиньскій вельми симпатичнымъ теноромъ, що особливо дуже добре надався до чувства розжарюючого-паленѣючого. Хоръ выконавъ свои партіи дуже гарно. Публика такъ одушевилась тыми спѣвами и домагалась, щобы ихъ повторено.

Зъ черги ôтспѣвано пѣсню *Давида* „Ой, у поли“, и *Кропивницкого* „Соловейко“, що разомъ съ деклямацією „Титарь“ *Шевченка**) сплелися въ чудову китицю. Въ сѣй частинѣ встрѣчали мы мотива подôбнѝ якъ у другôй, але они були богатшѝ, рѣзше выявлялись, особливожь ся высша идея народна, о котрôй мы вже згадали, значно взяла верхъ и розумно приготовляла до катастрофы: козакъ лишає дѣвчину-сиротину онажь и марнѣє (а); а другій вмовляє дѣвчиноньку:

„Не йди, мила, за другого,
Пожди мене молодого“.
Дѣвчинонька гôрко плаче,
Соловейко все те баче
И щебече тьохъ, тьохъ, тьохъ! (б);

а кому незнане прощанье въ свѣтлôмъ творѣ Шевченка „Титарь“, где Ярема выбирався въ Чигринъ добувати волѣ и славы? (b)... Чи добуде?.. Оба соля спѣвала п-нѣ Барвѣньска дуже милымъ сопраномъ, вельми принадно. Пôдчасъ другои пѣснѣ мы побачили, якъ блистѣли слёзы у молодечихъ очей, що було найлучшою оцѣнкою сеи партіи. Деклямація п. Вахнянина була красна и глубокопочута та вызначалась живою драматичностею.

Заразъ за тонкою та певною игрою на фортепянѣ п. Р. (Желеньского Scherzo зъ сонаты op. 20) слѣдувало тріо п. Вахнянина „Нашь рай“ а ôттакъ сольо „Ой чого ты почорнѣло“ Лисенка. Розкôшна люба пѣсня малююча рай молодои пары, котрому сердечный батько благословляє, зайняла цѣлу душу и ôтвернула на часочокъ ôтъ хмаръ, що заповѣдали себе вже упередъ на небосклонѣ рôднои землицѣ, та тымъ ужаснѣйше подѣлали нечайно спадаючи на рôдну землю. Богатырѣ впали чужою зрадою... лиха доля цѣлу землю вкрыла...

Ой чого ты почорнѣло
Зеленее поле?
— Почорнѣло я ôтъ крови
За вольную волю.
Кругъ мѣстечка Берестечка
На чотыри милѣ
Мене славнѝ Запорожцѣ
Своимъ трупомъ вкрыли.
Та ще й мене гайвороны
Укрыли зъ пôвночи...
Клюютъ очи козацкіи
А трупа не хочуть.
Почорнѣло я зелене,
Та за вашу волю...
Я зновъ буду зеленѣти,
А вы вже нѣколи
Не вернетеся на волю...
Будете орати
Мене зъ тиха, та орючи
Долю проклинати...

Мотивамъ такъ чорносумнымъ-розпучнымъ товаришивъ славно звѣстный талантъ Лисенка. Выконанье обохъ творôвъ було прекрасне. Въ першôмъ супроводивъ спѣвъ п-нѣ Б. нѣжный мягкій теноръ п. Ардана и такій-же голосъ басовый п. Стрыйского чудесно; словомъ здавалось, що тутъ соловейки спôръ ведутъ своими чудовыми голосами. Тріо мусѣло бути повторене, щобы вдоволити розъентузіязмованôй публицѣ. Въ другôй пѣснѣ

*) Им. Яремы и Чернигова въ тôмъ складѣ ничого не важатъ; ходитъ тôлько о рѣчь, котра и о много перше збутись могла.

рити. Мы можемо тôлько подякувати за таке щире признанье.

Мы теперь приглянемось тымъ „условіямъ“, якй ставитъ „Czas“ для мирного modus vivendi межи Русинами а Полякам. Може бути — они хочь въ части справедливй; може бути — они хочь въ части оправданй тою „осторожностею“, котрою пôсля „Czas“-у руководятся Поляки, а котрои имъ проситъ „за зле не брати“.

„Czas“ жадає, щобы руского языка и обряду не уживано за орудіе политичного, религійного и соціяльного вывороту, а заразомъ ворожихъ стремлень противъ Австріи. Хотяй сей послѣдный зворотъ о Австріи дуже дивно выглядає въ дневнику, котрого шпальты вже неразъ бували „widownią wrogich Austryi dążności“, хотяй льояльнôсть Полякôвъ супротивъ Австріи єсть доперва найновѣйшои даты и еще дуже сумнительного характеру, хочь галицкй Поляки ледви чимъ можутъ доказати такй тяжкй пробы своєи теперь надто остентаційно голошеної льояльности, якй перебували австрійскй Русины ôтъ бôльше якъ сто лѣтъ въ найтяжшихъ хвиляхъ и середъ тяжкихъ кризъ державныхъ, то поминувши все те, мы мусимо передовсѣмъ указати на неотвѣтнôсть ролѣ, яку собѣ присвоюютъ галицкй Поляки супротивъ Русинôвъ.

Medice, cura te ipsum — сй слова съ далеко бôльшимъ правомъ можутъ звернути Русины до галицкихъ Полякôвъ и до галицкопольскои прасы и то що до всѣхъ чотырохъ, высше згаданыхъ „условій“ обезпеченя ôтъ политичныхъ, религійныхъ, соціяльныхъ и противуавстрійскихъ переворотôвъ чи выворотôвъ. Бувбы вже послѣдный часъ, щобы галицкй Поляки зôйшли зъ свого, нѣчимъ неоправданого педесталю надзорцѣвъ, опѣкунôвъ и контрольорôвъ руского народа. Бувбы часъ, щобы галицкй Поляки схотѣли вже разъ глядѣти на рускій нарôдъ якъ на всѣ другй, собѣ рôвнй народы и станули на тôй пôдставѣ „równych z równymi — wolnych z wolnymi“, — на тôй пôдставѣ, на котрôй мимо довговѣковои деклямаціи все таки не умѣли доси поставитись въ своихъ ôтношеняхъ до руского народа. Сей свѣжо припнятый фартушокъ учителя льояльности дуже не до лиця галицкимъ Полякамъ, особливо супротивъ Русинôвъ. Не треба забувати, що мы не пересправляємо въ варшавскôмъ соймѣ, але въ австрійскôй державѣ, на основѣ австрійскои конституціи, котра вже узнала Русинôвъ самостôйнымъ и самоправнымъ народомъ, що отже рускій нарôдъ має неоспориме право житя и розвою безъ взгляду на якй тамъ условія и поруки „благонадежности“. Розходится тôлько о то, чи галицкй Поляки схотятъ зрозумѣти обопôльный интересъ мирного житя обохъ народôвъ, чи схочутъ добровôльно пошанувати нашй права и стати нашими добрыми сусѣдами — чи нѣ? Єсли „Czas“ признає конечнôсть, покôнчити и полагодити нашй межинародній споры, єсли вѣритъ въ успѣшнôсть мирного житя Русинôвъ съ Поляками, єсли бажає кôнца братнои вражды такъ въ интересѣ обохъ народôвъ якъ и цѣлои державы, — то ачейже повиненъ памятати, що першимъ условіємъ до сего єсть узнанье рôвноправности и певнои суверенности народнои. Нѣ одинъ нарôдъ не може и не повиненъ насильно накидати другому народови свого свѣтогляду, свого политичного, религійного и суспôльного моделю. Се правда, що свѣтоглядъ Полякôвъ и модель ихъ политичныхъ, религійныхъ и суспôльныхъ идеалôвъ въ многôмъ гдечѣмъ рôжнився и рôжнится ôтъ свѣтогляду и идеалôвъ политичного, религійного и суспôльного житя Русинôвъ. Вѣдомо такожь, що Поляки зъ давенъ-давна всѣма силами и способами старалися пôдклонити Русинôвъ пôдъ модель своихъ политичныхъ, религійнихъ и суспôльныхъ идеалôвъ и се власне було причиною упадку Польщѣ и тои вражды, що и до нынѣ роздѣлює Русинôвъ а Полякôвъ въ два ворожй таборы.

„Czas“ не хоче вповнѣ признати, що галицко-польска политика и галицко-польска праса стаєся матерею злощасныхъ аберацій десперацій поодинокихъ личностей середъ Русинôвъ, а въ ôтповѣдь на се говоритъ, що „гравитація гдекотрыхъ Русинôвъ до Россіи и до шизмы єсть о много давнѣйша якъ свобода польского дневникарства въ Галичинѣ“. Алежь и о много, много давнѣйшою єсть галицко-польска политика, котра въ поступованю супротивъ Русинôвъ въ нѣчѣмъ не змѣнилась ôтъ старопольскои такъ злощаснои политики за найсумнѣйшихъ часôвъ рѣчи-посполитои. Та сама политика выродила Хмельницкого и его наслѣдникôвъ, а тогды єще не було теперь такъ окричанои „панславистично-россійскои агитаціи и гравитаціи“, тогды єще по самыхъ найбôльше крôвавыхъ борбахъ говорили Русины: „Ляхôвъ гудьмо, але съ Ляхами будьмо“, — ажь поки непоправна погубна политика польскихъ сенаторôвъ-короленятъ не довела до цѣлковитого розрыву. Мы не можемо на тôмъ мѣсци близше розводитись надъ вопіющими блудами и грѣхами, якими провинилась польска политика на Русинахъ ôтъ найдавнѣйшихъ часôвъ. Мы тôлько констатуємо фактъ, що не кто иншій а именно блудна, а навѣть безпамятна политика Полякôвъ супротивъ Русинôвъ породила середъ руского народа тй стремленя, якй теперь навязуются польскими газетами въ выключну вину самыхъ Русинôвъ. Впрочѣмъ ôтсылаємо всѣхъ правдолюбныхъ Полякôвъ до книжки „Polityka Polaków względem Rusi“, где знайдутъ подрôбне представленье направленя и наслѣдкôвъ сеи политики.

Кракôвскій „Czas“ обвиняє Русинôвъ, що они наносятъ „много кривдъ и шкоды польскому народови“, пригадує емиграцію галицкихъ священикôвъ до Холмщины, жалится, що рускй священики „безнастанно говорятъ своимъ овечкамъ о невыносимôмъ гнетѣ Полякôвъ“, що рускй часописи безнастанно сѣютъ ненависть противъ Полякôвъ, що рускй товариства засыпаютъ край брошурами, переповненими небезпечною (?!) пропагандою, що въ бурсахъ, въ всѣхъ рускихъ институціяхъ, а навѣть въ школахъ (!!) наносится кривду и шкоду польскому народови!!

Не хочемо посуджувати автора тыхъ выводôвъ въ „Czas“-ѣ о злу волю, але съ чистою совѣстею можемо єму закинути грубу несвѣдомôсть дѣйстного стану рѣчей и грубу неконсеквенцію. Божь єсли фактомъ єсть, якъ се вже самъ „Czas“ признає, що галицкй Поляки не радй були бачити ушанованя и розвою рускои народности и вразъ съ своєю галицко-польскою прасою заподѣяли рускому народови не одну тяжку кривду и всѣ стремленя розвою рускои народности зарôвно переслѣдуютъ, якбы се була справдѣ яка антидержавна, антирелигійна и суспôльна революція, то чижь супротивъ такъ непростимыхъ и тяжкихъ блудôвъ булобы диво, єслибы зъ груди руского народа справдѣ розливалась лише одна жовчъ тяжко покривдженои истоты, колибъ зъ тои то груди выдобувались лише однй стоны жалю и ненависту на такъ безпощадного противника? Чи жадаєте и чи можете жадати, щобы чоловѣкъ киненый лютымъ ворогомъ объ землю и придавленый єго ногами, — спѣвавъ похвальнй гимны на свого противника, щобы на смертнй удары ôтповѣдавъ братнымъ поцѣлуємъ и радôстнымъ окликомъ?!

Єсли мимо того нѣ руске духовеньство, нѣ руска интелигенція въ загалѣ, нѣ цѣлый рускій нарôдъ не дôйшли до сего стану десперації, то се лише заслуга того гарту духа и тои великодушности руского народа, що и въ найтяжшу пору житя умѣє заховати границѣ умѣренности и розваги.

Нѣкто не похваляє поступку галицкихъ емигрантôвъ до Холму, але чижь то власне не та блудна галицко-польска политика, чи не нужда и дôзнанй кривды пхнули ихъ въ рамена такои десперації? Чи, щобъ не далеко сягати, пок. еп. Куземскій не бувъ безнастанно оклеветуваный и переслѣдуваный єще яко архипресвитеръ львôвскои капитулы, а чи не остався ôнъ вѣрнымъ свому обрядови? И безперечно такъ булибы зробили и другй галицкй емигранты, єслибы могли були надѣятись въ Галичинѣ хочь на хлѣбъ насущный для себе и для своихъ родинъ. Та впрочѣмъ, єсли вже такъ тыкаєся часто Холмщиною, то мы спытаємо, чижь, судячи по ôтзывахъ польскихъ дневникôвъ о Гиличкахъ, не малибы мы ôтворотнои Холмщины въ Галичинѣ, єслибы тутъ була дана повна воля нашимъ польскимъ шовинистамъ, що въ вѣку религійнои толеранціи не соромились кликати о „разпятіе православныхъ“? Насиліе религіи остаєся однакôвымъ, чи оно прибране въ таку чи въ сяку форму.

Неменше безъосновнй закиды „Czas“-у противъ руского духовеньства. Правда, що вже не разъ и не два денунціовано нашихъ священикôвъ о якйсь то незаконнй поступки, не разъ вже потягано рускихъ священикôвъ передъ судъ, але завсѣгды оказувались денунціяціи неправдивыми. Справдѣ треба подивляти ту терпеливôсть, съ якою переноситъ руске духовеньство напасти и секатуры всѣлякого роду, треба подивляти, що наше духовеньство мимо рôжносторонныхъ непріязныхъ напорôвъ и напастей зъумѣло доси єще заховати свою моральну повагу. „Czas“ може помовляти хочь безъ найменшои пôдставы руске духовеньство о слѣпу вражду противъ Полякôвъ, але єще нѣ одинъ рускій священикъ не высказавъ о Полякахъ такихъ слôвъ, якими озвався въ Тернопôльщинѣ польскій пароxъ и каноникъ до селянъ о рускôй церквѣ: „Wolisz iść do chlewa, jak do ruskiej cerkwi“!

Правда, що рускй часописи переповненй жалями на Полякôвъ, але межи рускою а польскою прасою галицкою заходитъ велика рôжниця. Руска праса подає факты кривдъ, незаконностей и нарушеня найяснѣйшихъ правъ; — польска праса свѣдомо промовчує всѣ тй факты, а за те ажь кишитъ ôтъ безъосновныхъ [illegible] и ложныхъ денунціяцій не тôлько противъ поодинокихъ личностей, але и противъ цѣлого руского народу и самъ „Czas“ бувъ одинъ зъ першихъ, що назвавъ руску справу „stugłową hydrą panslawizmu i socyalizmu“. Мѣжь однымъ а другимъ поступованьемъ єсть велика рôжниця. Мавбы „Czas“ право порѣкати „Дѣло“ въ ворогованю противъ Полякôвъ, єслибы намъ доказавъ, що мы пôднесли хочь одну напасть на польскій нарôдъ, що мы почтили Полякôвъ хочь однымъ зъ тыхъ епитетôвъ, якими покровительствованый польскою прасою п. Будзыновскій называвъ Русинôвъ передъ шкôльною молодѣжею въ школѣ, єслибы наконецъ доказавъ намъ „Czas“, що бодай хочь одинъ фактъ покривдженя Русинôвъ черезъ Полякôвъ, представленый въ „Дѣлѣ“, бувъ неправдивый. Поки не маємо нѣ найменшого такого доказу, мусимо рѣшучо ôтперти закидъ ворогованя противъ Полякôвъ, бо ачейже жалитись на дѣйстнй кривды не може значити то само, що ворогувати и сѣяти ненависть.

Мы не въ силѣ хочьбы побѣжно вычислити тутъ всѣ кривды Русинôвъ. Мы можемо хиба указати на цѣлй рочники нашои часописи и другихъ рускихъ часописей. Тутъ пригадаємо лише на звѣстный протестъ Г. Е. гр. Потоцкого въ радѣ шкôльнôй и въ „колѣ польскôмъ“ противъ польонизаційныхъ забагôвъ, кривдячихъ права Русинôвъ. Се ачейже послужитъ „Czas“-ови доказомъ, чи безъосновнй нашй жалобы на польскихъ шовинистôвъ.

(*Конецъ буде.*)

Урядовый голосъ
о увязненяхъ въ Галичинѣ.

„Politische Correspondenz“ помѣстила дня 18 лютого допись зô Львова въ дуже поважного жерела въ справѣ арештованъ. Тую допись перепечатала урядова „Wiener Ztg.“ и всѣ часописи вѣденьскй. Для важности тои дописи подаємъ єи въ цѣлости.

„Понеже увязненя въ Галичинѣ появились рôвночасно съ знаною справою Гниличокъ, тожь думаютъ загально, що межи тыми двома фактами заходитъ звязь причинова и що увязненя суть лишь конечнымъ наслѣдствомъ справы гнилицкои. Громада Гнилички намѣрила перейти на православіе; а хотяй пôзнѣйше и понехала своє намѣренье, то все таки єсть се сумнымъ явищемъ, бо змѣна вѣроисповѣданя при нынѣшныхъ галицкихъ ôтношеняхъ свѣдчитъ о прихильности тамошного народу до другои державы; при тôмъ годѣ булобъ фактъ той зрозумѣти и вытолковати, колибъ мы не догадувались о попередній агитаціи политичній. Австрійскй законы основнй допускаютъ змѣну вѣроисповѣданя, и перехôдъ на православіе не дасться пôдтягнути пôдъ жаденъ параграфъ кодексу карного. Политичнй власти въ Галичинѣ звернули отже свою бачну увагу въ сторону Гниличокъ, але суды не мають компетенціи вдаватись въ тую справу. Чи однакъ межи увязненями а Гниличками єсть якій близшій моральный звязокъ, тое рѣшитъ доперва слѣдство судôвъ карныхъ.

Увязненя Русинôвъ були наслѣдкомъ одного зъ подôбныхъ случаєвъ, котрй часто ударемнюютъ и найлучше веденй конспираціи. Полиція глядаючи молодого сына совѣтника Ад. Добряньского, допустившогося якоись неполитичнои провины, удалась до помешканя ôтця, надѣючись, що тамъ подыбає сына. Полиція не знайшла пошукованого, бо ôнъ перебуває въ Петербурзѣ, и мала вже ôтходити, ажь тутъ побачила, що замужна дочка совѣтника (п. Ольга Грабарь) перелякана намѣрилась кинути въ огонь якйсь паперы. Комисарь полиціи ухвативъ заразъ паперы въ свои руки и на пôдставѣ тыхъ паперôвъ пôшли арештованя. Справу ôтдано вже въ руки справедливости, а якъ ни будь она закôнчится, то предсѣ нема сомнѣнія, що власти судовй и полиційнй съ повною свѣдомостею своєи отвѣчальности поступили собѣ дуже оглядно и совѣстно. Весь знайденый матеріялъ дôстався въ рукъ полиціи до намѣстництва, а зъ ôттамъ до прокураторіи и суду; а що увязнено превенційно кôлька осôбъ, то вже мусѣли бути до того поводы дуже важнй. Не потрѣбно навѣть замѣчати, що зъ арештованъ не можна еще нѣчого вносити о результатѣ процесу; рôвножь и се зовсѣмъ природно, що суды уважаютъ увязненыхъ людьми пôдозрѣными о переступство, вымѣрене противъ добру цѣлои державы, а не противъ интересамъ поодинокои партіи. Еще разъ кажемъ, противъ добру державы, а не противъ загальному порядкови Галичины, або противъ конституціи австрійскôй. Агитація, котра довела до увязнень, не мала цѣли — насильнымъ способомъ зломати устрôй державный, або перевести реформу у внутри державы, противно, цѣли єи сягаютъ по-за границѣ Австріи. Не можна опертися враженю, хочь годѣ еще въ теперѣшного стадіюмъ предвидѣти, о скôлько вырокъ судовый въ тôй справѣ буде вгôдный съ пересвѣдченьемъ моральнымъ.

Загально бажано дуже — назвати ведучій процесъ „пытаньемъ рускимъ“. Однакожь противъ такого называня можна закинути, що вѣрнôсть галицкого народу руского державѣ нѣякъ не вяжеся съ ведучимся теперь слѣдствомъ; впрочѣмъ справа не має характеру чисто-галицкого. Одинъ зъ увязненыхъ, совѣтникъ двору Добряньскій походитъ зъ Угорщины, и доперва передъ кôлькома мѣсяцями перенѣсся до своєи замужнои дочки п-нѣ Грабарь, котра розлучившись съ мужемъ перебуває во Львовѣ, а дѣти єи въ науцѣ въ Кіевѣ. А хотяй увязненй суть майже всѣ Русинами, то всежь таки булобы вопіющою несправедливостею потягати до отвѣчальности цѣлый нарôдъ за провину гдеякихъ личностей. Поминувши сельскій нарôдъ рускій, котрый ту жаднои не грає ролѣ, бо ôнъ що найбôльше єсть жертвою агитаторôвъ, пôднести належитъ тое обстоятельство, що значна бôльшôсть рускои интелигенціи не хоче мати жадныхъ звязей съ увязнеными индивидуами, котрй шукаютъ будучности поза границями Австріи. Противно, вѣрнй Австріи Русины (die gut-österreischen Ruthenen) зрываютъ всякй ôтношеня съ згадаными личностями теперь далеко бôльше, якъ давнѣйше.“

ДОПИСЬ.

Шельпаки, 14 лютого 1882.

(*Ответа ôтповѣдь на безименне письмо.*)

Якъ далеко розжарила польска праса польску интелигенцію и польске поспôльство, могутъ показати слѣдуючй факты, котрй будутъ заразомъ образкомъ нашихъ межинародныхъ ôтносинъ.

Недавно писали менѣ въ Тернополя, що на концертѣ въ користь „Рускои Бурсы“ въ Тернополи пôдкидано бильеты, на котрыхъ стояли слова: „L..., S..., B...*) i wszystkich moskalofilów всѣхъ na szubienicę“.

Теперь прислано менѣ письмо зô Львова съ додатками на кувертѣ: ważne, а на оборотнôй сторонѣ zachować sekret, boby było źle.

Въ серединѣ на однôй сторонѣ нарисована шибеница, а на другôй: „Moskalu!

*) Суть се имена Русинôвъ, котрй занимались устроєньемъ руского концерту въ Тернополи.
Пр. Ред.

пôдходивъ голосъ баритоновый п. В-на гарно пôдъ властиву стать композиціи и порывавъ душу далеко-высоко за тою „вольною волею“, що згинула на чорному поли нашои Украины.

Чувства сумнй, въ якй мусѣла попадати публика у конець сеи части, полагодила послѣдна часть новыми мотивами. „Серенада“ Оттона, котру спѣвавъ хоръ съ сольомъ баритоновымъ, розвивала образъ тихои чудовои ночи, що и байдужого слухача въ повнѣ занявъ и на иншу дорогу звѣвъ, а мыслячому стававъ образомъ сцѣлющои силы часу, що въ своємъ недостижимôмъ розвою лѣчитъ влиднѣ такъ поодинокого чоловѣка якъ и цѣлыхъ народôвъ... Той часъ породивъ неразъ вже надѣю лучшои долѣ и додавъ силы до потрѣбнои працѣ. Зручно нагадувавъ опôсля хоръ спѣваючи свѣтлу и гожу пѣснь Дюрнера „Весна“, що и намъ наставъ той часъ многонадѣйный и ободрявъ серця до працѣ народнои. Пубâика ôтнесла тымъ бôльше вражѣнье, що обѣ пѣснѣ спѣвавъ хоръ якъ всѣ свои партіи клясично. Такъ выйшла она по надзвычайныхъ заявленяхъ похвалы съ добрымъ серцемъ. И я пустився дорôжкою середъ мѣсячнои ночи домôвь, але ще довго проходжувався, щобы успокоити себе. Довго ще гомонѣли пѣснѣ въ моєй душѣ, довго ще довго стелились мои зворушенй думки по нашôй широкôй рôднôй Краинѣ, а уста шептали щире „Спасибôгъ“ тымъ щирымъ душамъ, що розбудили наше Подôлье зъ єго дрѣмоты.

П.

Z niecierpliwością oczekuję chwili, kiedy obaczymy się we Lwowie za szwedzką firanką, czyli za kratami, a może, jeżli Bóg da i na szubienicy. Twój znajomy Autenuff (нечительно).

Не усомнѣваюся анѣ на хвилю о щирости бажаня и скажу, що оно може бути легко заспокоене.

Най тôлько авторъ приточеного письма загляне до актôвъ криминальныхъ въ р. 1789 въ Луцку, Дубнѣ и т. д. або колибы ему се було не на руку, до записокъ Бродовича, офиціяла Луцкого. пôдъ заголовкомъ: „Widok Przemocy“, Ч. I. II выданыхъ во Львовѣ 1861 р., — а тамъ знайде способы, якъ заспокоити своє бажанье. А колибы и се у него натрафило на трудности, то скажу ему коротко и по можности оглядно, що тамъ мѣстится.

Въ р. 1789, по першôмъ подѣлѣ Польщѣ, розпущено поголоску, що попы въ звязи съ маркитанами московскими, бунтуютъ хлопôвъ повстати на Ляхôвъ. (Брод. Ч. I. стр. 11).

Страхъ, кажутъ, маѣ великй очи. На Волынь и Подôлье наслано войска, установлено комисію безпеченьства. (Ч. I. стр. 12).

Посыпалися доносы, ревизіи, — шукано за письмами, ножами, спѣсами, палашами, котрй декуда пôдкидано. Наѣзджено и домы богатшихъ, где забравши тôлько грошѣ, казали, що ласку роблятъ господарови, лишаючи его дома. То бувъ часъ, де кождый для особистои уразы, ненависти и т. п. мôгъ заспокоити своє горяче бажанье пôмсти на своѣмъ противнику. (Бр. Ч. I. 14). Найменша безпôдставна денунціяція приносила дыбы увязненя а нерозважне, або по піяному выречене слово, часто и пôдступъ — вели до смерти. (Бр. Ч. I. ст. 17—61).

Тымъ способомъ переповнилися криминалы въ Луцку, Дубнѣ, Кременци....

Комисія безпеченьства замѣнилася въ судъ криминальный. А такъ, безъ доказôвъ, одни клали головы пôдъ мечь ката, другй висѣли на шибеницяхъ, третй гинули при индагаціяхъ пôдъ нагаями, а иншй умерали въ голоду; а коли кого пущено, то не рѣдко тôлько съ одною рукою. Се все дѣялося для охороны „ojczyzny“.

Коли комисія много людей невинныхъ выгубила, спостережено въ Варшавѣ, що она переступила свôй кругъ дѣланя и наказано: щобы собѣ суду не присвоювала. (Бр. Ч. I. стор. 17—61).

Сего видно бажаѣ и авторъ присланого листу, и мы знаѣмо, що колибы тутъ була Польща, моглибы повторитися на щирыхъ Русинахъ сцены зъ 1789 р. Але дякувати Богу, мы нынѣ пôдъ Австрією.

И тутъ могутъ вправдѣ бути денунціяціи и увязненя, и тутъ, кто виненъ, кару понести повиненъ: але таки безъ суду и вины нѣкто висѣти не буде.

Мому кореспондентови скажу однакожь, що лучше було удатися до явнои денунціяціи, якъ безъименно хотѣти тероризувати. Але якъ въ 1789 р. выказаными поступками не ухоронено Польщѣôтъ дальшихъ подѣлôвъ а противно, тіи лише прискорено, такъ и теперь мôй невѣдомый кореспондентъ и терроризмомъ ему подôбнй загорѣлцѣ не поставлятъ на ноги Польщѣ.

Що до секрету, то не думаю я шляхетнй бажаня Полякôвъ покрывати тайною.

Стеф. Качала.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Палата послôвъ приняла законъ о ческôмъ университетѣ, ухваленый палатою панôвъ. Сего тыждня розпочалась въ палатѣ послôвъ дебата буджетова. Зъ рускихъ послôвъ записався до голосу п. Кулачковскій. Сполучена лѣвиця ухвалила голосовати противъ буджетови. О розправѣ буджетовôй напишемъ обширнѣйше слѣдующимъ разомъ.

(*Комисія для конкруи духовенъства*) ôтбула дня 13 лютого засѣданье, на котрôмъ бувъ присутный и министеръ вѣроисповѣдань. Комисія приступила до нарады генеральнои надъ предложеньемъ правительственнымъ зъ р. 1876 и предложеньемъ пôдкомисіи. На интерпеляцію п. Бера ôтновѣвъ реф. Клямъ-Мартиницъ, що въ наслѣдство внесень пôдкомисіи прелиминована черезъ правительство квота нôднесеся до 754.000 зр. П. Русъ сконстатовавъ, що предложенье пôдкомисіи рôжнится значно ôтъ предложеня правительственного и заинтерпелювавъ министра вѣроисповѣдань, яке становище займе правительство супротивъ предложень пôдкомисіи. Министеръ заявивъ, що вправдѣ не мавъ еще часу розглянутись въ предложеню пôдкомисіи, але вже зъ самого поверховного перегляду переконуюсь, що предложенье пôдкомисіи не во всѣмъ годится съ намѣренями правительства. Передовсѣмъ противится министеръ уступови, где говорится, що правительство маѣ порозумѣватись съ епископами, бо щось таке малобъ значенье формального конкордату. По довшôй дебатѣ комисія рѣшили ôтложити нарады ажь до того часу, поки правительство не предложитъ еи потрѣбныхъ выказôвъ табулярныхъ.

(*Въ комисіи для кодексу карного*) раджено сими днями надъ внесенями пп. Жака, Линбахера и Вольского о объективнôмъ поступованю въ справахъ прасовыхъ. Министеръ правосудія, дръ Пражакъ, присутный на тôмже засѣданю, заявивъ, що „правительство теперь не прихилююсь до ніякого змаганя, котре замѣряе въ дѣлахъ прасовыхъ обмежити дотеперѣшну компетенцію судіевъ урядовыхъ, а розширити компетенцію судіевъ присяжныхъ“. По такôмъ заявленю министра поставивъ дръ Вольскій внесенье: 1) „Мимо правительственного заявленя комисія есть пересвѣдчена, що объективне поступованье належитъ обмежити въ дорозѣ законодательнôй; 2) комисія поручаѣ пôдкомисіи, щобы на пôдставѣ предложеныхъ въ палатѣ внесень выпрацювала ôтповѣдный проектъ закона“. Обѣ тй точки внесеня комисія приняла.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Вѣсти зъ послѣдныхъ кôлькохъ днéвъ, якй дôйшли до Вѣдня дорогою урядовою и неурядовою показуютъ, що нашимъ войскамъ тыми днями поводилось досыть добре. „Въ донесеняхъ зъ театру вôйны — пише вѣденьска Presse — нема вправдѣ мовы о великихъ удачахъ (они впрочемъ и не можливй задля мѣсцевыхъ ôтношень) а все таки стверджуютъ, що повстанье въ Кривошіи и Герцеговинѣ тратитъ на розмѣрахъ и съ кождымъ днемъ зменшаюсь. Коли тôлько операціи войскъ будутъ и дальше веденй съ дотеперѣшнымъ спокоемъ, енергією и прозорливостею, — то нема сомнѣня, що цѣле повстанье буде до крихты придушене за бôльше-менше чотыри тыжднѣ.“ Повстанье, якъ звѣстно, взросло въ найбôльшу силу въ другôй половинѣ сѣчня такъ въ Кривошіи якъ и въ Герцеговинѣ. Въ тôй послѣдньôй повстанцѣ намѣряли вытворити собѣ пôдставу операційну на 35-кильометровôй линіи ôтъ Гацка до Бѣлека, опираючись о границю чорногорску. Зъ линіи Гацко-Бѣлекъ мали повстанцѣ вкупѣ съ Кривошіянами загрозити и збунтовати не лишь Герцеговину, але й полуденну Дальмацію. Тымчасомъ Кривошіянамъ не удалось выкликати повстаня въ дальмацкôмъ округѣ Зубча и самй мусѣли цофнутися въ окрестности Ублѣ и Драгалѣ. Коли повстанцѣ побачили, що годѣ розширити повстанье ôтъ Бѣлека до Адріятика, змѣнили плянъ и взяли собѣ за пôдставу операційну 70-кильометрову линію ôтъ Мостара до Фочи. На тôй линіи показались ôтдѣлы Стояна Ковачевича, Тунгуса (бувшого жандарма въ Герцеговинѣ) и Салько-Форта (магометанина, бувшого урядника полиціи въ Невесинье). Выбираючи линію Мостаръ-Фоча повстанцѣ мали намѣренье перетяти комуникацію зъ Босніи до Герцеговины и тымъ легше выкликати повстанье въ Герцеговинѣ. Всѣ важнѣйшй пункты комуникаційнй, якъ: Главатичево, Улокъ, Калиновичи, Трнова обсадили повстанцѣ, и зъ ôттамъ выпадали частею до Коници въ долинѣ Наренты, частею до Фочи надъ Дриною, щобы опанувати мурованый шляхъ ведучій зъ Сераєва до Мостару и добитись комуникаціи съ Санджакомъ Новобазарскимъ. Мимо зручного маневрованя повстанцѣ на жаднôмъ пунктѣ не мали успѣха. Ген. Іовановичеви удалось трема наразъ шляхами вдертись зъ Боки ди Каттаро до Кривошіи и швидко заняти важнй позиціи: Репай, Леденица и Вельесело. Въ всхôднôй Герцеговинѣ на линіи Гацко-Бѣлекъ войска стыкаются лишь съ дрôбными ôтдѣлами повстанцѣвъ, котрй передъ войскомъ звычайно утѣкаютъ. Зъ линіи Мостаръ-Фоча перестали повстанцѣ въ послѣдныхъ дняхъ выпадати до Коници, а тôлько зъ Тресковицкои Планины выпадали на пôвнôчь къ Сераєву и на всхôдъ къ Фочи. Въ всѣхъ своихъ выправахъ однакожь були ôтпертй войскомъ а особливо не пощастилось имъ пôдъ Трновою дня 10 лютого — мали стратити, якъ доноситъ ген. команда зъ Сераєва, до 100 людей раннныхъ и убитыхъ.

Дня 14 лютого надôйшли до Вѣдня два урядовй справозданя зъ театру вôйны. Ген. Іовановичъ доноситъ: 18-та дивизія вырушила зъ Мостару и Невесинье на выжину Зимье. Направлено фортъ въ Зимье-Ганъ и стражницѣ въ Бахтѣевици и Приворацу. Въ Загôрю пôдъ Улокъ-Борке и на Сусаницкôй Планинѣ громадятся значнй силы повстанцѣвъ и нападаютъ на окрестнôсть. Близшй околицѣ мѣсць гарнизоновыхъ и головныхъ комуникацій въ Герцеговинѣ забезпеченй вже войсками. Въ Кривошіи повстанцѣ хотѣли д. 13 лютого зближитись до Лединицѣ. Дня 14-го збираются пôдъ лѣсомъ Бакоци. Лѣсъ передъ Колицею ôтъ стороны Кнезлаца запалено. Войско фортификуе Грабенъ и Леденицу; оба тй мѣсця заосмотрено въ каноны. — Ген. команда зъ Сераєва доноситъ: Въ днѣ 12 и 13 лютого пôдъ Фочею бувъ спокôй. Въ окрестности Тирновы появились ôтдѣлы повстанцѣвъ, але заразъ передъ патролями утѣкли. Команда стаціи въ Невесинье доноситъ, що инфантеристъ 71-го полку Гомболя, раненый легко 7-го лютого пôдъ Ясеною и взятый повстанцями въ неволю, утѣкъ въ ночи на 12-го и ставився въ комендѣ въ Столацу.

Въ Бокка ди Каттаро оголошено станъ облоги. Въ мѣстѣ Ризано ôтобрано жителямъ всякe оружіе.

Зъ Мостару доносятъ до Polit. Corresp., що ген. Іовановичъ въ подорожи зъ Метковичъ до Мостару по дорозѣ бувъ витаный всюда жителями. Зъ поодинокихъ селъ и мѣсточокъ выходили противъ нему депутаціи. Въ самôмъ Мостарѣ выставлено тріюмфальнй брамы; начальникъ депутаціи повитавъ генерала промовою, котру закôнчивъ окликомъ въ честь цѣсаря. Мѣсто цѣле було пристроене хоругвами а вечеромъ илюминоване.

Въ Столацу увязнено кôлькохъ людей за агитаціи противъ Австріи. Въ округѣ Гацка панує мѣжь народомъ спокôй.

Въ кривошійскôмъ мѣсточку Ораговa, взятôмъ штурмомъ черезъ войска, знайдено въ домѣ начальника громадского 3.150 зр. въ золотѣ и двѣ мапы штабу генерального съ россійскими написями. Въ Ораговѣ проголошено подôбно якъ въ Ризано станъ облоги.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Petersb. Herold пише, що „поголоска, розширена въ заграничнôй печати, будьтобы ген. Скобелевъ попавъ въ неласку у царя за звѣстну свою бесѣду, есть безъосновна“. Нема сомнѣня, що Pet. Herold сказавъ правду; найлучшимъ доказомъ, що Скобелевъ не потерявъ ласки царскои буде той фактъ, що указомъ царскимъ зъ 12 лютого (отже вже по его бесѣдѣ) дано двомъ новозбудованымъ пароходамъ назвы „Скобелевъ“ и „Геокъ-Тепе“.

На торжество коронаціи царя въ Москвѣ прибудутъ — якъ доноситъ „Голосъ“ — нѣмецкій престолонаслѣдникъ, король и королева въ Даніи, и князѣ болгарскій и чорногорскій.

Справа о звѣстнôй ростратѣ казенныхъ земель въ губерніи оренбурскôй вже укôнчилась. „Правительственный Вѣстникъ“ оголошуе, що генералъ-губернаторъ оренбурскій, Крижановскій и директоръ выдѣлу въ министерствѣ державныхъ дôбръ, Климовъ, дôстали димисію. Кромѣ димисіи сихъ двохъ достойникôвъ ôтдалено разъ на завсѣгды зъ службы начальника канцеляріи губернаторскои, Голодковского и директора завѣдательства дôбръ державныхъ въ оренбурскôй губ., Ивашимова.

Кн. Суворовъ, членъ правительственного совѣта, колишній губернаторъ провинцій надбалтійскихъ, умеръ въ Петербурзѣ. Такожь умеръ сими днями кіевскій митрополитъ Филотей. Однымъ зъ кандидатôвъ на митрополита въ Кіевѣ есть суспендованый недавно митрополитъ сербскій Михаилъ, выхованокъ кіевскои духовнои академіи.

Англія. Велику сензацію выкликала въ Англіи промова Глядстона въ справѣ Ирляндіи. Одинъ зъ послôвъ ирляндскихъ поставивъ бувъ внесенье, щобы въ Ирляндіи бувъ заведеный автономичный парляментъ народный. На таке внесенье палата, якъ звычайно, и не звертала уваги и всѣ дуже зачудувались, коли Глядстонъ забравъ въ той справѣ голосъ и завозвавъ ирляндцевъ, щобы предложили правительству плянъ, котрый не нарушувавбы правъ лондоньского парляменту а ирляндскому придѣливбы таку компетенцію, я кои вымагаѣ краєва автономія. Тымъ чиномъ Глядстонъ самъ додавъ духа Ирляндцямъ добиватись повнои самоуправы свого краю и стягнувъ на себе невдоволенье консерватистôвъ, а то й либералôвъ англійскихъ. Розумѣесь, що автономія для Ирляндіи — рѣчь дуже справедлива, и певно черезъ ню хочь въ якійсь части зарадженобы тôй анархіи, яка теперь панує на Зеленôмъ Островѣ.

Грецiя. Зъ Атенъ приходятъ вѣдомости, що народъ греческій дуже невдоволеный зъ королевства и короля Георгія. Послы оппозиційнй парляменту высказуютъ своє невдовольство зовсѣмъ отверто. При отвореню парляменту принято тронову промову короля дуже студено, навѣть не пôднесено въ честь короля оклику — якъ се завсѣды дѣесь. Очевидно, въ народѣ греческôмъ широко запустила корѣнь думка о грецкôй республицѣ.

Чорногора. Въ четверъ минувшого тыждня прибувъ князь Микита зъ Антивари (где ôтъ часу повстаня перебуваѣ съ родиною) до столицѣ, Цетиня, и зôзвавъ заразъ своихъ совѣтникôвъ и министрôвъ на раду. Обговорювано внутрѣшнй и заграничнй справы Чорногоры. Що до становища княжества до заграницѣ, именно герцеговиньского повстаня, князь давъ министрамъ спеціяльнй инструкціи и повернувъ назадъ до Антивари. О скôлько въ Вѣдни звѣстно, князь все еще стоитъ на становищи неутральности и льояльности супротивъ Австріи, — але доноки Австрія буде шановати границѣ Чорногоры. Бо, якъ звѣстно, въ правительственныхъ кругахъ австрійскихъ проявилась була думка — оккуповати Чорногору для лекшого придушеня повстаня. О тôй евентуальности обширно заговорила и печать австрійска и загранична. Розумѣесь, що сама газетна поголоска о оккупаціи черезъ Австрію Чорногоры мусѣла до живого вразити такъ самого князя якъ и его правительство, а тымъ бôльше чорногорскій народъ. Якъ доноситъ „Новое Время“ князь пôдчасъ свого короткого побыту въ Цетиніи завôзвавъ до себе редактора офиціяльного княжескаго органу „Гласа Црногорца“, Павловича, и препоручивъ ему выступити якъ найенергичнѣйше противъ евентуальнои оккупаціи. Въ наслѣдство такого препорученя княжескаго „Гласъ Црногорца“ звернувся до Австріи съ такою бесѣдою: „Радити Австріи оккуповати Чорногору и силою выдерти намъ свободу, котру мы черезъ пять столѣтій хоронили — се не зла думка, але дуже небезпечна. Австрія нехай розважитъ, що се не пôйде такъ легко, що Чорногорцѣ умѣютъ боронитися, що николи никто не змôгъ Чорногору оккуповати, що не то австрійскй жовнѣры, але навѣть хоробрй Турки, а на ихъ чолѣ хоробрый Сулейманъ, окупили дорогу зъ Никсича до Спужа 6000 трупами, перейти дорогу на двѣ годины ходу они потребували цѣлый тыждень! Австрійцѣ нехай лишь спробуютъ прійти, мы выжидаемъ ихъ!“ — Думка о оккупаціи Чорногоры вже навѣть въ печати австрійскôй замовкла и надѣятись, що доки князь и его правительство (народъ чорногорскій — инша рѣчь) позôстанутъ и на дальше въ неутральности и льояльности супротивъ Австріи, дотиль и Австрія буде льояльною супротивъ Чорногоры. Колижь бы однакожь инакше сталось и Австрія мусѣлабъ оккуповати Чорногору, то звѣстно, Австрія й сама булабъ о тôмъ пересвѣдчена, що занятье Чорногоры не обôйшлобъ ся ёй безъ великихъ жертвъ, хочь може и не въ такôй мѣрѣ, якъ се грозитъ „Гласъ Црногорца“. Тôлькожь, якъ сказано, надѣятись, що до оккупаціи Чорногоры не прійде.

НОВИНКИ.

— **Впреосв. Митрополитъ** вернувъ въ четверъ вечеромъ зъ Вѣдня зъ засѣданій палаты панôвъ. Якъ зачуваемъ, мавъ бути нашъ архіерей такожь у Цѣсаря съ меморіяломъ въ справѣ полученя дотаціи рускаго духовенъства. Цѣсарь заявивъ, що рускій клиръ на Буковинѣ справдѣ потребуе полученя свого быту, и поручивъ архіереви передати меморіялъ министерству.

— **Впреосв. митрополитъ Іосифъ**, якъ звѣщаѣ „Gazeta Lwowska“, розбславъ куренду зъ дня 29 грудня 1881 р. до душпастырѣвъ своеи архиепархіи съ препорученьемъ, щобы громады гр. кат. обряду и ихъ читальнѣ не пренумерували часописей „Проломъ“ и „Вѣче“, а то зъ причины ихъ антикатолицкого стремленя.

— **Конфискаты рускихъ газетъ**. Въ сѣмъ тыждни сконфискувала ц. к. прокураторія: Свѣтъ, Зеркало, Батькôвщину (2 разы) и Слово.

— **Ревизіи и увязненя**. Дня 2 (14) с. м. приставлено до Львова увязненого въ Вѣдни Володимира Наумовича пôдъ ескортою стражника криминалу вѣденьского. — П-нѣ Добряньска, жена увязненого Адольфа Добряньского, внесла до президіи суду зажаленье, що листы до неи адресованй власти придержуютъ, а еи листы отворяютъ, якъ то случилося съ листомъ еи, адресованымъ до дра Фр. Зисса, посла до рады державнои. Судъ обѣцявъ дати еи на тоє урядову децизію. Въ Залѣщикахъ ôтбулася дня 4 с. м. ревизія у о. А. Кнѣгиницкого, котрого ревидовано до сорочки. По строгôй ревизіи въ дома перешуковано всѣ кутки въ церквѣ. Забрано гдеякй книжки, котрй однакъ потôмъ звернено властителеви. При ревизіи були староста, секретарь и жандармъ.

— **Ревизія** ôтбулась сими днями въ Крупску кодаря п. Корецкого. Кромѣ газетъ и книжочокъ товариства Качковского не найдено бôльше нѣчого.

— **Поправка**. Въ ч-лѣ 9 „Дѣла“ на стор. 4-ôй, въ новинцѣ п. з. „Товариство Академическій Кружокъ“ зайшла похибка друкарска, именно въ 6-ôмъ стиху зъ горы вмѣсто: „По укôнченю дебаты надъ гдеякими внѣшными справами товариства“ — маѣ буты: „По укôнченю дебаты надъ гдеякими внутренными справами товариства“.

— **Въ справѣ знесеня рускаго календаря**. „Gazeta Krakowska“, а за нею и другй польскй часописи обвѣстили вѣсть, що въ пов. ярославскôмъ девять рускихъ громадъ внесло до намѣстництва прошенье, въ котрôмъ домагаются знесеня подвôйного календаря въ всхôднôй Галичинѣ, що маѣ принести користь для краю уменшеньемъ лѣнивства, якъ такожь маѣ зближити сынôвъ тои землѣ, тои самои вѣры, тои самои минувшости, стремлячихъ до тои самои цѣли (?). Тоѣ мали зробити згаданй громады „z własnego popędu“, „bez żadnej opozycyi“ и т. и. Такъ пишутъ польскй газеты и завѣряютъ торжественно, що се фактъ вѣрный и що „poczciwy ludek ruski“ провидѣвъ вже такъ, що въ змѣненю календаря видитъ правдиву цѣль свого существованя. Але мы маемъ зовсѣмъ иншй информаціи, маемъ факты правдивй, котрй зовсѣмъ инакше выясняютъ тую справу. Недавно збирано ôтъ вôйтôвъ въ повѣтѣ ярославскôмъ на сесіи въ Ярославю пôдписы въ справѣ знесеня рускаго календаря. Ôттакъ дня 9 л. с. м. заѣхавъ комисарь п. Жебровскій на мѣсячну сесію вôйтôвъ до Сѣнявы и тамъ при помочи нотаря п. Фр. Вольского, вôйта зъ Теплиць Скришевского, писаря зъ Пискоровичь Оссолиньского и др. Полякôвъ, а лишь одного Русина, вôйта Дуды зъ Тучапъ — намавляно и силувано вôйтôвъ до пôдписôвъ прошеня на знесенье рускаго календаря. Такъ отже пôдписавъ вôйтъ и посесоръ зъ Теплиць Скришевскій, вôйтъ зъ Пискоровичь за наставаньемъ писаря Оссолиньского и посесора Скришевского, вôйтъ зъ Вульки Тухольскои Сава, вôйтъ зъ Дыбкова Вылевы и др., котрй до сего навѣть не признаются. По сѣмъ всѣмъ угощувано вôйтôвъ за тую „прислугу“. Такъ отсе не було анѣ гадки анѣ добровôльнои згоды на знесенье нашого календаря, а лишь казано тоѣ робити вôйтамъ, уживаючи до того намовы и иншихъ средствъ. Однакъ мы дуже добре знаемо, якъ нашъ народъ задивлюся на справу календаря, якъ и се знаемо, що въ польскихъ часописяхъ не побачишь правды, где лишь ходитъ о яку небудь справу руску.

— **На выбудованье дому для читальнѣ мѣщаньскои въ Калуши** зложено на весѣлю п. Петра Яцышина, теольога въ Завою, 15 зр. За сей даръ складаѣ П. Т. Дателямъ прилюдну подяку — *М. Тынцкій*, заступникъ головы читальнѣ.

— **Загальнй зборы членôвъ Бурсы для дѣвчатъ въ Перемышли** ôтбудутся дня 2 л. марта с. р., т. е.

въ четверъ першои недѣлѣ великого посту въ комнатахъ „Бесѣды" о 12-ôй годинѣ въ полудне, на котрû запрашаєся всѣхъ П. Т. членôвъ Бурсы. Програма: 1) справозданье выдѣлу за рôкъ минувшій; 2) резигнація предсѣдателя, а въ случаю єи принятя выбôръ нового; 3) выбôръ люстраційнои комисіи; 4) внесеня членôвъ; 5) змѣна устава въ случаю достаточного числа членôвъ. — Въ Перемышли, дня 12 лютого 1882. Ôтъ выдѣлу Бурсы для дѣвчатъ.

— **На посады учительскû** розписує окружна рада шкôльна въ Перемышли конкурсъ съ речинцемъ до дня 8 (20) марта с. р., именно на слѣдуючû мѣсцевости: Борщовичѣ, Быбли, Цыкôвъ, Яскманичѣ, Коровники, Кривча, Матковичѣ, Наклада, Ненадова, Нѣжинець, Пикуловичѣ, Ольшаны, Сѣдлиска, Торки, Валява, Жротовичѣ, Бабичѣ, Бирча, Добра, Явôрникъ рускій, Липье, Малява, Новемѣсто, Пятниця, Тарнова и Тистянець.

— **На посады учительскû** розписує окружна рада шкôльна въ Надвôрнѣ конкурсъ съ речинцемъ до 3 (15) цвѣтня с. р., именно на слѣдуючû посады: 1) въ повѣтѣ надвôрняньскôмъ: а) при 4-кл. школѣ мужескôй въ Надвôрнѣ съ выкладовымъ языкомъ польскимъ на посаду старшого учителя съ платнею 500 зр. и молодшого учителя съ платнею 300 зр., б) при школахъ етатовыхъ съ выкладовымъ языкомъ рускимъ въ Камѣннôй, Краснôй и Паницу съ платн. 300 зр. и мешканьемъ, в) при школахъ филіяльныхъ съ выкл. языкомъ рускимъ въ Цуцыловѣ, Дорѣ, Майданѣ горѣшн., Перослю, Струпковѣ, Тарнавици лѣснôй, Волосовѣ, Фитковѣ, Назавизовѣ, Велесници и Скопôвцѣ съ плат. 250 зр. и мешк.; 2) въ повѣтѣ богородчаньскôмъ съ выклад. языкомъ польскимъ: а) при етатовôй школѣ 4-кл. въ Богородчанахъ на посаду учителя молодшого съ платн. 270 зр., б) при 2-кл. школѣ етат. въ Лысци на посаду другого учителя съ платн. 450 зр.

— **Редакція „Świtła"**, якъ намъ зъ рôжныхъ сторôнъ звѣщаютъ, накидає свою часопись рôжнымъ громадамъ и народнымъ школамъ, хотяй они тую газету вже по кôлька разôвъ назадъ ôтсылали.

— **Зъ Теребовлѣ** пишутъ намъ: У насъ еще не пробудилось житье нашихъ мѣщанъ и мовь тяжкій сонъ зависнувъ надъ нашимъ стариннымъ мѣстомъ. Вправдѣ основуєся теперь читальня, але доси ледво 30 членôвъ вписалось. Ôтзываємось съ щирымъ зазывомъ до нашихъ мѣщанъ, щобы взяли собѣ примѣръ зъ другихъ мѣсточокъ, а навѣть селъ, где самû громадяне трудятся ревно около основаня читаленъ, касъ, шпихлѣрôвъ и т. и. Не зашкаралуплена жизнь, але вѣра въ красшу будучнôсть и щира, спôльна праця зможутъ завести насъ до цѣли.

— **Для роздачѣ вѣна им. архикн. Гизелѣ**, узбираного зъ 3-лѣтныхъ доходôвъ фундаціи дра І. Фрида, призначеного для убогихъ осиротѣлыхъ дѣвчатъ селяньскихъ розписує намѣстництво конкурсъ съ речинцемъ до дня 10 л. цвѣтня с. р. Дѣвчина, убѣгаючася о тоє вѣно, має выказати: 1) що єсть сиротою по господарѣ-селянинѣ зъ мѣсцевости, належачои до повѣту львôвского; 2) що числитъ ôтъ 18 до 25 лѣтъ житя; 3) що єсть убогою; 4) що укôнчила съ добрымъ успѣхомъ три низшû клясы школъ народныхъ; 5) що має выйти замужъ за селянина, котрый такожь укôнчивъ съ добрымъ успѣхомъ три низшû клясы школъ народныхъ. Слюбъ кандидатки має ôтбутися 8 (20) цвѣтня с. р., а на случай церковнои перешкоды въ найблизшôмъ дни. Выплата вѣна наступитъ другого дня по слюбѣ.

— **Выборы посла до рады державнои зъ выборчого округа селяньского Перемышль - Мостиска - Добромиль** розписанû на 28 н. с. марця с. р. (въ мѣсце покôйного пос. Тышковского).

— (**Дрôбнû вѣсти.**) Впреосв. митрополитъ Іосифъ повернувъ зъ Вѣдня до Львова. — Впр. митрополитъ православный Сильв. Андрієвичь повернувъ до Черновець по довшôмъ побутѣ въ Вѣдни. — Зъ Галичины покликано 24 жандармôвъ до службы въ Босніи и Герцеговинѣ.

ПОСМЕРТНû ВѢСТИ.

☦ **Петро Леонтовичь**, парохъ въ Старискахъ, дек. городецкого, умеръ дня 12 с. м. по короткôй недузѣ въ 55-ôмъ роцѣ житя а 30-ôмъ роцѣ священьства. Бувъ се мужь рѣдкихъ-превеликихъ заслугъ и высокихъ честнотъ, примѣрный священикъ въ цѣлôй околици, чоловѣкъ серцемъ и душею ôтданый добру своихъ парохіянъ и загалу, теплый и любящій отець своєи родины, заступникъ и покровитель сирôтъ и вдовиць, щирый ôтважный оборонця безнадѣйныхъ и покривдженыхъ, неутомимый труженникъ коло добра ôтданыхъ своєй опѣцѣ парафіянъ, щирый Русинъ и ревный патріотъ, правдивый трудолюбець не для славы, розголосу и похвалы, але працюючій въ тишинѣ съ посвященьемъ. — Се тû великû свойства великого мужа, честного и примѣрного чоловѣка-громадянина, що зъеднали єму добре заслужену славу и любовь у всѣхъ. За єго стараньемъ збудовано нову церковь, заведено школу, поставлено шпихлѣръ и дôмъ громадскій, основано читальню, касу пожичкову, постараноса о потрѣбнû рускû пожиточнû часописи и книжки для народу, заведено спѣвъ хоральный въ церквѣ, — словомъ зроблено не тôлько тоє все, що входило въ кругъ дѣланя Покôйного, але о много бôльше. Всему надавъ Покôйный характеръ чисто-рускій, мимо численныхъ заводôвъ, стратъ и секатуръ ôтъ противникôвъ. Память єго въ серцяхъ нашихъ нехай нѣколи не загине!

— **Выказъ жертвъ и членьскихъ вкладокъ на бурсу для дѣвчатъ рус. кат. обр. въ Перемышли**, за котрû П. Т. Дателямъ сердечне „Спаси - Бôгъ" заявляємъ: о. А. Терлецкій зъ П. 3 зр., громада Повнятычѣ 2 зр., о. Я. Нероновичь 3 зр., о. Г. Гладыловичь зъ Х. 1 зр., священики дек. ясліского 4·40 зр., именно: Д. Котысъ, М. Ладыжиньскій, М. Подолиньскій по 1 зр., І. Лѣщиньскій 1·40 зр.; священики дек. нижанкôвского до давныхъ 13·40 зр. додаютъ 2·65 зр., именно: В. Добряньскій, Ю. Менциньскій по 1 зр., С. Струсевичь 65 кр., священики дек. мостиского 10 зр., именно: Т. Созаньскій, Н. Назаревичь, В. Курыковскій, І. Черкавскій, Е. Менциньскій, Н. Сенета по 1 зр., І. Будзыновскій, І. Кормошь по 60 кр., И. Подолиньскій 62 кр., М. Ольшаньскій 50 кр., Т. Сѣнкевичь 1·68 зр.; священики дек. яворôвского 6·18 зр., именно: І. Гинилевичь 2 зр., В. Крвавичь, І. Ганкевичь по 1 зр., К. Обушкевичь 50 кр., Т. Ганасевичь 43 кр., С. Алексевичь 50 кр., Я. Леховичь 75 кр., Редакція „Слова" зôбранû жертвы (въ чч. 27, 69, 72, 81, 113) 34·50 зр., зъ муз.-дек. вечера въ честь Є. Впр. Гр. Шашкевича чистого доходу 140 зр., за шѣсть прим. „Психологіи" дра Ганкевича 3 зр., о. Н. Роздѣльскій зъ С. зôбранû жертвы въ часѣ святъ Рôздвяныхъ 3 зр. — всего 215·73 зр. На рахунокъ членьскихъ вкладокъ о. Павелъ Левицкій зъ Я. с. яко дѣйст. членъ 50 зр., о. Д. Куцерыбъ на р. 1882 3 зр., о. І. Мудракъ 2 зр., о. З. Подляшецкій 50 кр., Г. П. Лисенецкій яко основатель 25 зр. — всего 80 зр. 50 кр.

Въ Перемышли, дня 31 л. сѣчня 1882. — Ôтъ Выдѣлу рускои Бурсы для дѣвчатъ.

Зах. Подляшецкій, секретарь, *Куцерыбъ.* касіеръ.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Ч. п. М. К. въ Д. Вашû надѣѣ суть дуже пересаднû. Мы радили бъ Вамъ задля синицѣ на даху, не пускати зъ рукъ горобця. О скôлько знаємо, Вамъ дуже тяжко пріишлосьбы тамъ добитись якои посады. *Всч. о. К. въ Туз.* Крахъ парискій не вплынувъ на нашû банки и нѣ троха не загрозивъ имъ. Найбôльше бувъ загроженый хиба одинъ „Länderbank", але якось щасливо выйшовъ зъ клопотôвъ. За умѣщенье подяки належится 1 зр. 50 кр. *Вп. К. въ К.* Ваша допись буде умѣщена съ гдеякими поправками. О дальшû дописи дуже просимо.

Черезъ редакцію „Дѣла" прислали:

На Часопись шкôльну: Пчт. Рада шк. въ Ив. 3 зр.; на образы славн. мужѣвъ: о. И. Т. въ Б. 1·60 зр.; для Шк. помочи: о. В. Н. въ П. 50 кр., о. М. М. въ Пр. 50 кр.; для Просвѣты: о. Н. Р. въ Сокали 2 зр., о. П. Г. въ Шершенôвцяхъ 1 зр., о. І. Б. въ Золотникахъ 2 зр., Пчт. Читальня руска въ Хо- [illegible] К. Г. въ Бер. 1 зр., Л. В. въ Станиславѣ 3 зр., о. В. въ Звинячу 1 зр., о. І. Б. въ Золотникахъ 1·50 зр.; для Зеркала и Зорѣ: К. Г. въ Бер. 1 зр., о. М. З. въ Мозолôвцѣ 4 зр., о. А. К. въ Грушнѣ 4 зр., Л. В. въ Ст. 8 зр., о. М. Ф. въ Деревни 2 зр., о. І. О. въ Вѣдни 2·50 зр., М. Г. во Львовѣ 2·50 зр., о. А. Ч. въ Коссовѣ 1·30 зр., С. Н. въ Стан. 2·50 зр., В. Г. въ Стрыю 1 зр., о. О. Л. въ Потоцѣ 2·50 зр., М. К. въ Борщевѣ 2·50 зр., о. З. Ш. въ Тышкôвцяхъ 4 зр., о. Ю. О. въ Сенечовѣ 1·50 зр., о. Н. Д. въ Ключевѣ 2·50 зр., о. І. О. въ Вѣженицѣ 2 зр., І. Г. въ Краковѣ 2 зр., о. З. Н. въ Воюславичахъ 2·50 зр., о. А. Т. въ Полнятичахъ 4 зр., В. Я. въ Чернôвцяхъ 1·50 зр., о. И. С. въ Божиковѣ 4 зр., о. І. Б. въ Зол. 2·50 зр., о. Ю. Ф. въ Дубѣ 2 зр.; для п. Олѣярника: о. І. Берецкій въ Жерници 2 зр., Н. П. 10 кр.; на рускій перекладъ Фавста: Е. О. во Львовѣ 1·20 зр., о. С. І. въ Золочевѣ 1·20 зр., Л. В. въ Станисл. 1·30 зр., І. Г. въ Краковѣ 1·20 зр., о. К. Б. въ Вихторовѣ 1·20 зр., В. Г. въ Стрыю 1·20 зр., И. В. въ Стрыю 1·20 зр., о. Т. С. въ Шолом. 1·20 зр., І. О. въ Зборовѣ 1·40 зр., Я. въ Львовѣ 1·20 зр., Л. во Львовѣ 1·20 зр., о. И. О. въ Велесневѣ 1·20 зр.; для Свѣта: Л. В. въ Ст. 4 зр., В. Г. въ Стрыю 1 зр., И. В. въ Стрыю 1 зр., К. Г. въ Стрыю 1 зр. *(Дальше буде.)*

Курсъ львôвскій зъ дня 16. л. лютого 1882.

(безъ текучого куп. безъ купону)	платятъ р.	кр.	жадаютъ р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	289	50	293	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	165	—	169	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	297	—	305	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99	50	101	—
„ „ „ по 4% ав.	94	—	96	—
„ „ „ по 5% ав. період.	99	50	101	—
Банку гип. галиц. 6% ав.	100	40	101	60
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100	—	102	—
3. Листы довжнû за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99	40	100	75
Облиги комунальнû Гал. банку рустик. 6%	100	—	102	—
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	100	—	102	—
5. Лосы мѣста Кракова	18	—	20	—
„ „ Станиславова	25	—	27	—
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	56	5	66
„ цѣсарскій	5	57	5	67
Наполеондоръ	9	47	9	57
Пôвимперіялъ	9	74	9	84
Рубель россійскій срѣбный	1	52	1	62
„ „ паперовый	1	20¼	1	22¼
100 марокъ нѣмецкихъ	58	25	59	—
Серебро	—	—	—	—

☛ **Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзнам. повѣстій" 15 аркушь повѣсти Едвардса „Стефанъ Лаврентій" зъ англійского и 5 аркушь новои повѣсти „Любовь убогого молодця" Октава Фейлета зъ французского.**

Подяка.

Выдѣлъ рускои Бурсы въ Тернополи уважає за свôй обовязокъ зложити прилюдну подяку всѣмъ, що брали ласкаву участь въ устроєню концерту, зъ котрого вплынуло на удержанье Бурсы 177 зр. 35 кр., именно: П. Т. пп. Вахнянинови, Стрыйскому, Арданови, Цетвиньскому, Лапицкому, Макаревичеви, Рихтерови, Збыршковскому, Гарасимовичеви, Стотанчикови, котрû то ВП. пп. потрудились ласкаво зô Львова на устроєнье нашого концерту, дальше всѣмъ П. Т. членамъ комитету, устроившого сей концертъ, особливо Вп. п. Ол. Барвѣньскому, котрый найбôльше причинився до осущеня сего концерту, въ кôнци всѣмъ прибувшимъ на концертъ, а особливо тымъ, що або жертвували не взявши билету, або взявши бôльше зложили, якъ выносила установлена цѣна.

Ôтъ выдѣлу рускои Бурсы въ Тернополи, дня 31 сѣчня. 1882.

Дръ В. Лучаковскій.

Курсъ збôжа
зъ дня 17 л. лютого 1881.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	ôтъ зр	кр.	до зр	кр
Пшениця червона	9	—	11	—
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	6	50	7	40
Ячмѣнь	5		7	—
Гречка	6	50	6	75
Овесъ	5	50	6	—
Горохъ до варки	7	—	9	—
„ паст.	6	25	6	75
Выка	6	—	7	—
Кокорудза стара	6	70	7	60
„ нова	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Лнянка)	—	—	—	—
Насѣнье лняне	—	—	—	—
Конюшина (передва)	42	—	55	
Кминъ	—	—	—	—
Анижь	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—

Теофиль Копыстиньскій
артистъ-малярь,

образовавшійся за границею, звѣстный зъ краєв. выставъ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожь религійнû образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.*
(5—10)

„ДЫМЪ",
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣлѣ" або въ книгарни Ставропигійскôй.

Того єще не було,
що можна дôстати за 7·80 зр.

Прехорошій гарнитуръ столовый зъ ново-вынайденои имитаціи срѣбла, що до нынѣ стояло 40 зр., котрый остане бѣлымъ мовьбы 14-лутове срѣбло, за що даю 20-лѣтну гваранцію, именно:

6 штукъ ножôвъ столовыхъ
6 „ вилокъ зъ однои шт.
6 „ ложокъ столовыхъ
6 „ пôдставокъ ножовыхъ
12 „ ложочокъ до кавы
6 „ кубкôвъ до яєць
6 „ хорошихъ филижанк.
2 штуки хохль, одна до росолу, друга до сметанки
2 штуки великихъ сальоновыхъ лѣхтарѣвъ
1 штука высѣвача до цукру або перцю. (23—24)
1 штука ситця до гербаты.

60 штукъ. Всѣ тутъ наведенû величавû предметы стоятъ разомъ **7 зр. 80 кр.** Замовленя за надôсланьемъ готôвки або за послѣплатою такъ довго, якъ стане запасу, сповняє

Панъ А. Л. ГУТМАНЪ,
генеральный складъ фабрики имитаціи срѣбла
Вѣдень I, Fleischmarkt 6.

Освѣдчаю всенародно, що на Всч. о. Антонія Недвецкого, декана рогатиньского не тôлько жадной пресіи не дѣлавъ я, щобы опорожненый приходъ Бурштынъ якъ найскорше на конкурсъ выставити, — але противно, въ часѣ похорону бл. п. о. Нарольского въ притомности Всч. о. Евгенія Сабата, тогожь жены и Всч. о. Фр. Чарнецкого горячо промавлявъ я и просивъ Всч. о. декана, щобы увзглядниве и у высшихъ властей зволивъ представити правдиву а дѣйстно чорну недолю и сумне положенье нещаснои вдовы и позôсталыхъ сирôтъ, щобы бодай одинъ рôкъ той лишити приходъ при упрошенôмъ сиротами завѣдателю.

Володимиръ Чировскій
гр. к. приходникъ Бабинець.

Мати, 45-лѣтна вдовиця съ 20-лѣтною дочкою, обѣ працѣвитû, хорошо *вправнû въ ручныхъ роботахъ и въ веденю сельского господарства*, притôмъ *способнû до удѣлюваня дѣтямъ початковыхъ наукъ*, пошукуютъ пôдъ дуже *приступными условіями* **примѣщеня** въ честнôмъ домѣ именно въ **священичôмъ**, а то разомъ або роздѣльно.

Близшихъ поясненъ можна засягнути въ **Новошилахъ** у тамошного *ц. к. завѣдателя* **Тадея Кончевича,** послѣдна почта **Журавно.**
(1—3)

СКЛАДЪ ОБУВЯ
мужеского и женьского,
выробу краєвого
ГРИГОРІЯ ЛЕТКОГО
въ Бродахъ улиця Золота.

Дякуючи за оказанû менѣ до сихъ поръ взгляды П. Т. Публики, маю честь поручитись и дальше съ тымъ увѣреньемъ, що выробы моєи робôтнѣ, навѣтъ при найбôльшихъ вымогахъ, пôдъ взглядомъ елеганціи повиннû найти всюда признанье, а то тымъ бôльше, що они выконанû совѣстно, зъ дôбраного якъ найтревальшого матеріялу и пôсля доборового париского вкусу, а однакъ по совѣстно умѣреныхъ цѣнахъ (1—3)

І. ЩЕРБА и І. РИГЕЛЬ
столярѣ
во Львовѣ, при улици Францишканьскôй, ч. 11

поручаютъ свою **ново-ôткрыту робôтню**
СТОЛЯРСКИХЪ ВЫРОБÔВЪ

такъ **меблевыхъ** якъ и **будовляныхъ** и всякû **знарядженя склеповû**, наймоднѣйше и найстараннѣйше **зъ сухого матеріялу** выконанû.
(3—3)

Поручаючи свою робôтню ласкавымъ взглядамъ ВП. Землякôвъ, просимъ о ласкавû замовленя, котрû выконуємо въ найкоротшôмъ часѣ и по найнисшихъ цѣнахъ.

ЮСИФЪ ЧЕРНИЦКІЙ
передъ тымъ
Густавъ Вихертъ,
рукавичникъ и бандажистъ
во Львовѣ. ринокъ, ч. 28.

поручає ласкавымъ взглядамъ свôй складъ всякого рода
товарôвъ рукавичныхъ власного выробу
именно:

американьскû оленковû споднѣ и кафтаны, въ всѣхъ **найновѣйшихъ барвахъ дамскû, мужескû и мундуровû рукавички** всякого рода, именно: оленковû, серновû, козловû, дуньскû, glacée стебнованû якъ также поєдинчо шитû; шкôры лосевû и оленковû до покрытя лôжокъ, подушокъ, торбы ловецкû, шапки мундуровû и цивильнû, шалики, краватки, шельки, шнурôвки, бандажѣ. пончохи гумелястичнû и шнурованû.

Такожь принимає замовленя на всѣлякû выробы, входячû въ объємъ рукавичництва, якъ оправу гафтованыхъ **подушокъ, шельокъ, шапочокъ** и т. и.

☛ **по постоянныхъ умѣркованыхъ цѣнахъ.**
Замовленя зъ провинціи выконуются ôтворотною почтою.
(6—?) **Ринокъ, ч. 28.**

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ
Ивана и сына Антонія Серафинъ
въ Калуши (*почта и стація желѣзницъ*),

надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдає на складѣ **готовû дзвоны** и вырабляє якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объєму,** ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ.*

Впреп. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавû замовленя, котрû выповняютъ **якъ найточнѣйше**

съ глубокимъ поважаньемъ
(2—12) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 11. Львôвъ, Середа 10 (22) лютого 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* / *Для Россіи:*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.	на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 зр.	на пôвъ року . . 4 рубл.
на чвертъ року . . 2 зр.	на чвертъ року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр.	на четвертъ року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50	на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чвертъ року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.	
на пôвъ року . . . . 5 зр.	
на чвертъ року . . . . 2·50 зр.	
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Ôтповѣдь „Czas“-ови.

(Дальше.)

„Czas“ заявляє въ имени своихъ сторонникôвъ, що они радйбы були пошанувати руску народнôсть и прихильно дивитись на ѣи розвôй, але пôдъ условіємъ, щобы рускій языкъ и рускій обрядъ не бувъ уживаный за средство 1) политичного, 2) религійного и 3) соціяльного перевороту, а заразомъ 4) ворожихъ стремлень противъ Австріи.

Не знати, чи „Czas“ роздумавъ добре, на якôй пôдставѣ и якимъ правомъ условляє признанье существованя и розвою рускои народности черезъ Полякôвъ такою порукою политичнои, религійнои, соціяльнои и австрійскои „благонадежности“. Не знати такожь, чи „Czas“ розваживъ добре цѣлу вагу и досяглôсть ставляня такихъ условій. Не знати наконець, чи „Czas“ застановився надъ всѣми дальшими наслѣдками, якй самй собою выходятъ зъ такои постановы межинародныхъ ôтношень межи Поляками а Русинами. Мы мусимо о тôмъ всѣмъ дуже сумнѣватись, бо въ противнôмъ случаю, думаємо, такй условія не булибъ появились въ формѣ поважнои предлоги.

Мы вже попереду згадали, що ставляти такй условія значитъ стôлько, що грѣшити противъ найпершои и найголовнѣйшои засады межинародныхъ ôтношень — противъ самоуправненя народности, противъ тои народнои суверенности, що надає кождому народови неоспориме и выключне право мати и дальше розвивати свôй питомый политичный, религійный и суспôльный свѣтоглядъ, божь сей свѣтоглядъ творитъ вразъ съ народнымъ языкомъ саму сущнôсть кождои народности. Тожь ставляти такй условія для якои небудь народности, значитъ перечити саму народнôсть и ѣи истоту. Узнавати народнôсть пôдъ условіями якои то поруки противъ политичныхъ, религійныхъ и суспôльныхъ выворотôвъ чи переворотôвъ, значитъ то само, що ѣи зовсѣмъ не узнавати. Длятого то австрійска конституція узнає всѣ народности рôвноправными зовсѣмъ безъусловно, не ставляючи нѣякихъ условій „благонадежности“ для якои небудь народности, хочьбы се навѣть були и такй народности якъ італійска, румуньска, сербска и т. д., що маютъ свои національнй держави поза границями Австріи. Єдина розумна и можлива порука „благонадежности“ — єсть пошанованье приписôвъ карнои уставы. Она зазначає границѣ такожь и для политичныхъ, религійныхъ, суспôльныхъ и державныхъ „выворотôвъ“, она обовязує зарôвно всѣхъ, безъ взгляду на приналежнôсть до якои народности, и нѣкто, кромѣ самои власти державнои, не має права ставляти намъ якй новй границѣ „благонадежности“ — новй, своєроднй приписы карнй.

За условіями, поставленими въ „Czas“ѣ, кромѣ нѣчимъ неоправданыхъ забагôвъ, надзорувати наше народне житье и пôдклоняти єго пôдъ польскій модель, крыєся єще досыть явне обвиненье загалу Русинôвъ о стремленье до политичныхъ, религійныхъ и соціяльныхъ „выворотôвъ“ чи кереворотôвъ. Єсть се новый, але вже зовсѣмъ не першій автентичный доказъ, що галицкй Поляки стараются представити цѣлу руску народнôсть въ свѣтлѣ небезпечного елементу, що вже нѣбы то самъ собою загрожує ладъ политичный, религійный, суспôльный и державный. Въ певныхъ хвиляхъ — lucida intervalla—признає вправдѣ и самъ „Czas“, що булобы „вопіющою несправедливостею“ обвинявати всѣхъ Русинôвъ, — а тымъ бôльше руску народнôсть яко таку,—о якй небудьстремленя до политичныхъ, религійныхъ и соціяльныхъ выворотôвъ. Однакожь въ галицко-польскôй прасѣ стрѣчаются такй погляды тôлько часово и вынятково. „Szlachetna denuncyacya“ на Русинôвъ — сталася, жаль сказати, правиломъ — другою природою галицко-польскои прасы и ѣи сторонникôвъ. Се приневолює насъ сказати кôлька слôвъ на немилу тему звѣстнои казки о циганѣ, що самъ вкравъ коня и ѣдучи на краденôмъ кони єще показувавъ на невинного чоловѣка та кричавъ: „лапай, лапай—злодѣй!“ Справдѣ дуже нерадо приходится намъ тыкати сеи справы, але коли „Czas“ нарушивъ такъ непощадно, хочь безпôдставно вже навѣть нашу честь народну, то мы и тутъ мусимо сказати слово правды.

Скоро „Czas“-ови вôльно безъ всякихъ позитивныхъ доказôвъ въ такій способ ôтзыватись о цѣлôй рускôй народности, — то Русинамъ буде ачейже вôльно спытати: *„кто* єсть обвиняй мя?“ Якъ жежь то стоитъ съ вашою политичною, религійною, соціяльною и державною „благонадежностею“ — нашй панове опѣкуны и учителѣ льояльности?

Мы могли бы вамъ пригадати не такъ то и дуже єще давнй лѣта 1846, 1848, 1854, 1863. Але не хочемо такъ далеко сягати. Мы возьмемо лише тй часы, коли то вы, доступивши вже всѣхъ можливыхъ правъ національныхъ въ Галичинѣ, почали шумно голосити: przy tobie (Австріи) stoimy i stać chcemy! Мы не будемо тутъ цитовати тыхъ насмѣшливыхъ ôтзывôвъ, якими цѣла галицко-польска праса (съ выняткомъ урядовои Gazet-y lwow. и Czas-y) передражнювала тй слова и глумилась надъ тою льояльностею разъ-у-разъ галасуючи о „zatraceniu polskiej idei państwowości“. Прочитайте и нынѣ вашу краковску „Reform-y“, а почуєте єще и нынѣ точнѣсенько тй самй насмѣшки надъ высше згаданою „фразою“. Не будемо и того наводити, що недавно, бо єще передъ мѣсяцемъ, писано въ рôчницю повстаня зъ року 1863 на тему тоижь „польскои идеи державнои“ въ такихъ дневникахъ якъ Reforma, Dziennik polski, Gazeta narod., San, Sztandar и т. и. Хочь подôбнй ôтзывы, єслибы лучились въ рускихъ часописяхъ, безперечно узнавбы сприсяженый трибуналъ галицко-польскои прасы здрадою стану а бодай „bezkrwawą Hercogowiną na Rusi“, мы лишимо на боцѣ такй и тымъ подôбнй организаційнй идеѣ польскои державности на папери и хочемо повѣрити словамъ дра Малецкого, котрый переслухуваный р. 1877 въ процесѣ о здраду стану, сказавъ, що такй манифестаціи польскои державности суть лише папѣрянымъ, словеснымъ продуктомъ, остаточно навѣть задушевною гадкою кождого Поляка, але лише одною гадкою (непôдлягаючою пôсля §. 11 уставы карнои нѣякôй карѣ), котрои нѣ одинъ розумный Полякъ не думає переводити на дѣлѣ. Мы отже лишимо на боцѣ тй „папѣрянй“ стремленя польскои державности, въ кождôмъ случаю незгôднои съ австрійскою льояльностею, а звернемось до дѣлъ. А поминаючи давнѣйшй часы, навѣть 60-тй роки, мы лише спытаємо, що значило формованье польскихъ легіонôвъ въ Галичинѣ р. 1877, закôнчене ревизіями а ôттакъ карнымъ процесомъ противъ дуже поважныхъ и навѣть пôсля понятя проф. Малецкого, — розумныхъ львôвскихъ обывателѣвъ и засудомъ кôлькохъ личностей? Що значила ôтозва ухвалена тогожь р. 1877 польскими знаменитостями въ львôвскôмъ ратушѣ, котру мусѣла ц. к. прокураторія сконфискувати и задля неи выточити процесъ о здраду стану? Що значила, не згадуючи вже про „словеснй“ ôтзывы галицко-польскихъ газетъ, та остентаційна подорожь галицкихъ Полякôвъ и польскои академичнои молодѣжи на ôткрытье памятника генерала Бема на Угорщинѣ, того самого Бема, съ котрымъ Австрія мусѣла тяжко боротись о своє существованье; що значили тй польскй вѣнцѣ зложенй на памятнику Бема и тй горячй бесѣды старыхъ и молодыхъ делегатôвъ галицкои Польщѣ на честь генерала, котрый що найменше бувъ представителемъ „wrogich Austryi dążności“? Мы не хочемо наслѣдувати галицко-польску прасу и хочьбы тôлько одинъ разъ ставлятися въ ролю прокуратора супротивъ Полякôвъ; мы не хочемо нѣкого обвиняти, мы лише констатуємо самй факта въ ихъ объективнôй наготѣ и пытаємо, чи тй и тымъ подôбнй дуже численнй факта, не єдиниць а цѣлыхъ польскихъ партій (єсли не всѣхъ загаломъ), факта, сповненй въ часахъ всеможливого повноуправненя Полякôвъ въ Галичинѣ, суть доказомъ и порукою тои политичнои и австрійскои „благонадежности“, котрои бракъ вы съ такою смѣлостею и безпôдставностею вытыкаєте Русинамъ? Не мы, але щирый и безперечно горячо патріотичный Полякъ проф. Іосифъ Шуйскій сказавъ тй памятнй слова, що „naród polski do dawnych wad swoich jak *liberum veto* dodał nową przywarę: *liberum conspiro*“! А въ найновѣйшôй своѣй книжцѣ „Die Polen und Ruthenen in Galizien“, яко неоспоримый знавець польского житя говоритъ мѣжь иншими, що краковска партія (Stańczyków) „ist insoferne wichtig, als sie jeder Unpopularität die Spitze bietend, den schweren Mohrendienst auf sich genommen, in den heiklichsten Fragen nationaler Eitelkeit entgegenzutreten und im Hinblick auf die Erfahrungen der Vergangenheit ein derbes Mahnwort zu verkünden“. Якимъ жежь правомъ звертаєтесь вы до насъ Русинôвъ безъ найменшои пôдставы и найменшого факту съ докорами, що руска народнôсть уживаєся до „политичныхъ выворотôвъ“ и до „ворожихъ Австріи стремлень“? Чи не маємо права ôтказати вамъ: Medice, cura te ipsum?!

Незамѣчена повѣсть

зъ украиньского житя.

Хочь и досыть богато у насъ литературныхъ и литературно-науковыхъ часописей, а все таки ще чути одну важну недостачу: бракъ повнои рускои библіографіи сучаснои и въ значнôй части такожь бракъ литературнои критики. Задля недостачѣ повнои библіографіи читаюча публика не тôлько не має передъ своими очима повного образу всеи нашои сучаснои працѣ словеснои, але й неразъ пропускає не одну важну працю, що заслугує на повну увагу и спѣлу розвагу. Недостача поважнои, совѣстнои критики шкодитъ и писателямъ и читателямъ. Писателеви приходится хиба по закуткахъ наслухувати, що тамъ скаже сей або той про єго працю. Неразъ дочуєся въ однôмъ кутку превеликихъ похвалъ, а рôвночасно въ другôмъ превеликихъ докорôвъ, а ще гôрше, коли зовсѣмъ нѣчого не почує. А хочь почує деколи такій судъ чи похвалы чи приганы, не знає, чи можна єго вважати щирою правдою, чи булабъ у такого судіи ôтвага, выступити прилюдно съ своимъ судомъ та оправдати єго передъ лицемъ всѣхъ мыслячихъ людей статочными выводами и замѣтками. Та, можна спытати, чи й есть у насъ якій прилюдный судъ надъ словесными творами; можна ще дальше спытати, чи наша читаюча публика здає собѣ справу зъ того, що читає, чи може тôлько читає, щобъ читалося, щобъ „забити часъ“, щобъ розжарити а ôттакъ насытити одну цѣкавôсть за чимъ осьто незвычайнымъ, небувалымъ, чуднымъ, дивовижнымъ? Менѣ лучилось недавно, передъ пôвроком, заговорити про нашй словеснй творы съ однымъ статочнымъ и, якъ здалося, мыслячимъ чоловѣкомъ. — „Щô се почали у насъ возитись съ тымъ Дикенсомъ?“ почавъ мôй новый знакомый, надягаючи на себе рясу дуже поважного критика. „Хибажь кто видавъ въ XIX-тôмъ вѣцѣ писати статочнымъ людямъ про якйсь тамъ страхи та духи?“ — „Вы говорите про *Святый вечерь*?“ спытавъ я. — „А вжежь! Якъ можна нынѣ ще лякати людей духами та страхами! Се хиба для дѣтей, а не для насъ“. — „Може й для дѣтей — тôлько для дѣтей великихъ“. — „Для якихъ великихъ?“ — „Для такихъ, що читаючи щось думаютъ. А вы читали *Святый вечерь*?“ — „Читавъ, се значитъ, почавъ було читати, та якъ попавъ на страхôвъ та духôвъ, такъ и покинувъ читати. Я ще дитиною ôтъ няньки досыта наслухався про страхôвъ та духôвъ, ажь надто, щобъ ще на старôсть страхами бавитись.“ — „Такъ я вамъ раджу, ще разъ взяти книжочку у руки та прочитати до самого кôнця, тôлько не дрѣмаючи, а думаючи. Отъ вы й побачите, чи се справдѣ страхи на Ляхи, чи щось то другого, статочнѣйшого, надъ чимъ годилосьбы подумати хочьбы и старôй головѣ“. Мы довго не бачились съ собою, ажь у саму пôзну осѣнь стрѣлися на сельскôмъ празнику. Въ великôй свѣтлицѣ на гарно вырѣзуванôмъ столѣ лежало кôлька блыскучихъ альбомôвъ и невеличка купка гарнооправныхъ книжокъ. Мôй знакомый пôдвѣвъ мене до стола, якось дуже радо усмѣхаючись, и показавъ рукою на книжки. Се були нашй книжки: Кобзарь, Повѣсти Нечуя (львôвске выданье) и ще скôлька книжокъ зъ нашои новочаснои словесности. „Се, бачте, моя небога бавится въ литературу“, заговоривъ мôй знакомый, якось лукаво усмѣхаючись, „а се й я доложивъ свою цеголку до ѣи библіотеки“. И тутъ показавъ на малесеньку книжочку, оправлену въ сафянъ, съ золоченими берегами. „Се мôй дарунокъ для небоги — *Святый вечерь* на святый вечерь — мôй питоменный дарунокъ, маленькій але важненькій“. — „Чи тôлько для дѣтей?“ спытавъ я тожь само усмѣхаючись, нагадавши собѣ нашу давну розмову. — „И для старыхъ и для великихъ дѣтей. Бачте, я вже въ третій разъ вычитавъ сю книжочку ôтъ дошки до дошки — и правда ваша, се справдѣ не страхи на Ляхи, — тôлько такъ спершу чоловѣкъ и не помѣтитъ, куда оно, до чого йде“. — „Але подумавши?“ — „Такъ, такъ, подумавши чоловѣкови розъяснится. Такъ, бачте, у насъ ще не навыкли, требабъ хочь словечкомъ показати, якъ дитину навести на путя“. Я мусѣвъ признати правду. Нѣкуда правды дѣти, наша читаюча публика не навыкла ще добиратись до самого дна, до поважнои стороны словесныхъ творôвъ. Она бôльше похожа на початковыхъ, на словесныхъ дѣтей, що то ихъ займає перше всего яскравôсть, дивогляднôсть, цѣкавôсть подѣѣ и самого розказу, запутанôсть интриги и т. п. Бôльша часть читаючои публики глядитъ ще на словеснй творы дуже злегка, по верха, начебъ тôлько гралося въ яку непотрѣбну забавку безъ поважнои думки, безъ ясного суду. А не мала въ тôмъ вина: недостача поважнои критики литературнои, що навчалабъ поважно дивитись на задачу словесныхъ творôвъ и наводила бъ — до поважного, мыслячого читаня.

Та се тôлько мимоходомъ сказавши. Хотѣвъ я тôлько звернути увагу на те, що задля браку повнои библіографіи сучаснои и браку литературнои критики у насъ не одинъ словесный твôръ проходитъ помимо нашихъ очей незамѣтно. Ось у мене пôдъ рукою спора книга: *„Хиба ревуть волы, якъ ясла повнй?“* — романъ зъ народного житя *П. Мирного* та *И. Бѣлика*. Книжка названа романомъ, — се вже дуже велика рѣдкôсть у насъ — обôймає 418 сторôнъ, — романъ въ чотырохъ частяхъ, выданый ще съ кôнцемъ р. 1880 въ Женевѣ, — а доси, пôсля двохъ лѣтъ, я не тôлько не стрѣчавъ въ нашихъ часописяхъ нѣякои критики, але й навѣть хочьбы однои короткои литературнои згадки! Се троха непростимо. Ся повѣсть не тôлько що до объему одна зъ найбôльшихъ нашихъ оригинальныхъ повѣстей, але й що до своѣи стôйности, що до способу повѣстярского писаня, красы языка и артистичности образôвъ, заслугує на повну увагу. А тымъ часомъ не знаю, чи найдеся у насъ хочь кôлькохъ людей, що читали сю повѣсть. Два роки минає — нѣ чутки, нѣ згадки! Треба боятись, що она може зовсѣмъ пôйти въ непамять. А для чого? Задля литературного недôгляду!

Не буду тутъ розводитись надъ тымъ, чи той романъ написаный двома авторами: Мирнымъ и Бѣликомъ, чи пôдъ сими псевдонимами крыєся лише одинъ авторъ. У Французôвъ водится вже зъ давна, що двохъ авторôвъ складаєся на одну драму, комедію, а то й на повѣсть. Зъ такои спôльнои працѣ двохъ людей, що по конечности муситъ опиратися на добре напередъ обдуманôмъ и обробленôмъ плянѣ, выйшовъ вже не одинъ твôръ — именно драматичный — не послѣднои стôйности. Однакъ въ повѣсти, якъ и въ малярствѣ, годѣ собѣ представити широкого поля для такои подѣльности працѣ. Дуже рѣдко коли при рôвнорядноѣ працѣ двохъ людей, хочьбы и рôвного таланту, може выйти одноцѣльный твôръ,

А религійна „благонадежднôсть“? спытаєте. — И тутъ позвольте собѣ сказати слово правды о вашôй религійнôй, католицкôй „благонадеждности“. Се правда, що вы и тутъ захвалюєтесь не тôлько „благонадежднымы“, але навѣть загорѣлыми католиками. Тôлько жь мы знаємо, що та „благонадежднôсть“ и загорѣлôсть выходитъ у васъ не задля самого католицизму, а задля того, що вы, пôдшившись пôдъ плащикъ католицкои правовѣрности, дуже зручно можете и умѣете кувати зъ сего своє политичне орудіє, що фанатичнй священики въ часахъ заверюхъ политичныхъ могли проповѣдувати крôвавый похôдъ на шизматикôвъ, що наконець латинизація есть именно головнымъ орудіемъ польонизаціи. Вамъ бôльше въ памяти слова папы Пія IX оôтбудованю Польщѣ, якъ самй найважнѣйшй и елементарнй засады христіяньства, а нынѣ вы не ôтдаєте папѣ Льву XIII такихъ адорацій, якъ попередникови, именно для того, що папа Левъ XIII не проговоривъ такихъ слôвъ о Польщѣ, хочь есть безперечно свѣтиломъ римского престола. Мы радйбы дуже побачити, якъ выглядалабы ваша кат. „благонадежднôсть“, колибы римска курія заключила конкордатъ съ Россіею?! А если вы справдѣ такъ „благонадежднй“ католики, то мы не можемо поняти, якъ вамъ позволила ваша совѣсть насылати въ часѣ выборôвъ цѣлй стада жидôвскихъ факторôвъ, що по вашому указу глумились надъ нашими рускими, але все таки заразомъ и католицкими священиками, якъ позвозила вамъ ваша совѣсть найгрубшими словами поневѣряти нашихъ священикôвъ, выкидати ихъ насильно за дверѣ, обпльовувати, бити и доптати ногами, а въ додатокъ еще и ложно ихъ денунціювати? Мы не можемо поняти, чому не обурилась тогды ваша совѣсть, коли наша вѣра була мовь Татарвою обезчещена, и чому у васъ не було ôтваги и доброи волѣ, вступитись за честею — не осôбъ — але вже самого духовенъсьва и самои вѣры, хочь вы се могли зробити безъ всякого геройства, лише однымъ словечкомъ, котре треба було шепнути на ухо вашимъ факторамъ и помагачамъ? Если вы дальше такй ревнй католики, то мы не можемо поняти, для чого стôлько вашихъ земляковъ безъ найменшои причины промѣняло вѣру католицку на магомеданьску, для чого вашй католицкй часописи, навѣть Gazeta lwowska, такъ величаются тыми магомеданьскими Поляками и возторженно голосятъ передъ свѣтомъ тй высокй ласки и ôтзнаки, якихъ удостоились всѣлякй башѣ-„родаки“ (пр. найновѣйшими часами Низамъ-баша [Biliński], доступившій чести султаньского повѣрника въ Румеліи)? Мы не можемо поняти, якъ позволила совѣсть вашимъ землякамъ, разомъ съ Туркомъ воювати противъ балканьскихъ Славянъ, мѣжь котрыми були не лише самй православнй, але навѣть и католики? Чи магомеданизмъ лучшій ôтъ православія пôсля вашои вѣроисповѣднои мѣры? Если ваше духовеньство такъ наскрôзь нескалянои правовѣрности и такъ уважливе для вѣры христіяньскои, то якжежь пояснити собѣ такй що найменше варварскй дѣла пооднокихъ вашихъ духовныхъ компатріотôвъ, котрй поважились передъ лицемъ темного народа выкидати, ломати або и рубати кресты, — правда трираменнй, але всежъ таки кресты, тй знамена христіяньства, якъ пояснити собѣ, що навѣть вашъ каноникъ посмѣвъ всенародно понижити уніятску церкву гôрше — хлѣва, и при людяхъ кликати: „wolisz iść do chlewu jak do ruskiej cerkwi“? Строге задержанье обрядôвъ нашихъ, узнаныхъ и потвердженыхъ римскими папами и синодами, называєте шизмою и здрадою и тымъ обурюєтесь, а вы не мали нѣ словечка що сказати, коли одинъ зъ вашихъ дуже видныхъ священикôвъ-професорôвъ перейшовъ на лютеранизмъ, коли одинъ зъ вашихъ монахôвъ спроневѣренье и крадѣжь грошей назвавъ публично „монашескою регулою“? А коли до того всего згадаєте на такй религійнй аберациі, якъ товіянизмъ, на вашихъ всѣлякихъ пророкôвъ и выдавцѣвъ „Swiatła Zagrobowego“ — сего передъ кôлькома лѣтами во Львовѣ культивованого новочасного ворожбицтва поганьского, коли згадаєте на вашого Banasia и єго товаришки, що передъ 8 лѣтами пôдчасъ самого богослуженя накинулись въ Тарнôвскôмъ костелѣ на священика въ ризахъ и на св. дары, — коли вы всего того и тымъ подôбного еще не забули, — то мы нытаємо васъ, чимъ жежь суть въ порôвнаню до того всего нашй Гнилички и якимъ правомъ та на пôдставѣ якихъ фактôвъ смѣете вы докоряти Русинамъ религійными „выворотами“, обвиняти ихъ всѣхъ въ религійнôй апостазіи и жадати ôтъ нихъ поруки религійнои „благонадеждности?“

Але суспôльна — соціяльна „благонадежднôсть“? спытаєте.

Правда, галицко-польскй часописи, а навѣть многй вашй мужѣ, якъ проф. Шуйскій, пос. Меруновичь (kwestya ruska = kwestya socyalna) и др., такъ безнастанно и такъ систематично трублятъ передъ свѣтомъ о соціяльнôй „неблагонадежности“, о аграрныхъ, кумунистичныхъ, соціяльныхъ и всѣхъ можливыхъ революційныхъ аспираціяхъ руского народу, що не тôлько чужинець, незнаючій нашого краю и народу, але и не одинъ „обыватель“, вѣруючій въ „Gazet-у narodow-у“ и єи прасовыхъ спôльникôвъ якъ въ евангеліе, начитавшись всѣхъ тыхъ газетярскихъ популярныхъ выкладôвъ о „соціялизмѣ Русинôвъ“, представляє собѣ рускій народъ не инакше, якъ якусь розбишацку націю, съ злодѣйскими и розбишацкими инстинктами, що полыкає розжарене угля, пье горѣвку якъ воду, а въ рукѣ держитъ „petroleum“, щобъ при першôй-лучшôй нагодѣ инавгурувати въ Галичинѣ париску кумуну; а если сего еще не робитъ, то се тôлько заслуга „чуйнои“ галицко-польскои прасы и шляхотныхъ инстинктôвъ верховодячихъ Поляковъ. Предсѣ еще не минувъ и рôкъ ôтъ того часу, коли то Gazeta narodow-a въ розгарѣ своєи „szlachetnej denuncyacyi“ помовляла не тôлько рускихъ селянъ о кумунистичнй стремленя, але навѣть вже и рускихъ священикôвъ назвала злодѣями, що булибы вкрали якомусь тамъ жидкови бочку кавяру, якбы не „чуйнôсть“ тоижь Gazet-ы narodow-ои!! Поминувши однакожь такй выскоки фантазіи галицко-польскои прасы и, якъ показуєся, еще за надто молодыхъ и замало ученыхъ економистôвъ, мы и тутъ позволимо собѣ спытати, якимъ правомъ и на якôй фактичнôй пôдставѣ обвиняє „Czas“ и єго сторонники рускій народъ въ соціяльнôй „неблагонадежности“? Рускій соціялизмъ, комунизмъ, аграризмъ и т. и. вже доволѣ розъясненй. „Аграрну революцію“ руского народа достаточно розъяснила подорожь Намѣстника по Галичинѣ и осталася доказаною одна — клеветливôсть галицко-польскои прасы. Стôлько окричана „руска соціяльна революція“ оказалася на дѣлѣ доволѣ невинною выбуялостею ексцентричныхъ мрѣй кôлькохъ молодцѣвъ. „Лѣсôвъ и пасовискъ“ не тôлько не ôтобрали „хлопы панамъ“, але навѣть паны выйшли дуже добре на лѣсахъ, розумѣєся, о скôлько ихъ еще не повырубували. Вже ôтъ кôлькохъ лѣтъ на дармо чигає галицко-польска праса, якъ яструбъ на курча, щобъ где вырвати якого „рускогo“ соціялиста, — але на дармо! Мимо того нынѣ зновъ обвиняє галицко-польска праса съ безприкладною смѣлостею всѣхъ Русинôвъ о „соціяльну неблагонадежднôсть“! Czas ôтновляє свою недавну фразу о „stugłowej hydrze socyalizmu“ (= sprawa ruska) и то въ саму пору, коли въ Познани ôтбувався процесъ польскихъ соціялистôвъ, що закôнчився засудомъ Трушковского на $5^1/_2$ лѣтъ, Мендельзона на 4 лѣтъ, Янишевского на 3 лѣтъ, п-ѣ Янковскои на 9 мѣсяцѣвъ, Куякевича на 6 мѣс., Костуцкого на 3 мѣс. и Горишевского на 2 мѣс. вязницѣ, кажемо— въ пору, коли сей новый процесъ ôтновляє еще незатерту память процесу 30-ти польскихъ соціялистôвъ въ Краковѣ и кидає дуже ярке свѣтло на соціяльну пропаганду межи Поляками. Мы не хочемо зъ сего, слѣдомъ за польскою прасою, пôдносити якого небудь обжалованя противъ Полякôвъ и хочь — exempla trahunt — мы не хочемо и тутъ зъ того робити замѣту противъ якои небудь „надежности“ польского народу. Се орудіе лишаємо нашимъ противникамъ. Мы тôлько констатуємо, що Русины и въ тôмъ взглядѣ уступаютъ передъ Поляками и не можутъ навѣть въ приближеню выказати такъ поважного числа заступникôвъ „соціяльного вывороту“. Пôдносимо се дальше такожь для того, що такй объявы суть дуже серіознымъ упôмненьемъ для польскои крикливои прасы и для галицкихъ Полякôвъ. Се новый доказъ, що нѣчого кричати и клеветати, а лучше звернутись до позитивнои и хосенной працѣ, до основныхъ реформъ, до органичнои роботы. Вашимъ пустымъ крикомъ на Русинôвъ, вашою галасливостею о мрачнôй идеѣ польскои державности, вы и самй собѣ шкодите, ôтвертаючись ôтъ позитивнои працѣ, — и намъ не даєте спокôйно працювати для добра нашого народу. Кричите о соціяльнôмъ выворотѣ, а самй вашою пустою крикливостею и занедбаньемъ всякои серіознои працѣ ведете до „соціяльного вывороту“. Мы знаємо, що „Czas“ и єго сторонники чимъ скорше выречутся своихъ соціялистôвъ и не признаются до нѣякои солидарности съ ними. Мы не хочемо противъ того повставати. Мы тôлько бажали бъ, щобы гал.-поль. праса перестала вже разъ насъ винити о авторство объявôвъ, котрй суть у кождого народа можливй и стоятъ майже на порядку дневнôмъ. Мы й не хочемо згадувати о робôтничôмъ руху въ въ загалѣ, але въ ôтповѣдь на замѣтъ „соціяльныхъ выворотôвъ“, пôднесеныхъ „Czas“-омъ противъ Русинôвъ, мы укажемо лише на одинъ фактъ, за котрый вже може дати ôтповѣдь партія „Czas“-у.

Париска кумуна зъ р. 1871 и тй крôваво-варварскй сцены „политичного, религійного и соціяльного вывороту“, якй въ той часъ дѣялися въ Парижи, — належатъ безперечно до найсумнѣйшихъ картинъ всесвѣтнои исторіи. Если кого можна обвиняти о „выворoты“, то вже въ найпершôмъ рядѣ моторôвъ и сподвижникôвъ безпамятныхъ дѣлъ парискои кумуны. Отжежь въ тыхъ крôвавыхъ дѣлахъ *парискои кумуны* брали пôсля автентичного свѣдоцтва польского (Sprawy Żywotne—napisał Bogomnos, Berlin 1880 стор. 48 и 49) чинну участь: чотырохъ польскихъ генералôвъ: Jarosław Dąbrowski, Teofil Dąbrowski, Wal. Wróblewski i Okołowicz; чотырохъ польскихъ полковникôвъ: Baranowski (były dowódzca w r. 1863), Swidziński Karol (poeta umarł w Stanisławowie), Rożałowski Włodzimierz и Rozwadowski; двохъ фортовыхъ комендантôвъ: Rogowski и Kamieniecki (rozstrzelany); чотырохъ капитанôвъ: Sroczyński, Witkowski, Tomaszewski (zabity) и Małachowski, 32 поручникôвъ и, якъ каже се польске жерело, — i inni, зъ котрыхъ значна часть була колисьто полководцями и организаторами польского повстаня зъ р. 1863. Не хочемо вже згадувати о тыхъ карткахъ польскихъ, якй розлѣплювано во Львовѣ въ часѣ приѣзду Цѣсаря, выданыхъ ôтъ имени польскихъ соціялистôвъ, а закôнченыхъ дуже немилымъ покликомъ до „polskiego ludu“, не хочемо згадувати о колишныхъ спôвроббôтникахъ а теперь кореспондентахъ Gazet-ы narod., що руководятъ заграничнымъ рухомъ соціялистичнымъ, все те минаємо, а пытаємось тôлько, чи можутъ намъ сторонники „Czas“-у показати хочь троха такъ поважне число Русинôвъ „соціяльного вывороту“, якъ се число не „молодикôвъ“, але колишныхъ провôдникôвъ и представителѣвъ польскои идеѣ державности, и якимъ правомъ бризгає „Czas“ рускому народови въ очи докоромъ „соціяльного вывороту“? Не о насъ и не нами але историкомъ-Нѣмцемъ сказано, що „всюда, где було лише чути трупа и пожежу, тамъ злѣтались польскй орлы“! Еще разъ повторяємо: дуже немило прійшлося намъ писати тй слова, але приневоленй до того безпôдставными а такъ смѣлыми докорами, вымѣреными противъ цѣлого руского народу, мы мусѣли сказати слово терпкои и болючои правды. Може хочь теперь зрозумѣе „Czas“, куда звертати покликъ: Medice, cura te ipsum — що до „политичныхъ, религійныхъ, суспôльныхъ и державныхъ выворотôвъ“.

(*Конець буде.*)

Коваль клепле — поки тепле.

Выкористуючи теперѣшну, безграничною клеветливостею галицко-польскои прасы захмарену ситуацію въ Галичинѣ съ цѣлою, шовинистично-польскôй прасѣ властивою виртуозностею „szlachetnej denuncyacyi, Dziennik polski узнавъ за ôтповѣдне въ ч. 41 напасти на всѣхъ судовыхъ урядникôвъ-Русинôвъ, обвиняючи ихъ о „здраду стану“! „Досвѣдъ поучає насъ“, пише Dziennik polski, „що бôльшôсть Русинôвъ, займаючихъ посады въ судахъ, „żywi te same russofilskie przekonania, które dziś uznane zostały za nieprzyjazne tak dla Polaków, jak i całej monarchyi“. Dziennik polski маєеще на стôлько безстыдности, публично признатися, що ôнъ не въ силѣ поперти тои своєи „szlachetnej denuncyacyi“ хочьбы однымъ фактомъ, бо се „mogłoby nas narazić na procesa prasowe“!! Хочь отже признана явно цѣлковита неправда сеи денунціяціи, мимо того Dz. pol. бье на тревогу и въ вступнôй статіи пôдноситъ недавный плянъ шовинистôвъ „польского кола“, такъ выразно напятнованый Намѣстникомъ гр. Потоцкимъ яко явный противузаконный гнетъ Русинôвъ, щобы перенести всѣхъ судовыхъ урядникôвъ-Русинôвъ на „Мазуры“, и въ той способъ охоронитись ôтъ тои страшнои державнои катастрофы, яка може выйти „z takiej ciągle postępującej przewagi Rusinów“!! Есть се найявнѣйше пôдбурюванье не тôлько противъ судовыхъ урядникôвъ-Русинôвъ, але и противъ рускои народности, есть се явный зазывъ до гнету и переслѣдованя Русинôвъ, що при звѣстнôмъ розфанатизованю читателѣвъ польскихъ газетъ черезъ неустаючй а въ высокôмъ степени алярмуючй вѣсти, може вызвати дуже сумне розъяренье обохъ народностей, а заразомъ дуже значно пôдôрвати повагу судейского стану и допровадити до дуже сумныхъ наслѣдкôвъ. Если §. 302 уставы кар. есть въ повнôй силѣ права, то думаємо, було тутъ святымъ обовязкомъ ц. к. прокураторіи, вступитися въ оборонѣ нарушеной чести и поваги цѣлого стану судейского всюдной Галичины и зарадити тымъ необчислимымъ наслѣдствамъ, якй можутъ выйти зъ такого пôдбурюваня до ненависти цѣлого стану судейскихъ урядникôвъ и противъ рускои народности.

Кромѣ того повинна тутъ такожь и высша власть судейска выступити ôтповѣдно противъ такого пôдкопуваня поваги и независимости судейского стану и наглядно доказати, що не позволитъ себе тероризувати клеветливыми алярмами и ложными обвиненями. Теперь власне маютъ бути не вдовзѣ заименованй судіи повѣтовй, а если при именованяхъ будутъ мѣродайными одни справедливй взгляды на лѣта служôбы и добре заслуженый порядокъ черговый (турнусъ), то межи именоваными повинни мы найти дуже значне число Русинôвъ. Кто знае, якъ дуже обтяженй суть суды всюдной Галичины кольосальною працею, а якъ мимо того нашй судовй урядники подолѣваютъ ту превелику працю съ примѣрнымъ трудолюбіемъ, сей муситъ признати, що судовй урядники всюдной Галичины, отже и тй для фантазіи Dzien. pol. такъ страшнй судовй урядники-Русины, належатъ до ряду найбôльше трудолюбивыхъ, взоровыхъ урядникôвъ. Не жадаємо для нихъ нагороды и протекціи, але жадаємо лише права, добре заслуженого и правно належного узнаня ихъ урядовыхъ трудôвъ. Если отже при надходячôмъ авансѣ приходитъ черга на нихъ, то ихъ именованье есть единымъ а необходимъ передовсѣмъ повиненъ бути всякій артистичный плôдъ. Можна однакъ ще й инакше собѣ зъобразити ту спôльну творчôсть. Одинъ подає плянъ, зарисовує въ головныхъ чертахъ характеры, покладає що найважнѣйшу обставину, — другій переводитъ сей плянъ въ всѣхъ его подрôбностяхъ. А може ще й такъ бути, що одинъ есть властивымъ творцемъ, а другій робитъ тôлько свои поправки и доповненя, справляє и выгладжує. Такъ коли сей романъ и справдѣ написаный двома авторами, то мы можемо хиба припустити сей послѣдный способъ спôвучасти двохъ авторôвъ. Правда, въ романѣ „Хиба ревуть волы, якъ ясла повнй?“ мы стрѣчаємо много частинъ не однаково обробленыхъ; не одна важна подѣя, не одна сторона характеру декотрыхъ осôбъ сего роману описана тôлько побѣжно, мовьбы по хроникарски, а зновъ другй подѣѣ и особы, або ихъ характеристичнй стороны, хочь о богато меншои ваги, описанй дуже подрôбно. Тôлько жь се, здаєся намъ, не выходитъ из-за авторства въ двизѣ, а таки зъ самого способу писаня цѣлого роману. Про ту неодностайнôсть и певну неровномѣрнôсть мы ще поговоримо пôзнѣйше. На теперь намъ нѣчого спорити про те, чи романъ написаный однымъ авторомъ, чи нѣ. Лучше поговоримо о самôмъ романѣ.

Самъ заголовокъ роману являєся дуже загадочнымъ и мимо волѣ розцѣкавлює, яка гадка, яка розвязка народного житя крыєся пôдъ тымъ пытаньемъ: „Хиба ревутъ волы, якъ ясла повнй?“ Вже жь що не ревутъ, хиба що имъ може не дôстає воды! А приложивши се пытанье до людей, до народного житя, треба, здаєся, пôдъ тымъ розумѣти таке пытанье: чи буваютъ на свѣтѣ лихй люде, коли имъ добре живеся? Анальогична ôтповѣдь выходила бъ тогды така, що не буваютъ люде лихими, якъ имъ добре живеся, — або иншими словами, що само горе житя, нужда, недоля, неприязнй обставины, лихй сусѣды и приятелѣ выроджуютъ лихихъ, злыхъ людей — лихо на свѣтѣ, що отже чоловѣкъ стає лихимъ не самъ черезъ себе, не своєю волею и своєи виною, а силою самои конечности. Не свобôдна воля. — а фатумъ робитъ чоловѣка тымъ, чимъ ôнъ есть на дѣлѣ и такимъ, якимъ ôнъ есть. Чи справдѣ такъ? Мимоволѣ пригадуєся новочасна (хочь и не зовсѣмъ нова) теорія философіи „des Unbewussten“, теорія, що ворушитъ и сваритъ съ собою не лише одныхъ философôвъ, але й лѣкарѣвъ, правникôвъ, педагогôвъ и — весь свѣтъ ученый. Одна сторона каже *такъ!*, друга каже *нъ!*, а ще третй (и мабуть по ихъ сторонѣ правда) стаютъ по серединѣ и кажутъ: *троха то такъ, а троха й не такъ!* Якужь розвязку сего пытаня бачимо мы въ тôмъ романѣ зъ народного, украиньского житя?

Але не перехоплюймо кôнця! Розглянъмось перше въ самôмъ образѣ сего житя, пôзнаймо его дѣевыхъ людей, героѣвъ роману.

(*Дальше буде.*)

мымъ способомъ, въ якій выспа власть судова може супротивъ тыхъ облудныхъ махинацій и підкопуваня судейскои власти взяти станъ судовыхъ урядниковъ всходнои Галичины, а именно урядниковъ-Русиновъ въ оборону и показати, що не только не дается тероризувати безподставными алярмами галицкопольскои прасы, але и готова вступитися въ оборонѣ добревзслуженыхъ противъ тои безпамятнои злобы и ненависти, що не мае смѣлости и можности своихъ клеветъ хочьбы однымъ фактомъ оправдати. Отже caveant consules!...

ДОПИСЬ.

Зъ Черновець.

Въ сѣмъ мѣсяцю приходится намъ записати два дуже замѣтнѣ объявы руского житя.

Якъ звычайно въ мясницѣ, такъ и сего року устроило наше академичне товариство „Союзъ“ 1 н. ст. лютого музикальный вечеръ съ танцями, котрый въ двоякомъ направленю подавъ доказъ нашои жизненности. Хоръ „Союза“, подъ управою нашого щирого и трудолюбивого академика п. Стоцкого выпровадивъ хорошу и трудну програму такъ удачно, що навѣть тутешне товариство спѣваковъ позавидувало нашому товариству успѣху, а многѣ задивувалися, що Русины въ станѣ выставити такій хоръ. Програма була слѣдуюча: 1. Поклонъ, мужескій хоръ *Вербицкого*, 2. Плотники, дуетъ *Варламова* въ сопроводѣ фортепяну. 3. Минула молодость, муж. хоръ *Из. Воробкевича*. 4. Дуетъ зъ оперы Обманъ очей *Лавровского* въ сопр. фортепяну. 5. Я родився надъ Днѣпромъ, баритонове сольо въ сопр. хору и фортепяну. 6. Не чужого мы бажаемъ, дуетъ *Вербицкого* въ сопров. фортепяну. 7. Потпури зъ народовыхъ пѣсень улож. *Из. Воробкевичомъ*, хоръ въ сопр. фортепяну. Завелобъ насъ за далеко, колибъ мы хотѣли кожду точку програмы точно обговорити. Тожь скажу лише, що хоръ „Союза“ владѣе всѣма штуками строго музикального выпровадженя, такъ що кожда мысль автора або композитора була якъ найлучше отдана.

И сольовѣ партіи були обсаджены дуже добре. Тутъ отзначилися особенно п. Стоцкій своею деклямацією въ спѣвѣ, а п. судія Ясеницкій, п. Сигеричъ купець черновецкій и п. Струтиньскій сл. правъ звучнымъ и сильнымъ голосомъ. Громкѣ оплески нагородили нашихъ любыхъ спѣваковъ за ихъ прекрасный спѣвъ.

Не менше удачною була и друга часть вечерка. Гостей зобралося множество, и то не только наша руска громада, але и гостѣ иншихъ народностей. Зъ помежи сихъ послѣдныхъ мусимо особенно згадати: митр. Сильвестра Андрієвича, бурмистра Климеша, сов. прав. Вацля, конзуля Кира Динжанъ, сов. надворн. Гамера, проф. унив. Гилера, архиманд. Иліюца, проф. унив. Конст. Поповича. Молодѣжь забавлялася дуже охочо до 4-ои годины рано.

Заледво прошумѣвъ сей такъ милый и повный згадокъ вечеръ, якъ на завозванье старшихъ братей зновъ зобралась наша Русь дня 15 л. лютого въ комнатахъ тов. „Рускои Бесѣды“, щобы порадитись надъ добромъ нашои отчины. Есть се въ ряду третій зборъ нашихъ Русиновъ въ той цѣли. Еще недавно, якъ только повстала гадка скликати такѣ зборы, щобы въ однои стороны зближитися до себе и скупитися въ одну цѣлость, а въ другои, щобы вже разъ почати нашь народъ ратувати отъ матерінльнои и моральнои погибели, нѣкто не могъ подумати на такъ хорошѣ плоды, якѣ такѣ зборы приносять. Вже саме число прибувающихъ селянъ може посвѣдчити, якъ нашь народъ, що то вже въ природы склонный до всего доброго, радо горнеся и радбы чогось навчитися, а бесѣды многихъ селянъ показуютъ ясно, якъ велика ихъ радость въ тои причины, що вже и о нихъ почали просвѣтнѣ люде думати-гадати. На першомъ такомъ зборѣ було 47 людей, межи тымъ 7 селянъ, на другомъ 84 (23 селянъ), а теперь 143 (до 70 селянъ и мѣщанъ). Ти числа говорятъ самѣ за себе, а коли еще згадаю, що господарь Андрѣйчукъ въ Шининець казавъ, (щобысьмо мали на вколѣшкахъ лѣзти сюды — то прійдемо, бо видимо, що то для нашого добра), то здався менѣ, кожде руске серце отжіе въ радости. Нарадамъ проводивъ о. Евс. Андрѣйчукъ зъ Дорошовцевъ. Зъ бесѣдниковъ говорили: п. проф. универс. Онышкевичь о нашомъ теперѣшномъ станѣ державно-политичномъ; згадавъ о недавныхъ выпадкахъ въ Галичинѣ, а се лише для обясненя правдивого стану рѣчи, выражаючи, що колибы поступки тыхъ колькохъ единиць не були оправданѣ, то народъ рускій не бере на себе за се жаднои отвѣчальности, такъ якъ онъ бувъ, есть и буде всегда цѣсарю и державѣ вѣрный и непоколебимый; указавъ на власнѣ силы для осягненя намъ запорученого рѣвноуправненя; такожь пояснивъ справу рускои гимназіи въ Кѣцмани. — П. И. Тыминьскій обяснивъ користь касъ и шпихлѣрѣвъ громадскихъ для нашихъ селянъ, подаючи и способы, якъ ихъ по нашихъ селахъ закладати. П. Еротей Пигулякъ говоривъ о читальняхъ и ихъ хосенности для нашои просвѣты. Кромъ сихъ пп. говорили еще и иншѣ, межи ними три селяне, розправляючи надъ громадскими касами пожичковыми, шпихлѣрями и читальнями, и заохочуючи своихъ братовъ селянъ до доброго и пожиточного дѣла (бесѣда селянина Стефана Дутки зъ Раранча). П. М. Михалякъ освѣдчивъ, що подѣймаеся кождой новозаснованой читальнѣ на Буковинѣ газету „Батьковщину“ запренумерувати, за що зобранѣ ему свою подяку выразили. П. Т. Реваковичь указавъ на добродѣйства, якъ Русины отъ Австріи черезъ больше якъ 100 лѣтъ отбираютъ и взнѣсъ окликъ на честь цѣсаря: многая лѣта! — що вызвало громкѣ оплески зобраныхъ. Нарады тревали отъ 4 до 7 годины вечеромъ подъ проводомъ Всч. о. Ев. Андрѣйчука.

Та тиха, поважна а такъ хосенна праця около народа и его горожаньского освѣдомленя такожь и у насъ стрѣчае своихъ противниковъ, що то радѣбы по вѣки-вѣчнѣ удержати селянъ въ темнотѣ и несвѣдомости своихъ правъ. Щобы залякати селянъ, щобы оторвати насъ отъ такъ хосеннои и наскрозь законнои працѣ, розпускаютъ помежи селянъ всякѣ найдивогляднѣйшѣ вѣсти, пр. що подвысшатъ податки такимъ, що ходятъ на зборы „Рускои Рады“, що будутъ ихъ переслѣдувати и имъ всякѣ пакости робити. Але нашь народъ вже, слава Богу, не дае залякатись ложными вѣстями и смѣло отрубуе такимъ клеветникамъ, що „мы за свое не боимося и отъ свого не отступимо, хочьбы прійшлося и потерпѣти.“ И справдѣ нѣчого боятись тымъ, що йдутъ правою, ясною дорогою до яснои цѣли: добра народу, що въ щирой працѣ, въ просвѣтѣ и горожаньскомъ освѣдомленю народа — отже въ своихъ власныхъ силахъ глядаютъ своеи будучности на подставѣ признаныхъ правъ нашого руского народа.

По укончено нарадъ угощено селянъ старорускимъ звычаемъ при миломъ спѣвѣ хору товариства „Союзъ“ и еще довго велася щира, дружна розмова.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Доповняючій выборъ посла до рады державнои зъ большихъ посълостей въ Чехахъ.*) Автономисты и правительство гр. Таффе маютъ причину порадуватись новою побѣдою, яку завдали централистамъ при выборѣ посла зъ большихъ посѣлостей въ Празѣ. Зъ 402 голосуючихъ доставъ консервативный кандидатъ кн. Фердинандъ Лобковичь 215 голосовъ (абсолютна большость 202), а кандидатъ партіи либеральнои (централистовъ) гр. Освальдъ Тунъ достався лишь 187 голосовъ. Выбраный отже кн. Ферд. Лобковичь. До сего выбору одного посла зъ большои посѣлости Чехъ привязувало правительство и партіи парляментарнѣ дуже велике значенье. Отъ часу министерства Аверсперга, коли подчасъ выбору въ 1872 р. побѣдили централисты, ажь до новѣйшои добы все централисты мали тамъ большость. Централисты за часу свого панованя всякими можливыми средствами старались вытворити мѣжь великими посѣдателями добръ въ Чехахъ свою большость. Въ той цѣли заложили окремый банкъ, котрый мавъ цѣль закуповувати посѣлости для централистовъ, щобъ только придбати больше голосуючихъ. И дѣйстно, въ 1872 р. передъ самымъ крахомъ вѣденьскимъ побѣдили тамъ централисты и отъ того часу отсе першій разъ выховзнулася зъ ихъ рукъ большость. Симъ разомъ противна имъ партія завзывала ихъ до компромису, але они откинули компромисъ, и, очевидно, тымъ больше скомпромитувались. Небавомъ буде въ радѣ державнои рѣшена выборча реформа для ческихъ посѣлостей большихъ, внесена Цайтгаммеромъ. По санкціонованю тои реформы Чехи на всяку евентуальность будутъ мати поруку, що они переведутъ выборъ своихъ кандидатовъ въ округахъ, где живе большостею народъ ческій.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Зъ Трієсту доносятъ, що въ першой половинѣ лютого выдали повстанцѣ нову прокляцію до Боснійцевъ и Герцеговинцевъ; подписанѣ на проклямаціи Стоянъ Ковачевичь, Торко Вукаловичь, Салько-Форте и Османъ бегъ Таковичь, взываютъ своихъ земляковъ, щобы громадно приставали до повстаня. — Въ окрестности Гацка появився новый отдѣлъ повстанцевъ подъ проводомъ Сима Зимонича.

Генер. команда въ Сараевѣ доноситъ дня 16 лютого. Дня 14 лютого выслано патролюючу колонну зъ Фочи и она сконстатовала, що коло Гумица находится 500 повстанцевъ, коло Перотица 100, а въ горѣшнѣй долинѣ Есеницы 200. Дня 15 лют. 3 баталіонъ 1-шого полку пѣхоты сточивъ довшу битву на полудни отъ Боговаца съ 250 повстанцями и розсыпавъ ихъ зовсѣмъ. Повстанцѣ стратили 4 убатыхъ а много ранныхъ; войско не мало нѣякои страты. — Ген. Іовановичь доноситъ дня 17 лютого по полудни зъ Требинье: Сегодня я осмотрювавъ войска, — выглядаютъ дуже добре. Все знайшовъ я въ найлучшомъ ладѣ. Раненѣ, котрыхъ впрочѣмъ мало, маютъ отличну опѣку. На другій день, с. е. 18 лютого рано доноситъ ген. Іовановичь: Вчера (17 лют.) о 10 год. рано напали повстанцѣ на горѣ Кобыля-Глава позъ компаніи 67-ого полку пѣхоты, котра була выслана зъ Корита яко ескорта провіянтнои колонны и мала заразомъ задачу направити телеграфъ. Рѣвночасно достережено, що повстанцѣ збираются въ большой силѣ на Троглавѣ и на всходъ отъ Корита. Зъ Корита выслано позъ компаніи войска для здержаня непріятеля. Позднѣйше прибули еще новѣ скрѣпленя войску и повстанцѣ утѣкли до чорногорскои границѣ. Войско гонило ихъ ажь до Дѣвице; самѣ повстанцѣ тую селитьбу подпалили. Страты: убитый фрайтеръ Гринъ, а тяжко раненый воякъ Юрко Томкъ (оба зъ 67 полку). — Капитанъ Бонъ зъ 12 полку пѣхоты, раненый въ голову подъ Леденицею въ Кривошіи — умеръ. — Полковникъ Арловъ доноситъ дня 15 лютого. Околицѣ на всходъ отъ Трновы и на повночно-всходъ долины Рогойзы зрекогносковань. Войско здыбало 80 повстанцевъ. По короткомъ огню повстанцѣ цофнулись до Ягорина-Планина. Войско не мало жадныхъ стратъ. Повстанцѣ громадятся на полудне отъ Корье-Планины.

Кореспондентъ угорского дневника Pesti Hirlap описуе свой побытъ разомъ съ кореспондентомъ „Голоса“ въ таборѣ повстанцевъ Томка Липовача. Липовачь и не хоче чути о погодженю съ Австрією. Онъ надѣесь на помочь грошеву и войскову отъ Россіи; покликувавсь такожь на Глядстона, котрый, якъ звѣстно, есть того погляду, що балканьскій повостровъ належитъ до народовъ балканьскихъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Ген. Скобелевъ заговоривъ вже и другій разъ не въ Россіи але въ Парижи, куда заразъ по першой своѣй бесѣдѣ выголошенѣй въ Петербурзѣ, отъѣхавъ. Студенты Сербы, живучѣ въ Парижи, прибули до него съ привѣтною адресою. Ген. Скобелевъ принявъ адресу и таку выголосивъ до Сербовъ промову (по француски, бо сербского языка не знае): Не потрѣбно вамъ того мои пріятелѣ й казати, якъ глубоко мене тронула и зворушила ваша адреса. Присягаю вамъ, що чуюсь правдиво щасливымъ въ окруженю молодыхъ представителевъ Сербіи, котра насамперед заткнула хоругвь славяньскои свободы на славяньскомъ Всходѣ. Уважаю потрѣбнымъ выявити и сказати Вамъ, длячого Россія не завсѣгды стоитъ на вышинѣ своихъ патріотичныхъ обовязковъ въ загалѣ а славяньскои ролѣ въ особенности: бо мы такъ у внутри якъ и у внѣ опанованѣ чужими вплывами. Мы въ своѣй хатѣ не у себе, всюда чужинець и у все тыкае свою руку. Мы есьмо ошуканѣ жертвы его политики, жертвы его интригъ, невольники его силы; мы такъ опанованѣ и ослабленѣ его безчисленными и сумными вплывами, що колибъ, — чого я надѣюсь — колись спробовано отъ нихъ увольнитись, то се може статись лишь съ шаблею въ руцѣ. Якжежь зовеся той чужинець, той влѣзунъ, той интригантъ, той небезпечный ворогъ Россіянъ и Славянъ? Я его назову — се той, що тиснесь на всходъ, се Нѣмець. Я еще разъ кажу и прошу васъ, не забувайте — Нѣмець есть тымъ ворогомъ. Необходима борба межи Нѣмцями а Славянами вже навѣть дуже близька; она буде довга, кровава и страшна, але я пересвѣдченый, що она скончится побѣдою Славянъ. Вы хочете знати, чого вы маете держатись, бо славяньска кровь вже илыве. Я вамъ те скажу, коли лише будутъ доткненѣ державы, хороненѣ европейскими договорами, — то тогды вы не будете самѣ битись. Еще разъ вамъ дякую, до звѣданя на побоевищи противъ спольного намъ ворога!“

Нема що й казати, що така бесѣда ген. Скобелева мусѣла выкликати много рожнородныхъ толковъ въ европейской печати. Насамперед заговорено о нѣй въ Франціи, божь бесѣда була выголошена въ Парижи и „Temps“ першій подавъ повный текстъ бесѣды. Розумѣесь, що Французамъ бесѣда Скобелева припала до вподобы, — инакше й не може бути: предсѣ россійскій генералъ выразно замарковавъ, що ворогомъ словяньства есть Нѣмець и що незадовго прійде до войны съ Нѣмцемъ, котра скончится побѣдою Славянъ. Звѣстно, Французы радо бажалибъ бачити упокоренье Нѣмцевъ въ отплату за р. 1871. Нѣмець есть такожь такимъ самымъ ворогомъ Французовъ якъ и Россіи та Славянъ посля словъ Скобелева. Редакція „Voltair-a“ выслала до Скобелева свого отпоручника и Скобелевъ мавъ ему навѣть сказати: „Такъ, я сказавъ, що Нѣмець есть ворогомъ и повторяю се. И я думаю, що спасеніе отъ врога лежитъ въ сполученю всѣхъ Славянъ съ Франціею. Треба до того стремѣти; европейска рѣвновага муситъ бути привернена. Нѣмеччина абсорбуе все, мы о томъ знаемо и Франція такожь се знае. Всходне питанье — велике, а головнымъ питаньемъ для Всходу — есть приверненье европейскои рѣвноваги. Незабавомъ буде лишь одна сила — Нѣмеччина. Я надѣюсь на таке рѣшенье, якого я бажаю; а передовсѣмъ надѣюсь на єдность Французовъ и Славянъ; тымъ мы зможемъ зновъ здобути собѣ независимость и т. д.“ Коли обвѣщена Вольтеромъ розмова Скобелева зъ его отпоручникомъ и не булабъ вѣрно передана, — то все таки она важна тымъ, що „Voltaire“ не есть перворядною газетою французскою, а тіи за важными домашными справами еще до сего часу, коли мы се пишемъ, съ обговорами бесѣды Скобелевои не выступили. За тое на першу вѣсть о той бесѣдѣ заговорила вся печать нѣмецка. Се зовсѣмъ природно: Скобелевъ напавъ и доткнувъ до живого Нѣмцевъ, — нѣмецка печать выступила отже въ оборонѣ зачѣпленои народности, тымъ больше, що вже въ всѣхъ важнѣйшихъ нѣмецкихъ газетахъ отъ якогось часу даются чути голосы, перестерѣгаючѣ Нѣмеччину передъ взмогшимся теперь вплывомъ панславистовъ въ Россіи. „Norddeutsche Allg. Ztg.“ каже, що „бесѣда Скобелева перевысшае своимъ шовинистичнымъ подбурюваньемъ (Hezerei) противъ нѣмецкости (Deutschthum) все, що бувало доси“. „Kreuzzeitung“ ожидае, що правительство россійске наложитъ Скобелеви каганець. Правду сказати всюда що до Скобелевои провокаціи пануе недорозумѣне и неясность, бо нѣкто на певно не знае, въ якомъ отношеню зостае Скобелевъ до росс. правительства, чи правительство годится на его погляды, чи нѣ. Вправдѣ голошено, що Скобелеву наказано выѣхати зъ Россіи за его першу бесѣду, але зновъ нѣкто не могъ собѣ того объяснити, длячого троха позднѣйше почтивъ его царь назвавши два пароходы именами: „Скобелевъ“ и „Геокъ-Тепе“. По першой бесѣдѣ Скобелева въ Петербурзѣ рознесли були газеты вѣсть, що кн. Бисмаркъ и гр. Кальноки мали жадати отъ россійского правительства выясненя по тому поводу; позднѣйше здементовано урядово тую погологоску. Теперь генер. Скобелевъ выразився далеко яснѣйше и теперь булобы больше подставы жадати Нѣмеччинѣ и Австріи выясненя отъ россійского правительства. Подобно якъ печать въ Нѣмеччинѣ приняла и печать австрійсконѣмецка и угорска бесѣду Скобелева съ найбольшимъ обуреньемъ. Подъ Нѣмцями розумѣвъ Скобелевъ такожь и Австрію, котра заняла Боснію та Герцеговину и сегодня тамъ воюе. „Neue fr. Presse“ называе Скобелева „варваромъ“, „Tambourmajor der Panslavisten“ и каже, що за таку провокацію повиненъ бути отсуненый зъ войска, бо Скобелевъ все таки, хочь на урльопѣ, есть генераломъ арміи. Дальше потѣшаесь таяжь газета тымъ, що побѣдитель зъ подъ Геокъ-Тепе зачѣпае Нѣмеччину, ворога, котрый „ему больше дорось, якъ той ворогъ, съ котрымъ бився Скобелевъ на Шипцѣ и въ Ахалъ-Теке“. Англійскѣ дневники такъ само якъ и италійскѣ высказуются о бесѣдѣ Скобелева рожно; большость однакожь не похваляе такихъ провокацій звѣстного „авантурника“-Скобелева. Англійскій поважный дневникъ „Times“ пише въ той справѣ: „Теперь есть першостепеннымъ межинародымъ обовязкомъ Россіи дбати о тое, щобы ей союзницѣ (Нѣмеччина и Австрія — *Ред.*) не були впроваджуванѣ въ клопоты ворохобячими и непокоячими бесѣдами войскови касты россійскои а la Скобелевъ. Правительство петербурске повинно доказати Австріи словомъ и чиномъ, що держится крѣпко берлиньского договору. Австрія въ своѣй тяжкой и деликатной ситуаціи маe повне право жадати льояльности отъ державъ подписаныхъ на томъ трактатѣ.“

До берлиньскихъ газетъ доносятъ зъ Петербурга, що межи гр. Игнатьевымъ а Гирсомъ, управителемъ министерства дѣлъ заграничныхъ, мало прійти подчасъ рады министерскои до непорозумѣня по поводу пытаня: яке становище маe заняти Россія супротивъ выпадковъ на полудни Австріи. Гирсъ стоявъ противъ всякому явному чи потайному вспомаганю повстанцевъ, а гр. Игнатьевъ бувъ за тымъ, щобы Россія не отмовила помочи утисненымъ князямъ славяньскимъ балканьского повострову. При томъ гр. Игнатьевъ мавъ зослатись на историчну мисію Россіи въ полудневыхъ славяньскихъ краяхъ. Вѣденьскѣ газеты, хочь не можутъ на певно увѣритись о вѣродостойности сего донесеня до берлиньскихъ дневниковъ, то все таки уважаютъ его можливымъ, беручи на увагу, що гр. Игнатьевъ есть противникомъ Австріи и въ томъ взглядѣ годится съ ген. Скобелевымъ.

„Новое Время“ доноситъ, що проектована будова желѣзницѣ зъ Петербурга до Архангельска на Петрозаводскъ одержала вже царске потвержденье.

Гр. Петръ Шуваловъ зостався указомъ царскимъ именованый управителемъ департаменту апанажи, съ задержаньемъ достоиньства сенатора. Вѣденьскѣ часописи бачутъ въ томъ именованю значенье политичне, а именно ударъ на запановавшій теперь панславизмъ. — Министеръ просвѣты, бар. Николяи, о котрого димисіи недавно говорено, позостае на своѣй посадѣ. Причиною поголосокъ о его димисіи було тое, що Николяи жадавъ подвысшеня буджету для министерства просвѣты о 15.000 рублевъ, на що совѣтъ державный не згодився.

Франція. Адмиралъ Жорегиберри зôставъ именованый посломъ фр. въ Петербурзѣ. Рôвночасно наступили и еще маютъ наступити змѣны заграничного тѣла дипломатичного. Се въ Франціи вже такъ установлено, що кожде министерство добирає собѣ ôтповѣдне заграничне тѣло дипломатичне.

Бонту, основатель банку Union gènerale и директоръ тогожь банку, Федеръ, увязненѝ по краху тогожь банку, зôстали выпущенѝ на волю за кавціею.

Туреччина. Дня 18 лютого пріймавъ султанъ въ своѣй резиденціи спеціяльне посольство пôдъ проводомъ кн. Радзивила, выправлене цѣсаремъ нѣмецкимъ, щобы вручило султанови двѣ славнѝ декораціи: велику ленту ордеру чорного орла и великій крестъ ордеру червоного орла. При тôмъ переславъ цѣсарь султанови два письма; въ однôмъ дякує за удѣленье ему ордеру „нѣшани-имтіязъ“, а въ другôмъ проситъ султана приняти ôтъ него двѣ згаданѝ декораціи. Въ обохъ письмахъ завѣряє цѣсарь султана о своѣй пріязности. Посольство вручило султанови декораціи въ присутности турецкихъ министрôвъ и генералôвъ цѣсарского дому. Князь Радзивилъ и султанъ говорили ôтповѣднѝ бесѣды. Всѣ члены нѣмецкого посольства були запрошенѝ на двôрскій обѣдъ.

Сербія. Министеръ вôйны Лешанинъ подався до димисіи. Князь принявъ его димисію. Причиною димисіи Лешанина була — якъ пишутъ зъ Бѣлгороду до Polit. Corresp. — ухвала бôльшости скупштины, остро докоряюча министрови за его урядованье.

Болгарія. Князь Александеръ велѣвъ увязнити и интерновати въ мѣстѣ Врацѣ либерального члена державного совѣта Цанкова за выданье и ширенье „пôдбурюючихъ“ манифестôвъ, вымѣреныхъ противъ теперѣшному устроєви державы. При ôтбутôй ревизіи у Цанкова мали знайти якѝсь компромитуючѝ письма. Пôдчасъ замкненя Цанковъ зъ наказу князя буде дôставати 500 франкôвъ мѣсячнои пенсіи.

Манифестъ выданый партіею либеральною, на котрои чолѣ стоитъ Цанковъ, бувъ ôтповѣдею на автократичнѝ розпорядженя кн. Александра. Манифестъ ставитъ обширну програму, котрои головнѝ точки стремлятъ до привернення институціи народного собранія на пôдставѣ первѣстнои конституціи княжества передъ замахомъ стану, сповненымъ черезъ князя минувшого року. Дальше въ своѣй програмѣ бажаютъ болгарскѝ либералы установленя мѣшаного и отвѣчального министерства. Той манифестъ розширено по цѣлôмъ краю и вручено навѣть представителямъ заграничныхъ державъ въ Софіи.

НОВИНКИ.

— **Въ память XXI-ыхъ роковинъ смерти Тараса Шевченка** устроюютъ товариства „Просвѣта“, „имени Т. Шевченка“, „Руска Бесѣда“ и „Дружный Лихварь“ дня 10 л. марця с. р. въ великôй сали „Народного Дому“ музикально-декляматорскій вечерь. Запрошеня на сей вечерь вразъ съ програмою розôшле комитетъ сими днями. Вступъ, якъ звычайно, буде безплатный. Щобы однакъ убôльшити фондъ стипендійный имени Т. Шевченка, упрашає комитетъ П. Т. гостей о добровôльнѝ датки при ôтбираню своихъ рѣчей въ гардеробѣ, где збираньемъ тыхъ даткôвъ займутся нашѝ пп. академики. Колибы кто зъ Вп. Землякôвъ не одержавъ запрошеня зъ причинъ ôтъ комитету незалежныхъ, зволитъ найдальше до дня 7 л. марця с. р. подати свою адресу або зголоситися о запрошенье лично у комитета. Комитетъ урядує мѣжь 6 а 8 годиною вечеромъ ôтъ 1 л. марця въ кôмнатахъ „Рускои Бесѣды“ (при ул. Краковскôй ч. 14, поверхъ 1) у Львовѣ.

Во Львовѣ, дня 12 (24) лютого 1882.

Ôтъ комитету.

— **Народну читальню въ Черхавѣ** въ пов. самбôрскôмъ розвязало ц. к. намѣстництво, а то, якъ звѣщає „Gazeta Lwowska“, зъ причины, що тая читальня, до котрои учащає и молодѣжь школьна, мѣстила въ своѣй библіотецѣ книжки шкодливого содержаня, заборонени черезъ краєву раду школьну. Дуже сумнѣваємося, щобы мотива, поданѝ Gazet-ою lwowsk-ою, були правдивѝ, бо они ажь надто рѣзко противились бы приписамъ уставы о товариствахъ, именно §. 24 сеи уставы, котра зовсѣмъ не знає такои причины до розвязаня товариства. Єслибы дѣйстно въ читальнѣ находились книжки, непригожѝ для школьнои молодѣжи, то тогды моглобы було намѣстництво, а властиво власть школьна, заборонити школьнôй молодѣжи учащати до читальнѣ, основанои впрочѣмъ для дорослыхъ, але не малобы правнои причины розвязувати читальнѣ. Правники Gazet-ы lwow. мусятъ отже бути въ блудѣ. — Выжидаючи точного выясненя сеи справы, котра справедливо занепокоила всѣхъ Русинôвъ, мы можемо лише замѣтити, що утворенье новои читальнѣ єсть законно призволене и не повинно стрѣчати нѣякихъ трудностей, тымъ бôльше, що ширенье народнои просвѣты єсть о много бôльше добре зрозумѣлымъ интересомъ державнымъ, якъ приватнымъ, и що въ всѣхъ краяхъ державна власть стараєся попирати народну просвѣту и помагати въ тôй задачѣ приватнымъ лицямъ и товариствамъ.

— **Зъ Жовкви** одержали мы передвчера телеграму, въ котрôй доносятъ намъ, що выдѣлъ до рады повѣтовои уконституувався въ той способъ, що маршалкомъ выбраный п. Глоговскій, заступникомъ маршалка п. Богданъ Дѣдицкій, членами выдѣлу: дръ Дрымаликъ, о. Децикевичъ, Бойко, Вайгартъ и Липенеръ.

— **На послѣднôмъ засѣданю руского товариства педагогичного**, минувшои суботы, була на порядку дневнôмъ дебата надъ рефератами для маючихъ ôтбутися загальныхъ зборôвъ. Кромѣ того принято 50 новыхъ членôвъ, межи тыми 19 зъ скальского деканату. Доси вже єсть всѣхъ членôвъ надъ 200.

— **Народнѝ рускѝ читальнѣ**. Громадску читальню основано сими днями въ Новици въ пов. калускôмъ заходомъ мѣсцевого пароха о. Матѣєва, п. Порубальского и п-нѣ Соколовскои. Доси вписалося вже до 60 членôвъ. Такожь основано подôбнѝ читальнѣ въ Малеховѣ пôдъ Львовомъ и въ Трухановѣ коло Сколя.

— **Ревизіи и увязненя.** Въ Ходоровѣ у дра мед. Корн. Мироновича ôтбулась дня 4 (16) с. м. ревизія, котра однакъ не выкрыла нѣчого пôдозрѣтельного. — Профес. Евгенія Згарского, котрого вже яко слабого увязнено, ôтставлено до закладу божевôльныхъ на Кульпаркôвъ, где его однакъ не принято. Ôттакъ судъ ôтступивъ ôтъ слѣдства противъ нему и полиція ôтдала слабого пôдъ опѣку сродникôвъ. — Минувшои пятницѣ ôтбулася судово-полиційна ревизія у п. Пнѣвчука, резервового официра во Львовѣ, у котрого однакъ не найдено нѣчого. — Якъ доноситъ „Głos Stanisławowski“, ôтбулася (??) въ Станиславовѣ ревизія у кôлькохъ осôбъ, а навѣть мали увязнити одного ученика зъ 5 клясы гимназіяльнои. (?) — Въ Коломыѣ була зновъ ревизія у п. М. Бѣлоуса, где глядано за якимсь заграничнымъ священикомъ. Не найдено нѣчого. — Зô Львова выѣхала минувшои недѣлѣ судова комисія въ Скалатске и Збараске.

— **Ревизія.** Въ послѣднôмъ ч-ѣ „Дѣла“ подали мы вѣсть, що въ Круписку ôтбулась недавно ревизія у п. Корецкого, доносятъ намъ однакъ, що не у п. Корецкого, але у начальника громады п. Василія Гулія, и то дня 8 и 9 л. лютого с. р. Першого дня були присутнѝ при ревизіи комисарь староства жидачѣвского и жандармъ зъ Роздолу Проць Трабухъ; не найшли они нѣчого пôдозрѣлого, тожь и съ нѣчимъ ôтойшли. На другій день прійшли зновъ на ревизію той самъ комисарь и жандармъ зъ Жидачева Пинкусъ. Теперь ôтбулась якъ найострѣйша ревизія; почали на самъ передъ шукати за образами на стѣнѣ, ôттакъ въ лôжку, потôмъ въ скрыняхъ и т. и. Перешукавши въ однôй хатѣ, зробили ревизію въ другôй, ôттакъ въ коморахъ, а въ конець и въ пивници. Однакъ и теперь нѣчого не найшли. Комисарь казавъ забрати всѣ книжки и часописи, якѝ тамъ знаходились, именно: книжочки товариствъ „Просвѣта“ и „им. Качковского“, книжку Качалы „Polityka Polaków względem Rusi“, всѣ числа „Батькôвщины“ зъ 1881 и 1882 року, числа „Дѣла“ зъ сего року и „Науку“ зъ 1881 року. Все тое забравъ п. комисарь до староства до перегляду, и до сего часу не звернено еще пошкодованому сихъ книжокъ и часописей, котрѝ предсѣ не квалификуются яко пôдозрѣтельный „corpus delicti“.

— **Именованя.** Авскультантомъ именованый практикантъ львôвского суду Олекса Таняченкевичъ. Дѣйстными учетелями именованѝ: Ан. Яновскій въ Хлѣбовичахъ свѣрскихъ, М. Ковнацкій въ Блажковôй, Фр. Кинснеръ въ Ольшинахъ и Л. Шотôвна дѣйстною учителькою въ Сяноку. Учителемъ гинназіяльнымъ именованый Фр. Новосѣльскій въ Самборѣ.

— **На дохôдъ Стефана и Іоанны Стефуракôвъ**, членôвъ руско-народного товариства драматичного буде дане въ четверъ (завтра) дня 11 (23) с. м. въ Дрогобычи представленье п. з. „*30 лятъ зъ житя шулера*“, драма въ 3 актахъ а въ 6 ôтслонахъ зъ французского, перекладъ Ос. Левицкого. Надѣємось, що публика такъ мѣсцева якъ и околична возьме численну участь на тôмъ представленю, що буде доказомъ признаня для заслуженои нашои пары артистичнои.

— **Братства тверезости**, на бôльшѝ розмѣры и опертѝ на статутахъ, основуе о. Е. Крыницкій зъ Бобятына еп. перемыскои въ Бобятынѣ и Лещатовѣ.

— **Зъ Дрогобыча** пишутъ намъ: Вже ôтъ 10 днѣвъ перебуваєъ у насъ руско-народне товариство драматичне пôдъ дирекцією п. Биберовича. Дотеперь були слѣдуючѝ представленя: 1) *Шельменко наймитъ*, 2) *Дядько Каспаръ и три граціи* и 3) *Ревизоръ зъ Петербурга*. Зъ початку наша публичнôсть приняла п. Биберовича холодно, але коли пересвѣдчилася, що дирекція має добрѝ силы, дуже хорошу гардеробу и добôрный хоръ, то чимъ разъ численнѣйше учащає на представленя. Всѣ три згаданѝ штуки ôтограно такъ, що не позôстає нѣчого до желаня. На всяке признанье заслугуютъ передовсѣмъ пп. Гриневецкій, Биберовичь, Стефуракъ и Даниловичь; прочѝ актôры, якъ Датчишинъ, Плошевскій и др. даютъ повну надѣю, що колись станутъ добрыми артистами. Зъ женьщинъ ôтзначаются головно п-нѣ Левицка, Биберовичева, Стефуракова и Моленцка. Публичнôсть дрогобыцка дуже мило привитала п-ню Левицку на сценѣ; єи свобôдна, весела и певна гра завсѣгды подобалась намъ, особливо въ роляхъ наивныхъ. Днесь будутъ представленѝ: *Назаръ Стодоля* и *Чортъ въ бочцѣ*.

— **Зъ Увся** пишутъ намъ: Дня 13 с. м. одержавъ я письмо зъ Денисова, въ котрôмъ було запрошенье на концертъ. Хоть дорога була зла, но я радо выбрався съ женою на таке запрошенье. Пріѣхавши на другій день до Денисова, ажь очи забувъ я, коли побачивъ величаву школу. А въ школѣ все гарно пристроене до концерту. Та се бувъ такой концертъ, дѣйстный концертъ. Дохôдъ зъ концерту призначено на убогихъ бур. въ Тернополи. Вступъ платный (билетъ на крѣсло 30 кр., на лавки 20 кр.), а програма ось така: 1) гимнъ народный (хоръ), 2) „Красна зоре“ Лавровского (хоръ), 3) польонесъ Тимольского (оркестра), 4) „Въ гаю“ Бекера (хоръ), 5) Potpourri зъ рускихъ пѣсень Книпля (оркестра), 6) „Въ чужинѣ“ Лавровского (хоръ), 7) „Молитва“ Кернера (хоръ), 8) полька француска Бургета (оркестра), 9) „Церковный дзвôнъ“ Воробкевича (хоръ), 10) серенада Вербицкого (хоръ), 11) коломыйка Тимольского (оркестра), 12) „Пѣсня пращальна“ Лавровского (хоръ) 13) гальопъ Квеха (оркестра), 14) маршъ Гонфа (оркестра). Сама програма показуе, що се бувъ вечеръ на бôльшѝ розмѣры и що участники концерту мусѣли мати не абы-яку вправу. О 6-тôй годинѣ вечеромъ вôйшовъ въ салю Всч. о. Іосифъ Витошинській съ своими спѣваками, одягненими прилично въ сердаки. Они то сповнили всѣ точки програмы такъ, що всѣ гостѣ були зовсѣмъ задоволенѝ и одушевленѝ. Кто бы и подумавъ, що ось на селѣ може ôтбутись подôбный концертъ, що ось нашѝ селяне суть вже такъ дозрѣлѝ? А оно предсѣ єсть такъ дѣйстно! Велику заслугу належитъ тутъ ôтдати Всч. о. Витошиньскому, котрый яко сердечный другъ народа стараєсь завсѣгды о его добро. Такожь и тамошному учителеви ôтдати треба належну почесть, божь ôнъ яко ревный другъ молодежи працює спôльно съ своимъ душпастыремъ около добра громады. А честна громада въ Денисовѣ нехай стане примѣромъ другимъ громадамъ; ея трудолюбивôсть, взаимна любовь, чувство патріôтичне и охота до всего, що красне, даютъ явный доказъ, що то може наука, праця и щира згода. Честь Вамъ о. Витошиньскій! честь учителеви! честь цѣлôй громадѣ денисовскôй!

— (**Дрôбнѝ вѣсти**). Намѣстникъ гр. Потоцкій повернувъ минувшои суботы зъ Вѣдня до Львова. — Рада школьна краєва удѣлила похвальнѝ декреты учителямъ пп. П. Корольчакови въ Погорѣлцяхъ и І. Корыбутаку въ Словашѣ за взорцеве веденье своихъ школъ. — Хорватскій поетъ о. Андрій Пальмовичь умеръ въ Комаревѣ въ Кроаціи въ 34-ôмъ роцѣ житя. — Въ Вѣдни умеръ президентъ сенату трибуналу администраційного Маврикій Шмерлингъ въ 59-ôмъ роцѣ житя.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Презенты одержали: оо. В. Долиньскій зъ Космирина на Березôвѣ и Гр. Гуменный зъ Рожанки (наданьемъ намѣстництва) на прихôдъ regiae collationis въ Пôдбережи.

Канонічну институцію одержали: оо. Н. Теодоровичь зъ Долины на Иванôвку дек. станиславôвского, І. Абрысовскій зъ Петликовець на Тысьменицю и В. Козёровскій зъ Тысьменицѣ на Марковцѣ.

Душпастырскѝ посады обняли: оо. І. Глиньскій яко завѣдатель въ Дебеславцяхъ, С. Богачевскій яко приватный сотрудникъ въ Сошнѣ и Е. Андроховичь яко сотрудникъ въ Богородчанахъ старыхъ.

Сотрудничества одержали: оо. А. Калужняцкій (прив. сотр.) въ Пôйлѣ дек. калуского, Т. Лавровскій (прив. сотр.) въ Зазулинцяхъ дек. залѣщицкого, З. Сѣменовичь зъ Иваникôвки въ Долинѣ дек. перегиньского.

Завѣдательства одержали: оо. І. Зафіевскій зъ Зарваницѣ въ Петликôвцяхъ дек. черткôвского и Е. Яворовскій зъ Марковець въ Потоцѣ дек. рогатыньского.

Кreуєся сотрудничество, платне зъ религійного фонду, для прихода въ Глубôчку великôмъ.

Веденье уряду деканального богородчаньского и орд. школьного комисаря поручено на часъ ôтпустки о. декана М. Струтиньского о. М. Галиковскому въ Порогахъ.

Платню сотрудническу зъ религійного фонду призволило правительство для о. А. Гутковского въ Ярославичахъ.

До львôвскои семинаріи принятый п. В. Коновалець, сл. І-го року теольогіи.

Въ пропозицію на прихôдъ Сидорôвъ дек. гусятыньского принятѝ: оо. 1) І. Кушикъ зъ Лосяча, 2) І. Левицкій зъ Качанôвки, 3) К. Глѣбовицкій зъ Брюховичь, дальше Ю. Лучаковскій зъ Тухолькы, И. Лукасевичь зъ Розгадова, В. Чаплиньскій зъ Колендянъ, Е. Лисенецкій зъ Васильковець, Н. Темницкій зъ Хлопôвки, В. Ростковичь зъ Жежавы, М. Ивасечко зъ Рожискъ, А. Левицкій зъ Трибуховець, Н. Сѣчиньскій зъ Копычинець, Т. Строцкій зъ Лубянокъ и Т. Косевичь зъ Галича.

☞ Съ симъ числомъ „Дѣла“ розсылаємъ для П. Т. Предплатникôвъ цѣнникъ цвѣтôвъ звѣстного нашого рускаго огородника Волиньского. Понеже друкарня не вспѣла еще выготовити рускаго цѣнника, тожь розсылаєся на теперь польскій, а пôзнѣйше розбшлеся рускій цѣнникъ. Просится однакъ надсылати ласкавѝ замовленя въ рускôмъ языцѣ.

— **На вѣденьскій торгъ рѣзьнои худобы** приставлено разомъ 3.125 штукъ волôвъ, именно 349 галицкихъ, 1.658 угорскихъ, а 1.118 нѣмецкихъ. Цѣны спала о 1·50 зр.; около 200 штукъ не продано. Галицкѝ волы плачено по 50 — 50·55 зр., лучшій товаръ по 57 зр. Найбôльшѝ цѣны були по 60 зр. за штуку. Коровы плачено по 47 — 51 зр., бугаѣ по 46 — 50·50 зр. за 100 клгр.

Курсъ львôвскій зъ дня 20. л. лютого 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	288 —	292 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	164 —	168 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	297 —	305 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 50	101 —
„ „ „ по 4% ав.	94 —	96 —
„ „ „ по 5% ав. період.	99 50	101 —
Банку гип. галиц. 6% ав.	100 50	101 70
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 —	102 —
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 25	100 50
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	100 —	102 25
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 47	9 57
Вôвимперіялъ	9 74	9 84
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ „ паперовый	1 20—	1 22—
100 марокъ нѣмецкихъ	58 30	59 —
Серебро	— —	— —

Мати, 45-лѣтна вдовиця съ 20-лѣтною дочкою, обѣ працёвитѝ, хорошо *вправнѝ въ ручныхъ роботахъ и въ веденю сельского господарства*, притôмъ *способнѝ до удѣлюваня дѣтямъ початковыхъ наукъ*, пошукуютъ пôдъ дуже *приступными условіями* **примѣщеня** въ честнôмъ домѣ именно въ **священичôмъ**, а то разомъ або роздѣльно.

Близшихъ поясненъ можна засягнути въ **Новошилахъ** у тамошного *ц. к. завѣдателя* **Тадея Кончевича**, послѣдна почта **Журавно**. (2—3)

Того еще не було,
що можна дôстати за 7·80 зр.

Прехорошій гарнитуръ столовый зъ ново-вынайденои имитаціи срѣбла, що до нынѣ стояло 40 зр., котрый остане бѣлымъ мовьбы 14-лутове срѣбло, за що даю 20-лѣтну гваранцію, именно:

6 штукъ ножôвъ столовыхъ
6 „ вилокъ зъ однои шт.
6 „ ложокъ столовыхъ
6 „ пôдставокъ ножовыхъ
12 „ ложочокъ до кавы
6 „ кубкôвъ до яецъ
6 „ хорошихъ филижанк.
2 штуки хохль, одна до росолу, друга до сметанки
2 штуки великихъ сальоновыхъ лѣхтарѣвъ
1 штука высѣвача до цукру або перцю. (24—24)
1 штука ситця до гербаты.

60 штукъ. Всѣ тутъ наведенѝ величавѝ предметы стоятъ разомъ **7 зр. 80 кр.** Замовленя за надôсланьемъ готôзки або за послѣплатою такъ довго, якъ стане запасу, сповняе

Панъ А. Л. ГУТМАНЪ,
генеральный складъ фабрики имитаціи срѣбла
Вѣдень 1, Fleischmarkt 6.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,
повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ДЫМЪ“,
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣлѣ“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Теофиль Копыстиньскій
артистъ-малярь,
образовавшійся за границею, звѣстный зъ краєв. выставъ штукъ красныхъ, выконуе портреты, якъ такожь религійнѝ образы рôжнои величины.
Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (6—10)

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,
образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр.. съ пересылкою 90 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Выдавецъ и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Ш[illegible] К. Беднарского

Ч. 12. Львôвъ, Субота 13 (25) лютого 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати цôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ји**, *ô, û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Ôтповѣдь „Czas“-ови.

(Конецъ.)

Покиньмо отже обопôльнй инкриминаціи и рекриминаціи! Пора вже разъ выйти галицкимъ Полякамъ зъ зачарованого колеса прокураторского опѣкуньства и политично-суспôльного учительства надъ Русинами и поставитись на природнôмъ становищу „вôльныхъ съ вôльными — рôвныхъ съ рôвными“. Станъ теперѣшныхъ ôтношень межи Русинами а Поляками есть такъ невиносимый, для цѣлого краю и обохъ народôвъ якъ и для цѣлои державы такъ дуже шкодливый, що нѣкто зъ добромыслячихъ людей не може бажати, дальше єго пôддержувати. Сумно сказати, а нѣкуды правды дѣти: Галичина се єдиный край въ цѣлôй Австріи, где съ собою борются не два чужй елементы, але два братнй, славяньскй народы съ правдивою славяньскою завзятостею. Всюда инде стоятъ Славяне противъ германизму або мадяризму, у насъ Славянинъ держитъ Славянина, якбы на смѣхъ тои, всѣма славяньскими, мѣжь тыми и многими польскими поетами восхваленои братнои любови Славянъ! Такъ! нашою завзятою враждою илюструємо славяньство зъ єго найсумнѣйшои и найслабшои стороны! Єслибы ворогъ славяньскихъ народôвъ потребувавъ наглядного доказу противъ славяньского повноуправненя, противъ славяньского „ельдорадо“ конституційного, — ôнъ потребувавбы лише указати на Галичину. Нѣкуды правды дѣти: наша завзята вражда єсть соромомъ для насъ и для цѣлого славяньства. Зъ помежи всѣхъ славяньскихъ народôвъ Австріи ôтграютъ одни Поляки ту саму ролю гегемонôвъ супротивъ Русинôвъ, яку ôтграютъ Нѣмцѣ и Мадяры супротивъ всѣхъ другихъ слав. народôвъ Австріи. Для того то мусятъ Русины стаючи противъ несправедливого централизму и гегемоньства въ першôмъ рядѣ стояти противъ своихъ найблизшихъ централистôвъ и гегемонôвъ, а доперва въ другôмъ рядѣ противъ дальшихъ, всѣмъ Славянамъ зарôвно ворожихъ нѣмецкихъ централистôвъ. Те неприродне становище Полякôвъ супротивъ Русинôвъ не допускаєе до того, щобы въ груди всѣхъ славяньскихъ народôвъ Австріи задзвенѣла одна голосна струна щирои, братнои любови снôльнои, щобы зъ ихъ устъ загомомонѣла одна гармонійна пѣсня славяньского братерства!

Кто жь маєе змѣнити сей станъ? Чи тй, що держатъ верхъ, чи тй, що придоптанй ногами? Чи Поляки — чи Русины? Ôтповѣдь здаеся дуже ясна и проста. Нѣколи єще придавленый до землѣ не диктувавъ условій миру свому побѣдоносному противникови, а и нѣмый хробакъ корчится и пручаеся пôдъ придавляючою стопою. Мы не наступаємо, а боронимось и боремось за наше: бути або не бути. Не мы зрывали и ногами доптали Зборôвскй и Бѣлоцерковскй трактаты, — не мы зложили до архиву краевого Выдѣлу галицкого замѣренй пунктяціи згоды межи Поляками а Русинами, — не мы посыпали ихъ кôльканайцяти-лѣтнымъ порохомъ архивальнымъ и не въ нашôй силѣ выдôстати зъ ôттамъ похоронену згоду.

Коли отже дотеперѣшный станъ єсть невыносимый, коли та страшна вражда и борба обохъ народностей єсть шкодливою а навѣть соромливою, то се не наша вина и не на насъ почиваеє обовязокъ та и не въ нашихъ силахъ, — вытворити новй, добрй ôтношеня межинародній въ Галичинѣ. Нашй, до правного minimum обмежень жаданя высказанй въ чотырохъ резолюціяхъ руского вѣча народного зъ р. 1880. Звольте ихъ прочитати єще и нынѣ въ оригинальнôмъ, вашими и нѣмецкоцентралистичными кореспондентами неперекрученôмъ и несфалшованôмъ текстѣ, а побачите, що Русины жадаютъ лише переведеня того, що вже узнали самй основнй законы. Пильне и точне студіюмъ тыхъ жадань буде зъ вашои стороны тымъ „dokładnem zrozumieniem i wyrozumieniem obustronnych potrzeb i żalów“, котре вы й самй узнаєте необходимымъ для „szczerego i zupełnego porozumienia się z Rusią galicyjską“. Єсли вы намъ безсторонно и правдиво докажете, що Русины ставляютъ неправнй и основнымъ законамъ противнй жаданя и задля того выводятъ вражду съ галицкими Поляками, — вы будете тогды въ правѣ докоряти Русинамъ непримиримостею и „szczwaniem na Polaków“ и тогды буде обовязкомъ Русинôвъ, признати вину по своѣй сторонѣ и поправитись. Нынѣ однакожь сего нѣякъ не можна сказати. Вы не тôлько не хочете намъ признати того, що признаютъ основнй законы, але навѣть того, що признавъ державный трибуналъ (въ справѣ львôвскои рускои школы народнои)! А єсли вы ôтхиляєтесь навѣть ôтъ того, що признаютъ намъ судейскй трибуналы найвысшй, то якъ жежь можете говорити о якôй небудь крыхтѣ вашои братнои любови для насъ? Єсли та братна любовь потребуєе ажь примусовои екзекуціи о неоспориме право, то чогожь можна надѣятися въ справахъ, где вже не можутъ рѣшати трибуналы, а где рѣшаеє одинъ тактъ политичный, вырозумѣлôсть, братна прихильнôсть и щирôсть? А безъ такого политичного такту, безъ братнои вырозумѣлости, щирости и прихильности — єще нѣгде и нѣколи не прійшло до згоды и вы дуже грубо помыляєтесь, надѣючись, що „przy pomocy księży chełmskich(!!) bardzo łatwo przyszłoby do zupełnej zgody między polską a ruską ludnością.“ — Justitia fundamentum regnorum — а тымъ бôльше згоды и любови.

Коли вы не знаєте доси, чи помагаючи Русинамъ „można i *sobie* skutecznie dopomódz“, — то перегляньте исторію Польщѣ и довговѣковыхъ ôтношень межи Поляками а Русинами. Може бути, та исторія при єи тенденційнôмъ представленю многихъ вашихъ историкôвъ, а що важнѣйше, при єще бôльше тенденційнôмъ выводѣ науки зъ тои исторіи, не дасть вамъ на разѣ вповнѣ яснои ôтповѣди на пытанье: чи помагаючи намъ, вы и с о б ѣ можете помогчи. Але навѣть и при найбôльшôй односторонности и тенденційности вы побачите тамъ хочь одну неоспориму правду: що кривдячи насъ — вы и себе кривдили, що придавляючи насъ — вы и себе придавили, що наносячи шкоду намъ — вы й собѣ найбôльше пошкодили и вразъ съ нашою руиною такожь и себе зруйнували. Та наука, хочь негативна, може вамъ бути пересторогою, до чого дôйдете дальше, єсли схочете йти, якъ доси, тою самою дорогою. Намъ приходитъ на гадку єще одно евангельске порôвнанье. Свѣтильникъ ставляютъ на стôлъ, щобъ дававъ свѣтло, а дерево, що не даєе доброго плоду, рубаютъ и кидаютъ въ огонь. Въ прирôвнаню до становища Полякôвъ въ Познаньщинѣ и въ Конгресôвцѣ, припала галицкимъ Полякамъ роля такого свѣтильника польскои народности и того охороненого и старанно плеканого дерева, що повинно давати „плôдъ добрый“. Становище, яке займаютъ галицкй Поляки, и дорога, якою йдутъ въ своѣмъ житю и въ своихъ ôтношеняхъ до другихъ народôвъ, а особливо до Русинôвъ, єсть дуже великои, бо мѣродайнои ваги для всѣхъ Полякôвъ, бо се становище и поступованье єсть мѣрою, якъ бы всѣ прочй Поляки поступали собѣ при ôтповѣднôй повноправности съ другими народами, а именно съ Русинами. Симпатія другихъ народôвъ єсть не тôлько для кождого народа але и для австрійскои державы дуже великои ваги. Она єсть моральною силою для розвою народôвъ и для существованя державы. Найжежь галицкй Поляки розважатъ собѣ добре, чи ихъ дотеперѣшне становище и поступованье взглядомъ Русинôвъ може знайти хочь крыхту одобреня и симпатіи въ серцяхъ якого небудь другого славяньского народа, а именно въ серцяхъ 15-ти милiонôвъ нашихъ закордоньскихъ братей Русинôвъ, — най розважатъ галицкй Поляки, чи сталися они тымъ свѣтильникомъ своєи народности, чи може поставили своє народне свѣтло пôдъ стôлъ, и чи можутъ вважатися деревомъ, що даєе „плôдъ добрый“. Такъ! пора вамъ зрозумѣти ваше становище.

Мы зъ нашои стороны повтаряємо: „змѣнѣтъ вашу дотеперѣшну политику, узнайте на дѣлѣ Русь на Руси, пошануйте єи права и дайте єи дальше розвиватись яко самостôйному народови“.

ДОПИСИ.

Зъ Черновець.

(§) (*Поголоска о увязненю о. Андрѣйчука. У страха великй очи. П. Циперъ а просвѣта народна.*) Недавно рознеслася вѣстка по нѣмецкихъ и польскихъ газетахъ, що въ Дорошôвцяхъ увязнено загально поважаного и заслуженого о. Андрѣйчука и вже ôтставлено єго до суду карного у Львовѣ. Ся поголоска повторилась такожь и въ рускихъ часописяхъ. Тымъ часомъ єсть она зовсѣмъ неправдива. Фактомъ єсть лише то, що у о. Андрѣйчука ôтбулася ревизія, але очевидно осталася зовсѣмъ безуспѣшною и не выкрыла нѣ найменшого слѣду якого небудь пôдозрѣня, чого кождый мôгъ зъ горы надѣятися, кто лише знаеє сего тихого а трудолюбивого пастыря и

Незамѣчена повѣсть

зъ украиньского житя.

(*Дальше.*)

— — — На дворѣ весна вповнѣ. Куды нѣ глянь — скрôзь розвернулося, розпустилося, зацвѣло пышнымъ цвѣтомъ. Ясне сонце, тепле й приязне, ще не вспѣло наложити палючихъ слѣдôвъ на землю: Якъ на великдень дѣвчина, красуеся она въ своѣмъ розкôшнôмъ убраню... Поле — що безкрае море, — скôлько зглянешь, розбслало зеленый килимъ, ажь смѣеся въ очахъ. Надъ нимъ синымъ шатромъ розпялось небо — нѣ плямочки, нѣ хмарочки, чисте, прозоре — поглядъ такъ и тоне.... Зъ неба, якъ розтоплене золото, льется на землю блискучій свѣтъ сонця; на ланахъ граеє сонячна хвиля; пôдъ хвилею спѣеє хлѣборобска доля.... Буяеє она въ гору; зеленѣеє якъ рута.... Легенькій вѣтрець подыхаеє зъ теплого краю, перебѣгаеє въ нивки на нивку, живитъ, освѣжаеє кожду билинку... И ведутъ они мѣжь собою тихутаємну розмову: чутно тôлько шелестъ жита, травицѣ.... А зъ горы лине жайворонкова пѣсня: доноситься голосъ, якъ срѣбный дзвôночокъ, тремтитъ, переливаеся, застигаеє въ повѣтри... Перерываеє єго перепелячій крикъ, зôрвавшись въ гору, заглушаеє докучне сюрчанье травяныхъ коникôвъ, що якъ не розôрвутся — и все те зливаеся до купы въ якійсь чудный гомôнъ, врываеся въ душу, розбуркуеє въ нѣй добрôсть, щирôсть, любовь до всёго.... Гарно тобѣ, любо, весело! На серци стихаютъ нѣгоды, на думку не лѣзутъ клопоты: добра надѣя обгортаеє тебе добрыми думками, бажанями.... Хочеся самому жити й любити, бажаючи кождому щастя. Не даромъ въ таку годину — або недѣля, або яке свято — хлѣборобы выходятъ на поле хлѣба обдивлятись!

Оттакои саме поры въ недѣлю пôсля раннёго, обѣдного часу, тымъ шляхомъ, що звившись гадюкою послався ôтъ великого села Пѣсокъ ажь до славного колись Ромодану, йшовъ молодый чоловѣкъ. „Не багатого роду!“ казала проста свита, накинута на-опашки. — „Та чепурнои вдачѣ“, ôтмовляла чиста, бѣла, на грудяхъ вышивана сорочка, выглядаючи зъ-пôдъ свиты. Червоный съ китицями поясъ телѣпався до колѣнъ, а высока, сива шапка зъ рештиловскихъ смушкôвъ, перехиляючись на бакиръ, натякала про парубоцку вдачу....

Ишовъ справдѣ парубокъ. На першій поглядъ — єму, може лѣтъ до двайцятка добиралося. Чорный, шовковый пухъ тôлько що высыпався на верхнôй губѣ, де колись малося бути вусамъ; на мовь стесанôй бородцѣ де-де попялось тонке, якъ павутиня, волосячко. Нôсъ невеличкій, тонкій, трохи заостреный; темнй, карй очи — тожь острй; лице довгобразе — козаче; нѣ высокого, нѣ низького зросту, — тôлько плечѣ широкй та груди высокй... Отсе й уся врода. Такихъ парубкôвъ часто й густо можна зострѣти по нашихъ хуторахъ та селахъ. Одно тôлько у сего не абы-яке — дуже палкій поглядъ, быстрый, якъ блискавка. Нимъ свѣтилась якась незвычайна смѣливôсть и духова мôць разомъ съ якоюсь хижою тугою....

Парубокъ плѣвся пôвагомъ, позакладавши руки позадъ себе позиравъ навкруги своими блискучими очима, иногдѣ зупинявся и довго розглядавъ зелене нивя. То знову йшовъ, то зновъ становився де-небудь на згôрку — и зновъ оглядавъ поле. Ось перейшовъ и драный мѣсточокъ посередъ лукъ, на низинѣ, на балцѣ. Пôдъ нимъ ще не высохли весняні калюжѣ — ажь зацвѣли позеленѣли: кумкаютъ въ нихъ жабы рано и въ вечеръ. Отъ опинивсь на невеличкôмъ горбку по той бôкъ мѣсточка, ставъ, обернувся лицемъ до него; глянувъ на рудку, перевѣвъ поглядъ на крайне жито. „Отже тутъ красній хлѣбá, нѣжь пôдъ соломъ“, — подумавъ самъ собѣ, „тутъ мабуть сильнѣйшій дощь пройшовъ...“ Зновъ повернувся — и рушивъ далѣ.

Спустившись въ долину, повернувъ зъ курного шляху на обнôжокъ — и пôшовъ помѣжь зелеными житами. Ось пôдôйшовъ до своеи нивы, нахилився, вырвавъ при самôмъ корени пучокъ жита, глянувъ на него, далѣ глянувъ на ниву, — и лице засвѣтилось ôтрадою: „Отъ, де моя праця, — не мовь казали єго очи, — не марно потрачена: она зробила зъ мене чоловѣка, ховяина!...“ Повертѣвши въ рукахъ вырване жито, ôнъ скинувъ очима на другій бôкъ межѣ, зновъ глянувъ на свою ниву, наче рôвнявъ двѣ нивы мѣжь собою — и промовивъ въ голосъ: „Бачь... на нашому поли жито красше, нѣжь у дядька Кабанця: моє таке густе та гонке, а въ него — ледви ôтъ землѣ ôтлѣзло, — низеньке, жовте, засмоктане...

Не вспѣвъ доказати останнёго слова, — чуеє: недалеко, зза жита, ктось спѣваеє... Ôнъ притаивъ духъ, настороживъ уха, слухаеє.... Голосъ тонкій, гнучкій, дзвôнкій, такъ и розходится на всѣ боки: — то розлягався въ высокôмъ просторѣ, то слався по землѣ, по зеленыхъ житахъ, то замеравъ отдалекй на полях розлогихъ, то вливався въ душу якимись несвѣдомымъ щастьемъ...

Парубокъ стоявъ, якъ зачарованый. Єму здалося — ôнъ зъ роду не чувъ такого свѣжого гнучкого голосу. Въ єго очахъ засвѣтилась ôтрада, лице прояснилось, наче кто збризнувъ єго свѣжою водою, серце затѣпалось, не мовь кто доторкнувся до него.

„Кто бъ се?“ подумавъ ôнъ, та й пôшовъ на голосъ (за голосомъ).

Не встигъ ступити десяти ступнѣвъ, якъ пѣсня стихла — тôлько одна луна єи бренѣла ще надъ головою у него. Ще ступѣнь, ще... зашелестѣло жито, заколыхалося, немовь въ єму щось борсалось, билось... Ще хвилина — и зъ жита замаячила дѣвоча постать... Парубокъ ставъ. Дѣвчина, якъ перепелка, знялась — и помчалась вподовжь нивы. Низенька, чорнява, заквѣтчана полёвыми квѣтками, она й трохи не схожа була на селянокъ, часто запеченыхъ сонцемъ, высокихъ, иногдѣ дуже непôворотныхъ дѣвчатъ. Маленька, кругленька, швидка й жвава, одягнена въ зелене убранье, мѣжь высокимъ зеленымъ житомъ, — она здавалася русалкою...

Парубокъ спершу мабуть таки чи й не принявъ єи за ту полёву царѣвну, бо стоявъ якъ укопаный, розтягши й безъ того довгобразе лице, широко розкрывши здивованй очи....

Дѣвчина ôтбѣгла трохи, и собѣ стала. Озирнулась, глянула на него веселими очима, усмѣхнулась свѣжимъ, молодымъ личкомъ. Тутъ єи красше розглядѣвъ парубокъ.—Чорне, кучеряве волосье, заквѣтчане полёвыми квѣтками, чудово вилося коло бѣлого чола; тоненькй пасма того чорного, ажь полыскуючого хмелю спадали на бѣле, румяне личко, якъ яблучко наливчате; очи аксамитовй, чорнй, — здався, самъ огонь говоривъ ними... Двѣ чорнй брови, мовь двѣ чорнй пявки, повпивалися надъ очима, злегенька прикрытыми довгими густыми вѣями. — Сама — невеличка, метка

отця своєи примѣрноі громады. Ревизію предпринято на пôдставѣ слѣдуючого, о. Андрѣйчукови дорученого, „Hausdurchsuchungsbefehl“: „In der Strafsache gegen Adolf Dobrjański et Comp. wegen Verbrechen des Hochverrathes wird die Hausdurchsuchung beim gr. or. Pfarrer in Doroszutz E. Andrijczuk angeordnet, weil Verdacht vorliegt, dass sich bei ihm Schriften und Correspondenzen vorfinden, welche auf gewaltsame Losreissung Galiziens und der Bukowina von der oesterreichischen Monarchie hinweisen“. Звѣстна запопадливôсть кореспондентôвъ нѣмецкихъ газетъ за сензаційными, хочь ложными, вѣстями, зробила зъ мухи вола, зъ ревизіи — увязненье и затревожила широкій свѣтъ, а ворогамъ Русинôвъ подала пригожу спосôбнôсть, выдвигнути єще бôльше страхôвъ о „конспираціяхъ Русинôвъ на всѣхъ кôнцяхъ“. Тымчасомъ о. Андрѣйчукъ проживає собѣ спокôйно и, якъ Вамъ вже вѣдомо, проводивъ въ недавныхъ зборахъ Русинôвъ въ Черновецкôй „Рускôй Бесѣдѣ“.

Мимо того однакожь воздухъ въ певныхъ нерускихъ сферахъ, здаєся, переповненый якоюсь хмарою, котра затемнює чистый поглядъ на правдивый станъ рѣчей. Може бути, що есть се наслѣдство тыхъ алярмôвъ, въ якій вдарила не тôлько польска, але и нѣмецка праса, розголошуючи несотворенй и несовѣстнй вѣсти о заговорахъ и небезпечнôмъ настрою Русинôвъ. Дуже се сумно, що офиціяльнй газеты не почуваются до обовязку, дементувати ложнй вѣсти, и выступити противъ свѣдомо злобныхъ алярмистôвъ, щобы въ той спосôбъ успокоити умы и не выкликати дуже сумныхъ недорозумѣнь. Єще сумнѣйше, коли гдекому зъ высше поставленыхъ, а именно урядовыхъ осôбъ здаєся, що прислужатся загальному добру, єсли найневиннѣйшу рѣчь будутъ перетрясати и мовь то щось небезпечного розглядати и своєю надмѣрною, а навѣть неумѣстною ревностею мимо волѣ тревожити и непокоити невинныхъ людей, а черезъ то давати всему такій видъ, мовьбы то у насъ бувъ якій станъ облоги. Якежь бо враженье може се зробити пр. на селянъ, єсли ихъ черезъ жандармôвъ тягнутъ до того, для кождого селянина такъ таємничого, „протоколу“ и то не зъ иншои причины, якъ лише для того, що у сего або того находится така або сяка книжка, така або инша газета руска, выдана пôдъ контролею ц. к. прокураторіи? Єсли той селянинъ черезъ кôлька або и кôльканайцять лѣтъ бувъ въ спокôйнôмъ посѣданю такои книжочки чи газеты и не тôлько нѣчого лихого не сталося, але й ôнъ не одного навчився зъ того „письма“, що єму розвѣяло єго суєвѣрну темноту, — то щожь ôнъ може собѣ подумати, якъ наразъ нѣ зъ сего, нѣ зъ того забираютъ єму тй книжочки и газеты та єще й єго самого тягнутъ пôдъ багнетами до „протоколу“? Такъ пр. тутешный староста п. Циперъ скликує до староства тыхъ селянъ и мѣщанъ, що читаютъ рускй книжки и переслухує ихъ до „протоколу“ въ присутности жандарма съ „нафлянцованымъ гверомъ“. Прошу зважити, що въ очахъ народа асистенція жандарма при переслухуваню — и то єще съ „нафлянцованымъ гверомъ“ есть знаменемъ, що переслухуваный допустився якогось злочиньства — а черезъ що? — черезъ то, що читавъ рускй книжки и газеты!! Щожь подумає собѣ селянинъ? „Давнѣйше мы сидѣли по коршмахъ, запивались и побивались неразъ до живои крови — та насъ нѣкто не тягнувъ за те до „протоколу“ та не вѣвъ жандармами, а теперь чоловѣкъ взявъ книжку до рукъ, покинувъ пити а почавъ Господа хвалити та до працѣ забиратись — и отъ лихо, чоловѣка якъ злодѣя ведутъ на людске посмѣховиско та тягнутъ до протоколу! Мабуть лучше пити, хочьбы й до безпамяти, якъ братись до книжки“. Такъ вамъ скаже мало що не кождый селянинъ, а до чого се веде, — се кождому ясно. А мимо того переслухувавъ п. Циперъ въ той спосôбъ — о скôлько менѣ лише вѣдомо — селянъ зъ Васлôвцѣвъ и малом. Ив. Забовского зъ Новои Зучки, Тад. Ботушиньского зъ Рогôзнои и уч. Бѣгарого зъ Топоровець и пôдтôиравъ имъ рускй книжки, якъ єще разъ повторяю, зовсѣмъ невинній и прокураторівю безъ найменшои перешкоды пущенй. Може бути, що п. Циперъ недостаточно обôзнаный съ рускимъ языкомъ, але се не може ніякъ оправдувати такого противузаконного поступку. Єсли приступаєся до конфискаты книжокъ и то єще зъ приватного дому, то треба конче знати рускій языкъ. Впрочѣмъ до конфискаты книжокъ есть єдино управнена лише ц. к. прокураторія, а скоро она не видѣла и не видитъ въ нихъ нѣчого противузаконного, то нѣкто бôльше не має права заводити якусь цензуру, тымъ бôльше, що се ажь надто очевидно ôтстрашує народъ ôтъ просвѣты. Тымъ менше право має п. Циперъ потягати до „протоколу“ и отвѣчальности такихъ людей, що читаютъ дозволенй рускй книжки и часописи. Такій поступокъ не дасться нѣякъ законно оправдати, ôнъ есть просто нелегальнымъ. Для того маємо надѣю, що черновецка „Рада Руска“ пôднесе ту справу и постарається єи розъяснити у краєвого правительства та зажадає, щобы такй поступки нѣколи другій разъ не повторялись. Мы думаємо такожь, що черновецка „Рада Руска“ вступится за права тыхъ людей и упôмнеся законами указаною дорогою о приверненье нарушеного права. Тутъ треба тымъ бôльше дбалости и енергіи, що есть дуже правдоподôбнымъ, що до теперѣшной замѣшанины и пуганины причиняются такожь и то головно жиды. Звѣстна рѣчь, що где лише ширится народна просвѣта, тамъ заумерає пяньство и лихва, тй головнй жерела богацтва жидôвскихъ шпекулянтôвъ. Жидôвскй шпекулянты добре знаютъ, що просвѣта народна есть кôнцемъ ихъ панованя. Тожь користаючи зъ всякои случайности они и теперь розсѣваютъ ложнй вѣсти о якихсь нѣбы то агитаціяхъ межи письменными селянами и маломѣщанами, щобы тымъ напугати передовсѣмъ староство, а посередно въ высше указаный спосôбъ ôтстрашити людей ôтъ книжокъ и просвѣты въ загалѣ. Правительственй сферы повиннй завчасу змѣркувати, куда се веде. Вѣдомо, що Буковина може найбôльше зъ всѣхъ краѣвъ терпитъ задля лихвы и пяньства. Тожь треба пôдпомагати просвѣту и заохочувати народъ до книжокъ и науки, а не ôтстрашати.

Зъ Жовкôвщины 9 (21) лютого.

(*о.о.*) (*Жалъ на бездѣльнôсть автономичного житя. Довго ожиданый выбôръ выдѣлу жовкôвскои рады повѣтовои. Чи возьмемось разъ до дѣла?*) Зъ полученои Вами телеграмы вѣдомо вже, що вчорашного дня ôтбулися выбôры до выдѣлу повѣтовои рады жовкôвскои. Та не вѣдомо Вамъ єще подрôбно, якъ ôтбувались тй выборы — якъ конституовався нашь выдѣлъ. Поки розкажу подрôбно самъ актъ уконституованя, позволю собѣ зробити єще кôлька увагъ.

Жалѣ на надто малу дѣяльнôсть и хосенность радъ повѣтовыхъ не ôтъ нынѣ пôдносятся, особенно зъ стороны Русинôвъ. Доси протестували противъ сего галицко-польскй газеты и замѣсть узнати сумну правду и стремѣти до поправы зла и до здвигненя радъ повѣтовыхъ, до ихъ поважного и важного становища въ устрою краєвои автономіи, выхваляли пôдъ небеса, якъ то добре и красно и хосенно, що въ всѣхъ майже галицкихъ радахъ повѣтовыхъ засѣдає бôльшôсть Полякôвъ и — нѣчого не робитъ! Тôлько о тыхъ трехъ радахъ повѣтовыхъ, где при послѣдныхъ выборахъ выйшла бôльшôсть Русинôвъ, пôдносились въ польскихъ газетахъ дуже непріязнй голосы, хочь именно тй рады зъ вины польскихъ шовинистôвъ не могли єще уконституоватись и взятися до працѣ. Доперва недавно лучилось Gazet-ѣ narodow-ôй мимо волѣ, якъ каже приповѣдка: якъ слѣпôй курцѣ зерно, — сказати разъ правду. Въ ч. 39 Gaz. nar. зъ 5 (17) лютого якійсь X—Z озлобившись на проф. Шуйского за єго книжку „Die Polen und Ruthenen in Galizien“ — сказавъ въ злости велику правду о радахъ повѣтовыхъ: „Атжежь Галичинѣ (а властиво Полякамъ) дано много; тожь и маємо право много жадати ôтъ єи представителѣвъ. Сѣмьдесять кôлька радъ повѣтовыхъ має предсѣ широке поле до дѣланя! А щожь зробили доси? Або зробили въ гдекотрыхъ взглядахъ то, що гдеинде зробленобы за одинъ рôкъ, *або и зовсѣмъ нѣчого не зробили!*“ Думаю, що не треба лучшого признаня. Бѣда тôлько, що на тôмъ мимовôльнôмъ признаню все кôнчится, а навѣть и та такъ наглядна правда скоро забувається, и нема смѣлости зробити зъ сего признаня дальшихъ выводôвъ. Тажь се рѣчь ясна, що — що якъ що — а передовсѣмъ безпôдставный опôръ противъ уконституованя законно выбранои рады повѣтовои есть першою запорою якои небудь дѣяльности. Всѣмъ вѣдомо, якій непоборимй перешкоды ставляла меншôсть Полякôвъ нововыбранôй радѣ повѣтовôй єдино для того, що єи бôльшôсть складаєся зъ Русинôвъ. Бôльше якъ рôкъ часу змарновано на всякихъ найрôжнороднѣйшихъ протестахъ, щобы омертвити нову раду повѣтову. А коли наконець вычерпано всѣ можливй средства и способы, то єще и нынѣ, замѣсть пожаданои згоды, видимо неохоту а навѣть неприхильнôсть. И такъ, хочь Русины поставили на кандидата пов. маршалка — Поляка Арт. Глоговского и тымъ найлучше заявили свою щиру охоту згоды, мимо того и тутъ не проявилась приклоннôсть всѣхъ Полякôвъ до згоды, бо навѣть и на того кандидата-Поляка не голосували всѣ Поляки, тôлько одинй (якъ бувшій маршалокъ Евг. Вайгартъ и Станиславъ Лончиньскій) выйшли передъ голосованьемъ, кс. Стояловскій вѣроятно зъ тоижь самои причины опôзнився, а въ прочихъ голосуючихъ, числомъ 23 (межи тыми 14 рускихъ голосôвъ), одержавъ Ар. Глоговскій 21 голосôвъ, 1 голосъ одержавъ Ф. Зоннеръ, а 1 картка була бѣла. Супротивъ такого поступку однои части Полякôвъ не хотѣвъ Арт. Глоговскій прійняти выбору на маршалка и треба було ажь упрошувати цѣлый комитетъ рады, треба було промовъ Дѣдицкого и Лѣниньского и самого ц. к. старосты, яко правительственного комисаря, щобы разъ вже остаточно полагодити ту справу, наклонити нового маршалка прійняти выбôръ и приступити до дѣла. На заступника маршалка выбрано Богдана Дѣдицкого, але вже лише голосами самыхъ Русинôвъ, бо жиды, кромѣ одного выбору Арт. Глоговского, все впрочѣмъ голосували съ Поляками. До выдѣлу выйшли зъ куріи малыхъ посѣлостей: дръ мед. Сильвестеръ Дрималикъ, лѣкарь-Русинъ зъ Жовквы. зъ мѣстъ адв. дръ М. Липинеръ, жидъ, зъ куріи бôльшихъ посѣлостей: Евгеній Вайгартъ, бувшій маршалокъ, — а зъ цѣлои рады выбрано о. Теофиля Децыкевича гр.-к. пароха зъ Куликова и Василя Бойка зъ Кошелева. Заразъ по тыхъ выборахъ почала жидôвска кольонія шовинистôвъ голосити, що выбôръ Богдана Дѣдицкого на заступника маршалка не одержитъ цѣсарскои санкціи! Яка пôдстава до такихъ выгадôвъ и поголосокъ? Нѣякои — нѣ найменшои! Але есть се новый знакъ, що єще не притихла пристрасть, що єще и нынѣ готовй и радйбы були нашй шовинисты протягати справу уконституованя выдѣлу повѣтовои рады ad infinitum! Чи се веде до добра повѣту и до удержаня поваги рады повѣтовои и до вбôльшеня єи хосенности? Булабы послѣдна пора отямитись нашимъ шовинистамъ и услухати хочь мимовôльного голосу правды Gazety nar. Може бодай се опамятає ихъ и наведе до статочноі розваги.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) На засѣданю палаты послôвъ зъ дня 23 с. м. внѣсъ министеръ обороны краєвои предложенье додаткове до буджету, жадаюче 120.000 зр. на запомогу родинъ покликаныхъ резервистôвъ и ляндверистôвъ, а министеръ финансôвъ внѣсъ такежь предложенье кредиту: 42.900 зр. на регуляцію рѣки Адиги въ Тироли а 10.000 зр. на стаднину

и жвава, съ веселою на виду усмѣшкою, она такъ и вабила до себе. Зелена баёва керсетка съ червоными мушками, червона въ букетахъ спôдниця, на шиѣ дорогй коралѣ, хресты, золотй дукаты — все гарно пристало до хорошои дѣвоцкои вроды.

Она стояла напроти парубка, якъ намалёвана, — наче манила єго своєю дивною красою. Не спускаючи зъ очей ôнъ пôдходивъ до неи.

— Чого ты тутъ ходишь? — обôзвалась она перша.

— А ты чого хлѣбъ толочишь? — не зовсѣмъ ласкаво ôтказавъ ôнъ.

— Хиба́ се твôй хлѣбъ?

— Не чій же... А що?...

— Цуръ тобѣ, якъ мене злякавъ!... тай замовкла.

Парубокъ и собѣ мовчавъ.

— А ты кто така? — трохи згодомъ пытає ôнъ, ковтаючи слова. — Де ты взялася? Зъ ôткôля сюды прійшла?

Дѣвчина почула, якъ тôлько чуютъ дѣвчата, чого у него запнувся голосъ: очи въ неи заискрѣли, заграли...

— На вô-що тобѣ? — прядучи ними она пытає въ него.

— А чогожь ты прійшла сюды на чуже поле? — каже ôнъ. — Кто ты така? — Чого тобѣ тутъ треба?... Чутно, — ажь духъ спирає єму въ грудяхъ ôтъ кождого слова.

— Не ск-а-ж-у! — ôтмовила она на розтягъ, осмѣхаючись, и подалася троха личкомъ на передъ, згорнувши пухнй, бѣлй руки попôдъ лôктями. — А прійшла сюды, бо недалечко живу.... А ты кто?

— Сюды йди! каже ôнъ, усмѣхаючись и разомъ запрошуючи очима. — Посѣдаємо тутъ, — побакалаємо, — я тобѣ й розкажу, — кто я.

Якъ стрѣлъ стрѣльнувъ у дѣвчину. Сплеснула въ долонѣ, засмѣялася, та й помчалася буйными житами... Далѣ — выскочила на зелену луку, що красувалася польовыми квѣтками, потôмъ — повернула круто на лѣво, почесала яриною; якъ бѣлочка на деревину въ лѣсѣ, такъ она збѣгла прудко на згôрокъ, стала, перевела духъ, озырнулася, осьмѣхнулась, махнула правою рукою: сюды, мовь! — та наче мана яка спустилася въ низъ — и скрылася за горою.

Парубокъ нѣ зъ мѣсця. Стоитъ та дивится въ слѣдъ єи ще дивнѣйшими очима — мовьбы переглянувъ черезъ гору!... Въ ухахъ єго ще вчувався єи голосъ свѣжій, тонкій, єи смѣхъ молодый та дзвôнкій; передъ очима, якъ та причуда, маячила єи постать метка́, жвава; єму усмѣхалося єи личко бѣло-румяне съ ясными очима, съ чорными бровами; уся она съ зеленою керсеткою, съ червоною спôдницею, привиджувалась єму якъ жива... „Що се? — думавъ ôнъ. — Чи справдѣ, чи ввиджається?... Й зъ ôткôля бъ се?... Чи не Москалѣвна? Такъ же казали у Москаля дочка вмерла... гм, мовь бачится, на хуторахъ нѣкого такого й нема... Хиба Хоменкова? — такъ же не близькій свѣтъ ôтъ Хоменкового хутора сюды телѣпатися... А видно, — хутôрска: на селѣ, окрôмъ попôвни, здаєся, нѣкого пôдхожого... Отже й не попôвна: попôвна, я знаю, — попôвна не така, та й не пôйде на пять верстовъ ôтъ села... Чияжь се?“...

Не розвязавшись съ такою думкою, ôнъ выйшовъ на згôрокъ — подивитись, куды пôшла дѣвчина. Було вже пôзно. Дѣвчины не видно, тôлько зеленѣли то тамъ, то тамъ, обложившись полями, хуторскй сады, якъ розкôшнй цвѣтники, а мѣжь зеленою лйствою вишняку, грушь, сливъ та яблукъ бѣлѣли чепурнй хаточки. Парубокъ постоявъ на згôрку, помилувався красою околицѣ, задивився на одинъ хутôръ, на другій, пригадувавъ (собѣ) ихъ хазяинôвъ, перебиравъ у памяти ихъ дочокъ, — та плутаючись въ догадкахъ й повернувъ назадъ — до дому. — — —

Парубокъ и дѣвчина — Чѣпка, такъ звався сей парубокъ, — Галя, такъ звалась ся полёва царѣвна, — отсе двѣ найважнѣйшй постати нашого роману. Чѣпку бачимо въ самôмъ розцвѣтѣ молодыхъ лѣтъ, якъ молодого, вдоволеного хозяина; Галю, дѣвчину чудовои вроды, въ повнôмъ розцвѣтѣ єи дѣвочои красы, съ веселою пѣснею на устахъ, съ веселымъ усмѣхомъ въ палкихъ очахъ и на румяныхъ, свѣжихъ лицяхъ. Мы нарочно подали сей початокъ першои частины нашого роману, не тôлько щобъ познакомити читателѣвъ съ сими двома головными особами роману, але щобъ заразомъ дати пôзнати и ту незвычайну красу языка и сей высокій артизмъ описуваня и ту глубоку правду добре зрозумѣлого реалистичного малюнку, якимъ ôтзначається сей романъ. Справдѣ, такъ чисту, дзвôнку и любу мову, такій высокій, а при тôмъ и природный артизмъ въ описѣ краю и людей — можна подыбати тôлько у найпершихъ нашихъ письменникôвъ. Слухаєшь ту мову и не налюбуєшся нею; онажь зъ давенъ-давна слине найкрасшою мовою мѣжь всѣма славяньскими, якъ италійска мѣжь романьскими. Любуєшся нею и тôлько дивуєшся, що можутъ у насъ ще бути люде, що не пôзнали и не полюбили сего предорогого скарбу народного. Глядишь на тй образы, на тыхъ людей, и не знаешь, чимъ бôльше любуватись, чи тымъ артизмомъ опису, чи тою чарôвною красою описуваного краю рôдного и тыхъ людей, що и въ буденному житю, въ самôй идиличнôй самотѣ мають въ собѣ стôлько поетичности. Та вернѣмось до нашихъ героѣвъ.

Парубокъ и дѣвчина стрѣлися невзначай, переговорились зъ далека съ собою, мабуть и зрадѣли зъ такои неожиданои стрѣчѣ, глянули на себе тымъ поглядомъ, що говоритъ бôльше якъ самй слова — и розбйшлися, не дôзнавшись нѣчого про себе. Дѣвчина не знає, кто сей молодый парубокъ; парубокъ не знає, чія се дѣвчина. Читаючи дальше, мы й дôзнаємось, що сей парубокъ — се Чѣпка, молодый хозяинъ, що оглянувши своє поле вертає до дому. На самôмъ краю села Пѣсокъ, ôтъ выгону, стоитъ невелика хатка, хочь старенька та чепурна, бѣла; двôръ выметеный, чистый, огорожа цѣла, хочь и низенька, а ворота дощанй хрещатй. Саме у воротахъ стрѣчає Чѣпку немолода вже молодиця бѣдненько зъодягнена — се мати Чѣпки. Жѣнку обступивъ навколо дрôбъ и вся „ненасытна прожирь“ домашна, що жде пôживы зъ рукъ своєи хозяйки. Есть въ загородѣ ще й корова, есть и кобыла — однымъ словомъ цѣле хозяйство, правда, невеличке, але достатне, щобъ проживити двоє людей. Есть коло чого заходитись, есть и зъ чого поживитись. И мати и сынъ, якъ мы бачили, радѣютъ зъ свого невеличкого господарства.

Тôлькожь не все бувъ Чѣпка такій веселый и безжурный, якъ мы єго бачили при стрѣчѣ съ „полёвою царѣвною“. Доля Чѣпки — се незвычайна доля звычайного чоловѣка. Вже

державну въ Радôвцяхъ на Буковинѣ. — Нововыбраный посолъ зъ бôльшихъ посѣлостей ческихъ кн. Лобковичь зложивъ приреченье посольства въ ческôмъ языцѣ. — Выбôръ кн. Лобковича посломъ все еще стоитъ на порядку дневнôмъ ческои и нѣмецкои прасы; Нѣмцѣ не можутъ опамятатися зъ свого пониженя и упадку своеи моральнои поваги. Вину своеи прôгранои складаютъ на недостачу дисциплины въ таборѣ централистичныхъ выборцѣвъ. Алежь дарма! централисты самѝ добре бачутъ, що имъ съ кождымъ днемъ высуваєсь земля зъ пôдъ нôгъ, що имъ вже годѣ добитись коли панованя въ Австріи. Гр. Таффе забравши голосъ пôдчасъ генеральнои дебаты надъ буджетомъ, щобы ôтповѣсти на напады зъ стороны сполученои лѣвицѣ, выразно заявивъ: „Австрія не есть ческа (pars pro toto замѣсть славяньска), але й не есть нѣмецка держава!“ — Теперь въ палатѣ послôвъ ведесь спеціяльна дебата надъ буджетомъ. Вчера забиравъ голосъ рускій пос. Кулачковскій; въ своѣй промовѣ говоривъ о недавныхъ арештованіяхъ Русинôвъ, доказувавъ, що ревизіи и арештованя послѣдовали на денунціяціи и прессіи польскихъ галицкихъ газетъ, що зъ справы гнилицкои, чисто религійнои, зроблено справу политичну, и т. д. Бесѣда п. Кулачковского звѣстна намъ доси тôлько зъ телеграфичныхъ ляконичныхъ згадокъ.

(*Комисія палаты послôвъ для закона карного*) ухвалила проектъ закона дотычащого заведеня стану облоги въ Дальмаціи. Правительственне предложенье жадало завести станъ облоги въ цѣлôй Дальмаціи. При нарадахъ комисіи послы дальматиньскѝ выступили противъ тому доказуючи, що нема потребы незвычайныхъ мѣръ для цѣлои Дальмаціи, бо предсѣ не цѣла Дальмація збунтовалась. Комисія увзгляднила той замѣтъ дальматиньскихъ послôвъ и ухвалила проектъ закона, заводячій суды выняткôвѝ (войсковѝ) для трехъ округôвъ судовыхъ, а именно: Спалято, Рагуза и Каттаро — съ застереженьемъ, що правительство гдеякѝ части тыхъ округôвъ може и вынятиз пôдъ стану облоги. До судôвъ войсковыхъ маютъ такожь належати злочиньства: убійство и тяжке тѣлесне ушкодженье.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Зъ Каттаро одержала Neue fr. Pr. слѣдуючу допись зъ 15 с. м.: По здобутю Ораговаца и Леденицѣ на часъ затихло въ горахъ кривошіяньскихъ. Мѣсточко Рѣзано въ округѣ Бокка представляє образъ оживленого обозу военного. Войска всякого рода, селяне въ найрôжнороднѣйшихъ одягахъ, занятѣ ераріяльными роботами и транспортами, снуютъ улицями. Великѝ масы амуниціи и провіянту выладовуютъ въ пристани и въ довгихъ кольонахъ транспортуютъ въ горы; пароходы и кораблѣ безнастанно прибуваютъ и ôтходятъ. Розъоруженье Рѣзанцѣвъ перейшло въ спокою. Такожь коло форту Леденицѣ пануе великій рухъ; укрѣпленье Леденици вже укôнченe; фортъ заосмотрено двома новыми канонами Ухація. Войско въ Леденици має бути веселе и охоче до вôйны. Фортъ Сантъ-Георгіо напротивъ Перасто укрѣплено такожь двома канонами, щобы забезпечити Перасто передъ нападомъ повстанцѣвъ.

Офиціяльно доносятъ, що въ Герцеговинѣ часто нападаютъ повстанцѣ въ повѣтахъ: Гацка, Конѣци, Невесиня, Столаца и Зубцѣвъ. Дня 17 лютого зôткнулись пôдъ Предоръ ôтдѣлъ пѣхоты и жандармеріи съ ôтдѣломъ повстанцѣръ около 80 людей. Повстанцѣ стратили въ тôй стычцѣ 10 — 15 убитыхъ; по сторонѣ войска не было жаднои страты. Тогожь само го дня стыкалось войско въ Кривошіи коло Леданицѣ съ горстками повстанцѣвъ; въ тыхъ стычкахъ тяжко раненый капраль 14 полку а легко раненый надпоручникъ 3 батал. стрѣльцѣвъ. — Зъ Трнова доносятъ, що повстанцѣ громадятся на всхôдъ ôтъ Рогой. — Дня 18 с. м. вырушивъ зъ Фочи полковникъ Замбаверъ съ трема баталіонами войска и двома канонами черезъ Црни Врхъ (Чорный Верхъ), а полковникъ Готце съ двома баталіонами и двома канонами черезъ Сасъ. Кольона Замбавера стрѣтила коло Крущицѣ повстанцѣвъ и розôгнала ихъ; по сторонѣ войска 4 раненѝ, повстанцѣ жь стратили 5 убитыхъ а 7 зловленыхъ австрійскимъ войскомъ. Крущицу, зъ котрои хатъ стрѣляно на войско, спалено.

Комендантъ стаціи въ Праци доноситъ дня 18 с. м. Ôтдѣлы повстанцѣвъ посуваются къ Ораговици. Патрулѣ обозовѝ пôдъ Раненъ ôтперли нападъ повстанцѣвъ въ числѣ окобо 60 людей. Дня 19 повстанцѣ стрѣляли коло Ораговицѣ на патролѣ. Стратъ не было нѣякихъ. — Дня 20 с. м. впали снѣги въ Сераевѣ, Фочи и Трновѣ. — Часть жителѣвъ зъ занятыхъ войсками мѣстцевостей въ Кривошіи: Леданицѣ и Ораговаца постановила выемигрувати до Зузе въ Чорногорѣ.

До „Köln. Ztg.“ доносятъ зъ Константинополя, що Австрія выслала ноту Портѣ, въ котрôй высказуе своє вдоволенье зъ льояльности турецкихъ властей супротивъ повстаня въ окупованыхъ краяхъ. Турецкѝ власти, колибъ були хотѣли, легко моглибъ були зворохобити музулманьскихъ жителѣвъ Босніи. Тымчасомъ сего не было; навѣть тіи музулманы, котрѝ по окупаціи Босніи и Герцеговины вывандрували до Турціи, не выступаютъ ворожо противъ Австріи а узнаютъ льояльнѝ ôтношеня султана до Австріи.

Австрійске правительство зъобовязалось звернути Чорногорѣ всѣ кошта, якѝ она поноситъ для поставленя кордону надграничного, — що есть рѣчею зовсѣмъ справедливою.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Бесѣды парискѝ Скобелева не перестаютъ бути головнымъ предметомъ обговорôвъ всеи европейскои печати. Скобелевъ не обмежився на самôй промовѣ до сербскихъ студентôвъ; ôнъ принимавъ и розмовлявъ съ журналистами французскими, угорскими, нѣмецкими и англійскими. Журналисты пôсля того, до якои народности належатъ, пописали всякѝ дива, котрѝ имъ мавъ наговорити Скобелевъ, и зъ того множества бесѣдъ выйшла мѣшанина, богато суперечностей, котрыхъ авторства ген. Скобелевъ запевне не принявбы на себе. Середъ того заколоту, выкликаного Скобелевымъ, всѣ выжидаютъ розъясняючого заявленя россійского правительства. „Правительственный Вѣстникъ“ помѣстивъ 21 с. м. слѣдуючу згадку въ тôй справѣ: „Въ наслѣдство парискои бесѣды ген. Скобелева ширятся непокоячѝ вѣсти, котрѝ однакъ не маютъ нѣякои пôдставы. Такѝ личнѝ заявленя особъ, не маючихъ до того уповаженя ôтъ правительства, не можутъ натурально мати жадного вплыву на загальный хôдъ нашои внѣшнои политики анѣ не можутъ змѣнити нашихъ добрыхъ ôтношень до сусѣдныхъ державъ, котрѝ опираются такъ на поспôльныхъ пріязныхъ звязяхъ коронованыхъ головъ, якъ такожь на яснôмъ зрозумѣню интересôвъ народныхъ и на взаимнôмъ строгôмъ сповнюваню существуючихъ договорôвъ“. Зъ того заявленя „Правительственного Вѣстника“ можна-бы вже почасти пересвѣдчитись, що правительство россійске вырѣкаєсь поглядôвъ Скобелева; однакожь правительства: нѣмецке и австрійске мали тымъ не вдоволитись, и мали выслати реклямаціи до россійского правительства; кн. Бисмаркъ мавъ мати въ тôмъ дѣлѣ конференцію съ цѣсаремъ Вильгельмомъ и цѣсарь мавъ пôслати власноручный листъ до царя. Офиціяльнѝ дневники французскѝ высказуютъ своє сожалѣнье зъ тои причины, що Скобелевъ власне гостячи въ Парижи, выголосивъ бесѣду, котра маєцѣль — порôжнити Францію съ Нѣмеччиною. Навѣть Republ. française, органъ Гамбеты, котрого загально уважаютъ за найбôльшого прихильника евентуальнои вôйны реваншовои съ Францією, не похваляє бесѣды Скобелева — чи зъ щирости, чи зъ политики, то друга рѣчь. Не дарможь пише россійска часопись „Свѣтъ“: „Скобелева бесѣда подобалась въ Франціи, але въ Россіи нѣ, бо Россія не хоче вôйны“. Противъ Скобелева и „Руси“ Аксакова, котра найбôльше стоитъ за Скобелевомъ и вôйною, выступивъ найенергичнѣйше (подôбно якъ и по случаю першои Скобелевои бесѣды) либеральный дневникъ „Голосъ“: „Аксакова „Русь“ и Скобелева бесѣды занепокоюютъ миръ Европы, нищатъ довѣріе до торговлѣ и промыслу, зменшаютъ вартôсть рубля. Чи „Русь“ забула вже договоръ берлиньскій и его наслѣдства? Чи Аксаковъ самъ не говоривъ, що нигилизмъ датуеся ôтъ часу берлиньского договору и чи ôнъ самъ теперь не займаєсь такою ворохобнею, котра зновъ доведе до такого берлиньского трактату?“ — „Wiener Abendpost“ одержала зъ Петербурга допись, що правительство наказало газетамъ, котрѝ легкомысно провокуютъ вôйну на перекôръ интересамъ державнымъ, повздержатись ôтъ такого писаня.

Царь наказавъ переслати ген. Скобелеву завôзванье, щобы вернувъ до Петербурга. Скобелевъ має вытолкуватись цареви зъ своихъ бесѣдъ въ Парижи.

Гр. Петро Шуваловъ, о котрого именованю презесомъ департаменту апанажôвъ мы згадували въ послѣднôмъ числѣ умеръ нагло въ Петербурзѣ.

Довго ôткладаный процесъ 21 терористôвъ въ Петерзурзѣ розпочався онодгы въ палатѣ окружного суду. Вступу на розправу не дôстали анѣ люде приватнѝ анѣ журналисты. Головного обжалованого Тригоню, званого Мильордомъ, боронитъ славный писатель и адвокатъ-Полякъ, Спасовичь. Прочихъ обжалованыхъ боронитъ 16 адвокатôвъ. Якимова, звѣстна пôдъ именемъ Кобызевои боронится сама. Розправа судова потреваєоколо 8 днѣвъ.

Англія. Конзуль англійскій въ Петербурзѣ, Станлей, переславъ свому правительству урядове справозданье въ справѣ переслѣдованя жидôвъ въ Россіи. Станлей потверджуе, що власти россійскѝ заховувались апатично пôдчасъ нападôвъ на жидôвъ и дозволяли товпамъ грабити добро жидôвске и бити жидôвъ. — На засѣданю палаты послôвъ ôтповѣвъ Дильке на интерпеляцію въ справѣ англійскихъ пôдданыхъ-жидôвъ пробуваючихъ въ Россіи, що теперь власне провадятся въ тôй справѣ переговоры англійского правительства съ россійскимъ.

Велике практичне значѣнье маєсправа, котра теперь власне стоитъ на порядку дневнôмъ въ англійскôмъ парляментѣ; се справа нового регуляминуу для палаты послôвъ. Доси бувъ такій результатъ, що замкнути дискусію нѣкто не мавъ права, — не такъ якъ въ прочихъ европейскихъ парляментахъ, що на внесенье одного посла палата рѣшає, чи маєбути замкнена дискусія, чи нѣ. Того права незамиканя дискусіи надъуживала звычайно опозиція: коли хотѣла перетягнути дебату, то посолъ за посломъ, а то и одинъ посолъ богато разôвъ забиравъ голосъ и говоривъ безъ кôнця-мѣры. Минувшого року такъ поступали послы ирляндскѝ. Щобы тому зарадити, поставивъ минувшого року Глядстонъ внесенье, щобы дискусія могла бути замыкана. Остаточно сформулувавъ Глядстонъ дотычне внесенье такъ: „Дискусія не може бути замкнена, если противится замкненю 40 голосôвъ; колижь бы противилось менше, тогды муситъ бути найменше 100 голосôвъ за замкненьемъ“. Опозиція жь ставитъ внесенье, щобы дискусія бôльшостею голосôвъ не могла бути замыкана. Якъ рѣшитъ палата — побачимъ.

Ирляндске правительство оголосило выказъ аграрныхъ злочиньствъ сповненыхъ ôтъ 1854 р. въ Ирляндіи. Въ р. 1879 було злочиньствъ 762, въ 1880 вже 2588 а въ 1881 ажь 4439. Въ 1881 р. було 17 скрытоубійствъ а 66 покушень на скрытоубійство зъ причинъ аграрныхъ; въ р. 1876 було 8 скрытоубійствъ, а лишь 14 покушень.

Палата послôвъ рѣшила малою бôльшостею голосôвъ (291 голосами противъ 283), щобы звѣстного посла Бредльô (Bradlaugh), котрый заявивъ, що яко атеистъ не узнаєважности посольскои присяги, выключити зъ палаты, а на его мѣсце розписати новый выбôръ.

Франція. Рустанъ, дотеперѣшный министеръ-резидентъ въ Тунисѣ именованый посломъ въ Вашингтонѣ, а префектъ Камбонъ министромъ-резидентомъ въ Тунисѣ.

Туреччина. До Politische Corresp. доносятъ зъ Константинополя, що султанъ наказавъ завѣдомити всѣхъ пробуваючихъ въ Константинополи колишныхъ противникôвъ австрійскои окупаціи Босніи и Герцеговины, що султаньске правительство зôстаєвъ пріязни съ Австро-Угорщиною. Рôвножь и турецка преса дôстала наказъ не друкувати нѣчого такого, що моглобы пôдбурювати магомеданъ въ Босніи и Герцеговинѣ противъ Австріи. Въ Арабіи выбухло повстанье. Повстанцѣ заняли мѣсто Сана и оголосили своего вождa шерифа Сулеймана заступникомъ Калифа. Туреччина отже маєновѝ клопоты, а зваживши, що и въ Египтѣ муситъ боронити своихъ правъ противъ претенсій Франціи и Англіи, — то справдѣ треба признати, що еи положеню въ по-за европейскихъ посѣлостяхъ нема що завидувати. Не диво отже, що Порта такъ пріязно ôтносится нынѣ до Нѣмеччины та Австріи. Помочи тыхъ державъ потребуе она для своихъ интересôвъ по-за Европою.

Болгарія. По арештованю Цанкова еще бôльше розгорѣлися страсти партійнѝ въ Болгаріи. Съ кождымъ днемъ видко бôльшу дѣяльноть въ таборѣ либералôвъ противныхъ князеви и его министрамъ. Якъ доноситъ Polit. Corresp., президентъ совѣта державного, Икономовъ, одержавъ численнѝ безпôдписнѝ письма съ погрозами, що тайне товариство выдало засудъ смерти на него, яко президента „нелегальнои“ институціи, и що той засудъ буде небавомъ сповненый.

Послѣдна вѣдомость.

Львôвскій краевый судъ карный, якъ звѣщаєDz. pol., есть формально закиненый безчисленными денунціяціями въ мѣста Львова и зъ провинціи на Русинôвъ. Вже и самъ Dz. pol. обурюеся на такій моральный упадокъ, але забуваєдодати, що сей сумный

въ роду було инакше ему суджено. Двайцять лѣтъ до крепацкои волѣ — отже десь около р. 1840 — прійшовъ у село Пѣски зъ Донщины чоловѣкъ въ доволѣ обôдранôй одежи, що об'явився въ волости Остапомъ Хрущемъ, нéбожемъ Окуня Хруща, що передъ пятнайцяти лѣтами пôшовъ зъ Пѣскôвъ на Дôнъ. Остапъ Хрущь, побувши въ Донщинѣ, вернувъ теперь на рôдну родину и просився у волости, приняти его назадъ въ пѣщаньску громаду. У него бувъ пашпортъ на имя Остапа Хруща и такъ небогато роздумуючи приняли его до громады. Остапъ бувъ дуже роботящій и черезъ рôкъ заробивъ собѣ стôлько грошей, що купивъ собѣ грунтъ и хату, та не довго думавши заславъ сватôвъ до Мотрѣ Жукôвны — бѣднои, некрасивои и вже таки лѣтнои дѣвчины. Черезъ рôкъ жили якось доволѣ щасливо у купѣ, хочь приходилось тяжко працювати и на хлѣбъ заробляти. Та якась задума насѣла на Остапа, ôнъ часто задумувавсь, зôтхавъ, а далѣ порѣшивъ, зновъ выбратись на Донщину на заробôтки. Тяжко було Мотрѣ розставатись съ чоловѣкомъ, та годѣ було противитись, свѣтилась надѣя доброго зарôбку и скорого повороту чоловѣка. Осталась Мотря сама съ своею старенькою матерею Оришкою. Выйшовъ Остапъ у великій пôстъ на Донщину, а такъ къ зеленôй недѣлѣ приходитъ зъ Дону бумага: чи в, мовъ, у васъ такій и такій козакъ Остапъ Хрущь и де ôнъ у васъ взявся? Що тутъ ôнъ прозывався не Хрущь, а Притыка, що ôнъ кинувъ у насъ жѣнку й троє дѣтей, пропадавъ бувъ — не знать де — три роки, безъ малого,.... а ось теперь у пашпортѣ ôнъ вже Хрущемъ пишеся та ще й жонатымъ. Такъ пыталася якась Доньска станиця у пѣщаньскои волости.

Завели слѣдство и показалось, що ось той Остапъ Хрущь справдѣ не Хрущь а Притыка, покинувъ надъ Дономъ жѣнку и троє дѣтей, а приплентавшусь у Пѣски тутъ вдруге оженився съ Мотрею, значитъ, ставъ „двужономъ“, отже й переступникомъ закона. Остапа Хруща-Притыку схопили надъ Дономъ, привели у Пѣски и постригли въ солдаты за кару за двуженьство та пôгнали десь далеко на пôвнôчь.

Осталась теперь Мотря замужною вдовою съ одною старенькою ненькою. Осталась въ бѣдѣ та ще й на посмѣховище людей. Почали люде ôтхрещуватись ôтъ ея хаты, ея оминати, якъ яке закляте мѣсце. Пôйшли поговоры чудній, дивоглядній, про бѣдну замужну вдову. Въ такôмъ горю родився ей сынъ. Окрестили его Нечипоромъ, назвали Чѣпкою, але й самъ „батюшка“ назвавъ его „выродкомъ“, а говôрливѝ люде „чортенямъ“. Прійшлось малесенькому Чѣпцѣ выростати въ горю и нуждѣ. Мати цѣлыми днями на тяжкôй роботѣ; осталась одна стара баба Оришка, що доглядала свого внука, его годувала и спати вкладала. Дитина выйшла на славу! Повновиде, чорняве, головате, розумне, — тôлько якесь невеселе, вончкувате, тихе, та ще й не таке живе, якъ бувaютъ дѣти у людей, а поважне, придумчиве, мовьбы зъ роду вже заходилось на велике ледащо. Мотря не злюбила за се Чѣпки, жалится на него неразъ передъ бабою, а неразъ и добре выбье. Се прійшлось Чѣпцѣ вже зъ першого малку потерпѣти кривду и то ôтъ рôдноі матери. Одна баба жалуе Чѣпку, за тежь до неи прилинувъ ôнъ цѣлымъ серцемъ. Пôдрѣсь Чѣпка, выбѣгъ на улицю мѣжь людскихъ дѣтей, та и тутъ стрѣчаєего ще бôльша кривда: дѣти смѣются зъ него, цураются его якъ „выродка“, прозываютъ, бютъ — кривдятъ, якъ тôлько знаютъ. Налялось Чѣпчине серце новымъ горемъ, новою ôтразою и злостею до людей. Бѣжитъ ôнъ до своеи бабы ôтрады шукати, потѣхи глядати. Баба его потѣшитъ и казокъ розказуе, а тй бабусинѝ казочки при самотнôмъ житю, ôтсторонь ôтъ товариства, пластомъ клалися на дитинячій розумъ, гонили въ головѣ думку за думкою, гадку за гадкою... Люде здавалися Чѣпцѣ лихими, недобрыми... И прокидалася невеличка злôсть въ его невеличкôмъ серцю, росла, выростала — и сторонився ôнъ ôтъ людей далѣ та далѣ. Такъ до людей и до рôднои матери выростала у него така злôсть, що, колибъ змôгъ, ôнъ накинувся бъ на рôдну матѣрь.

Пôдрôсъ Чѣпка, ôтдали его на службу до хозяина Бородая. Хозаинъ спершу коло него миромъ та ласкою, показуе и розказуе, якъ и що та коли робити. Такъ же Чѣпка нѣчого й знати не хоче! Разъ якось розсердився господарь, що не послухавъ Чѣпка, — взявъ его та й выбивъ. Розсердився Чѣпка, та троха за малымъ не спаливъ хозяина! Прогнавъ его Бородай. „Понѣсъ Чѣпка гôрке почутье ненависти на долю, що подѣлила людей на хозяина и наймита“... Пôшовъ Чѣпка у наймы до старого дѣда Уласа, що колись то ходивъ у пана Польского (дѣдича села Пѣсокъ) за скотомъ а теперь на старѝ лѣта ставъ громадскимъ чабаномъ (пастухомъ). Пасти череду на вольному просторѣ, — се припало до вподобы Чѣпцѣ. А ще й дѣдъ Уласъ добрый, ласкавый, и товаришъ найшовся для Чѣпки другій пôдпасачь Грицько. Отъ и ставъ Чѣпка пôдпасачемъ у дѣда Уласа. Неразъ розказуе старый дѣдъ про свои давнѝ лѣта, про свои кривды, розказавъ Чѣпцѣ и за его батька Остапа, колисьто дѣдового товариша молодого въ паньскôмъ дворѣ, розказавъ якъ Чѣпчинъ батько мусѣвъ утѣкати передъ паньскою злостею ажь за Дôнъ и тамъ собѣ хлѣба шукати. Слухавъ Чѣпка и его серце зновъ наливалось ще бôльше горемъ та злостею до людей задля паньскои кривды на рôдному батькови.

Дôйшовъ Чѣпка сѣмнайцяти лѣтъ. Умерла его добра баба, — засумувавъ Чѣпка. Въ ту пору пôшла чутка про крепацку волю. Заговоривъ и старый Уласъ передъ Чѣпкою о тôй волѣ та дуже якось сумно, безнадѣйно на тему: „вôльнѝ? — Були вôльнѝ, поки волѣ не було“... Розказавъ Уласъ, що панъ Польскій якось протягаєсъ тою волею, що на старого чабана наложили податокъ за чабаньство, а що ему не ма зъ чого дати десять рублѣвъ, такъ потягнутъ его зновъ у паньскій двôръ на тяжку роботу. И ще бôльше налялось серце Чѣпки злостею до людей задля паньскои кривды надъ старымъ дѣдомъ Уласомъ.

Переставъ старый Уласъ чабанувати, радитъ мати Чѣпцѣ, щобъ вернувъ до дому, бо доля зглянулась на неи, дôсталась ей по своякахъ бôльша пайка (частина) грунту, есть на чѣмъ господарювати, есть коло чого заходитись. Кличе мати Чѣпку, стати своимъ господаремъ. Та не слухаєЧѣпка материнои рады. Степь, привôлье — отъ що ему снится. Пôшовъ Чѣпка просити громаду, щобъ настановила его громадскимъ чабаномъ на мѣсце старого Уласа. Такъ громада не схотѣла. „Намъ треба ôвчаря старого, щобъ овець не порозгублювавъ“, ôтказали ему. Тяжко образила Чѣпку громадска неправда. Вернувся ôнъ до дому, трохи не плачучи. Волею-неволею треба було братись за плугъ. Чѣпка ставъ хозяиномъ, дуже щирымъ, роботящимъ, дбалымъ. Завитало тихе щастье въ Мотриненôй хатѣ. Радѣе Мотря, радѣе и Чѣпка — и ось мы бачимо его тымъ парубкомъ, що съ веселою думкою стрѣчає „полѣву царѣвну“. Незвычайна доля Чѣпки за молодыхъ его лѣтъ, незвычайна его вдача. Тяжке пятно наложила доля на его душу своею неприязностю молодыхъ лѣтъ. Такъ теперь, въ хвилю его парубоцкого розцвѣту мы не бачимо майже и слѣду сеи неприязнои долѣ, сеи злости до людей задля материньского наказаня, задля дитячои насмѣшки и бôйки людскихъ дѣтей, задля громадскои и паньскои кривды.

Чѣпка се не типъ звычайного, щобъ такъ сказати пересѣчного парубка, не твôръ звычайнои долѣ селяньскихъ дѣтей, а твôръ незвычайныхъ, выняткôвыхъ, хочь и не дуже надто рѣдкихъ обставинъ.

(*Дальше буде.*)

об'явъ середъ галицкихъ Полякôвъ есть именно наслѣдствомъ дотеперѣшного пôдбурюваня публики черезъ галицко-польскѝ газеты противъ Русинôвъ.

НОВИНКИ.

ВОЛОДИСЛАВЪ СРОКОВСКІЙ,

докторъ правъ, совѣтникъ краєвого суду вô Львовѣ, бувшій доцентъ въ львôвскôмъ университетѣ, довголѣтный голова товариства „Руска Бесѣда“, членъ Ставропигійского Института и т. д. умеръ 12 (24) лютого с. р. вô Львовѣ въ 45-ôмъ роцѣ свого трудолюбивого житя.

Зновъ не стало межи нами одного видного, примѣрного, неутомимого а неустрашимого дѣятеля нашого, щирого и ревного патріота, свѣтлого мужа нашои науки, — а серця всѣхъ щирыхъ Русинôвъ переповняются глубокимъ жалемъ, а очи ронятъ щирѝ слёзы жалю по втратѣ неôтжáлуванôй. Бувъ се примѣръ мужа тихои а нѣколи неустаючои працѣ, що и середъ тяжкихъ обстоятельствъ, середъ своихъ заводовыхъ трудôвъ не забуває на высшу цѣль, на провôдну идею житя и не шукаючи розголоснои славы, не побиваючись за почестями, умѣє неусыпно а хосенно трудитись для свого народа, для нашои Руси. Коли утворено въ львôв. университетѣ першѝ три рускѝ катедры правничѝ, покôйный Володиславъ бувъ першимъ, що пôднявся великого труду, плекати питому науку правознавства и обнявъ доцентуру карного права и карнои процедуры съ рускимъ языкомъ выкладовымъ. А хочь незадовго перенесено єго яко урядника ц. к. прокураторіи скарбу до Черновець, то всежь таки не забувавъ на свôй народъ и не понехавъ дальше плекати свои правничѝ студія, та скоро перенесено єго до Львова, зновъ обнявъ катедру доцента цивильного права съ рускимъ языкомъ выкладовымъ, где трудився съ примѣрною старанностею, щедро розсѣваючи свѣтло науки права, котрои бувъ знаменитымъ представителемъ, и впоюючи въ серцяхъ доспѣлои молодѣжи щиру любовь до рôднои мовы, котра въ єго устахъ такъ добре и ясно надавалась до выкладу сеи высокои науки правознавства. Именованый ôттакъ совѣтникомъ окружного суду въ Коломыѣ, мусѣвъ уступити зъ доцентуры, але щире серце Покôйника нѣ на хвилю не ôтклонялось ôтъ нашои Руси. Скоро тôлько вернувъ назадъ до Львова яко совѣтникъ краєвого суду, всѣма любленый и высокопочитаный, ставъ осередкомъ товариского житя львôвскихъ Русинôвъ, где яко довголѣтный голова товариства „Руска Бесѣда“, умѣвъ удержати правдиво дружну жизнь, сердечно лучити всѣхъ щирыхъ Русинôвъ и огрѣвати ихъ серця навѣть въ найтяжшихъ хвиляхъ нашихъ народныхъ подвигôвъ ôтрадою и свѣтлою порадою, а своимъ власнымъ прикладомъ заохочувавъ до неутомимои працѣ. Тяжка болѣзнь повалила сего Мужа въ самôй силѣ мужеского вѣку, въ самôмъ розцвѣтѣ духовыхъ силъ на ложе довголѣтнои слабости. Довгій часъ вже було знати бракъ сего улюбленого и всѣма высокоповажаного труженника и свѣтлого патріота въ нашихъ товарискихъ кружкахъ, але потѣшала насъ надѣя, що ачей єще побачимо єго посередъ насъ. Судилось инакше и неумолима смерть выдерла намъ одну зъ найлучшихъ силъ, одно зъ найкрасшихъ свѣтилъ нашихъ, а наша Русь опинилась передъ розкрытою домовиною съ невысказанымъ жалемъ по неôтжáлуванôй втратѣ. Спочивай нашь Володиславе въ мирѣ и покою по твоихъ трудахъ и працяхъ, вкрытый добре заслуженымъ вѣнцемъ тихои славы и щирои любови, духъ Твôй буде и дальше витати посередъ насъ, а память Твоя не загине въ серцяхъ нашихъ, въ серцяхъ всѣхъ щирыхъ Русинôвъ! Вѣчна Тобѣ память!

— **Похороны бл. п. дра Володислава Сроковского** ôтбудутся завтра въ Недѣлю о 3-ôй годинѣ съ полудня зъ дому пôдъ Ч. 3 при улицѣ ôрменьскôй.

— **Руске акад. товариство „Дружный Лихвярь“** устроює нынѣ въ кôмнатахъ „Рускои Бесѣды“ (ул. Краковска, ч. 14) вечерницѣ, котрыхъ програму становлятъ ôтчитъ, спѣвы хоральнѝ и деклямація. Початокъ о годинѣ 7-ôй вечеромъ.

— **Гр. к. ординаріятъ митроп.** пригадує священикамъ своєи епархіи на куренду зъ дня 16 лютого 1880 Ч. 1498, пôсля котрои маютъ священики оголосити своимъ парохіянамъ улекшенье строгости посту, припадаючого въ чотыридесятницю.

— **Руско-народнѝ читальнѣ** основуются въ Стецевѣ (коло Снят.) заходомъ о. К. Гаморака и въ Книгиничахъ (коло Рогатына) заходомъ о. М. Величка. Щасть, Боже!

— **Податковѝ екзекуторы** будутъ поставленѝ при староствахъ повѣтовыхъ съ мѣсячною платнею 35 зр., котра буде пôдвысшена по двохъ лѣтахъ на 40 зр., а зновъ по двохъ лѣтахъ на 45 зр. Поданя на тіи посады належитъ вносити до краєвои дирекціи скарбу, найдальше до 16 (28) марта с. р. Первеньство будутъ мати выслуженѝ пôдъофициры.

— **Закладъ выробôвъ вовняныхъ** основуєся въ Голоску великôмъ коло Львова заходомъ п. Фр. Кнавера. Буде то зъ початку закладъ на малѝ розмѣры.

— **Въ Пôдгайцяхъ** намѣряє тамошный купець п. Досинчукъ привести зновъ до житя упавше товариство мѣщаньске „Помôчь“. Кождый признасть, що таке товариство мѣщаньске есть для насъ великои ваги, позаякъ въ загалѣ житье нашихъ мѣщанъ дуже мало просперує. Щасть, Боже, до сего дѣла!

— **Що до колпакôвъ для нашого духовеньства** поручила курія римска вѣденьскôй нунціятурѣ завôзвати до нарады рускихъ священикôвъ, и желає, щобы тіи колпаки мали такій видъ, котрымъ вже на першій поглядъ рôжнилибыся ôтъ колпакôвъ православныхъ.

— **Слухачѣ львôвского университету** внесли до сенату академичного петицію, въ котрôй просятъ, щобы сенатъ запобѣгъ намѣреному опущеню университету львôвского черезъ дра Охоровича, доцента психольогіи и фильософіи природы. Академики просятъ, щобы не позбавляти ихъ такъ знаменитои силы учительскои и щобы сенатъ постарався о утворенье для дра Охоровича публичнои катедры, черезъ що ôнъ певно позôставбы на сѣмъ университетѣ, съ котрымъ єго теперь не лучатъ жадни звязи матеріяльнѣ. Пôдъ тою петиціею пôдписалось 90 академикôвъ.

— **Ревизіи и увязненя.** Въ Мармороши на Уграхъ, якъ доносятъ угорскѝ газеты, выточила прокураторія державна слѣдство противъ о. І. Раковскому будто за спôвучасть въ агитаціяхъ панславистично-россійскихъ въ горѣшныхъ Уграхъ. Зъ найденыхъ у о. Раковского писемъ мало выказатися, що ôнъ мавъ стояти въ якôйсь звязи съ увязненымъ Адольф. Добряньскимъ. — Тіижь газеты подаютъ неимовѣрну вѣсть, будьтобы тіи агитаціи мали змѣряти до „насильного ôторваня Галичины ôтъ Австріи“!!! — Передвчера ôтбулася судово-карна ревизія въ львôвскôй духовнôй семинаріи у трехъ питомцѣвъ Мончаловского, Пôдлѣсецкого и Дудикевича, у котрыхъ однакъ нѣчого не найдено.

— **Зъ Стрыйщины** пишутъ намъ: Черезъ кôлька день гостивъ въ Стрыю и въ околици п. комисарь Майдингеръ, пошукуючи и въ нашихъ сторонахъ агентôвъ и прихильникôвъ панславизму. Мабуть зъ нѣчимъ довелось повертати къ великому незадоволеню нашихъ крикливыхъ шовинистôвъ, що затрѣвожени справою Гниличокъ закинули краєвый судъ численными пôдлыми денунціяціями на Стрыйщину. Въ самôмъ Стрыю въ послѣдный день побуту п. комисаря ôтбулась ревизія въ дому двохъ мѣщанъ п. Бандеры и Кузимы. У п. Кузимы, що займаєся малярствомъ и торгує образами, пошукувано правдоподôбно за образами царѣвъ, котрыхъ розумѣеся не найдено.

— **Задля ширеня пропаганды соціялистичнои** увязнено сими днями яко пôдозрѣлыхъ двохъ челядникôвъ кравецкихъ, именно Игнатія Льотазиньского въ Заторѣ и Іосифа Копняша въ Краковѣ.

— **Въ корчмѣ личковецкôй коло Гусятына** завелася дня 7 (10) с. т. въ ночи бійка межи селянами а жовнѣрами, що стоятъ тамъ постоемъ задля заразы на худобу. Селяне побили жовнѣрôвъ и выкинули ихъ зъ корчмы. Небавомъ прійшла до корчмы бôльша громада жовнѣрôвъ, а коли одинъ зъ нихъ навѣть выстрѣливъ, тогды кинулись на нихъ селяне, побили єще дужше, а ôттакъ ôтобрали имъ зброю. Тогды прійшло до Личковець 20 жовнѣрôвъ и два жандармы, котрѝ увязнили гдеякихъ селянъ.

— **Колишна церковь Софійска**, славный на весь свѣтъ патріярхальный Соборъ въ Царгородѣ, нынѣ перша мошеа турецка (Гала-Софія), грозитъ завалаңьемъ, бо копула єи зарисувалася дуже небезпечно. Турки однакъ нѣчого не роблятъ, щобы ухоронити ôтъ грозячого упадку величаву будову и старинну памятку, где крестилась руска княгиня Ольга и где высвящувались многѝ нашѝ митрополиты. Катастрофа може коли небудь наступити.

— **Вѣче галицкихъ рабинôвъ** закôнчило вже свои обрады, до котрыхъ мѣшалися лишь самѝ хуситы. Гдеякѝ жидôвскѝ громады вѣроисповѣдни зъ мѣстъ заявили єще передъ вѣчемъ, що они протестуютъ зъ горы противъ всякимъ ухваламъ вѣча, а жиды-академики университетôвъ львôвского и краковского умѣстили въ польскихъ дневникахъ заявленье, що они не признаются зовсѣмъ до своихъ одновѣрцѣвъ-„зацофанцѣвъ“ и всякѝ ухвалы вѣча уважаютъ за шкодливѝ поступови и „polskości“. Вѣче ухвалило проєктъ статутôвъ для галицкихъ кагалôвъ, зъ котрыхъ маютъ бути выключенѝ всѣ жиды поступовѝ. Статутъ той складаєся зъ сѣмдесяти кôлька точокъ.

— (**Дрôбни вѣсти**). Архикн. Альбрехтъ жертвувавъ громадѣ въ Копыстовѣ 200 зр. на ôтбудованье церкви. — Въ Ланахъ пов. станиславôвского ôтбулося дня 4 (16) с. м. посвященье новои церкви. — Зъ Перегиньска доносятъ намъ, що сими днями бувъ такъ сильный вихоръ, що зрывавъ дахи зъ домôвъ и т. и. — Въ Туръ умеръ вынаходець свѣчокъ стеариновыхъ дръ Адольфъ Мотардъ въ 78-ôмъ р. житя. — Въ Брукселѣ умеръ найславнѣйщій лѣкарь бельгійскій дръ Люд. Мартинъ. — Въ Жидатычахъ пôдъ Львов. умеръ селянинъ Ф. Квятковскій въ 105-ôмъ роцѣ житя, котрый до послѣдного дня єще трудивсь около господарства. — Въ Парижи породила недавно 25-лѣтна женьщина 5 немовлятъ, добре розвиненыхъ, котрѝ однакъ єще того самого дня поумерали. — Въ Гомоку на Уграхъ умерла сими днями 110-лѣтна старушка І. Салямонъ, ôтъ 60 лѣтъ вдова, котра до самои смерти була завсѣгды рѣзька. — Коло села Мозъ въ Семигородѣ упавъ дня 3 л. с. м. метеоритъ, важучій 35 кильограмôвъ, и зарывся на 68 центимет. глубоко въ землю. Въ сусѣдныхъ околицяхъ поспадало до 60 меншихъ метеоритôвъ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенты одержали: оо. Ил. Курбасъ зъ Губиня на парохію Новесело дек. збараского, Из. Кисѣлевскій зъ Крегульця на капелянію Крегулець дек. гусятыньского, Ил. Поповичъ зъ Крушельницѣ на пар. Стрый, К. Винтонякъ на кап. Бужокъ дек. олеского, Юл. Стеткевичъ зъ Давидковець на пар. Борки малѝ дек. скалатского и Мих. Целевскій на парохію Камѣнка струм. дек. буского.

Каноничну институцію одержавъ о. Ем. Яворовскій на кап. Потôкъ дек. рогатыньского.

Завѣдательства одержали: оо. Ант. Стефановичъ зъ Потока въ Воли гологôрскôй, дек. унѣвского, Ст. Стисловскій зъ Волѣ гологôрскои въ Лядскôмъ великôмъ дек. золочѣвского, Апол. Калужняцкій въ Сопотѣ дек. сокальского и Вол. Карачевскій въ Корневѣ дек. городеньского.

Сотрудничества одержали: оо. І. Волянскій зъ Настасова (прив. сотр.) въ Звинячу дек. чорткôвского и Ст. Ганѣй зъ Зарваницѣ (систем. сотр.) въ Настасовѣ дек. теребовельского.

На конкурсъ розписанѝ: парохія Утороны дек. пѣстиньского и 2) капел. Суходôлъ дек. боберского съ речинцемъ до 16 л. лютого с. р.; 3) пар. Довге дек. стрыйского, 4) кап. Фиткôвъ дек. надвôрняньского и 5) кап. Лядске велике дек. золочѣвского съ речинцемъ до 8 л. цвѣтня с. р.; 6) парохія Бурштынъ дек. рогатыньского и 7) пар. Пôдгорки дек. калуского съ речинцемъ до 20 л. цвѣтня с. р.

До рукоположеня явилися: пп. 1) Николай Бѣлецкій, 2) Стефанъ Макогоньскій, 3) Емилій Соневицкій, 4) Петро Яцишинъ, 5) Изидоръ Калиновичь. 6) Мих. Весоловскій, 7) Игнатій Юхновичь, 8) Волод. Яновичь, 9) Волод. Радикевичь, и 10) Анатоль Долиньскій. — Кандидаты тіи одержали нынѣ пôддіяконатъ; завтра послѣдує діяконатъ, а на другу недѣлю пресвитератъ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

На конкурсъ розписанѝ съ речинцемъ до 6 л. мая с. р. слѣдуючѝ приходы: а) парохіи: 1) Береги горѣшнѝ дек. затварницкого, 2) Гоєвъ дек. балигородского, 3) Дашôвка дек. устрыцкого, 4) Миликъ дек. мушиньского, 5) Волотичѣ дек. старосôльского, 6) Лучицѣ дек. сокальского, 7) Новиця дек. бѣцкого, 8) Радоцина дек. дукольского, 9) Сторонна дек. старосамбôрского, 10) Тростянцѣ дек. добромильского, 11) Райске дек. затварницкого, 12) Пôдгайчики дек. комарняньского; б) капеляніи: 13) Баниця дек. мушиньского, 14) Бѣличь гôрный дек. старосамбôрского, 15) Бортятинъ дек. судововишеньского, 16) Бенёва дек. высочаньского, 17) Войкова дек. мушиньского, 18) Ветлина дек. балигородского, 19) Гвоздець дек. жукотиньского, 20) Гирова дек. дукольского, 21) Грозёва дек. добромильского, 22) Днѣстрикъ дуб. дек. жукотыньского, 23) Долины деканата бѣцкого, 24) Криве дек. балигородского, 25) Камяна дек. мушиньского, 26) Крамарôвка дек. порохницкого, 27) Липье дек. жукотыньского, 28) Лобозва дек. устрыцкого, 29) Лѣнинка мала дек. старосамбôрского, 30) Лопушанка хом. дек. старосамбôрского, 31) Лещовате дек. лѣского, 32) Лелюхôвъ дек. мушиньского, 33) Милькôвъ дек. олешицкого, 34) Поворозникъ дек. мушиньского.

О. Іоанъ Григоровичь, приходникъ въ Корневѣ дек. городецкого упокоився дня 1 (13) с. м. въ 67-ôмъ роцѣ житя, а въ 41-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

О. Григорій Сохацкій, приходникъ въ Ищковѣ дек. пôдгаєцкого, упокоився сими днями въ 66-ôмъ роцѣ житя, а въ 42-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

Подяка.

Дня 27 грудня 1881 о 6-ôй годинѣ вечеромъ пôдчасъ сильного вѣтру выбухнувъ огонь черезъ неосторожнôсть зъ причины еще доси недослѣдженои, у господаря Кивацкого, и въ протягу 2 годинъ знищивъ майна 24 господарѣвъ такъ, що тôлько попѣлъ лишився на мѣсци, где стояли цѣлѝ господарства. Огонь той бувъ видимый на двѣ милѣ докола.

При сильнôмъ вѣтрѣ годѣ було ратувати. Однакожь ôтзначилися своимъ неутомимымъ трудомъ два жандармы, именно п. Игнатій Светакъ и Іос. Турскій, а особливо першій ôтважно кидався на дахи, придушаючи собою упавшѝ искры на сусѣднѝ хаты, щобы тымъ способомъ додати ôтваги другимъ, понеже въ такôмъ разѣ кождый наляканый и нерѣшучій. Заразъ на другій день досвѣта почала наспѣвати помôчь и ось тѝ благороднѝ лиця зложили свои щирѝ датки для нещасныхъ погорѣлцѣвъ: 1) Впов. п. Фирлей, обыватель зъ Ролева 3 фѣры отавы своими форналями и 2 корцѣ ячменю; 2) Всч. о. Гошовскій, парохъ зъ Ролева 336 великихъ житныхъ околотôвъ и 24 горцѣ пшеницѣ до подѣлу; 3) Всч. о. Чапельскій, парохъ зъ Добрôвлянъ, ½ кôрця пшеницѣ, ½ кôр. жита и ½ кôр. ячменю; 4) Впов. гр. Тарнавскій зъ Снатинки 10 кôрц. гороху и 10 кôрц. ячменю; 5) Впов. п. Заленскій обыватель зъ Липовець, 1 кор. жита и 1 кор. ячменю; 5) Ч. громада Липôвцѣ. 2½ кôрця ячменю; 7) Ч. громада Вороблевичѣ 2 кôрцѣ житя и 6 кôрц. ячменю; 8) Ч. П. Иванъ Жукъ заступникъ вôйта зъ Лѣтынѣ, 2 кôрцѣ ячменю; 9) Ч. П. Михайло Полюзинъ зъ Лѣтынѣ 2 кôрцѣ ячменю; 10) Зъ даткôвъ узбираныхъ комитетомъ въ Лѣтынѣ кôлькадесятъ кôрцѣвъ рôжного збôжа. Зъ всего збôжа разомъ роздавъ комитетъ 76 кôрцѣвъ 24 погорѣлцямъ. — Грошевыми датками жертвували: 1) Всч. о. деканъ Лужецкій 5 зр., 2) церковь лѣтыньска 5 зр.; 3) брацтво церковне 5 зр.; 4) Всч. о. А. В. Шведзицкій 2 зр.; 5) Всч. о. Чапельскій, парохъ зъ Добровлянъ, зъ акафисту на тую цѣль ôтправленого, 5 зр. 15 кр.; зъ акафисту при соборнôй службѣ Божôй въ Лѣтынѣ 4 зр. 70 кр.; 7) Чч. господарѣ зъ Лѣтынѣ 4 зр. 20 кр.; 8) Всч. Паньковскій учитель зъ Лѣтынѣ 2 зр.; 9) Вп. Ст. Лужецкій, учитель зъ Пакости 1 зр.; 10) Вп. В. Шубертъ зъ Лѣтынѣ 1 зр.; 11) Вп. Дм. Садовый зъ Лѣтынѣ 1 зр.; 12) Вп. М. Фишманъ 1 зр.; 13) Вп. п. Кляйнбергъ 30 кр.; 14) П. Т. Дирекція галицкои касы щадничои во Львовѣ, надôслала на руки Вп. старосты дрогобыцкого 200 зр. въ цѣли розданя межи погорѣвшихъ Лѣтынцѣвъ. Всѣхъ даткôвъ грошевыхъ було отже 237 зр. 35 кр.

Примѣтити належитъ, що жертвы тіи надôслали П. Т. Дателѣ не на прошенье нещасныхъ, але зъ добровôльности, черезъ що тымъ бôльше маютъ они цѣну и у людей и у Всевишнёго.

За тіи такъ щедрѝ и правдиво зъ серць походячѝ жертвы складає комитетъ въ имени погорѣлцѣвъ лѣтыньскихъ сердечну и приплюдну подяку всѣмъ благороднымъ и щирымъ Дателямъ. Нехай Всевышній удѣлитъ имъ за тое всякого добра и хоронитъ кождого ôтъ такъ страшного нещастя, якимъ єсть огонь.

Въ Лѣтынѣ дня 15 лютого 1882.

Антоній Шведзицкій,
гр. к. приходникъ и комитетовый.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣлѣ“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Теофиль Копыстиньскій
артистъ-малярь,

образовавшійся за границею, звѣстный зъ краєв. выставъ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожь религійнѝ образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.*

(7—10)

БЮСТЫ

нашихъ знаменитыхъ мужевъ:

Богдана Хмельницкого, Ивана Нечуя и Миколы Лисенка (въ пôвъ натуральнои величины) по 1 зр. за примѣрникъ; *Тараса Шевченка* (малый бюстъ) по 50 кр. за примѣрникъ можна дôстати въ закладѣ выробôвъ гипсовыхъ Заккого (Zacchi), ул. Валова во Львовѣ, або посредствомъ администраціи „Дѣла“. (1—?)

Вже появилась

СЕРІЯ ОБРАЗÔВЪ

представляючихъ погрудя славныхъ рускихъ и иншихъ мужѣвъ. Въ складъ серіи вôйшли:

1. *М. Костомарôвъ*, 2. *И Левицкій-Нечуй*, 3. *М. Лисенко*, 4. *О. Конискій*, 5. *М. Максимовичь*, 6. *Д. Мордовцьвъ*, 7. *М. Гоголь*, 8. *О. Пипинъ*, 9. *М. Щедринъ-Силтиковъ*, 10. *В. Верещагинъ*, 11. *А. Мицкевичь*, 12. *Ф. Миклосичь* и 13. *Е Золя*.

Величина кождого образу, умѣщеного на картонѣ, есть мале quarto. На кождôмъ образѣ умѣщеный пôдпись. **Цѣна серіи** (13 образôвъ) выноситъ **два** злр., а съ пересылкою почтовою о 10 кр. бôльше.

Замовленя за надôланьемъ готôвки або за послѣплатою пріймає друкарня тов. им. Шевченка (ул. академична Ч. 8) и редакціи рускихъ часописей. Позаякъ накладъ дуже невеликій, бо всего тôлько 270 примѣрникôвъ серіи, проте просимо спѣшитись зъ замовленями.

Тѝ панове, що присылаючи пренумерату, не доложили на оплату почтову, можутъ свои образы ôтобрати въ друкарнѣ тов. им. Шевченка у Львовѣ. Надôславшій пренумерату на 12 образôвъ одержатъ 13-ый въ додатку

Василь Лукичь.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 13. Львôвъ, Середа 17 лютого (1 марця) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* на цѣлый рôкъ . . 8 зр. на пôвъ року . . 4 зр. на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року , зр. 2·50 на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 8 рубл. на пôвъ року . . 4 рубл. на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . 12 рубл. на пôвъ року . . 6 рубл. на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 5 рубл. на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Подаючи бесѣду пос. Кулачковского пôсля стенографичныхъ записокъ, застерѣгаемо собѣ по ею укôпченю подати нашй уваги такъ надъ сею бесѣдою якъ и надъ бесѣдою пос. Гавзнера, котрый ôтповѣдаючи пос. Кулачковскому не страхався выступити въ радѣ державнôй съ нѣчимъ неоправдаными инкриминаціями противъ Русинôвъ.

Бесѣда посла Кулачковского,

выголошена на 196-ôмъ засѣданю рады державнои дня 11 (23) лютого.

Забираю голосъ при ôтдѣлѣ „рада министрôвъ“, бо хочу пôднести найновѣйшй подѣй, якй ôтбулися въ моѣмъ родимôмъ краю, подѣй дуже серіознй, о котрыхъ вѣсть розвôйшлася въ найширшихъ кругахъ, а котрй не тôлько насъ Русинôвъ дуже близько дотыкаютъ, але й для цѣлои нашои державы маютъ загальный интересъ. Власне ôтдѣлъ о „радѣ министрôвъ“ уважаю за найôтповѣднѣйше мѣсце для моихъ выводôвъ, бо обговорюючи тутъ тй подѣй и ихъ причины и поясняючи коротко станъ мого родимого краю, думаю въ той способôъ звернути увагу цѣлого правительства, котрого се дотычитъ, на то, що слѣдуваловбы учинити, а що понехати, щобы предсѣ разъ увзгляднити такожь и потребы нашои народности.

Вамъ, М. П., вже вѣдомо въ часописей, що почавши ôтъ 22 м. м. предпринято у Русинôвъ въ рôжныхъ сторонахъ Галичины и Буковины численнй домовй и особовй ревизіи и що се еще й доси дѣеся. Вамъ такожь вѣдомо, що почавши ôтъ 4 с. м. увязнено бôльше якъ 20 особôъ, приналежачихъ до рускои народности, и ôтставлено ихъ до львôвского краевого суду карного, — мѣжь тыми — я не хочу ихъ всѣхъ вычисляти — одного мужа, близько 70 лѣтъ старого, котрого ôтличну службу державѣ, яко колишного высокопоставленого урядника, узнано наданьемъ кôлькохъ ордерôвъ, — дальше находятся мѣжь тыми — личности, у Русинôвъ поважанй и любленй, котрй положили заслуги около литературы, народнои просвѣты и около пôддвигненя народного добробыту. Але що мене найбôльше дотыкае, се то, — що межи увязнеными находится такожь шѣсть дуже поважныхъ и поважаныхъ селянъ Гнилицкои громады, именно тои громады, котра яко филія матерного приходу Великй Гнилицѣ ôтъ чотырохъ лѣтъ стараеся о ôтлученье ôтъ матерного приходу и о пôднесенье до самостôйного приходу, щобы въ той способôъ увôльнитися ôтъ тягарôвъ конкуренційныхъ для матернои церкви, — а коли се тôй громадѣ не удалося, подала она за порадою свого дѣдича гр. Della-Scalla, котрый самъ есть православный и стало мешкае на Буковинѣ, въ грудню м. р. заявленье, въ законно приписанôй формѣ, до староства въ Збаражи, що маѣ замѣръ перейти на православіе.

Зъ наказу взглядомъ домовои ревизіи, якій выдавъ львôвскій краевый судъ карный противъ одному зъ увязненыхъ, а котрый тутъ маю въ рукахъ, дôзнаюся, що львôвска прокураторія державна обвиняе всѣхъ увязненыхъ о злочиньство здрады стану пôсля §. 58 буква c) уставы карнои, отже пôсля слôвъ сеи уставы обвиняе ихъ о такй заговоры, котрй змѣряли до ôторваня однои части — имовѣрно Галичины, а може тôлько всхôднои Галичины— ôтъ одноцѣльнои звязи або объему краѣвъ нашои монархіи, або до вызваня або збôльшеня небезпеченьства для державы зъ внѣ або зъ внутръ. Такожь выходитъ зъ сего наказу взглядомъ домовои ревизіи, що карный процесъ звертаеся въ першôмъ рядѣ противъ женьщины, именно противъ панѣ Ольги Грабарь яко головнои обжалованои и для того называеся карнымъ процесомъ противъ Ольги Грабарь и товаришѣвъ о злочиньство здрады стану.

Я не хочу и не можу въ чѣмъ небудь напередъ судити о тôмъ карнôмъ процесѣ, я такожь далекій ôтъ того, моими нынѣшными выводами въ чѣмъ небудь вплывати на судъ карный, взглядно на слѣдчого судію, бо я не знаю добре, якій матеріялъ выкрыли переведенй домовй ревизіи для карного поступованя.

Дальшй вступнй доходженя и слѣдства, що саме теперь ведутся, покажутъ, чи и о скôлько въ загалѣ була пôдстава выточити сей процесъ.

Мимо того, М. П., мушу замѣтити, що обстоятельства, якй попередили введенье карного слѣдства и нынѣ еще его супроводятъ, представляютъ небезосновнымъ те въ нашôмъ краю — розумѣеся лише межи Русинами — загально розширене мнѣніе, що сей карный процесъ збставъ вызваный черезъ пресію ворожого Русинамъ польского дневникарства и ею прихильникôвъ, котрыхъ остаточна цѣль була и есть, всѣма можливыми средствами усувати зъ дороги всѣ перешкоды, якй противустоятъ польонизаціи и латинизаціи нашого народа — тôй остаточнôй цѣли тои гегемоньскои партіи, що бачитъ у насъ противникôвъ своихъ политичныхъ фантастичныхъ мрѣй, якъ довго мы почуваемося Русинами, по руски молимось и по руски дѣлаемо. Пресія тыхъ дневникарѣвъ и ихъ прихильникôвъ довела до того, що поступокъ Гиличокъ малыхъ вышрубовано до державно-небезпечного выпадку и до здрады стану, очевидно, щобы при тôмъ успѣшно переводити и пôдпомагати цѣли сеи партіи. Се есть М. П. настрôй умôвъ въ краю. А причины такого настрою умôвъ и що сей настрôй умôвъ есть оправданый, — причинъ до сего есть множество.

Треба вамъ знати, М. П., що мы Русины ôтъ многихъ лѣтъ дуже старанно заходимося около просвѣты нашого народа, около устороненя его нужды и пôддвигненя его добробыту и працюемо въ тôмъ направленю пôсля всѣхъ нашихъ силъ. Для тои цѣли маемо кромѣ давнѣйшихъ институцій, два передъ недавными часами заснованй товариства им. Качковского и товариство „Просвѣта“. Оба тіи товариства стараются выдавати книжки и часописма религійно-морального и загально хосенного содержаня и въ той способôъ ширити просвѣту нашого народа; кромѣ того поставило собѣ товариство им. Качковского задачею закладати крамницѣ по селахъ и мѣсточкахъ и въ той способôъ ôтклоняти нарôдъ ôтъ втрати часу на ѣзду до мѣста, черезъ що нарôдъ приучуеся шанувати часъ и выкористувати его для працѣ.

Тй товариства маютъ филіи въ цѣлôмъ краю, заселенôмъ Русинами, и заснували численнй читальнѣ, где сельска и маломѣска людность черезъ читанье политичныхъ книжокъ и часописей заохочуеся до образованя, ощадности и працёвитости. Кромѣ того займаеся о. Наумовичь, знаный и высокоповажаный въ цѣлôмъ краю, котрого мôгъ бы намъ що до народнои просвѣты позавидувати кождый другій нарôдъ, — выдаваньемъ популярныхъ часописей морально-религійного и господарского содержаня и всѣ другй предприемства того рода, якихъ у насъ въ всхôднôй Галичинѣ не мало, тѣшатся его живою участею. Щобы здержати нашь людъ ôтъ пяньства, оснували мы въ цѣлôй всхôднôй Галичинѣ численнй товариства тверезости. Цѣла та дѣяльнôсть почала вже приносити своѣ овочѣ; селянинъ ставъ тверезымъ, ôнъ оминае коршмы и шинки, а въ вôльныхъ хвиляхъ учащае ôнъ до читальнѣ. Вправдѣ черезъ то зменшаются доходы зъ пропинаціи, але неустанно поступае нашь селянинъ на дорозѣ просвѣты и культуры. Отже жежь, М. П. сей станъ вытвореный нашими товариствами и нашими читальнями не припадае нашимъ противникамъ до вподобы. Божы черезъ поступъ просвѣты пôдносится щоразъ бôльше на превеликій гнѣвъ и смутокъ нашихъ національныхъ противникôвъ народна свѣдомôсть рускаго селяньства щоразъ бôльше и бôльше. Hinc irae! Зъ ôтси то йде, що всѣ рускй товариства для просвѣты и тверезости, всѣ рускй книжки и часописи, ихъ редакторы, накладцѣ и роздавателѣ, рускй читальнѣ и т. д. уважаются въ очахъ нашихъ противникôвъ яко россійска пропаганда.

Думаете М. П., що я васъ мистификую? Нѣ, зовсѣмъ нѣ. Коли минувшого року 8 лютого въ выборчихъ округахъ селяньскои куріи Станиславôвъ-Галичъ нашй рускй селяне выбрали на посла до сойму Русина а не польского кандидата, тогды то польска „Gazeta Narodowa“ въ выскоку своеи ярости зовсѣмъ отверто въ палкôй статіи N. 32 зъ 10 лютого м. р. приписала сей упадокъ польского кандидата нашôй успѣшнôй дѣятельности около добра нашого селяньства — и справедливо; а збравши всѣ числа, скôлько Русины оснували просвѣтныхъ товариствъ и читалень, скôлько тысячѣвъ поучаючихъ книжокъ рôкъ-рôчно розширюеся межи нарôдъ и т. д. — кличе ся газета дословно такъ: „Глядѣтъ, тутъ маете цифры, нагй цифры, що даютъ доказъ поступу агитаціи“. И се маѣ бути агитація! „Такъ то працюютъ они“ — треба розумѣти: Русины „и управляютъ грунтъ не для себе, але“ прошу згадати для кого — „для нѣмецкихъ централистôвъ и Россіянъ“. (*Веселôсть на лѣвици*).

Такъ само пôднесла та сама гегемоньска партія, котра все, що не есть польске, называе „московскимъ“, въ польскôмъ клюбѣ соймовôмъ минувшого року страшный крикъ о мнимôй россійскôй пропагандѣ въ краю межи народомъ черезъ ширенье нашихъ рускихъ книг

Іосифъ Годермарскій,

именованый епископъ мункацкій и пляны Петра Великого що до пôвнôчнои Угорщины.

Съ початкомъ XVIII столѣтя розпочалися въ Угорщинѣ на ново неспокоѣ, що почавши ôтъ р. 1618 не затихали. Цѣла Угорщина знôвъ заговорила теперь о бунтѣ противъ цѣсаря. Дня 16 червня 1703 прибувъ до угорскои землѣ молодый князь семигородскій Францъ Ракочій II, станувъ на чолѣ збунтованыхъ и пôднѣсъ хоруговь повстаня, що задумало ôторвати Угорщину ôтъ австрійского дому. Францъ Ракочій бувъ зъ роду тыхъ Ракочихъ, що при помочи Шведôвъ и Богдана Хмельницкого бажали украситися польскою короною, або прилучити до Семигороду значну часть Рѣчи посполитои польскои. На сего молодого князя звертали и въ Вѣдни увагу, боячись, щобъ ôнъ не ступивъ на дорогу своихъ предкôвъ, а въ кôнци его увязнено и держано въ неволи, думаючи, що черезъ то вже усторонится причина бунту. Однакъ Ракочому удалось дня 8 листопада 1702 утечи и то при помочи Єзуитôвъ. Въ его памятникахъ находимо дуже замѣтну згадку про участь, яку приняли Єзуиты въ его справѣ. На ихъ руки велася тайна переписка мѣжь княземъ а дворомъ версальскимъ, що дуже горячо намовлявъ его до повстаня противъ ненавистныхъ для короля французского Габсбургôвъ. Єзуиты довели до того на дворѣ вѣденьскôмъ, що Ракочого увязнено, а ôттакъ самй допомогли ему до утечи и улекшили своими грôшми схороненье въ Польщи. Они отже не зрывали нѣ зъ Ракочимъ нѣ съ цѣсаремъ, нѣ съ Францією, выжидаючи, котра сторона ôтнесе побѣду, щобы ôттакъ тую сторону якъ найбôльше выкористати. Въ наслѣдокъ зручнои агитаціи ôтдѣлы повстанцѣвъ збôльшувались кождого дня, многй значнй паны угорскй якъ прим. графъ Каролій покидали службу цѣсаря и переходили на сторону Ракочого, такъ, що при кôнци р. 1703 хвалився ôнъ Людвикови XIV, що вже вся Угорщина по Дунай стоитъ за его справу, а всѣ крѣпости въ его рукахъ. Слѣдующого року 1704 завязавъ ôнъ зношеня съ партією Лещиньского въ Польщѣ и съ могучимъ тогды королемъ шведскимъ Карломъ XII[1]). Такъ отже повстанье ставало що разъ сильнѣйше, а черезъ то небезпечнѣйше для цѣсаря, именно для того, що саме въ тôмъ часѣ цѣсарь провадивъ вôйну съ Францією о наслѣдство престола ишпаньского, и не мôгъ съ бôльшою силою выступити противъ повстанцѣвъ. Дальшій успѣхъ повстаня залежавъ ôтъ того, чи возьмутъ въ нѣмъ участь всѣ народы належачй до короны св. Стефана, именно народы славяньскй: Серbы, Кроаты, Русины, чи обмежится оно на самыхъ Угрôвъ. Пригляньмося отже яку участь взяли угорскй Русины въ тôмъ повстаню, именно сельскій нарôдъ и духовеньство, чи остали они вѣрными цѣсареви, чи перейшли на сторону Ракочого, що голосивъ въ своихъ универсалахъ, що хоче освободити всѣхъ зъ тяжкои неволѣ. Мѣжь духовеньствомъ рускимъ вызначався тогды Петроній Камѣньскій, василіянинъ, ôнъ хотячи придбати собѣ ласку цѣсаря обвинявъ епископа мункацкого, що той задумуе покинути унію и въ тôй цѣли маѣ зношеня съ россійскимъ царемъ. Коли однакожь въ Вѣдни не звертали на то уваги и не спѣшилися съ нагородою, тогды Петроній Камѣньскій самъ учинивъ то, що завидувавъ епископови; ставъ зноситися съ царемъ Петромъ Великимъ, щобы придбати собѣ его ласку, що и дѣйстно ему удалося. Коли почалося повстанье Ракочого, монахъ Петроній бувъ ôтпоручникомъ угорскои конфедераціи на царскôмъ дворѣ. Въ нагороду за то именувавъ его Ракочій епископомъ мункацкимъ, щобы приподобатись цареви. Камѣньскій старався потягнути за собою сельскій нарôдъ и духовеньство, и перевести его на сторону Ракочого противъ цѣсаря. Однакъ всѣ его намовы остались безъ послуху, Русины въ пôвнôчнôй Угорщинѣ не хотѣли взяти найменшои участи въ повстаню Ракочого[2]). Середъ такихъ розрухôвъ и загального бунту противъ цѣсарскихъ властей дуже тяжко приходилось епископови мункацкому правити своею епархією. Тогдѣшный епископъ мункацкій Іосифъ Камелисъ, правно именованый ôтъ цѣсаря, волѣвъ покинути свою резиденцію якъ зломати вѣрнôсть цѣсареви, хотяй его Ракочій дуже приязно запрошувавъ, щобы вертавъ до Мункача. Камелисъ схоронився до Пряшова и тамъ въ цѣлковитôй самотѣ, забутый ôтъ всѣхъ померъ въ липню 1704 р. Однакожь Русины не перестали на тôмъ, щобы зъ далека держатись ôтъ повстаня, усуватися ôтъ всякихъ зношень съ Ракочанами и вже черезъ то оказати всю свою вѣрнôсть и преданнôсть для цѣсаря. Рускій нарôдъ не лише, що бувъ глухій на всякй намовы повстанцѣвъ, але такожь станувъ до отвертои борбы съ ними. Въ р. 1707 Іосифъ Годермарскій рускій священикъ збравъ въ шароскôмъ и спискôмъ комитатѣ ôтдѣлъ рускихъ охотникôвъ, що почали воювати и немалу шкоду завдавати повстанцямъ. Ôттакъ спôймали одного зъ найзнатнѣйшихъ прихильникôвъ Ракочого, шляхтича спископ. Ивана Гергея и ôтослали его до Вѣдня. Дальше заняли замокъ Пальочу, а слѣдующого р. 1708 напали замокъ Ракочого Зборо и взывали осаду сильно укрѣпленого замку Маковица до здань.

Такй почины Годермарского були вельми користнй для справы цѣсаря, бо здержували многихъ въ вѣрности для него а дуже затрежили всѣхъ приверженцѣвъ Ракочого. Начальникъ комитату сароского, покликавъ всю шляхту комитату противъ збунтованыхъ Русинôвъ, и ему удалось выперти ихъ зъ замку Пальочи. Позаякъ еей ôтдѣлъ не мавъ ніякои пôдмоги ôтъ цѣсаря и не мôгъ получитися съ цѣсарскимъ войскомъ, мусѣвъ въ осени р. 1708 розвязатися[3]). Годермарскій еще въ р. 1707 поѣхавъ бувъ до Вѣдня, щобы привести инструкцію ôтъ цѣсаря. Цѣсарь Іосифъ I принявъ его дуже ласкаво за его велику вѣрнôсть и привязанье для справы цѣсарского дому, за примѣръ котрому послѣдувавъ цѣлый рускій нарôдъ въ Угорщинѣ. Ôттакъ рѣшеньемъ рады военнои зъ дня 23 вересня 1707 вручено ему цѣсарску грамоту, въ котрôй выхвалюся вѣрнôсть и преданнôсть славного народу рускаго для цѣсаря. Ся грамота починаеся тыми словами: „Sacrae caesareae Regiaeque Maiestatis nomine Domino Ioanni Hodermarski hisce benigne significandum, egregia studia et insignem zelum, quae is per se tum per inclytum Ru-

[1]) Archiv für Oester. Geschichte B. 42 ст. 274 Krones zur Geschichte Ungarns im Zeitalter Franz Rak. II.

[2]) Bidermann. Russische Umtriebe in Ungarn ст. 5.

[3]) Bidermann. Geschichte d. Oesterreichischen Gesammtstaatsidee. ст. 155—156. (Luczkaj Historia Carpatho-Ruthenorum рукопись у Bider.).

жокъ и часописей и жадала навѣть ôтъ галицкого намѣстника, щобы безпощадно выступивъ противъ того. Ба, що бôльше! Тамъ еще горячо розправляно надъ тымъ, що булобы дуже потрѣбнымъ, знести округъ высшого суду кракôвского и злучити его съ львôвскимъ, щобы въ той спосôбъ можна всѣхъ судіѣвъ-Русинôвъ, котрыхъ вже за много для очей гегемоньскои партіи при всхôдно-галицкихъ судахъ, перенести на польскій захôдъ Галичины и въ той спосôбъ очистити край ôтъ тыхъ россійскихъ пропагаторôвъ! Треба було ажь енергичного выступленя намѣстника, щобы успокоити розгорячены головы, черезъ що, розумѣвся, намѣстникъ стягнувъ на себе гнѣвъ и злôсть тыхъ крикунôвъ.

Такъ вы бачите М. П., що всюда лише рускі книжки и часописи, рускі товариства суть причиною завзятои злобы тои польскои партіи гегемонôвъ, що она всюда видитъ россійскі агитаціи, хотяй всѣ тѣ рускі литературны творы були перегляненi органами, покликаными до надзору прасы, и ними безъ перешкоды перепущенi.

Та сама клика, що веде противъ насъ вôйну вынищеня, наводитъ наконець на нашъ каркъ еще Єзуитôвъ, въ найновѣйшихъ часахъ такъ званыхъ Змартвыхвстанцѣвъ, котрі, не будучи самі Русинами, появились минувшого року посередъ насъ, щобы закладати интернаты и то выключно для рускои молодѣжи. Тіи непрошенi гостѣ не страхаются въ своихъ надрукованыхъ проклямаціяхъ голосити urbi et orbi, що приходятъ до насъ выховувати руску молодѣжь, поучати Русинôвъ въ вѣрности для цѣсарского трону и въ преданности для папского престолу! Ось видите М. П., які клеветы и ощирства тутъ метаются въ лице руского народу, щобы тôлько мати пôдставу для переведеня звѣстныхъ своихъ цѣлей. Сумно, що той новоздвигненый интернатъ (Змартвыхвстанцѣвъ) найшовъ пôдмогу, сумно, що галицкій соймъ на засѣданю зъ 21 жовтня м. р. мимо опозиціи нашихъ рускихъ послôвъ соймовыхъ — правда, хочу бути справедливымъ, не всѣма польскими голосами, але бôльшостею тыхъ голосôвъ — ухваливъ запомогу 10.000 зр. для сего интернату зъ краєвыхъ фондôвъ (*Иос. Бернфайндъ: Браво!*) мимо того, що нашi финансы выказуютъ недобôръ а въ краю панує нужда.

Такъ то удомашнила польска журналистика и єи прихильники понятье россійскои пропаганды. И середъ такого то стану появляється въ грудню мин. року сей случай съ Гнилицкою громадою. Сей поступокъ Гниличокъ єсть самъ про себе маловажный, зовсѣмъ законно дозволеный и законно переведеный, не має нѣчого спôльного съ политикою и бувъ тôлько черезъ то выкликаный, що не увзгляднено довголѣтныхъ бажань и здавна заявлюваныхъ потребъ громадянъ сего села. Гр. кат. громада Гниличи числитъ 899 душь и має свою власну церкву, она хоче мати свого самостôйного пароха и старається о то вже ôтъ чотырохъ лѣтъ, понеже она ôтдалена ôтъ матерного приходу, до котрого доси яко филія належитъ, майже о $^3/_4$ милѣ и для того єи дуже тяжко такъ далеко удаватись въ всѣхъ церковныхъ потребахъ. Она хоче отже статися самостôйнымъ приходомъ а при тôмъ мати такожь певну матеріяльну користь, именно хоче такимъ чиномъ позбутися конкуренційныхъ тягарôвъ на церковнi и приходскі будынки матерного приходу, котрі она доси яко филіяльна громада платити єсть обовязана. А понеже, якъ я се вже згадавъ, она не могла дôждатися осущеня тыхъ своихъ довголѣтныхъ жадань, то пôшла за радою свого православного дѣдича и внесла до Збараского староства и до Митрополитальнои консисторіи во Львовѣ заявленье, що она для осягненя сеи цѣли переходитъ на лоно греко-католицкои (голосы: *орієнтальнои*) чи радше греко-орієнтальнои церкви. Видите, якій я добрый католикъ, коли менѣ такъ легко перемовитись. (*Веселôсть.*)

Се єсть цѣлый фактъ, ствердженый урядовыми доходженями 10, 11 и 12 сѣчня с. р. на мѣсци черезъ духовну, гр. кат. митр. кôнсисторiю во Львовѣ тамже выделеговану комисію, а оголошеный однымъ членомъ тои комисіи, бувшимъ посломъ до рады державнои, а теперь соймовымъ посломъ о. Стефаномъ Качалою въ часописи „Дѣло“ зъ 21 сѣчня с. р. Тôй духовнôй комисіи вправдѣ удалося ôтклонити громаду Гнилички ôтъ єи замѣру, перейти на православіе, але лише о стôлько, що громада заявила, що лише пôдъ тымъ условіємъ останеся при гр. кат. церквѣ, єсли буде ôтлучена ôтъ матерного приходу и увôльнена ôтъ конкуренційныхъ данинъ для матерного приходу и єсли до переведеня сего ôтдѣленя буде имъ наданый сотрудникъ приходскій.

Я пытаюся теперь васъ М. П., где лежитъ злочиньство въ тôмъ замѣренôмъ переходѣ громады на православіе? Где тутъ єсть сущнôсть чину здрады стану зъ §. 58 бук. с), о яку обвиняєся бѣдныхъ селянъ сеи громады? Чижь нема досыть Русинôвъ и иншихъ народôвъ въ Австріи, що належатъ до православнои церкви? А предсѣ еще нѣкто не осмѣлився зъ того, що Русины на Буковинѣ належатъ до православнои церкви, выводити противъ нихъ головне злочиньство — злочиньство здрады стану. (*Конецъ буде.*)

ДОПИСИ.

Зъ Черхавы.*)

(*Наша читальня и єи розвязанье.*) Ледво зôйшло для насъ сонце — наша люба читальня — и почало тьму проганяти та серце до доброго огрѣвати, ажь ось и надôйшла хмара темна — холодна, та вдарила ненадѣйно громомъ-блыскавкою, тай розрушила всю надѣю на лучшу хвилю.

Трудно увѣрити, якъ хорошо розвивалась наша читальня. Члены липли до неи якъ мухи до меду. Читальня сталася мѣсцемъ науки и розрывки. Въ недѣлѣ и свята люде зъ вечернѣ повертали до читальнѣ, тутъ читали, оповѣдали собѣ всѣлякі пригоды, жартували прилично, спѣвали церковный спѣвъ якъ и свѣтскі пѣснѣ. А навѣть и въ будні днѣ заходили где-некотрі сюды, та читали газетки лежачі на столѣ, бо що вечера сторожѣ громадскі мали отворити, засвѣтити и запалити въ читальни. Дуже подобався сей порядокъ нашимъ селянамъ! А тымъ бôльше, що заходомъ выдѣлу ôтъ завязаня читальнѣ, с. є. ôтъ другого липця м. р. устроєно два декляматорскі вечерѣ, два ôтчиты и два аматорскі представленя, комедіи „Пяниця“ — В. Ковальского на св. Арх. Михаила и „Знѣмченый Юрко“ — о. Наумовича въ *недѣлю мясопустну*.

Аматоры-селяне, члены читальнѣ, грали свои ролѣ такъ хорошо и съ такою свѣдомостею своєи ролѣ, що не завстыдалибысь въ мѣстѣ отсе повторити. Впрочѣмъ навѣть гостѣ въ интелигенціи, такъ Поляки якъ и Русины въ окрестности, що були на тыхъ представленяхъ, высказувались съ всякою признательностею о талантахъ нашихъ селянъ.

Черхава сталась взôрцемъ въ околици, взôрцемъ просвѣты и отверезеня. Жидъ-арендарь вився якъ посоленый въ злости, кидавсь съ діявольскою мстивостею на читальню и єи членôвъ, алежь бо й недармо, бо въ найôбльшi празники, коли бувало у него музыка, пятика и т. п., теперь у него пусто, а въ читальнѣ ажь тѣсно!

Наразъ въ тôй хвили найлучшои надѣѣ на добрі плоды щиро працюючихъ и дбаючихъ о загальне — вспôльне добро народу, приноситъ возный зъ Староства письмо (котре Вамъ тутъ залучаю*), котрымъ староство въ наслѣдство рѣшеня ц. к. Президіи Намѣстництва зъ дня 16 лют. 1882 Ч. 1620/пр. розвязуе товариство читальню въ Черхавѣ и повстримуе безпроволочно ôтъ всякого дальшого дѣланя.

терiялôвъ поговоримо о розвязаню сеи читальнѣ въ найблизшихъ числахъ. *Пр. Ред.*

*) L. 2685.

Do Wielebnego ks. Mikołaja Boberskiego gr. kat. proboszcza jako Prezesa stowarzyszenia czytelni w Czerchawie.

Wysokie c. k. Prezydjum Namiestnictwa zarządziło reskryptem z 16 lutego 1882. L. 1620/pr. jak następuje: Celem czytelni w Czerchawie powiatu Samborskiego jest według §. 1. statutu tego stowarzyszenia szerzenie zamiłowania do czytania pożytecznych pism, a przez to szerzenie oświaty wstrzemięźliwości i w ogóle moralności między włościanami Czerchawy i okolicy.

Якiжь причины до сего?

Ото двѣ книжочки „Зимовi вечеры“, выданi въ роцѣ 1880 товариства им. Качковского, где говорится о покривдженяхъ дѣланыхъ Поляками взглядомъ рускаго языка, и „Не ôтпустъ но розпустъ“ Мих. Бѣлоуса — легенда выдана въ роцѣ 1876, въ котрôй ôтклонюся народъ ôтъ ôтпустôвъ.

Тѣ книжочки сконфискувавъ намъ инспекторъ школьный кс. Кулѣшъ; а сконфискувавъ ихъ, якъ ôнъ самъ казавъ, для того, що знаходились въ шафѣ школьнôй. А знаходились они въ шафѣ школьнôй въ сѣнѣхъ стоячôй длятого, бо на початку не мала читальня еще своєи власнои шафы, тожь, понеже учитель бувъ заразомъ библіотекаремъ и пріймивъ въ комôрство пôдъ свôй ключикъ книжки нашi.

W spisie książek tej czytelni znachodzą się jednak między innemi broszury: „Zymowyi weczery“ wydane w roku 1880 przez Towarzystwo im. Michała Kaczkowskiego, tudzież „Ne odpust no rospust“ legenda wydana w roku 1876 w Kołomyi nakładem Michała Biłousa.

W broszurze „Zymowyi weczery“ a mianowicie w artykule pod napisem „O ruskim jazyci“ znajduje się na str. 25 ustęp, w którym autor zarzuca Polakom, iż przyzwyczajeni do panowania nad Rusinami chcieli by ich zupełnie wynarodowić i że Rusini ucisku tego, jakiego doznawali i teraz jeszcze doznają ze strony Polaków, nigdy im nie zapomną.....

W drugiej broszurze „Ne odpust, no rozpust“ odwodzi autor Rusinów od uczęszczania na odpusty odbywające się w kościołach rz. kat. wyszydzając biorących w nich udział, wydrwiając łać. księży (str. 19) i przyganiając duchownym gr. kat. w odpustach tych udział biorącym.

Obie te broszury nie tylko że nie są pożyteczne dla ludu wiejskiego, lecz są dlań szkodliwe, pierwsza broszura bowiem ma na celu obudzenie u Rusinów nienawiści ku narodowości polskiej, druga zaś ośmieszenie i potępienie obrządów kościoła rzym. katolickiego.

Utrzymywanie pomienionych broszur w czytelni czerchawskiej jest tem szkodliwsze, iż należą do niej uczniowie szkoły miejscowej, jak Jan Turecki uczeń 3 klasy a broszury te dla młodzieży szkolnej przez c. k. krajową Radę szkolną uznane zostały jako niewłaściwe i szkodliwe.

Ponieważ więc rzeczona czytelnia według powyżej przedstawionego stanu rzeczy nieodpowiada swojemu celowi, którym jest szerzenie zamiłowania do czytania pism pożytecznych, przeto rozwiązuję stowarzyszenie to niniejszem na podstawie §. 24 ustawy z dnia 15 listopada 1867. Dz. p. p. Nr. 134.

O tem zawiadamiam Wgo Prezesa Towarzystwa Czytelni z nadmienieniem, że przeciw zarządzeniu niniejszemu przysłuża Towarzystwu czytelni w Czerchawie prawo rekursu do wys. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych w przeciągu dni 60 od zawiadomienia go o tém zarządzeniu.

Równocześnie powstrzymuję bezzwłocznie na mocy §. 25 ustęp 2. ustawy o stowarzyszeniach z dnia 15 listopada 1867. D. p. p. Nr. 134 wszelką dalszą czynność stowarzyszenia czytelni w Czerchawie.

W Samborze dnia 20 lutego 1882.

C. k. Radca Namiestnictwa i Starosta.

Hordyński.

---

thenorum populum eximie praestitit ac exhibuit.“

За тѣ вѣрнi услуги, що въ пôвнôчнôй Угорщинѣ, где повстанье и зрада противъ цѣсаря найбôльше розширилась, удержавъ Годермарскій своимъ посвященьемъ многихъ въ послуху для законнои власти, бажае цѣсарь Іосифъ I нагородити и оказати єму таку ласку, яку оказуе для цѣлого руского народу: Illumque (Годермарского) ea praecipue protectione amplecti velle, qua et dictae inclytae Ruthenorum genti impertita“. Пôвножь заявляе цѣсарь, що завсѣгды буде мати на сердцю добро руского народа и буде старатися, щобы его правъ не оскорблено: „Quam eiusdem gentis incolumitatem ac securitatem sibi cordi habeat, pro cuiusque promptitudine et servitiorum merito“ [4]). — Крôмъ того именувавъ цѣсарь Іосифа Годермарского епископомъ мункацкимъ, наслѣдникомъ Камелиса, и предложивъ папѣ, щобы потвердивъ се именованье.

Однакожь такій человѣкъ, що важився выступити противъ Ракочого, протегованого въ Римѣ, не мôгъ надѣятися, щобы его выбôръ потвердила столиця апостольска. Папа узнавъ Годермарского за недостойного (irregularis) такои почести, позаякъ бувъ начальникомъ охотничого ôтдѣлу руского, и не хотѣвъ учинити того, що бажавъ цѣсарь с. є. признати Годермарского епископомъ мункачѣвскимъ.

Цѣсарь старався привести папу до иншого рѣшеня взглядомъ Годермарского, представлявъ его заслуги для державы, его образованье и ôтповѣднѣ здôбности для такого достоиньства, довѣріе и любовь, съ якою до него ôтносится рускій народъ: „apud dictam nationem acceptum, tum a doctrina et caeteris animi dotibus praecipue vero debita erga Maiestatem Nostram fidelitatem nobis commendatum.“ Въ справѣ Годермарского писала листъ того самого содержаня такожь цѣсарева Елеонора, мати Іосифа I, а ôттакъ цѣсарь Каролъ VI наслѣдникъ Іосифа I. писавъ ажь два разы, однакожь на дармо. Годермарскій не мôгъ обняти наданого єму епископства, позаякъ зъ препорученя папского, Телекессій епископъ ерлявскій, ревный подвижникъ справы Ракочія именувавъ Георгія Бѣзанца епископомъ мункачѣвскимъ, не вважаючи, що цѣсарь тому супротивлявся рѣшучо. Зъ того часу Годермарскій проживавъ въ великôй нуждѣ и мусѣвъ укрываться передъ своими ворогами. Въ грудню 1710 подавъ ôнъ прошенье до властей комитату шароского, перестрашеныхъ приходомъ цѣсарского войска, щобы зглянулися надъ его незавидною долею и вызначили єму яке удержанье, щобы подумали, яка недоля давитъ тыхъ, що остали вѣрнi свому панови и цѣсареви: „quanta egestate praemantur ii, qui multis annis ob fidelitatem suo naturali Domino ac legitimo regi debite servatam, in exteris nationibus victitare necessitati fuerint.“ Не могучи допроситися узнаня ôтъ папы зрѣкся Годермарскій на руки архіепископа остригомского своєи почести и задержавъ собѣ титулъ архимандрита чина св. Василія на горѣ Чернекъ, где пробувавъ ажь до смерти въ р. 1729. Противники политичнi, колишнi повстанцѣ противъ цѣсаря, переслѣдували его до кôнця жизни, и при кождôмъ случаю давали єму почути, яку провину заподѣявъ ôнъ, ставши по сторонѣ цѣсаря, розвиваючи хоругов съ написомъ: „Pro libertate, fide et caesare“.[5])

Видимо отже, що не всѣ народы въ Угорщинѣ брали участь въ повстаню, черезъ що оно не могло остоятись передъ цѣсарскими войсками и вже въ р. 1709 почало ослабати, хотяй Ракочій мавъ по своѣй сторонѣ могучого союзника. Бувъ се царь Петро Великій. Ôнъ бувъ загнѣваный на цѣсаря за то, що коли въ р. 1707 хотѣвъ съ нимъ заключити союзъ противъ Швеціи, цѣсарь не згодився на нѣякій союзъ, боячись сильного еще тогды Кароля XII, що стоявъ въ Саксоніи и мôгъ легко впасти до Чехъ съ своимъ войскомъ. Щобы за то ôтплатитися, царь почавъ зноситися и нѣбы помагати повстанцямъ угорскимъ а Ракочому оферувавъ польскій престолъ. Крôмъ того обѣцювавъ повстанцямъ, що постарається привести згоду межи ними а цѣсаремъ на такихъ условіяхъ, які поставитъ Ракочій и его прихильники а коли сего буде треба, то царь оружіємъ и войскомъ приневолитъ цѣсаря до користныхъ условій.

Въ сѣчню 1710 р. высылае царь до пôвнôчнои Угорщины досыть значне войско бôльше якъ чотыри тысячѣ. Оно обсадило всѣ значнѣйшi мѣста въ спискôй земли а генералы *россійскі починали собѣ якъ въ забранôмъ краю*.[6]) Що все то означало, чи царь дѣйстно хотѣвъ помагати Ракочому? Ôнъ хотѣвъ покористуватись повстаньемъ и въ мутнôй водѣ ловити рыбу, именно задумавъ прилучити до своєи державы пôвнôчну Угорщину. Тую гадку пôддавъ самъ Ракочій просячи, щобы царь принявъ въ опѣку Мункачь съ цѣлымъ округомъ.[7]) Ся гадка дуже подобалась цареви, здавалося, що дуже легко прійде перевести єи въ дѣло, наколибъ тôлько Русины въ Угорщинѣ схотѣли получитися съ Ракочимъ и съ царскимъ войскомъ. Таку саму гадку заявляли такожь царскі министры, що царь мôгбы хочь частину угорскои землѣ прилучити до своєи державы. Що рускій народъ буде помагати, о тôмъ нѣкто не сумнѣвався. Царь отже рѣшився осадити войскомъ важнѣйшi крѣпости въ комитатахъ замешканыхъ Русинами, якъ Мункачь, Унгварь, Кошицѣ. Однакожь Русины якъ перше такъ и теперь не хотѣли лучитися съ повстанцями, не хотѣли давати нѣякои помочи, а всяка пропаганда противъ цѣсаря не могла у нихъ найти послуху. Руске духовеньство доносило правительству о пôдбурюючихъ письмахъ, розкиненыхъ зъ стороны польскихъ границь, а рускій народъ, стережучи пильно границѣ, причинявся до того, що нѣякій намѣръ партіи революційнои не мôгъ удатися.[8]) Такъ отже царь бачучи, що не буде мати найважнѣйшои пôдпоры, на яку числивъ, ôтступивъ симъ разомъ ôтъ свого замыслу, и выцофавъ завчасу свои войска зъ Угорщины. Въ рôкъ пôсля сего мусѣвъ и Ракочій утѣкати зъ угорскои землѣ, щобы вже нѣколи до неи не вернути, а повстанье притихло зовсѣмъ. Ракочій пробувавъ въ Франціи, а опôсля въ Туреччинѣ ажь до своєи смерти.

Коли въ року 1718 цѣсарь провадивъ вôйну съ Туреччиною, Ракочій зновъ заходився, щобъ пôдняти повстанье въ Угорщинѣ, однакожь се не удалося, позаякъ цѣсарь закôнчивъ тую вôйну побѣдоносно Пассаровицкимъ миромъ, а Турція мусѣла Ракочого и всю емиграцію интернувати въ однôмъ мѣсци. И тутъ не залишивъ ôнъ своихъ политичныхъ плянôвъ. Старався привести союзъ мѣжь царемъ, султаномъ и королемъ французскимъ противъ Австріи. Цареви представлявъ, якъ ôнъ легко може прилучити до Россіи Угорщину, где всѣ мешканцѣ станутъ по его сторонѣ. Слѣдуе тôлько выслати тамъ 10,000 войска, щобы приневолити цѣсаря до такого мира, якого царь забажае.[9]) Царь не думавъ зачинати вôйны, за то ôнъ хотѣвъ ôтчужити цѣсареви прихиль-

---

[4]) L. S. Ex consilio bellico Viennae 23 septembris 1707. Joannes Tiel. Brevis notitia fundationis Theodori Coriathowic authore Joannicio Basilovits. Pars II. 121—123.

[5]) Basilovits. Brevis notitia. P. II. ст. 156.

[6]) Historia Josephi Caesaris conscripta a Wagner. 391—392.

[7]) Pray. Epistolae procerum regni Hungariae. T. III. 589.

[8]) Bidermann. Russische Umtriebe in Ungarn. ст. 5.

[9]) Fontes rerum austriacarum B. 17. Fiedler Aktenstücke zur Gesch. Fr. Rak. II, II Abt. 501—502. 516.

Довѣдавшись кс. Кулѣшь ôтъ дѣтей, що въ читальнѣ читаютъ газеты: Батькôвщину, Руску Раду, Науку, Новость, Дѣло и т. д., забувши, що въ школѣ знаходится, озвався тыми словами: „Psia krew! co tu się nie dzieje! Czekaj!“ Не зашкодитъ тутъ мимоходомъ замѣтити, що той кс. Кулѣшь минувшого року заказавъ самымъ рускимъ дѣтямъ три разы креститись.

Сподѣвались мы комисіи, переслухувань та доходжень, алежь того всего не було, лише самъ кс. Кулѣшь сказавъ, що читальня буде розвязана, и такъ сталося!

Недосыть того, алежь еще й жидъ шинкарь до сего причинився и прискарживъ также читальню, якъ зачуваємо, за то, що гдекотрѝ члены тоижь посмѣли зложитися и купити собѣ разъ пива въ мѣстѣ, а другій разъ гербаты, та тукъ въ читальнѣ варити и пити. Задля сего мнимого переступку пропинаційного дôстало вже 16 членôвъ читальнѣ завôзанье ставитися дня 6 марта въ ц. к. Староствѣ. Отъ вамъ и цѣлый фактъ!

Дужебы порадно було, щобы котра газета подала докладну информацію для читалень и загально для товариствъ, та щобы оголосила, котрѝ книжочкн не можна въ читальняхъ читати, божь мы думали, що коли прокураторія позволила яку книжку друкувати, то намъ вôльно ею читати, а тымъ часомъ ошукались-мося! И чогожь теперь триматися? якъ можь бути певнымъ и безпечнымъ? Просимо, дайте раду, если вже не намъ, та хоть другимъ.

Зъ долиньскихъ гôръ.

(*Нема зимы. — Тартакъ на Брязѣ и тартакъ новый въ Мизуни. — Дикій звѣрь*).

Мясницѣ вже минули. Скрипки и цимбалы висятъ вже въ коморѣ, а люде ôтоспали безсонни ночи, що провели на весѣляхъ, пропояхъ, гостинахъ и ôтгôстинахъ. Протверезившись дивлятся на свѣтъ божій, смотрятъ, чи не видати снѣгу. Бо у насъ, звычайно, якъ въ горахъ: безъ санницѣ не вывезешь нѣ сѣна зъ сѣножати, нѣ зъ лѣса дровъ на топливо и на будôвлю. Тутъ вже худобѣ не стає того сѣна, що було близше хатъ та далося звести, а до тои пашѣ, що стоитъ въ копицяхъ въ поли, анѣ суди-Боже дôбратися, та постоитъ собѣ красненько Богъ знає доки. Бувало въ сю пору розвозитибы гнôй по поли, бо якъ то приказуютъ старѝ, що по Рôздвѣ, якъ мине „недѣль три разы по пять, — буде благодать“, а якъ вже „три разы по сѣмь, — буде по всѣмъ“, значитъ весна вже недалеко, а зимы, якъ не було, такъ и нема. Она лишь гдесь забавилась, и певно еще прійде, лишь не въ свôй часъ, та припôзнитъ намъ весняни роботы хоть на три недѣлѣ.

Люде щось таке и предвидятъ, бо на ярмарку до Долины на Стрѣтенье лоскомъ гнали худобу, боячись, що до спôзненои весны не стане имъ пашѣ. А на тôмъ ярмарку мимоходомъ скажу, худоба не дуже такъ добре платилась, добре платилися лише конѣ.

Вп. Читателѣ може бути нѣчого не знаютъ и не чули о „Брязѣ“. Чотыри миль ôтъ Долины а двѣ ôтъ Велдѣжа при гостинцѣ, що веде зъ Долины до угорскои границѣ, въ роскôшнôй котлинѣ окруженôй вѣнцемъ лѣсистыхъ гôръ — находится тартакъ, власнôсть барона Поппера, властителя Велдѣского ключа. Сотки робôтникôвъ, по бôльшôй части угорскихъ Русинôвъ и Словакôвъ, въ широкихъ штанахъ и грубыхъ а темныхъ якъ нôчь сорочкахъ, занятѝ на тартаку — однымъ словомъ, фабрика на великѝ розмѣры. Отсе то мѣсце съ тартакомъ и гостинницею та съ всѣми хатами и бараками для робôтникôвъ называютъ по нашому „Бряза“, а Нѣмцѣ кажутъ „Людвикôвка“. Немало и нашихъ Бойкôвъ находитъ собѣ тамъ зарôбокъ. Познакомивши Васъ коротко съ тартакомъ на Бразѣ, скажу Вамъ теперь, що цѣла та фабрика съ весною переносится съ цѣлымъ своимъ статкомъ на Выгоду коло Мизуня, милю ôтдаленои ôтъ Долины. Тамъ на Выгодѣ на рѣцѣ Свичѣ построитъ баронъ Попперъ тартакъ на еще бôльшѝ розмѣры на 4 гатры. Рѣкою Мизункою, где будутъ побудованѝ 3 клявзы, будутъ провадити „ботюки“ до Мизуня, до того именно мѣсця, где передъ тымъ стояла желѣзна гута, а ôттакъ кôнно-желѣзною дорогою (Rollbahn) на тартакъ на Выгодѣ. Говорятъ, що есть въ плянѣ строити вѣтву желѣзнои дороги зъ Выгоды до стаціи желѣзнои дороги Альбрехта въ Долинѣ для выгôднѣйшото перевозу матеріялу.

Про дикого звѣра вже не чути. Досыть ôнъ лиха наробивъ намъ минувшои осени. Нѣкто не памятає, щобы коли медвѣдь такъ безпечно ходивъ собѣ по селѣ, якъ въ сѣмъ роцѣ. У одного газды пересадився черезъ прясло, пôвтора сажня высоке, и убивъ девять баранôвъ. У другого зновъ трема наворотами приходивъ за улюблеными баранами. Подыбуєся гдекуда въ нашихъ лѣсахъ рѣдкій звѣрь рысь; люде приказуютъ, що якъ вовчиця породитъ десять вовчатъ въ тôмъ роцѣ, коли мясницѣ маютъ 10 недѣль, то десяте вовча непремѣнно рысь. — Въ осени Вы указували въ Вашôй газетѣ компетентнымъ сферамъ на шкоды, якѝ наноситъ народови дикій звѣръ, и не безъ успѣха, бо, якъ чути, управителѣ лѣсôвъ получили вже ôтъ ц. к. дирекціи приказъ губити шкôдныхъ звѣрѣвъ.

Харкôвъ *10 (22) лютого.*

(△) (*Замкненье университету въ Харковѣ.*) Отсе вже третій тыждень, якъ зачинено нашъ университетъ, а коли ôтчинятъ, про се на певно не знати. Вы, мабуть, думаєте, що лучилась яка небудь страшна пригода, якій заколотъ або якій небудь бунтъ. Нѣ, сего всего не було, а ось послухайте, защо зачинено нашъ университетъ. Єсть у насъ въ Харковѣ литераторъ въ родѣ був. проф. Цитовича, коли чули,—на имя Говоруха. (Проф. Цитовичь здобувъ собѣ за границею славу крайно темноконсервативного публициста, неприхильного поступови наукъ и загальнои просвѣты. Два лѣтъ тому назадъ почавъ ôнъ бувъ выдавати въ Петербурзѣ газету „Берегъ“, котра однакожь задля своеи ретроградности и дивоглядности не найшла нѣ найменшои симпатіи у россійскои читаючои публики и по пôвроку мусѣла перестати выходити. *Прим. Ред.*) На однôмъ балю скôлька студентôвъ пôдôйшло до него и назвали его „падлецомъ“ за его минувшу и теперѣшну дѣяльнôсть. Сей поступокъ на балю бувъ зовсѣмъ недобрый и непохвальный. Черезъ кôлька день студенты зôбрали „схôдъ“, щобъ судити своихъ товаришѣвъ за такій учинокъ. Разомъ просили студенты ректора, щобъ университетскій судъ ихъ не судивъ, бо они самѝ будутъ ихъ судити. Хочь не схотѣли слухати студентôвъ, они самѝ судили тыхъ своихъ товаришѣвъ, що допустились такого учинку на балю. Коли судъ скôнчився, депутаты ôтъ студентôвъ ôтнесли до професорского суду свое рѣшенье и просили, щобъ другого суду не було. Професоры, — правда не всѣ, — почали докоряти тымъ депутатамъ и порѣшили выгнати зъ университету трехъ студентôвъ: одного за те, що учинивъ шкандалъ на балю, а двохъ за те, що були депутатами ôтъ студентôвъ. На другій день въ университетѣ зôбрався „схôдъ“ студентôвъ и порѣшили протестувати противъ такого засуду професорôвъ. Черезъ те зачинивъ ректоръ университетъ и вже два тыждня нема лекцій. При университетѣ була такожь студентска читальня, въ котрôй було богато книжокъ и часописей. Начальство университету звелѣло студентамъ забрати книжки и студенты розпрощалися такожь и съ своею читальнею. Якôбы тамъ и було, а треба бажати, щобъ ся немила справа полагодилась въ користь науки и университету, бо довге замкненье университету не може бути хосенне.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Въ палатѣ послôвъ рады державнои все еще ведесь дебата надъ буджетомъ державнымъ на р. 1882. Лѣвиця консеквентно голосує противъ буджетови въ всѣхъ єго частяхъ. На 148-ômъ засѣданю палаты послôвъ дня 25 с. м. прійшовъ на порядокъ дневный фондъ диспозиційный въ квотѣ 50.000 зр. Противъ той позиціи промовляли послы: Люсткандль и Руссъ — за пп. Габлеръ и Гавзнеръ. Аргументація бесѣдникôвъ була звычайна, ôтповѣдна становищу партійному. Послы сполученои лѣвиці выводивали жалѣ и плачѣ на утискъ нѣмецкои народности въ Австріи, на протегованье гдеякихъ Славянъ, — не всѣхъ, бо якъ пôднѣсъ пос. Руссъ, „три милiоны Русинôвъ: ихъ народный розвôй и ихъ языкъ ôтданѝ безъусловно пôдъ пановань Полякôвъ.“ Пос. Гавзнеръ выступивъ за фондомъ диспозиційнымъ съ обширною бесѣдою, въ котрôй ôтповѣдаючи на бесѣду п. Кулачковского зъ д. 23 с. м., богато наговоривъ аргументôвъ переплягіованыхъ зъ надто вже звѣстныхъ шкандальныхъ статей галицко-польскихъ газетъ. Розумѣесь, що бôльшôсть зъ правиці приняла фондъ диспозиційный. Въ загалѣ правиця бôльшостею звычайно 10 голосôвъ прійнмає буджетъ, позицію за позиціею, такъ що на засѣданю д. 25 с. м. зъ предложеныхъ позицій въ квотѣ надъ милiонъ зр. — обкроила 5 зр. „dla zaokrąglenia“, якъ каже „Gaz. lwow.“

Побôчь буджету суть на порядку дневнôмъ такожь иншѝ справы. Одною зъ важнѣйшихъ справъ було предложенье правительственне о провизоричнôмъ пôдвысшеню ввозового цла ôтъ гдеякихъ продуктôвъ. Правительство має сего року предложити радѣ державнôй проєктъ ревизіи цлового закона. Щобы однакожь до того часу, закимъ нова тарифа буде ухвалена, купцѣ не заосмотрились въ значнѝ запасы тыхъ продуктôвъ, на котрѝ цло має бути пôдвысшене, внесло правительство провизоричну тарифу цлову, котра має обовязувати три мѣсяцѣ, почавши ôтъ 1 марта с. р. Въ предложеню правительственнôмъ головно ишло о пôдвысшенье цла ôтъ кавы и около того предмету оберталась вся досыть оживлена дискусія. Въ 1878 р. пôдвысшено вже цло ôтъ кавы зъ 16 на 24 зр. а теперѣшна провизорична тарифа пôдвысшуе зъ 24 зр. на 40 зр. ôтъ метричного сотнара. Послы зъ сполученои лѣвицѣ, якъ Пленеръ, Барайтеръ, Найвиртъ выступали противъ пôдвысшеню цла ôтъ кавы доказуючи, що цло ôтъ кавы наляже важкимъ тягаремъ на убожшѝ верствы народу особливо въ нѣмецкихъ провинціяхъ, бо цѣна кавы пôднесесь на кильограмѣ о 20 кр. а въ дрôбнôй торговли и о 30 кр. Дальше доказували послы лѣвицѣ тую несправедливôсть, що зъ цла ôтъ кавы припадати має скарбови $31\frac{1}{2}\%$, а тымчасомъ краѣ угорскѝ не спотребовуютъ кавы $31\frac{1}{2}\%$, але о одну трету часть менше; коли отже зъ доходу 5 милiонôвъ Угорщина дôстане $1\frac{1}{2}$ милiона зр., то дôстане о пôвъ милiона бôльше, анѣжь ѣй по справедливости належалосьбы. Дебата надъ тымъ предметомъ, якъ и въ загалѣ дебата надъ всякою справою въ австрійскôмъ парляментѣ, не обôйшлась безъ звычайныхъ екскурзій на поле политичне. При голосованю предложенье було приняте бôльшостею правицѣ, але треба замѣтити, що п. Линбахеръ еще съ двома товаришами фракціи центра голосувавъ за переходомъ до порядку дневного. Зъ рускихъ послôвъ бувъ присутный тôлько п. Кулачковскій и голосувавъ съ лѣвицею за переходомъ до порядку дневного.

Комисія парляментарна радила д. 26 с. м. надъ програмою дальшихъ праць рады державнои. Загально объявилось бажанье, щобы теперѣшна сесія була якъ найскорше замкнена. Польскѝ послы бажаютъ, щобы въ маю бувъ скликаный соймъ галицкій. Сконстатовано, що сеи сесіи правительство не предложитъ радѣ державнôй буджету на р. 1883, якъ се була надѣя.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Дня 21 л. лютого розпочались вже концентричнѝ операціи противъ повстанцѣвъ въ Герцеговинѣ и выпали для войскъ щасливо. Ôтдѣли повстанцѣвъ згромадженѝ въ пôвнôчнôй Герцеговинѣ зôстали розбитѝ. Мимо непогоды и незвычайныхъ трудностей терену пôднято операціи рôвночасно зъ чотырохъ сторôнъ и переведено ихъ докладно пôсля пляну. Ось урядовѝ рапорты о тыхъ операціяхъ. 1) Полковникъ Арловъ вдерся ôтъ пôвночи до долины Железницкои и зъ Трновы дôйшовъ ажь до Калиноваца. 2) Ген. Леддинъ вырушивъ ôтъ всходу зъ Фочи, черезъ Барье до Калиноваца. 3) Полковникъ Секуличь вырушивъ ôтъ стороны полуднево-всхôднои зъ Гацка, а 4) ген. Гаасъ ôтъ полудня зъ Мостару и Невесинье до долины рѣки Наренты межи Главатичевымъ а Улокомъ. Найсильнѣйшій опôръ у повстанцѣвъ стрѣтили колюмны полк. Арлова и ген. Леддина; войска побили повстанцѣвъ на всѣхъ пунктахъ и присилувало ихъ утѣкати въ недоступнѝ лѣсы та горы. Въ 48 годинъ по розпочатôй операціи генералъ Леддинъ мôгъ вже донести, що цѣла долина надъ высшою Нарентою, котра була доси пôдставою операційною повстанцѣвъ въ пôвнôчнôй Герцеговинѣ, очищена вже зъ повстанцѣвъ и получено поодинокихъ колюмнъ нѣчо не стоитъ на завадѣ. Въ Кривошіи були послѣдными днями двѣ битвы: пôдъ Велесело и на гостинци ведучôмъ до Ораговаца; въ обохъ битвахъ повстанцѣ побитѣ.

Урядовѝ справозданя зъ поля битвы. Команда 18 дивизіи пѣхоты доноситъ дня 25 с. м. Колюмна Гааса повертаючи д. 23 с. м. зъ Главатичева, сточила на полонинѣ Крстаца битву съ повстанцями, котрыхъ було до 1000 людей. Битва тревала ôтъ год. 10 рано до 7 вечеромъ. Повстанцѣ стратили много раненыхъ и убитыхъ, а кромѣ того два повстанцѣ дôстались въ неволю. Полкъ 71 мавъ 2 убитыхъ 4 тяжко и 2 легко раненыхъ. Генеральна команда въ Сераєвѣ доноситъ д. 25 с. м. Колюмна полк. Арлова получилась съ колюмною генерала Леддина. Войска обсадили Криблену-ганъ и Вратошапье. Генералъ Обадичь доноситъ зъ Фочи. Дня 23 с. м. сточило войско зъ 77 (самбôрского) полку битву съ повстанцями пôдъ Бунови. Тяжко раненый одинъ лейтнантъ легко раненыхъ кôлька воякôвъ. Дня 24 с. м. войско спатрулювало долину Дрины и долину Драгоцина. Сконстатовано, що дня 23-го Ковачевичь съ своимъ ôтдѣломъ розпочавъ битву пôдъ Бунови, але почувши гарматнѝ стрѣлы зъ пôдъ Бродъ цофнувся заразъ съ своимъ ôтдѣломъ до Бастачи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Коронація царя зновъ ôтложена,— на якъ довго, доси на певно еще не звѣстно; пôсля гдеякихъ вѣстей має ôтбутись коронація ажь въ серпни с. р.

По случаю выступленя ген. Скобелева пише Petersb. Herold, що правительство постаралось вже о тое, щобы на будуще высшѝ урядники державнѝ не позволяли собѣ провадити политику на власну руку. Сподѣватися належитъ, що тое автентичне запевненье вплыне на печать заграничну а особливо на дневники державъ сусѣдныхъ и они будутъ повздержуватись ôтъ непріязного и оскорбляючого выступуваня противъ Россіи и не будутъ ею обвиновачувати о шовинистичнѝ намѣреня.

Мы доносили свого часу о замкненю университету Харкôвского. Зъ разу за границею не знали причины замкненя и, якъ звычайно, догадувались, що се наступило зъ причинъ политичныхъ. Теперь же вже стало вѣдомо, що тутъ не входила въ гру ніяка политика. На балю два студенты оскорбили чинно одного публициста, котрый пише въ харкôвскôмъ журналѣ „Миръ“ пôдъ псевдонимомъ „Юрко“. Тыхъ студентôвъ власти университетскѝ выключили. Товаришѣ ихъ студенты выступили противъ того, збирались на недозволенѝ властею университетскою сходины и т. д. Въ наслѣдство такихъ непорядкôвъ замкнено на якійсь часъ университетъ.

Кореспондентъ Kuryer-a Warszawsk-ого мавъ розмову съ министромъ гр. Игнатьевымъ и мѣжь иншимъ порушивъ питанье жидôвске въ Россіи, запытавши, що правительство намѣряє учинити, щобы усунути причины противжидôвскои агитаціи. Гр. Игнатьевъ ôтповѣвъ, що власне теперь комитетъ пôдъ проводомъ сенатора Готовцева занятый рѣшеньемъ того питаня. Правительство намѣряє перевести гдеякѝ администраційнѝ и законодательнѝ мѣры, котрѝ устороннлибы анормальнѝ ôтношени жидôвъ до христіяньскихъ жителѣвъ. Такъ н. пр. правительство згодится на переселенье жидôвъ въ глубь Россіи, але пôдъ условіемъ, если противъ того нѣчого не буде мати мѣсцева автономія (земства, думы и громады) и если характеръ мѣсцевого жительства буде ручити, що безпорядки не повторятся. Въ загалѣ однакожь, поки жиды своимъ одягомъ, мовою и окремыми соціяльными устроями будутъ показувати стремленье до сепаратизму, то поти не будутъ могли домагатися права повного горожанского рôвноправства. Правительство не буде противитись емиграціи жидôвъ зъ Россіи, але цѣлыми родинами, бо годѣ вымагати ôтъ правительства, щобы оно рôвнодушно дивилося на тое, якбы емигрували выключно молодѝ люде, обовязанѝ до службы войсковои, а решту родины, нездôбну до працѣ продуктивнои лишали державѣ. Пôдъ конець, сказавъ гр. Игнатьевъ, що правительство предприняло енергичнѝ мѣры, щобы непорядки вже бôльше не повторялись. Зъ початку правительство було нагле заскочене, але теперь вже есть надѣя, що до непорядкôвъ нѣгде не прійде.

Нѣмеччина. Дня 26 лютого прiѣхавъ до Берлина кн. Орловъ, амбасадоръ россійскій въ Парижи. Спершу конферувавъ съ амбасадоромъ россійскимъ въ Берлинѣ, Сабуровымъ, потôмъ мавъ авдіенцію у нѣмецкого престолонаслѣдника, у цѣсаря и у цѣсаревои. Вечеромъ бувъ на обѣдѣ у кн. Бисмарка. Розумѣесь, що найважнѣйшимъ предметомъ выясненъ кн. Орлова була бесѣда ген. Скобелева выголошена въ Парижи. Телеграмы заразъ по Скобелевôй бесѣдѣ доносили зъ Парижа, що кн. Орлова дуже непріятно вразило выступленье Скобелева; такъ само й теперь доносятъ зъ Берлина, що кн. Орловъ высказавъ кн. Бисмарковн сожалѣнье россійского правительства по случаю Скобелевои провокаціи.

Въ соймѣ прускôмъ дня 25 с. м. выкликавъ дебату въ справѣ жидôвскôй пос. Штекеръ, надворный проповѣдникъ и одинъ зъ провôдникôвъ противжидôвского руху. Штекеръ головно домагався, щобы жидôвъ выключити ôтъ урядôвъ судейскихъ и учительскихъ. Пос. Вирховъ (зъ

нôсть Славянъ въ Угорщинѣ, именно Сербôвъ и Русинôвъ. Розпочалася тайна агитація а Ракочій писавъ въ р. 1722, що Серbы тôлько дожидаютъ Россіи, и повстанутъ, скоро россійска армія появится. Все то були лишь пустѝ илюзіи. Тымъ менше мѣсця могли мати агитаціи посередъ Русинôвъ, хотяй помѣжь ними партія революційна найбôльше заходилася. Въ гдекотрыхъ мѣсцяхъ въ пôвнôчнôй Угорщинѣ повстали розруxи, однакожь они мали характеръ соціяльный, не були выкликанѝ черезъ нѣякѝ агитаціи политично-національнѝ. Угорскимъ Русинамъ тяжко було терпѣти погордливе обходженье, съ якимъ ôтносилися до нихъ власти духовнѝ и свѣтскѝ, що були на услугахъ Мадярôвъ, однакожь духовеньство и народъ рускій остали вѣрнѝ цѣсареви. Bidermann въ своѣй розправѣ Geschichte der österreichischen Gesammtstaatsidee, доказуе, що часы Франца Ракочого II були найтяжшою пробою[10]), яку мусѣла выдержати приклоннôсть народôвъ до идеѣ єдности державнои Австріи. Однакожь идея єдности державнои Австріи при помочи славяньскихъ народôвъ въ Угорщинѣ побѣдила. Скôлько тѝ народы, именно Русины, Серbы, Кроаты, пôдчасъ повстаня Ракочого заслужилися для тои идеѣ, скôлько они задля неи натерпѣлися, якъ прим. у Русинôвъ Годермарскій, сего не можна мовчки поминути „das darf in einer Geschichte der österreichischen Gesammtstaatsidee nicht mit Stillschweigen übergangen werden“.[11])

[10]) Bidermann Umtriebe str. 38. N. 16.

[11]) Biderman Geschichte der öst. Gesammt. ib. ст. 53.

партіи поступовои) приписувавъ вину противжидôвскихъ непорядкôвъ, якй въ лѣтѣ минувшого року ôтбувались въ Поморю, самому правительству, котре занадто черезъ пальцѣ дивилось на погромъ жидôвъ.

Нѣмецкй газеты признаютъ грôзноôсть теперѣшнои ситуаціи политичнои, допускаютъ можливôсть змѣнъ въ державахъ балканьскихъ и евентуальну вôйну Австріи съ Россіею.

Франція. Дня 26 лютого ôтбулись въ Франціи доповняючй выборы до парляменту. И симъ разомъ выйшли побѣдоносно републиканцѣ, бо выбрано тôлько одного бонапартиста.

Вѣсть, будто бы ген. Скобелевъ гостячи въ Парижи мавъ бачитися съ Гамбетою, не потверджуеся.

Англія. Daily Telegraph доноситъ, що въ Лондонѣ ходятъ поголоски, мовьбы то Гляд стонъ намѣривъ податись до димиссіи зъ причины оппозиціи палаты льордôвъ въ справѣ ирляндского билля. По евентуальнôй димиссіи Гляд стона припалабы задача зложити новый кабинетъ Гартингтонови, а колибъ тое не удалося, тогды наступилобы розвязанье парляменту.

Ромунія. Дирекція желѣзницѣ Предеаль одержала ôтъ правительства наказъ, щобы мала на поготовѣ цѣлый таборъ и на случай потребы передала єго въ розпорядимôсть министерству вôйны. А дневники Romanul и Moniotrul обвѣщуютъ лицитацію на доставу ячменю, ôвса и сѣна въ необмеженôй скôлькости. — Тіи вѣсти о якихсь приготованяхъ Ромуніи заинтригували передовсѣмъ печать австрійску, бо, звѣстно, Австрія не жіє съ Ромунією въ великôй пріязни по причинѣ конфликтôвъ въ пытаню дунайскôмъ.

Сербія. Министромъ вôйны на мѣсце Лешанина именованый ген. Тихомиръ Николичь.

Предпринятье будовы сербскихъ желѣзниць була приняла на себе Union générale Бонту. Теперь, коли Union gen. збанкрутувала, правительство сербске заключило угоду съ чотырма банками: трема французскими и вѣденьскимъ Länderbank-омъ. На будову сербскихъ желѣзниць прелиминовано 100 мил. зр.

НОВИНКИ.

— **Соймъ галицкій**, якъ доносятъ краковскй газеты має зôбратись на сесію въ маю, а новй выборы до сойму маютъ ôтбутись въ осени.

— **Выдѣлъ краєвый принявъ вже статутъ банку краєвого** въ послѣдньôй редакціи.

— Пригадуємо, що дня 10 н. с. марта с. р. ôтбудеся музикально-декляматорскій вечеръ **въ память XX-хъ роковинъ смерти Тараса Шевченка** — въ сали „Народного Дому“. Ктобы не одержавъ запросинъ, зволитъ вчасно зголоситися до комитету — ул. краковска ч. 14 на I поверсѣ (въ кôмнатахъ „Рускои Бесѣды“) ôтъ год. 6 — 7 вечеромъ.

— **Ревизіи и увязненя.** Въ Изѣ на угорскôй Руси, якъ пишутъ гдеякй газеты угорскй, арештували власти тамошного приходника о. Іоана Раковского, котрого ôтвезено до Сигету.—Доносятъ, що въ повѣтѣ бучацкôмъ роблятъ повѣтовй власти ревизіи у рôжныхъ Русинôвъ, хотяй завсѣгды безуспѣшно. — „Neue freie Presse“ доноситъ, що въ Станиславовѣ ôтбулася ревизія у урядника почтового п. Сѣрадского. Не найдено у него вправдѣ нѣчого противузаконного, однакъ перенесено єго до Бялои коло Кракова.

— **Шематизмъ клира архиепархіи львôвскои на р. 1882** выйде около половины марта зъ печати. Шематизмъ тôй печатаєся въ 900 примѣрникахъ въ рускôмъ языцѣ. Передне слово до шематизма написавъ о крыл. Петрушевичь.

— **Руске акад. товариство „Дружный Лихварь“** устроювало минувшои суботы въ кôмнатахъ „Рускои Бесѣды“ вечерницѣ съ самымъ лише ôтчитомъ, позаякъ зъ причины смерти бувшого головы бесѣды, бл. п. В. Сроковского, усунено зъ програмы часть музикальну и декляматорску. Ôтчитъ мавъ академикъ п. Конст. Левицкй о „Правдѣ Рускôй“. Всѣмъ слухачамъ въ загалѣ дуже подобався сей ôтчитъ, обробленый дуже старанно и займаючо, особливо зъ становища правничого.

— **Руске товариство драматичне п-ѣ Т. Романовичь** переноситься зъ Глинянъ до Камѣнки струмиловои, где перше представленье буде дане 2 л. марта с. р.

— **Пожаръ.** Дня 9 (21) с. м. въ ночи погорѣло въ Солтысахъ лѣтыньскихъ (коло Добровлянъ) 5 господарѣвъ, котрй понесли страту на 1.274 зр. Причина пожару доси незвѣстна.

— **Похороны бл. п. В. Сроковского** ôтбулися сеи недѣлѣ зъ дому при улици Ôрменьскôй на цвинтарь Личакôвскій съ всякою торжественностею. Участь публики, особливо львôвскихъ Русинôвъ, була дуже численна. Кромѣ того бачили мы товаришѣвъ Покôйного, урядникôвъ краєвого суду, высшого суду краєвого, мѣжь иншими такожь президента выс. суду Ексц. Шенка и т. и. Обрядъ похоронный провадивъ Впреосв. епископъ-суфраганъ Сильвестеръ при участи митроп. капитулы, ВПр. крыл. оо. Малиновского, Петрушевича, Готеровского, Сѣнгалевича, Величка, якъ такожь крыл. Павликова, проект. о. Сарницкого и др. Участь нашого неутрудимого Впреосв. епископа дуже значно причинилася до поважнои и трогаючои торжественности похорону нашого ноôтжалованого Покôйника и съ повнымъ вдоволеньемъ нôдносимо, що Впреосв. епископъ Сильвестеръ вже не першій разъ бере участь въ ôтданю послѣднои услуги нашимъ заслуженымъ упокоившимся мужамъ патріотамъ, чимъ дуже значно пôдноситъ повагу нашого обряду и нашои народности. Та такъ примѣрна жертволюбноôть Єго Впреосвященьства и такъ вѣковыхъ членôвъ нашои капитулы якъ Впр. Оф. Малиновскій, Петрушевичь и др. вже тымъ самымъ пôдноситъ повагу нашого духовеньства въ очахъ не тôлько Русинôвъ але и чужихъ людей. На домовинѣ Покôйного зложено хорошй вѣнцѣ „Рускои Бесѣды“, позôсталои вдовы съ дѣтьми, прокураторіи скарбу и пупилôвъ Покôйного. Тѣло зложено въ родинну гробницю родины жёнки Покôйного.

— **Львôвска консисторія митроп.** взыває курендою (зъ дня 9 (21) лютого с. р.) своихъ деканôвъ, щобы всѣ належитости за печатанй куренды, почавши ôтъ 1872 р. ажь до 1877 р. включно, якъ найскорше стягнули и надôслали консисторіи до кôнця марта с. р.

— **Народна читальня** завязалась въ Серафинцяхъ (коло Городенки) заходомъ о. Р. Литвиновича. Статутъ выслано вже передъ двома тыжднями намѣстництву до потвердженя. Доси зголосилось вже 60 членôвъ.

— **Въ Варшавѣ**, якъ пише варшавскій кореспондентъ до „Schlesische Zeitung“, порозлѣплювано дня 12 (24) лютого с. р. на мурахъ писанй плякаты, завзываючй до борбы противъ жидôвъ. Зъ тои причины ôтбуваются арештованя осôбъ, пô дозрѣныхъ о пôдбурюванье до такои борбы. Недавно закôнчився процесъ участникôвъ звѣстнои варшавскои борбы антижидôвскои; зъ помѣжь 300 обжалованыхъ засуджено многихъ на кару 4 — 6 тыжднѣвъ вязниць. Зъ тыхъ стававъ якъ обжалованый одинъ ôтставленый официръ, котрый въ мундурѣ взывавъ людноôть до борбы противъ жидôвъ.

— **Въ Перемышли** ôтбулася дня 5 (17) с. м. розправа судова противъ о. І. Сѣнкевича пароха въ Любѣняхъ, о провину забуреня публичного спокою и пôдбурюваня противъ народности. Трибуналови проводивъ сов. Скаля, яко прокураторъ выступавъ дръ Прахтель, а боронивъ обжалованого дръ Долиньскій. О. Сѣнкевича обжаловала ц. к. прокураторія, що ôнъ въ мартѣ м. р. пôдчасъ выборôвъ посла до рады державнои мавъ выступити въ церквѣ съ проповѣдею противъ правительству, Полякамъ и шляхтѣ и що тое оголосивъ ôттакъ такожь въ письмѣ до громады. Покликано 18 свѣдкôвъ, селянъ, зъ котрыхъ лише одинъ, Иванъ Кучманъ, зôзнавъ (пôсля справозданя польскихъ часописей), що бесѣда о. Сѣнк. въ церквѣ зробила на нѣмъ таке враженье, мовбы въ Россіи була далеко лучша система правленя, нѣжь въ Австріи. Другй свѣдки признавали (пôсля справозданя тыхже часописей) лише, що о. Сѣнк. говоривъ о утисненю селянъ черезъ шляхту и о несправедливôмъ розложеню податкôвъ; гдеякй свѣдки обставали навѣть, що обжалованый хваливъ правленье австрійске. О. Сѣнкевичь заявивъ, що ôнъ не почуваєся до нѣякои провины и що свѣдокъ Кучманъ палае противъ него явною ненавистею (що и дѣйсто вповнѣ стверджено), дальше, що слѣдство було ведене тенденційно черезъ Поляка. На пôдставѣ вердикту судіёвъ присяжныхъ увôльнено о. Сѣнкевича ôтъ обжалованя о злочиньство заколоченя публичного спокою а узнано виннымъ пôдбурюваня противъ народности и взываня до непріязныхъ партій — и засуджено на 14 днёвъ звычайного арешту, противъ чому внѣсъ оборонитель зажаленье неважности, такъ що до вины якъ и кары. Кромѣ того прокураторъ внѣсъ зажаленье неважности ôтъ вымѣру кары. Справозданя польскихъ дневникôвъ, котрыми въ тôмъ случаю по неволѣ мусимо послугуватись грѣшатъ очевидною тенденційностею. Характеристичне въ цѣлôй тôй розправѣ було тое, що п. прокураторъ (пôсля справозданя польскои часописи „San“, помѣстившои въ короткости цѣлу розправу) „podtrzymał oskarzenie w całej pełni i natrącając o najnowsze wypadki aresztowań ruskich, podniósł, że pewna część ruskiego kleru zdradza tendencye nieprzyjaźne naszej monarchii i formie rządu (видно, не зважаючи навѣть на тое, що въ тôй справѣ доперва судове слѣдство ведеся), co przysięgli powinni potępić. Примѣтити еще належитъ, що оборонця обжалованого дръ Долиньскій, якъ пишутъ намъ, знаменито боронивъ свого клієнта и ясными словами доказувавъ, що ось то ôнъ самъ, хоть Полякъ и шляхтичь, а муситъ признатись, що єго соромъ обгортає за поступованье єго братей (Полякôвъ) при выборахъ и т. и. Вдармося въ груди, — говоривъ дръ Долиньскій — ôткрыймо и вызнаймо блуды свои, бо зъ нашои стороны були перекупства и рôжнй надъужитя. Бесѣда дра Дол. тревала 1½ годины.

— **Стипендію бл. п. Петра Целевича** въ сумѣ 50 зр. рôчно надѣливъ управляючій Совѣтъ „Народного Дому Юліяна Макаревича, сл. I-го року правъ на университетѣ львôвскôмъ, сына руского священика въ Сваричевѣ.

— **Громада Свидникъ** пôсля розпорядженя министерства справедливости выключаеся съ днемъ 1 л. цвѣтня с. р. зъ округа суду повѣтового въ Пôдбужи и зъ округа староства въ Дрогобычи, а прилучаеся до округа суду повѣт. и староства въ Турцѣ.

— **(Дрôбнй вѣсти).** Цѣсарь удѣливъ громадѣ Милятынъ новый въ пов. камѣнецкôмъ 100 зр. запомоги на будову школы. — Впреосв. Митрополитъ Іосифъ выѣхавъ позавчера д. Вѣдня на засѣданье державнои палаты панôвъ. — Желѣзница Кароля Людвика буде обходити дня 3 л. марта с. р. 25-лѣтну рôчницю свого истнованя.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Душпастырскй посады обняли: оо. П. Козюкъ яко завѣдатель въ Дмитровѣ дек. холоѣвского, Ник. Олексѣй яко сотрудникъ въ Калуши, Вол. Филиповскій яко сотрудникъ въ Звенигородѣ дек. бобрецкого, І. Яримовичь яко завѣдатель въ Глѣбовичахъ вел. дек. бобрецкого, С. Кобляньскій яко завѣдатель въ Старомѣщинѣ дек. скалатского, Ник. Кумановскій яко завѣдатель въ Пужникахъ дек. товмацкого, І. Парайко яко сотрудникъ въ Станиславовѣ, Ем. Андруховичь яко сотрудникъ въ Богородчанахъ старыхъ, І. Глиньскій яко завѣдатель въ Дебеславцяхъ дек. коломыйского и І. Кобрыньскій яко завѣдатель въ Уторопахъ дек. пѣстыньского.

Зъ Епархіи Перемыскои.

На конкурсъ розписанй съ речинцемъ до 6 л. мая с. р. слѣдуючй капеляніи (дальше): 35) Порѣче-грунтъ дек. горожаньского, 36) Прислôпъ дек. высочаньского, 37) Ростока велика дек. мушиньского, 38) Рихвальдъ дек. бѣцкого, 39) Свидникъ дек. старосамбôрск., 40) Токарня дек. сяноцкого, 41) Хмѣль дек. затварницкого, 42) Шумячь дек. высочаньского, 43) Яворникъ дек. яслиского, 44) Ясель дек. яслиского, 45) Рабба деканата балигородского, 46) Розстайне дек. дукольского, 47) Чорнорѣки дек. коросняньского, 48) Гнила дек. высочаньского, 49) Воля олешицка дек. олешицкого, 50) Баличѣ дек. мостиского, 51) Поляны суровичнй дек. яслиского.

Капеляномъ войсковымъ при оборонѣ краєвôй львôвского полку ч. 63 именованый о. А. Шведзицкій зъ Лѣтынѣ.

Похвальну грамоту ôтъ окружнои рады шкôльнои дрогобыцкои одержавъ о. А. Шведзицкій зъ Лѣтынѣ за ревне удѣлюванье науки религіи и взорцеве веденье молодежи шкôльнои пôдъ взглядомъ религійно-моральнымъ.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

О. Михаилъ Струтиньскій, деканъ богородчаньскій, ордин. шкôльный комисарь и парохъ въ Космачи, упокоився дня 9 (21) лютого с. р. въ 58-ômъ роцѣ житя, а въ 30 ôмъ роцѣ священьства, Покôйный бувъ ревный Русинъ-дѣятель и много заслужився около свого народа яко єго щирый прихильникъ и священикъ. Вѣчна єму память!

— **Выказъ жертвъ на руску Бурсу въ Тернополи** за мѣсяць сѣчень 1882, за котрй выдѣлъ складае П. Т. Дателямъ сердечну подяку: а) грôшми: 1) доплаты за питомцѣвъ Бурсы 101 зр., 2) о. І. Любовичь зъ Острова членьску вкладку 2 зр., 3) о. П. Бѣлиньскій чл. вкл. 2 зр., 4) о. А. Танчаковскій вкладку 3 зр., 5) о. Іос. Чубатый чл. вкл. 1 зр., 6) о. В. Федоровичь чл. вкл. 3 зр., 7) о. І. Левицкій зъ Добромѣрки 7 зр., 8) о. М. Чачковскій чл. вкл. 3 зр., 9) о. Игн. Левицкій чл. вкл. 2 зр., 10) п. М. Гутковскій чл. вкл. 3 зр., 11) о. Я. Малишевскій чл. вкл. и за билеты 6 зр., 12) о. Гр. Чубатый чл. вкл. 4 зр. и на закупно дому 10 зр., 13) зъ концерту (кромѣ выказаныхъ пôдъ 11) 177 зр. 35 кр., 14) п. М. Перль чл. вкл. 16 зр., 15) Институтъ ставропигійскій ôтсотки ôтъ фонду бл. п. Коссака 30 зр. 64 кр., 16) о. Н. Мелешкевичь ôтъ себе и громады 5 зр., 17) о. І. Василь Кавскій чл. вкл. 3 зр., 18) редакція „Слова“ 16 зр., 19) о. Я. Шарковскій ôтъ себе и громады 5 зр., 20) о. Головацкій ôтъ себе и братствъ мужеского и женьского 3 зр., 21) братство Белева чл. вкл. 3 зр., 22) братство парôбоцке въ Копычинцяхъ 2 зр. 50 кр., 23) редакція „Дѣла“ 1 зр., 24) п. Медвецкій, проф. политехники, 3 зр., 25) о. К. Лукасевичь зъ Коляды 3 зр.; б) натуралiями: 1) п. Тадей Федоровичь зъ Клебанôвки прислав 2 шинки, солонину, вепровину и гороху — ваги 102 кильограм., 2) о. Боцюркôвъ зъ Золотникъ 8 бохонцѣвъ хлѣба, 3) о. Гр. Чубатый 9 бохонцѣвъ хлѣба и 1¾ фунта солонины.

Ôтъ выдѣлу рускои Бурсы въ Тернополи, дня 24 сѣчня 1882. — *Дръ В. Лучаковскій.*

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Ч. П. С. въ С. Жаданый вывôдъ Вамъ выслано нынѣ. Звѣдайтесь на почтѣ, щобъ не опôзнитись. *Всч. Братству въ Т.* Въ справѣ приходскихъ будынкôвъ розвѣдаємось точно, где слѣдуе, и вышлемо Вамъ ôтповѣдь, а взглядно умѣстимо ôтозву. *Ч. п. П. въ Ч.* Другу допись одержали; скористаємо зъ неи. Въ сѣмъ ч-лѣ не можна було. Щасть Боже до успѣхôвъ въ новыхъ подвигахъ народнои просвѣты. *Всч. о. Ц.* Ваше спростованье було умѣщене въ „Czas-“ѣ. Думаємо, що не ма потребы мѣстити єго въ „Дѣлѣ“ и тымъ еще розмазувати ложнй клеветы польскихъ дневникарѣвъ. Се булабы непотрѣбна рекляма для нихъ. *Ч. п. К. И. въ П.* Просимо намъ переслати оригиналъ звѣстного Вамъ рѣшеня Др. рады пов., а заразъ умѣстимо допись. Доказы мусимо мати въ нашихъ рукахъ, бо мы ôтповѣдаємо. *Всч. о. К. въ П.* Єсть се уставъ „Народнои Рады“, котра колись була товариствомъ, але перестала дѣйствувати. Може теперь наново ожити. *Всѣхъ П. Т., що звертаются до насъ* о пораду, просимо о терпеливôсть, бо годѣ намъ наразъ всѣмъ дати мериторичну ôтповѣдь въ справахъ, котрй вымагаютъ довшого часу на самъ переглядъ полученыхъ нами дописей.

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзнам. повѣстій“ 16 аркушъ повѣсти Едварда „Стефанъ Лаврентій“ зъ англійского и 6 аркушъ новои повѣсти „Любовь убогого молодця“ Октава Фейлета зъ французского.

(Надôслане.)

Ôтъ якихъ вже ôсѣмь лѣтъ уживавъ я ручнои молотѣльнѣ „Umratha“ и єго трибового герата, однакъ конѣ такъ тяжко въ гератѣ ходили, що ажь прикро ставало на нихъ дивитися. Въ слѣдъ за тымъ оборотъ бубна молотѣльнѣ бувъ за малый и неправильный, а такъ стосунково и мало и ненайлѣпше денно вымолочувалось. Удався я до п. „Jena“, механика при улици жовкôвскôй vis-a-vis Матери Божои во Львовѣ а той зробивъ менѣ таку саму цѣлкомъ нову молотѣльню, но безъ трибôвъ, а гератъ прирядивъ менѣ до паса. Отъ тои поры конѣ герата майже не чуютъ, такъ легко ходятъ, а молотѣльня о много бôльше и лѣпше навѣть на малôмъ дни грудня выбиває.

Зъ сеи причины дякуючи п. „Jeni“, поручаю єго кождому якъ найлѣпше.

Сороки, пôдъ Львовомъ 1881. *П. Бажанькій.*

Мати, 45-лѣтна вдовиця съ 20-лѣтною дочкою, обѣ працёвитй, хорощо *вправнй въ ручныхъ роботахъ и въ веденю сельского господарства*, притôмъ *способнй до удѣлюваня дѣтямъ початковыхъ наукъ*, пошукуютъ пôдъ дуже *приступными условіями* **примѣщеня** въ честнôмъ домѣ именно въ **священичôмъ**, а то разомъ або роздѣльно.

Близшихъ поясненъ можна засягнути въ **Новошилахъ** у тамошного *ц. к. завѣдателя* **Тадея Кончевича**, послѣдна почта **Журавно**.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,

образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр.. съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Теофиль Копыстиньскій

артистъ-малярь,

образовавшійся за границею, звѣстный зъ краєв. выставъ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожь религійнй образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.*

(8—10)

„ЗОРЯ“

ПИСЬМО ЛИТЕРАТУРНО-НАУКОВЕ

для рускихъ родинъ

выходитъ во Львовѣ два разы на мѣсяць, кожде число найменше въ два аркушѣ друку и коштуе рôчно 5 зр., пôврôчно 2 зр. 50 кр. (на велиновôмъ паперѣ рôчно 6 зр., пôврôчно 3 зр.). Адресъ: Редакція „Зорѣ“, ул. Галицка ч. 18.

Въ редакціи „Зорѣ“

можна набути слѣдуючй книжки власного накладу:

1. **Повѣсти Марка Вовчка**, три томы, въ цѣнѣ 1 зр.
2. **Повѣсти Николая Устыановича** въ цѣнѣ 70 кр. (на лучшôмъ паперѣ 85 кр.)
3. **Страстный Четвергъ**, оповѣданє Николая Устыановича, въ цѣнѣ 38 кр. (на лучшôмъ паперѣ 45 кр.)
4. **Месть Верховинця**, оповѣданє Николая Устыановича, въ цѣнѣ 32 кр. (на лучшôмъ паперѣ 40 кр.)
5. **Оповѣданя Николая Гоголя**, въ цѣнѣ 35 кр.
6. **Сваты** (образецъ зъ галицко-руского житя) написавъ Денисъ, въ цѣнѣ 28 кр.
7. **Гальшка, княгиня Острожска**, оповѣданє историчне Дра Из Шараневича, въ цѣнѣ 1 зр.
8. **Старорускій княжій городъ Галичь**, критичне студіюмъ Дра Из. Шараневича, въ цѣнѣ 32 кр.
9. **„Зоря“** зъ року 1880: на звычайнôмъ паперѣ 3 зр., на велиновôмъ 3 зр. 60 кр.
10. **Марта Борецка**, оповѣданє историчне, въ цѣнѣ 32 кр.
11. **О выхованю** (пôдручникъ для рускихъ женщинъ), въ цѣнѣ 30 кр.
12. **Надельмаєръ**, апосголъ свободы (цѣкава исторія зъ житя баламута-соціяліста) въ цѣнѣ 10 кр.
13. **„Газета Школьна“** зъ р. 1878 (оправлена) по зниженôй цѣнѣ 1 зр.
14. **„Газета Школьна“** зъ р. 1879 (оправл.) по зниженôй цѣнѣ 1 зр.
15. **Провôдній идеѣ въ письмахъ Тараса Шевченка**, въ цѣнѣ 35 кр. (правопись фонетична).
16. **Завѣщанє** Тараса Шевченка, зъ музыкою М. Вербицкого, въ цѣнѣ 35 кр.
17. (Фотографіи Тараса Шевченка, въ форматѣ книжковôмъ, въ цѣнѣ 50 кр.)

☞ При закупнѣ котрого-небудь зъ тыхъ выдань бере редакція всю оплату почтову на себе. (1—?)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарока.

Ч. 14. Львôвъ, Субота 20 лютого (4 марця) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ русскихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* *Для Россіи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр. на цѣлый рôкъ . . 8 рубл
на пôвъ року . . 4 зр. на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 зр. на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“: съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр. на пôвъ року . . 6 рубл.
на чверть року . . 3 зр. на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50 на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чверть року . зр. 1·25
Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

До дѣла — поки часъ!

Si vis pacem, para bellum.

Колибъ мы переглянули вѣрно и основно хочьбы лише часы такъ званого конституційного житя нашого народу и спытали себе совѣстно, скôлько за той часъ мы зыскали, а скôлько стратили, — мы малибъ передъ собою дуже поучаючу картину, — картину правдивои, хочь сумнои, але й поучаючои дѣйстности, картину въ родѣ „страшного суду“ Михаила Анджельо, науку народнои премудрости въ родѣ неоспоримои математики або статистики. Згадаймо лише тй першй початки сервитутовыхъ справъ, тй стôлько окричанй „лѣсы и пасовиска“, а закôнчѣмъ найновѣйшою реформою грунтового податку, згадаймо тй широкй свободы, освѣченй веснянымъ сонцемъ молодого и якъ дитина невинного конституціонализму, а закôнчѣмъ на Черхавѣ, згадаймо давну предлогу правительства: завести въ всѣхъ школахъ всхôднои Галичины рускій языкъ выкладовый, а закôнчѣмъ на (все єще не полагоженôй) петиціи Калускихъ громадъ о чистоту и ненарушимôсть рускихъ шкôлъ, и на тôмъ (все єще лише теоретичнôмъ) рѣшеню державного трибуналу взглядомъ рускои школы народнои во Львовѣ, — згадаймо все те и всѣ посереднй степенѣ и переходы ôтъ одного стану до другого, а будемо мати ту картину рембрандтовскои силы переходу свѣтла въ темноту, колишного добра многопадѣйного въ теперѣшну безъôтраднôсть. Оттутъ можнабы показати наглядно, скôлько то моральныхъ и и матеріяльныхъ стратъ понѣсъ рускій народъ, скôлько правъ лишивъ невыкористаныхъ, скôлько пригожихъ хвиль прогайнувавъ невызысканыхъ. Правда, тратили мы и тратимо много черезъ кривды нашихъ ворогôвъ, черезъ всѣлякй лихй системы и експерименты, але дуже и дуже много втратили мы такожь черезъ власну вину, черезъ оспалôсть загалу, черезъ бездѣльнôсть и непораднôсть, трусливôсть и нерѣшимôсть нашихъ заступникôвъ, черезъ несвѣдомôсть нашихъ правъ — словомъ, — черезъ ту, такъ сказати, политичну недоспѣлôсть нашу. Нашй страты матеріяльнй переходятъ сотки миліонôвъ, але незрôвнано бôльшй суть страты въ нашôмъ моральнôмъ добрѣ: они необчислимй, неôтжалуванй, безповоротнй! Намъ судилася доля осиротеныхъ дѣтей, що дуже рано лишенй батькôвскои и материньскои опѣки та такогожь проводу, съ цѣлою юридичною несвѣдомостею дѣтей глядѣли на те, якъ не по правдѣ газдовано въ нашôмъ добрѣ, якъ лихй сусѣды переорювали и собѣ заорювали нашй межѣ, якъ зъ пôдъ нашои хаты вытягано твердй и здоровй пôдвалины. Наконець и мы самй завели мѣжь собою споры про нашу батькôвщину, неразъ обдирали нашу стару добру хату зъ єи правѣчнои, небогатои, але честнои и доброю волею та дорогою кровью прадѣдôвъ нашихъ здвигненои красы историчнои, вынесли зъ свѣтильника тои нашои хаты найдорожшй и вѣками намъ захованй чистй образы нашихъ рôдныхъ дѣдôвъ и предкôвъ, — нашь чистый образъ неосквернены народности нашои — зразу мовьбы лише на сховокъ передъ ворогомъ; та скоро заховавши єго у темный кутокъ и самй почали забувати про него, и самй блукатись та ховатись, втративши зъ передъ нашихъ очей нашь провôдный идеалъ, нашу прадѣдну спадщину, — образъ нашои вѣками намъ переданои народности. И якъ вчасно осиротенй дѣти, що стратятъ зъ передъ своихъ очей образъ своихъ родичѣвъ, теряютъ съ тымъ и свою звязь родинну, — такъ и мы, ôтсунувши зъ нашого народного кругозору идеальный образъ нашои народности, почали тратити нашу братну звязь и почутье нашого братерства, а въ безпамятнôй враждѣ неразъ ставали одинъ противъ другого, якъ противъ чужихъ ворогôвъ.

Вже довгй лѣта тяжкихъ неудачь и зловѣщихъ тріюмфôвъ нашихъ противникôвъ накликаютъ насъ вернутись назадъ до обновы нашои старои доброи хаты, — до сеи историчнои спадщины предкôвъ нашихъ, кличутъ насъ выдвигнути зъ забутя дорогій образъ всѣмъ дорогои а нескаляной народности нашои и поставити єго свѣтильникомъ нашои народнои свѣтлицѣ та обнятись разомъ якъ братъ съ братомъ и проречи слово тихои любови животворнои...

Та поки доспѣе кипене зерно братнои любови и згоды въ довершене дѣло и выдасть плôдъ добрый, накликає насъ теперѣшна хвиля до новыхъ дѣлъ.

Булобы злишнымъ говорити про безôтраднôсть теперѣшнои хвилѣ. Не пора нарѣкати и сумувати, — пора дѣлати, боронитись и боротись за наше народне существованье. Самооборона — оборона вчасна а неусыпаюча, законна а всесторонна оборона спôльными силами, — ось сей покликъ, се signum temporis! Передъ нашими очима стоятъ такй факты, якъ розвязанье читальнѣ въ Черхавѣ и т. д., якъ незаконне ôтбиранье допущеныхъ ц. к. прокураторіею книжокъ и часописей, якъ потяганье до отвѣчальности за користанье зъ нашихъ правъ конституційныхъ и загально людскихъ, за науку и просвѣту народа, за одно читанье дозволеныхъ книжокъ! Дôткненй и покривдженй тутъ майже самй селяне и мѣщане — люде найлучшои волѣ, найбôльшого самопожертвованя, але непорадній и єще не вповнѣ свѣдомй своихъ правъ. Они кличутъ о пораду и помôчь, а ихъ устами допоминаєся цѣлый нашь народъ рôвнои порады и помочи. Ктожь має святый обовязокъ подати таку пораду и помôчь, якъ не наша интелигенція? Тѣсна звязь межи рускою интелигенцією а рускимъ народомъ має тутъ перебути огненну пробу своєи патріотичнои щирости. Цѣль тутъ дуже ясна. Ходитъ о оборону существуючихъ и обовязуючихъ законôвъ! Оборона права — се цѣль зарôвно державы якъ и нашои суспôльности. Цѣль высока, обовязокъ святый, повинnôсть неôтклонима! Сповнѣмъ нашу повинnôсть народну. Середъ рускои суспôльности найдеся вже достаточне число свѣтлыхъ мужѣвъ вповнѣ свѣдомыхъ права, мужѣвъ довголѣтнои науки и практики правничои; найдутся такожь и мужѣ практичного досвѣду житя, вправленй въ всѣхъ галузяхъ нашого публичного житя автономистичного. Тôлько треба имъ всѣмъ разомъ зôбратись, треба зъорганизуватись и взятися до дѣла. Се буде народна порада и помôчь въ всѣхъ тяжкихъ хвиляхъ публичного житя такъ загалу Русинôвъ якъ и єдиниць. Самооборона єдиницѣ перестала бути у насъ интересомъ приватнымъ. Теряючи єдиницѣ — тратимо цѣлôсть; помагаючи єдиницямъ — ратуємо цѣлôсть. Хочемо мати миръ и спокôй житя, хочемо бути повноправными, мирными горожанами, хочемо въ спокою користатись нашими правами. Здобудьможь пошанованье для тыхъ правъ, станьмо въ оборонѣ обовязуючихъ законôвъ, докажѣмъ, що нѣкому не можна нарушувати тыхъ правъ. Се борба о право — а та борба доведе до пошанованя права и до пожаданого миру. Мовчати и съ заложеными руками дивитись на утрату нашихъ правъ, хочьбы лише задля несвѣдомости, — се значилобы годитись на безправіе. Тожь до дѣла — поки часъ!

Бесѣда посла Кулачковского,

выголошена на 196-ôмъ засѣданю рады державного дня 11 (23) лютого.

(Дальше.)

Але я хочу все сказати. Я мушу тутъ єще замѣтити, що въ поданю громады Гнилички малй до львôвскои гр. к. митр. консисторіи, завѣдомляючôмъ тую консисторію о замѣренôмъ переходѣ на православіе, находится уступъ, въ котрôмъ згадуєся, якъ то часто и надмѣрно надъуживано въ давнôй Польщѣ церковну унію Русинôвъ съ Римомъ на шкоду Русинôвъ. Сказано тамъ, що за часôвъ польского панованя нѣколи не додержано условій нашои церковнои уніи, бо мимо всѣхъ условій не противився Римъ латинизаціи нашои шляхты въ Польщѣ и такимъ чиномъ съ часомъ спольонизовано нашу шляхту и наше мѣщанство, а народъ, позбавленый своихъ интелигентныхъ заступникôвъ, убожѣвъ щоразъ бôльше и бôльше и мусѣвъ лише самй найрôжноріднѣйшй кривды поносити. До насъ Русинôвъ, сказано дальше въ поданю, наслано за часôвъ польского панованя Єзуитôвъ, щобы насъ латинизувати и польонизувати, а теперь въ тôй самôй цѣли насылаютъ намъ до краю Змартвыхвстанцѣвъ. М. П.! Се суть факта, выйнятй зъ исторіи Польщѣ и зъ найновѣйшихъ часôвъ.

Я пытаюся: Чи єсть въ наведеню тыхъ фактôвъ, тыхъ исторично правдивыхъ фактôвъ, що, якъ видите, нѣ на йоту не переступаютъ церковнои области, чи єсть въ тôмъ що достойного кары, именно сущнôсть чину здрады стану?

Я понимаю, що згадка тыхъ фактôвъ въ поданю громады Гнилички малй, а єще бôльше фактъ замѣреного переходу сеи громады на православіе єсть дуже немилымъ для тои партіи гегеменôвъ, що стараются насъ латинизувати и спольонизувати. Она побачила себе сполоханою и загроженою въ своѣй, якъ любôвь до вôйны, — а тамъ и до розбишацтва. Выкохавъ старый дѣдъ неспокôйну натуру на лихо Иванови и загартувавъ єи своими страшными переказами про невмируче завзятье. Сѣчовй оповѣстки про запороску вдачу, про запороску волю, западали въ горяче серце внука... Якъ у гнѣздочку, такъ у Максимовôмъ серденьку выплодилась воля, про яку дѣдъ переказувавъ, порывала хлопця до сваволѣ, до неспокою, кидала ôтъ одного до другого, пекла ненавистею до всего, що гнѣтило або перечило, не давало робити, якъ хочеся, якъ намъ здумаеся. Живй картины зъ позадавного давна выступали въ хлопячôй головѣ. Максимови хотѣлось самому битись, рубатись, розгардѣяшити.... Отже жь, колибъ була ще пôдъ той часъ Сѣчь запороска, зъ Максима выйшовбы може славный, преславный лицарь-козакъ. Такъ на лихо для Максима всюда миромъспокоємъ, а то и неволею занесло. Треба було нагинатись до тихои „мирнои, хлѣборобскои“ працѣ, а тутъ єго душа просила волѣ, молодй силы — простору, буйнôсть — широкого поля для крôвавого лицарства. Суперечнôсть неспокôйнои, завзятои и ворохобливои вдачѣ Максима, а спокôйного, тихого, смирного та ще й неволею заправленого житя, яке тогды наставало на Украинѣ, мусѣло зломати а бодай схибнути неспокôйну натуру Максима.

Палкій, якъ порохъ, смѣлый, якъ голодный вовкъ, — ôнъ всѣхъ побивавъ, надъ всѣми верходивъ. Высокого зросту, станкій, бравый, широкоплечій, якъ зъ желѣза збитый, а до того ще й меткій, якъ заяць, спѣвунъреготунъ... Хорошій зъ лица — повновидый, румянець на всю щоку, съ чорными, веселыми очима, съ чорнымъ, лыскучимъ усомъ —

Незамѣчена повѣсть

зъ украиньского житя.

(*Дальше.*)

Галя.

Ктожь се та дѣвчина чудовои вроды съ веселыми очима, свѣжимъ, молодымъ личкомъ румянымъ, съ чорнымъ, кучерявымъ волосемъ, заквѣтчанымъ полёвыми квѣтками? Кто се та „полёва царѣвна“, що такъ и зъ першого погляду вразила молоде серце молодого парубка и — счезла помѣжь полями, высокими пашнями та пышными квѣтками?

Догадалось Чѣпчине серце, хочь не дôзнався правды єго быстрый розумъ. Се була справдѣ москалѣвна — Галя — дочка, та ще й едина дочка Максима Гудзя, прозваного Москалемъ. Галя справдѣ не була похожа на звычайныхъ сельскихъ дѣвчатъ, якъ непохожимъ був єи батько Максимъ Гудь на звычайныхъ пѣщаньскихъ хозяинôвъ. Незвычайно чарôвною красою, чудовою вродою обдарила доля молоду Галю, якъ незвычайна доля судилась єи батькови Максимови. Скôлька гонôвъ ôтъ Пѣсокъ, на ôтсторону, стоявъ хутôръ Максима Москаля, де живъ теперь Максимъ съ жѣнкою и единою дочкою. Хуторскій будынокъ мовь паньскй хоромы, а не мужича або москалева хата. Коло будынку була побудована стайня, були й рублены коморы и трôйка коней (троянъ) и всякй достатки. Хутôръ був обведеный высокою густою загородою (лѣсою) съ острѣшкомъ и съ такими, якъ по тактирахъ воротами. Нѣкто не знавъ, нѣ бачивъ, якъ Максимъ живъ на хуторѣ. Знали тôлько, що у него все було на запорѣ — позапиране, позамыкане. — „Москаль фортецу собѣ выбудувавъ!“ смѣются иногдѣ Пѣщане.

Отже й ще менше знали про Галю, що якъ дорогій скарбъ була одна — едина у свого батька. Яка єи вдача, якй норовы?—не знати. Кажуть жежь, що найкраша та дѣвчина, що про неи нѣчого не знати, нѣчого почути. А вжежь що гарна, прегарна мусѣла бути душа у тои вродливои Галѣ, коли такъ весело и невинно глядитъ на свѣтъ Божій, коли такъ нѣжно та безжурно спѣваe пѣсень, коли таке здорове житье граe въ єи румянôмъ личку, зорянымъ небомъ сіяe зъ єи чарôвныхъ очей, — коли одною стрѣчею, однымъ голосомъ, однымъ поглядомъ причарувала серце Чѣпки.

Та не такою ясною, чистою и погôдною являeся бувальщина рôднои рôднѣ „полёвои царѣвны“. Память про рôдъ Галѣ сягаe въ нашôмъ романѣ давныхъ часôвъ Запороскои Сѣчи. Галинъ прадѣдъ, Миронъ Гудзь, бувъ сѣчовикъ и поселився въ пѣщаньскôй громадѣ ще тогды, якъ що ино наставали самй Пѣски, значитъ, якои пôвтора сотнѣ лѣтъ назадъ ôтъ почину самого роману. Покладаючи першу оселю въ Пѣскахъ, Миронъ Гудзь бувъ вже не молодый чоловѣкъ, коренастый, съ довгими усами, съ закрученымъ за ухо оселедцемъ; воювавъ ôнъ съ Ляшнею, воювавъ съ Башою та Татарвою, а теперь на старости лѣтъ оселився середъ розлогихъ пôль, ставъ хозяиномъ, а якъ часомъ воювавъ ще часами съ дикимъ звѣремъ. Оттутъ ôнъ одружившись выкохавъ собѣ сына Ивана. Та не вдався Иванъ въ свого завзятого, палкого, горячого батька-сѣчовика, а вдався въ свою тиху матѣрь. Якъ нѣ заправлявъ Миронъ свого Ивася до козацкого завятя, якъ нѣ набивавъ єго молоду голову споминками про славну бувальщину козацку, розказами про наѣзды на Туреччину та способивъ єго до войовничого житя, та въ вечерѣ, якъ не спится Ивасеви, вôзьме мати єго русяву головку въ свои руки, цѣлуe, милуe и стиха любымъ голосомъ малюe ему картины иншого житя — житя тихого хлѣборобского побуту, лѣтнои працѣ на своѣй добрôй нивѣ, зимовои лежнѣ въ теплôй хатѣ, що якъ повна чаша. Оттакъ то нашепче мати своимъ пестивымъ голосомъ дитинѣ про любовь до живого и кидаe Ивась свои боища та руйнованя, а любуeся красою свѣтовою, цвѣтуючими рослинами, живлôмъ усякимъ, — слухаe дзвôнкои пѣснѣ жайворонка...

Вырôсъ Иванъ на гарного, статочного парубка, ставъ господаремъ, одружився, завѣвъ тихе, родинне житье. Старый Миронъ ходивъ за плугомъ сумуючи по добрôй славѣ колисьто вôльнои Украины. Бачивъ ôнъ власными очима, якъ упала Гетьманщина, якъ козацка старшина занапастила долю Украины, якъ Сѣчь зруйновано, якъ на козацкихъ трупахъ здвигалась неволя крепацтва и собою неволила вôльныхъ сынôвъ недавно ще вôльнои Украины. Дôждався Миронъ внука, а Иванъ сына — Максима. Зрадѣвъ батько, зрадѣвъ, може ще бôльше, и самъ старый дѣдъ Миронъ. Почавъ ôнъ свого внука выховувати, казками та розказами про славну бувальщину голубити. И диво дивне, та часто бувале: чого не мôгъ вляти старый Миронъ въ душу свого рôдного сына Ивана, тымъ напоилась молода душа молодого Максима. Неначе на вылежанôмъ, добре переоранôмъ перелозѣ засѣвались слова старого сѣчовика въ душѣ маленького внука. Напувалось молоде серце дитины тымъ непогамованымъ козацкимъ завзятьемъ, займалась єго молода душа палкимъ огнемъ старого козацтва и родилась въ тôй душѣ давна козацка любовь до вôйны, — а тамъ и до розбишацтва. Выкохавъ старый дѣдъ неспокôйну натуру на лихо Иванови и загартувавъ єи своими страшными переказами про невмируче завзятье. Сѣчовй оповѣстки про запороску вдачу, про запороску волю, западали въ горяче серце внука... Якъ у гнѣздочку, такъ у Максимовôмъ серденьку выплодилась воля, про яку дѣдъ переказувавъ, порывала хлопця до сваволѣ, до неспокою, кидала ôтъ одного до другого, пекла ненавистею до всего, що гнѣтило або перечило, не давало робити, якъ хочеся, якъ намъ здумаeся. Живй картины зъ позадавного давна выступали въ хлопячôй головѣ. Максимови хотѣлось самому битись, рубатись, розгардѣяшити.... Отже жь, колибъ була ще пôдъ той часъ Сѣчь запороска, зъ Максима выйшовбы може славный, преславный лицарь-козакъ. Такъ на лихо для Максима всюда миромъспокоємъ, а то и неволею занесло. Треба було нагинатись до тихои „мирнои, хлѣборобскои“ працѣ, а тутъ єго душа просила волѣ, молодй силы — простору, буйнôсть — широкого поля для крôвавого лицарства. Суперечнôсть неспокôйнои, завзятои и ворохобливои вдачѣ Максима, а спокôйного, тихого, смирного та ще й неволею заправленого житя, яке тогды наставало на Украинѣ, мусѣло зломати а бодай схибнути неспокôйну натуру Максима.

Палкій, якъ порохъ, смѣлый, якъ голодный вовкъ, — ôнъ всѣхъ побивавъ, надъ всѣми верходивъ. Высокого зросту, станкій, бравый, широкоплечій, якъ зъ желѣза збитый, а до того ще й меткій, якъ заяць, спѣвунъреготунъ... Хорошій зъ лица — повновидый, румянець на всю щоку, съ чорными, веселыми очима, съ чорнымъ, лыскучимъ усомъ —

бить говорити, народово-органичнôй працѣ, котрои найголовнѣйша цѣль въ тôмъ, вынищити Русинôвъ. Тожь и не диво, що цѣла польска праса всѣхъ партійныхъ ôттѣней накинулась на насъ съ найбôльшою яростею и всѣма силами старалася и старается за всяку цѣну чисто церковный случай въ Гниличкахъ малыхъ вышрубувати до значеня подѣ небезпеченьства державного и здрады стану, выставити ей яко наслѣдство кары достойного дѣланя нашихъ товариствъ, часописей, редакторôвъ и т. д., — ба, що бôльше, що она (польска праса) навѣть въ численныхъ статяхъ указувала на тыхъ Русинôвъ, котрыхъ бы рада побачити за кратками вязницѣ, — що она указуе на рускй товариства и институціи, на котрыхъ розвязаню ей дуже много залежитъ. Цѣль сего нужденного денунціяторства, въ чѣмъ польска праса довела до взорцевого майстерства, есть ясна; та цѣль завсѣгды однакова, она змѣряе до того, щобы въ теперѣшныхъ подѣй кувати для себе свôй политичный капиталъ.

Тутъ еще мушу згадати о найновѣйшôй енунціяціи часописи „Politische Correspondenz“, отже офиціозной газеты, а то въ тôй цѣли, щобы ей тутъ публично спростувати. Та енунціяція, навязуючись до двохъ нашихъ гр. кат. Митрополитомъ во Львовѣ выданыхъ курендъ, звучитъ пôсля „Neue fr. Presse“ въ 22 лютого 1882, где она була перепечатана, якъ слѣдуе: (*читае*) „Телеграфично сигнализована куренда галицкого Митрополита и львôвского гр. кат. Архіепископа Сембратовича до руского духовеньства Галичины есть важнымъ заявленьемъ, котре зô взгляду на звѣстнй увязненя въ Галичинѣ заслугуе на точну розвагу. Куренда стверджае въ способъ, усуваючій всякй сомнѣнія, що межи гр. кат. людностею Галичины ведеся чужими и свойскими пропагаторами агитація непріязна католицкому характерови греко-уніятскои церкви. Два моменты поставлено тою курендою повысше всякихъ сомнѣній: по перше, строга льояльнôсть и привязанôсть найвысшого достойника греко-католицкои церкви Галичины до папского престолу, а по друге, существованье пропаганды, котра ôтнимае православному провелитизмови характеръ добровôльности, а тымъ самымъ административнымъ дослѣджуванямъ и средствамъ осторожности, вызванымъ поступкомъ гнилицкои громады, — характеръ самоволѣ и надмѣрнои политичнои загонистои ревности. Если зважится, що православна пропаганда межи рускою людностею Галичины вже для того муситъ въ гру втягати такожь и политичнй мотива, понеже организмъ православнои церкви пôсля баламутныхъ понятій духово нерозвиненои людности Галичины заключае въ собѣ идею певнои зверхности чужого монарха бодай на церковнôмъ поли, — то певно нѣкто не возьме се за надмѣрну, политично-партійною тенденцією выроджену пересаду, если задля замѣреного переходу однои громады на православіе, мимо того, що она пôзнѣйше ôтступила ôтъ сего свого замѣру, запановало велике занепокоенье“.

Такъ отже пôсля выводôвъ „Politische Correspondenz“ хочутъ зъ остереженя Митрополита передъ якими тамъ наущуванями до переходу на православіе выводити доказъ, що въ справѣ Гнилицкôй справдѣ була якась для державы небезпечна агитація, — що однакожь есть совсѣмъ неправдивымъ. Такъ само пôсля выводôвъ „Politische Correspondenz“ хочутъ въ Гнилицкôй справѣ доглянути злочиньство здрады стану для того, що головою православнои церкви въ Россіи есть царь. Такъ то, понеже громада хотѣла перейти на православіе, а царь есть головою православія на церковнôмъ поли, отже маe въ тôмъ бути чинъ здрады стану! Але най зволитъ „Politische Correspondenz“ на то памятати, що громада Гнилички малй въ своимъ заявленю до староства и до митрополитальнои консисторіи выразно додала додатокъ, що она своимъ замѣренымъ переходомъ на православіе нѣ крыхты не захиталася въ своѣй привязанности и вѣрности для цѣсаря, а противно и на дальше остаeся вѣрно преданою Є. В. нашому цѣсареви.

М. П., слѣдство покаже, скôлько правды на тыхъ мнимыхъ агитаціяхъ здрады стану. Я въ тôмъ взглядѣ спокôйный, если тôлько дѣяльнôсть суду буде оставлена необаламучена свобода. Мы Русины, що дальсмо стôлько доказôвъ нашои унаслѣдженои вѣрности и привязанности для цѣсаря и державы навѣть середъ найтяжшихъ ôтношень нашои монархіи, въ найнебезпечнѣйшихъ часахъ, — мы, котрй все, що маeмо, завдячуeмо Австріи и ей достойнымъ цѣсарямъ, нашъ народъ, що еще р. 1880 на вдячну споминку памяти цѣсаря Іосифа II (*Браво! браво!* зъ лѣвицѣ), що подавъ нашому народови основу людского житя, торжественно святкувавъ столѣтнй роковины его вступленя на австрійскій престолъ, — той народъ, що кожду радôстну подѣю въ цѣсарскôй родинѣ святкуе якъ свое національне торжество и до того лучитъ основуванье фундацій, стипендій и доброчинныхъ закладôвъ, — такій народъ, я твердо о тôмъ пересвѣдченый, не може въ своѣмъ лонѣ выховувати здрадникôвъ стану противъ австрійскои держави.

Я сказавъ, що съ спокоeмъ выжидаю суду надъ обжаловаными и увязнеными, если тôлько дѣяльнôсть суду останеся несхибленою. А власне що до сего послѣдного маю позитивнй и небезъосновнй обавы. (Зъ лѣвицѣ: *слухайте!*) У насъ въ краю дѣются теперь такй рѣчи, котрыхъ якъ найскорѣйше устороненье въ интересѣ законного порядку, въ интересѣ нашого правосудія (*слухайте!*) кладу на серце цѣлому правительству а особенно Є. Е. п. министрови и управителеви министерства справедливости— и то съ цѣлымъ натискомъ. Якъ я вже згадавъ, ведеся на внесенье державнои прокураторіи доходженье и вступне слѣдство въ направленю о злочиньство здрады стану. Якъ вѣдомо, та справа карна, если буде внесеный актъ обжалованя, буде судитися мужами зъ народу, — присяжными. Хочь ôтъ першихъ домовыхъ ревизій до нынѣшного дня минувъ вже цѣлый мѣсяць, а ôтъ першихъ увязнень минуло вже 20 день, то все таки карна справа не выйшла еще зъ стану доходжень и вступного слѣдства.

А погляньте М. П., въ якій ôтразливый способъ всѣ въ краю выходячй часописи польскй обробляютъ публичну опинію противъ увязненыхъ, а навѣть пôдбурюютъ и розъярюютъ противъ цѣлои рускои народности.

Тутъ наводитъ бесѣдникъ ôтзывы польскихъ газетъ, а именно Reform-ы, Dziennika pol., Czas-у, Gazet-ы lwow. Такъ якъ всѣ тіи ôтзывы тыхъ, якъ и другихъ польскихъ газетъ були вже свого часу въ „Дѣлѣ“ поданй и ихъ денунціяторство ôтповѣдно напятноване, то мы не хотячи въ другій разъ того самого повторяти, опускаeмо дотычащй уступы бесѣды пос. Кулачковского, тымъ бôльше, що черезъ то нѣчого не тратитъ цѣлôсть бесѣды.—По тôмъ говоривъ пос. Кулачковскій дальше такъ:

Але колибы навѣть и справдѣ такъ було, що сей або той въ увязненыхъ провинився, то причины сего не треба глядати въ панславистичныхъ русофильскихъ агитаціяхъ, але въ угнетеню нашого народа въ нашôмъ краю.

Наше положенье есть справдѣ розпучливе. Якій же станъ у насъ въ Галичинѣ? Позвольте, що удамся на хвилю на поле економичне. Чижь тягары у насъ рôвномѣрно розложенй? Чи не спыхаeся власне всѣхъ тягарôвъ на хлопôвъ и то не тôлько на рускихъ але и на польскихъ? И чи се мы — россійскй пропагаторы — якъ называютъ насъ Русинôвъ — завинили, що двѣ польскй громады Кобыляны и Ленка въ захôднôй Галичинѣ въ сервитутовôй справѣ, въ котрôй не могли вывести кôнца съ своимъ дѣдичомъ, — ôтнеслися просто до россійского царя? Чи се мы Русины довели до того? Але вернуся до пытаня національного рôвноуправленя.

Якежь рôвноуправненье маeмо мы въ нашôмъ родимôмъ краю? Погляньте на яке небудь поле. Я пôчну ôтъ найважнѣйшого для насъ — ôтъ шкôлъ. Мы маeмо одну-однѣсеньку высшу гимназію съ рускимъ языкомъ выкладовымъ во Львовѣ — и се маe бути достаточно для насъ — трехъ миліонôвъ Русинôвъ? Всѣ прочй гимназіи суть польскй. Чи жь се М. П. есть та засада рôвноуправленя, приложена до насъ Русинôвъ? Р. 1880 жалились мы передъ державнымъ трибуналомъ, що не маeмо нѣ однои народнои школы во Львовѣ съ рускимъ языкомъ выкладовымъ. Мы выграли сей процесъ; теперь маeмо вже р. 1882, а школы и доси нема. Я вже не хочу тутъ говорити о выборахъ, божь вы мали вже тутъ разячй приклады, якъ у насъ переводятся выборы. А коли намъ удастся въ тôмъ або иншôмъ повѣтѣ выбрати Русина до рады повѣтовои, такъ що мы маeмо бôльнôсть, тогды не може дôйти до уконституованя рады повѣтовои, бо порушуются всѣ можливй способы и пôдступы, щобы до сето не дôйшло. Отъ такй приклады маeмо въ радахъ повѣтовыхъ въ Турцѣ и въ Жовквѣ и т. д. и т. д.

Я спѣшу до кôнця, щобы не надъуживати терпеливости высокои палаты въ такъ спôзненôй порѣ.

Я представивъ тй здобутки Русинôвъ въ ерѣ помиреня и погодженя народностей (зъ лѣвицѣ: *слухайте!*) и прошу, щобы цѣле правительство добре собѣ розважило, чи такій станъ дасться на довго удержати. Я скôнчивъ. (Зъ лѣвицѣ: *браво! браво!*)

ДОПИСИ.

Торки дня 13 (25) лютого.

(*М. Б.*) (*Розвôй громады черезъ просвѣту. Музикально-декляматорскій вечеръ въ читальнѣ.*) Наше село се такъ якъ полуостровъ, що лише зъ одного стороны маe комункацію съ суходоломъ; и такъ: ôтъ пôвночи и всходу окружае насъ россійска границя, ôтъ полудня нѣмецкй кольоніи, а тôлько ôтъ заходу маeмъ стычнôсть съ нашою Русею. Сидѣли мы такъ мовь въ заключеню, дрѣмали еще тою дрѣмотою, якою нашй предки черезъ довгй вѣки дрѣмали, ажь и пробудивъ насъ голосъ нашихъ популярныхъ газетъ и книжочокъ, що зайшли въ наше село; пробудивъ насъ такожь голосъ нашого духовного отця Якова Корчиньского: всѣ тй голосы завзывали насъ закладати читальнѣ. Може здивуeтесь, чому такъ довго не писалисьмо нѣчого о нашôй читальнѣ, та по правдѣ и не було о чѣмъ писати. Мусѣли мы поборювати многй противности и перешкоды въ минувшôмъ роцѣ. И такъ жиды силились всякими способами ôттягнуто селянъ ôтъ нашои читальнѣ, то страшили жандармами, то насмѣвались, словомъ уживали всего можливого, щобы тôлько ôтстрашити селянъ ôтъ нашого товариства. Але съ кôнцемъ сего року поборили мы всѣ противности и найбôльшй нашй противники стали нашими соподвижниками. Якъ перше коршма була все биткомъ набита, а горѣвка на велику радôсть жидôвъ проливалась струями, такъ теперь, съ малыми вынятками, стоитъ коршма къ великому огорченю жидôвъ пусткою. Сумно було передъ кôлькома роками поглянути на наше село, якъ оно, оковане соромными узами піяньства и темноты, представляло страшно сумный видъ. Але теперь все змѣнилося, все проминуло, якъ проминула пятивѣкова неволя, а засіяло сонце свободы. И такъ вже ôтъ чотырохъ рокôвъ есть у насъ прехорошій хоральный спѣвъ, котрого выучивъ насъ зовсѣмъ безплатно Вп. Гавріилъ Горецкій, укôнченый богословъ, за що ему належится вѣчна вдячнôсть ôтъ насъ. Дальше маeмо громадскій шпѣхлѣръ, касу пожичкову и читальню, котра числитъ вже надъ 40 членôвъ, а въ протягу сего року замѣряeмо оснувати крамницю. Все бы йшло до лучшого, кобы бôльше ревности було у старшихъ. Наша читальня основана заходомъ нечисленныхъ молодцѣвъ-патріотôвъ, и члены читальнѣ се майже самй молодй люде. Старй стоятъ якось на ôтсторону, мовьбы еще надумувались. Може съ часомъ надумаются... Але й теперь вже не дуже лихо, бо устало піяньство, устала безпамятна гулятика и все зло, що выходитъ зъ коршемъ. Всѣ заходы жидôвъ, навернути нарôдъ на старый ладъ, розбиваются о честну грудь нашои молодѣжи и нашого освѣдомленого народу.

Щобы дати прикладъ правдивои забавы, устроили мы музикально-декляматорскій вечеръ на св. Богоявленье для членôвъ читальнѣ въ домѣ честного госп. Василя Барановского, начальника громады, котрый ôтступивъ одну кôмнату для читальнѣ безплатно. Коли вже всѣ зôбрались, ôткрывъ вечерь В. К. ôтповѣднымъ вступнымъ словомъ, почѣмъ хоръ ôтспѣвавъ „имнъ народный“ и „Многая лѣта“ цѣсареви.

Програма цѣлого вечера була дуже богата и удачно уложена. Хоральнй спѣвы въ супроводѣ музики — йшли на перемѣну съ деклямаціями. Спѣвано „Миръ вамъ братя“, „Щасть намъ Боже, щасть“, „Свята Русь мати моя“ Метелѣ и другй пѣснѣ рускй, деклямовано стихи Дѣдицкого, В. Стебельского и др. Вечеръ закôнчивъ В. К. прощальнымъ словомъ, въ котрôмъ пôдносячи заслуги австрійскихъ цѣсарѣвъ около добра нашои галицкои Руси указавъ наданье свободы яко головне добродѣйство, въ котрого мы всѣма силами повинни користати и до просвѣты, науки и добробыту пôдноситися. Поясниви значенье читальнѣ и ей хосеннôсть подякувавъ всѣмъ присутнымъ за участь въ тôмъ вечерѣ.

Всѣ выйшли задоволенй, кождого обняло якесь надземне патріотичне чувство и не одинъ пытавъ: „чому такъ скорше зъ давна того не роблено?“ И справдѣ не скорше завитае у

ôнъ бувъ першій красень на селѣ. Жива, палка, порывиста натура Максима, завела его на безпутя. Ôнъ заводивъ бôйки та сварки, робивъ всѣлякй пакости, а далѣ кинувся и до злодѣйства, спершу ще доволѣ нѣбы то невинного, ôтъ яблучокъ въ паньскôмъ садѣ, та чимъ дальше тымъ гôрше. Розледачѣвъ Максимъ, розпився, зовсѣмъ пустився берега: пье, гуляе, соромъ на людей наводитъ. Мучився съ нимъ батько довгій, предовгій часъ, та заплакавши сказавъ до жѣнки: нѣ вже нѣчого не вдѣю съ харцизою! Нѣ тихе слово, нѣ просьба, нѣ лайка — нѣчо не помагае. Не ма силы менѣ съ нимъ битись — най иде въ москалѣ! Заплакала мати. Хочь есть ще й другй дѣти, та се жь такожь дитина, хочь лиха. Такъ годѣ. Нѣчого робити.

Постригли Максима въ москалѣ. Та на диво ôнъ съ пôдскоками веселый та гожій повавдрувавъ въ Московщину. Выйшовъ въ него славный москаль. Есть такй люде, що найважшу тугу выливаютъ смѣхомъ, жартами. Про такихъ кажутъ, що они нѣколи горя не знаютъ; вовутъ ихъ за те — щасливыми. Оттакимъ щасливымъ и Максимъ удався. Его весела вдача зъѣднала ему любовь у товаришѣвъ и наставникôвъ, его здорова натура щасливо поборювала всѣ невыгоды солдатского житя, а его завзятôсть и ôтвага здобули ему славу доброго воина. Пôзнавъ Максимъ солдатске житье въ всѣхъ его темныхъ сторонахъ, засмакувавъ въ нѣмъ, розгулявся на свôй ладъ съ своими товаришами, пускався разомъ съ ними на крадѣжи, нечестнй зарôбки, а то и на розбишацтво. Добився Максимъ и старшеньства у войску: зробили его пôд-официромъ.

Що чинъ, то иншій починъ. Теперь вже треба було матись на осторозѣ, бути кожду годину готовымъ, якъ покличутъ до ротного, або й до полковника. Переставъ Максимъ зовсѣмъ пити, ставъ тôлько ще бôльше дбати про себе, про добру нáживу. У него була цѣла рота на рукахъ, всѣмъ заряжавъ, всѣхъ обдѣлювавъ, розплачувавъ. Зъ миру по нитцѣ — голому сорочка. Максимъ змѣркувавъ, що се наймудрѣйше правило на свѣтѣ, та ставъ пôсля него жити. Нѣчо не проходило его рукъ, щобъ ôнъ не ôтлупивъ хочь трошка на свою частку. Назбиравъ ôнъ собѣ и грошей и одежи. На що? Самъ не знае, де его дѣти, куды приткнути. Майнула въ его головѣ гадка про подруже. Не довго прійшлось и на те ждати. Пôзнавсь ôнъ на Московщинѣ съ родовитою московкою Явдошкою, що перебула молодôсть свою у найкаламутнѣйшихъ филяхъ поганого житя. Колись она пышалась красою, та минули молодй лѣта, минуло гуляще житье, а вразъ съ тымъ почала вже й краса осовуватись, спадати. Треба щось гадати съ собою, треба вчасно десь захисту шукати, притулку для себе... Отъ тутъ лучився ей Максимъ и они за якійсь часъ припавши собѣ до вподобы побрались, здружилися. У нихъ родилась дочка Галя. Галя зъ разу все переломала: ôтмѣнила натуру батька и матери. Ôтпала у нихъ охота дô гулящого житя, якъ рукою ôтняло. Маленька Галя спарувала Максима съ Явдохою на вѣки, звязала мôцно ихъ думки до купы, пôдводила и пôдбивала на одно дѣло. Максимъ бажавъ выростити дочку въ богатствѣ та розкошѣ; бажала й Явдоха того самого... Она думала, що богацтво та розкôшь заховаютъ ей ôтъ такои лихои долѣ, яка ей судилася... И обое они клопотались объ однôмъ — надъ пóживою та нáживою... Чи сякъ, чи такъ, а треба нажитись, набити добромъ свою калиту. Отъ и вѣвъ Максимъ свое ремесло солдатского шахрайства, а Явдоха стала крамарювати мѣжь солдатами та закуповувати и переховувати чуже крадане добро. Погане дѣло давало добрй зыски. Максимъ и Явдоха прійнялись, хочь и инакше, за дѣло своихъ молодыхъ лѣтъ. Калитка набивалась щоразъ бôльше грôшми та всѣлякимъ добромъ. Заживши въ добрѣ, хочь непочестно зароблено̀мъ, захотѣлось Максимови и Явдосѣ выйти зъ солдатщичы, щобъ часомъ не прійшлось Максимови наложити головою въ вôйнѣ. Саме тогды лучилась кримска вôйна, Максима позвали до бою.

Та тутъ вже Максимъ не кидався такъ ôтважно до бою, якъ за молодыхъ лѣтъ. Ôнъ берѣгъ свое житье и ось скоро тôлько лучилась нагода, — его легко зранили — ôнъ пôдплативши лѣкарѣвъ, пôшовъ въ ôтставку та ще й съ новымъ медалемъ за добру солдатску службу. Оттеперь то повернувъ Максимъ у рôдне село, въ Пѣски, на батькôвщину. Змѣркувавъ Максимъ, що Пѣски стали великимъ селомъ и що тутъ можна добре „промышляти“ — и поселився на батькôвщинѣ. Явдоха крамарювала, а Максимъ ѣздивъ по ярмаркахъ. Максимъ ставъ зажиточнымъ чоловѣкомъ, ôнъ деръ голову противъ „нетесаного мужича“. Его вважали багатыремъ, до него заѣздили „волостнй“ та „батюшка“ а инколи и самъ „становый“ попити „чайку“ та пропустити чарочку „живицѣ-водицѣ“. Такъ проживъ Максимъ три лѣтъ въ Пѣскахъ, а далѣ взявъ и пересилився за село на хутôръ, бо чогось кололо его людске око, що заглядало у внутрь его господарства — его починкôвъ, торгôвъ та крамарства.... Отъ и заживъ ôнъ на хуторѣ, якъ въ якôй твердинѣ, недогляненый, недослѣдженый людскимъ окомъ. Нѣкто не знавъ, що дѣвся въ тôмъ москалевôмъ хуторѣ. А що тамъ дѣялось? Побачимо пôзнѣйше.

Мы теперь тôлько глядимо на саму Галю, ту дивну „полёву царѣвну“ — чудовои уроды, чистои душѣ, невинного серця. Якъ она выкохалась такою середъ такихъ обставинъ? Ôтродилась ôтъ батька-матери, якъ ôтродився Максимôвъ батько Иванъ ôтъ свого батька старого сѣчовика Мирона.

(*Дальше буде.*)

насъ гаразд, ажь поки въ кождôй громадѣ не буде читальнѣ и всѣхъ нашихъ популярныхъ книжокъ та нашихъ рускихъ газетъ. Зъ читальнѣ засіяє сонце свободы, сонце премудрости, сонце любови. Опустѣє коршма, и мы позбудемося неволѣ, нужды, темноты и незгоды.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Цѣсарь*) санкціонувавъ вже 28 лютого уставу о ческôмъ университетѣ въ Празѣ.

(*Рада державна.*) На 200-нôмъ засѣданю палаты послôвъ,ôтбутôмъ 28 лют. велась дальше дебата надъ буджетомъ. Комисія вноситъ: „на службу безпеченьства публичного 3,445.930 зр.“ Гдеякѝ послы зъ стороны лѣвицѣ почали и при сѣмъ случаю вытягати на ново тамтогорôчну бôйку межи Чехами а Нѣмцями въ Празѣ и Кухельбадѣ. Президентъ Смолька накликавъ ихъ, щобы держались предмету, а не вертали до дебаты генеральнои. Послови Шенерерови, ôтобравъ президентъ голосъ. Пос. Шенереръ, правдивый l' enfant terrible лѣвицѣ, выступивъ и симъ разомъ съ своими аспираціями нѣмецкими и гравитацією до Берлина. Ôнъ сказавъ: „Мы Нѣмцѣ народовцѣ не гравитуємо до Вѣдня, але тамъ, где суть Нѣмцѣ. Мы рôжнимося ôтъ сполученои лѣвицѣ тымъ, що нѣколи не пôдпорядковуємъ интереса народнѝ интересамъ державнымъ, а ôтъ правицѣ тымъ, що до неи належатъ клерикалы безъ ôтчины. Мы кажемо: Народе нѣмецкій! молись, працюй и щади, — але вызволи себе ôтъ либералôвъ биржевикôвъ и ôтъ клерикалôвъ!“ Сполучена лѣвиця устами п. Магга выперлася програмы Шенерера. Суму выдаткôвъ на безпеченьство публичне принято. Дальше принято позицію выдаткôвъ: 1,164.500 зр. на службу будôвничу, и позицію: 4,538.100 зр. на будову дорôгъ. Правительство предкладало о 50.600 зр. бôльше (въ комисіи окроєно мѣжь иншими позицію на мôстъ на Прутѣ на дорозѣ делятыньскôй о 500 зр.) При дебатѣ пос. Хамєцъ промовлявъ за будовою моста на Днѣстрѣ пôдъ Залѣщиками. Комисарь правит. Кубинъ ôтновлѣвъ, що той мôстъ справдѣ дуже потрѣбный, але намѣстництво галицке доперва передъ кôлькома днями прислало плянъ министерству. Позицію выдаткôвъ „на будовы водни 1,921.800 зр.“ принято. Сума всѣхъ выдаткôвъ етату министерства дѣлъ внутрѣшныхъ ухвалена палатою выноситъ 17,44.438 зр.

57-ме засѣданье палаты панôвъ ôтбулось 28 лютого. Зъ порядку дневного ухвалено насамперед законъ о заведеню судôвъ воєнныхъ въ Дальмаціи, такъ якъ ухвалила палата послôвъ. Дальше слѣдувала дебата надъ закономъ, пôдвышуючимъ провизорично цло ôтъ гдеякихъ заграничныхъ продуктôвъ (ôтъ кавы). Въ комисіи финансовôй бôльшôсть була за переходомъ до порядку дневного. П. Пленеръ, яко презесъ комисіи промовляє въ тôмъ дусѣ. Бесѣдникъ закидає правительству, особливожь министрови финансôвъ, що пôдвышивъ цло именно ôтъ кавы, котру споживає вся убога людность мѣска — и то пôдвышивъ — доси такого примѣру не бувало — наразъ ажь о 66%! (зъ 24 зр. на 40 зр. ôтъ метричного сотнара). „Для чого не наложено высшій якій податокъ на богачѣвъ, властителѣвъ великихъ посѣлостей, — коли вже потрѣбно умножити доходы державнѝ! Чому не пôдвышено радше податку ôтъ оковиты? Належитъ обавлятися, що по заведеню высшого цла ôтъ кавы убожшій народъ кинесь до оковиты, ôтъ котрои оплачуєсь лишь 11 зр. податку! Народъ буде пытати: для чого даровано (панамъ) кôлька милiонôвъ податку грунтового, для чого не заводится податокъ ôтъ особистого доходу и ôтъ люксусу, замѣсть высшого податку ôтъ нафты и кавы?!“ При голосованю принято законъ бôльшостею 13 голосôвъ.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Въ послѣднôмъ числѣ доносили мы о концентричнôй операціи австрійскихъ войскъ противъ повстанцѣвъ въ Герцеговинѣ и коротко пôсля першихъ урядовыхъ вѣдомостей зазначили, що операція „выпала для войскъ щасливо“. Безперечно, операція принесла користь тымъ, що повстанцѣвъ зôгнала зъ ихъ дотеперѣшного становища на Крблинѣ и Загорю и розбила ихъ на кôлька частей, — але при близшôмъ розглядѣ треба признати, що операція не принесла такихъ результатôвъ, на якѝ була надѣя. Пригляньмось тôй концентричнôй операціи зъ 23 лютого. Думка до концентричнои операціи выйшла ôтъ коменданта въ Серасвѣ ген. Далена. Єго непокоила зъорганизована сила повстанцѣвъ на Крблинѣ и въ Загорю, близько коло столицѣ Босніи. Зъ Крблины и Загоря повстанцѣ часто робили напады на пôвнôчь и пôвнôчный всхôдъ, особливо на шляхи зъ Сераєва до Коницы. Ген. Даленъ справедливо боявся, щобы повстанье не загрозило спокоєви въ Босніи. И такъ повстанцѣ вже два мѣсяцѣ организувалися, належитъ отже вже разъ ихъ занепокоити. Такои думки бувъ гр. Даленъ. Ген. Іовановичь зновъ не хотѣвъ єще спѣшитись, а хотѣвъ пôдождати єще черезъ дощѣ и зачати акцію ажь по дождевôй порѣ, тымъ бôльшэ, що дорога зъ Гацка и Мостара дуже скалиста, утяжлива и транспортъ провіянту въ такôй порѣ и при такôй дорозѣ єще утяжливѣйша. Але аргументы Далена перемогли аргументы Іовановича и рѣшено операцію предприняти. Якъ мы вже подали до операціи противъ центрального становища повстанцѣвъ на Крблинѣ и въ Загорю були призначенѝ чотыри кольоны. Выхôднѝ точки тыхъ кольонъ були: ôтъ Босніи Фоча (ген. Леддинъ) и Трнова (полковникъ Арловъ) а зъ стороны Герцеговины Мостаръ (полк. Гасъ) и Гацко (ген. Секуличь). Пôсля диспозиціи обѣ першѝ кольоны Леддина и Арлова мали окружити Крблину и Загорье ôтъ пôвночи и заходу, бо мали сполучитися на просторѣ межи Меговиною и Калиновицемъ и перти повстанцѣвъ на полудневый захôдъ. Другѝжь двѣ кольоны — Гаса, котрый мавъ ити черезъ Главатичево и Готовлье и Секулича, котрый мавъ ити зъ Гацка до Улока а дальше такожь до Меговины и Калиновица, — мали очевидно задачу розправитись съ повстанцями, котрѝ до нихъ пôдходили, напираннѝ кольонами Арлова и Леддина. Плянъ бувъ добрый; повстанцѣ зôгнанѝ зъ Крблины и Загоря справдѣ не булибъ мали другои дороги, якъ на захôдъ черезъ Готовлье а на полудне черезъ Улокъ. Колибъ плянъ отже бувъ точно сповненый черезъ командантôвъ кольонъ, то безперечно съ повстанцями булобъ дуже зле: войска булибъ ихъ сильно або потовкли або полапали. Але диспозиціи не були точно переведенѝ. Колюмны Гаса и Секулича онôзнилися, а колюмны Арлова и Леддина поспѣшились. Кольонна ген. Секулича мусѣла задля снѣжныхъ завалôвъ, бурѣ и прикрого терену пріостановити маршъ въ Фойници. Рôвножь и ген. Гасъ не мôгъ 23 лютого станути въ Готовлю; дня 22 пôдъ Главатичевомъ стрѣтнився ôнъ, здаєсь, неожидано съ ôтдѣломъ повстанцѣвъ зъ 600 людей и по довшôй битвѣ змусивъ повстанцѣвъ цофнутись, але не бувъ въ силѣ змусити ихъ цофатись на всхôдъ до тыхъ повстанцѣвъ, котрѝ утѣкали передъ Арловомъ и Леддиномъ, але позволивъ имъ цофнутись на пôвнôчь на Крста-Планина. Впрочѣмъ полк. Гасъ мôгъ єще доповнити свою задачу, мôгбы бувъ 24 лютого дôйти до Меговины, колибъ кольоны Леддина и Арлова не були поспѣшились. А то ген. Леддинъ замѣсть на 24 наспѣвъ вже 23 до Калиновица а полк. Арловъ бувъ вже того дня такожь близько Калиновица. Черезъ тоє бувъ плянъ нарушеный, бо повстанцѣ скорше були выпертѝ, закимъ кольоны Гаса и Секулича могли були наспѣти до Готовлье и Улока и ôттяти повстанцямъ ôтвôротну дорогу. Тутъ винна була и сама загальна диспозиція; безъ хибъ она бути и не могла, зважывши, що два команданты далеко ôтъ себе плянъ укладаютъ и выдаютъ розказы. Погляньмо лишь на просторонь, яку кольоны мали перейти до мѣсця призначеного: Кольона Леддина мала перейти 30 а кольона Арлова 20 кильометрôвъ въ 4 дняхъ; кольона же Секулича мала перейти 50 а кольона Гаса 60 кильом. въ 5 дняхъ. Зважывши, що кольоны Гааса и Секулича мали два разы довшу и далеко тяжшу (скалисту) дорогу перейти, якъ тамтѝ двѣ кольоны, — то очевидно, що одинъ день довшого маршу — було имъ за мало. — Що до повстанцѣвъ, то они мали плянъ дуже користный; видко, що маютъ здôбного военного руководителя. Повстанцямъ ишло головно о тое, на всякій способъ вздержати колюмну Гаса, щобы не наспѣвъ на часъ до Готовля: за той часъ могли ихъ товаришѣ зъ Загоря и Крблины мати вольну дорогу до ôтвороту. И справдѣ за часъ битвы повстанцѣвъ съ Гасомъ пôдъ Главатичевомъ и 14-годиннои битвы на Крстацъ-Планина ихъ товаришѣ зъ Крблины и Загоря наспѣли безперечно до Готовля и тутъ розôйшлись частею на пôвнôчь до Трескавица-Планина частею на полудне до Улока и Яворъ Планина.

Дня 27 лютого оголошено станъ облоги въ мѣстѣ и повѣтѣ Кастельнуово.

Зъ Гравозы доносятъ до вѣденьскихъ дневникôвъ, що Кривошіяне показуютъ вже охоту погодитись съ ген. Іовановичемъ, а взглядно съ правительствомъ. Дня 27 лютого прибуло до Рагузы 40 Кривошіянъ, щобы вывѣдатись, чи ген. Іовановичь бувбы склонный вести переговоры въ тôмъ дѣлѣ. Коли однакъ довѣдалися, що Іовановичь не хоче навѣть чути о якихъ небудь переговорахъ, а жадає ôтъ нихъ безъусловнои пôддачи, — то съ нѣчимъ повернули домôвъ.

Въ суботу минувшого тыждня судъ воєнный въ Рагузѣ засудивъ на смерть агента бѣлгородского комитету Гавриловича, котрый пôдъ прибранымъ именемъ выдавався до кореспондента „Голоса“. Знайденѝ при нѣмъ паперы доказали, що ôнъ пôдбурювавъ до повстаня въ Кривошіи. Въ суботу таки єго розстрѣлено.

Надôйшли слѣдуючѝ новѝ урядовѝ вѣдомости зъ театру вôйны: коменда XVIII дивизіи доноситъ, дня 25 лютого войско выслане съ Новосиня и Антиноваца противъ повстанцѣвъ, котрѝ зъ Загоря утекли до Улока, зôткнулись коло Пакосъ съ ôтдѣломъ 150 повстанцѣвъ. Дня 26 рано войско заатаковало повстанцѣвъ и зôгнало ихъ зъ становища. Страты войска: 1 убитый, 2 раненѝ. Ген. Обадичь доноситъ зъ Фочи, що въ округахъ, где выбухло повстанье, запановала страшна нужда такъ, що власти мусятъ позôставшихъ спокôйныхъ людей живити. — Раненый поручникъ зъ 77 (самбôрского) полку, Вильгельмъ Ракусъ, умеръ. Послѣдный бюлетинъ доноситъ, що д. 28 предпринято великѝ рухи реконенсансовѝ зъ Столаца, Бѣлека и Требиня на пôвнôчь. Бôльшихъ ôтдѣлôвъ повстанцѣвъ не бачено. Малѝ стычки були д. 25 лютого такожь пôдъ горою Орлава коло Корита и въ Кривошіи пôдъ Буновицями на полудне ôтъ Ублѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Въ тôй хвили вже на певно вѣдомо, що ген. Скобелевъ дôставъ завôзванье повороту до Петербурга. Дня 1 с. м. Скобелевъ переѣздомъ до Петербурга вступивъ до Вѣдня; ôнъ бувъ одягненый по цивильному и бажаючи захована якъ найстараннѣйше incognito съ нѣкимъ не бачився; бувбы навѣть переѣхавъ черезъ Вѣдень зовсѣмъ непостережено, колибъ не бувъ случайно пôзнаный. Presse вѣденьска помѣстила о Скобелевѣ статю, въ котрôй сказано, що ôнъ ожидає спокôйно рѣшеня своєи судьбы въ Петербурзѣ, знає о тôмъ, що не добре буде тамъ принятый и навѣть думає, що буде мусѣвъ скинути мундуръ генеральскій. Въ Россіи, каже Скобелевъ, єсть много людей, котрѝ такъ само явно говорятъ, що Нѣмцѣ виноватѝ за теперѣшный станъ Россіи, бо спровадили єи на фалшиву культуру, котра може бути сама въ собѣ и добра, але неôтповѣдна для Россіи. Скобелевъ выдитъ не Нѣмцѣвъ, але Прусакôвъ, котрѝ суть виновниками конгресу берлиньского. Елементомъ Скобелева єсть велика вôйна. Тымчасомъ не покине Россіи и не мыслитъ шукати собѣ кондотіерского становища въ Герцеговинѣ чи въ Сербіи чи Болгаріи. Партія славянофильска въ Россіи сильна и посѣдає великѝ средства, але найсильнѣйша — воля царя. Скобелевъ нѣколи не думавъ ити противъ царскои волѣ, але тое, що сказавъ въ Парижи, готовъ въ кождый часъ повторити. — Єще доси не утихли газетнѝ толки о Скобелевѣ и еще якійсь часъ потреваютъ; золотымъ жнивомъ для газетъ буде пріѣздъ Скобелева до Петербурга и єго принятье.

Либеральный дневникъ петербурскій „Голосъ“ зновъ выступивъ енергично противъ евентуальнои вôйны Россіи съ Австрією. Ôнъ констатуе, що анѣ однôй анѣ другôй сторонѣ вôйна непожадана! „Новости“ рôвножь констатуютъ фактъ, що Европа бажае мира, чого доказъ показала власне бесѣда Скобелева, противъ котрои майже вся европейска печать запротестувала.

Кореспонденты петербурскѝ доносятъ безнастанно — мимо урядовыхъ заперечень — о непорозумѣняхъ межи министромъ гр. Игнатьевымъ и Гирсомъ, правителемъ дѣлъ заграничныхъ и о евентуальнôй, хочь може й не надто скорôй, димиссіи Игнатьева. О кôлько въ тыхъ донесеняхъ правды, — покаже будучнôсть.

Нѣмеччина. Въ Берлинѣ занепокоєнье бесѣдою Скобелева вже уляглось: причинилось до того по перше урядове завôзванье Скобелева до Петербурга и по друге усилія россійского правительства переовѣдчити Нѣмеччину о своєй льояльности. Минувшого разу мы доносили, що съ тою миссією прибувъ до Берлина кн. Орловъ, амбасадоръ россійскій въ Парижи.

Друге читанье въ соймѣ пруськôмъ церковнополитичного закона для пруских краѣвъ ôтложено на неопредѣленый часъ. Предложенье правительственне въ комисіи сильно змѣнено частею въ дусѣ консерватистôвъ, частею по бажаню либералôвъ. До порозумѣня въ тôмъ дѣлѣ межи парляментарными партіями не могло прійти.

Нѣмецка рада державна буде скликана на нову сесію въ першôй половинѣ мая. Радѣ державнôй буде предложеный важный проєктъ закона о монополю тютюну. Газеты догадуются, що коли для того проєкту не буде бôльшости (а такъ имовѣрно и буде), то цѣсарь розвяже раду державну.

Франція. Министеръ дѣлъ внутрѣшныхъ предложивъ вже радѣ министрôвъ проєктъ нового закона о выганяню чужоземцѣвъ зъ Франціи. Пôсля того закона може бути выгнаный тôлько засужденый судомъ чужоземець; а безъ такого засуду може оречи выгнанье тôлько рада министрôвъ. Небавомъ той проєктъ закона буде внесеный въ палатѣ послôвъ.

Англія. Конфликтъ межи Глядстономъ и палатою послôвъ а палатою льордôвъ все єще не залагодженый и стоитъ на порядку дневнôмъ. Дѣло пôшло о звѣстный биль ирляндскій Глядстона, ухваленый минувшого року въ комисіи чиншовникôвъ (фермерôвъ). Палата льордôвъ ухвалила ревизію ирляндского биля. Глядстонъ и низша палата тому рѣшучо противлятся. Зъ того поводу проговорюютъ гдеякѝ газеты о димисіи Глядстона, — однакожь, надѣятись, що до димисіи єго не прійде.

Сербія. Министеръ вѣроисповѣдань предложивъ скупштинѣ проекты законôвъ: о администраціи церковь и маєткôвъ монастырскихъ и о розводахъ. Пôсля проекту министерского въ справахъ розводôвъ має рѣшати не судъ церковный, але судъ свѣтскій.

Сербскій министеръ скарбу, Міятовичь, по дорозѣ зъ Парижа повернувъ до Вѣдня. Принимаючи одного дневникаря заявивъ сербскій Міятовичь, що вертає зъ Парижа вдоволеный, бо по упадку Union générale удалось єму утворити нове консорціюмъ (о котрôмъ мы згадували послѣдного разу), угода пôдписана и дальша будова желѣзниць розпôчнеся въ тыждень по затвердженю скупштиною угоды.

НОВИНКИ.

— **Станиславôвску филію тов. им. Качковского, руску читальню тоижь филіи и руску крамницю** — въ Станиславѣ розвязано дня 2 марта с. р. на пôдставѣ рѣшеня ц. к. намѣстництва. Причина розвязаня доси намъ невѣдома.

— **Розвязана трета читальня народна.** Правительство розвязало вже трету читальню народну, а именно въ Пôдберезцяхъ пôдъ Львовомъ. И та читальня, подôбно якъ Черхавска, була недавно заложена и розвивалася дуже хорошо.

— **Ревизіи и увязненя.** У о. Евгенія Лисинецкого, пароха и декана въ Шидлôвцяхъ, гусятыньского повѣта, ôтбулась ревизія. Черезъ 3 годины шукавъ комисарь староства въ асистенціи двохъ жандармôвъ кореспонденцій съ о. Наумовичемъ. У о. Лисинецкого не найдено нѣчого компромитуючого. — Зъ Станиславова доноситъ телеграма зъ дня 1 с. м. до Neue fr. Presse, що тамъ „арештовано чотырохъ бувшихъ студентôвъ, 3 Полякôвъ и 1 Русина, по переведеню судовои ревизіи. Забрано брошуры и письма соціялистичнѝ. Два зъ увязненыхъ були вже минувшого року за тоє само въ судовôмъ слѣдствѣ.“

— **Руске акад. товариство „Дружный Лихварь“** устроює нынѣ въ кôмнатахъ „Рускои Бесѣды“ IIтй зъ ряду сего року шк. вечерницѣ. Въ програму входятъ: ôтчитъ, деклямація и спѣвы хоральнѝ. Початокъ о 7-ôй годинѣ вечеромъ.

— **Старѝ 10-гульденовѝ банкноты** (съ датою 15 сѣчня 1863) будутъ єще принимати всѣ ц. к. касы и уряды до 15 марта с. р. Старѝ 5-гульденовѝ банкноты (съ датою 15 липця 1866) будутъ принимати ц. к. касы и уряды до 30 червця с. р., а до 31 грудня с. р. старѝ пятки будутъ принимàнѝ вже лишь центральными касами державными.

— **Посломъ до рады державнои** зъ бôльшихъ посѣлостей окр. выборчого Бохня выбраный на мѣсце Пенговского згорѣвшого пôдчасъ пожару вѣденьского театру, дѣдичь Беное.

— **Стипендію 100 зр. рôчно зъ фондôвъ „Народного Дому“** удѣливъ совѣтъ тоижь институціи Евгенія Цѣпановскôй, ученицѣ 4 року семинаріи учительскои въ Перемышли. Стипендіянтка дочка пенсіонованого урядника гôрничого, ôтця шести необезпеченыхъ дѣтей, укôнчила 3-тій рôкъ семинаріи съ ôтзначеньемъ.

— **Глухонѣмого ôтъ уродженя** вылѣчивъ професоръ Гіямпетро въ Неаполи пôсля новои, черезъ себе вынайденои методы. Теперь лѣчитъ ученый професоръ чотырехъ иншихъ глухонѣмыхъ, котрѝ маютъ ôтзыскати такожь мову и слухъ.

— **Зъ Черновець** доносять намъ, що тамъ завязався кружокъ Русинôвъ любителѣвъ штуки драматичнои. Цѣль кружка — давати представленя аматорскѝ въ товариствѣ „Руска Бесѣда“. Приготовляєсь комедія „Заздрôсна жѣнка“ въ 3 актахъ; гадку до тои штуки подавъ п. Окуневскій, офиціялъ въ урядѣ телеграфичнôмъ. — Якъ зачуваємъ руске товаристо академичне „Союзъ“ постановило обходити сего року торжественно роковины смерты Тараса Шевченка. Щасть Боже! Дуже тѣшимося, що и на Буковинѣ имя Тараса знаходитъ своихъ почитателѣвъ.

— (v) **Зъ Буковины.** Ôтъ послѣдныхъ зборôвъ „Рускои Рады“ въ Чернôвцяхъ зазначуємъ вже пять новыхъ читалень рускихъ на Буковинѣ; зъ сего можна судити, що праця „Рускои Рады“ около розбудженя Русинôвъ не пропадає марно; що еще бôльше народъ слухає голосу своихъ свѣтлѣйшихъ братôвъ и звертаєся до науки и просвѣты, яко єдинои дороги до лучшои будущины. Такъ завзялись читальнѣ въ Товтрахъ, въ Неполокôвцяхъ, въ Ормôвцяхъ, въ Барбôвцяхъ и въ Дубôвцяхъ и пôслали вже свои статуты до затвердженя намѣстництву. Жиды замираютъ зъ страху передъ читальнями. Коли въ Неполокôвцяхъ селяне зôбрались у одного господаря порадитись надъ завязаньемъ читальнѣ, то жиды обступили хату, а одинъ навѣть увôйшовъ до середины. Але громадяне не дали собѣ перешкаджати и выпросили непрошеного гостя зъ хаты.

Другою цѣкавою а разомъ и сумною новиною єсть тоє, що зъ розказу староты черновецкого п. Цукера ôтъ кôлькохъ днѣвъ ôтбуваются въ кôлькохъ селахъ ревизіи у селянъ; шукаютъ заказаныхъ книжокъ. Але всякѝ ревизіи найменше не можутъ скомпромитувати нѣкого, бо у нѣкого нема книжокъ забороненыхъ, не пропущеныхъ ц. к. прокураторіею. Такъ отже всякѝ ревизіи на Буковинѣ стаютъ безъуспѣшными и жаловати треба тôлько того, що пуганье селянъ ревизіями може тôлько запинити ширенье законными путями свѣтла мѣжь буковиньско-рускимъ народомъ.

— **Музикально-декляматорскій вечеръ въ Старобродскихъ Гаяхъ** устроило наше товариство Читальнѣ дня 7 (19) лютого с. р., при чѣмъ и закôнчилисьмо тогорôчнѝ запусты. Помимо непогоды зôбралось на сей вечеръ поважне число нашихъ селянъ, бо до якихъ 100 особъ въ святочныхъ строяхъ. Вечерови предводивъ нашъ начальникъ Николай Котельницкій. Забава ôтбулась въ нововыставленôмъ будынку школьнôмъ, котрый хорошо украшено вѣнцями и портретами розличныхъ многозаслуженыхъ своєму краєви особъ. Преукрашеньемъ занялись нашѝ юнаки Иванъ Гнатюкъ, Андрей Котельницкій и Димитрій Корчакъ. Вечеръ розпочався о 4 год. по полудни ôтповѣдною промовою, по чѣмъ ôтспѣвано народный имнъ. Пôсля програмы слѣдувала деклямація гарнои поезіи уложеной безъименнымъ авторомъ, котру прехорошо выголосивъ нашъ пѣвець Иванъ Карчемный. Потôмъ заграла музыка коломыйку а хоръ ôтспѣвавъ пѣсню: „Миръ вамъ братя“, „Где ся руска правда дѣла“ и „Кто за нами, Богъ за нимъ“. По сихъ пѣсняхъ заграла музика новый охочій танець и зновъ послѣдувала деклямація „Весна и зима“ поема Александра Кониського, котру дуже гарно выголосила ученица Анна Яхимчукъ зъ III клясы. Почтенній гостѣ надгородили єи несчисленными оплесками и окликами „Славно“. Ôттакъ выголосивъ парубокъ Димитрій Корчакъ дуже хорошу поему нашого незабутного Кобзаря Тараса Шевченка „Тополя“, а одинъ ученикъ III клясы Филипъ Головатюкъ ôтдеклямувавъ утворъ Изидора Воробкевича „На чужинѣ“. Опôсля грала музика рôжнѝ танцѣ, а хоръ спѣвавъ народнѝ пѣснѣ. На вечерѣ були присутнѝ нашъ священикъ о. І. Сѣрко съ женою и о. Т. Офиновичь парохъ зъ Поповиць. Нашъ отець духовный І. Сѣрко допомôгъ намъ до тои честнои забавы такъ словомъ

якъ и дѣломъ — за що єму прилюдну подяку складаємъ. Доходъ зъ вечера по ôттрученю коштôвъ на музику и приукрашенье салѣ призначено на цѣли читальнѣ.

— Будову форту пôдъ Перемышлемъ въ Журавици, зъ котрого колись мае повстати твердыня, поручено бр. Питтель, нѣмецкому предпріємцеви.

— Убійство податкового секвестратора. До села Скрудзины прійшовъ дня 8 (20) с. м. зô Старого Сонча секвестраторъ податковый Кароль Браблецъ, щобы у тамошного селянина Ант. Черпака стягнути залеглый податокъ. Прійшовши до хаты Черпака вразъ съ присяжнымъ Плятою, почавъ господарь частувати присяжного горѣвкою, а секвестратора ганьбити рôжными словами. Въ той часъ сынъ Черпака, Войтѣхъ, кинувся на секвестратора, котрый видячи небезпеченьство, почавъ утѣкати. Войтѣхъ Черпакъ однакъ догонивъ єго и замордувавъ. Судъ увязнивъ вже убійцю и єго ôтця.

— Процесъ терористôвъ въ Петербурзѣ скôнчився въ понедѣлокъ обвѣщеньемъ засудôвъ. На смерть засуджено 10 осôбъ за участь въ атентатѣ на пок. царя Александра II, а именно: Тригоню (Мильорда), Михайлова, Колоткевича, Суханова (официра), Исаєва, Клеточникова, Емельянова, Баранникова, Меркулова и женщину Лебедьеву. Прочихъ обжалованыхъ засуджено на довѣчнй тяжкй роботы крôмъ одинокого Люстига, котрый дôставъ лишь 4 роки каторги. Пôдчасъ розправы одинъ зъ обжалованыхъ, Меркуловъ, здрадивъ своихъ товаришѣвъ и удаючи сердечне розкаянье выспѣвавъ все, що лишь мôгъ, на своихъ товаришѣвъ. За тоє пôмстився на нѣмъ одинъ товаришъ Клеточниковъ, бо на хвилю передъ обвѣщеньемъ засуду ôнъ ударивъ Меркулова по ланитѣ кажучи: „Се тобѣ ôтъ мене и моихъ вспôвъобжалованыхъ товаришѣвъ!" Мимо здрады, Меркулова засуджена кару смерти. — Бесѣды адвокатôвъ: Александрова (котрый боронивъ свого часу Вѣру Засуличь), Спасовича, Герарда и Бурмистрова ôтзначувались незвычайною въ подôбныхъ процесахъ смѣлостею.

— Програма музикально-декляматорского вечера въ память XX роковинъ смерти Т. Шевченка и въ честь XV лѣтного существованя товариства „Сѣчь" — дня 8 марта 1882 въ льокалю: „zur Stadt Wien" VIII Lange Gasse N. 15. 1) Привѣтъ, 2) Лавровскій „Чомъ рѣченько домашная" ôтспѣває хоръ товариства. 3) Отчитъ тов. В. Поляньского. 4) S. Thalberg: Fantasie sur des motifs de l' opera „la Straniera" ôтограє на фортепянѣ п-на І. Озаркевичь, 5) Народнй пѣснѣ: „Сонце низенько", „Вѣютъ вѣтры", „Засвистали козаченьки", ôтспѣваютъ п-нѣ К. и тов. Б. 6) Деклямація („зъ Шевченка") тов. Ц. Бѣлиловскій, 7) „Тарасова нôчъ" ôтспѣває п. П. Дусичь съ сопроводомъ фортепяну п. І. Занетти, 8) И. Витвицкій: Variations brillantes sur un thême d' Ukraine „У сусѣда хата бѣла" — ôтограє на фортепянѣ п-на І. Озаркевичь, 9) „Стоитъ яворъ надъ водою" народна пѣсня, ôтспѣває хоръ товариства. Початокъ о ½8 годины вечеромъ.

— Ранені вояки Галичане. (Пôсля урядовои Wiener Ztg.) Въ гарнизоновôмъ шпитали въ Вѣдни лежитъ надпоручникъ 9 (стрыйского) полку Яковъ Крейчи (на здрухотану праву щоку). — Въ гарнизоновôмъ шпитали въ Сераєвѣ воякъ 9 п. Дмитро Лесѣвъ (легко раненый въ руку) и воякъ 77 (самбôрского) п. Тимко Волошинъ тяжко пострѣленый въ правôмъ боцѣ. — Въ шпитали войсковôмъ въ Гораздѣ вояки 9 полку Гринь Шутикъ легко пострѣленый въ шію и Данило Сорока тяжко пострѣленый въ праве рамя. — Въ шпиталю въ Рогатици воякъ 9 полку Иванъ Бобовскій, легко пострѣленый въ рамя и воякъ 77 полку Иванъ Соломчакъ, легко пострѣленый въ лице. — Въ шпиталю въ Коници лежатъ тяжко ранені вояки 9 полку: Максимъ Кунда (ôтстрѣленый нôсъ), Михайло Миллеръ (перестрѣлена нога) и Никола Сиканъ съ порестрѣленымъ правымъ бокомъ.

— (Дрôбнѣ вѣсти). Цѣсарь удѣливъ громадамъ: Доброгостовѣ, пов. дрогобыцкого, 100 зр. а Лубянамъ, львôвского пов., 50 зр. на будову школы. — Въ селѣ Надорожновѣ, бережаньского пов., затроилася цѣла родина зъ 9 осôбъ споживши страву зъ муки. Лѣкарь зъ Бережанъ прибувъ на ратунокъ, але три особы умерли. Мука була, здаєсь, затроєна якоюсь ѣдовитою рослиною. — Лѣсничій въ Липнику полюючи на дики застрѣливъ зъ необачности свого 20-лѣтного сына; куля трафила въ саму скрань. — Въ наслѣдство ухваленого въ радѣ державнôй пôдвысшеня цла на каву, въ Вѣдни кава въ кавярняхъ подорожѣла. — Докторъ медиц. Козель зъ Станиславова повѣнчався въ Краковѣ д. 16 лютого; на другій день по вѣнчаню захорувавъ на запаленье легкихъ а въ 10 днѣвъ умеръ въ 26 р. житя. — Полковникъ 30 (львôвского) полку, Кароль Шмельцеръ, именованый командантомъ 9 бригады гôрскои въ XX дивизіи въ Герцеговинѣ куда заразъ ôтъѣхавъ. — Цѣсарь затвердивъ выбôръ руского купця, п. Михаила Дымета, на вицепрезидента торговельно-промысловои палаты во Львовѣ. — Въ львôвскôй лѣсовôй школѣ ôтбудутся испыты пôврôчнй ôтъ 4—20 лат. марта. — До Dziennik-a polsk-ого доносятъ зъ Гусятына, що російске правительство перенесло архивъ зъ Каменця Подольского до Винницѣ. — Катедра польскои литературы въ варшавскôмъ университетѣ вже остаточно порѣшена. Петро Хмелевскій не маючій квалификаціи на „професора" буде выкладати яко доцентъ съ рôчною платнею 4000 рублѣвъ. — Въ ческихъ копальняхъ каменного угля и желѣза въ Нирмавъ коло Пильзна зробили змову (стрейкъ) робôтники въ числѣ около 3000 людей. Жадаютъ пôдвысшеня ажь дуже вже нужденнои платы.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію прійнятй: 1) на Горыгляды дек. Устецкого: Николай Фольварковъ изъ Батькова, Юліянъ Войнаровскій сотр. Гороголины, Петро Мандзыкъ завѣд. Горыглядъ; 2) на парохію Мелничъ дек. журавеньского: Иляр. Гошовскій въ Володимирчахъ, Юліянъ Радкевичь въ Куликовѣ, Максим. Струминьскій въ Голешовѣ, въ списѣ убѣгателей: Димитрій Вахнякъ въ Протессахъ, Владиславъ Сельскій въ Борусовѣ, Порфирій Ступницкій въ Долгôмъ, Александеръ Темницкій въ Ходоровѣ; 3) на парохію Корничь дек. коломыйского: Гаваньскій Іосифъ въ Устечку, Мисула Михаилъ въ Руссовѣ, Дрогомирецкій Сильвестеръ въ Вербôвцѣ, пôслѣ въ списѣ убѣгателей: Юстинъ Лучаковскій въ Тухолцѣ, Левъ Глебовицкій въ Ганкôвцяхъ, Левъ Витошиньскій въ Глубокôмъ, Александеръ Билинкевичь въ Лѣскахъ, Шкурганъ Дамянъ въ Краснôмъ, Рожка Яковъ въ Мыкитинцяхъ, Дворянинъ Юстинъ въ Струсовѣ, Ступницкій Порфирій въ Долгôмъ, Бирчакъ Іоанъ въ Волѣ долголуцкôй, Бачиньскій Михаилъ въ Ладанцяхъ, Сѣрецкій Маркелій въ Корничи.

Каноничну институціи получили Всч. о. Василій Докиньскій зъ Космирина на парохію Березôвъ дек. пѣстиньского, Всч. Илярій Поповичь зъ Крушельницы на парохію Стрый.

На конкурсъ розписана до ч. 1272 парохія Налуже съ прилученою Варваринцѣ, надаия приватного. Речинець вношеня поданъ до 12 лат. мая с. р.

Митроп. Ординаріятъ выдавъ дня 19 лютого с. р. куренду, котрою взыває душпастырѣвъ, щобы подôбно якъ попередныхъ рокôвъ оголосили и сего року своимъ парохіянамъ улекшеня строгости великого поста въ мысль куренды зъ 16 лютого 1880 ч. 1498.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

— **Ôтъ Богородчанъ.** Велику страту потерпѣвъ нашь обрядъ, нашь повѣтъ и край черезъ смерть бл. п. о. Михаила Струтиньского, пароха въ Космачи, декана и ординаріятского школьного ôтпоручника Богородчаньского, члена рускихъ товариствъ и члена выдѣлу повѣтовои рады, упокоившôгося д. 22 лютого с. р. Покôйникъ родився 1823 р. въ Лядскôмъ, бувъ сыномъ крайно убогого прив. официялиста. Школы нормальнй скôнчивъ въ Бучачи а гимназію въ Чернôвцяхъ; черезъ весь часъ студій гимназіяльныхъ не тôлько що самъ вже власною працею удержувавсь, але ще й помагавъ своимъ молодшимъ братямъ. Зôставши священикомъ 1852 р. довгй лѣта терпѣвъ недостатокъ; на першôй своѣй посадѣ въ голодôвцѣ — Хомакôвцѣ дек. тысьменицкого проживавъ 15 лѣтъ посвятившись працѣ для добра церкви и народу Покôйный не оглядаючись на ласку коляторôвъ стававъ все при всякихъ выборахъ по сторонѣ руско-народнôй, немало потрудився и пожертвувавъ на построєнье церкви и школы въ Хомякôвцѣ (матеріялъ возивъ по бôльшôй части своєю худобою); въ школѣ покôйникъ самъ бувъ учителемъ, бо громада не була въ силѣ гôдного учителя оплатити. Коли въ р. 1866 навѣстивъ нашь край злопамятный голодъ, то покôйный вразъ съ своєю женою на скôлько могли ратували въ голоднечи своихъ убожшихъ прихожанъ. По 20 лѣтахъ священьства получивъ покôйный приходъ непольского патроната въ Космачи. Тутъ занявся ôнъ построєньемъ величавои церкви, котра на цѣле Пôдгôрье наше славна, народъ приводивъ до отверезеня и пôзнаня своихъ правъ и свого достоиньства. Власными грôшми купувавъ популярнй книжки и предплачувавъ такожь часописи для своихъ прихожанъ. Въ признанье великихъ заслугъ бувъ именованый покôйникъ ордин. школьнымъ ôтпоручникомъ а пôзнѣйше дѣйстнымъ деканомъ. Деканальне духовеньство любило єго якъ брата а почитало якъ ôтця. На похороны д. 25 лютого зôбралось множество народа, численна интелигенція свѣтска и много священикôвъ навѣть зъ сусѣдныхъ деканатôвъ. Заслуги покôйника пôдносили краснорѣчиво и сердечно оо. Макс. Зарицкій, сотрудникъ зъ Журавокъ пôдчасъ службы б., и о. І. Могильницкій, зъ Бабча другъ покôйника на кладовищи. Пôднести также належитъ достойне поведенье о. М. Дидика, лат. приходника зъ Солотвины, котрый на похоронахъ короткою промовою рускимъ словомъ потѣшавъ сумуючу родину и прощавъ покôйного. Подаючи посмертну згадку о многозаслуженôмъ пок. Мих. Струтиньскôмъ, память о нѣмъ препоручаемъ братямъ нашимъ съ желаньемъ, щобы нива руска щедро умножилась такими дѣятелями, якимъ бувъ пок. М. Струтиньскій!

Молоткôвъ 27 н. с. лютого 1882.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— Льосы зъ р. 1864. При тягненю дня 1 марця перша головна выграна припала на серію 227 nr. 78, друга на серію 1384 nr. 66, третя на серію 1099 nr. 19, четверта на серію 1029 nr. 79. По 5000 зр. припало на сер. 1095 nr. 21 и серію 1384 nr. 68. Кромѣ того вытягнено сер. 1538, 3741, 1923, 2333, 6, 2, 789, 1090 и 494.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Сими днями выйшовъ зъ друкарнѣ товариства имени Шевченка **переклад Гетевого „Фавста"** на нашу мову. Повный заголовокъ: „Фавстъ. Трагедія Йоана Вольфганга Гете. Часть перша. Зъ нѣмецкого переклавъ и поясвивъ Иванъ Франко. Цѣна 1 зр. 50 кр. Заходомъ редакціи „Свѣта". Выданье обôймає XIII сторôнъ „Передного слова", где перекладчикъ поясняє значенье „Фавста" и 222 стороны тексту вразъ съ примѣтками. О перекладѣ „Фавста" на нашь языкъ, яко о важнôмъ здобутку нашои не надто богатои въ переводы литературы, поговоримъ незабавомъ обширнѣйше.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Вп. Ц. въ С. „Swiatło Zagrobowe" бувъ се органъ галицко-польскихъ спиритистôвъ, выдаваный передъ р. 1870 во Львовѣ пôдъ редакцією п. Громадзиньскои. Въ нѣмъ „говорили" „духи" всякихъ небôщикôвъ, мѣжь иншими Косцюшки и рôжныхъ польскихъ королѣвъ та патріотôвъ. Розказували тогды, що редакція сего „Swiatła" показувала своимъ „вѣрнымъ" такожь въ зеркалѣ при ряснôмъ освѣченю „духôвъ зза гробу"! *Вп. Славянолюбцеви въ Л.* Дотычацій уступъ бесѣды дра Ригера зъ 16 лютого с. р., о котрôй згадує „*Зеркало*" въ Ч. 4, звучитъ пôсля точныхъ дневникарскихъ и стенографичныхъ записокъ дословно такъ: „Ich kenne die Verhältnisse dieser (галицкои = польско-рускои) Frage nicht und es ist das überhaupt ein complicirtes, schwieriges Verhältniss; ich will in dieser Beziehung nur die Hoffnung aussprechen, dass sowohl die Regierung als die Machthaber in Galizien das **gerechte Mass** und die richtigen Mittel finden werden, um die Sache **möglichst gut zu begleichen**". Въ дальшôмъ уступѣ тои своєи промовы выступає дръ Ригеръ противъ замѣту Пленера, будьтобы гр. Таффе „вынайшовъ" Чехôвъ и Полякôвъ и въ загалѣ славяньску идею и идею народностей. Дръ Ригеръ пригадує, що р. 1848 такожь такъ само говорено о гр. Стадіонѣ, що ôнъ мавъ „вынайти нову націю" Русинôвъ (и такъ дѣйстно говорено, говорили се еще до недавна, а часто и теперь говорятъ мѣжь иншими — Поляки). Однакожь дръ Ригеръ узнає ту помовку о „вынайденю новои націи" Русинôвъ черезъ гр. Стадіона такъ само безмысною, якъ теперѣшну помовку о „вынайденю Чехôвъ и славяньскои идеѣ" черезъ гр. Таффе. Докôръ „Зеркала" противъ дра Ригера єсть отже зовсѣмъ несправедливый, тымъ несправедливѣйшій, що Русинамъ не годится забувати, якъ тяжко и непростимо провинились ихъ послы въ радѣ державнôй р. 1873—1879 противъ ческого народу. Нѣмъ станемо другимъ докоряти, удармося перше самй въ груди и поправмося. Не шкодитъ и то пригадати, що „Politik" съ замѣромъ пропустила зъ бесѣды Гавзнера уступы, заключаючй въ собѣ напасти противъ Русинôвъ.

(*А. З.*) Съ девизою: „*въ ôтповѣдь клеветникамъ и людямъ злои волѣ*" — складає духовеньство деканата Бобрецкого на **портретъ Впр. официяла Мих. Малиновского** 8 зр. Складка се початкова и можна надѣятись, що въ короткôмъ часѣ значно збôльшится и заохотитъ другихъ.

Черезъ редакцію „Дѣла" прислали:

На Дѣвоче восп. во Львовѣ о. Н. Т. въ Вербôвци 2 зр., о. П. Г. въ Шершенôвцяхъ 5 зр.; для бурсы рускои въ Станиславовѣ: о. Н. Т. въ Вербôвци 2 зр.; для бурсы рускои въ Тернополи: о. Н. Т. въ Вербôвци 2 зр.; для товариства педагогичного о. П. Д. въ Увсю 1 зр.; для Батьковщины: Л. В. въ Стан. 2·50 зр., о. М. Ф. въ Деревни 1·30 зр., о. І. О. въ Вѣдни 2·50 зр., о. Ю. О. въ Сенечолѣ 1·50 зр., о. І. Б. въ Золотникахъ 2·50 зр., Пчт. Читальня руска въ Ходоровѣ 2 зр., Д. П. въ Чернеховѣ 1·30 зр.; на образы славныхъ мужѣвъ: Л. В. въ Стан. 1·60 зр., о. Д. Г. въ Скалѣ 1·60 зр.; для Сіона: о. П. Г. въ Шерш. 4 зр., о. П. Л. въ Старискахъ 2 зр.; для Кієвскои Старины: В. Л. въ Куликовѣ 5 зр.

Подяка.

Выдѣлъ „Кружка Правникôвъ" чуєся зобовязанымъ зложити подяку всѣмъ П. Т. Добродѣямъ, котрй поспѣшили съ своими дарами въ хосенъ сего „Кружка". А именно: 1) за дарованй цѣннй выданя правничй: ВП. дру Ол. Огоновскому, дру Ферд. Зрюдловскому, дру магнифику Л. Пентакови, дру Л. Билиньскому, дру Кистяковскому въ Кієвѣ, Левицкому Волод., Осипови Билиньскому, Мих. Корялевичеви, и тов. Зубрицкому; 2) за грошевй датки: Вп. о. Качалѣ, дру В. Лучаковскому, Т. Реваковичеви и деканатови залѣщицкому.

Львôвъ дня 20 лютого 1882. — Ôтъ Выдѣлу „Кружка Правникôвъ".

Курсъ львôвскій зъ дня 2. л. марця 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	250 50	294 50
" львов.-черн.-яс. по 200 р.	164 —	168 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	297 —	305 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 00	101 25
" " " по 4% ав.	93 —	95 —
" " " по 5% ав. період.	99 90	101 25
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 25	102 25
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 60	102 —
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	98 75	100 50
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 75	102 50
5. Лосы мѣста Кракова	18 —	20 —
" " Станиславова	25 —	27 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 54	5 64
" цѣсарскій	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 47	9 57
Пôвимперіялъ	9 73	9 84
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
" " паперовый	1 20½	1 22½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 40	59 10
Серебро	— —	— —

(без текучого куп. без купону)

Теофиль Копыстыньскій
артистъ-маляръ,
образовавшійся за границею, звѣстный зъ краєв. выставъ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожь религійнй образы рôжнои величины.
Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, просить о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.*
(8—10)

Курсъ збôжа
зъ дня 2 л. марця 1881.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.	ôтъ зр	ôтъ кр.	до зр	до кр
Пшениця червона	9	25	10	75
" бѣла	—	—	—	—
" жовта	—	—	—	—
" осѣнна	—	—	—	—
Жито	6	30	7	25
Ячмѣнь	5	25	7	25
Гречка	6	50	7	—
Овесъ	5	50	6	25
Горохъ до варки	7	50	9	—
" паст.	5	25	6	75
Выка	6	—	7	—
Кокорудза стара	7	—	7	60
" нова	6	50	7	—
Рѣпакъ зимовый	12	50	12	75
" лѣтный	11	—	11	25
Ржѣй (Лянка)	—	—	—	—
Насѣнье лляне	10	25	11	25
Конюшина (передна)	25	—	60	—
Кминъ	22	—	23	—
Анижъ	24	—	25	—
" плоскій	23	—	31	—

ПРЕДПЛАТА
на выдавану въ Кієвѣ политичну, суспôльну и литературну часопись
„ЗАРЯ"
приймаєся **въ Кієвѣ** въ *Головнôй конторѣ* газеты „Заря" на Крищатику въ домѣ дворяньского собранія при книгарни Л. В. Ильницкого.
„Заря" выходитъ щоденно кромѣ посвяточныхъ днѣвъ.
Цѣна предплаты:
съ пересылкою: на рôкъ — **10** рубл., на пôвъ року — **6** руб., на чверть року — **4** руб., на одинъ мѣсяць **1** руб. **50** коп.
Програма часописи „Заря".
I) **Внутрѣшный ôтдѣлъ**: вѣсти о розпоряджеияхъ и дѣлахъ рос. правительства, вступнй статіи о важнѣйшихъ пытаняхъ суспôльного житя Россіи, дописи, вѣсти другихъ газетъ и журналôвъ, економичнй, промысловй и торговельнй пытаня южнои Россіи и т. д.
II) **Мѣстцевый ôтдѣлъ**: мѣска хроника Кієва, справы мѣскои рады и вѣсти мѣстцевй.
III) **Заграничный ôтдѣлъ**. вѣсти о важнѣйшихъ подѣяхъ суспôльного и политичного житя заграницѣ.
IV) **Судовый ôтдѣлъ**: судова хроника, справозданя зъ судовыхъ розправъ и дѣлъ.
V) **Фельетонъ**: образки и оповѣданя белетристичного характеру прозою и стихами, литературнокритичнй огляды, театральнй оцѣнки и т. д.
VI) **Всячина.**
VII) **Дѣловый ôтдѣлъ**: о погодѣ, урожаяхъ, биржевй курсы и т. д.
VIII) **Оповѣстки.**
(3—3) Редакторъ: **П. А. Андреєвскій.**

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 15. Львôвъ, Середа 24 лютого (8 марця) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

„Безприкладный трiюмфъ“.

Галицко-польска праса и всѣ галицко-польскѝ шовинисты тріюмфуютъ „безприкладнымъ тріюмфомъ“ пос. Гавзнера. Справдѣ тріюмфъ сей, якъ каже Czas, — єсть дѣйстно „безприкладный“.

Пос. Гавзнеръ, — о котрого щиропольскôмъ походженю не хочемо сумнѣватися, — выступивъ дня 13 (25) лютого с. р. съ ôтповѣдею противъ пос. Кулачковского. Пос. Кулачковскій навѣвъ цѣлый рядъ цитатôвъ зъ польскихъ дневникôвъ на доказъ безприкладного злобного денунціяторства и тероризму галицко-польскои прасы. Пос. Гавзнеръ очевидно позавидувавъ галицко-польскôй прасѣ сеи славы и справдѣ доказавъ, що спольщеный Нѣмець, якъ въ многôмъ иншôмъ, такъ и въ тôмъ взглядѣ може перевысшити правдивого Поляка. Хочь и неразъ выступали польскѝ послы противъ рускихъ послôвъ и руского народа чи то въ соймѣ, чи въ радѣ державнôй, але єще нѣколи не прибирали въ тыхъ своихъ выступахъ ролѣ прокуратора, а тымъ бôльше денунціятора противъ руского народа. Сю ролю сповняла доси галицко-польска праса. Пос. Гавзнеръ однакожь зробивъ въ тôмъ взглядѣ першій проломъ. Назвати справедливѝ жалобы на галицко-польску прасу — несправедливыми, назвати жалобы Русинôвъ — безъосновными, представити Галичину яко рай всякого добра и щастя, руского селянина яко пана въ прирôвнаню до другихъ „бѣднякôвъ“, назвати гегемоничнѝ стремленя своихъ компатріотôвъ „польскою культурою“ — сего було за мало для пос. Гавзнера. Се булабы надто звычайна и надто вже утерта дорога реторичныхъ тріюмфôвъ. Въ тôй самôй хвилѣ, коли самъ „тріюмфаторъ“ ажь надто непарляментарно вытыкавъ п. Кулачковскому втяганье до дискусіи нерозсужденои єще справы увязненыхъ и неумѣстнôсть ихъ обороны въ парляментѣ, пос. Гавзнеръ самъ не тôлько выступивъ съ готовымъ и аподиктичнымъ засудомъ надъ увязнеными (але єще незасуджеными), але пôднѣсъ формальный актъ обжалованя противъ цѣлои рускои интелигенціи о здраду стану!

Для повнои ясности мусимо попереду познакомитись съ оригинальною терминольогією пос. Гавзнера. Пôсля оригинальныхъ понятій сего посла кождый Русинъ, котрый станувъ повысше люду и „выхрапався на якій степень суспôльности“, прихиляєся „задля браку народного киту“ або до Полякôвъ або до Россіянъ. Пôдъ першими треба очевидно розумѣти такихъ „Русинôвъ“, якъ Черкавскій, Реваковичь, Т. Меруновичь, П. Костецкій и т. д. Всѣ прочѝ належатъ до другои категоріи. А що Русины першои категоріи самѝ называются natione Поляками, тожь цѣлый загалъ рускои интелигенціи, котрый признае себе Русинами а не natione Поляками, належитъ пôсла терминольогіи пос. Гавзнера до сеи другои категоріи, котру ônъ называе „святоюрскою партією“ (St. Georgs-Partei). Мы отже зовсѣмъ вправѣ розумѣти пôдъ симъ послѣднымъ терминомъ п. Гавз. всѣхъ Русинôвъ, котрѝ не признаютъ себе Поляками. Якъ небудь такій подѣлъ Русинôвъ и така дефиниція „святоюрскои партіи“ яко однозначнои съ руссофильскою не маєнѣ найменшои правды за собою, то однакожь пôднесимо сей терминъ пос. Гавзнера на доказъ, що всѣ замѣты, жалобы и клеветы, якѝ ônъ пôднѣсъ въ своѣй бесѣдѣ противъ „святоюрскои партіи“, ôтносятся на дѣлѣ до цѣлого загалу интелигентныхъ Русинôвъ. Хотяй отже пос. Гавзнеръ въ своѣй бесѣдѣ буквально лише противъ „святоюрскои партіи“ пôдноситъ обжалованье о здраду стану, то однакожь на дѣлѣ се розумѣєся о всѣхъ интелигентныхъ Русинахъ.

Съ цѣлою реторичною емфазою говоритъ пос. Гавзнеръ, що тѝ Русины вже ôтъ р. 1847, яко „креація“ гр. Стадіона були „Москалями“, що вже ôтъ того часу неперестанно стремѣли до Россіи, а такимъ чиномъ були фактичными здрадниками стану и свого народа, що отже, „нынѣ, коли одна часть тои партіи (партія = Русины) въ своихъ починкахъ перейшла всякѝ границѣ, коли она старалася den Rubel auf Reisen und das Bild des Zaren in alle galizischen Bauernhütten einzuschwärzen и явно проповѣдувала ôтступництво ôтъ вѣры и народности, — коли нынѣ наконецъ пôдноситься довго нечинна рука справедливости, щобы досягнути винныхъ“, що отже нынѣ „покутуютъ лише члены той партіи за свои тенденціи и стремленя“!!

О скôлько сей уступъ въ бесѣдѣ пос. Гавзнера звертаєся до увязненыхъ, — лишаємо кождому честному чоловѣкови до осуду, якъ назвати и напятнувати такій зъ горы и безъ найменшихъ даныхъ выданый и єще до того въ парляментѣ выголошеный засудъ надъ увязнеными, и чи такій поступокъ дасться въ якій небудь спосôбъ погодити хочьбы съ найбôльше елястичною „шляхотностею“.

О скôлькожь сей уступъ бесѣды пос. Гавзнера ôтносится до „святоюрскои партіи“ с. є. пôсля терминольогіи бесѣдника до всѣхъ интелигентныхъ Русинôвъ съ обвиненьемъ о злочиньство здрады стану, то мы можемо тôлько жалѣти надъ такими денунціяціями и надъ тыми, що въ той спосôбъ здобуваютъ собѣ справдѣ „безприкладнѝ тріюмфы“, якъ и надъ тыми, що разомъ съ такими „героями“ „безприкладно“ тріюмфуютъ.

Пос. Гавзнеръ маєславу дуже быстроумного бесѣдника. Тожь ôтъ такого чоловѣка можна вже що найменше жадати льогики и бодай позôрнои правды выводôвъ. На якôй же основѣ опираєпос. Гавзнеръ свôй нечуваный актъ обжалованя противъ Русинôвъ?

Ônъ навѣвъ два уступы зъ „Слова“ зъ р. 1866 и одинъ уступъ зъ „С.-Петербурскихъ Вѣдомостей“ зъ р. 1876 о єдности и сполученю руского народа съ россійскимъ и цѣлою Россією. Се єсть єдина пôдстава цѣлого засуду противъ всѣхъ Русинôвъ, а именно того обжалованя, що Русины вже ôтъ р. 1847 були „Москалями“ и стремѣли злучитись съ Россією. Однакожь вже заразъ и въ тôмъ взглядѣ такъ ославленый бесѣдникъ розминувся съ правдою и льогикою. Власне сей уступъ „Слова“ показуе, що не тôлько всѣ Русины узнавали почавши ôтъ р. 1847 свою національну ôтрубнôсть ôтъ великорускаго народа, але и само „Слово“ до того часу вызнавало тую саму идею народнои самостôйности Русинôвъ, що отже власне сей уступъ „Слова“ Ч. 59 зъ р. 1866, взывающій Русинôвъ, щобы выреклися програмы зъ р. 1848 (высказуючои ôтрубнôсть руского народа ôтъ польского и великоруского) якъ найяснѣйше выказуєнеправду слôвъ Гавзнера, будьтобы Русины вже ôтъ р. 1847 були „Москалями“ и стремѣли до Россіи. Єсли пос. Гавзнеръ такъ пильно слѣдивъ дѣяльнôсть Русинôвъ, то не повиненъ бувъ поминути такъ важнои и бодай всѣмъ Русинамъ добре памятнои програмы „Головнои Рады Рускои“ зъ р. 1848, где всѣ Русины одномысно узнали самостôйнôсть и ôтрубнôсть руского 15-тимиліонового народа такъ ôтъ польского якъ и великоруского народа и поставили своєю цѣлею моральный и матеріяльный розвôй сего народа и плеканье рускои словесности.

Єсли пос. Гавзнеръ не слѣпе орудіє якогось ментора, за котрымъ якъ студентъ лепече свою добре вывчену лекцію, але чоловѣкъ власного суду и власныхъ вѣдомостей, то єму муситъ бути вѣдомымъ, що „Слово“ въ лѣтахъ 1860—1866 не тôлько що явно вызнавало тужь саму самостôйнôсть рускои народности и рускои словесности супротивъ великорускои, але выступало противъ насильнои русификаціи закордоньскихъ Русинôвъ и противъ насильного тамованя розвою (мало-)рускои литературы на Украинѣ. Такъ отже пос. Гавзнеръ цѣлкомъ розминувся съ правдою що до часу ôтъ р. 1847—1866. А именно тôлько въ тыхъ лѣтахъ можна хочь въ части справедливо говорити о интелигентныхъ Русинахъ яко о „святоюрскôй партіи“, не тôлько длятого, що провôдниками Русинôвъ були въ тѝ часы по бôльшôй части члены гр. к. митр. консисторіи, але и длятого, що переважна часть рускои интелигенціи складалася тогды зъ руского духовеньства, руске мѣщаньство було єще мало розбуджене, а свѣтска интелигенція розмѣрно єще дуже малочисленна.

Остаются єще часы ôтъ р. 1866 с. є. часы повного верховодства Полякôвъ въ Галичинѣ. Скоро пос. Гавзнеръ на пôдставѣ двохъ уступôвъ „Слова“ пôдноситъ свою денунціяторску инкриминацію противъ всѣхъ интелигентныхъ Русинôвъ, то передовсѣмъ повиненъ бувъ бодай доказати, що всѣ Русины признались до сеи програмы „Слова“, що приняли єи за свою и пôсля неи дѣлали. Тымъ часомъ вѣдома рѣчь, що власне ôтъ половины 60-тыхъ рокôвъ до нынѣшного дня розвинулася самостôйна руска литература въ Галичинѣ далеко ширше, якъ за всѣ попереднѝ лѣта, що именно доперва въ тыхъ послѣдныхъ часахъ появився цѣлый рядъ знаменитыхъ писателѣвъ, що въ тыхъ часахъ положено найважнѣйшѝ основы для науковои литературы рускои, уложено учебники майже для всѣхъ шкôлъ, пояснено науково самостôйнôсть нашого языка и положено тѝ тревалѝ пôдвалины нашои народнои самостôйности, котрыхъ вже нѣ заперечити, нѣ закричати не можна и котрыхъ навѣть самѝ „врата адовѝ“ не одолѣютъ. Въ тыхъ часахъ позасновувано численнѝ рускѝ товариства просвѣты, читальнѣ и бурсы, и тѝ, котрымъ пос. Гавзнеръ закидаєзраду свого народа, писали не россійскимъ але рускимъ языкомъ народнымъ, щобы просвѣтити и пôддвигнути темный нарôдъ. Такій любитель всякихъ статистичныхъ працьякъ пос. Гавзнеръ повиненбы знати, що навѣть польскѝ голосы зъ краю и на тôй пôдставѣ выданѝ працѣ статистичного бюра кр. Выдѣлу высказалися дуже похвально о тôй дѣяльности рускихъ товариствъ просвѣтныхъ, що наконецъ и такъ близькій другъ пос. Гавзнера, якъ Dziennik pol. тожь само узнавъ хосеннôсть сеи дѣяльности рускихъ товариствъ и руского духовеньства.

Въ хвилѣ, коли на митрополичôмъ и на епископскихъ престолахъ засѣли мужѣ неоспоримои и самыми найзавзятѣйшими ворогами признанои правовѣрности католицкои, въ хвилѣ, коли зъ „Св. Юра“ выйшло посланіе, остерѣгаюче передъ можливыми посторонными наущенями до змѣны вѣроисповѣданя, — пос. Гавзнеръ съ безприкладною смѣлостею обвиняє „свято-юрску партію“, що она „проповѣдуе ôтступництво ôтъ вѣры“ и за рублѣ „перешварцовуе“ православіе и „убійчу отрую народности“ до селяньскихъ хатъ! Съ вервою сензаційного фейльетонисты „Tagblatt-“у розмальовуєпос. Гавзнеръ трогаючу картину религійного переслѣдованя въ Холмщинѣ, якъ „кольбами и кнутами задля вѣры“ масакровано селянъ и священикôвъ. Пос. Гавзнеръ говоривъ навѣть о своихъ слёзахъ.... Алежь по перше и безъ вашихъ трогаючихъ слёзъ устоявся бл. п. Куземскій при своѣй вѣрѣ, и безъ вашихъ слёзъ та упôмнень робивъ Впр. Митрополитъ Іосифъ, що лише мôгъ зробити хосенного въ тôй справѣ. Але чомужь то ваше чувственне серце не розмягчится, чому вашѝ очи не зайдутъ слёзами, коли вашѝ компатріоты „масакруютъ“ нашихъ селянъ и священикôвъ „кулаками и кнутами“ передъ вашими очима и въ имя вашихъ центральныхъ комитетôвъ выборчихъ, чому слёзы не стаютъвамъ въ очахъ, якъ передъ вашими очима старцѣвъ-священикôвъ вытручуютъ за дверѣ, якъ шайки вашихъ посѣпакъ и факторôвъ накидаются на безборонныхъ священикôвъ и середъ хмаръ жидôвства наносятъ имъ варварскѝ обиды? Чому ваше „шляхотне“ серце не здрôгнеся на зрôвнанье нашои церкви съ хлѣвомъ, на осквернень знаменъ христіяньства вашими приклонниками, на нечуване и вжежь що непочестне денунціованье всѣхъ Русинôвъ? Чому наконецъ ваше рицарске серце такъ завидуєРоссіи Сибиру и всѣма силами стремится хочь зъ захôднои Галичины зробити для Русинôвъ „непроходимый Сибирь“, куда бъ можна по административному порядку гнати кождого въ вашихъ очахъ „неблагонадежного“ Русина на переселеніе або и въ каторжну роботу? Дайте намъ на се ôтповѣдь, коли вы справдѣ такѝ рицарѣ „вольности“?

(*Конецъ буде.*)

Кôлька увагъ
о бесѣдѣ посла Кулачковского.

Вже ôтъ першого часу такъ званои Гнилицкои справы, а єще бôльше пôсля першихъ ревизій и увязнень, носились вѣсти, що рускѝ послы въ радѣ державнôй замѣряютъ внести интерпеляцію. И справдѣ, не треба було ажь тыхъ фактôвъ, щобы пôдняти голосъ о теперѣшнôмъ положеню Русинôвъ. Кто собѣ пригадає, що дѣялось на нашôй Руси хочьбы лише въ послѣдныхъ пяти лѣтахъ, сей муситъ признати, що матеріялу до илюстраціи нашого безъôтрадного стану, матеріялу для реторичного попису и свѣтлого выступу руского посла въ радѣ державнôй яко ратника покривдженыхъ, оклеветаныхъ и запôзнаныхъ — назбиралось ажь надто богато.

Напастливôсть галицко-польскои прасы и галицко-польскихъ шовинистôвъ на Русинôвъ не нынѣшнои даты. Ревизіи и вязненя тожь не новина для насъ. Р. 1877 увязнено кôльканайцять рускихъ академикôвъ, они пересидѣли кôлька мѣсяцѣвъ въ вязници: показалося, що вины не було нѣякои, переступства — нѣ найменшого. Р. 1880 увязнено въ Яблоновѣ укôнченого руского академика и двохъ учителѣвъ народныхъ и чотыри мѣсяцѣ передержано въ вязници коломыйского суду: показалося, що вины не було нѣякои, переступства — нѣ найменшого. Всѣмъ добре памятне такожь увязненье Мирона Савицкого зъ Середного р. 1881. Домовѝ ревизіи въ численныхъ мѣсцевостяхъ, забиранье дозволеныхъ ц. к. прокураторією книжокъ и часописей, якъ въ Куткôвцяхъ, въ Вербôвци и т. д., тѝ и иншѝ факты тожь само дуже добре вѣдомѝ и они то подали пребогатый матеріялъ пос. Ясиницкому до интерпеляціи въ галицкôмъ соймѣ минувшого року. Тѝ всѣ и тымъ подôбнѝ давнѣйшѝ и недавнѝ безчисленнѝ факты суть вже вповнѣ укôнченѝ и до публичнои дискусіи и аргументаціи доспѣлѝ. Рускій посолъ въ радѣ державнôй не може жалитися на бракъ матеріялу для найбôльше ефектовного а правдивого малюнку стану галицкихъ Русинôвъ.

Тожь и понятно, для чого загалъ Русинôвъ въ теперѣшнôй хвилѣ на ту вѣсть о замѣренôй интерпеляціи, чи звычайнôмъ реторичнôмъ выступѣ пôдчасъ буджетовыхъ розправъ рускихъ послôвъ, надѣявся зъ ихъ устъ почути справдѣ мужескій голосъ правдивыхъ и смѣлыхъ заступникôвъ народа, для чого загалъ Русинôвъ надѣявся почути въ тôмъ голосѣ неустрашимый покликъ праведныхъ, достойну жалобу невинного народу, смѣле обжалованье и здемаскованье нашихъ клеветникôвъ и кривдителѣвъ передъ широкимъ свѣтомъ. А єсли була коли до того ôтповѣдна хвиля, — то се власне теперѣшна. Єще нѣколи не пôднялися филѣ слѣпого пристрастного вороговання нашихъ противникôвъ съ такимъ напоромъ и

Другій накладъ.

такъ высоко, якъ послѣдными часами, еще може нѣколи такъ безпощадно и безстыдно не проскрибовано всѣхъ Русинôвъ, якъ теперь, и може нѣколи не було такъ злобного и злонамѣреного обаламученя публичнои опинiи що до стремлень руского народа, якъ нынѣ. Вѣдомо, що навѣть польске Коло мало робити якiсь свои представленя министерству, — а який, — сего легко догадатись. Тожь и Русинамъ було на часѣ выступити явно, съ цѣлою свѣдомостею великои ваги теперѣшнои хвилѣ, съ цѣлою силою нашои яснои програмы народнои, съ цѣлою безпощадностею противъ клеветникôвъ и кривдителѣвъ.

Не скажемо, щобы ся задача була легка. Тяжка она именно тому, що доси майже еще нѣколи не була въ радѣ державнôй высказана повна програма Русинôвъ. Дѣяльнôсть рускихъ послôвъ за лѣта 1873—1879 була що найменше безпрограмова и нѣ троха не зъѣдпала для Русинôвъ симпатiи у другихъ славяньскихъ послôвъ, а въ очахъ централистôвъ представила ихъ ажь до крайности податливыми. И въ новôй радѣ державнôй заявилось посольске представительство Русинôвъ тôлько зъ негативнои стороны. Руска трôйця могла вправдѣ ôтносити тутъ моральнй побѣды, але до того треба було єдности, рѣшимости и повнои свѣдомости и ясности народнои програмы, тои силы, що зъ голосу трехъ послôвъ робитъ голосъ трехъ милiонôвъ, тои позитивнои ясности, що и въ своихъ жалобахъ и жаляхъ на кривды умѣє розкрыти позитивну сторону и пояснити той жизненный интересъ, який може и повинна мати Австрiя въ повнôмъ рôвноуправненю и успѣшнôмъ розвою руского народа. Задача се тяжка, але зновъ и не такъ дуже неможлива.

Узнаємо вповнѣ ту добру волю, якою руководився пос. Кулачковскiй, забираючи передъ лицемъ рады державнои голосъ о положенiю Русинôвъ въ такъ тяжкôй и важнôй порѣ. Не можемо однакожь сказати, щобы сей добрый замѣръ увѣнчався зарôвно добрымъ успѣхомъ.

Пос. Кулачковскiй вправдѣ заявивъ, що хоче звернути увагу правительства на то, „що слѣдувалобы учинити, а що понехати, щобы предсѣ разъ увгляднити такожь и потребы нашои народности“, — однакожь въ дальшôй своѣй промовѣ, здаєся, зовсѣмъ забувъ на тй слова. Цѣла дальша бесѣда оберталась вже лише около двохъ справъ: около Гнилицкои справы и около звѣстныхъ увязнень.

Обѣ тй справы надавались до публичного обговору, однакожь, думаємо, не зъ тои точки погляду, якъ се зробивъ Вп. пос. Кулачковскiй. Що замѣреный перехôдъ гнилицкои громады на православiє не може уважатись не тôлько здрадою стану, але навѣть нѣякимъ хочьбы навѣть найменшимъ переступствомъ уставы карнои, — се рѣчь ажь надто ясна, божь законъ зъ 25 мая 1868 ч. 49 Д. з. д. єсть еще въ повнôй силѣ права, а супротивъ дозволеного свобôдного переходу зъ одного вѣроисповѣданя на друге, ôтпадає всяка квалификацiя такого переходу яко карного чину. Оборона въ тôмъ взглядѣ була злишна, особливо коли и нѣмецкй газеты, якъ N. fr. Presse, Presse, D. Zeitung, Parlamentär, вже передъ тымъ пояснили ту справу передъ цѣлымъ свѣтомъ. Але важнымъ и дуже важнымъ булобы пôднести то, що дѣялось въ Гниличкахъ пôсля заявленя сего замѣру гнилицкои громады, именно, що робили жандармы и инший пôсланники староства въ гнилицкôй громадѣ и чи способы и средства, котрыми наклоняли Гниличанъ до повороту, можутъ уважатись законными и морализуючими? Мы не можемо тутъ розводитись надъ симъ предметомъ зъ причинъ ôтъ насъ независимыхъ, але свобода слова въ радѣ державнôй не має того несамовольного обмеженя, якъ часопись въ теперѣшныхъ часахъ, а дотычащй численнй факты суть надто загально знанй, щобъ о нихъ не мôгъ дôзнатись рускiй посолъ. Сумнѣваємось такожь не безъ правныхъ причинъ, щобы спосôбъ, якъ увязнено и везено гнилицкихъ селянъ въ саму недѣлю въ часѣ, коли цѣле село йшло на богослуженье, щобы сей спосôбъ, представленый свого часу въ „Дѣлѣ“, — вповнѣ ôтповѣдавъ приписамъ нашои процедуры карнои именно §. 183 проц. карнои? О тôмъ всѣмъ нѣчого не подыбуємо въ бесѣдѣ пос. Кулачковского, а се власне, думаємо, дуже добре годилося до илюстрацiи теперѣшного стану Русинôвъ въ Галичинѣ. Именно та сторона гнилицкои справы, негуюча основнй закопы о свободѣ совѣсти и вѣроисповѣданя и приписы карнои процедуры, надавалась до розъясненя и категоричного жаданя свободы и справедливости ôтъ правительства.

Майже бôльша часть бесѣды пос. Кулачковского посвящена другôй справѣ — именно справѣ увязненыхъ. Однакожь и тутъ розминувся бесѣдникъ съ своєю цѣлею. Пос. Кулачковскiй, яко правникъ, мôгъ якъ найлучше розумѣти, що рада державна не єсть покликана судити справу, котру судъ взявъ въ свои руки. Мы вже высше указали, що увязненье не єсть еще рôвнозначне съ засудомъ и виною. Справдѣ треба бажати, щобы невинний не терпѣли безвинно, та щобы не вязнено невинныхъ, и треба жалувати, що доси не ма уставы, котрабы подавала яку-таку сатисфакцiю невинно вязненымъ. Велику прислугу не лише для рускаго народа, але и для цѣлои державы, и велику славу бувбы здобувъ собѣ пос. Кулачковскiй, єслибы бувъ ставъ моторомъ такои уставы ôтшкодованя невинно вязненыхъ, або бодай зажадавъ, щобы правительство, а взглядно комисiя для уставы карнои предложили дотычащий проєктъ такои уставы, якъ се зробивъ доперва дня 4 марта с. р. пос. дръ Розеръ зъ причины выказаной невинности Виндиша засудженого на 7 лѣтъ вязницѣ, Гросмана, засудженого на кару смерти, майора Гелля, засудженого на 5 лѣтъ вязн. и т. д. А якъ вже высше указано, и у насъ були случаѣ зовсѣмъ невинныхъ вязнень — если не засудôвъ — случаѣ вже довершенй, розпôзнанй судами, котрй самй сконстатували невиннôсть вязненыхъ. Єсли отже пос. Кулачковскiй хотѣвъ порушити ту справу и евентуально прислужитись навѣть тымъ теперь увязненымъ на случай ихъ невинности, то цѣль була дуже добра, але въ переведеню зовсѣмъ хиблена. Се жь предсѣ ясна рѣчь для кождого правника, що, якъ довго слѣдство карне и карный процесъ не укôнченй, нѣчого не дасться сказати о винѣ або невинности. Можна бути найсвятѣйше перекопанымъ о невинности, але о тôмъ муситъ рѣшити судъ, щобъ дотычащй случаѣ можна взяти яко мотивъ и матерiялъ до дальшихъ выводôвъ. Тымъ часомъ не треба було ажь послѣдныхъ увязнень, якъ пôднѣсъ самъ бесѣдникъ, еще неразъясненыхъ, але треба було указати вже на вповнѣ розъясненй и до исторiи нашои криминалистики належачй случаѣ вязненя высше згаданыхъ рускихъ академикôвъ, щобы мати справедливй и неоспоримй мотивы и доказы для потребы уставы о ôтшкодованье невинно вязненыхъ. Однакожь бесѣдникъ анѣ не скориставъ зъ тыхъ фактôвъ, анѣ не поставивъ ясного выводу и жаданя такои уставы.

Пос. Кулачковскiй говоривъ просторонно о галицко-польскôй прасѣ и о тôмъ где инде нечуванôмъ и небуваломъ тероризмѣ публичнои опинiи черезъ галицко-польску публицистику, вымѣренôмъ противъ увязненыхъ. Не безъ справедливости замѣтивъ бесѣдникъ, що такiй тероризмъ може дуже некористно вплынути на публичну опинiю, а тымъ самымъ и на тыхъ мужѣвъ зъ народа, котрымъ прiйдеся засѣдати на лавѣ присяжныхъ. Але пос. Кулачковскiй не мавъ смѣлости, потягнути дальшои консеквенцiи зъ того, що такъ просторонно поясняв, и задержався на серединѣ дороги, черезъ що и та часть бесѣды розминулася съ здогадливою цѣлею бесѣдника. Тажь рѣчь ясна, що скоро заходитъ певна обава стероризованя публичнои опинiи въ Галичинѣ на очевидну некористь увязненыхъ, то суть данй условiя до делегацiи иншого суду въ мысль §. 62 и 63 процедуры карнои. Єсли пос. Кулачковскiй узнавъ тй обавы справедливыми и дуже имовѣрными, то повиненъ бувъ мати ôтвагу бути консеквентнымъ и зажадати ôтъ министерства справедливости, щобы сей постарався о делегацiю иншого, позакраєвого суду. Се булобы консеквентно, а заразомъ и легальною прислугою для увязненыхъ. Право до делегацiи иншихъ судôвъ має лише высшiй судъ краєвый (въ своѣмъ округѣ судовôмъ) и касацiйный трибуналъ для цѣлои Долитавiи. Надпрокураторъ, а взглядно генеральный прокураторъ має право жадати сеи делегацiи, а позаякъ цѣла прокураторiя єсть въ мысль §. 30 проц. карнои пôдвластна министрови справедливости, тожь сей послѣдный має право и можнôсть посередно зажадати такои делегацiи. Тожь и ôткликъ до министра справедливости бувъ бы тутъ на мѣсци, тымъ бôльше, що увязненй не маютъ такъ широкого права що до ôтклоненя приналежного суду, якъ се має прокураторiя а взглядно министеръ справедливости. Однакожь пос. Кулачковскiй не тôлько не поставивъ такого жаданя до министра справедливости, але навѣть и словомъ не згадавъ о потребѣ такои делегацiи. Такимъ способомъ прибрала ся бесѣда лише характеръ парляментарнои полемики съ галицко-польскою прасою, а се вже, думаємо, троха за богато чести для нашихъ безпамятныхъ прасовыхъ шовинистôвъ польскихъ.

И сама оборона обохъ высше згаданыхъ справъ, высказана пос. Кулачковскимъ, не видаєся намъ щасливою. Галицко-польска безпамятна праса може собѣ тысячь разъ говорити, що православна пропаганда въ Галичинѣ єсть здрадою стану, „krwawą Hercogowiną“ и т. д., — а всежь таки останеся неоспоримою правдою, що православна пропаганда єсть правно зовсѣмъ дозволена такъ само, якъ пропаганда Єзуитôвъ, Змартвыхвстанцѣвъ и въ загалѣ якъ кожда инша вѣроисповѣдна пропаганда. Людямъ поважнымъ, — а за такихъ уважаємо загалъ членôвъ рады державнои — не можна импутувати такои дитинячои наивности, щобы они справдѣ могли видѣти въ православiю яку небудь карну провину, а тымъ бôльше провину злочиньства здрады стану. Такъ само тяжко припустити, щобы судъ, а навѣть и прокураторiя могли квалификувати православну пропаганду яко яку провину, а именно яко здраду стану §. 58 бук. с) уст. кар. Тожь и цѣла дотычаща оборона була безпредметова, а высказана въ парляментѣ — навѣть безцѣльна, особливо коли она не кôнчилася нѣякимъ позитивнымъ жаданьемъ.

Нещасливою була та оборона еще и зъ иншого взгляду. Она робила таке враженье, будьтобы въ тôй справѣ ходило о то, чи цѣла наша Русь, — цѣлый народъ рускiй допустився здрады стану, чи нѣ? Тымъ часомъ зовсѣмъ поминаючи справу увязненыхъ, можна смѣло сказати, що хотяйбы середъ Русинôвъ проявились и сотки здрадникôвъ стану, то все еще нѣкто не смѣє обвиняти цѣлого народу, якъ не можна называти розбôйниками, убiйцами и злодѣями всѣхъ народôвъ, хотяй середъ кождого народа проявляются сотки такихъ переступникôвъ. Скоро єсть фактомъ, що „здрадники стану“ проявлялись и проявляются межи Поляками, Уграми, Нѣмцями, Чехами, Сербами, Румунами и т. д. — словомъ у всѣхъ народôвъ и всюда суть можливй, то зъ ôтки жь одних Русины маютъ бути такъ нескалянои благонадежности, якои на цѣлôмъ свѣтѣ нема, щобы доперва ажь такою политичною святостею доступити тыхъ правъ, якими користаются Поляки и Мадяры мимо своихъ, въ кождôмъ случаю, дуже поважныхъ здрадникôвъ стану?!

И тутъ не высказавъ бесѣдникъ повнои правды, а звязавши справу увязненыхъ съ справою стремлень руского народа до рôвноуправненя, поставивъ цѣле пытанье такъ, мовьбы то вина або невиннôсть увязненыхъ рѣшала о винѣ або невинности цѣлого руского народа и о єго правѣ жаданя рôвноуправненя.

Такъ отже и Гнилицка справа и справа увязненыхъ не найшла того пояснення и выразу, якiй могли и повинни були найти обѣ тй справы, скоро вже ихъ пôднесено до дискусiи парляментарнои. Въ тыхъ слабыхъ сторонахъ, въ тôй нерѣшимости и неясности бесѣды пос. Кулачковского найшовъ пос. Гавзнеръ придатне собѣ орудiє и пригожiй предметъ до своихъ зарôвно завзятыхъ якъ безпôдставныхъ напастей на Русинôвъ, такъ ефектовныхъ для ока несвѣдомыхъ чужинцѣвъ.

О тôмъ, „що слѣдувалобы зробити, а що понехати, ...

Сконфисковано.

„Що слѣдувалобы понехати ?“ . . .

Сконфисковано.

„Що́ слѣдувалобы зробити?“ И се пытанье дуже важне, може важнѣйше ôтъ першого. Але и на се нема ôтповѣди. А предсѣ вже сама исторiя политики Австрiи, єи становище середъ славяньскихъ народôвъ, єи ôтношеня до сусѣдныхъ державъ, все те ясно указує, якiй жизненный интересъ має Австрiя въ пôддвигненю и широкôмъ розвою руского народа. Єсть се камѣнь, „єго же небрегоша зыждущiи“, котрый може придатись „во главу“ державнои успѣшности Австрiи, єи тревалого обезпеченя и успѣшнои звязи всѣхъ австрiйскихъ народôвъ. И справдѣ треба дуже жалувати, що доси нѣкто зъ рускихъ послôвъ не пояснивъ еще тои державнои и межинародноi ваги розвою Русинôвъ и не указавъ того загального интересу въ пôдмозѣ розвою рускаго народа. Нынѣ стоитъ Австрiя на вступѣ нового державного перестрою, а здорове зрозумѣнье важности кождого народа для нашои державы, — єсть першимъ условiємъ успѣшности сего перестрою.

Тяжко приходилось намъ робити тй уваги, бо завсѣгды радй мы узнати и цѣнити добру волю и щиру охоту. Але справа добра загалу вкладає тяжкй обовязки. Пора зрозумѣти и нашимъ посламъ, що теперѣшна хвиля вымагає великои серiознои працѣ, ясности, рѣшимости и смѣлого проводу. Пора показати ясний дороги, а выслухавши голосу своихъ выборцѣвъ — свого народа и зближившись до него, тѣсно съ нимъ здружитись и смѣло йти напередъ. Наша дорога тяжка и терниста, але и идея наша народна и цѣль нашого народного стремленя такъ свята и свѣтла, що годится для неи щиро потрудитись. Коли народъ страдає и жертвує собою, то єго представителямъ годится бодай смѣло и ясно высказати нашй страданя и справедливй жаданя.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрiйско-Угорска Монархiя.

(*Рада державна.*) Въ палатѣ послôвъ все еще ведесь дебата надъ буджетомъ и потреває цѣлый сей тыждень. Ухвалено вже буджетъ министерства просвѣты, остаютъ еще до ухваленя етаты министерствъ торговлѣ и рôльництва. При случаю дебаты надъ буджетомъ министерства просвѣты при позицiи „университеты“ пос. Гавзнеръ пригадавъ правительству, щобы утворило факультетъ медичный въ университетѣ львôвскôмъ. Хотяй порядокъ дальшихъ праць по скôнченю дебаты буджетовои єще не поставленый, то все таки загально догадуются, що найблизшимъ предметомъ порядку дневного будутъ внесеня Цайтгамера и Линбахера дотычащй реформы выборчои до рады державнои а получений черезъ комисiю въ одно внесенье. Внесенье Цайтгамера ôтносится снецiяльно до Чехъ а внесенье Линбахера до цѣлои Передлитавiи. Цайтгамеръ внѣсъ, щобы въ Чехахъ цѣлу велику власнôсть, котра доси голосовала вся in corpore на 23 послôвъ, роздѣлити на шѣсть округôвъ выборчихъ, зъ котрыхъ одинъ припадавбы на власнôсть фидеикомисову. Въ наслѣдство такои реформы выйде при выборахъ зъ округа фидеикомисового 5 послôвъ автономистôвъ, а зъ решты округôвъ половина, т. е. разомъ 13—14 послôвъ автономистôвъ, коли тымчасомъ доси при выборахъ in corpore централисты мали бôльшôсть голосôвъ и тôлько на пôдставѣ компромису съ автономистами выбирали 10 послôвъ-автономистôвъ. Внесенье Линбахера дотычаще цѣлои Передлитавiи жадае, щобы голосовати на посла до рады державнои могли такожь обыватель оплачуючй 5 зр. безпосереднього податку, по нѣмецки званй „Fünfgulden-Männer“. Тая реформа знайде застосованье въ практицѣ лишь при выборахъ зъ мѣстъ: убожший ремѣсники зможутъ брати участь въ выборѣ свого представника въ радѣ державнôй. Пос. Линбахеръ дуже налягавъ на цѣлу правицю, щобы тое єго внесенье попирала и заявивъ, що коли правиця не попре єго внесеня, то єго клюбъ (центра) не буде голосувати за внесеньемъ Цайтгамера, на котрôмъ очевидно правительству, Чехамъ и цѣлôй партiи автономичнôй много залежитъ. Хочь не хочь мусѣли всѣ клюбы правицѣ згодитись на внесенье Линбахера (koło polskie не дуже радо), а гр. Таффе давъ вже заявленье представителямъ клюбôвъ правицѣ, що правительство не має нѣчого противъ реформы права выборчого черезъ зниженье цензуса до 5 зр. безпосереднього податку.

На однôмъ зъ засѣдань палаты послôвъ минувшого тыждня внѣсъ пос. Розеръ предложенье, щобы зъ уваги на часто лучаючйся судовй засуды и довголѣтнй увязненя осôбъ невинныхъ, постановлено закономъ матерiяльну вынагороду

особамъ потерпѣвшимъ въ наслѣдство несправедливого засуду.

Комисія цлова (для пôдвысшеня цла на продукты заграничнй) розпочала д. 6 с. м. свои наради надъ предложеньемъ правительственнымъ.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Мѣсяць лютый скôнчився для оперуючои арміи въ Герцеговинѣ занятьемъ Улока. Улокъ заняла колюмна ген. Чвейтса, котрый обнявъ головну команду по полковнику Арловѣ. Дня 26 лютого по довгôмъ, незвычайно тяжкôмъ маршу дôйшла колюмна Чвейтса о год. 11 рано до Моринье-Планины. О год. 12½ праве крыло зôткнулось съ повстанцями, котрй усадовились въ домахъ Пашины Ливады; 2 компаніи войска выперли повстанцѣвъ а село спалили. О год. 2½ на 4 кильометры передъ Улокомъ добачено сильнйôтдѣлы повстанцѣвъ на скалистыхъ вершкахъ Црвени и Кланаца. Ген. Чвейтсъ розпорядивъ отворити огонь гарматный а пѣхотѣ давъ наказъ перейти въ стрôй боевый и розпочати огонь карабиновый. Острѣлюючи такъ канонами и одною частею пѣхоты повстанцѣвъ зъ переду, генералъ наказавъ значнѣйшôй части пѣхоты обôйти гору и зробити атакъ на повстанцѣвъ. Мимо снѣговѣницѣ и вихру войско успѣло заняти тую сильну позицію, котра есть немовь ключемъ до Улоку. Повстанцѣ побитй розпырслися на всѣ боки, полишивши на побоевищу много убитыхъ, хотяй раненыхъ и часть трупôвъ удалось имъ забрати съ собою. По сторонѣ войска були страты: Полкъ 71-шій пѣхоты (словацкій) мавъ 8 убитыхъ, 9 тяжко раненыхъ а 6 легко раненыхъ; зъ батеріи гôрскои Nr. 1 бувъ раненый тяжко 1 фаерверкеръ. — Дня 27 лютого досьѣта ген. Чвейтсъ зôйшовся съ колюмною ген. Секулича и обѣ колюмны по полудни выпираючи ôтдѣлы повстанцѣвъ дôйшли до Улока. Тогожь дня въ ночи зôткнулась колюмна Гаса съ колюмною Чвейтса. Силы повстанцѣвъ выносили 800—1000 людей. Вождами повстанцѣвъ були: Тунгусъ мавъ ôтдѣлъ зъ 250 христіянъ; Омерь Кучичь 250 мусулманôвъ; Чекуличь 200 людей мѣшаныхъ; Куртовичь 200—300 людей. Въ руки ген. Чвейтса попався бегъ Язичь, головный иниціяторъ и провôдникъ выправы на постерунокъ жандармôвъ пôдъ Улокомъ. Язича ôтставлено до Невесинье. — Дня 28 лютого колюмна ген. Секулича прибула до Меденика и заняла тую мѣсцевôсть; выпертй повстанцѣ розбѣглись частею до Изгорье, частею до Студеного Потока. — Вѣстей урядовыхъ про операціи войскъ въ мартѣ — доси нема. Приватнй донесеня стверджуютъ, що цѣла долина рѣки Наренты находится вже въ рукахъ войскъ. Бôльшй ôтдѣлы повстанцѣвъ находятся еще на линіи Фоча-Целія-Планича, на линіи Яворъ-Планича-Гацко и пôдъ Бѣлекомъ, — якъ видко отже, займаютъ такй становища, зъ котрыхъ имъ дуже легко перейти на територію чорногорску.

На пôдставѣ проголошеня стану облоги въ Дальмаціи власти войсковй арештовали много пôдозрѣныхъ особъ. Въ Ризано розстрѣляно сими днями купця Надецкого. Въ Рагузѣ арештовано писателя и кореспондента Спиридона Гопчевича и купця сербского Алексича. Наконець выдалено зъ Дальмаціи кореспондента англійскои газеты Евансо за фалшивй донесеня о ôтношеняхъ въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Ген. Скобелевъ по дорозѣ въ Петербургъ вступивъ до Варшавы и въ Варшавѣ выступавъ съ бесѣдами до Полякôвъ. Въ торговли винъ Стемпковского — якъ пише варшавскій кореспондентъ до краковского „Czas-y“ — зôбралось коло Скобелева много официрôвъ, бувъ тамъ такожь ген. Панютинъ. Той представивъ Скобелеву одного присутного Поляка, котрый бажае выхилити съ нимъ чарку. Всѣ згромадились коло Скобелева, а ôнъ пôднесячи чарку сказавъ: „Я не знаю, якъ правительство про васъ (Полякôвъ) думае, але я желаю Полякамъ якъ найлучше и щиро бажаю, щобы вы могли съ нами творити одно тѣло, якъ Сербія и Болгарія. Всѣ жь мы предсѣ братя! Спогадайте лишь, що якбы тутъ (у Варшавѣ) не було россійского гарнизону, то бувбы нѣмецкій, а тогды — —“ на тôмъ Скобелевъ перервавъ бесѣду и выхиливъ чарку. Льокаль наповнявся що-разъ новыми гостями и Скобелевъ говоривъ дальше по французски: „Въ послѣдньой (россійско-турецкôй) вôйнѣ я командувавъ 16 региментомъ. Той региментъ держався найхоробрѣйше, бо офицеры були Поляки. Ôтъ тогды почато ихъ поважати и цѣнити. Нынѣ яко представникъ россійского народу пôдношу чарку за нашу вспôльну ôтчину „най жіе!“ — Варшавскй дневники не згадуютъ нѣчого о тыхъ бесѣдахъ Скобелева въ Варшавѣ, — здаесь, цензура того не допускае.

Дня 5 марта рано прибувъ Скобелевъ до Петербурга. На перонѣ двôрця повитали его офицеры, журналисты и другй особы. Передъ двôрцемъ ожидала его появленя товпа зъ кôлькасотъ людей, переважно зъ низшои верствы жителѣвъ. Коли Скобелевъ появився, товпа повитала его криками „гурра!“ Яке принятье стрѣтило Скобелева въ сферахъ правительственныхъ, доси еще не звѣстно.

Харкôвскій университетъ, котрый бувъ передъ кôлькома тыжднями замкненый за непорядки мѣжь студентами, зôставъ вже отвореный.

Славяньске товариство въ Одессѣ занменовало своими почетными членами генералôвъ Скобелева, Гурка и вожда герцеговиньскихъ повстанцѣвъ Стояна Ковачевича. Тожь товариство ухвалило такожь удатись до правительства съ припеньемъ, щобы позволило збирати складки на руины повстанцѣвъ, котрй зъ Герцеговины и Кривошіи схоронились до Чорногоры.

Правительство россійске задумуе — якъ доносятъ дневники — значно пôдвысшити цла на многй заграничнй продукты (на хемикаліи, фарбы, сирй скôры, полотна и товары юхтовй) а кромѣ того наложити новй цла на вôльнй дотеперь отъ цла граничного продукты. Дневники нѣмецкй пôдняли зъ тои причины великій крикъ и домагаются ôтъ нѣмецкого правительства, щобы и оно такъ само пôдвысшило цло ôтъ россійскихъ продуктôвъ, ввоженыхъ въ границѣ нѣмецкои монархіи.

Англія. Дня 3 марта вечеромъ на двôрци желѣзницѣ въ Виндзорѣ стрѣливъ убого одягненый чоловѣкъ, именемъ Макъ-Леанъ, на королеву Викторію зъ револьверу. Королева сидѣла въ замкненôмъ поѣздѣ а Макъ-Леанъ, стрѣливъ зъ отдаленя 30 крокôвъ ôтъ поѣзду. Куля хибила: анѣ королевôй, анѣ ѣдучôй съ нею княжнôй нѣчого не сталося, кромѣ, розумѣесь, перестраху, бо якъ звѣстно, королева дуже лякаесь о свою жизнь и все есть осторожна, ажь часомъ до смѣшности. Впрочемъ се й не диво: атентатъ Макъ-Леана зъ 3 марта с. р. — се вже шестый атентатъ на королеву Викторію за часъ ея 45-лѣтного панованя. (Першій атентатъ лучився 1840 р., другій и третій 1842 р., четвертый 1850 р., пятый 1872). Макъ-Леанъ чоловѣкъ 27 до 30-лѣтный. Заразъ по першôмъ выстрѣлѣ схопивъ его за руку урядникъ полиціи и не давъ въ-другеи выстрѣлити. Въ слѣдствѣ Макъ-Леанъ перечитъ, щобы стрѣлявъ въ королеву, а каже, що стрѣлявъ собѣ въ бôкъ немовь то для забавки. Якй мотивы поперли его до того кроку, доси еще не стверджено: може бути що и божевôльство. Дневники англійскй и ирляндскй высказуютъ свое обуренье на атентатъ. Не потребуемъ и о тôмъ богато говорити, що всѣ пануючй высказали королевôй, якъ се звычайно дѣесь — свои сожалѣня по случаю грозившои ей смерти и свою радôсть, що королева нѣчого не потерпѣла на здоровлю.

Въ палатѣ послôвъ поставивъ посолъ Вормсъ внесенье, щобы англійске правительство въ пріязнôй дорозѣ починило правительству россійскому представленя въ справѣ переслѣдованя жидôвъ. Глядстонъ ôтповѣвъ, що навѣть тое пошкодилобъ еще жидамъ въ россійскôмъ царствѣ. По такôмъ заявленю Глядстона Вормсъ ôткликавъ свое внесенье.

Звѣстный атеистъ Бредльо (Bradlaugh), выключеный недавно зъ палаты послôвъ, зôставъ на ново выбраный своими выборцями. Палата зновъ рѣшила, щобы Бредльови не позволити складати присяги; а поставлене внесенье, щобы замѣсть присяги принимати ôтъ посла приреченье, ôткинула палата 257 голосами противъ 242.

Франція. Дневникъ Temps дôставъ телеграму зъ Тунису, що тамъ въ околицяхъ Магаресъ и Керуану ôтновилось повстанье. Пôдбурюваня до повстаня выходятъ зъ Триполисъ. При такôмъ станѣ ôтношень годѣ буде правительству французскому ôткликати часть войскъ зъ Тунисъ.

Сербія. Дня 6 с. м. сербска скупштина проклямувала князя Милана королемъ сербскимъ. По проклямаціи удались послы до резиденціи князя, щобъ его завѣдомити о воли народнôй. Кн. Милянъ ôтповѣвъ, що сповняючи волю народу свого принимае титулъ короля.

До Politische Corresp. доносятъ зъ Бѣлгороду, що проклямацію Сербіи королевствомъ еще того самого дня нотификовано всѣмъ державамъ и небавомъ безсомнѣнно узнаютъ всѣ державы Сербію королевствомъ, бо правительство сербске вже ôтъ кôлькохъ тыжднѣвъ мае се приобѣцяне. Пос. австрійскій зложивъ королеви Милянови благожеланя ôтъ цѣсаря Францъ-Іосифа; музика пôдъ той часъ грала имнъ австрійскій. Посолъ турецкій рôвножь зложивъ князеви желаня ôтъ султана. — Войско сербске зложило присягу королеви.

Англійска Times доноситъ, що Австрія за признанье князеви сербскому титулу короля заневнила собѣ пріязнь и неутральность Сербіи.

Проклямацію Сербіи королевствомъ принято въ Берлинѣ симпатично. Въ политичныхъ кругахъ надѣются, що сей фактъ подѣйствуе пригнетаючо на панславистôвъ, бо звѣстно, що князь сербскій и правительство сербске стоитъ въ пріязныхъ ôтношеняхъ съ Австріею.

Ромунія. Правительство зажадало кредиту 4 милioны зр. на закупно матеріялôвъ потрѣбныхъ для арміи.

НОВИНКИ.

— **Програма музикально декляматорского вечера,** устроеного въ великôй сали Народного Дому товариствами: Просвѣта, имени Шевченка, Руска Бесѣда, и Дружный Лихварь, — дня 26 лютого 1882 въ двайцятй роковины смерти Тараса Шевченка: 1) Рѣчь. 2) Лиштъ: Rhapsodies hongroises Nr. II. Марекъ, Valse caracteristique. Ôтограе п-нѣ Ц. 2) Лысенко „Ой чого ты почорнѣло зеленее поле?“ Слова Т. Шевченка. Ôтспѣвае п. В. 4) Деклямація. Выголосить п. У. 5) Лысенко „Бють пороги.“ Кантата до слôвъ Шевченка на мѣшаный хоръ съ сопроводомъ фортепияну. 6) Лысенко. а) Бар кароля, б) Шумка, ôтограе п-нѣ З. 7) Шторхъ, Серенада, сольо тенорове съ хоромъ мужескимъ. При гардеробѣ уряджена складка на побôльшенье фонду стипендійного им. Тараса Шевченка и на реставрацію могилы. — Початокъ точно о год. ½8 вечеромъ. — Зъ ударенъемъ годины ½8 дверѣ салѣ зачиняются.

— **Ревизіи и увязненя.** Зъ Тысьменицѣ пишутъ намъ, що комисарь товмацкого ц. к. староства сими днями „ревидувавъ“ тамошну мѣщаньску читальню. Не „сконфисковавъ“ вправдѣ нѣчого, але за тое „понотувавъ“ книжки и часописи. Результатъ сего урядованя поки-що не звѣстный.

Зъ Станиславова надсылаютъ намъ до рубрики „ревизіи и увязненя“ цѣлу вязанку вѣстей. И такъ: Въ слѣдъ за объявленьемъ навѣть польскихъ дневникôвъ, що львôвскій судъ краевый засыпаный ложными доносами польскими, зроблено ревизію — и то безъ интервенціи тутешного суду, безъ свѣдкôвъ и т. д., якъ се жадае устава — у п. С-ого, урядника почтового и у п. М-ого, авскультанта судового и секретаря филіи тов. имени Качковского, а хотяй у обохъ нѣчого не найдено, — то однакъ перенесено ихъ обохъ „въ болѣе удаленныя мѣста“: першого до Бялои, на Мазуры, другого до Перемышля. Майже рôвночасно розвязано тутешну филію тов. им. Качковского — съ мотивами, котрй заслугуютъ на оголошенье що до йоты — а за однымъ заходомъ замкнено крамницю филіи и завѣшено часопись „Господарь и Промышленникъ“, выдавану не черезъ филію, а черезъ приватного чоловѣка. Такъ надôйшовъ день 1 марта 1882 р., коли съ удареньемъ 3-ои годины съ полудня рôвночасно въ 3 рôжнй стороны мѣста выѣхали 3 фіякрами 3 судіи слѣдчй съ полицейскою асистою. Результатомъ сего було тое, що замѣсть Русинôвъ оказалися арештоваными Поляки.

Зъ Пôдберезець надходятъ близшй вѣсти о тамошныхъ ревизіяхъ и о арештованю п. Изидора Кисѣлевского. Дня 10 лютого жандармъ зъ наказу львôвского староства арештовавъ въ Пôдберезцяхъ п. Изидора Кисѣлевского, бувшого редактора „Бескида“, котрый на часъ пріѣхавъ бувъ въ приватныхъ дѣлахъ до учителя п. Абрысовского. П. Кисѣлевскій, дѣятельный Русинъ, заохочувавъ народъ въ окрестности Пôдберезець закладати крамницѣ и касы заличковй (така каса и основалася его заходомъ въ Миклашевѣ). Тогожь дня комисарь староства въ асистенціи жандармôвъ перевѣвъ ревизію въ громадскôй читальни и въ домѣ учит. п. Абрысовского. По ревизіяхъ ôтъѣхавъ комисарь съ жандармами до Львова, забравши съ собою п. Кисѣлевского. Въ справѣ читальнѣ пôдберезецкои роблено ревизію и у другихъ интелигентныхъ Русинôвъ, причинившихся до ей основаня. При всѣхъ ревизіяхъ нычого противзаконного не найдено. Ледви минуло шесть днѣвъ, ажь ту 16 лютого пріѣздитъ зновъ до Пôдберезець комисарь съ 4 жандармами. Жандармы розôйшлись по селу, а комисарь съ однымъ жандармомъ еще разъ зревидувавъ читальню и акта громадскй. Кромѣ одного „образка“ знайденого межи актами громадскими ничого бôльше комисарь не подыбавъ. П. Кисѣлевскій зôставъ въ кôлька днѣвъ увôльненый, а читальню ц. к. староство розвязало за „пôдбурюванье однои народности противъ другои“. Выдѣлъ читальнѣ внѣсъ рекурсъ до высшихъ властей. — Такожь въ сусѣднôмъ Пôдберезець селѣ, въ Миклашевѣ ôтбулась ревизія зъ староства д. 26 л. лютого въ домахъ шестьохъ селянъ. Не найдено ничого незаконного.

Зъ пôдъ Городенки пишутъ намъ: Дня 15 (27) лютого ôтбулася въ Копачинцяхъ, пов. Городенцкого, у одного руского молодця-студента Василя Дрогомирецкого остра ревизія на пôдставѣ доносу незвѣстного члена Станиславôвскои рады повѣтовои до ц. к. Суду краевого. Донесенье тое звучало такъ: „Bazyli Drohomirecki, osiemnastoletni młodzieniec rodem z Kobak, uczęszczając przez niejaki czas do gimnazyum kołomyjskiego uciekł w końcu przez namowę pewnego szyzmatyka do Rossyi, gdzie przez dłuższy czas przebywając w Moskwie i Kijowie, powrócił później do Galicyi, gdzie chodząc jak gdyby braciszek po kwestach od wsi do wsi a od miasta do miasta rozdawał różne litografowane i drukowane książki pomiędzy naród ruski, nakłaniał ku przyjęciu szyzmy, ku powstaniu przeciwko panów polskich i przywróceniu się ku Carowi. — Znając wyż opisanego B. D. bardzo dobrze (?) zdybuję go dnia 21 lutego 1882 na stacyi kolejowej w Korszowie, gdzie odebrawszy wielki pakunek, pełny różnych książek powstańczych rossyjskich, udał się z nimiż do Kopaczyniec (pow. Horodenka), gdzie obecnie przebywa, i skąd pomiędzy naród książki rozsyła i agituje. — Przytem dodaję, iż to indiwiduum nie spowiada się u uniatów, tylko jeździ w tym celu do Czachoru na Bukowinę gdzie u znajomego Szyzmatyka spowiada się. — *Członek Rady Powiatowej ze Stanisławowa*“. — При ревизіи у В. Дрогомирецкого забрано кôлька книжокъ, межи иншими: „Наше поле“, „Роксоляна“, „Поезіи Шевченка“, „Галицкій Русинъ“ и т. др. а его самого арештовано и пôдъ ескортою жандарма ôтставлено до Городенки. В. Дрогомирецкій ходивъ до шкôлъ гимназіяльныхъ въ Коломыѣ, а переставъ ходити не черезъ намовы szyzmatyków, але зъ власнои волѣ, маючи намѣръ — учитися приватно. Въ вôльнôмъ часѣ ѣздивъ до Кракова, Решова, Вѣлички и Кальваріи, але въ Россіи не бувъ и ей не бачивъ. Дня 21 лат. лютого ѣздивъ справдѣ до Коршова, але не за россійскими книжками, а за образами, котрй надôйшли зô Львова ôтъ Петрого на адресъ Всч. о. Е. Стрыйского, священика въ Копачинцяхъ. Дрогомирецкій перебуваe въ Копачинцяхъ доперва 1½ мѣсяця; учится тутъ приватно до испыту, жадныхъ знакомостей не маe и нѣкуда не выѣздитъ. Що до сповѣди, то ôнъ до жадного Чагору не ѣздитъ и священика въ Чагорѣ не знаe. Вас. Дрогомирецкій есть ревный Русинъ, народъ свôй любитъ и поважае,—але се въ Австріи чейже кождому вôльно! Дуже цѣкава рѣчь булабы знати, що се за одинъ и якъ называеся той пôдлець, членъ Станиславôвскои рады повѣтовои, котрый зробивъ такій огидно-фалшивый доносъ до ц. к. Суду краевого. Загальне мнѣніе есть въ нашихъ сторонахъ таке, щобы самй власти старались фалшивыхъ доносчикôвъ выслѣджувати и карати (сежь и есть ихъ обовязкомъ! *Ред.*), бо инакше черезъ пôдозрѣня, ревизіи и арештованя на пôдставѣ пôдлыхъ а ложныхъ денунціяцій на людей невинныхъ, знищится морально край. Народъ рускій все бувъ вѣрный свому монарсѣ и краеви николи не робивъ повстаня, — длятого то й жаль, що доносчики хотятъ зъ рускои Галичины зробити — руину. Якъ зачуваемъ, Вас. Дрогомирецкій зôставъ вже увôльненый.

— **Въ справѣ арештованя о. Іоана Раковского,** приходника зъ Изы въ Угорщинѣ внѣсъ одинъ посолъ въ угорскôмъ соймѣ интерпеляцію до правительства. Президентъ-министеръ Тисса ôтповѣвъ на тую интерпеляцію, що у о. Раковского ôтбулась ревизія на жаданье львôвского суду краевого. По ревизіи наказано о. Раковскому не выѣздити нѣкуда зъ дому, але ôнъ переступивъ той наказъ и для того арештовано его въ гостинници въ Мукачевѣ и интерновано въ Сиготѣ въ домѣ тамошного руского приходника, зъ ôтки не може нѣгде выдалятися. При тôмъ заявивъ выразно министеръ Тисса, що угорске правительство анѣ передъ ревизіями та увязненями, анѣ теперь по тыхъ фактахъ, не сумнѣвалось и не сумнѣваесь о льояльности и патріотизмѣ угорско-руского духовеньства.

— **Въ справѣ испытôвъ доспѣлости въ семинаріяхъ учительскихъ** оголосила рада школьна кр., що приватисты и приватистки, котрй хотятъ здавати испытъ, маютъ внести поданя найдальше до кôнця марта с. р. до дирекціи тои семинаріи, въ котрôй намѣряютъ испытъ здавати. — Повторительный испытъ доспѣлости въ муж. учит. семинаріи во Львовѣ ôтбудесь ôтъ 17 до 24 л. марта. Кандидати маютъ зголоситись въ дирекціи семинаріи 16 л. с. м.

— **Цѣсарь санкціонувавъ ухвалу сойму,** щобы затягнути пожичку 12.000 зр. на будову дому для учителѣвъ школы рôльничои въ Черниховѣ. Пожичка буде взята имовѣрно зъ краковскои щадницѣ, а будова дому розпôчнеся на веснѣ с. р.

— **Выдѣлъ краевый** выпрацювавъ проектъ уставы и предложитъ его соймови, щобы на будуще всякй кары грошевй, накладанй властями судовыми и политичными а призначенй на фондъ убогихъ, не вплывали до касъ громадскихъ, але до выдѣлôвъ повѣтовыхъ.

— **На центральный выдѣлъ товариства имени Качковского** во Львовѣ наложила дирекція финансова 718 зр. кары за неостемпльованый календарь, котрый бувъ долучуваный що мѣсяця до книжокъ выдаваныхъ товариствомъ.

— **„Koło polityczne“** — пôдъ такою назвою уконституовалося сеи недѣлѣ товариство польске во Львовѣ. Пôсля статутôвъ цѣлею товариства есть: розбирати справы политичнй, соціяльнй и економичнй чи то на зборахъ членôвъ чи й приватно („poufnie“); устроювати публичнй ôтчиты; скликувати публичнй зборы; высказувати свои погляды на бѣжучй справы публичнй на публичныхъ зборахъ въ формѣ резолюцій, петицій, меморіялôвъ до властей и до сойму та рады державнои, въ формѣ дневникарства або выдавництва. — Якъ бачимъ отже обсягъ дѣланя „koła politycznego“ дуже широкій. Выдѣлъ „koła“ складаесь зъ 10 членôвъ и 5 заступникôвъ. Предсѣдателемъ выбрано дра Петра Гросса а его заступникомъ дра Леона Бѣлѣньского.

— **Школѣ кошикарства въ Ярославѣ** вызначило министерство 600 зр. запомоги.

— **За безпроцентовою пожичкою краевою на будовы касарнь** зголосилося до выдѣлу краевого 16 мѣстъ и одна приватна особа. Загальна жадана сума выносила 259.000 зр., а позаякъ выдѣлъ кр. маe до роспорядимости лишь 60.000 зр. рôчно, то и не мôгъ всѣ поданя увзгляднити. Дôстали: Теребовля 5000; Золочѣвъ 6000; Решôвъ 10.000; Перемышль 15.000; Сянокъ 10.000; Бережаны 4000 зр.

— **Резервовыхъ официрôвъ** зголосилося надобовязково такъ много до чинноi службы на театрѣ вôйны, що не можна було всѣхъ приняти, а тôлько занотовано ихъ на всякій случай. „Polit. Corresp.“ бачитъ въ тôмъ обявѣ „доказъ патріотизму, оживляючого резервовыхъ официрôвъ“.

— **Конкурсы учительскй.** Рада шк. окр. *въ Городку* розписуе конкурсъ на посады: а) въ пов. городецкôмъ при школахъ етатовыхъ въ Добрянахъ и Матковицяхъ съ платою по 300 зр. и вольнымъ мешканьемъ; б) въ пов. рудецкôмъ: 1) при 4-клясовôй шк. въ Комарнѣ на двѣ посады старшого учителя по 450 зр. и одну посаду молодшого учителя по 270 зр. рôчно; 2) при 4-кляс. шк. въ Рудкахъ на посаду старшого учит. по 450 зр.; 3) при школѣ етат. въ Михалевичахъ на посаду учителя (300 зр. и мешканье). Речинець до 31 марта с. р. — Рада шк. окр. *въ Рогатынѣ* розписуе конкурсъ на посады: 1) управляючого учителя при 4-кл. шк. въ Перемышлянахъ (450 зр., додатокъ 50 зр. и мешканье); 2) учителѣвъ старшихъ при шк. въ Сернкахъ середныхъ, Медусѣ и Кунашовѣ (пов. рогатыньского), и въ Чемеринцяхъ (пов. перемышляньского) съ платнею 300 зр. и мешканьемъ; 3) учителѣвъ молодшихъ въ Васючинѣ и Явчу, пов. рогатыньск. (250 зр. и мешканье). Провизоричнй посады на: 1 старшого учит. при мужеск. шк. въ Рогатынѣ (450 зр.); при шк. етат. въ Полтвѣ (300 зр.) и при школахъ въ Мерищовѣ, Тучнôмъ, Бачовѣ, Плетеничахъ и Уѣздѣ (по 250 зр.) Речинець до 31 марта с. р.

— **Ярмарки на конѣ** будутъ ôтбуватись, пôсля розпорядженя министерского зъ 5 лютого с. р., що року въ мѣсяци цвѣтню. А именно 10 цвѣтня въ Станиславовѣ; 13 цвѣтня въ Тернополи; 18

цвѣтня въ Мостискахъ а 23 цвѣтня въ Решовѣ. Сего року день 10 цвѣтня припадае на другій день Великодня, длятого ярмарокъ въ Станиславовѣ ôтбудесь выняткова сего року 11-го цвѣтня.

— **Зъ Бережанъ** пишутъ намъ: На ôтбувшôмся дня 8 лат. лютого с. р. загальнôмъ зборѣ членôвъ „Рускои Бурсы“ въ Бережанахъ выбрано предсѣдателемъ одноголосно о. Михаила Соневицкого, катихита гимназ. Членами Выдѣлу выбранѝ: о. Мих. Глебовицкій зъ Бережанъ, п. І. Волчукъ и Юл. Насальскій учителѣ гимн.. о. І. Слюзарь зъ Дунаева, о. Іос. Макогоньскій зъ Лѣпицѣ горѣшнои, о. Иляр. Стеткевичь зъ Божикова, о. Іос. Лужницкій зъ Жукова и о. Мих. Громницкій зъ Мечищова. Заступниками выдѣловыхъ: о. Ипол. Дзеровичь зъ Рогатына, п. Дан. Сарачиньскій началь. почты, Онуфрій Ляховичь учитель нар. и І. Сойка пѣвець церковный зъ Бережанъ. — Выбраный Выдѣлъ уконституовався въ той спосôбъ, що заступникомъ предсѣдателя выбраный о. Мих. Глебовицкій, секретаремъ п. І. Волчукъ, а касіеромъ п. Юліянъ Насальскій, на котрого руки просимъ надсылати всѣ датки для нашои Бурсы.

Ôтъ Выдѣлу „Рускои Бурсы“ въ Бережанахъ.

— **Въ моравскôмъ купельнôмъ мѣсци Рожнавъ** утворилося пôдъ покровительствомъ архикн. Рудольфа товариство, котре взяло собѣ задачу, заложити тамже лѣкарскій закладъ для всѣхъ убожшихъ урядникôвъ державныхъ австр.-уг. монархіи, въ тôмъ числѣ и для священикôвъ. Потребуючи лѣченя урядники дôстанутъ тамъ мешканье, обслугу, лѣкарства, а евентуально и пôдмогу грошеву. Намѣстництво удалось до рускои митр. консисторіи съ прошеньемъ, щобы она препоручила тое гуманне предпринятье свому духовеньству и и препоручила потребуючимъ такихъ купелей священикамъ зъ нихъ користати. Консисторія выдала вже дотычну куренду.

— **Конкурсъ на одну стипендію** зъ фундаціи Мих. Попеля рôчно 80 зр. почавши ôтъ другого пôвроку 1882 шк. р. розписуе до ч. 904 руска митрополича консисторія; речинець до 31 лат. марта с. р. Стипендія призначена для своякôвъ фундатора, католицкои вѣры и укôнчившихъ бодай першу клясу народну съ добрымъ успѣхомъ. Право надаваня стипендіи маe львôвска гр. к. митрополія. Убѣгателѣ маютъ вносити поданя до ц. к. намѣстництва и долучити: 1) свѣдоцтво крещеня; 2) убожества; 3) сродства съ фундаторомъ, бл. п. Яковомъ Попелемъ зъ Медухи, рогатыньского повѣта, и 4) свѣдоцтво шкôльне за першій пôврôкъ сего шк. р.

— (**Дрôбній вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ громадѣ Николичи, пов. бучацкого, 50 зр. на будову церкви.— Впр. **митрополитъ** вернувъ въ четверъ минувшого тыждня зъ Вѣдня до Львова.—Сими днями згинувъ во Львовѣ одинъ воякъ 24-го (коломыйского) полку, придушеный завалившоюся стѣною пѣсковою пôдчасъ набираня пѣску для потребъ касарняныхъ. — Теперѣшный тернопôльскій 15-ый полкъ кн. Нассавъ обходитъ свôй 25-лѣтный ювилей. Комендеруючій кн. Виртембергъ выѣхавъ на тое торжество до Тернополя. — Комендеруючій въ Краковѣ, ген. Бинертъ, умеръ въ понедѣлокъ рано. — Въ Италіи, въ Форлимпополѣ власти ôткрыли зъорганизоване тайне товариство „Societa di Sofia Perovskaja“, котре пропаговало идею цароубійства. Арештовано всѣхъ членôвъ того товариства. — Гарибальди ôтъ довшого часу хорый. — Дня 5 с. м. похоронено съ незвычайнымъ торжествомъ професора медицины въ вѣденьскôмъ университетѣ и совѣтника двору дра Войтѣха Духека. — Ессе Гельфманъ, жидôвка, бравша участь въ убійствѣ царя Александра II, уласкавлена пôзнѣйше ôтъ кары смерти, умерла въ вязници въ Петербурзѣ. — Нову антику отворено въ Яричевѣ пôдъ Львовомъ. — Письменнѝ испыты доспѣлости въ высшôй школѣ реальнôй во Львовѣ зачнутся 16 лат. с. м. а устный испытъ 24 л. с. м. — Въ Березовѣ умерла одинока дочка о. Алексея Заклиньского зъ Богородчанъ въ 24 р. житя. — Рускій парохіяльный комитетъ въ Белзѣ розписуе публичну лицитацію на перебудованье приходского дому на огорожу приходского обôйстя. Выдатки обчисленѝ на 2.081 зр. 65 кр.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Каноничну институцію получили оо.: 1) Карпо Винтонякъ на кап. Бужокъ, дек. олеського; 2) Володимиръ Дылиньскій на пар. Ляшки гôрнѝ, дек. ходорôвского.

Въ пропозицію принятѝ: На Стрѣлкôвцѣ, дек. кудринецкого оо.: 1) Викторъ Чомкевичь, пар. зъ Высочка, 2) Констант. Глѣбовицкій кап. зъ Брюховичь, 3) Іоанъ Коцюба, кап. зъ Горпина; дальше въ списѣ: Іоанъ Могильницкій, завѣдатель Городка и Мих. Кобыляньскій, сотрудникъ зъ Бѣльча.

Дупастырскѝ посады одержали оо.: 1) Іосифъ Бандыра завѣдательство капел. Хоросно, дек. щирецкого; 2) Александеръ Даниловичь приватне сотрудництво въ Дерновѣ, дек. буского; 3) Петръ Петрицкій приватне сотрудництво въ Девятнику, дек. бобрецкого; 4) Александеръ Юрикъ, приватне сотрудництво въ Дроговыжу, дек. роздольского; 5) Іоанъ Дымушевскій сотрудництво въ Теребовли; 6) Андрей Тымусъ приватне сотрудництво съ правомъ правленя въ духовныхъ дѣлахъ въ Пробôжнôй, дек. гусятыньского.

Деканами именованѝ оо.: 1) Михаилъ Галиковскій деканомъ Богородчаньскимъ; 2) Софронъ Литвиновичь парохъ въ Григоровѣ, деканомъ Бучацкимъ.

Конкурсъ розписаный на опорожненѝ приходы: 1) парохія Корневъ (съ Ôльхôвцемъ), дек. городенецкого, приватного наданя и 2) капелянія Куропатники (съ Сеньковомъ), дек. бережаньского, приватного наданя. Речинець вношень подань до дня 1 мая 1882.

Митрополича Консисторія выдала дня 16 лютого с. р. куренду до Ч. 447, въ котрôй звертае увагу духовеньства, щобы повѣренѝ ему маетки бенефиціяльнѝ, фундаційнѝ и ерекціональнѝ якъ найсовѣстнѣйше шанувало, бо буваютъ сумнѝ случаѣ, що гдекотрѝ душпастырѣ пôдчасъ свого урядованя добра ерекціональнѝ (будынки, грунты и лѣсы) вынищуютъ и своимъ наслѣдникамъ порýйованѝ лишаютъ. Консисторія препоручае отже деканамъ наглядати пôдчасъ осмотрôвъ каноничныхъ, щобы нѣякихъ въ тôмъ взглядѣ неправильностей не бувало.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту получили оо.: 1) Теодоръ Борисъ, сотрудникъ зъ Шумицѣ Рыковои дек. старосамбôрского на парохію Хащѣвъ. дек. жукотыньского; 2) Сим. Дуткевичь, сотр. зъ Каменки-Старесело дек. потелицкого на капелянію Пôддубцѣ дек. угнôвского; 3) Корн. Саикъ, капелянъ зъ Вульки Мазовецкои дек. потелицкого на Себечôвъ дек. белзкого; 4) Мих. Шелеметко, прив. сотр. зъ Медики, дек. перемыского на парохію Бутыны дек. угнôвскогс; 5) Іосифъ Ситницкій парохъ Яблонки, дек. высочаньского, на пар. въ Кривцѣ тогожь деканата.

Каноничну институцію получивъ: о. Иванъ Ивасѣвка, сотр. зъ Люблинца, дек. любачѣвского на капелянію въ Малковичахъ дек. перемыского.

Посады душпастырскѝ одержали оо.: 1) Стеф. Сапрунъ, новопоставленый пресвитеръ сотрудництво въ Каменцѣ Лѣснôй дек. потелицкого; 2) Ант. Дыгдалевичь сотрудництво въ Диковѣ, дек. олешицкого; 3) Іоанъ Криницкій приват. сотрудництво въ Комарнѣ; 4) Вас. Мацюракъ зав. кап. въ Михалевичахъ, дек. комарняньского получивъ завѣдательство пар. въ Пôдгайчикахъ, дек. комарняньского.

Упокоився дня 9 лютого с. р. о. Іоанъ Шустъ пар. Дубровицѣ, дек. ярославского, въ 68 р. житя а 44 р. священьства.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Кіевскои Старины“** выйшла 2-га книжка съ слѣдуючимъ содержаньемъ: 1) Паны Ходыки, воротилы городского самоуправленя въ Кіевѣ въ XVI—XVII ст. В. Антоновича. 2) Учебнѝ заведеня въ рускихъ областяхъ Польщѣ въ періодѣ ея роздѣловъ. 3) Поляки и Русины (до исторіи ихъ бытовыхъ ôтношень) Л. Мацѣевича. 4) Розговоръ Великороссіи съ Малороссіею (литературный памятникъ другои половины XVIII ст.) съ переднымъ словомъ Н. И. Петрова. 5) Дневникъ Освецима (дальше) В. Антоновича. 6) Посмертный розсказъ о. Антонія Ковальского (зъ исторіи селяньскихъ рухôвъ въ кіевскôй губ. 1855 р.) подавъ П. Л-евъ. 7) Библіографія и рецензіи. 8) Вѣсти и замѣтки: а) Соборъ замѣсть собора; б) Православный монастырь и его уніятска лѣтопись; в) Компанейскій иголки; г) Покрытка; б) Илія Човпила, записавшійся бѣсамъ въ службу; е) Gaudeamus igitur Кіевскои академіи; ж) Запорожске розграбленье. Прилога: Кіевска академія и ея студенты (1697—1701 р.)

— **„Украиньскимъ дѣтямъ.** Пять перекладôвъ — вѣршѣвъ *Олены Пчôлки.*“ Пôдъ такимъ заголовкомъ появилась сими днями въ Кіевѣ книжочка, мѣстяча въ собѣ пять переложеныхъ на украиньску мову поезій а именно: Спѣвець, Сыроком-лѣ; Анчарь, Пушкина; Гилька зъ Палестины, Три пальмы и Мцырѣ зъ Лермонтова.

— **Выказъ жертвъ и членьскихъ вкладокъ на бурсу для дѣвчатъ рус. кат. обр. въ Перемышли,** за котрѝ П. Т. Дателямъ сердечне „Спаси - Бôгъ“ заявляемъ: (дальше): Вп. питомцѣ дух. сѣм. Вѣденьского 18 зр., именно: пп. Фолисъ, Хилякъ, Ковальскій и Калужняцкій по 3 зр., Кочиркевичь, Менциньскій, Хотынецкій, Кмитъ, Романовскій по 1 зр., Гостиньскій и Мышковскій по 50 кр.; Ч. парохіяне Угринова на руки о. Куснерского 1 зр. 45 кр.; о. С. Максимовичь зъ К., о. А. Матюкъ, о. Чирняньскій зъ М. по 1 зр., о. І. Санчицъ зъ Я. 2 зр., всего 24 зр. 45 кр. На рахунокъ членьского вноса: Вп. о. Качала 50 зр., о. дек. М. Лукасевичь, о. проф. К. Волошиньскій, оо. Н. Роздѣльскій, Є. Яремкевичь, Е. Левицкій зъ З., А. Зубрицкій, дръ мед. Коссакъ зъ Я. всѣ на р. 1882 по 3 зр., — разомъ 71 зр.

Въ Перемышли, дня 27 н. с. лютого 1882. — Ôтъ Выдѣлу рускои Бурсы для дѣвчатъ.

Зах. Подлящецкій, секретарь, *Куцерыбъ.* касіеръ.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦИИ.

Вп. Іосафатъ Сеньхôвъ въ Л. Предплату на „Науку“ мы одержали, але не маемъ кому ея передати, бо редакторъ „Науки“ п. Щербанъ увязеный и нѣкто не хоче ея ôтъ насъ взяти.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина с. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы кмитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** (*Дальше.*)

212) Всч. о. Долиньскій, деканъ бучацкій, ôтъ себе и парохіянъ въ Космиринѣ 3 зр. 16 кр., ôтъ брацтва церк. тамже 2 зр., ôтъ Всч. о. Литвиновича Софронія зъ Григорова и ôтъ парохіянъ 8 зр. 20 кр., Крушельницкого Василія зъ Сорокъ 4 зр., Ковальского Якова зъ Зубреа, Левицкого Юліяна зъ Жизномира, Олесницкого Іоана зъ Велеснева и ôтъ церк. брацтва въ Іариши по 2 зр., ôтъ Вс. оо. Антонія Левицкого зъ Сновидова, Ванчицкого Онуфрія зъ Бариша, Зячковского Алексея зъ Бучача, Курбаса Иларона зъ Губина, по 1 зр., ôтъ парохіянъ въ Бортникахъ 4 зр., ôтъ Чч. парохіянъ и брацтва церк. въ Губинѣ и Сокальци 14 зр., ôтъ Чч. парохянъ въ Веланевѣ, Дубнѣ и Залѣсю 6 зр. 75 кр., ôтъ Вс. о. Гавр. Глѣбовицкого изъ Соколова, ôтъ церк. брацтва и меньшихъ складокъ тамже 9 зр., ôтъ Всч. о. Боднара зъ Потока 50 кр., Навроцкого Алекс. зъ Порховы 67 кр., — разомъ 14 зр. 69 кр.; 213) Достохв. Дирекція касы щадничои галицкои 500 зр.; 214) Всч. о. Просторницкій Николай, деканъ устецкій ôтъ Всч. оо. Янкевича Іоана 58 кр., Величковского Іоана зъ Ганусовець 50 кр., ôтъ Чч. брацтвъ церк. зъ Ляцкого и Подбровникъ 4 зр., зъ Петрилова 3 зр., — разомъ 8 зр. 8 кр.; 215) Всч. о. Бандыра зъ Ляшокъ чорныхъ ôтъ громады 4 зр. 42 кр., ôтъ церк. брацтва 2 зр., ôтъ себе 1 зр. 18 кр., — разомъ 7 зр. 60 кр.; 216) Ч. редакція „Галицкій Сіонъ“ ôтъ Всч. о. Брилиньского зъ Ужиня 15 зр., ôтъ Благор. Брилиньскои Анны 5 зр., ôтъ церк. брацтва въ Берлинѣ 2 зр., ôтъ Всч. о. Ганкевича Мих. въ Глибовѣ 4 зр., изъ складки въ Берлинѣ 4 зр., ôтъ Всч. о. Єфиновича зъ Поповець 2 зр., ôтъ брацтва церк. тамже 2 зр., ôтъ Всч. о. Нарольского зъ Пустомитъ 5 зр., — разомъ 39 зр.

Подяка.

Дня 9 сѣчня с. р. згорѣла школа въ Почапахъ пов. золочѣвского. Въ тôмъ огни стративъ я цѣле свое тяжко зôбране майно, лишившися безъ всякихъ потребъ до житя. Знайшлися однакъ щирѝ люде, котрѝ по своѣй можности поспѣшили съ ласкавою помочею. Особливо оказавъ менѣ въ тôмъ нещастю найбôльше прихильности Вп. о. Карпъ Винтонякъ зъ Бужка, котрый прибувши въ часѣ огню, забравъ до себе жѣнку съ дѣтьми, надѣливъ ихъ одежиною и удавався где можна съ просьбою о помôчь. На его руки прислали слѣдуючѝ жертвы: Впч. панъ Пôдляшецкій судія зъ Золочева зъ складки 7 зр. 50 кр. и кôлька гарнитурôвъ; Впр. о. Гаврисевичь 3 зр. и подушку; Вп. Аделя Лотоцка и А. Дрогомирецка 1 зр. 50 кр.; Вп. Кореневичь учитель зъ Бѣлого Каменя 1 зр. 50 кр.; Вп. Лука Левицкій зъ Белзця 1 зр.; Вп. Скоповскій зъ Бѣлого Каменя 1 зр.; Вп. Чеховскій 50 кр.; Вп. Д. Танячкевичь зъ Закомаря 1 зр. и кусень полотна; Вп. И. Левицкій зъ Пѣтричь полотно; Вп. Романовичь дир. рускаго театру 1 зр. — Кромѣ того прислали впростъ на мои руки: Вп. Жуковска зъ Олѣева бѣлизну и полотно вартости 50 зр.; Вп. В. Тарнавскій зъ Сморжева 10 зр. и Вп. Завадска зъ Почапъ 5 зр., постѣль и 1 гарнитуръ.

Всѣмъ тымъ ласкавымъ дателямъ дякую сердечно рускимъ словомъ „Спаси-Бôгъ“!

Почапы 28 лютого 1882.

Иванъ Петришинъ, учитель зъ Почапъ.

Подяка.

Симъ складаемо всенародно подяку Єго Превосходительству графу Рудольфу Стадіону, патрону нашому, за оказану намъ щедру помôчь, що именно лишивши на сторонѣ всякѝ пересправы конкуренційнѝ, зволивъ удѣлити на нову церковъ весь потрѣбный матеріялъ а зверхъ того и 300 зр. готôвкою. При тôй случайности выказуемъ подяку и Свѣтлôй Дирекціи Богородчаньскôй за прихильнôсть нашому дѣлу и дѣйстно щире посредництво.

Сажава 1 марта 1882.

Комитетъ церковный: Иванъ Охрымовичь, Стефанъ Соловей, Иванъ Татарскій, Михайло Гоголь.

Курсъ львôвскій зъ дня 6. м. марця 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	296 50	300 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167 —	171 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	298 —	305 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	100 35	101 70
„ „ „ по 4% ав.	93 —	95 —
„ „ „ по 5% ав. період.	100 35	101 70
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 40	102 80
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100	101 50
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 50	100 75
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Лосы мѣста Кракова	18 50	20 50
„ „ Станиславова	22 —	25 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 54	5 64
„ цѣсарскій	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 47	9 57
Шôвмперіялъ	9 75	9 85
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ паперовый	1 20	1 22
100 марокъ нѣмецкихъ	58 40	59 10
Серебро	— —	— —

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Теофиль Копыстиньскій

артистъ малярь,

образовавшійся за границею, звѣстный зъ краев. выставъ штукъ красныхъ, выконуе портреты, якъ такожь религійнѝ образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (9—10)

БОСТЫ

нашихъ знаменитыхъ мужевъ:

Богдана Хмельницкого, Ивана Нечуя и Миколы Лисенка (въ пôвъ натуральной величины) по 1 зр. за примѣрникъ; *Тараса Шевченка* (малый бюстъ) по 50 кр. за примѣрникъ можна дôстати въ складѣ выробовъ гипсовыхъ Заккого (Zacchi), ул. Валова во Львовѣ, або посредствомъ администраціи „Дѣла“. (2—?)

СКЛАДЪ ОБУВЯ

мужескаго и женьскаго,

выробу краєвого

ГРИГОРІЯ ЛЕТКОГО

въ Бродахъ улиця Золота.

Дякуючи за оказанѝ менѣ до сихъ поръ взгляды П. Т. Публики, маю честь поручитись и дальше съ тымъ увѣреньемъ, що выробы моеи робôтнѣ, навѣть при найбôльшихъ вымогахъ, пôдъ взглядомъ елеганціи повиннѝ найти всюда признанье, а то тымъ бôльше, що они выконанѝ совѣстно, зъ дôбраного якъ найтревальшого матеріялу и пôсля доборового парискаго вкусу, а однакъ по совѣстно умѣреныхъ цѣнахъ (2—3)

„ЗОРЯ“

ПИСЬМО ЛИТЕРАТУРНО-НАУКОВЕ

для рускихъ родинъ

выходитъ во Львовѣ два разы на мѣсяць, кожде число найменше въ два аркушѣ друку и коштуе рôчно 5 зр., пôврôчно 2 зр. 50 кр. (на велиновôмъ паперѣ рôчно 6 зр., пôврôчно 3 зр.). Адресъ: Редакція „Зорѣ“, ул. Галицка ч. 18.

Въ редакціи „Зорѣ“

можна набути слѣдуючѝ книжки власного накладу:

1. **Повѣсти Марка Вовчка,** три томы, въ цѣнѣ 1 зр.
2. **Повѣсти Николая Устыановича** въ цѣнѣ 70 кр. (на лучшôмъ паперѣ 85 кр.)
3. **Страстный Четверъ,** оповѣданѣ Николая Устыановича, въ цѣнѣ 38 кр. (на лучшôмъ паперѣ 45 кр.)
4. **Месть Верховинця,** оповѣданѣ Николая Устыановича, въ цѣнѣ 32 кр. (на лучшôмъ паперѣ 40 кр.)
5. **Оповѣданя Николая Гоголя,** въ цѣнѣ 35 кр.
6. **Сваты** (образецъ зъ галицко-руского житя) написавъ Деннсъ, въ цѣнѣ 28 кр.
7. **Гальшка, княгиня Острожска,** оповѣданѣ историчне Дра Из Шараневича, въ цѣнѣ 1 зр.
8. **Старорускій княжій городъ Галичъ,** критичне студіюмъ Дра Из. Шараневича, въ цѣнѣ 32 кр.
9. **„Зоря“** зъ року 1880: на звычайнôмъ паперѣ 3 зр., на велиновôмъ 3 зр. 60 кр.
10. **Марта Борецка,** оповѣданѣ историчне, въ цѣнѣ 32 кр.
11. **О выхованю** (пôдручникъ для рускихъ женщинъ), въ цѣнѣ 30 кр.
12. **Надельмаеръ,** апостолъ свободы (цѣкава исторія зъ житя баламута-соціяліста) въ цѣнѣ 10 кр.
13. **„Газета Школьна“** зъ р. 1878 (оправлена) по зниженôй цѣнѣ 1 зр.
14. **„Газета Школьна“** зъ р. 1879 (оправл.) по зниженôй цѣнѣ 1 зр.
15. **Провôдній идеѣ въ письмахъ Тараса Шевченка,** въ цѣнѣ 35 кр. (правопись фонстична).
16. **Завѣщанѣ** Тараса Шевченка, зъ музыкою М. Вербицкого, въ цѣнѣ 35 кр.
17. (Фотографіи Тараса Шевченка, въ форматѣ книжковôмъ, въ цѣнѣ 50 кр.)

При закупнѣ котрого-небудь зъ тыхъ выданъ бере редакція всю оплату почтову на себе. (2—?)

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 16. Львôвъ, Субота 27 лютого (11 марця) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи:
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

ÔТЪ РЕДАКЦІИ.

☛ Послѣдне (15-те) число було сконфисковане въ середу такъ пôзнымъ вечеромъ, що того самого дня годѣ було напечатати другій накладъ; напечатано єго ажъ другого дня въ четверъ, около полудня. Тойже цѣлый день зôйшовъ на розбираню черенокъ, такъ що до складаня лишилась одна пятница, а за одинъ день ніякимъ чиномъ не можна було зложити цѣлого аркуша. Такъ отже зъ независимыхъ ôтъ насъ причинъ, выдаємо нынѣшне число „Дѣла“ тôлько въ пôвъ аркуша, а ВП. Читателѣ нашій зволятъ насъ въ тôмъ оправдати.

БЕСѢДА
посла о. Озаркевича
выголошена въ радѣ державнôй въ оборонѣ интересôвъ галицко-рускаго духовенъства.

Нехай менѣ буде вôльно при обрадахъ надъ покрытьемъ недобôру звернути увагу на одну справу, котра дотыкає податкôвъ, якихъ домагаются ôтъ духовенъства ц. к. скарбовій власти.

Душпастырямъ доручаютъ именно безъ перестанку наказы платничій, разъ задля еквиваленту належитостей або титуломъ податку доходового, то знôвъ за податокъ грунтовый або якій иншій, и жадаютъ въ тыхъ наказахъ, щобы податокъ заплатити до 30 днѣвъ въ урядѣ податковôмъ пôдъ грозьбою екзекуціи. Пôдъ конецъ осени 1881 р. доручено душпастырямъ знôвъ такій наказы платничій и завôзвано ихъ на пôдставѣ закона зъ 7 Червця 1881 р. Дн. з. д. Ч. 49, щобы тій податки заплатили самій, а въ найновѣйшихъ часахъ доручивъ знôвъ ц. к. урядъ податковый въ Бережанахъ зъ дня 4 лютого 1882, Ч. 272 всѣмъ душпастырямъ наказы платничій зъ завôзваньемъ, щобы тій податки заплатили и то съ тымъ застереженьемъ, що имъ вôльно жадати звороту ôтъ фонду религійного. Католицке духовенъство звернулося до высшои духовнои власти съ прошеньемъ, щобы тому въ способъ ôтповѣдный зарадила, а то тымъ бôльше, що пôдвысшенье платнѣ духовенъству єще не наступило. Коли потôмъ гр. кат. митр. консисторія во Львовѣ починала зъ своеи стороны потрѣбній кроки, розпорядило Намѣстництво во Львовѣ зъ дня 9 листопада 1881 р. Ч. 61239, „що при бенефиціяхъ, въ котрыхъ доходы не досягаютъ высокости системизованои конгруы, обовязокъ оплачуваня податкôвъ має тяжити и на будуще на фондѣ религійнôмъ, о чѣмъ маютъ бути бенефиціянты увѣдомленій и поученій“. Дальше стоитъ въ тôмъ розпорядженю Выс. Намѣсництва: „що ц. к. краєва скарбова дирекція приказала зъ дня 1 вересня 1881 Ч. 1641 ц. к. урядамъ податковымъ, щобы предложили ц. к. Намѣстництву тую квоту податкову, котра припадає на цѣлкомъ або по части вôльныхъ ôтъ податку душпастырѣвъ слѣдствомъ катастральнои таксаціи, маючои ввôйти въ житье, — и то въ тôй цѣли, щобы тую квоту перенести на религійный фондъ и на тыхъ бенефиціянтôвъ, що суть по части вôльній ôтъ податку.“

Такъ отже высказано засаду, щобы лишь ц. к. Намѣстництву выказати, котрій бенефиціянты маютъ, а котрій не маютъ того податку платити. Але мимо того розпорядженя Намѣстництва выдало ц. к. министерство скарбу свое розпорядженье зъ дня 7 листопада 1881, Ч. 17636, котрымъ внесено давнѣйше розпорядженье ц. к. Намѣстництва.

Ц. к. министерство скарбу покликуєся на декретъ надворнои канцеляріи зъ дня 4 жовтня 1844, Ч. 28955, и на законы о грунтовôмъ податку зъ р. 1880 и 1881; алежь належалобы мати на увазѣ, що не годилобыся забирати и тои нужденнои конгруы выносячои у гр. кат. парохôвъ 315 зр., а у капелянôвъ 210 зр., якъ довго пôдвысшеня дотаціи католицкого духовенъства єще не перепроваджено, и якъ довго оно не сталось єще правомъ. Тое лише хотѣвъ я примѣтити и звертаюся до ц. к. правительства съ просьбою, щобы доки справа конгруы не буде залагоджена, не жадало ôтъ душпастырѣвъ подôбныхъ податкôвъ, щобы теперѣшнѣ розпорядженя здержало, а коли кто обовязаный платити, щобы той обовязокъ бувъ перенесеный пôсля существующихъ законôвъ на фондъ религійный, та щобы всѣ розпорядженя выданѣ министерствами скарбу и просвѣты були введенѣ на одинъ ладъ и не противорѣчили собѣ такъ діяметрально, бо таке дѣловодство зводитъ всяку урядову чинность на нѣщо, и духовенъство навѣть не знає, котре розпорядженье має силу и пôсля котрого має поступати.

Зъ тои причины прошу Выс. правительство, особливо же ц. к. министерство скарбу зарядити, щô потрѣбно, щобы тѣ податки, котрѣ накладаютъ на душпастырѣвъ, були перенесенѣ такъ якъ до теперь бувало, на фондъ религійный, поки справа конгруы не буде остаточно рѣшена, и щобы тымъ душпастырѣ не були безнастанно непокоєнѣ. Я поручаю отже тѣ мои короткій уваги высокому правительству розсмотрити и, о кôлько можна, увзгляднити.

ДОПИСЬ.

Зъ Бережанъ.

(*Доля „Рускои Бурсы“ въ Бережанахъ.*) Єще на день 13 л. жовтня 1881 р. скликаный бувъ загальный збôръ членôвъ нашои „Рускои Бурсы“, але збôръ той ôтбутися не мôгъ, бо пôсля нашихъ статутôвъ потрѣбно до такого збору присутности 25 членôвъ, а тогды було появилося всѣхъ разомъ съ мѣсцевыми (соромъ сказати) 8, хотяй бôльше якъ 50 запросинъ выслано, а кромѣ того и въ часописяхъ завѣдомлено о зборѣ. Черезъ тое скликано збôръ по разъ другій на день 8 л. лютого с. р.; але и симъ разомъ оно не лучше удалося, бо на тôлько запрошеныхъ, що и перше, явилось теперь вже 12 членôвъ! Однакъ симъ разомъ мимо такъ малого числа збôръ ôтбувся, бо теперь вже статутъ на тое позволявъ.

Зъ справозданя дѣяльности Выдѣлу ледво тое пôднести належитъ, що Бурса має до теперь всего 175 зр. 76 кр. маєтку, отже дуже далеко ѣй єще до того, щобы могла вôйти въ житье, а предсѣнь всѣ признаютъ наглячу потребу якъ найскоршого отвореня Бурсы, много о тôмъ при всякôй случайности говорятъ, но— бачится — не много творятъ. А працѣ у насъ треба немалои, коли справа має удержатися, а не упасти, якобы собѣ гдеякій желали, и то удержатися сильно и скоро вôйти въ житье. Яко условіе отвореня Бурсы поставлене въ нашôмъ статутѣ посѣданье на власность ôтповѣдного дому. Тое условіе выдалося гдекому за трудне и при нынѣшныхъ нашихъ ôтношеняхъ майже не можливе до осущеня, протое на зборѣ далися чути голосы, щобы змѣнивши дотычный §. статута, чимъ скорше отворити Бурсу въ домѣ нанятôмъ, а тогды лекше буде придбати фондôвъ на удержанье бурсакôвъ, бо институція буде на дѣлѣ; пôдношено, що прим. и одна Рада повѣтова (Рогатыньска) зъ своихъ фондôвъ на Руску Бурсу бережаньску ничого не призначила мовьбы то по тôй причинѣ, що Руска Бурса въ Бережанахъ nie istnieje, и подôбными вымôвками збуваютъ нашій прошеня о призначенье якого датку на цѣли нашои Бурсы.

Людямъ, що такъ говорятъ, ôтповѣдаємъ, що нашій сусѣды — Поляки не ôтъ нынѣ умѣютъ вынаходити причины, щобы нѣчого не дати, хотяйбы на цѣль найкрасшу, єсли она тôлько носитъ знамя руске, не оглядаючися зовсѣмъ на тое, чи то буде для якои тамъ корпораціи (не говоримъ: властиве, ôтповѣдне и проч.) але по крайнôй мѣрѣ приличне и передъ самымъ собою усправедливлене; єсли примѣромъ Рада повѣтова высылає свои гроші за границю яко запомогу, а на цѣли просвѣты въ своемъ повѣтѣ не дасть, знайшовши яку будь причину ôтмовы. Полякамъ вôльно казати всенародно (Dz. pol. Nr. 44.), що они потребуютъ костелъ въ Коломыѣ розширити для того, щобы „był warownią narodowości polskiej w stolicy Pokucia“, але Русинови не можна сказати, що ôнъ до Рускои Бурсы буде принимавъ ученика-Русина гр. кат. обряда, бо то знôвъ буде грѣхъ, за котрый мусишь покутувати, що не дадутъ зъ Рады повѣтовои на Руску Бурсу нѣчого, хотяй всюда до касы повѣтовои въ значно переважаючôй части платятъ податки Русины. Що до другои части, якобы условіе посѣданя власного дому було злишне, то просимъ тôлько дотычныхъ лицъ (бо они ôтношеня въ Бережанщинѣ не ôтъ нынѣ знаютъ) о поясненье, для чого упала Бурса руска въ Бережанахъ, будучи въ власнôмъ домѣ, бо въ домѣ „Народного Дому“ и тымже „Нар. Домомъ“ удержувана?... Скоро тамта не удержалася, то якже хотѣти нынѣ, щобы устоялась нова безъ пôдставъ, въ домѣ чужôмъ, при существованю вже однои повѣтовои Бурсы въ домѣ власнôмъ и добре заосмотренои въ фонды, о котрôй за существованя попередноі рускои Бурсы въ Бережанахъ никому и не снилося. Єсли замѣсть взятися до дѣла щиро й неутомимо и хотяйбы найдрôбнѣйшими частинками вносити матеріялъ потрѣбный до введеня якого доброго дѣла, почнемо бавитися въ языкословнѣ выводы §§-ôвъ статута якого добродѣтельного товариства, то певно далеко съ тымъ дѣломъ не зайдемъ; а въ прочѣмъ нашій противники насъ въ тôмъ выручаютъ, и они вынаходятъ и учатъ Русина: що єго отвертôсть єму шкодитъ, що повиненбы научитися ôтъ нихъ гадки свои задушевнѣ тôлько „ogólnikami“ выражати, бо тіи ogólniki кождого разу можна застосовати такъ, якъ въ данôй хвили потреба, передъ своими по свому ихъ толкуючи, а передъ другими, якъ вымагаютъ обстоятельства.

Такъ стоитъ справа съ Бурсою рускою. Мыслею, котра выкликала потребу основаня, и цѣлею назначеною въ статутѣ есть: помогчи убогôй молодежи хотячôй учитися. Цѣль, котрôй и самій Поляки теперь поклоняются, жадаючи на кождôмъ кроку (бодай на папери!) „oświaty dla ludu“, тôлько що они хотятъ освѣтити lud — (называючи єго: nasz) ruski — oświatą polską а радше szlachecką, котра нѣколи не схоче принятися до серця рускаго, — а Руска Бурса бережаньска поставила собѣ за цѣль, лише помогчи о скôлько зможе образованю бѣднои дитины рускаго народу, бо направленя образованя народного дати не може, питомцѣ бо єи маютъ бути публичными учениками, а въ заведеняхъ публичныхъ маютъ передъ всѣмъ выобразуватися „люде“, а не Русины, Поляки, Нѣмцѣ; а въ прочѣмъ то бы вже выглядало на конвиктъ, єслибы и науку институція на себе принимала. — Може вже и за много я на той тематъ розвѣвся, але й не мало тутъ єще далосьбы сказати, бо не знаємъ зъ якои причины може нигде такъ якъ у насъ не есть руска Бурса Полякамъ солею въ оцѣ, марою пугаючою ихъ Богъ знає чимъ ôтъ часу, якъ перша мысль о тôмъ продерлася въ свѣтъ. Въ кôнци єще тôлько одну увагу своимъ и противникамъ: Скажѣтъ, чимъ при такôмъ станѣ рѣчи, якъ се я тутъ коротко представивъ, являются всѣ аргументы П. П., напроваджуваній на засѣданяхъ Радъ повѣтовыхъ противъ удѣленю Рускôй Бурсѣ датку въ грошей, котрій самій жъ Русины складаютъ?

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Розправы буджетовій маютъ скôнчитись сего тыждня. На слѣдуючій тыждень прійде пôдъ обрады палаты послôвъ законъ финансовый и проектъ закона о покрытю недобору за р. 1882. Министеръ Дунаевскій має предложити емисію 5-процентнои ренты паперовои въ дорозѣ публичныхъ офертъ. По укôнченю дебаты надъ закономъ финансовымъ прійде на порядокъ дневный трактатъ торговельный съ Сербіею, а потôмъ проектъ закона о реформѣ выборчôй въ мысль внесень Цайтгамера и Линбахера. (О реформѣ выборчôй писали мы въ послѣднôмъ ч. „Дѣла“.)

На 206 засѣданю палаты послôвъ при дебатѣ надъ буджетомъ министерства просвѣты забравъ голосъ пос. Ковальскій при позиціи „Народнѣ школы“ и въ довшôй промовѣ представивъ кривды, якій дѣются Русинамъ въ Галичинѣ на поли народного шкôльництва. Передо всѣмъ розôбравъ нашъ посолъ звѣстну справу народнои школы во Львовѣ, ôттакъ порушивъ и другу не менше для насъ важну справу львôвскои школы вправъ и надъужитій єи управителя п. Будзиновского. (П. Ковальскій покликався въ тôй справѣ на ЧЧ. 66, 69 и 73 „Дѣла“ зъ р. 1881). Ôттакъ перейшовъ п. Ковальскій до учительскихъ семинарій и выказавъ безприкладне покрывдженье рускаго языка въ тыхъ школахъ, пригадавъ дотычну свою резолюцію зъ 26 цвѣтня 1880, доси єще правительствомъ не увзгляднену. Въ тôй резолюціи домагались рускій послы, щобы правительство:

1) Во Львовѣ, Золочевѣ и Самборѣ заложило новій семинаріи учительскій съ рускимъ языкомъ выкладовымъ.

2) Правительство має розпорядити, щобы въ существующихъ вже семинаріяхъ учительскихъ во Львовѣ, Тернополи и Станиславовѣ и въ жѣночихъ семинаріяхъ учительскихъ во Львовѣ и въ Перемышли часть предметôвъ була викладана по руски и має тое въ статутѣ для семинарій выразно означити.

3) Правительство має въ мысль §. 29 министерского розпорядженя зъ 5 цвѣтня 1879 установити испытуючій комисіи для учителѣвъ и учителѣкъ шкôлъ народныхъ.

Наконець п. Ковальскій пôднѣсъ и тую нашу кривду, що рада шкôльна обсаджує посады инспекторôвъ школьныхъ людьми, котрі не знаютъ рускаго языка, и закôнчивъ бесѣду вôзваньемъ министерства просвѣты, щобы всѣ єго бажаня и жалобы увзгляднило.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) За цѣлый майже сей мѣсяць доносятъ офиціяльнѣ и приватнѣ бюлетины зъ театру вôйны тôлько о дрôбныхъ стычкахъ патролѣвъ, высыланыхъ въ рôжнѣ стороны. Повстанцямъ звычайно не щастится, бо войска обсадили всѣ важнѣйшій пункты и звычайно берутъ повстанцѣвъ въ перекрестный огонь. Крôмъ того повстанцѣ терплятъ на недостачу живности и амуниціи, бо власти войсковѣ дбаютъ дуже о тое, щобы перетяти всяку комуникацію повстанцѣвъ съ такими окрестностями, зъ котрыхъ моглибы одержувати якунебудь матеріяльну запомогу.

Ген. Іовановичъ доноситъ д. 7 с. м. Пôдъ Вучидолъ (Вовча Долина) сточило войско битву съ малымъ ôтдѣломъ повстанцѣвъ, числячимъ около 70 людей. Повстанцѣ утекли на Полицу, котру знайдено спаленою.

Дня 9 марта доноситъ ген. Іовановичъ: Дня 8 марта заняли войска XVII дивизіи мѣстцевости: Вратло и Убли въ Кривошіи. Въ Убли взято въ неволю 10 повстанцѣвъ. Войска австрійскій заняли вже линію Ораговацъ, Убалацъ, Леденицѣ, Гребенъ, Целина и Єловица. Дня 8 марта була такожь стычка пôдъ Кониско на полудни ôтъ Требиня. Зъ стороны войска доси не зголошено жадныхъ стратъ въ послѣднихъ стычкахъ.

(*Посломъ австрійскимъ*) въ Петербурзѣ (на мѣсце гр. Кальноки, теперѣшного министра дѣлъ заграничныхъ) має бути именованый гр. Волькенштайнъ. Волькенштайнъ есть горячимъ приклонникомъ кн. Бисмарка и бôльше, якъ кто другій, представляє собою политику Австріи: „Drang nach Osten“. Загально думаютъ, що назначенье гр. Волькенштайна посломъ въ Петербурзѣ есть немовь ôтповѣдею на выступленя ген. Скобелева.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Петербурга телеграфуютъ, що россійска печать съ здивованьемъ приняла фактъ о проголошеню Сербіи королевствомъ. При тôмъ дневники радятъ новому королеви, щобы не пôдлягавъ Австріи.

Якъ царь принявъ ген. Скобелева, до теперь нема єще вѣродостойныхъ звѣстокъ.

Въ газетѣ „Южный Край“, выходячôй въ Харковѣ, помѣстивъ бар. Корфъ цѣкавій вѣдомости о селянахъ-уніятахъ зъ холмскои епархіи, зôсланыхъ административнымъ порядкомъ въ катериславску губернію.

„Якъ звѣстно — пише бар. Корфъ — при кôнци 1874 р. духовне начальство холмскои епархіи почало очищувати уніятске богослуженье ôтъ католицкихъ примѣшокъ и навертати уніятôвъ на православіе. Але знайшлись и такій селяне уніяты, котрі не хотѣли покидати вѣры своихъ ôтцѣвъ. Такихъ селянъ за неохоту переходити на православіе переводили административнымъ порядкомъ въ далекій стороны середъ чужихъ людей и ставили ихъ пôдъ „бдительный надзôръ полиціи“. Бар. Корфъ наводитъ примѣры такихъ претерпѣвшихъ и до теперь покутуючихъ селянъ и пытає: чи по семи лѣтахъ житя въ чужинѣ, безъ свободы и горожаньскихъ правъ, далеко ôтъ родины — чи по такôй тяжкôй покутѣ не пора булабы вже вернути зôсланыхъ на родину?“ О тôй статіи бар. Корфа згадуємъ тутъ для того, щобы показати п. Гавзнерови, плакавшому въ радѣ дер-

жавнôй за холмскими уніятами, що не лишь ôнъ, — п. Гавзнеръ и Поляки радѝ бы не бачити въ Россіи переслѣдованя уніятôвъ. Самѝ толерантнѝ Россіяне бажаютъ, щобы задля вѣры и обряду люде не терпѣли.

Зъ Петербурга доносятъ, що тамъ заноситься на великій процесъ интендантôвъ войсковыхъ зъ вôйны россійско-турецкои за всякѝ надъужитя и спроневѣреня. Въ процесѣ буде фигурувати 250 обжалованыхъ.

Нѣмеччина. На засѣданю сойму пруского зъ дня 7 марта прійшла на порядокъ дневный справа поновленя посольства пруского въ Ватиканѣ. Въ буджетъ вставлено на тую цѣль 90.000 марокъ. Була надѣя, що самъ кн. Бисмаркъ зъявится въ соймѣ и забере голосъ при тôй позиціи, щобъ пояснити, въ якôмъ станѣ находятся теперь переговоры Прусъ съ курією римскою. Однакожь Бисмаркъ не прибувъ на засѣданье а заступивъ его пôдсекретарь стану дѣлъ заграничныхъ дръ Бушь. Той сказавъ, що по вступленю на престолъ папскій Леона XIII ôтношеня межи Римомъ а Прусами змѣнились на лучше, що держава, числяча надъ 8 міліонôвъ католикôвъ, повинна старатись о тое, щобы осôбный посолъ заступавъ интересы католицкихъ пôдданыхъ при головѣ церкви. Противъ позиціи въ буджетѣ на посольство пруске въ Ватиканѣ выступили національ-либералы и поступовцѣ. Въ оборонѣ позиціи выступивъ съ бесѣдою провôдникъ партіи центра (католицкои) Виндтгорстъ. Ôнъ наставъвъ на конечну потребу згоды правительства съ столицею апостольскою, щобы спокôй въ ôтношеняхъ церковныхъ Нѣмеччины мôгъ бути приверненый; дальше высказавъ Виндтгорстъ надѣю, що съ часомъ зъ посольства пруского при Ватиканѣ вытворится нѣмецка амбасада. — Позицію принявъ соймъ значною бôльшостею голосôвъ.

Парлямантъ прускій принявъ въ другôмъ читаню законъ о выкупнѣ кôлькохъ приватныхъ желѣзниць черезъ державу.

Франція. Французкій министеръ справъ внутрѣшныхъ выдавъ циркулярь до властей наказуючій не допускати жадныхъ уличныхъ манифестацій въ рôчницю парискои комуны, котра припадае на 18 с. м.

Войско французке сточило битву зъ Арабами на територіи мароканьскôй. Начальникъ войска французкого дôставъ за тое нагану и наказъ, щобы на будуще шанувавъ право межинародне.

Межи мѣстомъ Тунисомъ а Керуаномъ (въ Тунетаніи) замордували Арабы десять Европейцѣвъ, кущѣвъ, котрѝ выѣхали зъ Туниса продавати товары войскамъ французкимъ въ Гаффѣ.

Англія. Газеты звѣщаютъ, що министерство Глядстона намѣряе запроектувати европейскій конгресъ для обсужденя питаня о остаточнôмъ устрою Босніи и Герцеговины. Берлиньскій трактатъ поручае Австрiи лишь оккупацію, а не прилученье провинцій до монархіи; высшій же надзôръ належитъ всѣмъ европейскимъ державамъ.

Сербія. Presse одержала телеграму зъ Бѣлгороду о принятю королемъ Миланомъ посла австрійского, котрый складавъ королеви благожеланя по случаю проголошеня Сербіи королевствомъ. Посолъ высказавъ симпатію и вдоволенье, съ якимъ Австрія перша признае пôднесенье Сербіи до достоиньства королевства. „Сербія — сказавъ посолъ — все буде о тôмъ памятати, що Австрія таку симпатію показала Сербіи не за-для зближеня географичного, але зъ поважаня для Сербіи яко такои державы, котра провадитъ политику розумну и льояльну.“ Король Миланъ, дякуючи за симпатію, ôтповѣвъ, що Сербія и на будуще буде держатися политики розумнои, льояльнои найлучше ôтповѣдаючои интересамъ краю, щобы тымъ дати доказъ, що нове королество буде елементомъ порядку, спокою, постоянности, поступу и цивилизаціи. Пôдъ конець сказавъ король, що его чувства — суть и чувствами народу сербского. Кромѣ Австріи прислали благожеланя новому королеви: Туреччина, Італія, Россія, Ромунія и Чорногора.

НОВИНКИ.

— **Музикально декляматорскій вечеръ** въ память XX-тыхъ роковинъ смерти Тараса Шевченка ôтбувся вчера въ сали „Народного Дому“ и выпавъ незвычайно хорошо. Гостей зô Львова и зъ провинціи було такъ много, що саля и обѣ галеріи були биткомъ повнѝ; на тôмъ всенароднôмъ торжествѣ бачили мы на нашу радôсть такожь поважне число мѣщанъ. Програма була выповнена якъ найудачнѣйше. Вступна рѣчь п. Вол. Барвѣньского зробила глубоке враженье на всѣхъ присутныхъ. Деклямація п. Корнила Устыяновича выкликала правдиве одушевленье; по деклямаціи Шевченковои „Розрытои могилы“ мусѣвъ на неумовкаючій зазывъ гостей выголосити другу деклямацію: „Чигринъ“ Шевченка. — Музикальна и вокальна часть програмы очарувала всѣхъ якъ доборомъ пієсъ, такъ и ихъ выконаньемъ. Розъентузіязмована публичнôсть обсыпала оплесками пп. Вахнянина, Цетвиньского, Ардана, о. Стрыйского, паню Цеглиньску, п. Збѣрховску, паню Правнъ и др. Чудово красну кантату нашого славнозвѣстного кіевского композитора п. Лысенка мусѣвъ хоръ на неумовкаюче желанье гостей повторити. Телеграмъ зô всѣхъ сторôнъ галицкои Руси а то и зъ Вѣдня, Кракова, зъ Фочи (въ Герцеговинѣ) наспѣло надъ 40; — такого множества телеграмъ може еще й нѣколи не бувало. Въ загалѣ вечеръ выпавъ такъ торжественно, якъ тôлько може собѣ бажати щире серце Русина, незглубиме въ своѣй любови и въ своѣмъ почитаню нашого незабутного рускаго національного спѣвця, Тараса Шевченка. Пôдъ першимъ враженьемъ, вынесенымъ зъ вечера, подаємъ на разѣ тыхъ кôлька стрôчокъ на радôсть нашимъ Вп. Читателямъ. *(Ив. Б-й.)*

— **Привѣтнѝ телеграмы на вечеръ въ память Тараса Шевченка** наспѣли еще зъ Кіева и зъ Цириху ôтъ тамошныхъ Русинôвъ — але доперва такъ пôзно, що вже годѣ було ихъ ôтчитати въ часѣ вечера. Тымъ неменше вѣстка о наспѣвшихъ телеграмахъ зъ Украины и ôтъ цирихскихъ Русинôвъ скоро рознеслась по цѣлôмъ Львовѣ и всѣ Русины радувались, що наше народне свято въ память безсмертного Кобзаря найшло такъ широкій ôтгомонъ въ серцяхъ нашихъ Землякôвъ.

— **Вечеръ въ память Шевченка въ Петербурзѣ.** Якъ доносятъ россійскѝ газеты, петербурске музикальне товариство аматорôвъ мало устроити вчера, дня 10 л. марта, музикальный вечеръ въ память роковинъ смерти Шевченка. Програма вечера обôймала выключно самѝ малорускѝ кавалки.

— **Зъ Дрогобыча** пишутъ намъ: Середъ теперѣшнои тяжкои атмосферы дѣйстно подôбнымъ до сонѣчного проблеску середъ хмарного дня бувъ для насъ вечеръ вчерашній, коли обходжено память смерти Шевченка, по першій разъ въ нашôмъ городѣ. Не маючи стôлько силъ артистичныхъ, скористали мы зъ пробуваючого тутъ театру рускаго пôдъ дирекціею Биберовича-Гриневецкого, и дано въ честь XX-тыхъ роковинъ смерти Тараса Шевченка представленье театральне комедіопери „Наталка Полтавка“, по чѣмъ слѣдувала деклямація поезіи: Тополя черезъ паню Биберовичь мистерно выголошена, и образъ живый представляючій бандуриста и слухаючу громаду рускаго люду рôжныхъ станôвъ, зъ бюстомъ Шевченка посередъ, надъ котрымъ геній тримавъ лавровый вѣнець. — На зазывъ комитету зôбралася публика дуже численно, велика саля була биткомъ наповнена, всѣ станы взяли удѣлъ, Русины мѣсцевѝ зôбрались майже всѣ, лишь зъ околицѣ сподѣвались мы на сей вечеръ бôльше. Тутъ мусимъ згадати, що и польска публика численно зôбралась почтити память нашого генія. Комитетъ постановивъ на будуче обходити що року память Шевченка. Дохôдъ призначенымъ на стипендію имени Шевченка, буде, здаесь, досыть значный.

— **Въ справѣ слѣдства карного противъ увязненыхъ Русинôвъ** пише львôвскій кореспондентъ краковскои „Reform-ы“ (Ч. 58 зъ дня 11 марта): „Слѣдство поступае напередъ досыть швидко и найдальше до двохъ мѣсяцѣвъ буде скôнчене. Сими днями повернувъ до Львова одинъ зъ судіѣвъ слѣдчихъ п. Саханекъ зъ поѣздки въ Тернопôльщину, где переслухавъ до 300 свѣдкôвъ. Теперь зновъ выѣде зô Львова другій судія слѣдчій п. Ляхавецъ въ гдеякій окрестности въ полудневовсхôдній части краю.“ Дальше кореспондентъ „Reform-ы“ стараючись ослабити вагу донесеня „Dziennika polsk-ого“ о тôмъ, що судъ львôвскій засыпаный безчисленными денунціяціями зъ краю, — каже, що безъименнѝ денунціяціи дôставъ судъ лишь ôтъ самыхъ moskalofilów“ (!!) та ихъ союзникôвъ (?) жидôвъ. Справдѣ — не абы якій гуморь!

— **Ревизіи.** Въ Устю Зеленôмъ ôтбулася ревизія у о. Михаила Тындюка, сотрудника приходского и въ громадскôй читальни. Ревидувавъ зъ наказу намѣстництва самъ ц. к. староста зъ Бучача.

— **Зъ Бобрецкого** пишутъ намъ, що тамошнѝ жиды розпустили мѣжь народомъ поголоску, що во Львовѣ сидитъ „въ криминалѣ“ дуже богато душпастырѣвъ рускихъ за тое, що приводили народъ до присягъ на тверезôсть.

— **Зъ театру вôйны.** Кромѣ вычисленыхъ раненыхъ воякôвъ-Русинôвъ умѣщеныхъ въ шпиталяхъ, котрыхъ имена мы вже недавно подали, знаходятся въ шпиталю въ Фочи еще два зъ 77 (самбôрского) полку: Иванъ Зрайло и Иванъ Бугень, оба тяжко ранѝ. Пôсля урядовои статистики було убитыхъ и раненыхъ въ бояхъ съ повстанцями до 26 лютого: 12 официрôвъ и 164 жовнѣрѣвъ. Забитыхъ: 5 официрôвъ, 39 жовнѣрѣвъ, 3 жовнѣрѣвъ не ôтшукано; тяжко раненыхъ 3 официры а 75 воякôвъ; легко раненыхъ 4 официры и 47 воякôвъ.

— **Зъ православія на унію** перейшла сими днями громада Путилôвъ на Буковинѣ. Причины его були вже поясненѝ въ „Дѣлѣ“ въ дописи зъ Буковины, недавно умѣщенôй.

— **Голодъ** грозитъ 5 громадамъ въ повѣтѣ коломыйскôмъ. Староство зажадало ôтъ намѣстництва 4000 зр. запомоги.

— **Пароходство на Днѣстрѣ.** Львôвскѝ часописи доносятъ, що пп. Брониславъ Слонецкій, директоръ рôльничои спôлки въ Станиславовѣ и Казимиръ Наварскій будôвничій зô Львова, внесли до министерства прошенье, щобы удѣлило имъ выключну концессію на удержуванье плавбы на Днѣстрѣ межи Галичемъ а Окопами черезъ 15 лѣтъ.

— **Именованя.** Президентъ суду окружного въ Перемышли, дръ Трушь, именованый совѣтникомъ двору при найвысшôмъ трибуналѣ.

— **Министерство справъ внутрѣшныхъ** завôзвало черезъ намѣстництво всѣ староства, щобы якъ найстрогше выповняли въ практицѣ законъ противъ волоцюжства и въ загалѣ противъ всякихъ неробôвъ, а колибъ теперь обовязуючѝ законы мали оказатись где недостаточными, то власти маютъ подати всказôвки, въ якій способъ далобыся тому зарадити въ дорозѣ законодательнôй.

— **Статистичнѝ даты университету Черновецкого за минувшій пôврôкъ школьный.** Всѣхъ студентôвъ въ университетѣ було 264 (о 11 менше, якъ попереднього пôвроку). Зъ тыхъ було 190 Буковинцѣвъ а 43 Галичанъ. По народности: 95 Нѣмцѣвъ и Жидôвъ, 97 Волохôвъ, 45 Русинôвъ и 26 Полякôвъ. Зъ загального числа студентôвъ припадало на поодинокѝ выдѣлы: 1) *На выдѣлъ правничій:* 106 звычайныхъ (74 Буковинцѣвъ и 20 Галичанъ; по народности: 52 Нѣмцѣвъ и Жидôвъ, 33 Волохôвъ, 7 Русинôвъ, 14 Полякôвъ) и 15 надзвычайныхъ (10 Буковинцѣвъ, 4 Галичанъ; по народности: 7 Нѣмцѣвъ и Жидôвъ, 2 Волохи, 3 Русины и 3 Поляки). 2) *На выдѣлъ теольогичнôмъ:* 68 звычайныхъ (47 Волохôвъ — зъ тыхъ 7 зъ королевства ромуньского,—21 Русинôвъ) а 2 надзвычайнѝ (оба Волохи). 3) *На выдѣлъ фильософичнôмъ:* 35 звычайныхъ (22 Буковинцѣвъ, 8 Галичанъ; по народности: 14 Нѣмцѣвъ и Жидôвъ, 8 Волохôвъ, 11 Русинôвъ и 1 Полякъ) а 24 надзвычайныхъ (19 Буковинцѣвъ, 2 Галичанъ; по народности: 14 Нѣмцѣвъ и Жидôвъ, 5 Волохôвъ, 1 Русинъ и 4 Поляки. 4) *фармацевтôвъ:* 14 (4 Буковинцѣ, 10 Галичанъ); по народности: 8 Нѣмцѣвъ, 2 Русины и 4 Поляки.

— **Одна недѣля бôльше.** Кождый рôкъ навѣть переступный маe лишь 52 недѣлѣ, а сей рôкъ маe о одну бôльше, 53, бо 1-шій сѣчень припавъ на недѣлю и 31-шій грудень закôнчуе рôкъ въ недѣлю. Сей рôкъ есть такожь 300-тною рôчницею введеня календаря Григоріяньского, бо въ 1582 р. папа Григорій XIII зреформувавши календарь Юліяньскій вировадивъ новый.

— **Нове королевство сербске** есть 16-те зъ ряду королевство въ Европѣ. Въ нашôмъ XIX столѣтю повстало 7 королевствъ (баварске, виртемберске, саксоньске, грецке, бельгійске, румуньске и сербске), а згасли титулы королевствъ: Сицилiи и Гановеру. Королевство сербске числитъ 48.582 □ кильометрôвъ просторoин и около 1,700.000 жителѣвъ.

— **„Славяньске благотворительне общество“ въ Одессѣ** именувало провôдника герцеговиньского повстаня, Стояна Ковачевича своимъ почетнымъ членомъ. Нотуючи сей фактъ, подамо нашимъ читателямъ гдеякѝ даній зъ житьеписи Ковачевича, якѝ мы подыбали въ часописяхъ. Ковачевичь родився въ Герцеговинѣ, въ малôмъ селѣ Срчевици, коло Гацка; теперь числитъ около 55 лѣтъ. Въ сербскôмъ календари „Орао“ (орелъ) зъ 1876 р. такъ описана особа Ковачевича: „Стоянъ Ковачевичь — то правдивый типъ гôрняка-гайдука; ôнъ середного росту, съ широкими плѣчми и грудьми. Лице его совсѣмъ почорнѣле, опалене жарою и порохомъ, длятого его яркѝ чорнѝ очи здаются еще чорнѣйшими и страшнѣйщими. Позôръ его очей прошибае до душѣ, але тѝ очи умѣютъ бути такожь ввѣчливыми и веселыми. Стоянъ сынъ богатои родины; будучи еще молодымъ человѣкомъ, бувъ „кнез“ (начальникомъ) села. Разъ въ сварнѣ убивъ Турка и мусѣвъ утѣкати до Чорногоры. Тутъ оселився на самôй граници и часто нападавъ на Туркôвъ. Такимъ способомъ Ковачевичь ôтвыкъ ôтъ мирного житя, а стався „гайдукомъ-юнакомъ“; где тôлько зайшло дѣло съ Турками, Ковачевичь тамъ явився першій. Имя Стояна Ковачевича дуже популярне въ Герцеговинѣ и Чорногорѣ. Въ 1871 р. ôнъ дôставъ въ дарѣ ôтъ чорногорского князя шаблю съ надписею „Юнаку Ковачевичу“. По 1871 р. ôнъ удався до герцеговиньского монастыря Косирьево и тутъ его зрадою Турки схватили и замкнули въ Сераевску тюрму. Надъ головою Стояна висѣвъ мечь на волоску. За нимъ вступився князь чорногорскій Николай; ôнъ такъ любивъ Ковачевича, що до Сераева выславъ свого брата Станка Радонича выпросити его зъ турецкои неволѣ и кары. Але навѣть братъ князѣвскій не мôгъ выпросити Ковачевича ôтъ страшнои кары. Ковачевичу однакожь не судилось згинути зъ руки Турка: одного ранку сторожа тюрмы побачила дверѣ Ковачевичевои казнѣ отвореными, — а за нимъ самымъ и слѣдъ пропавъ; ôнъ утѣкъ въ Чорногору. Якъ тôлько выбухнуло въ 1875 р. въ Невесинье герцеговиньске повстанье противъ Турка, Ковачевичь сейчасъ явився мѣжь повстанцями. По оккупаціи Босніи и Герцеговины Австрiею, одинъ Ковачевичь не признавъ берлиньского трактату, не пôддавсь и держався съ своимъ товариствомъ въ недоступныхъ горахъ Герцеговины. Австрійске правительство, якъ звѣстно, було вызначило 400 дукатôвъ тому, кто убье Ковачевича, — але никто такій доси не знайшовся, хотяй вѣдомо було властямъ, що Ковачевичь заходивъ до своеи домôвки, где жіе его жѣнка и дѣти (маe двохъ сынôвъ). Коли Кривошіяне въ южнôй Дальмаціи пôдняли бунтъ, Ковачевичь сейчасъ почавъ съ ними зноситися и зъорганизувавъ повстанье въ Герцеговинѣ, котре тôлько клопотôвъ натворило нашôй державѣ.

— **(Дрôбнѝ вѣсти.)** Дня 7 лютого около 3 год. въ день выбухъ пожаръ на сценѣ тымчасового театру ческого въ Празѣ, пôдчасъ направы газовои руры черезъ неоглядныхъ робôтникôвъ. Машинистъ театральный, чоловѣкъ притомный, спустивъ заразъ желѣзну куртину а наспѣвша сторожа пожарна огонь завчасу притушила. — Варшава числила пôсля конскрипціи зъ 9 лютого с. р. 406.261 душь, разомъ вже съ войскомъ. Мущинъ (безъ 19.078 жовнѣрѣвъ) було 184,893, а женщинъ 202.290. — Зъ Нѣмеччины выемигрувало въ 1881 р. до Америки 210.547 осôбъ, два разы бôльше, якъ въ р. 1880. Мущинъ выемигрувало 123.235, а женщинъ 87.312. — Завязався комитетъ, котрый маe збирати складки на фондъ стипендійный имени помершого недавно посла соймового Игнатія Лукасевича. Зъ того фонду маютъ роздѣлятися почестнѝ запомоги ревнымъ вôйтамъ сельскимъ. Намѣстництво позволило збирати складки по цѣлôмъ краю. — Въ Чернôвцяхъ сконстатувала судова комисія таке переповненье тамошнои вязницѣ, що одинъ вязень умеръ задушеный. Выпущено длятого 30 инквизитôвъ на вольну стопу.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Третій збôрникъ украиньскихъ пѣсень** М. Лысенка, мѣстячій въ собѣ, якъ попереднѝ два збôрники, 40 пѣсень, появився въ продажи въ книжнôмъ и музикальнôмъ магазинѣ Болеслава Корейво въ Кіевѣ. Цѣна збôрника 3 рублѣ 50 коп., съ пересылкою 4 рублѣ. Тамже продаются и оба попереднѝ збôрники по 2 руб. 50 коп., съ пересылкою по 3 рублѣ.

— **Товариство „Просвѣта“** выдала за рôкъ 1882-гій першу книжочку (зъ загального числа выдавництва 65-ту зъ порядку) п. заг.: „Мертвецкій Великдень“. Оповѣданье Григорія Квѣтки Основяненка. Въ додатку: „Справозданье зъ загальныхъ зборôвъ „Просвѣты“. Цѣна 8 кр. Накладъ друкувався въ 2000 примѣрникахъ.

— **Въ Кіевѣ** выходитъ теперь 16 періодичныхъ выдань, а именно: 6 природничихъ и медицинскихъ, 6 церковныхъ, 3 политичнѝ (Заря, Трудъ и Кіевлянинъ), 2 официяльнѝ, 1 историчный журналъ („Кіевская Старина“), и 1 университетскій („Универс. Извѣстія“).

Цѣс. кор. прив.

АЦІЕНДА АССИКУРАТРИЧЕ

въ Трієстѣ,

найстарше австрійске товариство убезпеченій основане въ року 1822

съ фондомъ закладовымъ 4,000.000 гульденôвъ

убезпечае:

1. противъ стратъ черезъ пожаръ на будынкахъ съ движимостями, складами, сѣножатными и збôжевыми запасами;
2. противъ стратъ черезъ градъ на землеплодахъ;
3. житье чоловѣка во всѣхъ комбинаціяхъ;
4. на случай нещастя на тѣлѣ и на житю.

Аціенда выплативша до теперь около 350.000 гульденôвъ лишь священическимъ фамиліямъ въ ôтдѣленю житьевôмъ, узыскала собѣ заслужену славу такъ въ краю якъ и за границею. Она убезпечае по самымъ солиднымъ условіямъ.

Всякихъ звѣстокъ удѣляе

Заступництво во Львовѣ

Нръ 5 ул. Академическа,

а по городамъ и селамъ агенты.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 17. Львôвъ, Середа 3 (15) марця 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати цôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* / *Для Россіи:*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.	на цѣлый рôкъ . . 8 рубл
на пôвъ року . . 4 зр.	на пôвъ року . . 4 рубл.
на чвертъ року . . 2 зр.	на чвертъ року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:	съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.	на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 зр.	на пôвъ року . . 6 рубл.
на чвертъ року . . 3 зр.	на четвертъ року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—	на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року , зр. 2·50	на пôвъ року . 2 р. 50к.
на чвертъ року . зр. 1·25	

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.	
на пôвъ року . . . . 5 зр.	
на чвертъ року . . . . 2·50 зр.	
съ дод. „Библіотеки:	на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр.	на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

„Безприкладный трюмфъ“.

(Конець.)

„Безприкладный“ тріюмфаторъ пос. Гавзнеръ дуже живо нагадуе намъ тыхъ маленькихъ герсѣвъ хлопчикôвъ въ паперяныхъ „чакахъ“ и съ деревляными шаблями, що вымалювавши собѣ на паперѣ страшного ворога, обсыпавши его земляным валомъ та обставивши всякими имитаціями твердинь, — кидаются ôттакъ на него съ голоснымъ „гурра“ немовьбы на справдѣшного великаньского ворога, а поторощивши на кусники свого, власными руками вытвореного ворога, порозмѣтувавши землянй твердинѣ и окопы, вертаютъ ôттакъ съ тріюмфомъ при ôтголосѣ дитинячои трубки. Такого страшного ворога не тôлько Польщѣ, але и цѣлои Австріи, пôдступного, бо до часу замаскованого конспиратора панславистичного, пресильного аліянта ген. Скобелева вытворивъ, чи вылѣпивъ пос. Гавзнеръ зъ „Слова“ и зъ „СПетербурскихъ Вѣдомостей“, — окрестивъ его „святоюрскою партіею“, голосно крикнувъ „гурра“, завѣряючи всѣхъ, що тамъ за тою маскою крыеся вся интелигентна Русь, с. е. всѣ тй Русины, що „не прикитовуютъ себе до галицко-польскои культуры“ — и — однымъ покликомъ „здрада стану“ розторощивъ свого ворога!

Але правду сказавши, навѣть така дитиняча выправа на „страшного змыя“ не ôтнесла свого ефекту. Вже въ самôй палатѣ наткнувся пос. Гавзнеръ на пос. Озаркевича, — котрый вже яко рускій священикъ може далеко скорше вважатись представителемъ тои „святоюрскои партіи“ („котра не зрослася въ одно тѣло съ галицко-польскою культурою“), якъ пос. Ковальскій и пос. Кулачковскій, котрй яко свѣтскй люде не пôдлягаютъ нѣякôй партійнôй дисциплинѣ „св. Юра“. Єсли дальше пос. Гавзнеръ знае, що писали „СПетербурскія Вѣдомости“ р. 1875 о „Словѣ“, то далеко лучше повиненъ знати тй куренды, якй „св. Юръ“ писавъ противъ „Слова“ и то власне пôсля р. 1866. Якимже жь правомъ може пос. Гавзнеръ наведенй артикулы „Слова“ навязувати цѣлôй „святоюрскôй партіи“, а тымъ бôльше цѣлôй интелигенціи Русинôвъ и на тôй єдинôй пôдставѣ обвиняти єи въ парляментѣ о здраду стану?

Однакожь на тôмъ не кôнчится єще „правдомовнôсть“ пос. Гавзнера. Ôнъ не лякаєся публично обвѣщувати заявленье о. Качалы о Гнилицкôй справѣ, напечатане въ ч. 2 „Дѣла“, яко „фалшиве“ и покликуєся въ тôмъ взглядѣ на спростованье „eines Lebemanns“ (такъ назвавъ пос. Гавзнеръ въ своѣй бесѣдѣ гр. Деля Скалю), а съ свѣдомостею промовчуе о ôтповѣди, яку давъ о. Качала сему графови въ „Дѣлѣ“ и въ приступнôмъ для пос. Гавзнера „Dziennik-y pol.“

Пос. Гавзнеръ при грôмкихъ оплескахъ послôвъ завѣряе цѣлый свѣтъ, що межи рускимъ народомъ а польскою шляхтою пануе найбôльша гармонія, згода и сердечна любовь, що отже тôлько якйсь непокликанй „вовки“ каламутятъ тую згоду. Мы не хочемо надъ тымъ предметомъ широко розводитись, мы тôлько пригадаемо пос. Гавзнерови тй слова, якими ôтзывались самй такъ рускй якъ и польскй послы-селяне свого часу въ соймѣ о тôй „сердечнôй згодѣ и спôльности интересôвъ“, пригадаемо на мазурскй громады Кобыляне и Ленку, яко неоспориму илюстрацію тои „згоды и любови“ (не згадуючи вже о р. 1846 на Мазурахъ), пригадаемо наконець саме заявленье гр. Деля Скалѣ въ Dzien. pol., где жалуеся на неприхильнôсть и недовѣрчивôсть селянъ до дѣдичѣвъ. Досыть задуматись лише надъ тыми фактами, досыть згадати на нерозмѣрнôсть въ поношеню конкуренційныхъ тягарôвъ, досыть заглянути до першого лучшого нашого села, щобъ побачити, чи можна хочь троха такъ смѣло и певно увѣряти цѣлый свѣтъ о тôй згодѣ и сердечнôй любови. Мы перший жалѣемо надъ такимъ станомъ теперѣшныхъ безъôтрадныхъ, не тôлько политично-національныхъ але и економичныхъ ôтношень, але щобы сей станъ усунути, на те нѣчого не поможе фразеольогія о мнимôй „згодѣ и сердечнôй любвѣ“, на те треба пошанованя справедливости въ ôтношеняхъ до селянъ, пошанованя ихъ правъ и жизненныхъ интересôвъ и розмѣрного и справедливого розкладу необходимыхъ тягарôвъ.

Що мы еще далеко-далеко стоимо ôтъ такого стану, се повиненъ пос. Гавзнеръ яко статистикъ добре знати. Самъ жежь пос. Гавзнеръ признаe въ своѣй бесѣдѣ, що не може узнати хосенными и спасенными финансовй проєкты своихъ компатріотôвъ, самъ признаe, що — будь они ухваленй — спадутъ тягаремъ на убожшу людноôсть, самъ узнаe блудною финансову политику своихъ компатріотôвъ, и що клонитъ голову передъ тымъ всѣмъ яко передъ malum necessarium! Єслибы до того всего зволивъ пос. Гавзнеръ придивитись тôй „сердечно-любовнôй“ ролѣ, яку ôтограли его компатріоты а представителѣ великихъ посѣлостей при недавнôй регуляціи грунтового податку супротивъ селяньскихъ интересôвъ, єслибы пос. Гавзнеръ замѣсть студіювати „СПетербурскія Вѣдомости“ бувъ перестудіювавъ ту исторію „сердечнои любови“ и „спôльности интересôвъ“ въ „Подвôйнôй крейдцѣ“, (замѣщенôй минувшого року въ „Дѣлѣ“) и въ „Инструкціи“ (замѣщенôй сего року въ „Дѣлѣ“), то ôнъ не мôгъ бы бувъ съ такою емфазою розплыватись надъ тою „гармонією“, „любовію“ и „дбалостею“ своихъ компатріотôвъ про селяньскй интереса не тôлько рускаго, але навѣть и самого польского народу.

Справдѣ можнабы зъ радости розплакатись надъ тою прекрасною „галицко-польскою культурою“ и надъ тымъ раемъ щасливости и братолюбія въ Галичинѣ, якй пос. Гавзнеръ такъ поетично ославословивъ въ своѣй бесѣдѣ. Все тутъ такъ красно и любо, всюда мѣжь Русинами а Поляками пануе найбôльша згода и сердечна любовь, польскй дѣдичѣ братаются съ селянами и мало що не послѣдну сорочку... — даютъ своимъ братямъ рускимъ селянамъ, нѣкто не думае и одного волоска вырвати Русинови зъ головы, а не то якй права; не рускй а латиньскй священники проповѣдуютъ тверезôсть на Галицкôй Руси, не Русины „святоюрскои партіи“ а редакторы и компатріоты Gazet-ы nar., Dziennik-a pol. и Gazet-ы lwow. жадаютъ знесеня коршемъ, закладаютъ по селахъ народнй читальнѣ, сельскй склепики и т. д.; тôлько самй Поляки пôдпомагаютъ рускій театръ, даютъ запомоги на рускй часописи и книжки „soferne sie (шкôльнй книжки!) nicht russische Hetzereien enthalten“; Поляки даютъ рôкрôчно въ соймѣ запомогу рускому театрови „противъ голосôвъ святоюрскои партіи“—и роблятъ все, що тôлько може зробити доброго и шляхотного галицка великодушнôсть, щедрôсть и мудрôсть! Справдѣ можна бы розплакатись зъ радости, — — коли бъ въ тôмъ всѣмъ була хочь крыхта правды!

А за те жь знов, якй то страшнй тй Русины, що не хочутъ назватися natione Polon-ами и прикитувати себе до тои „галицко-польскои культуры“! Они то стратили зъ очей всѣ моральнй и матеріяльнй интересы руского народа зъ очій, они то єсли не пôдпомагаютъ, то бодай рôвнодушно дивлятся на взрôстъ лихвы и нужды, на взрôстъ тягарôвъ податковыхъ, на лихй дороги, на надъужитя всякого роду, на покривдженье свободы, на пяньство и всѣ тй и тымъ подôбнй дары — „галицкои культуры“!!!

Пане Гавзнеръ! Кому се розказуете такй байки? И для кого малюете сего чорта на стѣнѣ? Звольте жь намъ указати, коли и въ чѣмъ то облегчили вы тягары нашого народа? Чи въ дорожнôй, церковнôй и шкôльнôй конкуренціи? Чи въ грунтовôмъ, домовôмъ и нафтянôмъ податку? Чи не було вже у насъ навѣть такихъ случаѣвъ, що за грошѣ рускихъ громадъ куповано контушѣ, а для рускихъ шкôлъ образки и книжки патріотично-польскй. Чи „Шкôльна Часопись“ и „Рускій Правотарь Народный“ о грунтовôмъ податку, о опѣкунахъ и кураторахъ, о войсковôй таксѣ и т. д. — суть такожь „russische Hetzereien“ и чи для того ôтказано имъ запомоги?

Не будемо перечитись съ пос. Гавзнеромъ о то, чи справдѣ всѣ властителѣ пропинаціи були и суть справдѣ такъ прихильными для уставы противъ пяньства, якъ се представивъ пос. Гавзнеръ, тôлько дивна рѣчь, для чого стôлько рускихъ священикôвъ мусѣло переносити тяжкй, безчисленнй секатуры ôтъ своихъ патронôвъ задля проповѣданя тверезости, для чого бували вже случаѣ, где въ певныхъ сторонахъ фактично систовано силу обовязуючу сеи уставы противъ пяньства, и для чого бôльша половина зъ сумы зôбранои польскими выборчими комитетами р. 1879 пôшла власне на фактичне знегованье сеи уставы въ часѣ выборôвъ?

Рôвночасно съ славословіемъ „галицко-польскои культуры“ вымкнулося пос. Гавзнерови признанье сумного стану просвѣты въ Галичинѣ. Найновѣйша конскрипція выказуе дуже малый процентъ письменныхъ людей особливо въ гдекотрыхъ рускихъ повѣтахъ. Пос. Гавзнеръ пôдноситъ сей сумный фактъ,

СВЯТКОВАНЬЄ

памяти XXI роковинъ смерти Тараса Шевченка.

Чимъ зелена оаза для подорожного въ широкôй пустынѣ, чимъ безпечна пристань для мореплавця середъ бурливого моря, чимъ тиха, тепла и простора хата для вандруючого середъ лютои хуртовины, — тымъ було святкованье памяти незабутного Кобзаря Руси для всѣхъ Русинôвъ въ теперѣшну, що найменше безъôтрадну пору нашого житя народного. Неспокôй, тревога, а навѣть подекуда малодушнôсть почали ворушити нашу Русь и якась непроглядна мрака важкимъ тягаремъ налягала на серця нашихъ земляковъ. Дôйшло навѣть до того, що не можна просто и ясно высказати свого жалю, не можна розкрыти нашихъ тяжкихъ кривдъ и пôднести голосного, всенародного протесту противъ неправды, а се єще бôльше пôдпомагало загальну неяснôсть, непорадноôсть и путаницю. Отжежь святкованье памяти Тараса Шевченка, якъ може нѣколи еще передъ тымъ, сталося такою всенародною манифестацією, що безъ великого шуму и крику але съ тымъ бôльшою силою розôгнала темнй хмары зъ нашого народного небосклону, ôтперла бурливй филѣ напастливои пристрасти ворогôвъ Руси и вляла въ нашй серця нову ôтвагу, нову свѣдомôсть нашого народного идеалу, нашои правды и силы.

Цѣлый вечеръ, посвященый святкованю памяти великого поета и воскресителя нашои Руси, зложився въ всѣхъ и найподрôбнѣйшихъ точкахъ своеи програмы въ повну гармонійну цѣлôсть, що цѣлою своею прекрасною и богатою рôжнородностею зливалась разомъ и стремѣла до однои и тои самои цѣли: выявити передъ свѣтомъ нашу правду, вляти духа въ грудь, утомлену и придавлену напастями, и загрѣти до дальшого неутомимого дѣланя. И вступна рѣчь и часть музикальна и декляматорска сплелися разомъ въ пышный весняный вѣнець такои ôтрады народного духа нашои Руси.

Вступна бесѣда п. Барвѣньского мусѣла зъ причинъ, ôтъ бесѣдника зовсѣмъ независимыхъ але въ теперѣшнôмъ станѣ нашои свободы слова и прасы дуже легко здогадливыхъ, прибрати бôльше характеръ метафоричнои образовости, якъ наглядноi ясности и тôлько образово могла дôткнутись теперѣшнои хвилѣ. Тымъ неменше, думаю, була она добре зрозумѣлою для кождого, кто лише хоче розумѣти, и кождый мôгъ собѣ въ серцю доповѣсти то, чого не мôгъ бесѣдникъ съ цѣлою ясностею высказати.

„На тихому плесѣ“, — говоривъ п. Барвѣньскій — „на погôдному, якъ невинный усмѣхъ дитины, чистому зеркалѣ нашого народнёго житя, озолоченôмъ першими рожевыми промѣнями весняного сонця, умавнôмъ та уквѣтчанôмъ первѣсночками рожицвѣтами, пышною зéленю молодыхъ, якъ весна свѣжихъ и гожихъ надѣй — изъ пôвночи и заходу налетѣли—затуманѣли темнй зловѣщй хмары, загримѣли пôдземнй громы, закурилась люта хуртовина зъ темнои пôвночи, загудѣли сердитй вѣтры непроглядного заходу, а стрѣвшись съ хижою лютостею саме надъ нашими головами закрутили татарского веремія надъ нашимъ тихимъ плесомъ, надъ погôднымъ зеркаломъ нашого народного житя.“

„Захмарилось, пôтьмою укрылось наше погôдне небо, поникло весняне сонце, грянули тучѣ и громы, пôдняли быстрй хвилѣ у саму гору сердитй вѣтрове, пѣною бризнули въ нашй очи и хвиля хвилю наганяла, хвиля о хвилю билась, лоскотѣла, громами ревлá, а громы гримѣли, а блискавицѣ полонѣли огнянымъ пекломъ розлялись, а нашй надѣѣ а нашь човенъ, недавно що добившись тихои пристанѣ, помчався изъ тихого плеса въ безодню лютыхъ хвиль, лютѣйшихъ буръ, не проглядноi пôтьмы.“

„Занѣмѣла наша весняна пѣсня на широкôй Украинѣ, замовкло наше рôдне слово на козацкôй землѣ, розпукою и горемъ налялось страдальне серце нашои неньки, а намъ вянуло серце, рвалось розрывалося ôтъ тяжкои печали, що чорнымъ ворономъ насѣла надъ нашою безталанною Краиною.“

„И ще стояли нашй очи въ слёзахъ, ще невысказанымъ жалемъ бурилась наша грудь, якъ и на насъ вдарила супротивна филя и лютою пристрастю незрячихъ заворушила нашь тихій край, бурями и тучами занесла наше погôдне небо, що вже здалося свѣтомъ займало захôдный край нашои широкои краины.“

„И судилось намъ всѣмъ опинитись середъ тучь и громôвъ, и якъ широка и далека наша рôдна родина — скрôзь пронеслася та сама туга-печаль, и зъ заходу и зъ пôвночи обняли насъ супротивнй филѣ и понесли на широке безкрае море розбурхане пристрастю, кривдою и неправдою.“

„Середъ тои пôтьмы, середъ тучь и громôвъ зъ опôвночи и зъ-заходу тяжка журба-печаль простяглася по всѣмъ нашôмъ краю и неначе еще страшнѣйшою бурею пронеслися стоны милiонôвъ“:

Намъ тôлько плакать, плакать, плакать
И хлѣбъ насущный замѣсить
Крôвавымъ потомъ и слёзами.

„И диво дивне, середъ тыхъ тучь и громôвъ, що налѣтаютъ на нашь край середъ лютого напору лютыхъ ворогôвъ, середъ бурливыхъ филь вражои пристрасти, — голоснѣйше якъ коли небудь, голоснѣйше якъ за двайцять лѣтъ чути покликъ нашого великого керманича народного“:

Смѣйся лютый враже,
Та не дуже, бо все гине
Слава не поляже;
Не поляже а розкаже,
Що дѣялось въ свѣтѣ,
Чія правда, чія кривда
И чіи мы дѣти.
Наша дума, наша пѣсня
Не вмре, не поляже.

„А съ окомъ зверненымъ у небо всесвѣтныхъ, безсмертныхъ, вѣчныхъ идеалôвъ невмиряючои силы кличе сей нашь великій керманичь потужнымъ голосомъ:

Встане правда, встане воля
И Тобѣ одному поклонятся всѣ языки
Во вѣки и вѣки.

„И середъ бурь и тучь и громôвъ серця нашй оживаютъ, наливаются ôтвагою, грудь наша ширшае, нашй очи смѣло глядятъ у ту страшну пôтьму вражды и лютои напасти на наше народне добро святе и слѣдомъ за нашимъ керманичемъ и мы кличемо, немовь ôткликуемось на покликъ нашого керманича:

„Встане Украина
И розвѣе тьму неволѣ
Свѣтъ правды засвѣтитъ
И помолятся на волѣ
Невольничй дѣти.....

„Ктожь сей нашь смѣлый великій керманичь, що середъ тьмы и бурь веде насъ смѣло

але лише на те, щобы вывести зъ того неможливôсть основуваня рускихъ читалень, що отже згадка пос. Кулачковскоао о хосенномъ вплывѣ рускихъ сельскихъ читалень єсть неоправданою самохвальбою! Отжежь намъ здаєся, що при малочисленности письменныхъ власне тôлько черезъ читальнѣ може ширитися просвѣта помежи старшихъ селянъ, бо въ читальнѣ одинъ письменный може читати и звычайно читає для всѣхъ членôвъ на голосъ, черезъ що и неписьменнѝ можутъ дуже добре користати зъ книжокъ и часописей. Сумный же станъ письменьства въ рускихъ округахъ Галичины єсть власне мѣрою тои галицкопольскои „культуры“, котру пос. Гавзнеръ такъ дуже выхваливъ. Задачу науки писаня и читаня маютъ предсѣ сповняти школы, а въ чиѣхъ жежь то рукахъ находятся народнѝ школы вже ôтъ 15-ти лѣтъ? Думаємо, що за 15 лѣтъ можна було ачейже черезъ школы пôднести письменнôсть на стôлько, щобы цѣле молоде поколѣнье умѣло бодай читати и писати. Майже 15 лѣтъ пôдносятъ Русины свои жалѣ на шкодливôсть польонизаціи рускихъ шкôлъ, ôтъ 15-ти лѣтъ указуютъ на то, що польонизаційна система ôтстрашує народъ ôтъ школы, ôттягає школу ôтъ єи властивои цѣли и веде до упадку а не до взросту просвѣты народнои.

На всѣ тѝ жалѣ и пересторoги въ соймѣ и поза соймомъ чули мы завсѣгды лише одну ôтповѣдь зъ устъ Полякôвъ, що тѝ жалѣ зовсѣмъ несправедливѝ, що се пустый крикъ Русинôвъ, а що на дѣлѣ все йде до лучшого. „Русины маютъ за богато шкôлъ“, сей окликъ опертый на выказахъ п. Генрика Шмида стався сталою фразою всѣхъ польскихъ дневникôвъ и всѣхъ ôтповѣдей зъ стороны Полякôвъ на жалѣ Русинôвъ. А нынѣ коли статистика наглядно выказала, що дотеперѣшна система польонизаційна пôддержує темноту народа, ôтчужує народъ ôтъ школы и не дає єму порозумѣти правдивои ваги науки, теперь, коли выказалась правда тыхъ довголѣтныхъ жалѣвъ Русинôвъ, пос. Гавзнеръ славословитъ ту саму систему, а докоряє Русинамъ, що они смѣютъ закладати читальнѣ навѣть въ такихъ повѣтахъ, где процентъ письменныхъ людей дуже низькій!

Пос. Гавзнеръ назначивъ рускому народови и рускому языкови таке становище супротивъ польского, яке займає „das Plattdeutsch“ супротивъ „Hochdeutsch“. Справдѣ дуже сумно, що галицкій посолъ може понисуватись передъ свѣтомъ такими языкословными и етнографичными выводами, котрѝ въ додатку навѣть не маютъ за собою оригинальности. Гавзнеръ може и не знає, що такъ именно ôтзываются о рускôмъ народѣ и рускôмъ языцѣ малоученѝ панслависты, тѝ самѝ страшнѝ панслависты, котрыхъ страшну агитацію „mit Rubel auf Reisen und dem Bilde des Caren“ розмальовує ôнъ такими грубыми красками — фантазіи. Если однакожь пос. Гавзнеръ хотѣвбы поучитись, скôлько правды въ тôй перестарѣлôй а недорѣчнôй фразѣ, то зволитъ собѣ прочитати книжку дра Ом. Огоновского, писану родимымъ языкомъ такихъ „Полякôвъ“ якъ пос. Гавзнеръ, с. є. по нѣмецки пôдъ заг. „Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache“.

„Nun sind wir mit dem Herrn Abgeordneten fertig“ — можемо и мы сказати. Мы бачили тѝ справдѣ „безприкладнѝ“ дороги, котрыми дôйшовъ пос. Гавзнеръ до свого „безприкладного тріюмфу“ и зовсѣмъ не завидуємо єму сего тріюмфу. Якъ довго надъ нами тріюмфуютъ лише одною неправдою, такъ довго можемо бути безпечнѝ и смѣло глядѣти въ нашу будучнôсть. „Правда всюда нѣвечится,—а все таки вызначится“. Справедливôсть нашихъ жаданъ, неоспоримôсть нашихъ правъ, праведнôсть нашихъ народныхъ стремлень даютъ намъ певну поруку нашои побѣды. „Уважайтежь тôлько, панове“, ôтповѣмо пос. Гавзнерови и єго товаришамъ словами гр. Лѣшка Борковского, „щобъ святотатною рукою не осквернили вы найсвятѣйшои стороны національности и не вызискували єи для самолюбныхъ цѣлей“.

Отверте письмо

до дотычныхъ ц. к. и автономичныхъ Властей.

Жаденъ певно повѣтъ въ Галичинѣ а може навѣть и въ цѣлôй австрійско-угорскôй державѣ не може повеличатися такимъ анормальнымъ станомъ, якъ нашъ повѣтъ турчаньскій. Мимо того, що вже и другій періодъ выборчій для радъ повѣтовыхъ минавъ, у насъ все єще урядуютъ члены старои рады повѣтовои, выбранои єще въ роцѣ 1874, хотяй се противится выразному приписови §. 14 уставы о репрез. повѣтовôй. — Вправдѣ выбрано и у насъ въ роцѣ 1877 нову раду повѣтову, котра навѣть въ своѣмъ часѣ була уконституовалась, однакъ єи не припущено до урядованя зъ невѣдомыхъ намъ доси причинъ. Въ роцѣ 1880 перепровaджено новѝ выборы до рады повѣтовои на дальшій періодъ трилѣтный, однакъ и та нововыбрана рада повѣтова не може уконституоватися мимо того, що вже минуло пôвтора року ôтъ довершеного выбору.

Вправдѣ збиралися пôдписанѝ члены выбранои въ роцѣ 1880 рады повѣтовои зъ куріи сельскои на завôзванье ц. к. турчаньского старосты вже кôлька разôвъ до Турки, щобы уконституоватися; але кождого разу вернули ны до дому безъ нѣчого, бо до уконституованя и обнятя урядованя не прійшло и до сего часу. — Причиною того зла въ нашôмъ повѣтѣ єсть по перше хибна а що разъ инша интерпретація ординаціи выборчои а по друге, — ажь надто явный замѣръ звѣстныхъ елементôвъ и осôбъ, не допустити до того, щобы въ радѣ повѣтовôй чисто руского повѣту засѣдала бôльшôсть Русинôвъ.

Для поясненя подаємъ хочь въ короткости исторію минувшости сеи нещасливои рады повѣтовои.

Въ турчаньскôмъ повѣтѣ єсть всѣхъ голосуючихъ въ групѣ бôльшихъ посѣлостій десять, а именно пп.: 1) Стрѣлецкій зъ Комарникъ, 2) Кавецкій зъ Лôктя, 3) Рандъ зъ Тарнавы, 4) шѣснайцять жидôвъ споввластителѣвъ Турки, 5) Монастырь оо. Василіянъ въ Лаврова, 6) Либикъ и комп.: властителѣ Борыня, 7) Мазуръ зъ Яворы, 8) Кментъ зъ Лôмны, 9) Строиньскій, властитель села Сянокъ.

Въ роцѣ 1880 розписало ц. к. Намѣстництво выборы до рады повѣтовои зъ бôльшихъ посѣлостей, а ц. к. староста узнавъ на пôдставѣ §. 3 ордин. выборч. повѣт. высше наведеныхъ 9 властителѣвъ, а взглядно ихъ заступникôвъ правныхъ яко членôвъ рады повѣтовои турчаньскои и завôзвавъ ихъ рôвночасно до доповняючого выбору єще двохъ на тую групу припадаючихъ членôвъ. — Тутъ то при выборѣ тыхъ двохъ членôвъ выступивъ вже п. староста першій съ хибною и якоюсь дивною интерпретацією уставы выборчои. — Коли бо оо. Василіяне на пôдставѣ §. 12 ордин. выборчои повѣт. и §. 6 ордин. выборчои громадскои дали легально выставлене повномочіе о. М. Калиничови, гр. кат. приходникови зъ Жукотына, и сей дѣйстно яко заступникъ до голосованя явився, уневажнивъ ц. к. староста, яко комисарь правительственный, хотяй некомпетентный до рѣшеня подôбныхъ справъ, бо рѣшенье сеи справы належитъ выключно до компетенціи комисіи выборчои — удѣлене єму повномочіе, заявляючи, що оо. Василіянъ може правно заступати тôлько о. Ясеницкій, яко генеральный репрезентантъ обшару двôрского въ Высоцку на пôдставѣ §. 5 орд. выб. громадскои, до чого не потребує спеціяльного повномочія, тымъ бôльше, що о. Ясеницкій яко репрезентантъ тогожь обшару двôрского мав право уже на пôдставѣ §. 3 орд. выб. пов. и безъ выбору входиги яко повномочникъ оо. Василіянъ до рады повѣтовои.

Тою блудною интерпретацією уставы положено першу запору, черезъ котру наша Рада повѣтова не могла вступити въ правильнѝ ôтношеня, а що та интерпретація була дѣйстно блудна, переконався ц. к. староста зъ рѣшеня выс. Намѣстництва, котре опôсля наспѣло, а котрымъ Намѣстництво внесло се дивне зарядженье. Для самои же Рады повѣтовои мала та мотанина наслѣдство шкодливе, бо вже не предпринято выборôвъ въ означенôмъ часѣ и треба було зовсѣмъ непотрѣбно другій речинець выборôвъ до выдѣлу розписувати.

Ц. к. староста вызначивъ новый речинець до уконституованя. Въ означенôмъ часѣ являются всѣ члены Рады повѣтовои, перепроваджуютъ верификацію, узнаютъ одноголосно выбôръ всѣхъ членôвъ Рады за важный и приступаютъ по тôмъ до выбору маршалка. Тутъ заявляє староста зъ горы, що о. Ясеницкій не може бути правно выбранымъ на предсѣдателя Рады повѣтовои, або на маршалка, мимо того, що яко повномочникъ оо. Василіянъ входитъ безъ выбору до тоижь Рады повѣтовои. Така юридично неоправдана интерпретація уставы не могла однакожь переконати бôльшости членôвъ Рады повѣтовои, и для того приступлено до выбору и выбрано на маршалка бôльшостею голосôвъ о. Ясеницкого. Такъ отже усунула бôльшôсть Рады сама другу перешкоду, яку ставляно свобôдному выборови маршалка але сама поставила собѣ мимохôть трету запору. Бувъ се блудъ формальный, бо голосованье на предсѣдателя, мѣстопредсѣдателя и на членôвъ выдѣлу ôтбулося bona fide устно, що спротивлявся послѣдному уступови §. 24 уставы; выбôръ бувъ отже неправный и ц. к. Намѣстництво справдѣ узнало єго опôсля неважнымъ. Що члены выдѣлу ошибнулися, се не дивниця, але дивно, чому ц. к. староста, котрый бувъ при выборахъ, не звернувъ уваги на ту ошибку противъ формальности.

Ц. к. Намѣстництво уневажнило се уконституованье Рады повѣтовои, а зверхъ того рѣшило, що о. Ясеницкій на пôдставѣ §. 5. ординаціи выб. громадскои — противно выводамъ ц. к. старосты — до Рады повѣтовои безъ выбору входити не може, що дальше навѣть и правный повномочникъ Василіянъ на пôдставѣ §. 6. орд. выб. громадскои, зарôвно якъ и повномочники властителѣвъ Турки и Сянокъ на пôдставѣ §. 3. ординаціи выб. повѣтовои яко заступники лиць моральныхъ такожь не можутъ входити безъ выбору до Рады повѣтовои.

Мы не входимо на теперь въ тое, чи така интерпретація §. 3. пов. ординаціи выборчои єсть правно оправдана и чи она дасться погодити съ основными засадами права выбору и рôвности правъ, мы констатуємо лише, що та интерпретація ц. к. Намѣстництва зовсѣмъ ôтмѣнна ôтъ дотычащои интерпретаціи ц. к. староства, а такожь и ôтмѣнна ôтъ дотеперѣшнои практики, пôсля котрои заступникъ оо. Василіянъ завсѣгды входивъ до рады безъ выбору — власне на пôдставѣ §. 3 орд. выб. Менше впрочѣмъ о то, котра интерпретація справедлива, але сумно, що по такъ довгихъ лѣтахъ дѣйствованя радъ повѣтовыхъ навѣть найважнѣйшѝ пытаня що до складу радъ повѣтовыхъ и що до права входити въ ихъ складъ не суть вповнѣ и неоспоримо поясненѝ.

Узнавши неважнôсть поперединого уконституованя ц. к. Намѣстництво заразомъ розписало доповняючій выбôръ трехъ членôвъ рады пов. турчаньскои зъ бôльшихъ посѣлостей. Коли надôйшовъ день выбору и вже все було до того доповняючого выбору трехъ членôвъ приготоване, а комисія выборча уконституована, заявивъ ц. к. староста яко комисарь правительственный, що не трехъ членôвъ треба выбирати, — якъ се наказало ц. к. Намѣстництво, але чотырохъ членôвъ, а то зъ тои причины, що ц. к. староство довѣдалося, що п. Кментъ, властитель дôбръ Лôмна, спродавъ тѝ свои добра якомусь французскому товариству, котре вже на тыхъ добрахъ заинтабульовалося, — проте треба и на мѣстце того товариства яко особы моральнои выбôръ одного члена до рады пов. предприняти. Въ тôмъ пôднѣсъ одинъ членъ комисіи, що п. Михайло Мазуръ зъ Яворы єсть на тыхъ добрахъ Явора спôльно съ своєю женою заинтабульованый проте

на передъ, по розбурханôмъ, пѣнистôмъ морю до сонця свѣтла и правды, що се за сила, що и въ найтяжшихъ злидняхъ наповняє и крѣпитъ нашу утомлену грудь невмираючою силою, що се за голосъ, голоснѣйшій ôтъ найлютѣйшои бурѣ, землетрясныхъ громôвъ и безпамятныхъ крикôвъ злющои товпы?“

„Се зáзывный голосъ нашого народного генія, се животворна сила нашого Кобзаря—Кобзарѣвъ, се вѣщій безсмертный духъ нашого безсмертного Тараса, що ôтъ Сяну и Буга ажь за Днѣперъ до Дону, ôтъ широкого степу украиньского ажь за нашь Бескидъ неботычный гомонитъ безсмертною пѣснею пѣсней милiонôвъ и яснымъ свѣтломъ нашои правды народнои середъ кромѣшнои тьмы присвѣчує намъ яснымъ сонцемъ провѣднымъ на дорогу побѣды нашои правды и славы.“

„Въ давныхъ повѣстяхъ, въ старомодныхъ драмахъ та операхъ часто стрѣчаємо богатыря-молодця, що выгнаный черезъ злыхъ опѣкунôвъ або єще гôршихъ сусѣдъ-порадникôвъ зъ своєи батькôвщины по довгихъ лѣтахъ тяжкихъ пригодъ, єще тяжшихъ злиднѣвъ, злощаснои долѣ, — всѣма давно забутый, въ безпамяти помершій, — вертає пôдъ родинну стрѣху свого колисьто батькôвского дому, розглядає всѣ стежки и закутки, куда ступавъ ôнъ колись дрôбными ногами, шукає слѣдôвъ минувшости, нагадує собѣ свѣтличку своєи покôйнои матери, згадує, где стояло єго лôжочко дитинне, нагадує собѣ стариннѝ образы дѣдôвъ и прадѣдôвъ своихъ, що изъ стѣнъ глядѣли думными очами на свого внука-правнука, — йде на кладовище, ôтвѣдує могилу батька-матери — заросту буряномъ, и всюда, всюда бачитъ руину свого майна предкôвского, своихъ скарбôвъ дорогихъ, — ба навѣть и своєи славы. И моє — не моє и я не я! — ось тѝ слёзы-слова, що вырываются зъ груди безталанного героя-молодця, коли бачитъ тѝ гробы-могилы батькôвъ добрыхъ — забутыми, буряномъ заросłыми, коли бачитъ рôдну хату — запустѣлу, та єще и чужинцемъ загарбану, а дорогу батькôвщину свою выдерту изъ своихъ рукъ, а свою славу осквернену, а свои скарбы и памятки порознощенѝ. У тыхъ повѣстяхъ и драмахъ, що выводятъ намъ такого богатыря-молодця, все гдесь на поготовлю стоитъ благодатне Провидѣніе съ своєю добротворною помочею. А приберає се Провидѣніе звычайно постать вѣрного слуги або якои закоханои дѣвчины, що приноситъ молодому героєви добре перехованый записъ чи тестаментъ—завѣщанье батькôвске, або й єще ключѣ ôтъ скринѣ съ закопаными скарбами. Молодый герой мав вже теперь доказы своихъ правъ, мав правну поруку приналежности своєи батькôвщины, духъ вступає въ єго грудь смѣло допоминався ôнъ своихъ запôзнаныхъ правъ, добивався своєи батькôвщины — и наконець все добре кôнчится: — хочь по довгихъ трудахъ, по великихъ боляхъ и страданяхъ ôтзыскує свое имя, свое добро, свою предкôвску славу и силу.“

„Оттакимъ духомъ Провидѣнія, що стереже праведныхъ и правыхъ, що дає силу и змогу добитись своєи правды, своєи предкôвскои славы и силы, своєи рôднои батькôвщины и праведного житя, — єсть для насъ Тарасъ Шевченко.“

„Єсть на свѣтѣ може бôльшѝ володарѣ артистичного слова, єсть може потужнѣйшѝ властелины вселюдского художництва словесного, може й бôльшѝ виртуозы гармоніи и образовости живого слова, — але нема другого Кобзаря, щобъ съ такою силою и правдою, такъ глубоко и широко, такъ вѣрно, повно и гармонійно выспѣвавъ всенародный гимнъ всенародного житя, щобъ въ своимъ золотоструннôмъ спѣвѣ такъ голосно и праведно порушивъ всѣ голоснѝ струны житя великого сѣмнайцятимиліонового народа, єго минувшости, теперѣшности и далекои будучности, щобъ такъ повно и правдиво выспѣвавъ цѣлый свѣтоглядъ праведно людскои щасливости народнои, въ мертвыхъ воскресивъ цѣлѝ миліоны и такъ торжественно, такъ наскрôзь гуманно, такъ высоко культурно увѣвъ ихъ въ святиню культурного житя культурныхъ народôвъ. Нема другого такъ на скрôзь національного, а для народу такъ животворного поета, якъ нашъ Тарасъ Шевченко.“

Тутъ подавъ бесѣдникъ короткій переглядъ творôвъ Шевченка въ систематичнôмъ угрупованю, выводячи на тôй пôдставѣ тѝ поетичнѝ образы нашои историчнои минувшости, теперѣшности и дожиданои будучности, и тымъ власне пояснивъ ту непохибну, тревалу и неоспориму, бо на скрôзь жизненну и животворну основу нашого народного ôтродженя и житя, яку воздвигъ Шевченко силою свого генія. „Ôтъ поета“, говоривъ дальше п. Б., „нѣкто не буде жадати подрôбнои исторіи, научнои економіи суспôльнои и всестороннои фильософіи народного житя та спеціяльнои политично народнои програмы, але можна жадати правды минувшости, правды теперѣшности и правды будучности. Таку глубоко почуту и ясно высказану правду нашого минувшого и теперѣшного житя народного, такѝ глубоко правдивѝ идеалы нашого будучого житя народного выспѣвавъ Тарасъ Шевченко въ своихъ безсмертныхъ творахъ. Коли загальна щасливôсть всенародна, та щасливôсть, що обôймає собою и „найменшого брата“, коли щира любовь, що обôймає собою всѣхъ людей и такъ довго не може бути вдоволеною и щасливою, якъ довго бачитъ коло себе хочь одного убогого, покривдженого и упослѣдженого, — коли панованье правды и волѣ на всѣмъ свѣтѣ — єсть идеаломъ будущого житя всѣхъ культурныхъ народôвъ и порукою будучности, то и нашъ народъ муситъ належати до тыхъ народôвъ и нашому народови запоручена така будучнôсть, бо именно Тарасъ Шевченко положивъ сей идеалъ въ основу народного житя и обнявши не тôлько цѣлый свôй народъ але й всѣхъ Славянъ щирою праведною любовю завѣщавъ намъ таку будучнôсть:

Тогды, якъ, Господи, святая
На землю правда прилетить
— — — — — —
Незрячѝ прозрятъ и кривіи,
Мовь сарна въ гаю, помайнуть.
Нѣмымъ отверзутся уста,
Прорвеся слово, якъ вода,
И дебрь-пустыня неполита,
Сцѣлющою водою вмита
Прокинеся; и потечуть
Веселѝ рѣки, а озера
Кругомъ гаями поростуть
Веселымъ птаствомъ оживуть.
Оживуть степы, озера
И не верстовіи
А вольніи, широкіи
Скрôзь шляхи святіи
Простелются; и не найдуть
Шляхôвъ тыхъ владики,
А рабы тыми шляхами
Безъ гвалту и крику
Поизходятся до купы

и п. Мазуръ творячи съ своєю женою одну особу моральну (!) не може входити до рады пов. безъ выбору, такъ само, якъ и оо. Василіяне, для-того и на єго мѣсце требабы теперь заразъ выбôръ перепровадити. Ц. к. староста сказавъ, що се все залежитъ ôтъ комисіи выборчои; много она — узнасть, — тôлько членôвъ треба выберати. Выборча комисія справдѣ голосувала въ тôй справѣ и рѣшила, що треба дѣйстно выбирати не трехъ членôвъ до рады пов., тôлько пятёхъ. И такъ на дѣлѣ перепровадженo выбôръ пяти членôвъ.

Тымъ часомъ и сей поступокъ не дасться правно оправдати, бо §. 15. уставы выб. пов. ясно каже, кому прислугує право розписовати выборы. Выбôръ тôлько трехъ членôвъ можна було въ тôмъ разѣ правно перепровадити, бо ц. к. Намѣстництво розписало выбôръ трехъ членôвъ, а нѣ выборча комисія, нѣ староста не могли правно розширяти тыхъ выборôвъ. Выбôръ єще двохъ членôвъ можна бы було лише въ такôмъ случаю предприняти, коли бы було ц. к. Намѣстництво выбôръ пяти членôвъ, а не трехъ розписало. О §. 16 уставы выборчои не хотѣли нашѝ интерпретаторы уставы нѣчого знати. Такъ отже выродилася четверта неправильнôсть, нова перешкода до правильного уконституованя нашои Рады повѣтовои.

Та не досыть єще и на тôмъ. Якось въ короткôмъ часѣ по тôмъ доповняючôмъ выборѣ вноситъ резигнацію п. Кавецкій, властитель Лôктя, котрому пôсля §. 3 орд. выб. пов. прислугує право входити до рады пов. безъ выбору, а то въ тои причины, що будучи ôтъ довшого часу хорымъ, не може на засѣданяхъ рады повѣтовои являтися. Въ тôмъ самôмъ часѣ п. Кментъ, не допровадивши до кôнця спродажи дôбръ Лôмна, реинтабулюється назадъ на Лôмну. Ц. к. староста въ Турцѣ принявши резигнацію п. Кавецкого до вѣдомости и довѣдавшись о реинтабуляціи п. Кмента на Лôмну, приступає знôвъ до новои организаціи членôвъ рады пов. зъ бôльшихъ посѣлостей и то вже безъ всякихъ выборôвъ и комисій; дає теперь цертификатъ п. Кментови съ правомъ члена рады пов. безъ выбору на пôставѣ §. 3. уставы выбор. пов. и рѣшає дальше, що на мѣсци п. Кавецкого, котрый въ своєго права зрезигнувавъ, буде въ радѣ пов. засѣдати членъ выбраный при доповняючôмъ выборѣ єще тогды, якъ якесь француске товариство було заинтабулёване на Лôмнѣ.

Такъ повстала вже пята зъ черги неправильнôсть, божь и се поступованье не дасться правно нѣякъ оправдати. По перше п. Кавецкій не може свого права въ той спосôбъ зрѣкатися, щобы се право можна перенести на другу особу: П. Кавецкій мôгъ своє право лично або черезъ заступника выконувати, але нѣкто не має права безъ єго повномочія на єго мѣсце до рады входити. По друге, покликанье п. Кмента до рады повѣтовои безъ выбору на пôставѣ §. 3 орд. выб. не дасться длятого оправдати, що въ часѣ розписаня и нереведеня выборôвъ до рады повѣтовои п. Кментъ не бувъ заинтабульованый за властителя Лôмняньскихъ дôбръ, але француске товариство було фактичнымъ властителемъ, на котрого мѣсце (яко особы моральнои) выбрано осôбного члена рады повѣтовои, а пôзнѣйшѝ змѣны въ посѣданю не можутъ вже вплывати на змѣну складу рады повѣтовои — ажь до часу новыхъ выборôвъ.

На тыхъ пяти перешкодахъ не скôнчилася однакожь єще цѣла наша недоля, бо осталася єще шеста перешкода, а съ нею лишилась и найважнѣйша справа уконституованя рады повѣтовои неполагодженою. Противъ неправному выборови зъ бôльшихъ посѣлостей бôльшого числа членôвъ, якъ належало и було розписано ц. к. Намѣстництвомъ, и противъ неправному ôтмовленю п. Михайлови Мазурови права входити до рады безъ выбору, — внесено рекурсы до ц. к. Намѣстництва, а взглядно до ц. к. Министерства. Хотяй отже въ наслѣдство тыхъ рекурсôвъ всѣ акта выборчѝ предложено высшимъ властямъ, а безъ тыхъ актôвъ не можна приступити до верификаціи выборôвъ и до уконституованя, то мимо того розписавъ ц. к. староста речинець до уконституованя рады на 16 сѣчня 1882. Що можна було предвидѣти, то и сталося: актôвъ выборчихъ не було и длятого знôвъ не могло прійти до уконституованя, а пôдписанѝ члены дармо трудилися по кôлька миль, дармо ôтрывались ôтъ своои працѣ и дармо тратили часъ. И такъ єще до нынѣ обертаєся цѣла та справа повѣтовои рады въ блуднôмъ колесѣ неустаючихъ перешкодъ.

Єсли переглянемо цѣлу дотеперѣшну судьбу нашои новои рады повѣтовои, єсли зважимо, що у насъ доси єще урядує стара рада повѣтова зъ р. 1874, єсли розважимо цѣлый той безъôтрадный станъ нашого повѣтового житя автономичного, то не можемо позбутися дуже прикрого враженя и тыхъ дуже сумныхъ гадокъ, якѝ сей станъ на насъ наводитъ. Розглянувши всѣ тѝ дотеперь ставляніѝ перешкоды въ уконституованю новои рады повѣтовои, приходимо поневолѣ до того сумного пересвѣдченя, що тѝ перешкоды высуваются єдино для того, що бôльшôсть въ повѣтовôй радѣ чисторуского повѣта турчаньского природно и правно повинна належати Русинамъ, а суть сильнѝ факторы, котрѝ за всяку цѣну и всѣма способами не хотятъ допустити до урядованя новои рады повѣтовои съ рускою бôльшостею. Поминаючи вже то, о скôлько таке стремлѣнье противъ правъ приналежныхъ Русинамъ, муситъ болючо дотыкати цѣлу руску людность, мы звертаємо увагу дотычащихъ властей на то, що такій анормальный станъ и таке безперестанне ставлянье перешкодъ новôй радѣ повѣтовôй муситъ дуже некористно вплынути на цѣле наше повѣтове житье автономичне, а въ дальшихъ наслѣдствахъ довести до дуже сумного стану, котрый ледво чи пôзнѣйше дасться направити. Длятого въ почутю нашого народного обовязку звертаємо увагу дотычащихъ властей на сей анормальный станъ и просимо єго въ интересѣ справедливости и загального добра якъ найскорше устоpонити.

Именно на основѣ §. 53 уставы о репрез. повѣт. упрашаємо Выс. Намѣстництво, щобы въ порозумѣню съ кр. Выдѣломъ зарядило ôтповѣдными средствами доведенье новои рады повѣтовои до урядованя, щобы усунуло баламутнѝ интерпретаціи законôвъ и въ тôмъ взглядѣ удѣлило ц. к. староству въ Турцѣ потрѣбне поученье, абы выделеговало до выборôвъ и уконституованя рады повѣтовои осôбного урядника, свѣдомого законныхъ приписôвъ.

Турка дня 28 лютого 1882.

Члены нововыбранои рады повѣтовои турчаньскои зъ групы меншои посѣлости:

Григорій Чайковскій, парохъ въ Бôтли
Иванъ Нестеръ, господарь въ Рыпянѣ
Стефанъ Тырикъ, господарь въ Бережку
Семенъ Рѣзакъ, господарь зъ Высоцка
Михайло Бигарь, господарь зъ Исай
Счастный Салямонъ, парохъ въ Комарникахъ
Корнилій Яворскій, парохъ въ Лôмнѣ
Игнатъ Павлюхъ, господарь въ Хащовѣ
Стефанъ Васьовъ, господарь зъ Букôвця
Якôвъ Гайгель, господарь зъ Волосянки
Василь Фидыкъ, парохъ въ Розлучи
Феликсъ Кречковскій, господарь въ Ильнику.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Дебата буджетова*) въ палатѣ послôвъ вже скôнчилась въ суботу. На вчорашнôмъ засѣданю бувъ на порядку дневнôмъ законъ финансовый. На 208-ômъ засѣданю зъ 10 марта при дебатѣ надъ ететомъ министерства справедливости забравъ голосъ пос. Кулачковскій, щобы звернути увагу министра справедливости на тое, що въ Галичинѣ рускій языкъ и рускій народъ не має рôвноуправненя въ судôвництвѣ, а дальше, щобы ôтповѣсти п. Гавзнерови на єго бесѣду, звѣстну нашимъ читателямъ. На замѣты п. Кулачковского ôтповѣвъ министеръ дръ Пражакъ. На замѣтъ, що судіѣ слѣдчѝ въ процесѣ Ольги Грабарь и товаришѣвъ не знаютъ руского языка, ôтповѣвъ министеръ, що президентъ Шенкъ на запытанье министра ôтповѣвъ, що судіѣ слѣдчѝ умѣютъ по руски. Правительство все, що зможе, учинитъ, щобы процесъ бувъ якъ найскорше скôнченый. Що до поданя панѣ Добрянъскои, котрого судъ не хотѣвъ приняти яко московского, ôтповѣдає министеръ, що справдѣ тоє поданье не писане рускимъ языкомъ, але „зôпсованымъ россійскимъ“. (Тоє поданье министеръ мавъ пôдъ рукою). — П. Кулачковскому ôтповѣдавъ такожь п. Гавзнеръ слѣдуючого дня. Бесѣда Гавзнера симъ разомъ була дуже слаба що до обробленя а що до содержаня подôбно фалшива и запастлива, якъ перша.

(*Министерскѝ конференціи*) ôтбылись въ недѣлю и понедѣлокъ. Предметомъ нарадъ були операціи военнѝ на полудни монархіи и выплываючѝ зъ нихъ пытаня. Догадуются, що въ половинѣ марта будутъ скликанѝ делегаціи, котрѝ ухвалятъ новый кредитъ 12 милiонôвъ на выдатки военнѝ и администраційнѝ на полудни державы.

(*„Пытанье дунайске*) теперь знôвъ подорожує“ — написала справедливо одна газета вѣденьска. Гр. Волькенштайнъ призначеный на посла австрійского въ Петербурзѣ поѣхахъ въ справѣ дунайскôй съ мисією до Берлина а зъ ôттамъ до Парижа. Въ маю збереся комисія дунайска на остаточнѝ нарады.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Урядовѝ вѣдомости зъ театру вôйны въ Кривошіи. Дня 9 марта доносятъ: Нынѣ вечеромъ ôтправлене въ направленю до Ублѣ и Вратло войско 47-мои дивизіи пôдъ командами полковника Шарингера, бар. Вальтера, майорôвъ Бользана, Кирсингера, Урширунга и Ляттерера, — сточуючи безнастанныѝ битки, проходячи незвычайно утяжливый теренъ и гонячи передъ собою повстанцѣвъ, — заняло цѣлу линію Граговацъ, Веливергъ, Нопада и Црквице. Рôвночасно войско 44-тои дивизіи пôдъ командами генералъ-майора Кобера, полковника Бабиха и пôдполковника Монари съ 2½ баталіонами 16-го и 1½ баталіона 22-го полку вырушило зъ Зубцѣ черезъ Галисовачь вывозами, вючимися посередъ гôръ въ направленю до Вратло и Црквицѣ. Часть войска заняла вечеромъ тіи мѣсцевости, а друга часть переночувала на Велеградѣ. Баталіонъ 16-го полку высуненый найбôльше на пôвнôчь подыбавъ при Пазуи значный ôтдѣлъ повстанцѣвъ, около 400 людей. Розпочалась завзята битва. Войско ôтперло повстанцѣвъ. Страты по сторонѣ войска: згинувъ: комендантъ бат. майоръ Рукавина, тяжко раненѝ 3 вояки. Зъ 43-го полку погибъ 1 воякъ, а 3 раненѝ; 4-тый баталіонъ стрѣльцѣвъ мавъ 5 тяжко а 1 легко раненого. — Дня 10 марта колюмны 47 мои дивизіи заняли линію Пенина-гора Ганъ-Заговздакъ, а колюмны 44-тои дивизіи згромадились пôдъ Црквицею. Повстанцѣ мусѣли цофатися зъ цѣлои линіи до Мація-Планина, а дôйшовши до границѣ чорногорскои, стрѣляли до вечера, але зъ далека. — Колюмна майора Кирсингера, котрôй додано 2 гарматы и одинъ ôтдѣлъ инжинеріи, вырушила по полудни противъ фортови Драгалѣ. Войско фортъ той заняло и высадило въ воздухъ. Зъ стороны войска було трехъ воякôвъ тяжко раненыхъ. Вечеромъ войско розложилось таборомъ передъ Прициною-горою и Граковацомъ, пôдъ Ганзаговздакомъ и пôдъ Црквицою. Всѣ села Кривошіи покинули жителѣ, а много домôвъ спалено. — Мѣсцевости Црквицу и Драгалѣ войско застало вже спаленѝ. Число повстанцѣвъ обчисляютъ на 900 до 1000 людей; страты ихъ, здаесь, великѝ. Стратъ ихъ годѣ було обчислити, бо утѣкаючи забирали съ собою раненыхъ и трупôвъ. Запримѣчено однакъ докладно, що пôдъ Пазуою мали 10 забитыхъ а 25 раненыхъ. Успѣхъ австрійскихъ войскъ треба завдячити знаменитôй командѣ командантôвъ и похвальнôй хоробрости та вытревалости всѣхъ войскъ. — Въ Граковацу, Ганъ-Загвоздацу, Урквици, Неподѣ, Ублѣ и Вратло заложено заразъ фортификаціи и въ загалѣ постаранося о все потрѣбне для тревалого забезпеченя здобутыхъ позицій. Всѣ войска, съ выняткомъ 44-тои дивизіи, позôстанутъ въ наведеныхъ высше мѣсцевостяхъ. Головна колюмна задержится въ Црквици, и зъ ôтси буде предпринимати выправы для розôгнаня повстанцѣвъ зъ Мація-Планины и буде розсылати патролѣ у всѣ стороны Кривошіи.

Якъ зъ тыхъ урядовыхъ рапортôвъ видко, войска очистили зъ повстанцѣвъ вже, можна сказати, цѣлу Кривошію. Иде теперь о тоє, щобы здобутѝ позиціи забезпечити разъ на завсѣгды въ своѣмъ мирнôмъ посѣданю — а и о се войска, якъ бачимъ, стараются. Цѣсарь переславъ ген. Іовановичеви своє вдоволенье и похвалу всѣмъ боровшимся войскамъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Петербурскій кореспондентъ вѣденьскои Presse доноситъ, що ген. Скобелевъ мавъ авдіенцію у царя въ пятницю, а передъ тымъ, заразъ по пріѣздѣ до Петербурга мавъ довгу конференцію съ министромъ дѣлъ внутрѣшныхъ, гр. Игнатьевымъ. Скобелевъ мавъ заявити Игнатьеву, що єго париску бесѣду газеты передали невѣрно. Впрочѣмъ ôнъ удержує, що говоривъ тôлько о Нѣмцяхъ въ Россіи а не въ Нѣмеччинѣ, а печать австрійска вже зовсѣмъ не має причины выступати противъ него, бо ôнъ противъ Австріи вже зовсѣмъ нѣчого не провинивъ.

„Правительственный Вѣстникъ“ доноситъ, що катеринославскій губернаторъ Дурново именованый товаришемъ министра дѣлъ внутрѣшныхъ.

На коронацію царя прибудутъ до Москвы королѣ: шведскій, греческій, сербскій, ромуньскій и князь болгарскій.

Комисія займаючася справами зôсланыхъ путемъ административнымъ, приспѣшає свои роботы, бо — якъ доноситъ петербурскій кореспондентъ Presse — царь желає, щобы передъ 1 маємъ с. р. справа административно зôсланыхъ була вже залагоджена. Комисія длятого радитъ теперь чотыри разы на тыждень. Зъ помежи 2842 осôбъ зôсланыхъ административнымъ путемъ и 900 осôбъ, зôстаючихъ пôдъ дозоромъ полиціи, має бути ажь 90% увôльненыхъ задля недостачи доказôвъ вины.

До англійского Times доносятъ зъ Петербурга, що министерство дѣлъ внутрѣшныхъ зарядило слѣдство, щобы выкрыти, якимъ способомъ праса заграница могла бути такъ докладно поинформована, давно вже передъ послѣднымъ великимъ процесомъ нигилистôвъ о току и выслѣдку процесу, котрый бувъ провадженый якъ въ найбôльшôй тайнѣ. — Справдѣ, въ вѣденьскихъ газетахъ вже передъ двома мѣсяцями передъ процесомъ вычитали мы цѣлый актъ обжалованя.

Дня (1) 13 марта припадала рôчниця смерти царя Александра II а вступленье на престолъ Александра III.

„Голосъ“ выступає енергично противъ шовинистамъ, голосячимъ вôйну Россіи съ Нѣмеччиною. „Голосъ“ констатує, що теперѣшне правительство держится политики покôйного царя, котрый все уважавъ вôйну съ Нѣмеччиною нещастьемъ для Россіи. Въ случаю вôйны навѣть тая

Радѝ та веселѝ
И пустыню опануютъ
Веселіи села.

„Отжежь опертѝ на такихъ твердыхъ основахъ правды, любви и свободы, одушевленѝ такимъ идеаломъ житя, мы смѣло можемо глядѣти на всѣ напасти, тучѣ и громы слѣпои пристрасти и лютои вражды, скоро тôлько останемось вѣрными тому идеалови, скоро всѣма силами будемо єго переводити въ житю и на напасти неправды и клеветы будемо ôтповѣдати правдою, слѣпу ненависть ôтпирати любовю, неволю — волею, кривду — справедливостю, нечесть — честнотою. Недаймо ôторватись ôтъ нашихъ чистыхъ и праведныхъ идеалôвъ, не даймо пôрватись въ каламутнѝ филѣ страстей, клеветъ и неправедныхъ починкôвъ, — а правда наша встане, а будучнôсть — наша и при насъ.“

Такѝ жь провѣднѝ идеѣ подала такожь цѣла часть музикальна. Я не хочу тутъ оцѣнювати музикальнои части вечера зъ артистичного становища. Се най зробитъ*) вправнѣйше перо знавця музики. Не буду такожь говорити про те, съ якою радостею повитала численна публика нову силу, и якъ показалося, знамениту руску пѣвачку п-ню Цеглиньску, котра ôтограла съ такъ свѣтлымъ успѣхомъ Листа „угорскѝ рапсодіи“ и „Valse caractéristique“ Марка; не буду розводитись надъ тымъ, съ якою глубокою правдою и вправою ôтограла п-нѣ З., тожь Русинка родомъ, Лисенка „Баркаролю“ и „Шумку“ и якъ зъумѣла праведно зрозумѣти и акцентувати тѝ твôры нашого на скрôзь оригинального музика, не буду згадувати и о тôмъ, якъ любо було кождому рускому серцю слухати тѝ такъ свѣжѝ, такъ чистѝ и мельодійнѝ голосы нашихъ рускихъ спѣвачокъ: панны Павликôвъ, п-ны Гушалевичь и др. и учениць славнозвѣстнои спѣвачки п-нѣ Правнъ; не буду розводитись надъ такими знаменитыми и вже здавна добре заслуженою славою увѣнчаными спѣваками якъ Арданъ, Цетвиньскій, Вахнянинъ, Стрыйскій и др. О всѣмъ тôмъ можутъ говорити правдивѝ артисты критики. Я говорю тôлько яко звычайный слухачь въ помѣжь загалу слухачѣвъ и скажу, що мабуть єще нѣколи музикальна часть не вызвала такого ентузіязму всеи публики, такого геройского настрою и одушевленя, якъ сего вечера. Вѣнцемъ и то найкрасшимъ вѣнцемъ цѣлои музичнои части була безперечно знаменита кантата Лисенка „Бють пороги“ (до слôвъ Шевченка). Свѣтлый талантъ композиторскій нашого найславнѣйшого музика злучився тутъ съ словеснымъ геніемъ Шевченка въ такъ импонуючій, до глубины душѣ трогаючій и порываючій имнъ цѣлыхъ миліонôвъ нашои Руси, що кождый почувъ тутъ въ тôмъ величавôмъ спѣвѣ вéличну силу и красу народнои душѣ, тверду вѣру цѣлого нашого народа въ свою правду и въ свою будучу побѣду и запалавъ неугасимымъ огнемъ щирого патріотизму. Хвиля, коли цѣлый женьскій и мужескій хоръ спѣвавъ:

„Слава не поляже,
Не поляже, а розкаже,
Що дѣялось въ свѣтѣ,
И чіи мы дѣти.
Наша дума, наша пѣсня
Не вмре не загине....

та хвиля була несказано величавою и въ очахъ многихъ завертѣлись слёзы радости, заблысли промѣня твердои вѣры. Се бувъ справдѣ народный имнъ, якъ разъ приложеный до теперѣшнои хвилѣ, щобъ вляти ôтвагу и надѣю въ всѣ, хочьбы найбôльше придавленѝ серця, се була правдива ôтповѣдь цѣлого народа на напоры нашихъ завзятыхъ ворогôвъ.

Помѣжь частею музикальною гарною цвѣткою вплелася деклямація нашого добре звѣстного декляматора п. Корнила Устыяновича. Съ цѣлою вервою свого декляматорского таланту выголосивъ п. У. „Розрыту могилу“ и „Чигринъ“ Шевченка.

До того наспѣло єще около 50 телеграмъ зъ всѣхъ сторôнъ нашои Руси, а мѣжь тыми такожь и зъ Кіева, а кромѣ того єще зъ Кракова, Вѣдня, зъ Герцоговиньского побоєвища и зъ Цириху. Коли вже само число наспѣвшихъ телеграмôвъ показує наглядно, якъ цѣла наша Русь бере живу участь въ святкованю памяти нашого Кобзаря, то єще ôтраднѣйшимъ есть сей объявъ, що вже навѣть и сел. громады починаютъ брати участь въ тыхъ всенародныхъ поминкахъ Пѣвця ихъ недолѣ и волѣ. Ôтъ кôлькохъ громадъ наспѣли привѣтнѝ письма на сей вечеръ, що дуже урадувало всѣхъ присутныхъ. Се знакъ, що просвѣта народна щоразъ ширше розливаєся, що Шевченко добре знаный вже у насъ и по селяньскихъ хатахъ и що — съ годомъ-перегодомъ и „въ наше окôнце засвѣтитъ колись сонце“.

Многочисленна публика выйшла зъ вечера съ правдивымъ одушевленьемъ, съ новымъ покрѣпленьемъ духа, съ живымъ ентузіязмомъ, що благодатными струями розлiвся по цѣлôй нашôй Руси и покрѣпитъ потомленыхъ, пригнетеныхъ, сумовитыхъ.... *Н-ый.*

*) Артистичну оцѣнку музикальнои части вечера подамо пôзнѣйше. *Пр. Ред.*

сторона, котра побѣдилабы, дорого оплатилабы побѣду.

Дневники московскі доносятъ, що правительство намѣряє завести обовязокъ службы войсковои въ Туркестанѣ. Однакожь старшина Текинцѣвъ и Туркменôвъ єсть тому противна, — не хоче навѣть нѣчого слухати о обовязку службы войсковои.

„Вольное Слово“, дневникъ россійскій выходячій въ Женевѣ, подає листъ якоись важнои особы зъ Петербурга, въ котрôмъ пише, що россійска партія конституційна покине свое дотеперѣшне выжидаюче становище, а выступитъ отверто за конституцією, яко єдинымъ средствомъ спасенія зъ внутрѣшныхъ непорядкôвъ.

Франція. Сенатъ французкій при нарадѣ надъ закономъ о школахъ народныхъ, ôткинувъ 167 голосами противъ 123 поправку Жиль Симона жадаючу, щобы „ученикôвъ учено обовязкôвъ взглядомъ Бога и ôтчины“. Передъ послѣдными выборами сенатъ бувъ принявъ тую поправку, але палата послôвъ еи ôткинула, мусѣла отже прійти єще разъ пôдъ дискусію въ сенатѣ. Симъ разомъ сенатъ, выйшовшій зъ послѣдныхъ выборôвъ бôльше демократичнымъ, ôткинувъ поправку. — Въ палатѣ послôвъ має бути поставлене внесенье пôдвысшити платню послôвъ зъ 9000 на 12.000 франкôвъ рôчно. Внесенье тое буде приняте, бо всѣ фракціи палаты згодились на него.

Въ полудневôмъ Тунисѣ повстанье починає на добре ôтновлятись. Дня 12 марта доносятъ зъ Туниса, що на полудни ôтдѣлъ числячій до 1000 повстанцѣвъ, напавъ на французкій ôтдѣлъ реконесансовый пôдъ Ельдьемъ. Войско французке побило повстанцѣвъ, котрі утекли полишивши на побоевищу 10 трупôвъ. — Ходитъ поголоска, що повстанцѣ проголосили беемъ тунискимъ Алибенъ-Калифа. — Французкі колюмны ôтойшли зъ Гаффа и Габеса до границѣ Триполиса, где власне розвиваєся повстанье.

Сербія. Всѣ вже державы европейскі узнали Сербію королевствомъ. Минувшои суботы зложили присягу вѣрности королеви министры и послы. Король выдавъ обширну амнестію и призначивъ 10.000 франкôвъ на бѣдныхъ. Коронація короля Миляна ôтбудеся въ монастыри пôдъ Карановачемъ, где давнѣйше короновалося кôлька королѣвъ сербскихъ. Часъ коронаціи еще не назначеный.

НОВИНКИ.

— **Въ честь памяти Тараса Шевченка** — якъ доноситъ кіевска „Заря“ — ôтбудеся д. 7 руск. марта въ Кіевѣ въ театрѣ п. Иваненка концертъ съ дуже добôрною програмою. Въ програму поставлено кôлька урывкôвъ зъ невыданои еще оперы „Тарасъ Бульба“, скомпонованои Николаемъ Лысенкомъ. Найлучшій теперѣшный украиньскій артистъ драматичный, п. Кропивницкій прибуде нарочно до Кіева, щобъ на концертѣ въ честь Шевченка ôтдеклямувати Шевченкову поезію „Чернець“. „Заря“ вѣщує, що концертъ удасться якъ найлучше и публика навѣститъ єго дуже численно, бо цѣны мѣсць въ театрѣ полишено звычайні низькі.

— **Зъ Вѣдня** получили мы справозданье о вечерѣ устроенôмъ товариствомъ „Сѣчь“ въ память Тараса Шевченка. Справозданье подамо въ слѣдующôмъ числѣ, — теперь тôлько скажемо, що вечеръ удався дуже добре.

— **Въ Москвѣ** въ церквѣ св. Тихона була ôтправлена заупкôйна литургія и панахида за Тараса Шевченка. Якъ телеграфуютъ зъ Москвы до кіевскои „Зарѣ“, церковь була повна почитателѣвъ покôйного кобзаря. Литургію и панахаду ôтспѣвавъ дôбраный хоръ украинцѣвъ-любителѣвъ спѣву. Въ тôй власне церквѣ св. Тихона стояла въ 1861 р. домовина Шевченка, коли єи перевозили зъ Петербурга на Украину.

— **Зъ Дрогобыча.** Дохôдъ зъ театрального представленя въ память смерти Тараса Шевченка выноситъ 28 зр. и кôлькадесять крейцарôвъ. Комитетъ занимавшійся устроєньемъ представленя переславъ тіи грошѣ черезъ нашу редакцію на стипендійный фондъ имени Шевченка.

— **На фондъ стипендійный имени Шевченка** прислали на наші руки Русины зъ Пôдволочискъ: пп. Кобляньскій, Колянковскій, Кассараба, Федоровичь и Кадайскій по 1 зр., а пп. П. Г. и Ствертня по 50 кр. — разомъ 6 зр.

— **Въ справѣ увязненыхъ Русинôвъ** одержує Neue fr. Presse зô Львова телеграфичну вѣдомôсть, що судово-карне слѣдство скôнчится ажь въ початку цвѣтня, бо довгого часу потреба на переслуханье сорокъ свѣдкôвъ и перечитанье около 1000 листôвъ та всякихъ иншихъ рукописей. Дальше доносятъ до N. fr. Presse, що яко свѣдокъ має бути переслуханый (?!) навѣть Впрсв. Митрополитъ Іосифъ.

— **Зъ Станиславова** доносятъ до вѣденьскихъ газетъ, що рада школьна краєва выключила зô всѣхъ гимназій галицкихъ руского ученика станиславôвскои гимназіи, Мороза за тое, що ôтгрожувався Полякамъ, за що бувъ и въ судовôмъ слѣдствѣ. — Минувшого тыждня арештовано въ Станиславовѣ зновъ одного 19-лѣтного студента Поляка, пôдозрѣлого о пропаганду соціялистичну. — Въ наслѣдство арештованьмолодѣжи дирекція гимназіяльна заказала ученикамъ сходитись и вечеромъ выходити зъ дому.

— **Коло Глинянъ** въ лѣсѣ замордовано пôсланця почтового и зрабовано грошеві посылки. — Близшихъ вѣстей єще нема.

— **Зъ Рудокъ** пишутъ намъ: Заносится и въ нашихъ сторонахъ на змѣну вѣроисповѣданя однои громады. Сею громадою єсть — село Колбаювичѣ, съ церквою дочерною, належачою до матернои церкви въ Пôдгайчикахъ. Колбаювичане бажаютъ доконче мати свого власного священика и грозятъ, що коли сего не осягнутъ, то перейдутъ — не на православіе, але „на польске“, т. є. на обрядъ латиньскій. Въ сѣмъ случаю зновъ бачимо потвердженье того, що поводомъ змѣны вѣроисповѣданя у нашихъ громадъ єсть выключно существуючій подѣлъ церквей на материні и дочерні. Тое само дало повôдъ и Гниличкамъ малымъ змѣняти свое вѣроисповѣданье.

— **Товариство академичне „Дружный Лихвярь“** заявляє сего року похвалы достойну дѣяльнôсть. Кромѣ праць въ кружкахъ (литературнôмъ, историчнôмъ и правничôмъ) товарищѣ „Дружного Лихвяря“ устроюютъ майже що тыждня музикально-декляматорскі вечерницѣ, на котрыхъ одинъ зъ товарищвъ держитъ ôтчитъ. На послѣдныхъ вечерницяхъ читавъ товарищъ Кокорудзъ, слухачь фильософіи, реценэію „Женщины“, повѣсти проф. Н. Вахняняна, друкованои минувшого року въ „Зорѣ“. Ôтчитъ тов. Кокорудза бувъ дуже совѣстно и основно обробленый и зъєднавъ справедливо загальне узнанье прикладнои трудолюбивости прелегента. Нынѣ такожь має ôтбутися въ „Дружнôмъ Лихвяри“ музикально декляматорскій вечеръ съ ôтчитомъ товарища предсѣдателя Володимира Коцовского.

— **Школа колодѣйства въ Товстôмъ**. Вздовжь гôръ Медоборскихъ, тягнучихся надъ Збручемъ а именно въ пасмѣ ôтъ Пôдволочискъ до Гусятына розвинувся ôтъ давна промыслъ колодѣйскій. Медоборы даютъ дерево ôтповѣдне до колодѣйства: ясенѣ, яворы, клены, берести, грабы и березы. Пôсля датъ статистичныхъ, зôбраныхъ Скалатскимъ выдѣломъ повѣтовымъ въ 12 мѣсцевостяхъ тогожь повѣту єсть 196 колодѣвъ, котрі роблятъ возы, сани, вôзки угорскі, залубнѣ, плуги, ярма, жорна, варстаты столярскі, колодѣйскі и ткацкі, скринѣ, шафы и т. д. Выробы свои продаютъ въ Грималовѣ, Скалатѣ, Товстôмъ, Хоростковѣ, Копичинцяхъ, Гусятынѣ, Пробôжнôй и Тернополи — такъ що заспокоюютъ потребы около 60 громадъ повѣту Скалатского, а такожь частей повѣтôвъ Гусятыньского, Теребовельского, Збараского и Тернопôльского. Приближена вартôсть выробôвъ выноситъ 17.600 зр. рôчно; половину коштує матеріялъ, друга половина припадає за роботу — на одного колодѣя по 20 кр. денно при пересѣчнôй 8-мѣсячнôй роботѣ. Щобы пôднести той промыслъ заложивъ Скалатскій выдѣлъ повѣтовый въ Товстôмъ фахову школу колодѣйску. На тую цѣль давъ Скалатскій выдѣлъ повѣт. 400 зр. одноразовои запомоги а 600 зр. рôчно на удержанье школы. Громада Товсте обѣцяла дати безплатне умѣщенье школы. Выдѣлъ краєвый потвердивъ статутъ школы и удѣливъ 285 зр. одноразовои запомоги и на 6 лѣтъ субвенцію по 275 зр. Выдѣлъ кр. буде мавъ надзôръ надъ школою. Пôсля статуту наука колодѣйства буде удѣлятись безплатно всѣмъ, мужчинамъ и женщинамъ. Курсъ має тревати 8 мѣсяцѣвъ, ôтъ 1 жовтня до 1 червня. Школою має управляти „Рада школы колодѣйскои“ зъ 5 осôбъ; 2 именує выдѣлъ краєвый, 2 выдѣлъ повѣтовый, а 1 рада школьна мѣсцева.

— **Зъ Сераєва** пише намъ дня 6 марта с. р. одинъ нашъ землякъ: Въ наслѣдство великого нагромадженя войскъ подорожѣли въ нашôмъ мѣстѣ виктуалы въ нечуваный способъ. Такъ н. пр. коштує въ Сераєвѣ кильограмъ масла 2 зр. 60 кр., смальцю 1 зр. 20 кр.. муки и то не конче доброи 38 кр., бараболѣ 14 кр., буракôвъ 16 кр. а кильограмъ петрушки 80 кр.!

— **Въ селѣ Мушинѣ пов. коломыйского** невыслѣдженый ктось потроивъ всѣ коровы вôйтови Лукіянови Андрѣеву. Выдѣлъ краєвый удѣливъ пошкодованому вôйтови 100 зр. запомоги, а куратория фундація Товарницкого 200 зр.

— **Злодѣйска шайка жидôвъ** зъ Конгресôвки волочилась черезъ кôлька лѣтъ по Нѣмеччинѣ и Швайцаріи, увиваючись по ярмаркахъ, торгахъ, ôтпустахъ и крадучи, що лишь далось украсти. Довгій часъ удавалось имъ, ажь ось теперь увязнено въ Констанціи 6 осôбъ зъ ихъ шайки, трехъ жидôвъ а три жидôвки; всѣ увязнені числятъ ôтъ 22 до 26 лѣтъ. При ревизіи въ мещканю арештованыхъ знайдено нечувану скôлькôсть краденыхъ зигаркôвъ и иншихъ золотыхъ та срѣбныхъ предметôвъ, дальше множество одежи, бѣля, посуды и т. др.

— (**Дробні вѣсти.**) Маршалокъ дръ Зыбликевичь выѣхавъ въ недѣлю въ товариствѣ члена выдѣлу кр. дра Верещиньского до Вѣдня для залагодженя справы банку краєвого и пожичокъ краєвыхъ. — Минувшого тыждня застрѣлився черезъ неосторожнôсть 13-лѣтный сынъ о. Букоемского зъ Янчина. Нещасливый такъ стрѣливъ до цѣли, що вымѣривши въ цѣль стрѣливъ въ себе. — Богданъ Залескій, звѣстный поетъ польскій обходити буде дня 19 л. марта свои 80-тѣ роковины уродинъ.

Вѣсти епархіяльні.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенты одержали: оо. Иларіонъ Курбасъ, зъ Губиня на парохію Нове Село, дек. збараского; Изидоръ Райтеровскій зъ Черниховець на парохію Лубянки выжні, дек. збараского; Михаилъ Колянковскій зъ Радча на парохію Чехи, дек. олеского.

Канонічну институцію одержали: оо. Юліянъ Стеткевичъ зъ Давидковець на парохію Борки малі, дек. скалатского; Юліянъ Левицкій зъ Джуркова на парохію Камѣнку велику, дек. жукôвского.

Завѣдательство одержали: оо. Володимиръ Познаньскій въ Давидкôвцяхъ, дек. скальского; Юстинъ Дворянинъ въ Бурштынѣ, дек. рогатынского; Володимиръ Глиньскій въ Старискахъ, дек. городецкого; Левъ Струтиньскій въ Космачи, дек. богородчаньского.

Деканомъ емеритованымъ ставъ о. Василій Долиньскій зъ Березова.

Увôльненье ôтъ испыта конкурс. одержавъ о. Игнатій Левицкій, сотрудникъ въ Тернополи.

Завôзваный до канон. институціи о. Михаилъ Цегельскій на парохію Камѣнку Струмилову.

Личный додатокъ по 100 зр. одержали: оо. Димитрій Строцкій парôхъ Рудникъ; Теофиль Жегаловичь, парохъ Кудобинець; Александеръ Левицкій, парохъ Коршева.

На конкурсъ выставлена пар. Чернѣѣвъ, дек. Станиславского, наданя ординаріятского, до 13 (25) мая с. р.

Упокоився о. Андрей Сохацкій, капелянъ Городища дек. бережаньского, дня 3 марта. Вѣчна єму память!

Спростованье. Въ однôмъ зъ попередныхъ чиселъ була подана вѣсть о смерти о. Григорія Сохацкого зъ Ищкова. Вѣсть тая показалася неправдивою. Мы єи радо ôткликуємъ, и выходячи зъ повѣрія народа, котрый зъ такои мильнои вѣсти ворожитъ довге житье, желаємъ о. Сохацкому якъ найдовшого житя.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту получили оо.: 1) Анатолій Кордасевичь, сотрудникъ въ Берегахъ, дек. самбôрского на парохію Россохачѣ дек. высочаньского; 2) Антоній Мокрицкій, завѣдатель капеляніи Белця дек. потелицкого на парохію Плазôвъ дек. любачѣвского.

Канонічну институцію получили оо. 1) Іоанъ Чирняньскій, завѣдатель парохіи Королева-Руска дек. мушиньского, на туюжь парохію; 2) Алексей Маляркевичь, завѣдатель капеляніи Горбачѣ дек. горошаньского на парохію Коханôвка дек. яворôвского.

Посады душпастырскі одержали оо.: 1) Антоній Дигдалевичь, сотрудникъ въ Диковѣ дек. олесницкого сотрудництво въ Малнôвскôй Воли дек. мостиского; 2) Петро Годованьскій, завѣдатель капеляніи Кореница дек. ярославского завѣдательство парохіи Дубровица, тогожь деканату; 3) Іоанъ Грицай, сотрудникъ зъ Княжиполя дек. добромильского завѣдательство парохіи Макова тогожь деканату.

Личный додатокъ 100 зр. зъ фонда религійного на дальші три лѣта получивъ о. Кипріянъ Шведзицкій, парохъ въ Поздячи, дек. перемыского.

Упокоився дня 18 лютого с. р. о. Теодоръ Жукотыньссій, парохъ въ Маковôй, дек. добромильского, въ 77 роцѣ житя а 51 священьства. Вѣчна єму память!

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦІИ.

ВП Т. Д. въ Пôдгайцяхъ. Вашу допись мы одержали, але не можемъ єи мѣстити. Наша рада булабъ — удатись просто до рады школьнои краєвои съ умотивованою жалобою на надъужитя и безтактовнôсть директора.

☞ **Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзнам. повѣстій“ 17 аркушъ повѣсти Едварда „Стефанъ Лаврентій“ зъ англій. „Любовь убогого молодця“ Октавского и 7 аркушъ новои повѣсти Фейлєта зъ французского.**

Курсъ збôжа
зъ дня 12 л. марта 1881.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр	ôтъ кр.	до зр	до кр
Пшениця червона	9	25	10	75
„ бѣла	—		—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	6	30	7	25
Ячмѣнь	5	25	7	25
Гречка	6	50	7	—
Овесъ	5	50	6	25
Горохъ до варки	7	50	9	—
„ паст.	5	50	6	75
Выка	6	—	6	75
Кокорудза стара	6	25	7	60
„ нова	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	12	50	12	75
„ лѣтный	11	—	11	25
Ржѣй (Лиянка)	—	—	—	—
Насѣнье лняне	10	25	11	25
Конюшина (передна)	25	—	60	—
Кминъ	22	—	23	—
Анижь	24	—	25	—
„ плоскій	23	—	31	—

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,
образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр.. съ пересылкою 90 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

ФАБРИКА ДЗВОНÔВЪ
Ивана и сына Антонія Серафинъ
въ Калуши (*почта и стація желѣзницъ*),
надѣлена срѣбнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ ва выставѣ рôльничôй, якъ такожь признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыѣ (якъ се посвѣдчали и часописи), посѣдає на складѣ **готовій дзвоны** и выробляє якъ найскорше пôдъ приступными условіями **дзвоны всѣлякои ваги и объему**, ручаючи за *тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ*.
Впреп. и Всеч. оо. приходникôвъ упрашаютъ о ласкавій замовленя, котрі выповняютъ **якъ найточнѣйше**
съ глубокимъ поважаньемъ
(3—12) *Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.*

Новоôткрыта торговля
СѢМЕНЪ и ЦВѢТÔВЪ
Е. Ф. РИДЛЯ
во Львовѣ, при Маріяцкôмъ пляцу ч. 10, напротивъ готелю Ланга
поручає нôдъ гваранцією за доброту
сѣмена ярины, сѣмена польній, цвѣтовій и лѣсовій, рожѣ, дерева овочевій, корчѣ, шпараги и т. п.
Цѣнники на желанье франко. (2—6)

Цѣс. кор. прив.
АЦІЕНДА АССИКУРАТРИЧЕ
въ Трієстѣ,
найстарше австрійске товариство убезпеченій основане въ року 1822
съ фондомъ закладовымъ 4,000.000 гульденôвъ
убезпечає:
1. противъ стратъ черезъ пожаръ на будынкахъ съ движимостями, складами, сѣножатными и збôжевыми запасами;
2. противъ стратъ черезъ градъ на землеплодахъ;
3. житье чоловѣка во всѣхъ комбинаціяхъ;
4. на случай нещастя на тѣлѣ и на житю.

Аціенда выплативша до теперь около 350.000 гульденôвъ лишь священическимъ фамиліямъ въ ôтдѣленю житьевôмъ, узыскала собѣ заслужену славу такъ въ краю якъ и за границею. Она убезпечає пôсля найсолиднѣйшихъ условій.

Всякихъ звѣстокъ удѣляє
Заступництво во Львовѣ
(2—3) *Нръ 5 ул. Академическа,*
а по городамъ и селамъ агенты.

Выдавецъ и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 18. Львôвъ, Субота 6 (18) марця 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô*, *ŵ*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Facta loquuntur.

Читателямъ „Дѣла“ добре вѣдомо, якъ задивлялись мы и якъ задивляємось на здвигненье такъ званого „краєвого банку“ для Галичины за пôдмогою краєвыхъ фондôвъ.

Ôтъ першои хвилѣ, коли выродилась така гадка въ лонѣ краєвого выдѣлу и анкеты, котрои задачею було дослѣдити причинъ зъубоженя краю и обдумати способы ратунку „селяньскои и маломѣщаньскои людности“, ажь до часу, коли гал. соймъ дня 21 жовтня 1881 ухваливъ при помочи краєвыхъ фондôвъ здвигнути институцію кредитову пôдъ назвою „банкъ краєвый“, не переставали мы указувати на ту рѣзку суперечнôсть межи первѣстнымъ замѣромъ а послѣдуючимъ дѣломъ. Мы пригадаємо теперь лише, що еще 11 сѣчня 1874 запала въ соймѣ на внесенье пос. Бартошевского ухвала: *„щобы краєвый выдѣлъ дослѣдивъ причины страшно и дуже скоро взростаючого зубоженя селяньскои и маломѣщаньскои людности въ нашôмъ краю и предложивъ соймови ôтповѣдній внесеня“*, пригадаємо дальше, що тожь само р. 1876 поручивъ соймъ краєвому выдѣлови, „щобы для дослѣдженя причинъ загального зъубоженя краю и збôльшаючогося упадку *селяньскихъ* господарствъ, якъ такожь для обдуманя средствъ пôддвигненя краю зъ того сумного стану, скликавъ анкету и выслѣдки еи праць предложивъ будучому соймови.“

Щожь сталося съ тыми ухвалами, порученями и добрыми замѣрами? Доси, майже по ôсьмохъ лѣтахъ маємо тôлько два выслѣдки тыхъ безперечно дуже добрыхъ замѣрôвъ, маємо: 1) выданье статистичного бюра краєвого выдѣлу о „економичнôмъ станѣ Галичины“ и — 2) „Банкъ краєвый“, а властиво доперва еще тôлько самъ статутъ сего банку.

Мы вже згадували разъ сего року о тôй працѣ статистичного бюра „о економичнôмъ станѣ Галичины“, зложенôй на пôставѣ матеріялôвъ, зôбраныхъ анкетою краєвого выдѣлу за лѣта 1877—1878. Не будемо тутъ наново говорити, о скôлько она недостаточна, неповна и недостовѣрна навѣть для того, щобы зъ неи можна пôзнати правдивый станъ „економичный“ нашого краю, щобъ на еи пôставѣ можна собѣ выробити вѣрне и всесторонне понятье о економичнôмъ станѣ нашого селяньства, а не то, щобы еще на тôй пôставѣ робити якй небудь выводы для реформъ, для ратунку селянъ и маломѣщанъ, для ихъ економичного пôддвигненя. Досыть сказати, що въ цѣлôмъ тôмъ представленю „економичного стану“ нема навѣть згадки о тôмъ, скôлько тягарôвъ и якй тягары поносятъ нашй селяне и маломѣщане въ державныхъ податкахъ, въ краєвыхъ, повѣтовыхъ и громадскихъ додаткахъ до податкôвъ, въ дорожнôй, шкôльнôй и церковнôй конкуренціи. Досыть згадати, що въ тôмже представленю „економичного стану“ нема выказаного объему и подѣльности селяньскои и маломѣщаньскои с. е. малои посѣлости. Можнажь при такихъ грубыхъ недостаткахъ представленя „економичного стану“ мати хочь приближено вѣрне понятье о тôмъ станѣ? Можнажь на такôй зовсѣмъ неясноôй и невпевнôй пôставѣ починати и переводити яку небудь реформу сего економичного стану? А коли ся праця статистичного бюра не може вважатись навѣть ôтповѣдею на першу часть повысшихъ ухвалъ соймовыхъ, коли она не може уважатись вѣрнымъ и можливо всестороннымъ дослѣдженьемъ навѣть самого економичного упадку и причинъ сего упадку нашого селяньства и маломѣщаньства, то еще менше може она вважатись за ôтповѣдь на другу часть тыхъ ухвалъ що до „обдуманя средствъ и способôвъ, якъ выдвигнути селяньство и маломѣщаньство зъ сего стану“. Такъ отже остаются высше згаданй ухвалы соймовй зъ р. 1874 и 1876 до нынѣшного дня неполагоджеными, хочь нѣкто не може сказати, щобы ратунокъ селянъ и маломѣщанъ зъ ихъ очевидного, щоразъ бôльшого упадку економичного бувъ справою такъ маловажною, якъ украшенье апартаментôвъ маршалка або якъ справа умѣщеня образу Матейки „Унія люблиньска“, або остаточно и справа побудованя возôвнѣ и стайнѣ, котрй то справы такъ живо и съ такимъ поспѣхомъ обговорюются и полагоджуются!

Другимъ и послѣднымъ результатомъ тыхъ довголѣтныхъ заходôвъ около економичного ратунку нашихъ селянъ и маломѣщанъ маѣ бути — „банкъ краєвый“, котрого статутъ, уложеный краєвымъ выдѣломъ при помочи фаховыхъ людей, що ино теперь обвѣщено публично въ цѣлôй єго основѣ.

Що „банкъ краєвый“ такъ, якъ єго ухваливъ соймъ, а еще бôльше въ тôмъ видѣ, якъ ôнъ представляєся въ що ино оголошенôмъ статутѣ, не може нѣякимъ чиномъ вважатись яко сповненье другои части высше згаданыхъ ухвалъ соймовыхъ о „способахъ и средствахъ ратунку селяньства и маломѣщаньства“ зъ економичного упадку, про се здаєся и нѣчого вже говорити пôсля того, що мы вже неразъ въ тôмъ предметѣ говорили. Нѣктожь не може уважати кредиту самого про себе за способъ ратунку зъ економичного упадку и найлучша институція кредитова не може сама собою подвигнути нашого селяньства и маломѣщаньства зъ страшного економичного упадку до економичного розвою и процвѣту, до чого треба еще зовсѣмъ другихъ и то не одныхъ средствъ и способôвъ. Хотяйбы отже „банкъ краєвый“ бувъ навѣть институцією выключно а бодай переважно призначеною для кредитового ратунку селяньства и маломѣщаньства, то и тогды еще оставалась бы задача економичного ратунку и пôддвигненя селянъ и маломѣщанъ несповненою, а повысшй соймовй ухвалы такожь и въ своѣй другôй части незалагоджеными.

Але навѣть и тои ваги кредитового ратунку селяньства и маломѣщаньства не маѣ сей „банкъ краєвый“, а єсть се просто институція кредитова на велику скалю съ широкимъ кругомъ дѣланя, не тôлько институція гипотечна, але и банкова въ найобширнѣйшôмъ значеню сего слова. Не хочемо тутъ розводитись надъ тымъ, для чого здвигаєся така институція за пôдмогою зъ краєвыхъ фондôвъ, коли вже маємо таку институцію въ „земскôмъ товариствѣ кредитовôмъ“, котре пôдъ взглядомъ солидности и користности кредитовыхъ условій при удѣляню пожичокъ може рôвнатися съ всѣма перворядными институціями сего роду и напевно не дасться упослѣдити черезъ новый „банкъ краєвый“. Не хочемо тутъ розбирати тыхъ споминокъ и здогадôвъ, якй мимоволѣ будитъ здогадлива цѣль сего банку, нагадуючи намъ добре звѣстну цѣль и судьбу упокоившогося „мѣского товариства кредитового“, здвигненого свого часу непослѣдными патріотами польскими въ „патріотичныхъ“ цѣляхъ. Мы лишаємо все те на боцѣ и застерѣгаємо собѣ свого часу о тôмъ близше поговорити.

Для насъ теперь єсть важный самъ фактъ, що „краєвый банкъ“ маѣ бути заснованый краєвыми фондами и пôдъ гваранцією краю. Дотычаща ухвала соймова єсть вже довершенымъ фактомъ и мы зовсѣмъ не думаємо противъ неи выступати. Скоро однакожь сей банкъ маѣ повстати при помочи зъ краєвыхъ фондôвъ и при гваранціи краю, скоро отже тутъ рускій нарôдъ матеріяльно втягненый до участи, то думаємо, що така институція повиннабы мати хочьбы внѣшну ознаку своеи „краєвости“, повинна мати хочь внѣшну печать выражаючу, що она здвигнена пôдмогою и грôшми такожь и руского народа. Се жь здаєся єсть минимальне жаданье такъ шумно самои справедливости, якъ и тои всюды такъ голошенои рôвноправности руского и польского народа.

Отже жь не мало здивувались мы вычитавши заразъ въ §. 1. обвѣщеного статута „краєвого банку“, що фирма и печать сего банку будутъ въ трехъ языкахъ — але въ якихъ? — въ польскôмъ, нѣмецкôмъ и французкôмъ: „Bank krajowy królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkim księstwem krakowskim“, „Landesbank des Königreichs Galizien und Lodomerien mit dem Grossherzogthume Krakau“ и „Banque du royaume de Galicie et Lodomérie avec le grand duché de Cracovie“!

Такъ отже „краєвый банкъ“, здвигненый такожь и грôшми рускихъ податникôвъ, мавъ бы мати всѣ можливй написы и фирму въ всѣхъ можливыхъ языкахъ — тôлько не въ рускôмъ языцѣ!!

И не першій разъ се такъ дѣеся. Пригадаємо, що коли закладано угольный камѣнь пôдъ соймовый будынокъ, тожь здвигненый и рускими грôшми, вложено грамоты лише въ польскôмъ и латиньскôмъ языцѣ, — але не въ рускôмъ, бо, якъ звинявся тогдѣшный маршалокъ гр. Водзицкій, *забули* на языкъ трехъ миліонôвъ австрійскихъ Русинôвъ! Теперь, коли на чолѣ кр. Выдѣлу стоитъ маршалокъ Зыбликевичь, котрый тамтого року такъ много говоривъ въ соймѣ о пошанованю правъ руского народа и стôлько говоривъ о єго пôддвигненю черезъ соймъ, — теперь зновъ въ такъ важнôй справѣ *забуваютъ* на Русинôвъ и на рускій языкъ, памятаютъ на Нѣмцѣвъ, ба

СВЯТКОВАНЬЕ

памяти XXI роковинъ смерти Тараса Шевченка.

Вѣдень дня 10 марта 1882.

(*Вечеръ въ XXI роковины смерти Тараса Шевченка а въ XV роковины заснованя товариства „Сѣчь“.*) Отсе ôтбувся д. 8-го с. м. у Вѣдни вечеръ въ память XXI роковинъ смерти Т. Шевченка и въ честь 15-лѣтного существованя „Сѣчи“. Я спѣшу Вамъ донести о тôмъ святѣ, котре мы на чужинѣ обходили, котре насъ живо перенесло у нашй рôднй стороны, бо знаю, що сей фактъ буде цѣкавымъ для всѣхъ, що радо витаютъ кождый объявъ житя Русинôвъ. Яко объявъ нашого внутрѣшного житя, те свято наглядно доказало, що мы не забуваємо про нашу родину и нашй рôднй справы, що твердо стоимо пôдъ тымъ знаменемъ, пôдъ котрымъ кождый правый сынъ нашои ôтчины повиненъ стояти.

Въ сали „zur Stadt Wien“ зôбралося до 200 осôбъ, щобъ святкувати память незабутного кобзаря Украины. Крôмъ въ компльетѣ зôбраныхъ товаришѣвъ „Сѣчи“, явились представителѣ всѣхъ славяньскихъ товариствъ, а именно: „Akademicky spolek“, „Буковина“, „Ogniско“, „Slovenia“, „Sokol“, „Tatran“, „Зора“ и „Zwonimir“. Изъ гостей запримѣтили мы пп.: посла до думы державнои о. Озаркевича; А. Кульчицкого, секретаря найвысшого трибуналу, дра Дзеровича судов. адъюнкта, обохъ съ родиною; дра Кузмина доцента университету въ Москвѣ съ женою; дра Ковалевского, доцента харкôвского университету съ женою; дра Соболева, воякôвъ 58-го полку и др.; изъ старшихъ Сѣчовикôвъ: дра Волощака, дра Горбачевского, дра Сельского, О. Терлецкого, дра Малишевского и др. — Въ сали висѣвъ портретъ Шевченка убраный украиньскими рушниками.

Голова товариства И. Косъ привитавъ всѣхъ зôбраныхъ, дякуючи имъ за симпатіи, оказуванй товариству. Ôттакъ ôтспѣвавъ хоръ пôдъ проводомъ т. Шухевича „Чомъ рѣченько домашная“ *Лавровского*. Ся пѣсня дуже сподобалась всѣмъ. Дальше слѣдувавъ ôтчитъ т. *В. Поляньского*; ôнъ розказавъ исторію товариства „Сѣчи“, якъ оно повстало и якъ розвивалось. Особенно пôднѣсъ періодъ закладаня библіотеки, котра подала членамъ помôчь въ ихъ образованю, яко зворотъ въ житю товариства, бо зъ товариства для забавы зробилось оно товариствомъ литературнымъ. Товариство выдало тогды: Коротку исторію малоруску Маркевича и 4 выпуски Шевченковыхъ поезій. — Въ кôнци завôзвавъ ôнъ всѣхъ товаришѣвъ до щирои працѣ коло свого образованя, указуючи на обовязокъ службы краєви и народови, котрый вже многй старшй Сѣчовики съ великою ревностею выповняютъ. По ôтчитѣ ôтограла п-на І. Озаркевичь на фортепянѣ *Thalberga* фантазію зъ оперы „la Straniera“. Зъ труднои своеи задачи вывязалась п-на Озаркевичь якъ найгарнѣйше; она посѣдаѳ попри великôй техницѣ даръ надавати звукамъ выразъ глубокого чувства, переймаючого до глубины серця, якъ се мôгъ кождый зъ слухачѣвъ ôтчути, а особливо въ ôтограню Витвицкого варіяцій на тему „У сусѣда хата бѣла“. Тожь артистична еи гра була принята громомъ оплескôвъ. Вмѣсто заповѣдженого дуету, котрый мавъ теперь наступити, а задля перешкоды п. Б. не мôгъ бути выконаный, ôтспѣвала п-нѣ К. „Вѣютъ вѣтры“ и „Сонце низенько“. Дуже милый голосъ п-нѣ К. и єго прекрасне моделёванье зъєднали п-нѣ К. грôмкй оплески. По тôмъ спѣвѣ слѣдувала деклямація т. *Бѣлиловского*: уступъ зъ „Гайдамакôвъ“ *Шевченка*. Она дуже гарно выпала, бо декляматоръ ôтдавъ еи съ такимъ чутьемъ, що на кождôмъ зробивъ велике враженье. По деклямаціи ôтспѣвавъ п. *Дусичъ* „Була колись гетьманщина“ сольо баритонъ. П. Д. посѣдаѳ сильный и милый голосъ, обширну скалю и добру школу; голосъ єго годится на велику оперу. Выкликуваный кôлька разôвъ, п. Дусичь спѣвавъ еще арію зъ „Люкреціи Боржіи“ и зъ „Пуританôвъ“. Теперь наступила гра на фортепянѣ „У сусѣды хата бѣла“, о котрôй я вже высше споминавъ, и котра такъ всѣмъ сподобалась, що п-на Озаркевичь мусѣла еще ôтограти: „Коломыйку“ *Витвицкого*, щобъ вдоволити загальному домаганю повтореня. — Панѣ К. оказала готовôсть, украсити нашь вечеръ еще одною, надпрограмною точкою: она ôтспѣвала прекрасну россійску пѣсню „Соловѣй“ такъ гарно и любо, що мусѣла на загальне жаданье еи повторити, а ôттакъ еще разъ заспѣвати пѣсню „Сонце низенько“. — Въ кôнци ôтспѣвавъ хоръ народну пѣсню „Стоитъ явôръ надъ водою“, котру тожь само на загальне жаданье повторено. — Голова товариства подякувавъ ôттакъ гостямъ за численный удѣлъ, а всѣмъ, котрй допомогли до усвяченя того вечера сказавъ щире руске „Спасибôгъ“, и ôттакъ наступила неофиціяльна часть, где гостѣ и товаришѣ забавлялись свобôдно спѣвами и веселыми розговорами.

Въ протягу вечера наспѣло 15 телеграмъ съ котрыхъ кожду витано грôмкими рукоплесканями. Отъ они:

Львôвъ. Духомъ взаємъ съ вами, Товаришѣ, въ хвилю великого торжества народного; хвала вамъ, що умѣете звеличати память безсмертного Тараса и пятнайцятый рôкъ идете дорогою народнои жизни. *Дружный Лихваръ.*

Львôвъ. Молодымъ соколамъ, що на далекôй чужинѣ горячимъ серцемъ обôймаютъ рôдный край и святкуютъ память своихъ великихъ пророкôвъ, засылаѳ сердечный привѣтъ товариство *Просвѣта.* Чужою наукою збогачений вертайте на родину розвивати свою мудрôсть, здоровымъ зерномъ науки и просвѣты засѣвати рôдну ниву.

Львôвъ. Слава вамъ братя, що вже 15 рôкъ смѣло подвигаетесь напередъ пôдъ свѣтлымъ прапоромъ нашого безсмертного генія. *Товариство имени Шевченка.*

Львôвъ. Члены рускои Бесѣды у Львовѣ здоровлятъ васъ съ нинѣшнымъ святомъ. *Руска Бесѣда.*

Львôвъ. Свѣтла память безсмертного Та-

навѣть на Французѣвъ, але не памятаютъ на одныхъ — Русинѣвъ, котрыхъ и пѣсля новои конскрипціи, все жь таки єсть въ Галичинѣ 43·047% всеи людности, а Нѣмцѣвъ лише 5·3% а „инноязычникѣвъ“, котрымъ бы пригодився французкій языкъ лише 3·1%!

А все те сталося въ той самъ часъ, коли пос. Гавзнеръ и пос. Грохольскій въ радѣ державнѣй завѣряли цѣлый свѣтъ, якъ то горячо люблятъ они рускій народъ, якъ симпатично тулятъ Русинѣвъ до своєи груди, якъ они одни дбаютъ про народъ, єго долю и ратунокъ зъ нужды, лихвы и економичного упадку, якъ они противъ волѣ рускои интелигенціи пѣддвигаютъ напередъ нашу Русь и анѣ думки не маютъ въ чѣмъ небудь покривдити Русинѣвъ. Зволятъ жежь теперь тѣ пановереторы задуматись надъ тыми неоспоримыми фактами: 1) для чого фирма и печать „краєвого банку“ маєбути тѣлько въ польскѣмъ, нѣмецкѣмъ и французскѣмъ языцѣ — *тѣлько не въ рускѣмъ*, 2) для чого ухвалы соймовѣ зъ р. 1874 и 1876 остаются доси не залагоженѣ, а навѣть нѣчого доси не зроблено, щобъ хочь троха поратувати наше селяньство и маломѣщаньство зъ економичного упадку?

Утвореньє „краєвого банку“ наткнулось пѣсля новѣйшихъ вѣстей, на гдеякѣ перешкоды зъ стороны правительства, такъ що ся справа, а именно статутъ „краєвого банку прійде еще разъ пѣдъ обрады сойму. Маємо надѣю, що нашѣ послы не залишатъ вчасно пѣднести сеи справы, щобъ зновъ про насъ не „забули“.

Бесѣда пос. Кулачковского

на 208 ѣмъ засѣданю рады державноі дня 10 марця 1882 при ѣтдѣлѣ буджету для министерства справедливости

(въ ѣтповѣдь пос. Гавзнерови.)

Справдѣ мало єсть такихъ ѣтдѣлѣвъ въ буджетѣ, при котрыхъ заступники рускаго народа не малибы ажь надто достаточноі причины до жалобъ, що администрація Галичины односторонно увзглядняє лише интересы верховодячоі партіи, а зновъ зъ другои стороны въ безчисленныхъ случаяхъ ажь надто глуха на управненѣ жаданя и просьбы рускаго народа. Тѣлько длятого, щобы не надто мучити выс. палату, накладаємо собѣ здержанѣсть и пѣдносимо щорѣчно лише вопіющѣ кривды въ тѣй, правда дуже часто завѣднѣй надѣѣ, що предсѣ вже задля самои справедливости буде погамована та партійна пристрасть, котра вже въ тѣмъ однѣмъ, що мы Русины жіємо и жити хочемо, видитъ небезпечный объявъ здрады стану, що собою загрожує вправдѣ не австрійскѣй державѣ, але безграничному самовластному пошановаю и реставраційнымъ плянамъ нашихъ краянъ другои народности.

Коли бъ всѣ нашѣ управненѣ жаданя и жалобы мали тутъ найти повный выразъ, то мусѣвбы я майже при кождѣмъ ѣтдѣлѣ буджету забирати голосъ. Щобы однакожь найти пѣслухъ, мусимо, якъ я вже замѣтивъ, вложити на себе певну здержанѣсть и се єсть єдина причина, для чого мы не надъуживаємо надмѣрно терпеливости выс. палаты, а не та, якъ се голосятъ польскѣ часописи via Прага, будьтобы реторичнѣ штучки посла зъ Дрогобыча впоили въ мене обаву, що сила простои правды не выдержитъ борбы съ пристрастною фразеольогіею.

Теперѣшнѣ подѣѣ звертаютъ передовсѣмъ увагу на управу правосудія въ Галичинѣ. Тутъ показуєся, що и найлучшѣ уставы не суть достаточною охороною противъ ихъ неприхильного приноровленя, и що, хотяй устава збороняє просто згнести Русинѣвъ, мы мусимо бодай ѣтъ случаю до случаю дѣзнати упослѣдженя, котре що найменше не дасться погодити съ національнымъ и языковымъ рѣвноуправненьемъ кождои народности въ Австріи.

Єсть се передовсѣмъ сумнымъ объявомъ, що многѣ галицкѣ суды майже систематично взываютъ рускѣ стороны до суду въ рускѣ свята и въ тѣ свята переводятъ съ ними розправы, мимо того, що устава выразно се забороняє, а зъ другои стороны найчастѣйше до того нема нѣякои наглячои причины. Зъ многихъ случаѣвъ сего рода хочу лише одинъ навести. Такъ примѣромъ новѣйшими часами назначивъ одинъ карный судъ, котрого не хочу вымѣнити, бо nomina sunt odiosa, розправу противъ рускихъ селянъ зъ Угнова и Равы, ѣтдаленыхъ ѣтъ суду пять до ѣсѣмь миль, на день безпосередно передъ Рождествомъ Христовымъ и передъ Богоявленьемъ и переводивъ въ тѣ днѣ розправу, черезъ що нашѣ рускѣ селяне, замѣсть перевести святый Вечеръ передъ Рѣздвомъ и Іорданомъ, сей пѣсля нашого обряду такъ святочный часъ, въ кругѣ родиннѣмъ и въ церквѣ, якъ се предсѣ водится въ христіяньскѣмъ свѣтѣ, мусѣли ѣтбувати тѣ, пѣсля нашого обряду такъ великѣ свята въ якѣмъ шинку. А предсѣ се муситъ дотычащимъ судамъ бути вѣдомымъ, що въ цѣлѣй всходнѣй Галичинѣ Русины тѣлько свои рускѣ свята обходятъ. Таке непошанованье рускихъ святъ черезъ многѣ галицкѣ суды не тѣлько ображає до крайности національне и религійне чувство Русинѣвъ, але єсть такожь зѣ взглядѣвъ державныхъ дуже небезпечне. Божь черезъ то ажь надто легко можна простодушныхъ рускихъ селянъ довести до религійноі рѣвнодушности (индеферентизму), чого предсѣ и въ интересѣ державы не годится бажати.

Рѣвно кривдячимъ для Русинѣвъ єсть и то, що многѣ галицкѣ суды не увзглядняютъ рускаго языка и письма, що на рускѣ поданя выдаются рѣшеня не въ рускѣмъ языцѣ и не рускимъ письмомъ. Вже въ моѣй бесѣдѣ зъ 23 м. м. пѣднѣсъ я сей случай, що въ процесѣ о здраду стану, якій теперь ведеся во Львовѣ, на руске поданье ѣтмовлено дати рѣшенье въ рускѣмъ языцѣ. Вѣдомо менѣ дальше, що одинъ Русинъ доперва по довгихъ писанинахъ, рекурсахъ и всѣлякихъ жалобахъ и то доперва въ наслѣдство рѣшеня найвысшого трибуналу мѣгъ добитись того, що дотычащій судъ выдавъ на єго поданье ухвалу въ рускѣмъ языцѣ и рускимъ письмомъ. Я самъ можу навести кѣлька случаѣвъ, где на мои по руски писанѣ поданя суды выдавали менѣ рѣшеня въ польскѣмъ языцѣ.

Цѣкаво буде такожь пригадати, особливо пос. Гавзнерови, котрый въ своѣй бесѣдѣ зъ 25 с. м. просто заперечивъ всяке угнетенье рускаго народа, що одинъ галицкій судія повѣтовый ѣткинувъ навѣть карне донесенье и то єдино для того, що оно було писано въ рускѣмъ языцѣ, и що се ѣтказанье спреведливости и пониженье рускаго языка и письма дало рускимъ посламъ соймовымъ причину до интерпеляціи въ галицкѣмъ соймѣ.

Таке упослѣдженье рускаго языка и письма змѣряє межи иншимъ до того, щобы Русинамъ обмерзити уживанье рускаго языка и письма въ ѣтношеняхъ съ урядами, а навѣть ихъ приневолити, уживати польскаго языка. Въ такій то способѣ приготовлюєся для статистикѣвъ (польскихъ) другои народности доводовый матеріялъ на то, що въ загалѣ нема потребы, привязувати якои небудь ваги для науки рускаго языта и письма або заводити рускій языкъ яко урядовый, бо въ ѣтношеняхъ съ урядами — такъ будутъ статистично доказувати — тѣлько мало кто уживає рускаго языка.

Якъ се сумно дальше, що при обсадѣ судейскихъ посадъ въ всходнѣй Галичинѣ не налягаєся на точне знанье рускаго языка и письма у дотычащихъ кандидатѣвъ! Тажь невѣдомѣсть сего языка и письма ажь надто легко може наносити шкоду навѣть въ самѣмъ матеріяльнѣмъ пристосованю права, скоро зважится, що въ процесахъ розходится о належне зрозумѣнье и значенье поодинокихъ слѣвъ.

Въ еще бѣльшѣй мѣрѣ треба се сказати про карнѣ процесы, где розходится о найвысше добро человѣка, а где невѣдомѣсть языка обжалованого муситъ навѣть спиняти самъ скорый хѣдъ судоводства.

Тожь мушу вже въ самѣмъ интересѣ скорого судоводства жалѣти надъ тымъ, єсли переведенье процесѣвъ поручаєся особамъ, котрѣ въ дотычащѣмъ случаю не знаютъ рускаго языка и письма. А чижъ се М. П. не зменшає поваги и достоиньства судѣвъ, єсли пр. якъ въ найновѣйшѣмъ процесѣ о здраду стану до переведеня домовыхъ ревизій высылаются такѣ особы, що нѣ крихты не знаютъ нѣ рускаго языка, нѣ рускаго письма! Якужь се повагу може здобути у дотычащихъ особъ для суду, єсли выслана урядова особа задля невѣдомости рускаго языка и письма конфискує давно вже урядомъ одобренѣ и печатно обвѣщенѣ статута литературныхъ и другихъ товариствъ, для того, що думає въ тѣмъ найти щось для державы небезпечного, яку здраду стану?

Тутъ, думаю, булобы на мѣсци звернутись до всякихъ выводѣвъ, якѣ мы недавно, се було 23 м. м., чули зъ устъ шан. колеги, посла зъ Дрогобыча (Гавзнера). Спростованье тыхъ выводѣвъ уважаю необходимымъ, разъ для того, що се буде и для управы правосудія користно, дѣзнатись гдещо близшого для ѣи мѣръ въ тѣмъ взглядѣ, а по друге для того, що при тѣмъ маю способѣность съ цѣлою рѣшимостею ѣтперти тѣ напасти, якими дрогобыцкій посолъ въ такъ нечуваный и неоправданый способѣ брызнувъ на Русинѣвъ. Закрывшись за посольску нетыкальнѣсть мавъ сей посолъ ту незавидну ѣтвагу, зневажити цѣлый рускій народъ, подати въ пѣдозрѣньє національнѣ и литературнѣ стремленя Русинѣвъ, обвинити рускихъ провѣдникѣвъ просто о замѣры здрады стану и такѣжь починки, ба онъ навѣть не лякався выступити съ готовымъ актомъ обжалованя такожь и противъ тыхъ Русинѣвъ, противъ котрыхъ єще ведеся судове слѣдство.

И до такихъ выслѣдкѣвъ доходитъ пос. Гавзнеръ дорогою пустыхъ, нѣчимъ недоказаныхъ, неправдивыхъ тверджень, дорогою перекрученя и выворотy даныхъ, исторично неоспоримыхъ фактѣвъ, и то въ способѣ, котрый справдѣ можна назвати штукою єго найвласнѣйшого вымыслу.

Одно мушу замѣтити пос. Гавзнерови, именно, що єго слова були сильнѣйшѣ, якъ єго пересвѣдченье и що єму удалося вѣрно ѣтдати ненависть и замѣры (интенціи) тыхъ противникѣвъ Русинѣвъ, котрыхъ голосницею єго выбрано. Тымъ однакожь дуже значно прислужився ѣнъ такожь для правдивого зрозумѣня того процесу о здраду стану, якій теперь ведеся противъ Русинѣвъ, бо ѣнъ публично признавъ ѣнъ, що увязненѣ Русины творятъ частинку тои сильноі партіи Русинѣвъ, котра въ очахъ нашихъ противникѣвъ ѣтъ давна, якъ самъ сказавъ, ѣтъ часѣвъ Стадіона, маєпроповѣдувати ѣтступництво ѣтъ вѣры и народности, и маєбути россійскими конспираторами. Тымъ способомъ подавъ намъ пос. Гавзнеръ, навѣть недогадуючись сего, и розумѣєся, противъ своєи волѣ, въ нашѣ руки ту нитку звязи, яка въ згаданѣмъ процесѣ о здраду стану заходитъ межи Гнилицкою справою а увязненьемъ Русинѣвъ, звязи, котроі я вправдѣ догадувався и навѣть єи указавъ въ моѣй промовѣ въ 23 с. м., але не мѣгъ єи такъ явно, такъ просто и безъ покрывки высказати, якъ се зробивъ пос. Гавзнеръ.

Пѣсля выводѣвъ пос. Гавзнера, — котрѣ, якъ я вже сказавъ, суть вѣрнымъ ѣтголосомъ поглядѣвъ ворожои намъ партіи, — навѣть не ма на свѣтѣ Русинѣвъ яко самостѣйноі съ другими народами рѣвнорядноі народности, а єсть лише якась пѣдрядна ѣтмѣна (Abart) польскои расы, котру звычайно называютъ Русинами, а котра що до языка, культуры и звычаѣвъ такъ само мався до польского народа, якъ пѣвнѣчнѣ Нѣмцѣ говорячѣ „plattdeutsch“ до Нѣмцѣвъ говорячихъ „hochdeutsch“. Справдѣ, М. П., не моя рѣчь, анѣ тутъ мѣсце до того, нѣ часъ по тому, поучати дуже почтенного дрогобыцкого посла въ тѣмъ взглядѣ и ѣтчитувати тутъ єму дотычащѣ уступы исторіи о тѣмъ ѣтношеню и становищу обохъ народѣвъ.

Але мы, заступники рускаго народа, дуже вдячнѣ пос. Гавзнерови, котрый тутъ про-

---

раса най крѣпитъ насъ въ тяжкихъ хвиляхъ нашои народноі борбы и най стане провѣдною ідеєю всѣхъ Русинѣвъ, а зъ нашои новои „Сѣчи“ най рѣкъ-рѣчно вылѣтаютъ смѣлѣ и свѣтлѣ орлы-соколы нашои народноі волѣ. *Редакція „Дѣла“.*

Львѣвъ. Сердечне поздоровленье товариству, що намагаєсь ступати дорогою вытыченою найлѣпшимъ сыномъ и найлѣпшимъ батькомъ народу, щобъ свѣтломъ науки побороти царство тьми, и братною рукою выдобути пониженый народъ хлопскій зъ темноі норы и посадити при всесвѣтнѣмъ бенкетѣ! *Редакція „Батьковщины“.*

Львѣвъ. Братямъ сѣчовикамъ, що стоятъ крѣпко при завѣщаню Тараса, щире „здоровѣ були“ ѣтъ давныхъ сѣчовикѣвъ. Крѣпѣтся! Будучнѣсть наша! *Вахнянинъ, Гладиловичь, Целевичь, Подолиньскій, Скобельскій, Громницкій, Цеглиньскій, П. Огоновскій, Гузарь, Вербицкій.*

Львѣвъ. Честь памяти великого генія и мученика за права людскости. Вѣрнѣ єго завѣтамъ: *Питомцѣ львѣвскоі духовноі семинаріи.*

Львѣвъ. Въ свѣтлу хвилю Тарасового свята и пятнайцятьлѣтныхъ роковинъ рѣднои намъ „Сѣчи“ пріймѣтъ дружный привѣтъ зъ ѣтчины. *Грабовичь, Негребецкій, Скородиньскій, Кисьлевскій.*

Львѣвъ. Щиро вдячнѣ, що обходите на чужинѣ память нашого незабутного народного генія Тараса. *Ученики рускоі гимназіи у Львовѣ.*

Чернѣвцѣ. Щасть Боже вамъ Сѣчовики на дальшѣй дорозѣ. Духъ незабутного Кобзаря, апостола правды и науки най скрѣпитъ васъ и насъ въ нашѣмъ рускѣмъ горю. „*Союзъ.*“

Станиславѣвъ. Держишь ты, руска громадо, на чужинѣ знамя народне высоко, держи єго намъ дальше на лѣта многѣ. Въ день роковинъ Тарасовыхъ, въ день 15-ти лѣтныхъ закладинъ crescat-floreat дорога „Сѣчь“ наша. *Железхѣвскій,* голова; *Левицкій,* секретарь *филіи Просвѣты; Бучиньскій, Гарасимовичь, Недѣльскій,* давнѣ товаришъ „Сѣчи“.

Женева. Украиньска громада привитає всѣхъ зѣбраныхъ именемъ Шевченка. Товаришѣ Русины! несѣте думку єго глубоко въ народъ свѣй, и сусѣдный. Симъ побѣдите. *Драгоманѣвъ.*

Градачацъ. Сердечный поздравъ при нынѣшнѣмъ святѣ. *Зарицкій* въ Босніи.

Требиніе. Витаю васъ, товаришѣ, святкуючихъ память Тараса. *Лонгинъ Озаркевичь.*

Оттакъ ѣтбувся вечеръ Шевченкѣвъ въ Вѣдни. Всѣмъ ѣнъ довго въ памяти останеся; всѣ выйшли пѣсля него скрѣпленѣ духомъ. Нехай же всѣмъ тымъ, що причинились до єго свѣтности, якъ и всѣмъ тымъ, що не забули на насъ Вѣденцѣвъ и попрысылали горячѣ телеграмы, буде ѣтъ насъ всѣхъ щира подяка!

ТЕЛЕГРАМЫ

наспѣвшѣ до Львова на вечеръ въ память роковинъ смерти Тараса Шевченка.

Броды. И мы святкуємъ съ Вами роковины смерти апостола правды, Тараса! — *Русины въ Бродахъ.*

Броды. Живе ненька наша, поки Єго слава,
Поки Єго память мѣжь нами живе,
Поки Єго правда скрѣзь пѣтьму сіяе,
Єго духъ надъ нами! — Ѣнъ насъ поведе
До добра, до волѣ, до розцвѣту долѣ.
Крѣпѣмся лишь рѣднѣ звукомъ Єго слѣвъ, —
Єму тогды лекше у могилѣ стане,
Мы розкрыемъ мраку нашихъ чорныхъ днѣвъ.
Володимиръ Маслякъ.

Грималѣвъ. Щасть Боже, ѣтъ Русинѣвъ грималѣвскихъ. — *Стефанъ Ганкевичь.*

Добровляны. Спаси-Бѣгъ Вамъ, що не забуваєте на память нашого батька-Тараса! — *Читальня въ Волѣ Якубовѣй.*

Долина. Крѣпѣмся до неустрашимои працѣ для добра народа ідеєю нашого генія Тараса а сповнятся єго слова. И въ наше ѣконце засвѣтитъ сонце. — *Долиньскѣ Русины-народовцы.*

Дрогобичь. Обходячимъ память вѣщого Тараса братне поздоровленье! Духомъ съ Вами сполученѣ засылаютъ — *Русины Дрогобыцкѣ.*

Калушь. Духомъ и мы съ Вами! — Члены Читальнѣ мѣщаньскои въ Калуши. *Мелетій Теницкій, заступникъ председателя.*

Коломыя. Здоровимо Васъ вѣрныхъ сынѣвъ Руси, святкуючихъ память великого Кобзаря! Духомъ святкуємо и мы еи съ Вами. — *Коломыйска филія „Просвѣты“.*

Коломыя. За славнѣ творы литературнѣ великого народного поета съ вдячностею поминає єго память — *Перше руске литературно-драматичне товариство въ Коломыи.*

Золочѣвъ. Честь Вамъ, Родимцѣ, що въ рускѣй хатѣ и рускѣмъ серцю даєте мѣсце для вдячного поминаня найлучшого сына Руси Украины! Дасть Богъ, Єго пѣсня щира и ревна зведе насъ конечно въ братнѣ обнятя. Крѣпѣмся Єго пѣснею до дѣла, щобы заплакана наша мати-Русь вже разъ усмѣхнулась. Духомъ съ Вами — *Золочьвска филія „Просвѣты“.*

Золочѣвъ. Въ своѣй хатѣ своя правда и сила и воля. — *Молодѣжь Золочьвска.*

Рудки. До свѣтлого празника незабутного Кобзаря Руси лучимось съ Вами. — *Русины Рудокъ.*

Рыманѣвъ. Мы духомъ празнуємъ съ Вами память нашого Кобзаря. — *Русины Рыманѣвскихъ євръ.*

Станиславѣвъ. Завѣтами Тараса одновляймо зъ року въ рѣкъ и зъ роду въ рѣдъ нашу народну жизнь и здвыгаймо все высше народне знамя съ окликомъ правды и науки! — *Станиславѣвска филія „Просвѣты“.*

Станиславѣвъ. Слава Тарасови! Велике народне свято святкує съ Вами. — *Молодѣжь Станиславѣвска.*

Тернопѣль. Геній безмертного Кобзаря нехай крѣпитъ насъ, нехай додає намъ орлиныхъ крылъ до щирои и неутомимои працѣ просвѣтноі для рускаго народу. — *Тернопѣльска филія „Просвѣты“.*

Тернопѣль. Сердечне руске „Спаси Бѣгъ“ Вамъ, братя, за те, що такъ славно поминаєте вѣщого Тараса. — *Гимназіясты Тернопѣльскѣ.*

Тысьменица. Слава памяти нашого генія въ „Народнѣмъ Домѣ“! Сполучена духомъ съ Вами. — *Читальня Тысьменицка.*

Хирѣвъ. И мы спѣшимъ, щобъ зложити привѣтъ безсмертному Тарасови, а Вамъ, Родимцѣ, подяку за память про Него. — *Русины Хирѣвскѣ.*

Чернѣвцѣ. Святкуючимъ память народного Кобзаря и пророка нашь щирый привѣтъ! — *Черновецкѣ Русины.*

Чернѣвцѣ. Слава почитателямъ незабутного Кобзаря мученика, нехай любовь, котрою любивъ ѣнъ свою Русь-матѣрь, огорне всѣ рускѣ серця, а згине вражда и незгода. Обнѣмѣте жь, братя мои, найменшого брата, нехай мати усмѣхнеться, заплакана мати! — *Товариство академичне „Союзъ“.*

мовлявъ въ имени своеи партіи, що ôнъ предсѣ разъ такъ отверто зложивъ се признанье въ явнôмъ засѣданю парляменту, бо теперь, М. П., маете найлучшій доказъ, якъ справедливû всѣ тû нашû жалобы, якû мы тутъ ôтъ довгихъ лѣтъ пôдносимо. Скоро нашû противники стоятъ на тôмъ становищу, що въ загалѣ нема на свѣтѣ нѣякихъ Русинôвъ, скоро нашû противники не жахаются заявляти, що рускій нарôдъ єсть лише матеріяломъ, котрый доперва черезъ польщину має бути ублагородненымъ и поголоченымъ, то можете собѣ, М. П., легко представити, якъ то выглядає въ нашôмъ краю съ тымъ національнымъ и языковымъ рôвноуправненьемъ Русинôвъ, вы можете теперь собѣ пояснити, для чого съ жалобами, якû тутъ пôдносятся заступниками руского народа, завсѣгды ôтсылають насъ до галицкого сойму, якъ се недавно тутъ чулисьмо зъ устъ справозд. пос. Мезника при ôтдѣлѣ буджету „рада министрôвъ“.

Причина сего просто та, що нашû противники въ галицкôмъ соймѣ зовсѣмъ безженады переголосовують насъ въ всѣхъ нашихъ управненыхъ жаданяхъ. И дѣйстно, М. П., коли прійшлось пос. Гавзнерови, вычислити тû добродѣйства, якими маютъ, якъ говорится, опсыпати Русинôвъ, коли ôнъ размахнувся перевести доказъ, що о угнетеню Русинôвъ не може бути мовы, то дѣйстно шан. посолъ дрогобыцкій найшовся въ великôмъ клопотѣ и не знавъ инакше ту рѣчь повернути, якъ при одобреню лише одныхъ польскихъ послôвъ розплыватись въ выводахъ, якъ то дуже дôзнає нашъ рускій нарôдъ, вправдѣ не національного и языкового рôвноуправненя въ школѣ, судѣ, урядѣ и въ публичнôмъ житю, — але симпатіи Полякôвъ въ приватнôмъ житю, котра навѣть такъ далеко йде, що польска публика часами для розрывки иде до руского театру, ба навѣть, що рускій театръ и то на внесенье руского посла соймового — се забувъ додати пос. Гавзнеръ — дôстає запомогу 4000 зр. зъ краєвыхъ фондôвъ, до котрыхъ, розумѣєся, и рускû податники немаловначну частину вносятъ, — и що єще бôльше, що рускû часописи и выданя для народу дôстають запомоги зъ краєвыхъ фондôвъ, о чѣмъ однакожь нѣ одинъ рускій писатель народный нѣчогôсенько не знає и не чувъ.

(*Конець буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Палата послôвъ скôнчила вже дебаты надъ буджетомъ. Послѣднû дни дебаты не представили нiякого замѣтного загально интересуючого факту. Правиця голосувала консеквентно за позиціями буджету, лѣвиця противъ. Для Русинôвъ специяльно интересуюче значенье мала бесѣда п. Кулачковского при етатѣ министерства справедливости. Впрочѣмъ о тôмъ мы вже згадували послѣдного разу. Дня 15 с. м. ôтбулась дебата надъ закономъ финансовымъ. Комисія буджетова ухвалила въ мысль предложеня правительственного ухваленый недавно делегаціями кредитъ на придушенье повстаня въ Кривошіи и Герцеговинѣ покрыти цѣною купна полудневои желѣзницѣ, котра то цѣна була до теперь депозитомъ передлитавского министерства скарбу. На покрытье недобору 37,565.158 зр. за р. 1882 ухвалила комисія выдати (емитувати) 5%-тову ренту паперову. Въ палатѣ послôвъ правиця, якъ звычайно, голосувала за ухвалами комисіи, лѣвиця противъ. — Найважнѣйшими предметами, якû прійдутъ на порядокъ дневный въ палатѣ послôвъ суть реформа выборôвъ до рады державнои и тарифа цлова. *Комисія для реформы выборчои* ухвалила слѣдуюче предложенье: Внесенье посла Кронаветтера о „загальнôмъ голосованю“ комисія ôткидає длятого, бо оно змѣняє основный законъ державный. Рôвножь не годится и на гдеякû внесеня членôвъ (лѣвицѣ) комисіи, поставленû пôдчасъ нарадъ комисійныхъ. Натомѣсть вноситъ приняти внесенье Цайтгаммера: щобы великû посѣлости въ Чехахъ подѣлити на пять округôвъ выборчихъ, бо при дотеперѣшнôмъ способѣ выборôвъ (всѣ великû посѣдателѣ зъ Чехъ выбирали за однымъ заходомъ 23 послôвъ) одна велика партія ческа була все черезъ 20 лѣтъ кривджена. Дальше комисія приняла внесенье Линбахера: щобы въ цѣлôй Передлитавіи право выбору въ куріи великихъ посѣлостей мали лишь тіи великû посѣдателѣ, котрû платятъ найменше $^4/_5$ податку ôтъ посѣлостей землѣ; податокъ же ôтъ прочои недвижимои власности (н. пр. камениць) вчисляєсь зô взгляду на право выбору тôлько въ $^1/_5$-тôй части минимальнои сумы податку, управняючои до голосованя въ куріи великихъ посѣлостей. Се внесенье дуже важне и вымѣрене особливо противъ шпекулянтôвъ та банковикôвъ жидôвско-централистичныхъ, котрû вправдѣ маютъ троха посѣлостей земельныхъ, але головный ихъ маєтокъ, управняючій до голосованя съ великими посѣдателями, полягає на каменицяхъ, заводахъ и т. д. Такъ дѣєсь особливо въ Чехахъ и длятого тамъ централисты доси мали все верхъ при выборахъ зъ бôльшихъ посѣлостей ческихъ. Наконець комисія приняла внесенье Линбахера, щобы по мѣстахъ цѣлои Передлитавіи мали право голосованя обывателѣ оплачуючû найменше 5 зр. безпосередного податку (безъ додаткôвъ до податкôвъ). Доси таке право голосованя мали лишь обывателѣ, оплачуючû 10 зр. безпосередного податку. Въ галицкихъ мѣстахъ найбôльше зъ того права скористають жиды, котрыхъ по мѣстахъ нашихъ дуже богато и котрû по найбôльшôй части платятъ податку межи 5 а 10 зр. — Що до другои важнои справы, *тарифы цловои*, то лежитъ въ интересѣ правительства особливо министра финансôвъ, щобы тая справа прійшла якъ найскорше пôдъ обрады палаты и щобы єще сеи сесіи була залагоджена. Однакожь комисія цлова доси не много єще зробила: зъ 357 позицій ухвалила доперва 100, и то найважнѣйшû позиціи, якъ цло ôтъ кавы, гербаты ôтложила на пôзнѣйше. Ôтъ скоршого чи пôзнѣйшого залагодженя въ радѣ державнôй тарифы цловои залежитъ зновъ доля сегорôчныхъ сесій соймовыхъ.

(*Спôльнû делегаціи*) будутъ зновъ скликанû на коротку сесію въ половинѣ цвѣтня заразъ по Великодни, а министерство спôльне зажадає ôтъ делегацій ухваленя нового кредиту 12 миліонôвъ на дальшû выдатки въ цѣли згнетеня повстаня въ Герцеговинѣ и побудованя потрѣбныхъ фортификацій въ оккупованыхъ краяхъ и въ Кривошіи. Скликанье делегацій постановила рада министерска пôдъ проводомъ цѣсаря; въ тôй радѣ брали участь всѣ три спôльнû министры, оба президенты министрôвъ Тисса и Таффе и министеръ Дунаєвскій. Министерство вôйны не було за скликаньемъ спôльныхъ делегацій и хотѣло робити бôльшû выдатки надъ ухваленый кредитъ, але тому рѣшучо спротивився Тисса.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Урядовû вѣдомости зъ театру вôйны зъ дня 13 марта. На вѣдомôсть, що повстанцѣ одержують помôчь зъ окрестности Цемерна и що намѣряютъ зновъ перейти въ долину надъ низшою Нарентою, постановили генералы Іованичь и Даленъ по нарадѣ дня 8 марта предприняти спôльно скомбинованый рухъ противъ повстанцѣвъ. Въ тôй цѣли вырушили рôвночасно три колюмны, одна пôдъ начальствомъ полковника Арлова зъ Калиноваца, друга пôдъ начальствомъ ген.-майора Секулича зъ Гацка, а трета пôдъ командою ген. Чвейтса черезъ Фойницу. — Колюмна Арлова, котра вырушила зъ Калиноваца дня 9 марта наспѣла дня 11-го до Придворицѣ и зôйшлася съ колюмною Секулича, котра обсадила Цемерно, Суровѣ и Люку, и съ колюмною Чвейтса. Въ околицяхъ, черезъ котрû переходили всѣ тû три колюмны, зовсѣмъ не було выдати мужескои людности; проча люднôсть заховувалась до вôйска въ загалѣ неприязно. Съ выняткомъ дрôбныхъ громадокъ повстанцѣвъ пôдъ Мекотією, Дубравою и Ресетовачемъ не стрѣчено повстанцѣвъ въ поважнѣйшихъ ôтрядахъ. — Ген. Обадичь вырушивъ дня 10 с. м. съ колюмною зъ Фочи черезъ Бродъ до Радноловины. На другій день прибувъ до Тієнтисты. Всѣ мѣсцевости, черезъ котрû переходивъ, були обезлюдненû. Вся люднôсть схоронилась правдоподôбно на територію Чорногоры. Повстанцѣвъ нѣгде не здыбано. Ген. Обадичь д. 12 марта почавъ назадъ вертатися до Фочи. — Ген. Давидъ дôйшовъ дня 11 с. м. до Ракутницѣ не стрѣтившись съ повстанцями. Колижь и выринали подекуда малû ôтдѣлы повстанцѣвъ, то швидко розсыпались и уникали стычки. — Ген. Іовановичъ доноситъ дня 13 с. м. зъ Рагузы, що дня 11 с. м. повстанцѣ зачепили 24-тый баталіонъ стрѣльцѣвъ пôдъ Загвоздакомъ. Повстанцѣ стратили въ горячôй и завзятôй битвѣ 50 убитыхъ, котрыхъ таки лишили на побоєвищу. Зъ стороны войска убитый лейтнантъ Шерманьскій и 2 вояки, а 2 вояки були раненû. Того жь дня зачепили повстанцѣ також 10-тый баталіонъ стрѣльцѣвъ пôдъ Перковацемъ, були однакожь съ стратами ôтпертû. Зъ стороны баталіона було вбитыхъ 5 воякôвъ.

Урядовû донесеня зъ 16 с. м. Ôтъ 11 до 16 с. м. въ Кривошіи не сточено жаднои битвы. Войска осѣли и укрѣпилися въ Црквици, Загвоздику, Голиврху, Веливрху, Нападѣ, Целинѣ и Вратло. Зъ Чеморна войска обсервуютъ Загôрье и долину высшои Наренты. Нѣгде не достережено повстанцѣвъ, але пересвѣдченося, що такъ въ тыхъ сторонахъ якъ и въ середнôй Герцеговинѣ не можна подыбатти мущинъ, котрû можутъ носити оружіє. Будова дорôгъ дуже утяжлива, и поступає дуже помало напередъ, бо не можна дôстати робôтника.

По занятю Кривошіи войсками запанувала въ вѣденьскôй печати незвычайна радôсть; дѣло було представлюване такъ, що немовь то вже цѣле повстанье на полудни придушене. Але где тамъ! Кривошія — се область дуже маленька, на кôлька миль квадратовыхъ, числяча 2.500 головъ, съ чотырма бôльшими селами... Тымчасомъ непокорена єще збунтована область герцеговиньска єсть 20 разôвъ такъ простора и людна, а також гориста и недôступна, подôбно якъ Кривошія. А коли зважимо, що повстанцѣвъ въ Герцеговинѣ — пôсля вѣродостойного обчисленя кореспондента праскои Politik — не єсть такъ мало якбы здавалось, и що повстанцѣ хочь послѣдными днями не дуже высуваются противъ войскъ австрійскихъ, то все таки не покорились и неразъ єще змѣрятся съ войсками, — коли тоє зважимо, то мусимъ прійти до пересвѣдченя, що успѣхи войскъ въ Кривошіи зъ днѣвъ ôтъ 8 до 10 марта були тôлько дрôбною частиною дѣла, яке має сповнити австрійска армія на полудни монархіи. Вѣденьскû газеты теперь вже самû пôзнають, що успѣхи въ Кривошіи зъилюстрували занадто рожевыми красками, бо навѣть въ самôй Кривошіи, будьтобы зовсѣмъ вже очищенôй до 10 с. м. зъ повстанцѣвъ, въ дни 13 и 14 с. м. появились зновъ ôтдѣлы повстанчû, нападали на патролѣ и транспорты живности. Також даты о стратахъ зъ стороны войска въ битвахъ зъ 8 до 10 с. м. въ Кривошіи не були докладнû; се видко зъ рапортôвъ о перевоженю раненыхъ до шпиталѣвъ. И такъ до Котару перевезено до шпиталю въ Каттаро 40 раненыхъ тôлько въ першôмъ дни битвы въ Кривошіи.

(*Именованье амбасадора въ Петербурзѣ*) гр. Волькенштайна-Тростбургъ оголосила вже урядова „Wiener Zeitung“.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дня 13 с. м. припадала рôчниця смерти царя Александра II, а дня 14 с. м. рôчниця вступленя на престолъ царя Александра III. Першого дня царь и цариця прибули зъ Гатчина до Петербурга, ôтвѣдали мѣсце страшнои смерти ôтця, ѣдучи въ ôткрытôмъ поѣздѣ, безъ конвою войскового. Тогожь дня вернули до Гатчина. Другого дня ôтбувались по мѣстахъ Россіи церковнû ôтправы за благополучнôсть царя. Въ Петербурзѣ ôтправивъ митрополитъ въ Исакієвскôй катедрѣ богослуженье, на котрôмъ були присутнû члены родины царскои, дипльоматы и генералы. Въ Гатчино пріймавъ царь министрôвъ съ рапортами и роздававъ дарунки. — О 14-ôмъ мартѣ с. р. яко першôй рôчницѣ вступленя на престолъ царя Александра III заговорила вся европейска печать, застановляючись, яке значенье мало однорôчне панованье царя Александра III такъ у внутрѣшныхъ ôтношеняхъ державы, якъ и въ ôтношеняхъ политичныхъ Россіи до державъ сусѣдныхъ именно до Австріи и Нѣмеччины. Що до першого — внутрѣшныхъ ôтношень въ Россіи — то газеты констатуютъ, що по роцѣ ôтъ смерти царя Александра II ôтношеня въ Россіи мало въ чѣмъ змѣнились: у внутрѣ великого царства все нема спокою. Щожь до другого — заграничныхъ ôтношень — то газеты завдаютъ собѣ пытанье: чи и коли прійде до вôйны Россіи съ Австрією а взглядно съ Нѣмеччиною. Переважає думка, що льояльнû дотеперѣшнû ôтношеня мѣжь трема монархами не такъ скоро розôрвутся.

Чорногора. Гдеякû вѣденьскû газеты помѣстили сего тыждня алярмуючû вѣдомости, що Чорногора мобилизуєся. Другû газеты, котрû чогось подôбного по Чорногорѣ не сподѣваются, почали на здогадъ писати, що Чорногора вправдѣ мобилизуєся, але не противъ Австріи тôлько за Австрією, т. є. щобы запобѣгчи евентуальнымъ непорядкамъ, котрû моглибы выкликати повстанцѣ. Показуєсь однакожь, що всѣ тû донесеня були невѣрнû. Pelit. Correspz. одержала ôтъ правительства чорногорского заперечене поголосокъ, будьтобы Чорногора мобилизувалась. Намъ выдаєсь бôльше правдоподôбнымъ донесенье зъ Вѣдня до „Czas“-у, що ген. Іовановичь переславъ австрійскому резидентови въ Цетиніи, полковникови Темелеви енергичне заявленье, що поступованье Чорногоры шкодитъ операціямъ войскъ въ Кривошіи и Герцеговинѣ и неразъ такъ здаєся, що Чорногора заохочує повстанцѣвъ. Въ наслѣдство того Темель мавъ розмову съ княземъ Николаємъ и зажадавъ, щобы Чорногора выставила кордонъ надграничный, котрый зборонивбы схоронившимся на чорногорску територію повстанцямъ на ново выступати съ оружіємъ противъ Австріи.

Сербія. Король Милянъ задумує предприняти подорожь по краю въ товариствѣ одного або кôлькохъ министрôвъ. Часъ подорожи єще не означеный. — Въ Римѣ має бути установлене самостôйне посольство королевства сербского.

Въ скупштинѣ (парляментѣ) сербскôй суперечнôсть партійна въ послѣдныхъ часахъ дуже була заострилася. Правительство має бôльшôсть въ скупштинѣ и, розумѣєсь, всѣ предложеня правительственнû пріймає, але опозиція при кождôмъ случаю дуже енергично протестує. И такъ послѣдными часами мимо сильнои опозиціи послôвъ радикальныхъ приняла скупштина трактатъ торговлѣ водной съ Австрією. Дальше опозиція напирала на правительство, щобы здало справу зъ укладôвъ заключеныхъ въ Парижи черезъ министра финансôвъ въ справѣ будовы сербскихъ желѣзниць. Правительство не хотѣло здати справы — и 51 послôвъ радикальнои партіи зложило свои мандаты. Правительство мусѣло закрыти здекомплетовану скупштину и розпише новû выборы.

Греція. Кабинетъ Комундуруса подався до димисіи. Король принявъ димисію и поручивъ Трикуписови зложити новый кабинетъ. Кабинетъ вже зложеный и король єго принявъ. Трикупись на засѣданю парляменту заявивъ, що нове министерство буде провадити политику мирну, буде удержувати згоду съ державами, але буде також старатись, щобы Грецію скрѣпити и приготовити на всяку евентуальнôсть.

НОВИНКИ.

†

Одержуємо въ послѣднôй хвилѣ дуже сумну вѣдомôсть, що нашъ дорогій, много заслуженый землякъ,

ВОЛОДИМИРЪ НАВРОЦКІЙ,

комисаръ скарбовои дирекціи повѣтовои, перенесеный свого часу до захôдной Галичины до Решова, умеръ дня 16 марця с. р. въ самôмъ цвѣтѣ свого житя, въ 36 роцѣ.

Тая невысказано сумна вѣсть о такъ несподѣванôй стратѣ одного зъ найдѣяльнѣйшихъ, найревнѣйшихъ нашихъ мужѣвъ, а смѣло можемо сказати, найпершого и найсвѣтлѣйшого руского економиста и статистика, до глубины порушитъ всѣ серця цѣлои нашои Руси, котра єще несповна передъ рокомъ съ такимъ ентузіязмомъ читала єго неоцѣненû працѣ, мѣжь иншими також и „Подвôйну крейдку“. Близшû вѣдомости о житю и дѣяльности Покôйника подамо пôзнѣйше. Похороны ôтбудутся завтра о 5 годинѣ съ полудня.

— **Зъ помѣжь увязненыхъ Русинôвъ** має судъ сыми днями — якъ доноситъ краковска „Reforma“ — выпустити на волю сѣмь осôбъ, передовсѣмъ селянъ.

— **Ревизія**. Дня 10 н. с. марта ôтбулась ревизія въ домѣ о. Виктора Нероновича, пароха въ Райтаровичахъ. Ревизія тревала $3^1/_2$ годины и була дуже строга: перешукувано не тôлько комнаты, але и пôдъ пивницю та господарскû будынки. Нѣчого противзаконного не знайдено, а забрано тôлько 59 дозволеныхъ прокураторією книжокъ. Також зревидовано дôмъ дяка Атанасія Рыбака и рôвножь нѣчого не знайдено. Ревизію переводивъ комисаръ староства самбôрского п. Крайцъ и три жандармы.

— **Розправа судова о конфискату „Зеркала“**. Въ середу сего тыждня, о 4 год. пополудни, ôтбулась передъ судовымъ трибуналомъ ц. к. краєвого суду яко прасового во Львовѣ публична розправа о конфискату 2-го ч. „Зеркала“ за сатиричну поезію „Коломыйка“. Редакцію „Зеркала“ заступавъ самъ редакторъ п. Корнило Устыяновичь, котрый внѣсъ спротивленье противъ заряджено конфискаты того числа. П. Устыяновичь выказавъ въ довшôй промовѣ, що инкриминована „Коломыйка“ зовсѣмъ не змѣряє до того, якъ се удержує ц. к. прокураторія, щобы цѣлый соймъ и єго дѣяльнôсть а бодай хочьбы лише соймову ухвалу, надѣляючу Змартвыхвстанцѣвъ субвенцією 10.000 зр., подати въ публичну погорду и тымъ розбудити ненависть до сойму, але має тôлько на цѣли пôдняти на смѣхъ Змартвыхвстанцѣвъ, котрû непокликано накидаются рускому народови за учителѣвъ религійнои и державнои льояльности, а тымчасомъ маютъ на умѣ зовсѣмъ що иншого, зъ чого не буде хôсна нѣ Австріи, нѣ Русинамъ, нѣ навѣть самымъ Полякамъ. По промовѣ заступника прокуратора д-ра Дылевского и ôтповѣди п. Устыяновича и по реплицѣ прокуратора трибуналъ зложеный зъ сов. Савчиньского яко предсѣдателя а сов. Дрдацкого и Левицкого яко вотантôвъ, по нарадѣ ухваливъ, що заряджена конфиската 2 числа „Зеркала“ зноситcя, понеже въ инкриминованôй статіи мѣстится лише законно дозволена критика дѣяльности Змартвыхвстанцѣвъ и способу, въ якій они розпоряджуются удѣленою имъ запомогою.

— **Рабунокъ почты.** Въ Глиняньскôмъ мѣскôмъ лѣсѣ, званôмъ „Запустъ“, въ повѣтѣ перемышляньскôмъ, подыбано въ полудне дня 8 н. с. марта конѣ стоячû на дорозѣ съ вѣзкомъ почтовымъ, а побôчь воза лежавъ пôсланець зъ почты глиняньскои, Иванъ Тузъ, непритомный, съ розбитою головою. На другій день Тузъ умеръ, не прійшовши до притомности. Торбу почтову съ листами и письмами знайдено дня 8 с. м. въ лѣсѣ коло Богданôвки. Торба була порѣзана и безъ пересылокъ грошевыхъ на 1.055 зр. Арештовано одного пôдозрѣного чоловѣка.

— **Соймъ галицкій** має бути скликаный въ мѣсяци маю с. р. Маршалокъ Зыбликевичь, котрый теперь перебуває у Вѣдни въ справѣ банку краєвого, порозумѣвався съ гр. Таффе також въ справѣ скликаня галицкого сойму на веснѣ сего року. Гр. Таффе заявивъ маршалкови, що соймъ може зôбратись тôлько на коротку — тритыждневу — сесію для залагодженя найбôльше пекучихъ дѣлъ, а именно щобы ухвалити буджетъ, щобы приняти розпоряджения, потрѣбнû для введеня краєвого банку въ житье и щобы урегулювати справу индемнизаціи.

Кієвъ. Зôбравшись помянути Батька-Тараса витаємо й Васъ и всѣхъ землякôвъ! *Руссовъ.*

Краковъ. Слава, Родимцѣ, що не забуваєте на Батька нашого Тараса! — *Руска молодѣжь академична въ Краковѣ.*

Вѣдень. Честь Вамъ, що святкуєте память великого мученика за ôтчину и людъ. — *Товариство „Сѣчь“.*

Вѣдень. Съ одушевленьемъ шлемъ Вамъ дорогû Родимцѣ чувства подяки зъ чужины, що новыми струями жизни и любови скрѣпляєте горячû серця нашû для идеи народного генія. Нехай перестане плачь Єго надъ недолею братôвъ, а сполучится бѣдна Русь, обôймеся рускимъ звычаємъ, нехай згода стане провôдникомъ вспôльнои працѣ и засіяє на прапорѣ сполученыхъ рускихъ силъ! „Братолюбіє нехай витає!“ — *Рускû семинаристы у Вѣдни.*

Цирихъ. Поминаймо серцемъ и дѣломъ Батька-Тараса! Переказуймо потомкамъ нашимъ, щобъ Єго поминали! — *Цирихскû Русины.*

Фоча (въ Герцеговинѣ). Зъ побоєвища далекого полудня посылаємо до Васъ, братя, щире поздоровленье и помагай Бôгъ на велике свято нашого Тараса и середъ граду куль кличемъ: „Ще не вмерла Украина!“ *Русины.*

(*Конець буде.*)

— **Зъ Станиславова** выясняютъ поданй нами пôсля „Neue fr. Presse“ вѣстки о арештованяхъ въ сей способъ: Ученикъ IV кл. Морозъ Василь за повторюванье непокоячихъ вѣстей на однôй гостинѣ въ приватнôмъ домѣ (где выпивъ горѣвки) и за розпочинанье политичныхъ бесѣдъ въ школѣ бувъ до суду кликаный и на другій день заразъ выпущеный, ôттакъ директоръ гимн. зборонивъ ему тымчасомъ ходити до школы, доки не прійде рѣшенье зъ краєвои Рады шк. о внесеню конференціи учительскои, поставленôмъ на выключенье его зъ Станиславôвскихъ школьныхъ закладôвъ. — Увязненыхъ 28 лютого кôлькохъ слухачѣвъ высшихъ школъ Львôвскихъ, екс-гимназіястôвъ и ученикôвъ семинаріи педаг. Станиславôвскои, пôдозрѣныхъ частею о панславизмъ руско-польскій (не россійскій), частею о соціялизмъ, а по народности такъ Русинôвъ якъ и Полякôвъ — судъ выпустивъ вже на волю. — Дня 14 марця пріѣхавъ до Станиславова судія слѣдчій п. Ляхавецъ зô Львова и переслухує — безъ заприсяжненя многихъ свѣдкôвъ въ справѣ увязненого Апольона Ничая.

— **Процесъ руского священика.** Зъ Золочева доносятъ до „Gazet-ы Narod.“, що тамъ ôтбудесь передъ судіями присяжными процесъ противъ о. Юліяна Давидовича, пароха зъ Синькова о переступленье зъ §. 302 (о пôдбурюванье противъ польскои народности).

— **Крадѣжь громадскихъ грошей.** Зъ Сянока доносятъ до польскихъ газетъ, що тамошный урядникъ зверхности громадскои, Мазараки, здефраудувавъ сими днями въ касѣ громадскôй 1200 зр. и утѣкъ. Розôслано за нимъ гончй листы.

— **Стипендіи.** Ц. к. намѣстництво надало стипендіи зъ фонду наукового призначеного для учащоися молодежи рускои Романови Яросевичеви, слухачеви 1-шого року философіи, сиротѣ по рускôмъ священику; Иванови Яцикови, слухачеви 1-го р. правъ сиротѣ по урядничку скарбовôмъ и Николаеви Шухевичеви, слухачеви 1-го р. правъ, сиротѣ по рускôмъ священику.

— **Вечеръ музикально-театральный** на доходъ убогихъ жителѣвъ мѣста Роздолу, навѣщеныхъ пожаромъ и иншими елементарными нещастями, ôтбудеся дня 20 н. с. марта (въ понедѣлокъ) въ театрѣ Скарбка. Устроеньемъ того вечера съ такъ честною цѣлею занявся п. Едвардъ Филлеръ, заслуженый бурмистръ мѣста Роздолу, а протекторатъ вечера приняли на себе панѣ: гр. Володимирова Дѣдушицка и гр. Міончиньска. Благородна цѣль вечера сама за себе вже завзывае якъ найширшй круги львôвскихъ жителѣвъ, щобы якъ найчисленнѣйше навѣстили понедѣлковый вечеръ.

— **Именованя.** Министеръ правосудія именувавъ нотарями кандидатôвъ нотаріяльныхъ: Яна Вольского въ Куровицяхъ, Володимира Лушпиньского въ Комарнѣ и Бронислава Гуминьского въ Долинѣ.

— **Выдѣлъ краєвый** рѣшивъ внести предложенье до сойму, щобы ректоръ львôвскои школы политехничнои мавъ вирильный голосъ въ соймѣ.

— **Новый урядъ почтовый** ôткрытый ôтъ 16 с. м. въ Слободѣ рунгурскôй коломыйского староства. Переказы и послѣплаты грошевй буде принимати до 200 зр.

— **Нова стація телеграфична** ôткрыта ôтъ 14 с. м. въ Товстôмъ коло Грималова.

— (**Дрôбнй вѣсти.** Цѣсарева вернула д. 16 с. м. до Вѣдня зъ своеи подорожи на ловы до Англіи. — Въ Черновцяхъ умеръ Юрій Гормузакій, посолъ до рады державнои. На его мѣсце кандидує бар. Валерій Капри. — Цѣсарь удѣливъ громадѣ Острôвъ, тернопôльского пов. 200 зр. запомоги на будову церкви. — Полиція вѣденьска выслѣдила и сконфискувала книжочку соціялистичну ширену въ окладинцѣ, на котрôй була невинна надпись „Порядокъ танцѣвъ“. — Berliner Tagblatt доноситъ, що царь въ дорозѣ ласки змѣнивъ 10 засудженымъ нигилистамъ кару смерти на дожизненнй каторжнй роботы. — Въ Одессѣ ôткрыла полиція тайну друкарню и арештувала кôлькохъ молодыхъ людей, а мѣжь ними одну женщину. Въ наслѣдство того ôткрытя мали бути такожь арештованй студенты въ Кіевѣ и Петербурзѣ. — Дворяньскій клюбъ въ Одессѣ зôбравъ вже 25.000 рублѣвъ для родинъ повстанцѣвъ герцеговиньскихъ. — Дня 10 с. м. отворено россійскій конзулятъ въ Вѣдни. — Въ Пештѣ має бути заложена академія малярства. — Въ Цебровѣ пов. тернопôльского, писарь двôрскій, Гарасимовичъ побивъ тяжко до безпамятности якусь жѣнку незвѣстного имени, замкнувъ ей въ своєй хатѣ, а самъ утѣкъ до Тернополя; тамъ однакожь его выслѣджено и увязнено.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію на парохію Ставчаны, дек. щирецкого принятй оо.: 1) Іоанъ Слюзарь деканъ нараѣвскій, парохъ зъ Дунаева; 2) Михаилъ Кульматицкій, мѣсто-деканъ городецкій, парохъ въ Повѣтнѣ, и 3) Максимиліянъ Струминьскій, капелянъ зъ Голешова.

Посады душпастырскй одержали оо.: 1) Стефанъ Стисловскій завѣдательство въ Ляцкôмъ великôмъ, дек. золочѣвского; 2) Іона Пелехатый приватне сотрудництво въ Гниличкахъ, дек. збараского; 3) Изидоръ Калиновичъ новопоставленый пресвитеръ получивъ грамоту на приватного сотрудника въ Чернелици, дек. городенецкого; 4) Петро Петрицкій получивъ декретъ на завѣдателя Джуркова, дек. жукôвского, и 5) Антоній Левицкій на завѣдателя Джуркова, дек. жукôвского.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

☩ **О. Теофиль Кобрыньскій**, бувшій сотрудникъ въ Снятынѣ, упокоився дня 14 н. с. марта с. р. о 8 год. вечеромъ по довгôй груднôй болѣзни, въ 33 роцѣ житя. Осталась вдова, дочка ВП. посла о. І. Озаркевича. Покôйный бувъ чоловѣкомъ тихои але ревнои працѣ. Знаменитый спѣвакъ и музикъ-композиторъ трудився збираньемъ пѣсень народныхъ съ напѣвами и лишивъ спорый ихъ збôрникъ. Гдеякй композиціи Покôйного були оголошенй печатно (звѣстный „кадриль зъ славяньскихъ арій“), бôльша часть лишилась въ рукописяхъ, бо Покôйникъ все еще образувався въ музицѣ и бажавъ доперва по глубшихъ студіяхъ досконалѣйше оброблений композиціи печатати. Пок. Т. Кобрыньскій належавъ до всѣхъ просвѣтныхъ товариствъ и бувъ неустрашимымъ защитникомъ рускои народности. Пробуваючи довшій часъ въ Белелуѣ при своѣмъ тестеви, заложивъ тамъ касу пожичкову и управлявъ нею майже до самои смерти. Въ Снятынѣ основавъ руску мѣщаньску Читальню и заправадивъ науку спѣву церковного зъ нотъ; квартетъ мѣщаньскій позôстане вѣчною памяткою по Покôйнôмъ. Власне его ревнôсть и неутомимôсть въ всѣхъ народныхъ подвигахъ пôдтяла его слабе здоровье; до послѣднои хвилѣ не спускавъ зъ уваги добра своеи улюбленои Руси... Примѣрный въ житю родиннôмъ и товарискôмъ мавъ дуже ублагороднюючій вплывъ на своихъ прихожанъ. Жена, неутолима въ своѣмъ смутку, родина, пріятелѣ и знакомй оплакуютъ сердечно передчасну смерть такъ даровитого и трудящого священика, правдивого апостола просвѣты. Похороны ôтбулися въ пятницю, 17 н. с. марта. Вѣчна ему память!

☩ **Климентій Залускій**, священикъ въ Бзовици умеръ нагло дня 16 с. м. Вѣчна ему память.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Накладомъ редакціи „Батькôвщины“ вышла книжка: Рускій Правотаръ народный V. *Про вывлащенье пôдъ желѣзницѣ*. Написавъ Харко Таранъ“. Книжка обôймає 5 аркушѣвъ друку и коштує 30 кр. Книжка тая має особенну вартôсть для господарѣвъ въ тыхъ сторонахъ, где маютъ будувати новй желѣзницѣ, — вышла отже въ саму добру пору.

— **Серія образôвъ рускихъ и иншихъ славныхъ мужѣвъ** выдана заходомъ Василя Лукича вышла зъ друкарнѣ товариства имени Шевченка передъ двома недѣлями. Въ складъ серіи увôйшли: Мик. Костомарôвъ, Мик. Лысенко, Ив. Левицкій-Нечуй, Олекс. Кониській, Мих. Максимовичь, Дан. Мордовцѣвъ, Мик. Гоголь, Алекс. Пыпинъ, Мих. Салтыковъ-Щедринъ, Вас. Верещагинъ, Адамъ Мицкевичь, Фр. Миклосичь и Ем. Золя. Величина кождого образу, друкованого на паперѣ chamois (блѣдожовтôмъ) и наклееного на грубый бѣлый картонъ представляє мале quarto (форматъ великои ôсемки книжковои). Пôдъ кождымъ образомъ умѣщеный рускій пôдписъ. Цѣна цѣлои серіи (всѣхъ 13 образôвъ) выноситъ 2 зр.; замовляючй зъ провинціи долучаютъ до двохъ зр. еще 10 кр. на листъ фрахтовый и опакованье. Выданье представляєсь вельми хорошо и дуже надаєсь до приукрашеня рускихъ свѣтлиць. Треба длятого высказати признанье напередъ п. Лукичеви, що занявся выданьемъ тыхъ образôвъ и поставивъ сорозмѣрно надто вже доступну цѣну, а дальше и друкарни имени Шевченка, котра пописалась незвычайно чистымъ и выразнымъ выпечатаньемъ портретôвъ.

Переписка администраціи.

Вп. Вол. Бър. въ Рад. Грошѣ передали мы редакціи „Страхопуда“. Доси вышли 3 числа.

Завôзванье.

Выдѣлъ товариства „Сѣчь“ у Вѣдни (VIII. Reiter Gasse Nr. 11, St. 3, Th. 12) завзывае всѣхъ довжникôвъ, щобы найдальше до 1 мая с. р. звернули книжки, котрй давнѣйшими часами взяли зъ библіотеки товариства, бо инакше выдѣлъ буде мусѣвъ завôзвати довжникôвъ поименно, а колибъ и се не помогло, доходити свого права въ судовôй дорозѣ.

Ôтъ выдѣлу товариства „Сѣчь“.

Подяка.

Дня 10 н. ст. марта дôзнавъ я правдивого доказу спôвчутя при похоронѣ моеи незабутнои супруги. Всеч. душпастырѣ мѣсцевй обохъ обрядôвъ зволили безъинтересовно сопроводити Покôйну, любезнй товаришѣ заводу несли на перемѣну съ тутешною стражою пожарною мощѣ Покôйнои, а вся майже мѣсцева интелигенція съ кôлькома особами замѣсцевыми и велике множество мѣщаньства товаришило сумному походови ажь на мѣсце вѣчного ôтпочинку. Всѣмъ тымъ честнымъ особамъ складаю сердечне стократне „Спасибôгъ“!

Сокаль 3 (15) марта 1882.

Симеонъ Островерха
съ 2 маленькими дѣточками
и родиною покôйнои.

У о. **Теодора Коснерского въ Угриновѣ** можна замовляти пôсля цѣнника, оголошеного минувшого року: виноградй рослины закорѣненй, и то въ прутикахъ въ 50 сортъ; черехи цѣшайскй чорнй; вишнѣ угорскй; щепы грушокъ и яблокъ; порѣчки червонй и бѣлй великоягôднй; агрестъ англійскій; малины и полуницѣ (трускавки). (1—?)

„ДЫМЪ“, повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣлѣ“ абовъ книгарни Ставропигійскôй.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“, повѣсть знаменитого англійского писателя К. Диккенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“, повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“, образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр.. съ пересылкою 90 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

БЮСТЫ нашихъ знаменитыхъ мужѣвъ: *Богдана Хмельницкого, Ивана Нечуя и Миколы Лисенка* (въ пôвъ натуральнои величины) по 1 зр. за примѣрникъ; *Тараса Шевченка* (малый бюстъ) по 50 кр. за примѣрникъ можна дôстати въ закладѣ выробôвъ гипсовыхъ Заккого (Zacchi), ул. Валова во Львовѣ, або посредствомъ администраціи „Дѣла“. (3—?)

Ново уряджена
торговля корѣнна
Ф. Д. НОВИЦКОГО
во Львовѣ, улиця Галицка, ч. 52
поручає
всякй товары свѣжо спроваджений въ найлѣпшôмъ родѣ и по дешевыхъ цѣнахъ.

Замовленя зъ провинціи залагоджуются зворотною почтою и якъ найстараннѣйше. (1—4)

НА ВЕЛИКОДНЙ СВЯТА
Дрôжджи прасованй
зъ звѣстнои фабрики
А. И. Мавтнера и Сына
у Вѣдни
тôлько въ головнôмъ складѣ на цѣлу Галичину въ торговлѣ корѣннôй
КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА.

Ласкавй замовленя пріймаю вже съ нынѣшнымъ днемъ и высылаю съ звѣстною точностю на вказаный день.

Зъ причины, що сего року рускй и польскй свята въ однôмъ дни припадаютъ, вчаснй замовленя булибы дуже пожаданй. (1—?)

„ЗОРЯ“
ПИСЬМО ЛИТЕРАТУРНО-НАУКОВЕ
для рускихъ родинъ
выходитъ во Львовѣ два разы на мѣсяць, кожде число найменше въ два аркушѣ друку и коштує рôчно 5 зр., пôврôчно 2 зр. 50 кр. (на велиновôмъ паперѣ рôчно 6 зр., пôврôчно 3 зр.). Адресъ: Редакція „Зорѣ“, ул. Галицка ч. 18.

Въ редакціи „Зорѣ“
можна набути слѣдуючй книжки власного накладу:

1. **Повѣсти Марка Вовчка**, три томы, въ цѣнѣ 1 зр.
2. **Повѣсти Николая Устыяновича** въ цѣнѣ 70 кр. (на лучшôмъ паперѣ 85 кр.)
3. **Страстный Четверъ**, оповѣданє Николая Устыяновича, въ цѣнѣ 38 кр. (на лучшôмъ паперѣ 45 кр.)
4. **Месть Верховинця**, оповѣданє Николая Устыяновича, въ цѣнѣ 32 кр. (на лучшôмъ паперѣ 40 кр.)
5. **Оповѣданя Николая Гоголя**, въ цѣнѣ 35 кр.
6. **Сваты** (образецъ зъ галицко-руского житя) написавъ Денисъ, въ цѣнѣ 28 кр.
7. **Гальшка, княгиня Острожска**, оповѣданє историчне Дра Из Шараневича, въ цѣнѣ 1 зр.
8. **Старорускій княжій городъ Галичь**, критичне студіюмъ Дра Из. Шараневича, въ цѣнѣ 32 кр.
9. **„Зоря“** зъ року 1880: на звычайнôмъ паперѣ 3 зр., на велиновôмъ 3 зр. 60 кр.
10. **Марта Борецка**, оповѣданє историчне, въ цѣнѣ 32 кр.
11. **О выхованю** (пôдручникъ для рускихъ женщинъ), въ цѣнѣ 30 кр.
12. **Надельмаєръ**, апостолъ свободы (цѣкава історія зъ житя баламута-соціялиста) въ цѣнѣ 10 кр.
13. **„Газета Школьна“** зъ р. 1878 (оправлена) по зниженôй цѣнѣ 1 зр.
14. **„Газета Школьна“** зъ р. 1879 (оправл.) по зниженôй цѣнѣ 1 зр.
15. **Провôднй идеѣ въ письмахъ Тараса Шевченка**, въ цѣнѣ 35 кр. (правопись фонетична).
16. **Завѣщанє** Тараса Шевченка, зъ музыкою М. Вербицкого, въ цѣнѣ 35 кр.
17. (Фотографіи Тараса Шевченка, въ форматѣ книжковôмъ, въ цѣнѣ 50 кр.)

При закупнѣ котрого-небудь зъ тыхъ выданъ бере редакція всю оплату почтову на себе. (3—?)

Въ пятницю дня 24 марта 1882 р.
ôтбудутся о годинѣ 2-ôй пополудни
въ салѣ ратушевôй
VIII. ЗВЫЧАЙНЙ
ЗАГАЛЬНЙ ЗБОРЫ
Товариства Задаткового въ Глинянахъ на Глиняньскій повѣтъ судовый,
стоваришеня зареєстрованого съ неограниченою порукою.

Порядокъ дневный.

1. Справозданье дирекціи зъ дѣяльности за рôкъ 1881.
2. Справозданье комисіи ревизійнои и внесенье о удѣленье дирекціи абсолюторіюмъ зъ дѣяльности и рахункôвъ за часъ ôтъ 1 сѣчня до 31 грудня 1881 (§. 75 стат.).
3. Внесенье комисіи контрольнои въ справѣ подѣлу чистого зыску зъ року 1881 (§. 77 и 32 стат.)
4. Затверджене выбору трехъ членôвъ дирекціи и ихъ заступникôвъ.
5. Выбôръ 4 членôвъ совѣта управляючого на мѣсце трохъ, котрй уступаютъ, и одного выключеного зъ Товариства на пôдставѣ §. 53 уступъ 3 статута.
6) Выбôръ комисіи ревизійнои на рôкъ 1881 (§. 48 уст. 2 стат.).

Въ Глинянахъ дня 12 марта 1882.

Совѣтъ управляючій Товариства задаткового въ Глинянахъ на Глиняньскій повѣтъ судовый, стоваришеня зареєстрованого съ неограниченою порукою

Л. Александеръ Вержховскій
предсѣдатель.

Ю. В. Стейнвурцель
заступ. секретаря.

Рахунки Товариства за рôкъ 1881 можна переглянути въ бюрѣ товариства.
Вступъ на салю дозволеный тôлько членамъ за оказаньемъ книжки удѣловои.

Выдавецъ и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 19. Львôвъ, Середа 10 (22) марця 1882. **Рочникъ III.**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улица Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Рекламаціи неопечатани̂ вôльни̂ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:* | *Для Россіи*

на цѣлый рôкъ	8 зр.	на цѣлый рôкъ	8 рубл.
на пôвъ року	4 зр.	на пôвъ року	4 рубл.
на чверть року	2 зр.	на чверть року	2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:		съ дод. „Библіотеки“:	
на цѣлый рôкъ	12 зр.	на цѣлый рôкъ	12 рубл.
на пôвъ року	6 зр.	на пôвъ року	6 рубл.
на чверть року	3 зр.	на четверть року	3 рубл.
на самъ додатокъ:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	зр. 5·—	на цѣлый рôкъ	5 рубл.
на пôвъ року	зр. 2·50	на пôвъ року	2 р. 50к.
на чверть року	зр. 1·25		

Для Заграницѣ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ	10 зр.
на пôвъ року	5 зр.
на чверть року	2·50 зр.

съ дод. „Библіотеки:		на самъ додатокъ:	
на цѣлый рôкъ	14 зр.	на цѣлый рôкъ	6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *и̂*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**вi**.

Столѣтни̂ роковины
знесеня неволѣ.

Сего року припадаютъ велики̂, памятни̂ роковины столѣтни̂, — памятни̂ для всѣхъ Русинôвъ, для цѣлого руского народа.

Дня *5 н. с. цвѣтня 1782 р.* выдавъ цѣсарь Іосифъ II патентъ, чи, якъ тогды еще любили называти, универсалъ, котрымъ въ цѣлôй Галичинѣ знѣсъ невôльниче пôдданьство (Leibeigenschaft) — неволю селянъ. Правда, не было се єще тымъ повнымъ высвобожденьемъ селянъ, не было се наданье имъ повноправности горожаньскои, якои они доступили доперва ажь въ р. 1848, — але тымъ актомъ цѣсаря Іосифа II въ першій разъ розломано найтяжши̂ кайданы тяжкои неволѣ нашого народа, перший разъ пошановано образъ чоловѣка въ цѣлыхъ миліонахъ невôльникôвъ и тымъ дѣломъ положено першу основу ихъ свободы, ихъ людского житя.

Столѣтни̂ роковины сего по вѣки памятного дѣла не повинни̂ перейти незамѣтно въ нашôмъ житю. Передъ двома роками святкувала цѣла наша галицка Русь торжественно и величаво память столѣтныхъ роковинъ вступленя на престолъ цѣсаря Іосифа II. Сего року маємо о много бôльше причинъ рôвно величаво и всенародно святкувати столѣтни̂ роковины сего гуманного акту цѣсаря Іосифа II, дотыкаючого безпосередно долѣ нашого народа. И чи тôлько нашого народа? Нѣ! сей актъ зарôвно важный и памятный такожь и для польского люду и тутъ єсть дана найлучша нагода, показати наглядно, що наша народна програма не звертаєся ворожо противъ другихъ народностей, що наша свобода не єсть выключаюча и пригнетаюча, але всѣхъ щиро обнимає и съ всѣма щиро радуєся спôльною свободою, — єсть дана нагода, показати наглядно, що рускій нарôдъ радъ не тôлько своѣй власнôй свободѣ, свому власному добру, але и свободѣ и добру другихъ народôвъ а именно такожь и добру польского люду. Пора намъ пôзнати, яка вага почиває въ такъ зрозумѣлôй програмѣ нашôй, пора пôзнати, скôлько силы можемо собѣ здобути такимъ ôткликомъ до польского люду. Тиснутся наши̂ противники мѣжь рускій людъ съ своєю неправдою и клеветами, мы ôткликнѣмся въ ти̂ памятни̂ роковины правдою и щирою любовю до польского люду. Смѣло и высоко пôднесѣмъ нашу народну хоругвь правды и справедливости народнои. Обмеженôсть и зашкарупѣлôсть булабы непростимымъ блудомъ политичнымъ.

День святкованя тыхъ памятныхъ столѣтныхъ роковинъ знесеня неволѣ припадає въ самъ великій тыждень на середу. Тожь зрозумѣло для всѣхъ, що зъ тои причины святкованье тыхъ роковинъ мусить бути на пôзнѣйше ôтложене. Тымъ неменше пôдносимо сю справу вже нынѣ, щобъ звернути на неи увагу всѣхъ Русинôвъ и щобъ цѣла наша Русь вспѣла за той часъ ôтповѣдно приготовитись для всенародного торжества. Наше святкованье столѣтнои памяти сего великого дѣла повинно бути достойне поваги и силы руского народа. Спосôбъ, въ якій маємо святкувати ту память, вже указаный добрымъ прикладомъ руского вѣча народного зъ р. 1880. Мы не маємо причины высказуватись тутка близше въ тôмъ предметѣ, а маємо тверду надѣю, що, якъ завсѣгды, такъ и теперь львôвски̂ Русины скоро возьмутся до дѣла, щобъ цѣла наша Русь щиро, єдинодушно и сполучеными силами увѣковѣчнила ти̂ столѣтни̂ роковины виднымъ и животворнымъ слѣдомъ въ своимъ народнôмъ житю.

До дѣла.

Нашъ ôтзывъ „до дѣла — поки часъ“ не остався безъ ôтголосу въ щирорускихъ серцяхъ. Доси заявило намъ вже кôлькохъ досвѣдченыхъ правникôвъ якъ и достойныхъ дѣятелѣвъ практичного житя, що радо готови̂ жертвувати своєю порадою и помочею въ всѣхъ случаяхъ, где ходитъ о устороненье незаконного покривдженя нашои народности и о привернене законного порядку. Съ радостею приймаємо се заявленье нашихъ жертволюбныхъ землякôвъ и сподѣємося, що за ихъ прикладомъ пôдутъ єще многи̂ мужѣ, свѣдоми̂ права и правнои обороны, въ помôчь и пораду нашому народови, а що зъ другои стороны загалъ Русинôвъ съ вдячностею повитає ту жертволюбнôсть въ працѣ для добра народа нашихъ патріотôвъ. Поки вспѣє се дѣло прибрати ширшій, а для всесторонного успѣху необходимый розмѣръ въ формѣ правомъ означеного товариства, подѣляємося сею вѣстею съ нашими Вч. Родимцями съ тымъ заявленьемъ, що до того часу пôдôймаємось бути посередникомъ межи потребуючими порады и помочи а тыми жертволюбными порадниками. Для того просимо на разѣ ôтноситись въ дотычащихъ справахъ до нашои редакціи.

Выборы посла до рады державнои

зъ выборчого округа Перемышль - Добромиль - Мостиска.

День выбору посла до рады державнои зъ выборчого округа Перемышль-Добромиль-Мостиска, назначеный **на 17 (29) марта с. р.**, вже недалеко передъ нами. Русинамъ прійдеся перебути дуже тяжку, може найтяжшу пробу своєи неустрашимости. Шовинистични̂ галицко-польски̂ дневники вже возвѣстили свôй братоубійчій похôдъ противъ Русинôвъ. Выбрати Русина на посла, значилобы пôсля выводôвъ тыхъ безпамятныхъ шовинистôвъ стôлько, що допуститись здрады стану! Таки̂ выводы и ôтзывы вже сами̂ выдаютъ судъ на ту ажь до крайности ôтразливу и погану безпамятнôсть галицко-польскои прасы. Здаєся неимовѣрнымъ, щобъ така явна проскрипція рускои народности, таке очивидне пôдбурюванье противъ Русинôвъ були можливи̂ и допущени̂ пôдъ окомъ сторожѣвъ справедл. Сумно, дуже сумно, але нѣкуда правды дѣти. Се дає намъ мѣру того, що насъ дожидає. Найжежь се не злякає тыхъ Русинôвъ, котрымъ приходится станути до выборôвъ. Воює противъ насъ неправда и клевета, злоба и пôдступнôсть, — мы борѣмся за нашу правду и волю, за любовь нашого народа. Найже не страшно буде рускимъ выборцямъ округôвъ Перемышль-Добромиль-Мостиска станути смѣло и неустрашимо за нашу правду, за нашу законнôсть, за добро и честь нашого народа. Не жаль и потерпѣти за правду и право, а не то, щобъ жаль було смѣло вступитись за свои права и за свою правду. Жаль, що доси ти̂ именно округи, а на ихъ чолѣ нашъ старинный, колисьто княжій горôдъ Перемышль послѣдными лѣтами немовьбы уколисались до глубокого сну, немовьбы забули на свою предкôвску славу и своє становище захôдной твердинѣ нашои Руси. Та не пора нынѣ надъ тымъ жалѣти, а пора проснутись и якъ одинъ мужъ здвигнутись до святого дѣла.

Добре булобъ, колибы зъ старинного Перемышля пронеслась була при тôй нагодѣ нова програма, новый покликъ обновленои силы и розъясненыхъ стремлень Русинôвъ. Чи такъ станеся — сомнѣваємось. Та и надъ тымъ не пора жалѣти, а часъ, послѣдный часъ бодай заявити, що всѣ Русины неустрашимо стоятъ при рускôмъ народѣ, якъ одинъ мужъ. У ôтповѣдь нашимъ ворогамъ голосуйте, братя, на *Русина* и *тôлько Русина* выбирайте своимъ посломъ! Може бути, що злоба, клевета, пôдступъ и груба сила — будутъ сильнѣйши̂ сего разу ôтъ правды и права. И се най насъ не лякає. „Правда всюда нѣвечится“, каже наша пословиця, „а все таки колись вызначится“ — чи „теперь, чи въ четверъ“. Дбаймо тôлько, щобъ моральна побѣда була по нашôй сторонѣ. Навѣть хвилевый упадокъ передъ грубою силою и злобою буде побѣдою, скоро по нашôй сторонѣ буде правда. Тожь будьмо єдинодушни̂ и дѣлаймо єдинодушно пôдъ покликомъ нашого Тараса:

„Борѣтеся — поборете!
Вамъ Богъ помагає;
За васъ сила, за васъ воля
И правда святая!“

Бесѣда пос. Кулачковского

на 208-ôмъ засѣданю рады державнои дня 10 марця 1882 при ôтдѣлѣ буджету для министерства справедливости

(въ ôтповѣдь пос. Гавзнерови.)

(*Дальше.*)

Русины не маютъ теперь жаднои шляхты, бо она,—а се забувъ додати пос. Гавзнеръ—черезъ державни̂ штучки давнѣйшого (польского) правительства вже давно спольонизована. Русины маютъ бути народомъ безъ середного стану, — що знову такъ загально сказано, якъ се узнавъ пос. Гавзнеръ за ôтповѣдне тутъ заявити, не єсть правдою, — и для того, думає пос. Гавзнеръ, мусить одна часть рускои интелигенціи прихилятися до польскои культуры, се значитъ, вырѣкатися своєи власнои народности и повертатися въ польскихъ перевертнѣвъ. Друга, далеко численнѣйша и силь-

Кôлька увагъ
про
кантату Лысенка „Бють пороги“ (слова Т. Шевченка),

выконану на музикально-декляматорскôмъ вечерѣ въ XXI роковины смерти Т. Шевченка въ салѣ „Народного Дому“.

(*П. Бажаньскій.*)

На музикально-декляматорскôмъ вечерѣ, устроєнôмъ сего року въ память нашого незабутного Кобзаря, сильнѣйше, повнѣйше и свѣтлѣйше, якъ коли небудь доси бувало, загомонѣли мелодіи и гармоніи тои Краины, що выплекала въ своимъ лонѣ нашого народного генія и вразъ съ єго мувою ожила новымъ житьемъ рôдного слова и рôднои пѣснѣ. Спершу була думка, зложити цѣлу музикальну часть програмы зъ самыхъ нашихъ питомыхъ творôвъ музичныхъ и такъ навѣть була первѣстно програма уложена. Але непередвиджени̂ перешкоды послѣднои хвилѣ казали троха ôтступити ôтъ сего замѣру. А всежь таки съ выняткомъ двохъ точокъ цѣла музикальна часть осталась нашою питомою — Лысенковою. А самою пальмою музичнои части сего вечера була безперечно кантата Лысенка: „Бють пороги“.

Щобъ порозумѣти важнôсть сего твору Лысенка, позволю собѣ кинути кôлька загальныхъ увагъ. Кантата вразъ съ ораторією єсть дочкою оперы, котра то послѣдна дѣлає на насъ музикою, поезією и мимикою. Кантата и ораторія маютъ вже бôльше обмеженый кругъ дѣйствія, якъ опера, они обмежаются вже на саму музику и поезію и тымъ спôльно рôжнятся ôтъ оперы, але знову и межи собою рôжнятся.

Ораторія пôсля нынѣшного понятя єсть то лиричный драматъ, основаный на церковнôмъ тематѣ; лиричный елементъ єсть єи головною основою, але все таки не може она обôйтися и безъ драматичного елементу. А такъ ораторія єсть духовнымъ лиричнымъ драматомъ. Щобы ораторія сталася духовною оперою, не дôстає єи нѣчого бôльше, хиба одного видимого представленя, мимики, впрочѣмъ має все, навѣть небракує єи драматичнои борбы сторôнъ о выткнену цѣль. Ораторія єсть драматомъ въ церковнôмъ (религійнôмъ) дусѣ и стилю; єсть се опера въ церквѣ, котра має дѣлати не на змыслъ, але на чувство. Єи стиль єсть взнеслый, торжественный, а въ выразѣ поважный. По при оперу и симфонію єсть ораторія найвеличавѣйшимъ, кольосальнымъ родомъ высшои музикальнои поезіи.

И кантата мѣститъ въ собѣ лирично-драматичный елементъ; и тутъ головною основою єсть чувство, лише съ тымъ додаткомъ, що се чувство що до степеня своєи силы и рода має певни̂ осôбни̂ ôтмѣны, котри̂ надаютъ композиторови наглядну способнôсть до розмаитости ритму, и мельодіи. Таки̂ ôтдѣльни̂ чувства розгалужуются ôттакъ и розпадаютъ на музикальни̂ формы, якъ: рецитатива, аріи и хоры. Соля, дуеты, терцеты, квартеты приходятъ въ кантатѣ такожь, але тутъ ôтграютъ они не такъ велику ролю, якъ въ ораторіи. Кантата, якъ бачимо, єсть ораторія въ мало що меншихъ розмѣрахъ, а въ музикальнôмъ складѣ зовсѣмъ такъ само устроєна якъ и ораторія, съ выняткомъ драматичнои борбы о выткнену цѣль, безъ котрои кантата може обôйтися. Якъ небудь кантата моглабы и на религійнôмъ текстѣ заснуватися, то всежь таки майже завсѣгды она збудована на однôмъ свѣтскôмъ тематѣ. Зъ музикальнои стороны приноровлюєся кантата до поезіи. Стиль кантаты єсть завсѣгды мужественный, поважный, переймаючій; сами̂ формы та формулки, хотьбы и якъ були красни̂, тутъ не богато бы що доказали. Часта сентиментальнôсть не може тутъ перебирати мѣрки. Кантата хоче зворушати и трогати, та мимо того она мусить точно годитись съ природою и характеромъ свого предмету. Тому кантата єсть характеристикою, тоничнымъ малюнкомъ свого предмету. И кантата любитъ вплывати на своихъ слухачѣвъ повными та поважными масами.

За тему для своєи кантаты выбравъ Лысенко звѣстну оду Шевченка „До Основяненка“, а точнѣйше сказавши — єи першу часть:

Бьють пороги; мѣсяць сходить,
Якъ и перше сходивъ....
Нема Сѣчи, пропавъ и той,
Хто всѣмъ верховодивъ!
Нема Сѣчи; очерсты
У Днѣпра пытають:
„Де то наши̂ дѣти дѣлись,
Де они гуляють?“
Чайка скиглить лѣтаючи,
Мовь за дѣтьми плаче;
Сонце грѣє, вѣтеръ вѣє
На степу козачôмъ.

На тôмъ степу скрôзь могилы
Стоять та сумують;
Пытаються у буйного:
„Де наши̂ панують?
Де панують, бенкетують?
Де вы забарились?
Вернѣтеся! Дивѣтеся:
Жита похилились,
Де паслися наши̂ конѣ,
Де тирса шумѣла,
Де кровь Ляха, Татарина
Моремъ червонѣла....
Вернѣтеся!....“
— „Не вернуться!“
Загуло, сказало сине море:
„Не вернуться: на вѣки пропали!“
Правда море, правда сине:
Такая ихъ доля!
Не вернуться сподѣвани̂,
Не вернеться воля,
Не вернеться козаччина,
Не встануть гетьманы,
Не покрыють Украины
Червони̂ жупаны.
Обôдрана сиротою
По-надъ Днѣпромъ плаче;
Тяжко — важко сиротинѣ,
А нѣхто не бачить,
Тôлько ворогъ, що смѣеться!
Смѣйся, лютый враже,
Та не дуже, бо все гине,
Слава не поляже;
Не поляжа, а розкаже,
Щô дѣялось въ свѣтѣ,
Чія правда, чія кривда
И чіи мы дѣти.
Наша дума, наша пѣсня
Не вмре, не загине....
Отъ де люде, наша слава,
Слава Украины!
Безъ золота, безъ каменю,
Безъ хитрои мовы,
А голосна та правдива,
Якъ Господа слово.

Прочитавши ти̂ велики̂ слова великого поета, що такъ живо и праведно малюютъ де-

нѣйша часть рускои интелигенціи, не хотячи остатися польскою, муситъ пôсля гадки пос. Гавзнера,—такъ само зъ воздуха вырвании, якъ много иншихъ его выводôвъ, — прихилятися до россійскои культуры, въ Россіи розплыватись, ба навѣть ставатись конспираторами и здрадниками стану. Се есть та, самымъ пос. Гавзнеромъ вытворена теорія. Ну, вжежь що не обôйшлося безъ ей практичного приложеня.

Та сильна, численнѣйша часть рускои интелигенціи, що не хоче статися ôтступниками своеи власнои народности, — мае бути тою святоюрскою партіею, о котрôй намъ пос. Гавзнеръ наговоривъ такъ богато, але завсѣгды лише самои неправды. Я далекій ôтъ того, слово за словомъ опровергати сей въ шумнѣ фразы пребогатый списъ мнимыхъ грѣхôвъ, якѣ пос. Гавзнеръ осмѣлився съ такою ôтвагою закинути такъ званôй святоюрскôй партіи. Одного тôлько не можу мовчки поминути: коли пос. Гавзнеръ мавъ ôтвагу намъ въ публичнôмъ засѣданю парляментарнôмъ закинути, що та святоюрска партія, якъ ôнъ назвавъ рускихъ послôвъ, заступаючихъ рускій народъ въ соймѣ, нѣ одною слёзою не заплакала надъ жертвами сумныхъ подѣй въ Полѣсю, Люблиньщинѣ и Бѣлôй Руси, — то мушу пригадати шан. послови, що тѣ жертвы були лише наслѣдствомъ тыхъ заверухъ, якѣ вызвано р. 1863 въ польскôмъ королевствѣ, а до тыхъ заверухъ мы Русины нѣчимъ не причинилися. (*Ого!* въ правицѣ; *славно!* въ лѣвицѣ.)

Справдѣ, М. П., есть у насъ численна, сильна, своеи цѣли свѣдома, народови душею и серцемъ ôтдана и для добра народа дѣлаюча партія — най ей, коли се такъ подобаеся нашимъ противникамъ, называютъ и святоюрскою партіею, — партія, що неустрашимо стоитъ при своѣй народности, партія, що вже ôтъ першого часу, коли Русины прійшли пôдъ гуманне панованье австрійскихъ цѣсарѣвъ, а еще бôльше ôтъ часу знесеня паньщины, ôтъ часу розбудженя идеи національности, ôтъ конституційнои добы неперестанно стремится до того, щобы просвѣтити народъ, пôднести его добробытъ, скрѣпити его національну свѣдомôсть, малу посѣлôсть — чи она польска чи руска — взяти въ охорону противъ надмѣрныхъ тягарôвъ и надмѣрного перетяженя супротивъ другихъ клясъ, — партія, що стремится такожь до того, середный станъ, за давного (польского) панованя пôдступами и штучками вправдѣ не цѣлкомъ, але въ части нашôи народности ôтчуженый, — и, коли на те воля Божа, такожь и спольонизовану руску шляхту нашому народови назадъ ôтзыскати. Се есть дѣяльна програма такъ званои святоюрскои партіи и всѣхъ Русинôвъ въ загалѣ; се есть програма тыхъ конспираторôвъ, але, якъ видите, не звернена она противъ Австріи, котрôй нашъ народъ майже все, що мае, завдячуе, але звернена противъ тыхъ нашихъ противникôвъ, котрѣ не можутъ того заóути тôй такъ званôй святоюрскôй партіи, що она, якъ се пос. Гавзнеръ умѣвъ дуже красно убрати, не хоче прихилитись до польскои культуры, а говорячи яснѣйше и по правдѣ: що она противится полонизаціи рускаго народа и бореся за его національне и языкове рôвноуправненье противъ тои партіи, котра отверто и смѣло голоситъ и тôлько надъ тымъ думае, щобы Русинамъ ôтобрати конституційне право стоваришень и зôбрань.

Черезъ довгій часъ — такъ чули мы зъ устъ пос. Гавзнера — не могли нашѣ противники дôбратись до тои такъ званои святоюрскои партіи, що не хотѣла статися польскою, а се зовсѣмъ природно, бо въ програмѣ сеи святоюрскои партіи навѣть самъ злобный человѣкъ не може ôткрыти нѣчого противудержавного. Треба було ажь Гнилицкои справы, котра, якъ я вже выказавъ въ моѣй бесѣдѣ зъ 23 м. м., пôсля урядовыхъ доходжень представляеся яко чисто церковна справа. Гнилицка громада хотѣла перейти на православіе и то за порадою свого дѣдича, що все таки останеся неоспоримою, урядово сверженою правдою мимо всѣхъ заперечень и того такъ выминаючо уложеного а членомъ комисіи о. Качалою публично опроверженого спростованя гр. Деля Скаля. И отъ заразъ знялися нашѣ противники при помочи своихъ услужныхъ духôвъ, щобы зъ тои церковнои справы въ Гниличкахъ, для того, що въ сусѣдньôй державѣ есть православна вѣра, за всяку цѣну зробити справу политичну и противудержавну, — они звязали сю справу съ мнимыми панславистичными агитаціями въ Галичинѣ, ба навѣть съ повстаньемъ въ Герцеговинѣ.

Супротивъ такихъ пôдозрѣвань, котрѣ цѣлою силою розширяеся и удостовѣряеся, нѣчого дивного, що прокураторія видѣлася приневоленою, розглянутись въ цѣлôй тôй справѣ и поставити въ судѣ внесенье на вступне слѣдство.

Тымъ выскали нашѣ противники дуже много, божь се було дуже легко указати, где треба шукати мнимыхъ здрадникôвъ стану. И диво дивне, якъ тутъ все склалося разомъ. Ледво що ôтбулася домова ревизія у одного зъ теперь увязненыхъ, якъ въ однôй польскôй газетѣ появилась статя противъ него и противъ другихъ, нашимъ противникамъ не милыхъ Русинôвъ, и то вступна статя съ формальнымъ обжалованьемъ. А еще дивнѣйше, що увязнено власне тыхъ, противъ котрыхъ выступила польска праса.

Се есть коментарь и вѣрне поясненье выводôвъ посла Гавзнера. Ôнъ маe заслугу, що вывѣвъ звязь межи Гнилицкою справою а увязнеными Русинами и то такъ ясно, якъ бôльше годѣ жадати.

Еще мушу якъ найрѣшительнѣйше застеречися противъ замѣту, будьтобы я въ моѣй бесѣдѣ зъ 23 с. м. нарушивъ достоиньство и повагу стану австрійскихъ судіевъ. Коли бъ пос. Гавзнеръ бувъ бôльше холоднокровный, ôнъ, думаю, бувъ бы не пôднесъ сего замѣту противъ мене. Тажь я выразно заявивъ, що я спокôйный о долю увязненыхъ Русинôвъ и що слѣдчѣ судіе суть честными особами. Я ужалявся лише на ту безвстыдну, пôдбурюючу ненависть и погорду противъ Русинôвъ розсѣваючу напастливôсть польскои прасы, я жалѣвъ надъ тымъ, що галицкѣ власти прасовѣ заховуются супротивъ того зовсѣмъ пасивно.

Се, чого я обавляюся, есть зовсѣмъ що иншого. Я зовсѣмъ пересвѣдченый, що судове слѣдство выкаже наглядно, що межи Русинами нема противудержавныхъ тенденцій. Але до выроку треба еще якійсь часъ чекати; а сей часъ невыясненого пôдозрѣня вызыскуеся на то, щобы администраційными мѣрами, якъ розвязуванье товариствъ, домовѣ ревизіи и т. п. збити въ дороги рускихъ патріотôвъ въ ихъ честныхъ, лише до культурного розвою народа зверненыхъ стремленяхъ, бо остаточно не будутъ они знати, где есть границя межи найльояльнѣйшимъ а нельояльнымъ дѣланьемъ.

(*Конецъ буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Въ палатѣ послôвъ ведесь вже черезъ кôлька засѣдань дебата надъ реформою выборôвъ до рады державнои. Що се за реформа. о тôмъ говорили мы докладно минувшого разу. Генеральна дебата розпочалась на 212-тôмъ засѣданю, дня 17 марта. Передъ засѣданьемъ роздано посламъ статистичный выказъ, кôлько въ мѣстахъ пôсля реформы прибуде выборцѣвъ такъ н. пр. въ Вѣдни прибуде около 13.000, въ Празѣ 5773, въ Бернѣ 2882, въ Грацу 4808, въ Трiестѣ 534, въ Краковѣ 893, а во Львовѣ зменшится о 254 (якъ се може статись, выказъ не поясняе). Справоздавець бôльшости комисіи, п. Цайтгамеръ забравъ голосъ и по короткôй промовѣ внѣсъ, щобы палата приняла внесенье бôльшости за пôдставу дебаты спеціяльнои. По нѣмъ забравъ голосъ дръ Гербстъ, яко справоздавець меншости комисіи и въ довшôй промовѣ критикувавъ звѣстнѣ точки реформы выборчои, внесенѣ бôльшостею. Ôнъ и бесѣдники лѣвицѣ, промовлявшѣ по нѣмъ, клали головно натискъ на тое, що внесенье Цайтгамера о змѣнѣ способу выборôвъ зъ ческои посѣлости бôльшои (а тои реформы централисты найбôльше боятся), есть змѣною конституціи, значитъ: потребуе $^2/_3$ голосôвъ. Розумѣесь, що послы правицѣ не бачутъ въ внесеню Цайтгамера змѣны конституціи, и справедливо. Пос. Кронаветтеръ, котрого внесенье о загальне голосованье комисія ôткинула, забравъ голосъ и по довшôй промовѣ знôвъ внѣсъ ôтослати цѣлу справу еще разъ до комисіи съ порученьемъ, щобы выпрацювала новый проектъ на пôдставѣ его внесеня. — Дня 18 с. м. на 213 засѣданю промовлявъ и гр. Таффе. Ôнъ препоручивъ палатѣ внесенье бôльшости комисіи за пôставу до дискусіи спеціяльнои перейшовши тоежь внесенье точку за точкою. На засѣданю дня 20 марця прійшло до голосованя. Внесенье меншости ôткинено бôльшостею 17 голосôвъ а 60 голосôвъ ухвалено перейти до дебаты спеціяльнои надъ внесеньемъ бôльшости, — за тымъ голосувала вся правиця и кôльканацять послôвъ зъ поза правицѣ, такожь рускѣ послы. Завтра розпôчнеся дебата спеціяльна. — Два послы лѣвицѣ: бар. Претисъ и гр. Вальтерскирхенъ зложили свои мандаты посольскѣ.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Урядовый рапортъ генерала Далена, коменданта въ Босніи зъ дня 16 марця. Дня 14 марця ôтдѣлъ повстанцѣвъ числячій надъ 100 людей, напавъ постерунокъ жандармеріи въ стражници Іозаръ пôдъ Чайницею (на граници Лимского округа). Противъ повстанцѣвъ выступило въ оборонѣ стражницѣ войско 77 (самбôрского) полку. Самбôрскій полкъ мавъ слѣдуючѣ страты: убитѣ вояки: Иванъ Вохъ, Мойсей Шифманъ, Дмитро Проскурничокъ; тяжко раненый воякъ Никола Грущакъ; легко раненѣ: Дамянъ Гурскій и Антôнъ Кручай. Решта постерунку прибула до Чайницѣ. Повстанцѣ заняли стражницю и спалили. Заразъ войско зъ Фочи и Горазды вырушило противъ повстанцѣвъ, але повстанцѣ утѣкли вже були въ околицѣ Целебица. Пôдполковникъ Пандуръ, котрый дня 15 марта рано прибувъ зъ Фочи до Чайницѣ заставъ стражницю Іозаръ збурену. При тôй случайности патроль австрійскій черезъ помылку стрѣливъ кôлька разôвъ на патролю турецку, при чѣмъ одинъ турецкій воякъ бувъ легко раненый. Комендантъ колюмны высказавъ по тому случаю своe сожалѣнье Сулеймановi паши; тоe само повторивъ и ген. Даленъ. — Ген. Іовановичь доноситъ д. 19 с. м. Ôтъ 11 с. м. до теперь не було въ Кривошіи нѣякихъ стычокъ. Ту то тамъ блукаютъ еще виправдѣ громадки повстанцѣвъ по тайныхъ закуткахъ гôрскихъ и нападаютъ на поодинокихъ воякôвъ, але колюмны патролюючѣ выганяютъ ихъ зъ крыѣвокъ. Войско укрѣпилося вже тымчасово въ занятыхъ становищахъ. Въ Герцеговинѣ волочатся еще по краю меншѣ и бôльшѣ громады повстанцѣвъ, нападаютъ на транспорты приватныхъ ливерантôвъ и збурили на дорозѣ зъ Невесиня до Гацка телеграфъ, а пôдъ Драбицами и Каменомъ забрали худобу. Колюмны патроллюючѣ не можутъ дôгнати повстанцѣвъ, бо разъ-на-разъ змѣняютъ мѣсце, розбѣгаются и знôвъ збираются до купы. Для того скрѣплено мѣсцевѣ залоги на гостинци ôтъ Благай на Невесинье до Гацка. Ôгъ 18 дивизіи пѣхоты надôйшовъ рапортъ зъ 19 с. м. Поручникъ 11 полку пѣхоты и комендантъ жандармеріи довѣдавшись, що повстанцѣ забили ôвцѣ въ Дабрици вырушили зъ Врестаника на пôвночи ôтъ Столаца противъ повстанцѣвъ, котрыхъ було до 250. Войско, хочь его було незрôвнано менше (26 воякôвъ, 4 жандармы и 2 пандуры) ударило на повстанцѣвъ и выперло ихъ до Срезницѣ. Зъ стороны войска 1 воякъ згинувъ, а 1 бувъ раненый. Зъ повстанцѣвъ 2 убито, мѣжь ними и начальника Сутича, 3 тяжко, а многихъ легко ранено.

(*Теперѣшна ситуація политична.*) Богато нынѣ пишесь и говорится о евентуальнôй вôйнѣ Австріи съ Россіею. Самѣ поважнѣ часописи констатуютъ, що спорныхъ точокъ межи Австріею и Россіею есть кôлька дуже важныхъ и що колибъ одна сторона поступила собѣ въ гдечôмъ нельояльно противъ другои, то справдѣ моглобъ прійти и до вôйны. Розумѣесь, що всѣ спôрнѣ питаня ôтносятся до балканьского питаня. Австрія бажае собѣ мати переважаючій рѣшаючій вплывъ на балканьскôмъ пôвъостровѣ, именно мѣжь балканьскими Славянами, а Россія собѣ. Въ послѣднихъ рокахъ дѣла такъ стояли, що Австрія выперла була майже зовсѣмъ вплывъ россійскій въ Сербіи и значно ослабила его въ Чорногорѣ, — розумѣесь, не въ народѣ, а въ правительственыхъ сферахъ. Австрія немовь перечувала, що пріязнь сусѣдныхъ славяньскихъ правительствъ, сербского и чорногорского, буде ѣй дуже а дуже потрѣбна, божь справдѣ нынѣ, пôдчасъ повстаня въ Герцеговинѣ и Кривошіи пріязнь тая бодай доси приноситъ Австріи неоцѣнену користь. Россійска суспôльнôсть, особливожь панслависты съ неохотою глядѣли на запановавшій вплывъ Австріи.

лю не тôлько самои Украины, але й цѣлои нашои Руси, треба признати, що сама гадка передати ихъ музично въ формѣ кантаты була щаслива и що ледво чи найщасьбы инша форма музикальнои композиціи, щобъ лучше годилась для его. Вже то треба признати, що Лысенко есть безперечно найлучшимъ и найгеніяльнѣйшимъ интерпретаторомъ музичнымъ творôвъ Шевченка. Скôлько нѣ чули мы доси его композицій пôдъ слова Шевченка, всюда вдаряе передовсѣмъ незвычайно вѣрне ôтданье думокъ безсмертного Кобзаря и, здаеся, тутъ еще яснѣйше и повнѣйше выступаютъ тѣ думки, тутъ набираютъ они еще якоись новои силы и красы — и чуешь справдѣ украиньского Кобзаря. Те саме треба сказати и про кантату до повысшои оды. Правда, композиторъ мавъ тутъ поборювати не малѣ трудности: не тôлько самъ перехôдъ ôтъ опису Днѣпровыхъ порогôвъ, украиньского неба, степу, всѣяного могилами, до згадокъ историчнои бувальщины, а ôттакъ до сумнои долѣ Украины, до смѣху ворогôвъ и до вѣщого выголошеня безсмертности нашои славы, правды и пѣснѣ, — до сего такъ сказати, всенародного гимну, — сей перехôдъ, тѣ такъ рôжнородни перемѣны и самыхъ образôвъ и самыхъ чувствъ и объемистости слôвъ и думокъ подаютъ не мало трудностей и тôлько такъ великій талантъ, якъ Лысенкôвъ, мôгъ такъ щасливо вывязатись зъ такъ тяжкои задачѣ и — знôвъ треба повторити — не тôлько поетови нѣчого не уняти, але съ цѣлою силою и правдою переляти его думки въ мельодійнѣ тоны.

Любо було серцю слухати, якъ чистыми звуками и правдивою украиньскою гармонiею переливались чувства въ сѣй кантатѣ. Мы чули тамъ оригинальный ритмъ, дѣйстно украиньскѣ. то задумчивѣ, то знôвъ оживленѣ ба навѣть до понурости спущенѣ мельодіи; дуже яснѣ и крутѣ та тяжкѣ енгартонiйнѣ гармоніи съ подôбнымъ акомпаніяментомъ. Для нашого уха, що ôтъ дитиньства вслухалось въ нѣмецкѣ та италіяньскѣ мельодіи и гармоніи, була ся кантата правдивою радостею, мы думали, що стоимо надъ ревучимъ Днѣпромъ, межи нашими закордоньскими братями.

Якъ Meyerbeer. Berlioz та Wagner вводячи новѣ ефекта оркестровѣ на музикальну арену, творятъ въ музицѣ новый періодъ (хотяй не зовсѣмъ психольогично, бо обчислюютъ бôльше на галасъ та на алярмъ), — такъ Лысенько творитъ въ кольоритѣ ôтрубу особистôсть и окремый, своѣ питомый стиль.

Еще не було композитора, котрыйбы черпавъ всѣ гадки лише самъ въ себе и въ свого власного духа. Кождый мусѣвъ учитись насамперед на чужихъ взôрцяхъ, образуватись идеями своихъ учителѣвъ и тыхъ творôвъ, якѣ вытворила вже дотеперѣшна клясична музика. И нашъ композиторъ кантаты перебувавъ ту школу, образувався на тыхъ взôрцяхъ, перестудiювавъ нѣмецкихъ клясикôвъ, але тôлько на те, щобы тымъ яснѣйше заяснѣти своимъ власнымъ талантомъ, щобъ заяснѣти питомою красою питомои народнои музики. И справдѣ, всюда въ его творахъ пробиваеся та оригинальнôсть, що мимо оригинальности умѣе бути заразомъ все таки и народною, а хочь есть народною, не есть наслѣдуючою, повторяючою, слѣпо переймаючою, але творчою — новою. Якъ одинъ критикъ сказавъ про Шевченка, що Шевченко такъ спѣвавъ, якôбы бувъ заспѣвавъ цѣлый народъ разомъ, такъ и про музику Лысенка можна сказати, що она есть такою, якубы выдавъ зъ себе весь народъ разомъ, розумѣеся, колиб мôгъ зложитись разомъ на одинъ спôльный творъ музичный. Тому то й есть Лысенко такимъ незрôвнанымъ музичнымъ интерпретаторомъ творôвъ Шевченка, що все тутъ зливаеся разомъ въ таку гармонiйну цѣлôсть, що й слова и музика, здаеся, плынутъ зъ устъ всѣхъ милiонôвъ нашого народа.

Я не думаю казати, мовьбы то Лысенко вже не мавъ нѣчого спôльного съ загальною европейскою музикою, але хочу тôлько то сказати, що славяньскій кольоритъ (особливо украиньскій) стався у него перемагаючимъ. Лысенко въ своихъ пѣсняхъ есть такъ лагôдный, такъ спокôйный, якъ рѣдко, бо тутъ суть лишь поединчѣ, нѣжнѣ чувства и они знаходятъ въ тыхъ пѣсняхъ свôй природный выразъ. Але его кантата, яко высшій рôдъ его музикальнои поезіи, вступае незрôвнано высше и роздôймае ширше свои крыла, тожь и пôсля потребы мѣститъ и дражливѣ гармоніи, до якихъ може звычайне ухо не навыкло.

Пригадую тутъ ЧЧ. слухачамъ тои кантаты на двѣ сольовѣ басовѣ партіи*) а то о. Стрыйского и п. Вахнянина, котрѣ одна по другôй заразъ наступали. Такій складъ рôвнобарвныхъ партій есть зъ стороны композитора справдѣ ôтважный, авторъ безсомнѣнно рефлектувавъ на двѣ зовсѣмъ сходнѣ краски двохъ голосôвъ одного рода. Но на щастье зъ поводу, що краски обохъ солистôвъ п. Вахнянина и о. Стрыйского такъ щасливо въ своѣй повнотѣ и звучности вырôвнанѣ, тожь и ôтвага автора хорошо удалась. При иншôмъ складѣ красокъ двохъ по собѣ слѣдуючихъ басовыхъ партій не минулабы образа уха.

Якъ Лысенко зъ однои стороны духомъ свого народа перенявся, такъ въ другои не понехавъ и диспозиційнои формы музики. Ухо наше уловило тематъ, перехôдъ, спѣвну партію, переробленье головныхъ гадокъ съ финальною окрасою; а симъ заявивъ авторъ засады музики: супокôй — рухъ — и вплывъ, — до котрого приложивъ еще и контрастъ, тую послѣдну политуру музикальнои свѣдомости.

Годится еще пôднести двѣ рѣчи: 1) що кантата була выконана лише при супроводѣ фортепяну а безъ оркестры и 2) що була выконана въ салѣ, якъ показалося, за малôй для такои продукціи. Дуже радбы я почути ту кантату въ бôльшôй салѣ (якъ пр. въ театрѣ Скарбка) и при супроводѣ оркестры. Тогды можнабъ доперва мати повне враженье и вповнѣ оцѣнити цѣлу кантату.

Въ загалѣ можна сей вечеръ пôдъ взглядомъ музики до первостепенныхъ зачислити. Мы запôзналися съ проляньемъ чувствъ выплеканыхъ на Украинѣ; мы вынесли користну науку для себе зъ музикального табору; мы побачили въ первый разъ до якихъ результатôвъ довели нашѣ рускѣ спѣвачки на музикальнôй аренѣ и переконалися, якѣ незвычайнѣ силы мы маемо а тымъ самымъ якѣ то творы моглибы они въ будуще выводити; мы зрозумѣли, що подôбными кантатами на будуще можнабы дѣйстно повеличатись, остаточно мы зрефлектувались, що лиризмъ нашои музикальнои литературы вже минае, а настае у насъ другій высшій періодъ музикальности, котрому належитъ пожелати щастя. Мы вышли зъ того вечеру съ великимъ вдоволеньемъ, а заразомъ и съ надѣею, що той ч. музикальный кружокъ (чч. панъ и мужчинъ) почастуе еще и на будуще нашу публику подôбными творами.

*) Се була партія басова и баритонова. *Пр. Ред.*

стрії въ Сербіи и почасти въ Чорногорѣ, а и правительство россійске (Игнатьевъ) такожь не могло бути рôвнодушне. Зъ ôтси то зовсѣмъ природно пôшло, що коли выбухло повстанье въ Кривошіи и Герцеговинѣ, въ Россіи почали панславистичнѝ часописи: „Русь“, „Московскія Вѣдомости“, „Новое Время“ и гдеякѝ другѝ выступати противъ Австрії а въ оборонѣ повставшихъ народôвъ; зъ ôтси то и пôшли бесѣды ген. Скобелева. Але россійске правительство не завѣрене въ користь и успѣхъ вôйны съ Австрією, разъ зъ причины внутрѣшныхъ ôтношень державныхъ (недостача потрѣбныхъ на вôйну грошей, неприготована организація воєнна, внутрѣшнѝ неспокоѣ и т. д.), а по друге и длятого, що Россія не може спуститись на неутральность Нѣмеччины, а боится, щобы въ случаю вôйны съ Австрією Нѣмеччина не выступила въ оборонѣ послѣднои. Говорятъ и пишутъ теперь дуже богато о переговорахъ Россіи съ Францією, але треба сумнѣватися, щобы миролюбивый Фрейсине схотѣвъ входити въ союзъ съ Россією противъ Нѣмеччины. Колибъ нынѣ президентомъ республики бувъ Гамбета, то о такôмъ союзѣ можнабъ скорше говорити. Нынѣ стоятъ дѣла такъ, що мѣжь Россією и Австрією льояльнѝ ôтношеня єще треваютъ, якъ тревали за весь часъ панованя теперѣшного царя, межи Гирсомъ, управителемъ министерства дѣлъ заграничныхъ въ Петербурзѣ, а гр. Кальноки, министромъ дѣлъ заграничныхъ во Вѣдни панує таке порозумѣнье, яке панувало пôдъ той часъ, коли гр. Кальноки бувъ єще въ надневскôй столици. Ген. Скобелевъ дôставъ ôтъ царя нагану за свои провокуючѝ бесѣды, а газеты россійскѝ, выступаючѝ противъ Австрії, спустили въ послѣднôмъ часѣ зъ воєнного тону и примѣромъ „Новое Время“ теперь вже годятся бодай о стôлько съ либеральнымъ „Голосомъ“, що Россіи не потрѣбно вôйны съ Австрією. — Въ послѣдныхъ часахъ однакожь выявилось кôлька фактôвъ такихъ, котрѝ маютъ велике значенье и безпосередный чи посередный вплывъ на рѣшенье герцеговиньского пытаня, а въ дальшôй линіи и на ôтношенье мѣжь Австрією и Россією. И такъ насамперед Австрія, особливожь Угры, бажае остаточно прилученя окупованыхъ провинцій до земель австрійско-угорскои монархіи. Въ тôмъ дѣлѣ новоименованый амбасадоръ австрійскій для Петербурга, гр. Волькенштайнъ мавъ порозумѣватись въ Берлинѣ съ кн. Бисмаркомъ, и кн. Бисмаркъ — якъ пишутъ газеты, мавъ навѣть годитись съ тою думкою. Розумѣесь, що до прилученя окупованыхъ краѣвъ до Австрії потрѣбно передовсѣмъ згоды Порты. Длятого то — кажутъ — Австрія и Нѣмеччина заходятъ теперь въ таку щиру пріязнь съ султаномъ. Всѣ факты зъ послѣдныхъ часôвъ показуютъ намаганье обохъ державъ Австрії и Нѣмеччины позыскати собѣ довѣріе и пріязнь Турціи; и справдѣ Турція взаимно анѣ разу не показалась противною обомъ тымъ державамъ. Але що скажутъ другѣ державы европейскѝ, особливожь Россія и Англія на фактичне прилученье Австрією земель, ôтданыхъ ѣй берлиньскимъ трактатомъ въ дочасову администрацію? Очевидно, що безъ одномысльного дозволу державъ Австрія не може взяти собѣ на власнôсть Боснію и Герцеговину, — державы мусятъ бути судіями въ тôй справѣ. И отъ удержуесь въ печати довшій вже часъ вѣдомôсть, що Англія предложила конгресъ для урегульованя политичного межинародного ôтношеня окупованыхъ краѣвъ. До праскои „Politik“ доносятъ зъ Вѣдня зъ достовѣрного жерела, що предкладаный конгресъ бувъ вже предметомъ дипльоматичныхъ переговорôвъ. Кромѣ того стоятъ за конгресомъ Россія и Франція. Нѣмеччина и Австрія заложили противъ идеѣ конгресу контрмину дипломатичну, котра стараесь розвязати боснійско-герцеговиньске пытанье новою, окремою умовою межи Австрією и Туреччиною. Трета рѣчь, яка може мати хочь посередный, але великій вплывъ на ôтношеня Австрії до Босніи та Герцеговины и въ загалѣ до полуденныхъ Славянъ, — се наступивша недавно криза парляментарна въ новôмъ королевствѣ сербскôмъ. Звѣстно, що минувшого тыждня 51 послôвъ, опозиція теперѣшного сербского правительства, зложили свои мандаты и здекомплетовали скупштину. Причиною зложеня мандатôвъ була господарка финансова министра Міятовича и страта Сербіи при краху парискои Union Générale. Новѝ выборы ôтбудутся въ маю с. р. Партія опозиційна буде власне стратою мидіонôвъ агитувати при новыхъ выборахъ. Поки що, министерство Пирочанаца посѣдае повне довѣріе короля Миляна и правительство надѣесь, що при новыхъ выборахъ удасться выбрати на мѣсце опозиціонистôвъ 10 послôвъ партіи правительственнои. Однакожь и такъ може бути, що народъ выскаже свое довѣріе посламъ опозиційнымъ, а тымъ самымъ недовѣріе до теперѣшного правительства и его господарки, — а тогды упалобы теперѣшне министерство. Чи именно Ристичъ ставбы на чолѣ нового министерства, о тôмъ сумнѣваемось, бо сербскѝ послы радикалы противнѝ и Ристичеви неменше якъ Пирочанацови, але не сумнѣваемось о тôмъ, що нове министерство булобъ певно неприхильне, а бодай менше прихильне Австрії, якъ теперѣшне. Тому то й не диво, що берлиньска National-Zeitung такъ пише въ тôй справѣ: „Упадокъ министерства пріязного Австрії спровадилобы нове небезпеченьство въ пытаню всходнôмъ а въ особенности въ пытаню Босніи и Герцеговины, длятого австрійскѝ дипльоматы повинни на серіо занятися дѣлами сербскими и улекшуючи залагодженье справъ, котрѝ сталися причиною непорозумѣня, запобѣгчи дальшимъ наслѣдствамъ“.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Въ хвилю, коли въ европейскôй печати такъ широко и голосно говорится о можливости вôйны Россіи съ Австрією а то и Нѣмеччиною, всякій объявъ выходячій зъ урядовыхъ сферъ набирае далеко бôльшого значеня, анѣжь мавбы въ хвилю мирну. Не диво отже, що бесѣда войскового губернатора мѣста Кронштату, генералъ-адъютанта Козакевича, выголошена пôдчасъ торжества въ день вступленя на престолъ царя Александра III, розôйшлась по цѣлôмъ свѣтѣ. Губернаторъ Козакевичъ сказавъ мѣжь иншимъ: „Здоровый людскій розумъ каже, що кожда сильна держава може свобôдно розвиватись тогды, коли жіе въ пріязни съ своими найблизшими сусѣдами. Я не хочу розбирати того, длячого въ россійскôй и заграничнôй печати даются чути поклики до вôйны; але несомнѣнно они щезнутъ, и несомнѣнно такожь тіи горячокровнѝ натуры будутъ спокôйнѣйше и розважнѣйше глядѣти на справы, котрѝ ихъ такъ обходятъ. Мы бажаемо, щобы ôтчина наша поступала дорогою всказаною царемъ, дорогою мирного розвою“.

Рôвночасно съ процесомъ Тригонѣ точився въ Петербурзѣ процесъ дванацяти соціялистôвъ Полякôвъ зъ Варшавы и окрестности. Обжалованѝ були по бôльшôй части студенты, але були такожь одинъ адвокатъ, одинъ мировый судія, одинъ инжинеръ и одинъ книгарь. Розправа судова ôтбулась при закрытыхъ дверехъ. Всѣ обжалованѝ були признанѝ виннымиі и засуджени на Сибѣрь ôтъ 3 до 5 лѣтъ.

Сербія. Якъ доносятъ телеграмы вѣденьскимъ дневникамъ, въ полудневôй Славянщинѣ въ послѣдныхъ часахъ, по кôлькохъ побѣдахъ австрійского войска надъ повстанцями въ Кривошіи и Герцеговинѣ, будится що разъ бôльша агитація противъ Австрії. Сербска газета „Независимôсть“ помѣстила адресу до ген. Скобелева съ пôдписами 345 жителѣвъ округа Крагуевацкого, въ котрôй то адресѣ высказане бажанье, щобы идея Скобелева скоро сповнилася. Въ Бѣлгородѣ ôтбувся дня 18 с. м. баль касиновый въ користь повстанцѣвъ герцеговиньскихъ, схоронившихся до Чорногоры. Єще бôльша агитація проявляесь въ Болгаріи. Въ однôмъ зъ бôльшихъ мѣстъ болгарскихъ порозлѣплювано проклямацію, въ котрôй мѣжь иншимъ сказано: „Жителѣ Дальмаціи и Герцеговины, котрѣ намъ колись морально и матеріяльно допомагали выбитись зъ турецкои неволѣ и турецкого варварского гнету, теперь съ оружіемъ въ руцѣ борются о свою независимôсть. И мы мусимъ взяти участь въ вôйнѣ, котру они ведутъ, щобы здобути имъ свободу. Єсть нашимъ обовязкомъ громадитись около хоругви, котру они розвинули“.

Франція. Въ французскôй палатѣ послôвъ прійде завтра на порядокъ дневный одна дуже важна для теперѣшного министерства справа, а именно выбôръ комисіи буджетовои. Политика финансова теперѣшного министра скарбу, Сея, есть одинокимъ „каменемъ преткновеня“ въ ôтношеняхъ парляменту до министерства. Сей есть противникомъ выкупу приватныхъ желѣзниць на власнôсть державы и власне теперь предкладае укладъ правительства съ желѣзницями, въ мысль котрого товариства желѣзничѝ маютъ вже теперь. передъ речинцемъ, звернути правительству 260 миліонôвъ франкôвъ заличокъ гваранційныхъ, а въ замѣну за тое, правительство обовязуесь ôтступити що найменше на 15 лѣтъ ôтъ проекту набуваня желѣзниць на власнôсть державну.

НОВИНКИ.

— **Товариство „Руска Рада“** выдала д. (7) 19 с. м. ôтзву до выборцѣвъ округа Перемышль-Добромиль-Мостиска, въ котрôй завзывае ихъ, щобы при выборѣ посла до рады державнои, котрый ôтбудесь въ середу, 17 (29) с. м. ôтдавали свои голосы на руского кандидата, Впр. о. Антонія Юзичиньского, крылошанина зъ Перемышля. — Мы зъ своеи стороны звертаемъ увагу нашихъ Вп. Читателѣвъ и Выборцѣвъ на статю подану повысше въ нынѣшнôмъ числѣ нашои часописи.

— **Руске товариство педагогичне** ôтбуло въ суботу мин. тыждня засѣданье пôдъ проводомъ сов. Яновского. Принято многихъ новыхъ членôвъ. Всѣхъ членôвъ доси маe товариство надъ 250.

— **Всч. о. Юліянъ Давидовичъ** зъ Синькова, обжалованый о провину зъ §. 302 зак. карного, зôставъ по переведенôй судовôй розправѣ передъ судіями присяжными дня 18 с. м. въ Золочевѣ, увôльненый. Ц. к. прокураторія обжалувала о. Давидовича о тое, що ôнъ дня 6 сѣчня 1881 въ Синькôвскôй церквѣ взываючи до складокъ на дѣточе воспиталище сказавъ тіи слова: „Протое тримаймося и не даймося! Выдираютъ намъ рускій языкъ, руску вѣру; якій такій возьме на себе сурдутину и вже встыдаеся бути Русиномъ; шматъ (богато) поробилося перекинчикôвъ. Якъ то теперь при выборахъ було, за марный крейцарь запродавъ рускій народъ; громады пріймаютъ польскихъ писарѣвъ, котрѝ по польски пишутъ, а передъ цѣсаремъ кажутъ, що Русинôвъ нема; устава выразно каже, що урядники суть обовязанѝ такимъ языкомъ ôтповѣдати, якимъ до нихъ пишеся. Насъ Русинôвъ єсть бôльше, якъ три миліоны — тримаймося, недаймося и т. д.“. Тую проповѣдь чувъ въ церквѣ учитель Зигмунтъ Піонтковскій, котрый живъ въ непріязни съ о. Давидовичемъ. Прійшовши зъ церкви до дому Піонтковскій, якъ зôзнае въ судѣ, списавъ собѣ проповѣдь, а коли прійшовъ жандармъ-постенфиреръ въ село, ôнъ ему заденунціювавъ... Постенфиреръ прислався въ село жандарма Русина и той межи селянами вывѣдавсь, що будьто о. Давидовичь справдѣ мавъ таку проповѣдь. На розправѣ толкуесь обжалованый, що справдѣ заохочувавъ своихъ парохіянъ стояти при рускôй народности и т. д., але не мавъ на думцѣ народъ польскій, але въ загалѣ ворогôвъ рускои народности, а зъ Полякôвъ тôлько тыхъ, котрѝ не узнаютъ рускои народности, — для того то о. Дав. перечитъ, щобы намѣрявъ взбудити ненависть до польскои народности. По переслуханю свѣдкôвъ, зъ котрыхъ лишь личнѝ вороги его свѣдчили въ его некористь, и по промовахъ прокуратора и адвоката — судіи присяжнѝ (майже самѝ Поляки) выдали вердиктъ уневинняючій, и на его пôдставѣ трибуналъ увôльнивъ о. Юл. Давидовича. Отъ и новый доказъ, скôлько правды въ денунціяціяхъ и крикахъ польскихъ шовинистôвъ!

— **Въ Станиславовѣ** увязнено учителя Балицкого зъ Самбора и осаджено въ тамошнôмъ арештѣ слѣдчôмъ. Причина увязненя доси не звѣстна.

— **Гнилицку раду громадску** — якъ звѣщае „Czas“ (ч. 66 зъ 21 л. марта) — розвязала Президія Намѣстництва. Причина невѣдома. Телеграма до „Czas“-у подае яко причину „участь рады громадскои въ агитаціи за православіемъ“.

— **Въ справѣ увязненыхъ Русинôвъ** доносятъ зô Львова до „Czas“-у: „Вѣсть о близькôмъ выпущеню на волю кôлькохъ увязненыхъ Русинôвъ доси не маe нѣякои пôдставы. Въ судовыхъ кругахъ панує переcвѣдченье, що передъ лицемъ нѣякъ не можна сподѣватись головнои розправы; колижьбы пôзнѣйше показалася потреба доповнити слѣдство, то сумнѣватись треба, чи розправа ôтбуласьбы навѣть въ серпню“.

— **Ревизіи и протоколы**. До Золотникъ прибула дня 24 н. ст. лютого комисія зъ Теребовлѣ на денунціяцію (вѣроятно жидôвску), що селяне хотятъ — рѣзати жидôвъ. Комисія цѣлый день списувала въ селѣ протоколы, але нѣчого не выслѣдила. На другій день выѣхала тая сама комисія до Бурканова, где, пôсля денунціяцій, селяне мали мати якійсь лукавый намѣръ противъ тамошнои ходачковои шляхты. И тутъ комисія сконстатитувала, що денунціяціи були безъосновнѝ.— О. Евсевій Андрѣйчукъ, правосл. приходникъ зъ Дорошовець прибувъ на завôзванье львôвского краeвого суду карного до Львова и бувъ переслухуваный яко евѣдокъ въ середу и въ четверъ минувшого тыждня. Въ пятницю и суботу мин. тыждня переслухувано дальше яко свѣдкôвъ: дра Меруновича, лѣкаря зъ Ходорова, п. Дуду, експедитора „Слова“, а позавчера переслухувано п. Клемертовича. Вчера мали бути слуханѝ: п-нѣ Площаньска и п. Юл. Геровскій, зять увязненого сов. Адольфа Добряньского. — П. Лящавець, одинъ зъ судіевъ слѣдчихъ, мавъ выѣхати зъ Станиславова до Коломыѣ.

— **Доповняючѝ выборы до Сокальскои рады повѣтовои зъ селяньскихъ посѣлостей** выпали для Русинôвъ дуже щасливо. Выбранѝ: о. Плятонъ Паславскій, о. Николай Роздѣльскій, о. Іосифъ Яюсъ и пп. Иванъ Гаврона, Семенъ Ващукъ, дръ Володимиръ Грицикевичь, Михайло Худикъ, Денисъ Лозиньскій, Василь Войтовичь, Денисъ Якубовскій и Романъ Лоза.

— **На площади т. зв. „Castrum“** передъ „Народнымъ Домомъ“ намѣряе мѣсто Львôвъ выбудувати нову школу народну. „Castrum“ належитъ до фонду шкôлъ нормальныхъ, а выдѣлъ краeвый внесе въ соймѣ пôдчасъ веснянои сесіи проектъ, щобы часть тои площади ôтступити мѣсту на власнôсть.

— **Выстава роботъ столярскихъ**, снидерскихъ, токарскихъ, колодѣйскихъ, боднарскихъ и кошикарскихъ ôтбудесь сего року во Львовѣ въ мѣскôмъ музею промысловôмъ и буде ôткрыта ôтъ 5 падолиста до 17 грудня.

— **Память XXI-ихъ роковинъ смерти Тараса Шевченка** обходили Украинцѣ, проживаючѝ въ Петербурзѣ, музикально-вокальнымъ вечеромъ въ салѣ Знаменьскои гостинницѣ. Програма вечера складалась выключно зъ малорускихъ композицій граныхъ оркестрою, спѣваныхъ сольо и хоромъ. Найбôльше ôтспѣвано композицій Лысенка. Хоръ ôтспѣвавъ: „Ой не гараздъ Запорожцѣ“, „Ой любивъ та кохавъ“ (зъ Лысенкового збôрника народныхъ пѣсень); молодый спѣвакъ, п. Шепунъ ôтспѣвавъ прехорошо композицію Лысенку на текстъ Шевченка: „Гетьманы, гетьманы“ и звѣстну народну пѣсню „Безъ тебе, Олесю“. Вечеръ въ загалѣ выпавъ дуже хорошо.—Въ Харковѣ ôтправлена була въ день смерти Шевченка заупокойна панахида въ Мироносицкôй церквѣ. Дорога до церкви, находячоися середъ доволѣ обширного саду, була усыпана сосновыми галузками.

— **Перенесеня урядникôвъ**. Министеръ справедливости перенѣсъ на власне бажанье Ст. Вольфа адъюнкта суд. зъ Заставнои до Серету, а на его мѣсце именувавъ адъюнктомъ авскультанта суд. Маріяна Маера.

— **Що чувати у оо. Змартвыхвстанцѣвъ?** Довѣдуемось о тôмъ дуже много цѣкавого ôтъ львôвского кореспондента до „Gazet-ы Krakowsk-oи“ (ч. 34 зъ 19 л. с. м.) „Передъ кôлькома днями — пише дописуватель — ôтбувся у княгинѣ Адамовои Сапѣжины першій загальный збôръ опѣкунôвъ рускаго интернату оо. Змартвыхвстанцѣвъ во Львовѣ. Збôръ у княгинѣ Сапѣжины складався переважно зъ „kobiet“, бо на 60 присутныхъ осôбъ було 50 женщинъ, а лишь 10 мужчинъ, вчисляючи вже и кс. епископа-суфр. Моравского и кс. Калинку, настоятеля Змартвыхвстанцѣвъ. О Калинка державъ для княгинѣ Адамовои и єи 49 товаришокъ а по при нихъ вже и для 9 мужчинъ ôтчитъ о теперѣшнôмъ станѣ руско-польскихъ ôтношень въ Галичинѣ и о станѣ интернату та фондôвъ зôбраныхъ на єго удержанье. Зъ справозданя того выплываe, — стоитъ дальше въ дописи, що мимо пôдпомоги, яку маютъ Змартвыхвстанцѣ въ заможныхъ и „вплывовыхъ“ (урядовыхъ) сферахъ польскои суспôльности, складки на интернатъ збиранѝ въ краю принесли доси дуже мало, бо загаломъ мало що бôльше якъ 10.000 зр.; и колибъ не субвенція соймова (10.000 зр.), то интернатъ навѣть не мôгбы существувати, а о построеню будынку не моглобы бути и бесѣды. Субвенція и складки ужитѝ на здвигненье будынку и закладъ може теперь удержувати лишь 14 ученикôвъ. Характеристичною рѣчею — пише дальше кореспондентъ — єсть тое, що до интернату оо. Змартвыхвстанцѣвъ зголосилося бôльше якъ 90 (!!) кандидатôвъ; на опорожненѝ мѣсця на рôкъ слѣдуючій єсть ихъ по кôлька а навѣть по кôлькanацять. Всѣ ученики въ интернатѣ суть чистои крови рускои и переважно сыны рускихъ священикôвъ (!!!), — се єсть доказомъ, що филиппика о. Качалы въ соймѣ не знайшла ôтгомону у руского духовеньства. Мы самѝ — признаесь дальше кореспондентъ — не були зразу приклонниками интернату, бо боялися, щобы Змартвыхвстанцѣ не пôшли дорогою Єзуитôвъ XVI и XVII вѣкôвъ и не роздражнили еще бôльше Русинôвъ, але теперь бачимо, що интернатъ ведесь такъ, що справдѣ може противдѣйствувати пропагандѣ шизматицко-московскôй, попиранôй тихцемъ черезъ консисторъ львôвскій а головно черезъ крылош. Малиновского“ и т. д. Въ ôтчитѣ о теперѣшнôмъ станѣ польско-рускихъ ôтношень кс. Калинка высказавъ причины ненависти Русинôвъ до Полякôвъ и — о чудо! — дôйшовъ до того заключеня, що такѝ самѝ Поляки тôй ненависти винни. Завôзвавъ отже „słuchaczy (то нѣбы: тыхъ 50 „kobiet“ и епископа Моравского) do poprawienia błędów przodków“. Наведенѝ уступы дописи Gaz. krak. розвязуютъ намъ напередъ загадку, кто то въ краю головно „протегуе“ Змартвыхвстанцѣвъ? Протегуютъ ихъ „nadobne a świątobliwe niewiasty polskie“ — протекторки — не ма що й казати — дуже могучѝ въ сферахъ „вплывовыхъ“... Дальше довѣдуемось, противъ кого то маютъ воювати Змартвыхвстанцѣ? Противъ руского консистора и о. Малиновского. А наконець довѣдуемось о тôмъ сумнôмъ фактѣ, що до интернату зголошено ажь 90 питомцѣвъ, а мѣжь ними велика часть сынôвъ рускихъ священикôвъ! Надъ тымъ лишь жалѣти треба! Щастье еще, що Змартвыхвстанцѣ не маютъ фондôвъ...

— **Зъ Копачинець**. Пересылаю Вамъ повный текстъ денунціяційного письма, зъ котрого вы въ дописи „Ôтъ Городенки“ подали тôлько уступъ дотыкаючій мене. По 1) точцѣ, денунціюючôй мене, слѣдуютъ дальшѝ: 2) Mikołaj Wołoszyński, gr. k. administrator w Mikołajowie, który będąc przedtem

ТЕЛЕГРАМЫ и ПИСЬМА

наспѣвшій до Львова на вечеръ въ память роковинъ смерти Тараса Шевченка.

(Конець.)

Львôвъ. Лѣтъ чимало минуло, ôтъ коли надъ зараньемъ нашои добы замовкъ соловѣй нашъ, народный Кобзарь; а однакъ ôтгомонъ звучныхъ голосныхъ Єго струнъ єще и нынѣ лунае въ серцяхъ нашихъ — и не перегомонитъ, поки грудь руска, рускій плекати-ме чувства. Єго пѣсня, Єго думка „засвѣтила въ насъ огонь, добрый свѣточь правды, волѣ!“ Єго дума, Єго пѣсня живе тою гадкою высокою, яку воплотивъ въ нихъ Великій Геній народу, та гадка зове и насъ нынѣ съ Вами разомъ народне свято святкувати. Слава — славному, слава Тобѣ Тарасе, щось звеличавъ и прославивъ свôй народъ, слава Тобѣ, щось вознѣсся посередъ насъ та показавъ намъ дорогу до правды и волѣ. Слава Тобѣ, вѣщій Бояне нашого времени! — *Питомцѣ львôвскои духовноі семинаріи.*

Бôбрка. Честь Вамъ, дорогѝ Родимцѣ, що шануете память нашого дорогого и любого Кобзаря — Тараса! Память его не завмре въ серцяхъ нашихъ, бо духъ Єго живе мѣжь нами и буде жити, доки Русь Русею! Честь и слава комитетови и всѣмъ тымъ, котрѝ чимъ небудь причинились до устроеня сего великого свята — вечера въ память и честь незабутного Тараса. — *Л. А. К.*

Броды. При случаю сумного обходу памяти XXI-шихъ роковинъ смерти нашого Кобзаря, мы будучи перешкоджеными обходити разомъ съ Вами велике свято, пересылаемъ нашъ убогій датокъ на помноженье стипендійного фонду Єго имени. — (Слѣдуютъ пôдписы).

Жовтанець. Слава нашого Тараса нехай гомонитъ во вѣкъ, а Вы, высокоповажанѝ почитателѣ славного нашого спѣвака пріймѣтъ щиро руске поздоровленье ôтъ — *мешканцѣвъ громады Жовтанецкои.*

Сулимôвъ. Честь Вамъ и многая лѣта, нашѝ патріоты за почитанье славного и для кождого Русина дорого имени Тараса. — *Молодьжь Сулимôвска.*

Сулимôвъ. Наше щироруске поздоровленье въ день смерти нашого Мученика-Тараса! Безсмертною Єго гадкою нехай переймеся кожде руске серце. — *Громадяне Сулимова.*

Колоденець. И до насъ дôйшла чутка про святкованье вечера въ память нашого поета Тараса Шевченка. Радѣбы мы бути того вечера межи Вами, але годѣ. Приймѣтъ хоть на письмѣ наше щире поздоровленье. — *Громадяне Колоденця.*

administratorem w Żabiu a przedtem kooperatorem w Kołomyi, różne książki rossyjskie powstańcze pomiędzy naród ruski rozdawał, młodzież szkolną ku powstaniu przeciwko Panów polskich, ku przyjęciu szyzmy i przyłączeniu się ku Carowi nakłaniał i przytem wielkie znajomości z jakimś szyzmatykiem miał, który często z Rossyj do Żabiego i Kołomyi przyjeżdżał; 3) Ks. Cyryll Hamorak gr. k. kooperator w Stecowie, który pod pozorem „Ludowej ruskiej czytelni“ założył jakieś stowarzyszenie gdzie różne tajemne narady „Moskalów“ odbywają się; 4) Diak z Sokołówki, który od Bazylego Drohomireckiego różne moskiewskie powstańcze książki otrzymuje i pomiędzy naród górski rozdaje; 5) Gospodarz Rusin, ze wsi Łackie wielkie, który otrzymując tutaj sklep, ma różnych bardzo wiele, powstańczych książek moskiewskich na składzie i które do swoich znajomych szyzmatyków galicyjskich wysyła. — Ci wszyscy w miesiącu grudniu 1881 odbywali w Stanisławowie swoję naradę wraz z innymi już aresztowanemi osobistościami. — *Członek Rady powiatowej w Stanisławowie.* Отъ и видъ однои денунціяціи, котрыми — якъ сказавъ „Dziennik Polski“ — ц. к. судъ „засипаный“. — *Василь Дрогомирецкій.* — (Коментаря до тои денунціяцій, думаємо не потрѣбно; сама про себе говоритъ. *Ред.*)

— **Зъ пôдъ Бѣлого Каменя** пишутъ намъ: П. почмайстеръ зъ Бѣлого Каменя вызыскуе, подôбно якъ польска журналистика, увязненье Русинôвъ, щобы въ обсягу свого дѣланя кривдити Русинôвъ... Розголошуючи, що о. Наумовича арештовали за тое, що знайшли у него „кôлька скринь съ косами“ и такі подôбні рѣчи, узнавъ потрѣбнымъ не спроваджувати вже до Бѣлого Каменя рускихъ друксортôвъ почтовыхъ. Зайшовъ я до жида купити руску кореспондентку, а жидъ ôтповѣдае: „Тыхъ взяли до арешту, що друкували рускі друксорты“!

— **Для бѣдныхъ учениковъ рускои (академичнои) гимназіи** надôслали: Всч. о. Николай Туркевичъ приходникъ зъ Коржеличъ 5 зр. зôбраній ôтъ селянъ зъ Коржеличъ и Добряничъ и Всч. о. Володимиръ Голинатый приходникъ зъ Поляны 4 зр. 50 кр. зъ акафисту. — Дирекція рускои гимназіи скдае обомъ Всч. Отцамъ и щедрымъ дателямъ сердечну подяку въ имени убогои рускои молодежи.

— **Крадѣжь громадскихъ грошей.** Контрольоръ магистрату мѣста Перемышля сфалшувавъ квитъ и взявши въ урядѣ податковôмъ 1000 зр. утѣкъ до Америки. — Въ послѣднôмъ числѣ подали мы подôбный фактъ случившійся въ Сяноку. Видко, що примѣръ Стрыйского касіера подѣйствувавъ заохочуючо на громадскихъ урядникôвъ всхôдногалицкихъ мѣстъ. Зъ того выходитъ моральна наука, що зверхности громадъ мѣскихъ повинні дуже уважати на характеръ чоловѣка, котрому повѣряютъ якій урядъ при своихъ касахъ. На жаль, у насъ такъ не дѣялось и мабуть и теперь не дѣеся; бували часті случаѣ, що зверхности громадскі ôтдавали зарядъ своихъ касъ людямъ захожимъ, емигрантамъ, повстанцямъ, котрыхъ близше не знали. Потому приходилось жалувати, та вже за пôзно!...

— (**Дрôбні вѣсти.**) Въ суботу минувшого тыждня минуло 6 тыжднѣвъ ôтъ дня увязненя Русинôвъ. — Въ Вѣдни умеръ въ войсковôмъ шпиталю капитанъ 15 полку, Иполитъ Крыницкій. — Въ Марсиліи згорѣвъ театръ т. зв. „палата кришталова“. Въ огни нѣкто не згинувъ. — Рôвночасно згорѣвъ въ Ливадіи (въ Кримѣ) зимовый театръ царскій. И при сѣмъ пожарѣ нѣкто житя не стративъ.

— **П. Михаилъ Спожарскій**, звѣстный переплетчикъ рускій во Львовѣ, напечатавъ своимъ накладомъ книгу „Помянникъ усопшихъ“ съ ôтвѣтнымъ текстомъ и украшенями, въ бôльшôмъ и меншôмъ форматѣ. Се перше подôбного рода выданье пригôдне для церквей, всякихъ братствъ церковныхъ и братствъ тверезости, для родинъ и т. д. Цѣна „Помянника“ ôтповѣдно до формату и переплету: 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10 зр. и высше.

— **Ôтъ товариства „Союзъ“ въ Чернôвцяхъ.** Товариство наше уважае своимъ пріятнымъ обовязкомъ зложити щиру подяку ВП. ПП.: дру Таборъ, адвокату краевому за даръ 5 зр. и о. Уссатюку пароху въ Язлôвцяхъ за даръ 5 зр. — Ôтъ тов. рускихъ академикôвъ „Союзъ“. *Ал. Струтиньскій*, предсѣдатель, *Вол. Мильковичъ*, секретарь.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

О. Атаназій Левицкій, пароходникъ Саджавы дек. богородчаньского, упокоився дня 18 марта с. р. въ 74 р. житя а 45 священьства. Вѣчная ему память!

Вѣсти епархіяльні.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ *пропозицію принятій*: на Городокъ, дек. залѣщицкого оо.: I Як. Гудикъ зъ Стрѣлковець, II Ем. Кушикъ зъ Черновець, III Ник. Волошиньскій зъ Николаева, I. Коцюба зъ Горпина, I. Могильницкій зъ Городка, Левъ Турянъскій зъ Горошовы и Гавр. Ступницкій зъ Синкова.

Презенту получили оо. Іос. Левицкій зъ Качанôвки на парох. Сидирôвъ, Евг. Сабатъ зъ Куропатникъ на пар. Тысьменичаны.

Душпастырскі посады получили оо.: Петръ Петрицкій сотрудництво въ Роздолѣ; Изид. Калиновичъ, сотрудництво въ Чернелици; Ем. Соневицкій сотрудн. въ Сновидовѣ дек. бучацкого; Ник. Бѣлецкій сотр. въ Зарваници; Петръ Яцишинъ сотр. въ Пôйлѣ, дек. калуского; Ант. Стефановичъ завѣдательство въ Волѣ зологôрскôй; І. Венгриновичъ, завѣдательство въ Пôдгôркахъ; Теоф. Лавровскій сотрудництво въ Зазулинцяхъ.

Упокоився о. Ник. Воляньскій, парохъ Звиняча, дек. чорткôвского, дня 13 л. с. м.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту получили оо.: 1) Михаилъ Мрозовскій, сотрудникъ въ Сосници дек. перемыского, на капеляню въ Кореницѣ, дек. ярославского; 2) Александеръ Поляньскій, завѣдатель Хащова, дек. жукотыньского на парохію въ Боберцѣ, дек. затварницкого; 3) Альбинъ Федоровичъ, самост. сотрудникъ зъ Яблоницѣ, дек. бѣрецкого на капеляню въ Баховѣ, дек. порохницкого. (*Зрезигнувавъ* зъ презенты на Бахôвъ о. Емилій Антоневичъ, парохъ въ Пулавахъ, дек. ясліского.)

Каноничну институцію получили оо.: 1) Максимъ Зятикъ, завѣдатель парохіи въ Мѣратынѣ, дек. канчуцкого, на туюжь парохію; 2) Михаилъ Прухницкій парохъ зъ Головецка долѣшного, дек. жукотыньского, на парохію въ Турцѣ, дек. высочаньского; 3) Илія Присташь, завѣдатель капел. въ Днѣстрику дубовôмъ, дек. жукотыньского, на парохію въ Мѣхновцѣ, тогожь деканата.

Посаду дутпастырску одержавъ о. Илярій Гмитрикъ, завѣдатель парохіи въ Турцѣ, дек. высочаньского, завѣдательство парохіи въ Головецку долѣшнôмъ, дек. жукотыньского.

До рукоположеня въ єреи появилися слѣдуючі кандидаты: 1) Николай Колтунюкъ; 2) Іоанъ Созаньскій; 3) Василій Скобельскій; 4) Левъ Воляньскій; 5) Константинъ Константиновичъ и 6) Атаназій Котысъ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Нашъ буковиньскій землякъ Григорій Купчанко, пробуваючій теперь въ Англіи, намѣряе выдавати въ Лондонѣ литературный илюстрованый рускій журналъ „Звѣзда“, котрый буде выходити разъ въ мѣсяць въ 2 до 3 аркушѣ, съ 10 до 20 илюстраціами въ кождôмъ числѣ. „Звѣзда“ буде мѣстити: романы, повѣсти, оповѣданя, научні статіи, гумористику и проч. Языкъ журнала буде малорускій, правопись етимольогична. Рôчна предплата 6 зр., пôврôчна 3 зр. а. в. Перше число выйде эще передъ великоднемъ сего року. Перше число вышле п. Купчанко даромъ и franco кождому, хто пришле ему свою адресу. Адреса его: London, 12, Tabernacle Square, E. C.

— Въ Стрыю въ друкарнѣ А. Миллера вышовъ мин. року трудъ проф. Стефана Дубравского „Der slavische Interrogativsatz mit Berücksichtigung der Kleinrussischen Sprache“.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦІИ.

Всч. А. М. въ Л. Сими днями, по можности якъ найскорше, вышлемо Вамъ письмо съ порадою. Держѣтся, справедливôсть по Вашôй сторонѣ. *Вп. п. И. Н. въ Р.* За вѣсти про послѣднї хвилѣ житя нашого неôтжалованого Володимира щиро сердечно Вамъ дякуемо и просимо о дальшї приречені матеріялы. Мы нарочно здержуемось съ посмертною згадкою, щобъ зôбрати скôлько можна богато матеріялôвъ для єго біографіи и надѣемось, що всѣ знакомі, други и свояки нашого Покôйника поспѣшатъ подати намъ скôлько можна точні и повні вѣсти. *Всч. Выборцямъ зъ Д.* О послѣднôй бесѣдѣ п. Кулачковского и Гавзнера замѣстимо еще кôлька увагъ. Вашї замѣтки справедливі.

Курсъ львôвскій зъ дня 20. л. марця 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	293 —	297 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167 —	170 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	300 —	305 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	100 35	101 35
„ „ „ по 4% ав.	93 —	95 —
„ „ „ по 5% ав. період.	100 35	101 35
Банку гип. галиц 6% ав.	101 30	102 30
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100	101 —
3. Листы довжні за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 —	100 25
Облиги комунальні Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Лосы мѣста Кракова	18 50	20 50
„ „ Станиславова	22 —	25 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 48	9 58
Пôвимперіялъ	9 78	9 88
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ „ паперовый	1 19	1 21
100 марокъ нѣмецкихъ	58 60	59 30
Серебро	— —	— —

(Безъ текучого куп. безъ купону)

У о. **Теодора Коснерского въ Угриновѣ** можна замовляти пôсля цѣнника, оголошеного минувшого року: виноградні рослины закорѣненї, и то въ прутикахъ зъ 50 сортъ; черехи цѣшайскі чорні; вишнѣ угорскі; щепы грушокъ и яблокъ; порѣчки червоні и бѣлі великоягôдні; агрестъ англійскій; малины и полуницѣ (трускавки). (2—?)

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Въ книгарнѣ H. Georg, Corraterie 10 въ Женевѣ можна дôстати:
Мирного и Бълика. **Хиба ревуть волы, якъ ясла повні?** Романъ зъ народного житя. Ц. 6 франкôвъ.
Т. Гр. Шевченка. **Кобзарь.** Выданье стереотипне кн. I-II Ц. 2 фр.
Драгоманова. **Новѣ украинскі пѣснѣ** про громадскі справы. (1764—1880) Ц. 3 фр.
Драгоманова. **Историческая Польша и Велекорусская демократія.** Ц. 3½ фр. (1—3)

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,
образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр.. съ пересылкою 90 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

Новоôткрыта торговля
СѢМЕНЪ и ЦВѢТôВЪ
Е. Ф. РИДЛЯ
во Львовѣ, при Маріяцкôй улиці ч. 10, напротивъ готелю Данга
поручае вôдъ гваранцією за доброту
сѣмена ярины, сѣмена польні, цвѣтовї и лѣсовї, рожѣ, дерева овочевї, корчѣ, шпараги и т. п.
Цѣнники на желанье франко. (3—6)

Ново уряджена
торговля корѣнна
Ф. Д. НОВИЦКОГО
во Львовѣ, улиця Галицка, ч. 52
поручае
всякі товары свѣжо спровадженї въ найлѣпшôмъ родѣ и по дешевыхъ цѣнахъ.
Замовленя зъ провинціи залагоджуются зворотною почтою и якъ найстараннѣйше. (2—4)

НА ВЕЛИКОДНІЙ СВЯТА
Дрôжджи прасованї
зъ звѣстнои фабрики
А. И. Мавтнера и Сына
у Вѣдни
тôлько въ головнôмъ складѣ на цѣлу Галичину въ торговлѣ корѣннôй
КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА.
Ласкавї замовленя пріймаю вже съ нынѣшнымъ днемъ и высылаю съ звѣстною точностею на всказаный день.
Зъ причины, що сего року рускі и польскі свята въ однôмъ дни припадаютъ, вчасні замовленя булибы дуже пожаданї. (2—?)

СВѢЖІЙ СѢМЕНА
Всякои зелени, ростинъ пасовищныхъ, люцерны французскои и т. п.
зъ послѣдныхъ зôбраныхъ зборôвъ
(1—3) поручае
ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ
сѣменъ и ростинъ
I. СТАХЕВИЧА
во Львовѣ, при площади Маріяцкôй, Ч. 11.
Цѣнники посылаются на жаданье franco.

Переплетничый складъ
МИХАИЛА СПОЖАРСКОГО
во Львовѣ, въ домѣ Ставропигійского Института
выдавъ сими днями
„Помянникъ усопшихъ душъ“
въ форматѣ великôмъ и меншôмъ, съ ôтповѣднымъ текстомъ, виньетами, украшенями, и т. д.
Книга тая ôтвѣтна и пожиточна для церковныхъ братствъ мужескихъ и женьскихъ, старшихъ и молодшихъ, такожь для братствъ тверезости, товариствъ, институцій, родинъ и поодинокихъ лиць, почитаючихъ мамять своихъ рôдныхъ, другôвъ и знакомыхъ. Цѣна ôтповѣдно до переплету и объему книги: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 зр. и высше. Всѣ замовленя выповняются ôтворотною почтою. Также принимаеся переплетъ євангелій, служебникôвъ, молитвословôвъ и всѣхъ другихъ церковныхъ и свѣтскихъ книгъ. (1—3)

Цѣс. кор. прив.
АЦІЕНДА АССИКУРАТРИЧЕ
въ Трієстѣ,
найстарше австрійске товариство убезпеченій основане въ року 1822
съ фондомъ закладовымъ 4,000.000 гульденôвъ
убезпечае:
1. противъ стратъ черезъ пожаръ на будынкахъ съ движимостями, складами, сѣножатными и збôжевыми запасами;
2. противъ стратъ черезъ градъ на землеплодахъ;
3. житье чоловѣка во всѣхъ комбинаціяхъ;
4. на случай нещастя на тѣлѣ и на житю.

Аціенда выплативша до теперь около 350.000 гульденôвъ лишь священическимъ фамиліямъ въ ôтдѣленю житьевôмъ, узыскала собѣ заслужену славу такъ въ краю якъ и за границею. Она убезпечае пôсля найсолиднѣйшихъ условій.

Всякихъ звѣстокъ удѣляе
Заступництво во Львовѣ
Нръ 5 ул. Академическа,
(3—3) **а по городамъ и селамъ агенты.**

Выдавецъ и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарск

Ч. 20. Львôвъ, Субота 13 (25) марця 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня приниnаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“:

на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.

на самъ додатокъ:

на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . . 8 рубл
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.

съ дод. „Библіотеки“:

на цѣлый рôкъ . . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.

на самъ додатокъ:

на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.

съ дод. „Библіотеки: 14 зр.

на самъ додатокъ:

на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ъ*=**ji**, *ô, û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Чи се правда?

Гнилицкôй справѣ видко не судилось, затихнути. Она зновъ стає на виду, хочь въ новôй формѣ. Недавно рознеслась вѣстка, що президія ц. к. Намѣстництва розвязала раду громадску въ Гниличкахъ. Вѣсть оказалась правдивою, хочь доси нѣчого не читали мы про се въ урядовôй газетѣ. Та цѣла вага сего факту зовсѣмъ не въ самôмъ розвязаню. Право ц. к. Намѣстника, розвязувати громадскй рады, такъ ясно высказане въ §. 109 уставы громадскои, а при тôмъ вже неразъ по рôжныхъ мѣсцяхъ практикувалося, що въ самôмъ фактѣ розвязаня якои небудь громадскои рады не може бути нѣчого надзвычайного и дивного, а бодай нѣчого небувалого. Коли розвязанье Гнилицкои рады громадскои звернуло на себе бôльшу увагу, то се тôлько задля того розголосу, якои набрали Гнилички съ початкомъ сего року и до нынѣ еще якось не можутъ зôйти зъ публичного виду.

Отъ чому кождый бувъ бы радъ дôзнатись щось близшого про те розвязанье, а именно упевнитись, по якôй причинѣ и на якôй правнôй пôдставѣ послѣдувало се розвязанье. Такъ бѣда, що наша урядова „Gazeta lwowska“, хочь знає богато и широко та съ звѣстною пересадною хвальбою розказувати про патріотичнй починки Полякôвъ въ Америцѣ и Австраліи, а то й про житье хиньского цѣсаря, або й про мадярскй експедиціи у глубину хиньского царства, та про „walkę byków“ и иншу всѣляку всячину, — не знає нѣчого сказати тамъ и про такй справы, котрй и въ интересѣ загальнôмъ и въ интересѣ урядовôмъ повиннй бы бути перше всего пояснень въ урядовôмъ органѣ, щобъ не наставали блудни толки и поголоски про дѣла уряду. Такъ отже доси еще нѣчого невѣдомо офиціяльно про причины сего розвязаня. За те пôднѣсъ „Czas“ въ дописи зô Львова въ ч. 67 справу розвязаня Гнилицкои рады громадскои и подає такй причины:

„При доходженю — пише „Czas“ — переведенôмъ черезъ ц. к. староство зъ причины заявленя стокôлькадесять членôвъ громады Гнилички, що переходятъ зъ гр. кат. вѣроисповѣданя на греко орієнтальне вѣроисповѣданье, справджено (?), що сей поступокъ згаданыхъ селянъ не бувъ выплывомъ ихъ власнои волѣ, але наслѣдствомъ тайнои, ôтъ довшого часу въ громадѣ веденои агитаціи, на котрои чолѣ стояли вôйтъ громады Гриць Глушка, заступникъ вôйта Василь Зазуля и радный громады Иванъ Шпундеръ и що въ тôй агитаціи брало, кромѣ повыше згаданыхъ, замѣтну участь дальшихъ двохъ членôвъ мѣсцевои рады громадскои Тимко Башевскій и Марко Малиновичъ. Такожь справджено, що згаданй радній постаралися о уложенье подань, котрыми высше згаданй члены Гнилицкои громады завѣдомили о своимъ переходѣ на православіе ц. к. старосту, гр. кат. консисторію во Львовѣ и гр. орієн. консисторію въ Чернôвцяхъ, що на тыхъ поданяхъ, зъ котрыхъ именно друге, внесене до львôв. гр. кат. митроп. консисторіи мѣститъ въ собѣ задля свого содержаня истоту чинôвъ, пôдлягаючихъ карнôй уставѣ, — пôдписували членôвъ громады вôйтъ Грицько Глушка и радній Тимко Башевскій и Марко Малиновичъ и що въ загалѣ при повысшôй агитаціи переступлено границѣ законности. Зъ тои причины увазнено высше згаданыхъ пятьохъ членôвъ громадскои рады черезъ ц. к. краєвый судъ карный во Львовѣ и введено противъ нихъ судово-карне слѣдство. При тôмже доходженю справджено заразомъ, що высше згаданй члены рады громадскои перенесли ту агитацію такожь и до самоижь рады, именно, що, якъ се зôзнавъ радный Стефанъ Яворскій и самъ вôйтъ Гриць Глушка, на засѣданю рады (громадскои), скликанôмъ 24 грудня м. р. на вôзванье вôйта доповнено на повысшихъ поданяхъ бракуючй пôдписы, що дальше на тôмъ же засѣданю ухвалено выслати Ивана Шпундера, щобы ôтвѣзъ поданье до митроп. консисторіи во Львовѣ, и що пôсля зôзнань радныхъ Стефена Геруса и Стефана Яворского ухвалено на тôмже самôмъ засѣданю удѣлити выеше згаданому делегатови зъ громадскихъ фондôвъ квоту 7 зр. а. в. на кошта подорожи до Львова. Понеже громадска рада въ Гниличкахъ тыми ухвалами и зарядженями, не маючими *нѣчого* спôльного съ правами єи (громадскôй радѣ) прислугуючими, и съ обовязками на неи вложеными, переступила свôй кругъ дѣланя и не можна (!) надѣятися належного сповненя обовязкôвъ що до удержаня публичного порядку и безпеченьства, проте виджуся (кто?) приневоленымъ на пôдставѣ §. 109 уставы громадскои розвязати громадску раду въ Гниличкахъ“.

„Czas“ подаючи тй мотива называє ихъ „дуже важными“, а о розвязаню Гнилицкои рады громадскои говоритъ такъ: „въ справѣ Гниличокъ запавъ вырокъ, вправдѣ доперва *административный* (!) а не судовый, але вже и то значитъ богато, дуже богато, бо „wiele światła rzuca na sprawę“.

Можна бы сумнѣватись, щô властиво розумѣє „Czas“ пôдъ „справою Гниличокъ“, коли бъ не коментарь, поданый въ высше наведеныхъ мотивахъ „Czas-у“. Сей коментарь справдѣ дуже цѣкавый и поясняючій зъ многихъ взглядôвъ. Тутъ довѣдуємося зъ „Czas-у“ въ першій разъ, що въ справахъ карныхъ есть кромѣ судового выроку еще и администраційный вырокъ, котрый навѣть може вже зъ горы преюдикувати вырокови суду! Дальше довѣдуємось зъ „Czas-у“, що не тôлько въ одныхъ абсолютныхъ державахъ администрація буває сильнѣйша ôтъ власти правосудія, але що такого самого абсолютного панованя администраціи бажає „Czas“ зъ душѣ-серця и для насъ и що мимо конституційныхъ законôвъ державныхъ, поручаючихъ независимôсть судôвъ, мимо уставы карнои, постановляючои, що кождый може бути судженымъ лише черезъ компетентный судъ а не черезъ администрацію, той же самъ „Czas“ бажає комôть головою поставити тй всѣ приписы конституціи и уставъ, вырвати судоводство зъ рукъ судôвъ, а передати єго въ руки администраціи. Єсть се новый доказъ, до якого помѣшаня понятій дôйшли нашй шовинисты. Ось тому то годится близше придивитись тымъ мотивамъ „Czas-у“, якй ôнъ радъ положити за причину розвязаня громадскои рады въ Гниличкахъ. Тутъ не ходитъ вже о Гнилицку справу, нѣ о Гнилицку раду громадску; тутъ розходится о загальнй, всѣмъ спôльнй засады цѣлого нашого конституційного житя, о нашй всѣмъ дорогй права свободы и розъясненье понятій, котрыхъ помѣшанье моглобы принести шкоду для загалу.

Не пôдпадає сомнѣнію, що розвязанье рады громадскои муситъ мати законну причину и що переступленье законно означеного круга дѣланя, а тымъ бôльше поповненье якого карного чину може бути законною причиною розвязаня рады громадскои. Хочемо мати надѣю, що и ц. к. Президія Намѣстництва руководилась тою засадою, хотяй доси невѣдомй намъ законнй причины розвязаня Гнилицкои рады. Тожь само и „Czas“ признає ту засаду (що розвязанье рады муситъ мати законну причину), але доходитъ въ своихъ мотивахъ до дуже дивоглядныхъ выводôвъ. Пôсля думки „Czas“-у, переступила Гнилицка рада свôй кругъ дѣланя, бо єи ухвалы, поступки и зарядженя мали выйти по за кругъ дѣланя, радѣ громадскôй уставою зазначеный, а навѣть мали нарушити публичный порядокъ и безпеченьство. Отжежь нарушенье публичного порядку и безпеченьства есть провиною и то або злочиньствомъ въ §. 65 уст. кар. або переступствомъ въ §. 278 и слѣдуючихъ §§. уставы карнои означенымъ. „Czas“ выразно пôдноситъ въ своихъ мотивахъ, що Гнилицка рада громадска мала допуститись чину, пôдпадаючого уставѣ карнôй, именно въ своимъ письмѣ до гр. кат. митр. консисторіи во Львовѣ и що зъ тои причины увязнено членôвъ рады громадскои. Намъ не вѣдомо, якими чинами нарушила Гнилицка рада громадска публичный порядокъ и публичне безпеченьство, але вѣдомо намъ, що письмо Гниличанъ до гр. кат. консисторіи, о котрôмъ згадує „Czas“, було обвѣщене свого часу въ рôжныхъ часописяхъ, а мѣжь иншимъ такожь въ „Дѣлѣ“, вѣдомо намъ, що єдино до того компетентна власть с. є. ц. к. прокураторія и ц. к. судъ прасовый не сконфискували сего письма Гниличанъ, обвѣщеного въ публичныхъ часописяхъ, отже навѣть объєктивно а не то субъєктивно, не доглянули въ нѣмъ нѣякого „чину, пôдпадаючого уставѣ карнôй“, що отже „Czas“ въ тôмъ взглядѣ въ своихъ мотивахъ дуже розминаєся съ правдою. Та якбы тамъ и було, на кождый случай о карыдостойности або безкарности якого небудь чину, означеного въ уставѣ карнôй, може рѣшати *єдино тôлько судъ*, а не якъ думає „Czas“, — администрація. Арт. IV цѣсарского патенту зъ 27 мая 1852 Ч. 117 Д. у. д. до уставы карнои выразно постановляє, що пôсля уставы карнои тôлько то може уважатись яко злочиньство, провина або переступство, що въ тôй уставѣ єсть выразно яко злочиньство, провина або переступство узнане. Арт. XVI основного закону зъ 21 грудня 1867 Ч. 144 Д. у. д. установляє ту у всѣхъ конституційныхъ державахъ освящену и ненарушиму засаду, що судôвництво єсть въ всѣхъ инстанціяхъ ôтдѣльне и независиме ôтъ администраціи, а §. 1 процедуры карнои постановляє меньше выразно, що тôлько компетентный *судія* на пôдставѣ законного выроку може узнати когось виннымъ карыдостойного чину, означеного карною уставою, и що тôлько той може вважатись за винного, кого сей *судія* узнасть виннымъ. Накопець пôсля §. 26 уст. кар. можутъ всѣ дальшй не тôлько карнй, але и цивильно-правнй и публично-правнй наслѣдства поповненя карного чину дôткнути лише (черезъ компетентного судію) правосильно засудженого.

Такъ отже вже зъ тыхъ такъ ясныхъ приписôвъ законныхъ выходитъ ясно: 1) що скоро бы Гнилицка рада громадска (а властиво єи члены) допустились якого карного чину, „уставою карною означеного“, тôлько компетентный судъ може рѣшати о поповненю и карыдостойности такого чину, а не администрація; 2) що доперва пôсля выданого компетентнымъ судомъ и правосильного выроку можна говорити о винѣ и о дѣйстнôмъ поповненю сего карного чину, 3) що доперва по такôмъ засудѣ и тôлько на єго пôдставѣ можна выводити и въ практицѣ прикладати дальшй съ засудомъ и съ поповненьемъ карного чину сполученй наслѣдства, и 4) що якъ довго такого выроку компетентного судіѣ нема, такъ довго нѣкто, не тôлько „Czas“, але и сама администрація, не може пріймати за фактъ доказаный, що сей або той допустився мнимого чину карного.

Колибъ отже члены Гнилицкои рады громадскои дѣйстно допустились якого чину карного, то администрація, єсли хоче зъ того зробити ужитокъ въ своимъ кругѣ дѣланя, муситъ ждати на правосильный вырокъ компетентного суду, а нѣякъ не може, якъ се робитъ „Czas“, вже зъ горы proprio motu преюдикувати сему выровови, тымъ бôльше, що черезъ то въ разячій и нѣчимъ неоправданый способъ ставалабы на дуже партійнôмъ становищу и робилабы подекуда натискъ на вырокъ самого суду. Були вже неразъ численнй случаѣ обжалованя урядникôвъ (котрй предсѣ бôльше пôдлягаютъ дисциплинарнôй власти администраціи якъ члены автономичнои рады громадскои), а однакожь въ кождôмъ случаю выжидала администрація перше судового выроку, щобъ взятися до усуненя урядника и нѣколи не присвоювала собѣ власти, рѣшати о єго винѣ. О скôлькожь бôльше треба се сказати въ тôмъ случаю?!

Кромѣ мнимого поповненя якихъ то, близше неозначеныхъ чинôвъ карныхъ, подає кракôвскій „Czas“ яко другу причину розвязаня Гнилицкои рады громадскои якусь „тайну, ôтъ довшого часу въ громадѣ ведену агитацію, въ котрôй брали удѣлъ вôйтъ громады и гдеякй члены рады громадскои“. Не знаємо, що розумѣє „Czas“ пôдъ „тайною агитацією“, мусимо однакожь замѣтити, що тайна агитація сама собою въ супротивности до явнои агитаціи не єсть еще нѣчого недозволеного, тымъ менше противузаконного, а неразъ єсть навѣть бôльше бездоганною ôтъ явнои агитацін, скоро тôлько сама цѣль агитаціи єсть законно дозволеною. Єсть жежь пр. фактомъ загально вѣдомымъ, що въ львôвскôй радѣ громадскôй звѣстна партія „Łączności i Zgody“ добилась великого вплыву тôлько черезъ свою тайну агитацію, що дальше тôлько въ наслѣдство тайнои агитаціи ôтбуваются въ мѣскôй радѣ львôвскôй тй такъ сумнй, не тôлько безъôтрадній, але часто навѣть компромитуючй и ажь шкандальнй сцены, а мимо того нѣкому, а именно ц. к. президіи Намѣстництва не прійшло еще на гадку, задля тои „тайнои агитаціи“ розвязувати львôвску раду громадску, хотяй власне въ тôй „тайнôй агитаціи“ берутъ головну, майже выключну участь члены рады громадскои. И зовсѣмъ справедливо. Божь хочь кто и зôставъ раднымъ, то черезъ то еще не переставъ бути громадяниномъ и повноправнымъ горожаниномъ, котрый має повне право, въ законныхъ границяхъ вести агитацію за всякою законно дозволеною цѣлею. А о тôмъ, чи яка агитація єсть законна при противузаконна, чи яка цѣль агитаціи єсть дозволена чи противузаконна, чи кто черезъ таку агитацію допускаєся якого каридостойного чину чи нѣ, — о тôмъ всѣмъ зновъ рѣшає не администрація, але судъ. Устава карна постановляє границѣ дозволенои а недозволенои агитаціи, а сторожемъ сеи уставы єсть судъ, а не администрація, котра не має права мѣшатися въ судоводство. Въ особенности що до тайнои агитаціи, о скôлько така єсть выразомъ и выплывомъ тайного товариства, компетенція суду при ясныхъ приписахъ §§. 286—294 уставы карнои єсть неоспорима и выключна и такй справы зовсѣмъ не належатъ до компетенціи администраціи. Скоробы отже въ Гнилицкôй радѣ громадскôй були проявились якй признаки карыдостойнои „тайнои агитаціи“, то тутъ зновъ требабы мати перше всего вырокъ компетентного суду, щобы можна правно обвиняти чи цѣлу раду громадску, чи поодинокихъ єи членôвъ о яку провину, и мниму „тайну агитацію“ класти за причину розвязаня громадскои рады.

Не легко однакожь догадатись, що тутъ не ходитъ анѣ о яке небудь нарушенье публичного порядку и безпеченьства, анѣ о яку небудь противузаконну агитацію, але єдино и выключно лише о самъ поступокъ Гнилицкои громады — змѣны свого вѣроисповѣданя. Мотива „Czas-у“ не подаютъ нѣ найменшого факту, а тымъ менше доказу мнимого нарушеня публичного порядку и безпеченьства въ Гнилицкôй громадѣ, анѣ доказу мнимои незаконнои тайнои агитаціи.

Єдина провина Гнилицкои рады громадскои, пôднесена въ „Czas“-ѣ, есть та, що єи члены мали агитувати за переходомъ на православіе, що мали старатися о потрѣбнй поданя до духовныхъ и свѣтскихъ властей, що обговорювали ту справу на засѣданю рады громадскои, що збирали пôдписы громадянъ, що выслали до консисторіи свого делегата и дали єму 7 зр. на кошта подорожи дô Львова въ тôйже справѣ, котра, якъ выказало доходженье духовнои комисіи, була справою справдѣ громадскою а не єдиничною. Се маютъ бути тй поступки Гнилицкои рады, котрою она, пôсля мотивôвъ „Czas“-у, мала переступити свôй кругъ дѣланя, се маютъ бути тй чины, котрй пôсля думки „Czas“у, „не маютъ нѣчого спôльного съ правами, радѣ

громадскôй прислугуючими, и съ обовязками, на неи вложеными".

Супротивъ того мусимо замѣтити, що змѣна вѣроисповѣданя, а тымъ самымъ и агитація за змѣною вѣроисповѣданя, єсть чиномъ законно а именно уставою зъ 25 мая 1868 Ч. 49 Д. у. д. зовсѣмъ дозволеною, що дальше въ тымъ бôльшôй мѣрѣ єсть законно дозволенымъ старатися законными дорогами о ерекцію власнои церкви для громады и о облегченье конкуренційныхъ тягарôвъ, а въ тôмъ послѣднôмъ, якъ выказало слѣдство, почиває вся сущнôсть Гнилицкои справы и мнимои „агитаціи“ Гнилицкои рады громадскои. Не о православіє и не о ôтступництво ôтъ гр. кат. вѣроисповѣданя, але о матеріяльни̂ интересы церковни̂ розходилось и розходится єще доси Гнилицкôй громадѣ. Ôтдѣлъ VI громадскои уставы якъ найвыразнѣйше постановляє, що до круга дѣланя громадскои старшины и рады громадскои належитъ завѣдуванье справъ вѣроисповѣдныхъ, а §. 91 уставы громадскои межи специяльными справами вѣроисповѣдными, входячими въ кругъ дѣланя рады громадскои, вычисляє заразъ въ першôмъ уступѣ а) якъ найвыразнѣйше: *„справы церковни̂, справы обрядови̂“* и т. д. Єсли отже Гнилицка рада громадска справдѣ займалась справою змѣны вѣроисповѣданя черезъ громаду, а радше справою ерекціи самостôйнои парохіи и облегченьемъ конкуренційныхъ тягарôвъ, спадаючихъ на цѣлу громаду и на поодинокихъ громадянъ, єсли она укладала дотычащи̂ поданя, збирала пôдписы и высылала делегатôвъ и т. д. и се все робила въ границяхъ дозволеныхъ, то она черезъ то не тôлько не переступила свого законно означеного круга дѣланя, але противно, держалась строго въ границяхъ сего круга и сповняла то, що дѣлати має право и обовязокъ. Єсть жежь теперь вже неоспоримымъ фактомъ, що доперва въ наслѣдство енергичного пôднесеня утяжливости парохіяльнои звязи съ Гнилицями вел. и конкуренційныхъ данинъ (замѣсть на одну) ажь на двѣ церкви, доступила Гнилицка громада наданя єи осôбного священика мѣсцевого и ôтлученя ôтъ другои парохіи.

Такъ отже и та послѣдна, „Czas“-омъ пôднесена, мнима провина Гнилицкои рады не єсть нѣякою провиною передъ закономъ, — а тымъ самымъ и всѣ мотивы, подани̂ „Czas-омъ“, не маютъ нѣякои законнои пôдставы. Справдѣ сумно, дуже сумно булобы, коли бъ, якъ се хоче вмовити „Czas“, администрація руководилась такими мотивами. Се значилобы перевертати законный порядокъ, пôдрывати найголовнѣйши̂ основы нашого законного и конституційного житя и на мѣсце того вводити довôльнôсть и затемненье въ интерпретаціи и переведеню дуже важныхъ уставъ. Що „Czas-ови“ може и залежитъ дуже много на такôмъ затемненю и реакційнôмъ переворотѣ нашихъ законныхъ и конституційныхъ основъ, — се не диво. Диво тôлько, що „Czas“ импутує таки̂ замѣры нашôй администраціи и що урядова „Gazeta lwowska“ мовчитъ на таки̂ усилія компромитаціи нашои краєвои администраціи. Не ходитъ намъ о Гнилицку раду, але ходитъ намъ о повагу права. Мы вже неразъ, отъ хочьбы новѣйшими часами въ Турчаньскôй и Жовкôвскôй радѣ повѣтовôй, бачили, якъ у насъ наши̂ шовинисты стараются затемнити и перевернути ясни̂ приписы уставы. Законъ стає вже имъ на завадѣ въ переведеню ихъ самолюбныхъ, а намъ шкодливыхъ цѣлей. Тожь супротивъ такихъ, щоразъ частѣйшихъ случаѣвъ непошанованя и вывороту права, годится намъ неустрашимо стояти на сторожѣ нашихъ правъ.

Найжежь „Gazeta lwowska“ замѣсть слѣдити за патріотами по Америцѣ и Австраліи, замѣсть уноситись надъ „walką byków“ во Львовѣ, замѣсть обчисляти намъ, що пьє Джонъ Буль, а що проѣдає хиньскій царь, — сповнитъ свôй обовязокъ и скаже намъ, чи се правда, що импутує „Czas“ нашôй администраціи краєвôй и Є. Е. Намѣстникови и яка єсть властива причина розвязаня Гнилицкои рады громадскои? Сеи ôтповѣди — скорои и яснои — вымагає не тôлько интересъ загалу, але и повага самого уряду. Хочемо ждати, чи хочь сего разу сповнитъ „Gazeta lwowska“ свôй урядовый обовязокъ.

ДОПИСЬ.

Зъ Черновецъ.

(§.) (*Просвѣта народна въ Черновецкôмъ повѣтѣ и єи противники*). Може пригадаютъ собѣ ш. читателѣ „Дѣла“, якихъ пôдступôвъ уживали передъ двома роками жиды въ Раранчи, щобы не допустити людей до просвѣты и тверезости. Описано се докладно въ ЧЧ. 36, 37 и 38 зъ р. 1880. — На жаль сказати, найшли жиды въ тôмъ дѣлѣ ревного помôчника въ двôрнику*), котрый, хоть неписьменный мужикъ, а все таки трясе цѣлою великою громадою и передъ котрымъ майже всѣ громадяне въ покорѣ голову клонятъ. Сей двôрникъ ставъ противникомъ читальнѣ въ Раранчи. Були противни̂ Раранецкôй читальнѣ єще й други̂ и то навѣть дуже вплывови̂ люде урядови̂, що хотѣли видѣти въ тôй читальнѣ то товариство нигилистичне, то якесь товариство россійске, небезпечне для Австріи, тôлько не то, чимъ оно було на дѣлѣ, с. є. товариствомъ просвѣты, науки и статочности.

Найтяжше пошкодила читальнѣ неприхильнôсть православнои консисторіи черновецкои и Митрополита Андрієвича-Морара, бо зъ тои причины зовсѣмъ ôттягнувся ôтъ читальнѣ прав. священикъ о. Т. Тарнавскій и дякъ Стефанъ Павловичь, котрому впростъ зъ консисторіи наказано выступити зъ читальнѣ и то пôдъ угрозою утраты мѣсця.

Конецъ всего того такій, що богато людей перестало зъ боязни належати и ходити до читальнѣ. Але все таки, дякуючи твердому характерови начальника читальнѣ господаря Стефана Дутки, читальня не розвязалась — и все сходятся коло 20—30 господарѣвъ, щобы щось пожиточного послухати и научитися.

Завязалася ôттакъ читальня въ Рогôзнôй, але православный священикъ Апостолъ Люческуль розбивъ єи при самôмъ завязку, а хоть ôнъ въ короткôмъ часѣ пôсля сего умеръ, то однакожь не можна Рогôзнянъ склонити, щобы до читальнѣ приходили. Здаєся мовьбы то имъ було лучше, якъ будутъ ихъ одного за другимъ за лихву та за піятику та за други̂ нерозумни̂ дѣла зъ прадѣдôвского кута выганяти.

Якось ôтъ року зачали люде въ Васлôвцяхъ за порадою щирыхъ, для добра народа прихильныхъ людей читати спершу нашу улюблену львôвску „Батькôвщину“, а ôттакъ и други̂ наши̂ просвѣтни̂ книжочки. Що недѣлѣ и що свята по обѣдѣ оминало чимъ разъ бôльше людей корчмы Васловецки̂, а сходилися у своѣй громадскôй школѣ, где читали книжочки, перейшовши̂ огневу пробу въ Галичинѣ и где учитель народнои школы Васловецкои, яко правдивый учитель народа, выкладавъ людямъ про нови̂ ваги и мѣры — и показувавъ имъ все на дѣлѣ, щобы ихъ несовѣстни̂ люде не шахрували, якъ то звычайно дѣєся.

На се пôдняла крикъ Васловецка жидова на всѣ голосы, — и нужь посыпалися денунціяціи до ц. к. староства черновецкого, до президента ц. к. краєвого правительства, до ц. к. прокураторіи, що въ Васлôвцяхъ робится революція, бунтъ противъ правительства и що мужики готовлятся рѣзати жидôвъ. Було се саме пôдчасъ арештованя галицкихъ Русинôвъ за мниму здраду стану. Напудились власти, напудився и прокураторъ, — мѣркували: га! въ Галичинѣ бунтъ, — то й межи Русинами въ Буковинѣ щось кипитъ, — и конецъ того бувъ, що наразъ 27 лютого зъѣхала до Васловецъ судово-карна комисія зъ черновецкого суду, зложена зъ судового адъюнкта Морара (сына Митрополита) и зъ суд. писаря, — а комисіи асистовавъ вахтмайстеръ жандармеріи Садагурскои Шмигельскій, здобувшій собѣ славу въ выловлюваню ославленыхъ злодѣєвъ й шахраѣвъ, черезъ що не має миру у великои части Садагурскои окрестнои жидовы. Комисія криминальна переслухала найперше учителя Зухаєвича и перетрясла єго хату, забравши кôлька рускихъ книжокъ съ собою. Учитель трясся, якъ листъ зъ трепеты, и запевнявъ судію о своѣй невинности, о чѣмъ певне кождый крôмъ Васловецкихъ жидôвъ пересвѣдченый.

Ôттакъ ôтбулися такъ само ревизіи и переслуханя въ Васлôвцяхъ у дяка Ковака и у господарѣвъ: братôвъ Ивана Франка (давного двôрника) и Пентелея Франка, дуже честныхъ и статочныхъ господарѣвъ, котрымъ ся заслуга припадає, що они перши̂ купили и читали „Батькôвщину“ и руски̂ книжки.

По забраню кôлькохъ рускихъ книжокъ ôтъѣхала комисія криминальна, — и ся справа скôнчится очивидно тымъ, що ц. к. прокураторія ôтступитъ ôтъ переслѣдованя Васловецкихъ бунтôвникôвъ.

Але чи подôбни̂, жидами выкликани̂ неправдиви̂ вѣсти и шиканы не ôтстрашатъ многихъ ôтъ просвѣты, се друге пытанье, — и дай Боже, щобы не ôтстрашили. Дай Боже, щобы власти вже разъ пересвѣдчилися, скôлько правды въ тыхъ жидôвскихъ алярмахъ и съ якимъ недовѣріємъ треба приймати и найсеріознѣйши̂ ихъ доносы.

Наши̂ люде, що, хвалити Бога, по довговѣковôмъ снѣ пробуджуются, нехай не лякаются закладати по нашихъ громадахъ читальнѣ, щобы черезъ нихъ ôттягнути нашъ нарôдъ ôтъ коршмы, щобы межи нимъ ширити просвѣту а пôднести господарство. Наши̂ люде нехай не лякаются закладати громадски̂ касы пожичкови̂, щобы охоронити нашъ нарôдъ ôтъ лихвы. Наши̂ люде нехай не лякаются закладати громадски̂ шпихлѣрѣ (гамбарѣ), щобы охоронити себе ôтъ голодовои смерти. Наши̂ люде нехай не лякаются закладати громадски̂ склепы, гдебы все, що они потребуютъ, могли купити, разъ, що то бы ихъ дешевше коштувало якъ теперь, и лѣпшій товаръ бы мали, а по друге, що не тратилибы марно дорогого часу, йдучи за кождою дрôбницею до мѣста. Наши̂ люде нехай пильно всюда будуютъ школы и нехай пильно посылаютъ дѣтей до школы.

А якъ се все станеся, тогды мы Русины, станемо на рôвнѣ съ другими просвѣченнѣйшими й щастливѣйшими народами Австріи, бо будемо свѣтлѣйши̂ й богатши̂. Тогды мы будемо панами на нашôй прадѣдôвскôй землѣ, а не наймитами и поштурханцями.

Наши̂ власти не повинни̂ въ всѣмъ тôмъ въ загалѣ а въ просвѣтѣ народнôй въ особенности видѣти якійсь заговôръ. Противно повинни̂ власти всѣ ти̂ честни̂ змаганя нашого народа пôдпирати, тажь се въ интересѣ державы и краю, щобы нашъ селянинъ бувъ просвѣченый, тверезый, пильный, ощадный и маючій. Тажь нашъ селянинъ въ Буковинѣ и въ Галичинѣ платитъ, якъ вже на иншôмъ мѣсци выказано, бôльше податку, якъ наша велика посѣлôсть, дає майже выключно самъ рекрута, оборонює славно — якъ то австрійска исторія многократно записала — нашу державу, працює выключно майже самъ въ обохъ тыхъ краяхъ яко хлѣборобъ, черезъ що причиняєся въ надзвычайнôй мѣрѣ до взросту богацтва краєвого. И чижь политично — не кажу вже, чи справедливо — булобы, того селянина не пôдтримувати въ єго честныхъ змаганяхъ, коли ôнъ хоче бути щасливымъ чоловѣкомъ, до чого кождый смертельникъ має незаперечиме право. Коли вже правительство само може не хоче брати инициятивъ въ пôднесеню руского народа въ повысше наведеныхъ направленяхъ, то на кождый случай бодай не повинно ставити перешкодъ, скоро самъ нарôдъ береся за працю около пôднесеня себе въ моральнôмъ и матеріяльнôмъ взглядѣ.

Наши̂ православни̂ священики нехай не боятся просвѣты народа, нехай не боятся, що нарôдъ, якъ просвѣтится, не дасть „на Боже“. Просвѣта и загальне добро та щастье єсть же идеаломъ правдивого христіяньства. Нехай же памятаютъ на свою прекрасну, взнеслу задачу, сего духа христіяньства плекати у нашихъ людей, и нашихъ людей зробити честными, тверезыми, працёвитыми.

Наши̂ жиды, приняти̂ гостинно на нашу землю, най обходятся съ нами по людски, най не видятъ въ тôмъ свого нещастя, якъ нашъ нарôдъ зачинає двигатися й поступати на дорозѣ просвѣты, уморальненя й збогаченя. Нехай и наши̂ жиды просвѣчуются такъ, щобы могли ôттакъ въ честный спосôбъ заробляти, щобы не жили лишь зъ драчки зъ нашого народа черезъ лихву, та черезъ розпіяченье, та туманенье и деморализованье честного простодушного нашого селянина. Але кто знає, коли наступитъ межи жидами зворотъ до лѣпшото, коли продреся межи темни̂ зфанатизовани̂ масы жидôвски̂ лучь правдивои просвѣты. Не заносится на поправу; крôмъ Черновецъ всюда у насъ въ краю а особливо въ Садагурѣ, где жиды найрôжнороднѣйшими штучками довги̂ лѣта ударемнювали отворенье 4-клясовои школы народнои, мало жиденятъ ходитъ до шкôлъ краєвыхъ; за то суть ними заповнени̂ безчисленни̂ хайдеры (школы покутни̂ жидôвски̂), где впоюютъ въ жидôвскихъ дѣтей страшну ненависть до кождого, кто не жидъ, и до всего, що не жидôвске. На жаль, що хоть єсть богато урядовыхъ заказôвъ, щобы таки̂ хайдеры розôгнати, то хайдеры цвитутъ въ найлѣпше, а нѣкто и думки не має, позамыкати хайдеры. Отжежь жидокъ выхованый въ такôй жидôвскôй школѣ, не вмѣє нѣчого, а непривыклый до жаднои працѣ пускаєся ôттакъ на легкій хлѣбъ, шинкує, хлопа розпяничує, туманитъ, шахрує й видитъ бунтъ въ кождôмъ стараню громады, отверезитися й просвѣтитися.

Мы не противни̂ жидовѣ; скоро она жіє межи нами, то нехай жіє — честно, не на наши̂ кошта. А ôттакъ ще жадаємо ôтъ жидôвъ, що скоро мы не мѣшаємся въ ихъ кагалы, въ ихъ потайни̂ зборы, где держатъ рôжни̂ рады, котри̂ не годятся навѣтъ съ добромъ другихъ обывателѣвъ державныхъ не-жидôвъ и часто впростъ не годятся съ уставою карною н. пр. загально знани̂ пôдкупства при асентерункахъ, киненье великого хайрему (проклятя, заказуючого всяки̂ зносины съ проклятымъ, 1880 року противъ дуже честного й всѣма безъ рôжницѣ стану и народности загально поважаного властителя Садагуры барона Янка Мустатци и пр. и прч.), то нехай же насъ жидова лишитъ въ спокою, нехай не пише противъ насъ фалшивыхъ денуціяцій, нехай насъ фалшиво не обвиняє, нехай нами не опѣкуєся, а дасть намъ свобôдно жити й розвиватися на нашôй прадѣдôвскôй нашими й дѣдôвъ нашихъ слезами й кровю зôллянôй святôй землицѣ.

*) Двôрникомъ, — звеся на Буковинѣ начальникъ громадскій.

Бесѣда пос. Кулачковского

на 208-ôмъ засѣданю рады державнои дня 10 марця 1882 при ôтдѣлѣ буджету для министерства справедливости

(въ ôтповѣдь пос. Гавзнерови.)

(Конецъ.)

Єще разъ повторяю, що маю довѣріє въ безсторонность нашихъ судіѣвъ. Але се такожь кождому звѣстно, що дѣяльнôсть судôвъ въ тôмъ процесѣ о здраду стану не выйшла зъ власнои волѣ, а що противно други̂ публични̂ органы вôзвали ихъ до сеи урядовои дѣяльности. И чи се не дивный объявъ, що нѣмъ єще можна було що небудь дôзнатись о якихъ судовыхъ поступкахъ, дуже шан. посолъ рицарь Грохольскій на засѣданю буджетовои комисіи якось загадочно указавъ на наближаючи̂ся подѣѣ, той самъ посолъ, о котрôмъ кôлька день напередъ звѣщали дневники, що ôнъ взывавъ министерство до енергичнои акціи зъ причины Гнилицкои справы.

И якимъ жежь чиномъ приходитъ пос. Гавзнеръ до того, тутъ въ публичнôмъ засѣданю парляменту обвиняти Русинôвъ або хочьбы лише одну ихъ часть о противудержавни̂ замѣры? Чи суть се ти̂ стари̂, такъ вже часто належно ôтперти̂ байки о Русинахъ яко о зôпсованôй расѣ польского народа? Або чи се може ти̂ дневникарски̂ статѣ зъ р. 1866 („Слова“ и СПетербурскихъ Вѣдомостей. *Пр. Ред.*), яки̂ ôнъ тутъ намъ ôтчитавъ? Коли пос. Гавзнеръ въ своѣй бесѣдѣ покликався на свѣдоцтво рускихъ часописей, я бувъ цѣкавый, якъ ôнъ докаже тои штуки, выпровадити зъ того жерела доказы вины противъ вѣрности Русинôвъ для державы. И ти̂ выводы пос. Гавзнера мусѣли конечно у кождого безсторонного розбудити впростъ противне пересвѣдченье ôтъ того, що ôнъ хотѣвъ доказати. Бо якже бездоганнымъ муситъ бути поведенье рускои прасы, єсли пос. Гавзнеръ мôгъ покликатись лише на два мѣсця краєвои прасы и до того єще мусѣвъ сягати ажь до р. 1866, щобъ натягненою интерпретаціею пôдсунути противудержавни̂ тенденціи здрады стану статіи, въ котрôй свого часу и самъ прокураторъ не мôгъ доглянути нѣчого кары достойного?! А чижь се льояльно, вести въ той спосôбъ борбу, щобы великôй политичнôй партіи накидати пятно того, що тамъ якійсь незнаный дневникарь написавъ собѣ передъ 15-ти лѣтами?

Колибъ я хотѣвъ воювати рôвнымъ оружіємъ, я мôгбы дуже легко навести цѣли̂ сотки польскихъ статей дневникарскихъ, котри̂ отверто розбираютъ пытанье, якъ и якими средствами можнабы пôддвигнути стару Польщу до нового житя. (*Слухайте!* зъ лѣвицѣ.) Але я обмежуся на тôмъ лише зъ найновѣйшого часу подати одинъ прикладъ. Єсть се Ч. 1 зъ 1 сѣчня 1882 часописи для народа „Wieniec“, выдаванои въ польскôмъ языцѣ для на-

рода во Львовѣ, о котрôй я вже згадувавъ въ моѣй бесѣдѣ въ 23 м. м. Та часопись буде мабуть добре знана такожь шан. пос. Гавзнерови. Тутъ въ вступнôй статіи „Przyszłość Polski“ широко пишеся о тôмъ, пôдъ якими условіями моглабы бути стара Польща ôтбудованою. Тутъ сказано (*читає*): „Се пытанье важнѣйше, якъ всѣ працѣ въ соймѣ, въ школѣ, въ урядѣ и щоденнôмъ житю“. Дальше розводится жалѣ надъ тымъ, що въ школахъ всхôднои Галичины учатъ по руски, бо черезъ то выховуєся ворогôвъ, неприхильныхъ ôтбудованю Польщѣ. А дальше говорится: „Тôлько тогды, коли цѣлый нарôдъ переймеся стремленьемъ до ôтбудованя Польщѣ, тогды вырóсте величаве дерево, въ котрого вершку заснує бѣлый орелъ своє гнѣздо“. Ну, М. П., я не хочу дальше ôтчитувати сеи статіи, я думаю, що пос. Гавзнеръ прійме и се мале яко ôтплатный даръ ôтъ мене. (*Дуже добре!* зъ лѣвицѣ.) Але я зовсѣмъ не думаю зъ тои дневникарскои статіи робити такій вывôдъ, котрый такожь мôгóы найти вѣру, — будьтобы польска вѣрнôсть для державы моглабы бути выповѣджена въ пригожôмъ часѣ зъ правного титулу якихъ историчныхъ подѣй. (*Дуже добре!* зъ лѣвицѣ.) Я здержуюсь ôтъ покусы, перевести паралелю межи державною вѣрностею Полякôвъ а Русинôвъ. Я надто добрый Австрієць, щобъ не тѣшитись, чуючи кождого часу ôтъ нашихъ землякôвъ другои народности запевненье, що они тôлько въ Австріи и съ Австрією хочутъ жити. Правда, не добру прислугу, думаю, зробивъ пос. Гавзнеръ тôй справѣ, узнавши за добре навязати се чувство державнои вѣрности Полякôвъ доперва до факту такъ новои даты, якъ розпорядженье о урядовôмъ языцѣ въ Галичинѣ.

Тôлько еще одно слово хотѣвъ я додати. Те саме языкове розпорядженье, котре вызвало одушевлену радôсть у нашихъ краянъ другои народности, було рôвночасно тяжкимъ и незаслуженымъ ударомъ противъ рôвноправныхъ жадань рускои народности. Мимо того те языкове розпорядженье не було въ силѣ захитати глубоко вкорѣнену привязанôсть до австрійскои державы руского народа, котрый нѣколи не покидавъ надѣѣ, що та сама рука, що задала намъ тѣ глубокѣ раны, принесе намъ такожь лѣкъ и поправу.

Пос. Гавзнеръ мавъ еще ту дивоглядну вподобу, згадати тутъ еще про галицкѣ выбóры до сойму и до рады державнои и представити ихъ яко страшный судъ Божій, надъ мнимыми грѣхами рускихъ заступникôвъ народа.

Правда, М. П., провидѣніе Боже послугуєся въ своѣмъ дѣланю часто дуже дивными орудіями (*Веселôсть* на лѣвицѣ); але я можу дуже справедливо сумнѣватися, чи галицкими выборами до сойму и до рады державнои руководила Богомъ вдохновлена рука. (*Славно! Дуже добре!* зъ лѣвицѣ.) Тутъ дѣлали поправдѣ зовсѣмъ иншѣ, людскѣ факторы (*Веселôсть* зъ лѣвицѣ) а пос. Гавзнеръ приписує выс. палатѣ дуже коротку память, коли ôнъ въ кôлька мѣсяцѣвъ по одобреню выбóру посла Пузины и много другихъ товаришѣвъ, выбраныхъ въ рускихъ округахъ выборчихъ хоче насъ завѣрити, що тѣ безчисленнѣ нечуванѣ рѣчи, якѣ дѣялись при тыхъ выборахъ можутъ бути достаточно поясненѣ якимъ судомъ Божимъ надъ рускими заступниками народа. (*Дуже добре — веселôсть* — зъ лѣвицѣ.)

Я спѣшу до кôнця. Еще разъ звертаюся до Є. Е. министра и управителя правосудія съ ôткликомъ, най зволитъ о то постаратися, щобы такожь и въ галицкихъ судахъ було переведене языкове рôвноуправненье Русинôвъ, а особенно прошу, щобы Є. Е. управитель министерства правосудія всѣма силами старався, щобы веденый теперь процесъ о здраду стану бувъ якъ найскорше до кôнця доведеный. (Оплески зъ лѣвицѣ.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Минувшого разу мы вже доносили о тôмъ, що правиця при голосованю, щобы перейти до спеціяльнои дебаты надъ реформою выборчою и щобы внесенье бôльшости комисіи взяти за пôдставу до обрадъ спеціяльныхъ, ôтнесла сильну побѣду. Такъ само и въ спеціяльнôй дебатѣ лѣвиця була все въ меншости и, якъ можна було напередъ напевно думати, проєктъ бôльшости комисіи зôставъ палатою повслôвъ принятый. Въ спеціяльнôй дебатѣ надъ §-омъ I-шимъ (дотыкаючимъ змѣны способу выборôвъ въ ческихъ посѣлостяхъ бôльшихъ) зажадала лѣвиця, щобы до бôльшости потрѣбно було $^2/_3$ голосôвъ. Въ тôмъ случаю рѣшає президентъ палаты; дръ Смолька рѣшивъ, що двохъ третинъ голосôвъ не потрѣбно, а лишь простои бôльшости.

(*Партія сполученои лѣвицѣ слабне*). Въ послѣдныхъ дняхъ партія сполученои лѣвицѣ стратила 6 членôвъ. И такъ два єи члены (бар. Претисъ бувшій министеръ и гр. Вальтерскирхенъ) зложили свои мандаты, а чотыри члены: Вурмбрандтъ, Пошь, Чокъ и Леблихъ выступили. Причиною сего було поступованье лѣвицѣ въ справѣ реформы выборчои.

(*Комисія цлова*) палаты послôвъ дуже поспѣшно залагоджує тарифу цлову. Комитетъ екзекутивный правицѣ конче напирає, щобы комисія цлова скôнчила свои роботы еще передъ святами.

(*Почтовѣ касы щадничѣ*). Еще передъ святами прійде пôдъ обрады въ палатѣ послôвъ проєктъ о заведеню почтовыхъ касъ щадничихъ въ Австріи. Справоздателемъ комисіи економичнои для тои справы єсть пос. Гавзнеръ. Ôнъ нагромадивъ богато матеріялу статистичного, щобы поперти проєктъ; передовсѣмъ опираєсь на 20-лѣтнôмъ досвѣдѣ съ почтовыми щадницями въ Англіи, на 15-лѣтнôмъ досвѣдѣ въ Бельгіи и на 6-лѣтнôмъ въ Италіи. Въ Австріи спеціяльно почтовѣ касы маютъ послужити до доповненя системы ощадности, бо они будутъ пріймати и найдрôбнѣйшѣ вкладки и ôтъ людей найбѣднѣйшихъ. Въ Австріи будутъ принимати вкладки щадничѣ 4025 урядôвъ почтовыхъ. Скарбъ може мати зъ почтовыхъ щадниць що найменше $1^1/_2$ миліона зр. чистого доходу рôчно.

(*Соймъ галицкій*) — якъ показуєсь — не може бути скликаный, хочьбы и на коротеньку сесію, въ мѣсяци маю, якъ була надѣя, — бо теперѣшна сесія рады державнои не скôнчится скорше, якъ въ другôй половинѣ маю. Нема рôвножь надѣѣ, щобы и осѣнна сесія соймова потревала довго, бо, якъ вже теперь можна змѣркувати, сесіи соймôвъ въ осени будутъ скороченѣ длятого, що треба буде приспѣшити скликанье рады державнои або спôльныхъ делегацій. На ферій святъ великодныхъ рада державна перерве свои засѣданя найпôзнѣйше дня 30 марта, а збересь при кôнци цвѣтня, щобы ухвалити тарифу цлову. Пôдчасъ ферій рады державнои будутъ имовѣрно скликанѣ спôльнѣ делегаціи.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Послѣднѣ урядовѣ вѣдомости зъ театру вôйны — маютъ въ загалѣ характеръ якоись невыразности и недосказаности. И такъ ген. Іовановичь доноситъ дня 21 с. м., що въ Кривошіи войско сточило пôдъ Церквицею битву съ поодинокими невеликими ôтдѣлами повстанцѣвъ. Не выясняе однакожь донесенье, зъ ôтки берутся тіи ôтдѣлы, коли мы зъ єго давнѣйшихъ справоздань знаємо, що вся Кривошія очищена до крихты зъ повстанцѣвъ. Въ Герцеговинѣ переведено сими днями нову скомбиновану операцію на Улокъ. Ген. Секуличь ишовъ долиною горѣшнои течіи Наренты, ген. Чвейтсъ черезъ Плузину, полковникъ Шуленбургъ на Главатичево и Бацко-Поле. Колюмны мали тревало заняти и обсадити цѣлу долину горѣшнои Наренты. Дня 20 с. м. колюмны пôдôйшли близько до Улоку; высланый противъ Улока одинъ ôтдѣлъ войска сточивъ съ повстанцями битву, въ котрôй — якъ доноситъ ген. Іовановичь — по сторонѣ войска не було жадныхъ стратъ. Въ помôчь тымъ колюмнамъ вырушила и колюмна полковника Арлова зъ Калиноваца. Выслано одну колюмну и еще въ иншу сторону, всѣ колюмны перетрясли цѣлу долину, але нѣгде не подыбали повстанцѣвъ. Въ Обаліи полк. Арловъ довѣдався, що д. 18 и 19 с. м. около 400 повстанцѣвъ пôдъ начальствомъ Тунгуса були въ Фочи, Обаліи и въ Єзеро. Бригада Леддина прибула 19 с. м. до Сераєва. Войско, мимо невыгôдъ, має выглядати добре. — Пôдъ Кайницею появляются громады повстанцѣвъ по 200 до 300 людей. Зъ Фочи и Горазды выслано войско противъ Кайницѣ. — Дня 19 с. м. напало 200 повстанцѣвъ транспортъ войсковый межи Кайницею а Гораздою. Транспортъ заслонювало войско зъ 77 (самбôрского) полку. Згинувъ одинъ воякъ тогожь полку и одинъ вôзникъ. Що сталося съ транспортомъ, чи повстанцѣ ôтняли що, чи нѣ, — телеграмъ не говоритъ, а доноситъ лише, що ôтдѣлъ высланый зъ Горазды дôгнавъ повстанцѣвъ и переслѣдувавъ ихъ досыть далеко. — Дня 17 с. м. одна колюмна посунулась зъ Працы до Столаца, бо сконстатовано, що тамъ суть повстанцѣ. Передня сторожа подыбала дѣйстно около 50 повстанцѣвъ и сточила съ ними малу битву, въ котрôй повстанцѣ мали 3 раненыхъ, а зъ стороны войска не було нѣякои страты. Дня 18 с. м. выслано одну колюмну зъ Усти-Калины для зрекогноскованя долины надъ низшою Онаницею ажь до Оссаницѣ. Повстанцѣвъ нѣгде не встрѣчено; нема сумнѣву, що жителѣ герцеговиньскѣ даютъ завчасу знати повстанцямъ о рухахъ войскъ. — Се все послѣднѣ урядовѣ вѣдомости зъ театру вôйны. Видимъ зъ нихъ, що рухôвъ колюмнъ було богато, а користи майже нѣякои; и нема що дивуватися: въ вôйнѣ повстанчôй найтяжша рѣчь здыбати ворога тогды, коли хочеся; ôнъ вырыне тогды, коли нема чимъ єго принятн. Впрочѣмъ повстанцѣ теперь, по гдеякихъ дрôбныхъ удачахъ войска, дуже осторожнѣ: не высуваются на передъ. Розумѣесь, велику користь маютъ повстанцѣ и въ тôмъ, що жителѣ информуютъ ихъ о рухахъ войскъ, — се половина ихъ силы!

Цѣкаву кореспонденцію зъ Рагузы надыбуємъ въ россійскôмъ тыждневнику „Вольное Слово“, выходячôмъ въ Женевѣ. Дописуватель „П-ичь“ говоритъ о вплывѣ Австріи на Чорногору и конституе, що князь чорногорскій стараєсь черезъ своихъ агентôвъ склонити Герцеговинцѣвъ, щобы зложили оружіе и емигрували до Чорногоры. Говорячи о занятю Леденицѣ дописуватель каже, що повстанцѣ Кривошіяне героично боронили становища, але що могла вдѣяти горстка лихо уоруженыхъ людей противъ великои силы войска регулярного съ канонами? Дальше дописуватель констатуе, що повстанцѣ не одержали доси зъ Россіи въ помôчь анѣ одного чоловѣка и анѣ одного шелюга. Гдеякѣ россійскѣ газеты лишь зъ „преизбытка“ голословнои симпатіи розтрублюютъ о комитетахъ (ажь 63!) въ Россіи и въ краяхъ балканьскихъ. Въ Герцеговинѣ, пôсля обчисленя кореспондента єсть 1500 повстанцѣвъ, котрѣ воюютъ противъ 35.000 арміи австрійскои.

(*Зъѣздъ цѣсаря Франц-Іосифа съ королемъ Гумбертомъ*). Австрійскѣ и италійскѣ газеты голосятъ зновъ, що цѣсарь австрійскій ôтдастъ визиту королеви италійскому. Зъѣздъ обохъ монархôвъ ôтбудесь въ Туринѣ и має наступити по святахъ.

(*Въ справѣ дунайскôй*) ѣздивъ недавно гр. Волькенштайнъ (именованый абмасадоръ въ Петербурзѣ) до Парижа и ôтбувъ конференцію съ президентомъ министрôвъ Фрейсине и Баррeромъ, котрый выпрацювавъ проєктъ залагодженя справы дунайскои. На той проєктъ згодились вже въ засадѣ крôмъ Австріи: Нѣмеччина и Англія, — ходило еще порозумѣтись съ Францією о гдеякѣ подрôбности. На внесенье Баррера має зôбратись европейска комисія дунайска на надзвычайну сесію въ Галацѣ, д. 24 л. цвѣтня с. р.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Генералъ Кавфманъ II, бувшій помôчникъ вел. князя Николая, начальника надунайскои арміи въ россійско-турецкôй вôйнѣ, подався нагле до димисіи. Се выкликало въ Петербурзѣ велику сензацію. Догадуются, що причиною димисія ген. Кавфмана було непорозумѣнье єго съ министромъ вôйны.

Въ Петербурзѣ появився новый нумеръ революційнои „Народнои Волѣ“, надрукованый въ самôмъ Петербурзѣ. — Тамже мали арештовати девять воякôвъ преображеньского полку гвардіи, пôдозрѣныхъ о нигилизмъ.

Нѣмеччина. Дня 22 с. и. припадавъ день уродинъ цѣсаря Вильгельма; цѣсарь принимавъ рôжнѣ депутаціи. Въ Вѣдни ôтбувся въ честь цѣс. Вильгельма обѣдъ гальовый въ замку цѣсарскôмъ; цѣс. Францъ-Іосифъ внѣсъ тоастъ „за здоровье цѣсаря нѣмецкого и короля Прусъ“. Царь Александеръ III переславъ цѣсареви Вильгельмови слѣдуючу телеграму, оголошену въ „Правительственнôмъ Вѣстнику“: „Царева и я прилучаємось цѣлымъ серцемъ и мыслею съ торжествомъ уродинъ и съ объявами любови и чести, котрыхъ Ваше Величество єсть предметомъ. Щобы Богъ довгѣ лѣта заховавъ Твоє такою славою увѣнчане житье для щастя Нѣмеччины и мира Европы, якъ такожь для укрѣпленя звязей пріязни, сполучаючихъ насъ и нашѣ державы.“ — Справдѣ, телеграма дуже щира и богато говоряча; она мала дуже взрушити цѣсаря Вильгельма.

Кн. Бисмаркъ мавъ заявити — и ее рѣчь можлива — що ôнъ теперь такъ дуже занятый небезпеченьствами загранични политики, що не стає ему часу заниматись политикою внутрѣшною Нѣмеччины. Се незвычайне занятье Бисмарка муситъ ôтноситись передовсѣмъ до воєнноі партіи въ Россіи.

Нѣмецка рада економична не згодилась съ Бисмарковымъ проєктомъ о заведеню монополю тютюнового въ цѣсарствѣ нѣмецкôмъ. Кн. Бисмаркъ числивъ на певно, що бодай рада економична згодится на єго проєктъ.

Франція. Министерство предложило палатѣ послôвъ проєктъ закона, котрый зноситъ въ Франціи формулу присягъ судовыхъ. Дотеперѣшна присяга религійного характеру має бути знесена, а замѣсть неи має бути поставлене порученье честею и совѣстею.

Чорногора. Урядовый органъ чорногорского правительства „Гласъ Црногорца“ заперечує вѣсти, мовбы то Чорногора намѣряла нарушити неутральнôсть взглядомъ герцеговиньского повстаня.

НОВИНКИ.

— **Ц. к. Рада школьна краєва** поручила библіотекамъ шкôлъ народныхъ и на преміи для дѣтей слѣдуючѣ рускѣ книжочки, выданѣ товариствомъ „Просвѣта“: 1) Исторія Руси пôсля Ив. Нечуя, I. Рускѣ князѣ (цѣна 15 кр.); 2) Исторія Руси пôсля Ив. Нечуя, II. Напады татарскѣ и литовскѣ на Русь (цѣна 13 кр.); 3) Исторія Руси, III. Русь пôдъ пановапьемъ Литвы и Польщѣ ажь до сполученя тыхъ державъ пôдъ володѣньемъ Ягайлонôвъ, написавъ Олександеръ Барвѣньскій (цѣна 18 кр.); 4) Паша — душа въ господарствѣ, написавъ Іосифъ Барвѣньскій (цѣна 25 кр.); 5) О користнôмъ ужитю неужиткôвъ, написавъ И. Н*. (цѣна 12 кр.); 6) Де-що про здоровлье, написавъ Вол. Шухевичь (цѣна 10 кр.) и 7) Житье просвѣтителѣвъ Славянъ св. Кирила и Методія, написавъ дръ Юліянъ Целевичь (цѣна 12 кр.). — Всѣ тѣ книжки вразъ съ попередными радою школьною поручеными выданями „Просвѣты“ можутъ и повинны учителѣ, священики и рады школьнѣ мѣсцевѣ и повѣтовѣ набувати до библіотекъ школьныхъ и на дарунки школярямъ. А колибъ часомъ кто пôдносивъ противъ того якѣ замѣты, то слѣдуе покликатись на розпорядженье ц. к. рады шк. краєвои, оголошенои въ урядовôй „Gazet-ѣ lwowsk-ôй“ въ ч. 64 зъ 18 н. ст. марта 1882.

— **Ôтъ Устрикъ** пишутъ намъ: Нѣколи еще доси не бувало такои мерзеннои агитаціи по селахъ межи народомъ въ окрузѣ выборчôмъ Добромиль-Мостиска-Перемышль, якъ ось теперь при правыборыхъ выборцѣвъ. Жиды-агитаторы хмарою увивалися по мѣсточкахъ на торгахъ и по селахъ. „Браця Поляцы“ выбрали собѣ за центръ агитаціи жидôвскѣ божницѣ и зъ ôттамъ то черезъ арендарѣвъ розбйшлась фанатична и найнеморальнѣйша агитація. Полилась горѣвка якъ зъ лотокôвъ а съ нею и всяка деморализація. А все те для „organicznej pracy“!.. Прійди и виждь и наслаждайся, пане Гавзнеръ, тою цивилизаційною дѣятельностею твоихъ крещеныхъ и некрещеныхъ братей — котра ущасливляе (!!) и просвѣчуе (!!) темный рускій нарôдъ!

— **Ôтъ Долины** пишутъ намъ: Звѣстный зъ давнѣйшихъ дописей въ „Дѣлѣ“ староста долиньскій, п. Бараньскій, котрый минувшого року розôславъ бувъ до громадъ патентъ Іосифиньскій, засудивъ недавно загально поважаного нашого патріота священика о. Іосифа Заячкôвского зъ Лопянки на 100 зр. кары за тое, що о. Заячкôвскій на просьбу вôйта уложивъ до ц. к. староства въ Долинѣ письменну оборону въ однôй важнôй справѣ громадскôй, — розумѣесь, зовсѣмъ безъинтересовно. О. Заячкôвскій внѣсъ рекурсъ до высшихъ властей и просивъ въ рекурсѣ, щобы, колибъ єго рекурсъ не увзгляднено, змѣнено ему кару грошеву на кару арешту, бо по єго пятьдесятьлѣтнôй народнôй службѣ не буде для него ганьбою и потерпѣти.

— **П. Михаилъ Павликъ**, бувшій редакторъ „Громадского Друга“, „Дзвона“ и „Молота“, котрый передъ двома роками бувъ засудженый во Львовѣ на 6 мѣсяцѣвъ вязницѣ за повѣсть „Ребенщукова Тетяна“, умѣщену въ „Дзвонѣ“, а ôттакъ выѣхавъ бувъ не ôтсидѣвши кары до Женевы въ Швайцарію, — теперь вернувъ до Австріи и зголосився въ вѣденьскôмъ судѣ, щобы тамъ ôтбути кару. Але судъ львôвскій зажадавъ, щобы п. Павлика приставити до Львова, бо противъ него львôвска ц. к. прокураторія выточила два якѣсь новѣ слѣдства. Такъ отже п. Павликъ — якъ доносятъ польскѣ газеты — знаходится вже въ краєвôмъ судѣ карнôмъ во Львовѣ.

— **Зъ Черновець.** Въ недѣлю, дня 14 (26) марта ôтбудеся въ Чернôвцяхъ, въ комнатахъ товариства „Руска Бесѣда“ (ул. Сплени, ч. 7) перше аматорске представленье драматичне. Ôтограна буде комедія въ 2 актахъ зъ нѣмецкого (Коцебуе) „Заздрôстна жѣнка“. Представленье розпôчнеся и закôнчится мужескимъ хоромъ товариства академичного „Союзъ“. Карты вступнѣ— 40 кр. за крѣсло, 30 кр. за мѣсце на лавцѣ, 20 кр. за мѣсце стояче — получити можна въ товариствѣ „Руска Бесѣда“ и въ склепѣ п. Сигерича, а въ день представленя о 6 год. вечеромъ при касѣ. Початокъ представленя о год. $7^1/_2$ вечеромъ.

— **Чистый дохôдъ зъ представленя театрального** въ користь убогихъ мѣста Роздолу принѣсъ всего 121 зр. 64 кр. Квоту тую ôтослано касѣ громадскôй въ Роздолѣ до роспорядимости мѣсцевого комитету.

— **IV-тѣ вечерницѣ товар. „Дружный Лихвярь“** ôтбулись въ середу минувшого тыждня при спѣвахъ, деклямаціяхъ и ôтчитѣ. Ôтчитъ державъ товаришъ Волод. Коцовскій; читавъ своє справозданье о книжцѣ „Новѣ украиньскѣ пѣсни про громадскѣ справы“. Ôтчитъ бувъ обробленый дуже совѣстно и загально сподобався. Съ деклямаціями выступали тов. Яросевичь и Грабовичь. На сихъ вечерницяхъ першій разъ пописувалась оркестра академикôвъ, товаришѣвъ „Дружного Лихвяря“ въ композиціи Вербицкого „Пѣсня косарѣвъ“ зъ мельодрами Гушалевича „Пôдгôряне“. Въ загалѣ жь цѣла програма вечерниць була выконана дуже удачно.

— **О святкованю роковинъ смерти Т. Шевченка въ Кіевѣ** читаємъ въ „Трудѣ“: Въ день смерти Шевченка зôбрались въ приватнôмъ домѣ почитателѣ Шевченка, около 100 осôбъ, мужчинъ и женщинъ. Той домашный вечеръ вызначався простотою и сердечностею. Говорили о значеню Шевченка въ малорускôй литературѣ, о ôтношеняхъ єго музы до славяньскихъ и неславяньскихъ народôвъ, о єго любови и „найменшого брата“, о тôмъ, якъ ôнъ всюда,—середъ цыганôвъ, киргизôвъ, на Кавказѣ, въ Петербурзѣ — умѣвъ найти того „найменшого брата“, поняти єго страданя и сочувствувати имъ; указували на тѣ вѣчнѣ идеи правды и добра, котрымъ такъ постоянно служивъ Шевченко. Прочитано кôлька утворôвъ Шевченка рôжного содержаня, ôтспѣвано мужескимъ хоромъ и поодинокими солистами (мужчинами и женщинами) кôлька єго думокъ и пѣсень; гдекотрѣ зъ присутныхъ читали и власнѣ стихотворы написанѣ по малоруски въ честь роковинъ смерти Шевченка, або на темы близькѣ Шевченковôй поезіи. Було вказано мѣжь иншимъ и на тое, що гдеякѣ зъ важнѣйшихъ обѣцянокъ, даныхъ земляками сейчасъ пôсля смерти Шевченка, еше й доси не выповненѣ; такъ примѣромъ на родинѣ поета, въ селѣ Кирилôвцѣ еще й доси нема народнои школы, котра найскорше повиннабъ мати назву школы „имени Шевченка“. Пôдъ конець вечера выслано телеграмы: въ Петербургъ п. Костомарову, въ Харкôвъ п. Потебнѣ и въ Львôвъ редакціи „Дѣла“.

— **Концертъ Н. Лысенка.** Въ недѣлю давъ Лысенко въ Кіевѣ концертъ, котрый — якъ пише „Заря“ мавъ для Кіевлянъ незвычайный музикальный интересъ, бо програма мѣстила въ собѣ по при утворы россійскихъ и чужоземныхъ композиторôвъ такожь новѣ композиціи самого Лысенка, котрѣ переконали публику, що ôнъ съ що-разъ

бо́льшимъ успѣхомъ працює въ користь малоруской музики. Найбо́льшимъ зъ творо́въ Лысенка выконаныхъ на концертѣ бувъ гимнъ для соло, хору и оркестры на слова Шевченка „Бють пороги“. Позаякъ утво́ръ Лысенка „Бють порохи“ звѣстный и намъ зъ недавного вечера въ память Шевченка и зъ рецензіи фейлетоновои о. Бажанського, длятого подаємъ нашимъ читателямъ слова рецензента „Зорѣ“: „Въ гимнѣ двѣ части; перша, о́тповѣдно словамъ, має печальный характеръ, друга утѣшный. Якъ перша такъ и друга часть маютъ о́тличнѣ въ музицѣ уступы. До числа такихъ уступо́въ треба о́тнести ефектовный початокъ, где въ оркестрѣ наслѣдуеся шумъ падаючои воды (струннѣ инструменты); красне сольо тенора въ словахъ „Чайка скиглить лѣтаючи“ и ко́лька хоровыхъ выходокъ, тая часть вся написана въ малорусько́мъ дусѣ, и се придае ѣй оригинальну красу. Въ друго́й части, дуже красно́й, малорускій елементъ, на жаль о́тложеный на другій плянъ.“ Дальше зъ Лысенковыхъ композицій були выконанѣ два уступы зъ его оперы „Тарасъ Бульба“ („Прославный хоръ“ и вальсъ „Марильцѣ“), романсъ сольо „Огнѣ горятъ“, дуетъ для сопрана и баса „Мы заспѣвали, розо́йшлись“ и „Scherzo héroique“ (о́тограв на фортепянѣ самъ Лысенко). На то́мъ концертѣ п. Кропивницкій, першій украиньскій артистъ драматичный, о́тдеклямувавъ дуже красно Шевченкову поезію „Чернець“ и ко́лька украиньскихъ „байокъ“. П. Лысенкови и всѣмъ участникамъ концерту публика дякувала заслужеными овацiями. Лысенкови вручено подарунки: лавровый вѣнець съ инициялами, диригентску паличку и срѣбный сервисъ, на котрого по́дставцѣ були вырытѣ надписы:

„Бандуристе, орле сизый,
Добре Тобѣ, брате:
Маешь крыла, маешь силу, —
Маешь де лѣтати!“

а такожъ: „А хто грає, — того знаютъ
И дякуютъ люде“.

— **Надо́слане.** Учителька, котра о́тлично уко́нчила семинарію учительску и знає французскій языкъ, родомъ Русинка, глядає посады при тако́й школѣ, съ котрою булабы сполучена и приватна лекція. Интересованѣ зволятъ о́тноситись до о. Стефановича, катихита при учительскихъ семинаріяхъ во Львовѣ, подаючи высоко́сть платнѣ школьнои и надгороды за лекцію приватну.

— (**Дро́бнѣ вѣсти.**) Въ минувшо́мъ тыждни згорѣли т р и театры: въ пятницю згорѣвъ театръ въ Марсилiи, въ суботу театръ Ливадія въ Петербурзѣ (не въ Кримѣ), а въ недѣлю театръ въ Альжирѣ. На щастье при всѣхъ тыхъ пожарахъ театро́въ обо́йшлося безъ жертвъ людского житя.— Дня 24 цвѣтня розпо́чнесь у Вѣдни розправа въ процесѣ о пожаръ Ringtheatr-у въ Вѣдни.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— „**Мертвѣ Душѣ**“, знаменита россійска повѣсть Миколая Гоголя, выйшла сими днями въ малорусько́мъ перекладѣ накладомъ редакціи „Дѣла“. Книга въ форматѣ „Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“ обо́ймає 274 сторо́нъ тексту и „Слово о́тъ выдавництва“, поясняюче значенье „Мертвыхъ Душь“. До книжки долученый такожъ удачный портретъ Гоголя. — Цѣна книгарска 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою (рекомандовано) 2 зр. ВП. Предплатники, н а д о́ с л а в ш ѣ о п л а т у п о ч т о в у, одержатъ „Мертвѣ Душѣ“ слѣдуючого тыждня.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львовскои.

Сотрудничества одержали: оо. Владиславъ Юзычиньскій (приватне) въ Борыничахъ дек. ходоро́вского; Іоанъ Федюкъ (съ правомъ управленя) въ Девятникахъ, дек. бобрецкого; Володимиръ Брилиньскій (съ правомъ управленя) въ Великополи.

Введенѣ въ душпастырскѣ посады: оо. Ант. Стефановичь въ завѣдательство Волѣ голого́рскои, дек. унѣвского; Стеф. Стисловскій въ завѣдательство Ляцке велике дек. золочѣвского.

Завѣдательства одержали: оо. Іосифъ Бандыра, въ Поршно́й дек. щирецкого; Вол. Голинатый, въ Хороснóй, дек. щирецкого; Ем. Вербицкій, въ Доброводахъ, дек. збараского; Ник. Галущиньскій въ Звинячу дек. чорткóвского; І. Воляньскій въ Гарбузовѣ дек. залозецкого; Діонизій Бачиньскій въ Городищи, дек. бережаньского.

Увольненье о́тъ испыту конкурсового одержали: оо. Винницкій въ Залѣсцяхъ дек. ходоро́вского; Иляр. Барусевичь, парохъ Псаръ, дек. ходоро́вского; Іос. Грабовиньскій, пар. Сто́льска, дек. роздо́льского; І. Левицкій, пар. Тлустого дек. залѣщицкого.

Мѣстодеканомъ городецкого деканата поставленый о. Іоанъ Гуглевичь пар. Лозины на мѣсце пок. о. І. Илевича.

П о д я к а.

Неумолима судьба нанесла на насъ тяжкій ударъ. Смерть вырвала намъ 14 с. м. зъ родинного лона найдорожшого мужа, а взглядно зятя нашого Теофиля Кобриньского. Почитаємо отже за святый нашъ обовязокъ, заявити нынѣшнымъ глубоку нашу подяку всѣмъ сочувствуючимъ намъ въ печально́мъ нашо́мъ станѣ. Дякуємо отже: ВПреп. совѣтникови консист. и деканови о. Коржиньскому, ВПр. о. вицедеканови Лукашевичови, яко и всѣмъ прочимъ Преподобнымъ священикамъ рускаго, латыньского и о́рменьского обряду участвувавшимъ въ сумно́мъ чинѣ похороненя тлѣнныхъ мощей поко́йника; Преп. отцямъ Кир. Гаморакови и Фил. Огоновскому за ихъ трогательнѣ и краснорѣчнѣ надгробнѣ бесѣды; Вспч. Русинамъ мѣста Снятына и рускому спѣвацкому хорови тамошному за положенье дорогихъ вѣнцѣвъ на домовину покóйного, послѣдному еще за увеличенье своимъ спѣвомъ всего похоронного Богослуженя; ц. к. адюнктови судовому ВБлагор. Адольфу Гладиловичови и Єго благородно́й супрузѣ за по́дняте неутомимыхъ трудо́въ съ пожертвованьемъ власного здоровля въ часѣ слабости и смерти поко́йного, и такожъ за таки́жъ труды Пр. о. Емиліянови Ганкевичови, парохови Снятыньскому и Єго Всепочтенно́й родинѣ; ВБлагор. П. дру Каролю Вернеръ за всеохотнѣ посѣщеня и щирѣ рады; секретареви Рады повѣтовои Благор. П. Іоанови Николаю Задуровичови и его Благородно́й супрузѣ за всяку удѣлену всеохотну помо́чь; брацтвамъ и сестрамъ церковнымъ: зъ Снятына, Белелуѣ и Красноставець, якожъ и всѣмъ вѣрнымъ причинившимся до великолѣпного обходу сего сумного чина.

Тую нашу подяку, котру съ слезами въ очахъ и съ закро́вавленымъ серцемъ Вамъ Всепочтеннѣйшѣ за Вашѣ всѣ понесенѣ жертвы нынѣ явно складаємо, звольте прійняти о́тъ насъ съ щиро-рускимъ „Спаси-Бо́гъ“.

Белелуя дня 19 марця 1882.

Наталія Кобриньска вдова. *Іоанъ* и *Теофиля Озаркевичъ* родичѣ.

(Надо́слане.)

Дня 2 (14) т. м. погорѣвъ я безперечно зъ по́дложеного огню до накорѣнка: до́мъ мешкальный, двѣ стодолы, комора, возо́вня, обора́гъ, пивница, зо́ всѣмъ, що въ нихъ мѣстилося, обернулися въ куну угля и попелу. Тое сталося съ цѣлымъ моимъ майномъ, набутымъ мозольною 18-лѣтною працею съ хлѣбомъ, пашею, бѣльемъ, съ домашными и господарскими знарядами, репрезентовавшими поодиноко малу цѣну, але разомъ взявши надъ 2000 зр. На доповненье горя ро́вночасно зо мною погорѣло 11 сусѣдо́въ моихъ, селянъ. „Богъ давъ, Богъ взявъ“. Але вѣрую и надѣюся, що Господь не зачинивъ руки своеи для мене на будуще. Ходитъ о тое, щобы я якъ найскорше мо́гъ посѣдати назадъ свою стрѣху и будынки господарскѣ на помѣщенье будущого збору. Парохіяне мои, люде бѣднѣ, безпосередно передъ катастрофою мусѣли причинитись квотою 1656 зр. 27 кр. до реперациі и розширеня будынко́въ парохіяльныхъ; черезъ згадане нещастье стали еще бѣднѣйшими, а ту и передновокъ передъ очима. Длятого памятаючи на поруку Спасителя, осмѣляюся въ имя любови ближнѣго просити и товкнути въ першо́мъ рядѣ до сердець Высокопреосвященыхъ и Преосвященыхъ О́тцѣвъ и Высокопреподобныхъ и Преподобныхъ Братей во Христѣ тукраєвыхъ епархій, дальше до сердець Ихъ Братствъ церковныхъ и Парохіянъ, щобы — повторяю: въ имя любови ближнѣго — зволили, коли ласка, причинитися можливо найщедрѣйшими лептами до чимъ скоршого побудованя новыхъ пароxіяльныхъ будынко́въ въ Селискахъ. „Громада по нитцѣ — голому сорочка“. Я жь съ моими пароxіянами, благати будемо Всевышнѣго, щобы Всѣхъ П. Т. подавшихъ намъ милостиню въ найдальшихъ Ихъ поколѣняхъ о́тъ подо́бного нещастя хоронивъ. Ро́вночасно звернувся до Высокои Президіи Намѣстництва съ просьбою о призволенье пріймати датки на сказану цѣль, котрѣ прошу присылати вселаскаво або просто на мои руки, або черезъ П. Т. Редакціи нашихъ газетъ, котрѣ зволятъ ласкаво о́ткрыти рубрику для поквитованя наспѣвшихъ милостинь або иншимъ дохо́днымъ способомъ.

Всѣ П. Т. Редакціи нашихъ газетъ зволятъ ласкаво повторити мою нынѣшну просьбу, а — если ласка — прошу о тое саме П. Т. Редакціи краєвыхъ польскихъ газетъ.

Съ глубокимъ поважаньемъ

Іосифъ Крушиньскій

гр. к. парохъ и предсѣдатель комитету пароxіяльного въ *Селискахъ*, почта *Хоросница*, въ Яворо́вско́мъ деканатѣ, епархіи Перемыскои.

У о. **Теодора Коснерского въ Угриновѣ** можна замовляти по́сля цѣнника, оголошеного минувшого року: выноградно́й рослины закорѣненѣ, и то въ прутикахъ въ 50 сортъ; черехи цѣшайскѣ чорнѣ; вишнѣ угорскѣ; щепы грушокъ и я́блокъ; порѣчки червоно́й и бѣлѣ великоя́го́днѣ; агрестъ англійскій; малины и полуницѣ (трускавки). (3—?)

Накладомъ редакціи „Дѣла“
выйшло:

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецко́мъ 8 зр. 40 кр.)
До́стати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійско́й.

Ново уряджена
торговля корѣнна
Ф. Д. НОВИЦКОГО
во Львовѣ, улиця Галицка, ч. 52
поручає
всякѣ товары свѣжо спроваджены въ найлѣпшо́мъ родѣ и по дешевыхъ цѣнахъ.
Замовленя зъ провинціи залагоджуются зворотною почтою и якъ найстараннѣйше. (3—4)

„ЗОРЯ“
ПИСЬМО ЛИТЕРАТУРНО-НАУКОВЕ
для рускихъ родинъ
выходитъ во Львовѣ два разы на мѣсяць, кожде число найменше въ два аркушѣ друку и коштуе ро́чно 5 зр., по́вро́чно 2 зр. 50 кр. (на велиново́мъ паперѣ ро́чно 6 зр., по́вро́чно 3 зр.). Адресъ: Редакція „Зорѣ“, ул. Галицка ч. 18.

Въ редакціи „Зорѣ“
можна набути слѣдуючѣ книжки власного накладу:
1. **Повѣсти Марка Вовчка**, три томы, въ цѣнѣ 1 зр.
2. **Повѣсти Николая Устыановича** въ цѣнѣ 70 кр. (на лучшо́мъ паперѣ 85 кр.)
3. **Страстный Четверъ**, оповѣданє Николая Устыановича, въ цѣнѣ 38 кр. (на лучшо́мъ паперѣ 45 кр.)
4. **Месть Верховинца**, оповѣданє Николая Устыановича, въ цѣнѣ 32 кр. (на лучшо́мъ паперѣ 40 кр.)
5. **Оповѣданя Николая Гоголя**, въ цѣнѣ 35 кр.
6. **Сваты** (образець зъ галицко-руского житя) написавъ Денисъ, въ цѣнѣ 28 кр.
7. **Гальшка, княгиня Острожска**, оповѣданє историчне Дра Из Шараневича, въ цѣнѣ 1 зр.
8. **Старорускій княжій городъ Галичь**, критичне студіюмъ Дра Из. Шараневича, въ цѣнѣ 32 кр.
9. „**Зоря**“ зъ року 1880: на звычайно́мъ паперѣ 3 зр., на велиново́мъ 3 зр. 60 кр.
10. **Марта Борецка**, оповѣданє историчне, въ цѣнѣ 32 кр.
11. **О выхованю** (по́дручникъ для рускихъ женщинъ), въ цѣнѣ 30 кр.
12. **Надельмаєръ**, апостолъ свободы (цѣкава исторія зъ житя баламута-соціялиста) въ цѣнѣ 10 кр.
13. „**Газета Школьна**“ зъ р. 1878 (оправлена) по зниженой цѣнѣ 1 зр.
14. „**Газета Школьна**“ зъ р. 1879 (оправл.) по зниженой цѣнѣ 1 зр.
15. **Прово́днѣ идеѣ въ письмахъ Тараса Шевченка**, въ цѣнѣ 35 кр. (правопись фонетична).
16. **Завѣщанє** Тараса Шевченка, зъ музыкою М. Вербицкого, въ цѣнѣ 35 кр.
17. (Фотографіи Тараса Шевченка, въ форматѣ книжково́мъ, въ цѣнѣ 50 кр.)

☞ При закупнѣ котрого-небудь зъ тыхъ выдань бере редакція всю оплату почтову на себе. (4—?)

СВѢЖѢ СѢМЕНА
Всякои зелени, ростинъ пасовищныхъ, люцерны французскои и т. п.
зъ послѣдныхъ зо́браныхъ зборо́въ
(2—3) поручає
ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ
сѣменъ и ростинъ
І. СТАХЕВИЧА
во Львовѣ, при площади Маріяцко́й, Ч. 11.
Цѣнники посылаются на жаданье franco.

Переплетничій закладъ
МИХАИЛА СПОЖАРСКОГО
во Львовѣ, въ домѣ Ставропигійского Института
выдавъ сими днями
„Помянникъ усопшихъ душь“
въ форматѣ велико́мъ и менше́мъ, съ о́тповѣднымъ текстомъ, виньетами, украшенями, и т. д.

Книга тая отвѣтна и пожиточна для церковныхъ братствъ мужескихъ и женьскихъ, старшихъ и молодшихъ, такожъ для братствъ тверезости, товариствъ, институцій, родинъ и поодинокихъ лишь, почитаючихъ мамять своихъ ро́дныхъ, друго́въ и знакомыхъ. Цѣна о́тповѣдно до переплету и о́бъему книги: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 зр. и высше. Всѣ замовленя выповняются о́творотною почтою. Также принимаєся переплетъ евангелій, служебнико́въ, молитвослово́въ и всѣхъ другихъ церковныхъ и свѣтскихъ книгъ. (2—3)

НА ВЕЛИКОДНѢ СВЯТА
Дро́жджи прасованѣ
зъ звѣстнои фабрики
А. И. Мавтнера и Сына
у Вѣдни
то́лько въ головно́мъ складѣ на цѣлу Галичину въ торговлѣ корѣнно́й
КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА.
Ласкавѣ замовленя пріймаю вже съ нынѣшнымъ днемъ и высылаю съ звѣстною точностею на всказаный день.
Зъ причины, що сего року рускѣ и польскѣ свята въ одно́мъ дни припадаютъ, вчасно́ замовленя булибы дуже пожаданѣ. (3—?)

СКЛАДЪ ОБУВЯ
мужескаго и женьскаго,
выробу краєвого
ГРИГОРІЯ ЛЕТКОГО
въ Бродахъ улиця Золота.
Дякуючи за оказанѣ менѣ до сихъ поръ взгляды П. Т. Публики, маю честь поручитись и дальше съ тымъ увѣреньемъ, що выробы моеи робо́тнѣ, навѣть при найбо́льшихъ вымогахъ, по́дъ взглядомъ елеганціи повинны найти всюда признанье, а то тымъ бо́льше, що они выконанѣ совѣстно, зъ до́браного якъ найтревальшого матеріялу и по́сля доборового парискаго вкусу, а однакъ по совѣстно умѣреныхъ цѣнахъ. (3—3)

Звѣстный зъ дешевости и добо́рного товару
МАГАЗИНЪ ДАМСКІЙ
КАМИЛЯ СТРЖИЖОВСКОГО
во Львовѣ, улиця Галицка ч. 4.

ПАРАСОЛЬКИ лѣтнѣ
о́тъ 1·20 до 10 зр.

Цвѣты французскѣ.

Пера до капелюхо́въ
струсевѣ и фантастичнѣ.

Горсеты парискѣ
о́тъ 1·30 до 5 зр.

Заполочь до значеня, бавовну французку до гафту, кручену до гачкованя, пряжу нитяну и бавовняну до по́дволѣканя.

Листье, прилады, фарбы, росу, паперки, пендулы, дротикъ, патички, щипчики и всякѣ додатки до робленя цвѣто́въ.

Бавовну Петтендорфску, Естрамадуру, Математичгу и Вигонія на пончохи и шкарпитки, 8-мѣткову, бѣлу и кольорову.

Миярдиски, Поанликъ, Медайлоны и инши найновѣйши зубки и крепинки до робо́тъ фриволитовыхъ, Пытель до значеня

Нитки щвайцарскѣ до ручного шитя, Нитки Клярка до машинъ, чотырократнѣ на шкарпитки. Нитки на клубкахъ до робо́тъ фриволитовыхъ.

Роги до суконь, бриклѣ до горсето́въ, ралцѣ, наперстки, крейдки, сантиметры, ножички зъ фабриаъ англійскихъ.

Голки до шитя ручного и машинового, дроты до робленя пончохъ. Шпильки англійскѣ и карльсбадскѣ поєдинчѣ до волося.

Гузики шмуклерскѣ, перловѣ, металевѣ, шовковѣ и роговѣ до суконь. Гузички вебовѣ и нитяны до сорочокъ.

Шовкъ (едвабъ) неаполитаньскій до ручного шитя, по́въ-едвабъ до машинъ, кордонокъ (шнурочокъ) на коралѣ. Всякѣ потребы до суконь дамскихъ и мужескихъ.

☞ **Ласкавѣ замовленя зъ поза Львова выконуются якъ найспѣшнѣйше и найточнѣйше.** ☜

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, по́дъ зар. К. [illegible] ского

Ч. 21. Львôвъ, Середа 17 (29) марця 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке чисто стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чверть року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чверть року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чверть року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô, û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Непокликанй мисіонеры.

Мы звѣщали свого часу, що въ ту саму недѣлю, коли увязнено Гнилицкихъ селянъ, зъѣхала до Гниличокъ мисія Р. Р. Єзуитôвъ, а ôттакъ розлялась по цѣлôй Збаражчинѣ. Мы вже зъ горы остерѣгали передъ такими невчасными и неôтповѣдными мѣрами непокликаныхъ мисіонерôвъ, мы звертали увагу, що руске духовеньство якъ доси такъ и на будуще дасть собѣ раду въ тôмъ дѣлѣ и не потребує чужои помочи, а що выступленье новыхъ мисіонерôвъ въ таку пору, коли судова и политична власть єще що ино почала вести слѣдство для розъясненя справы, може довести до сумныхъ результатôвъ.

Надъ такими мисіями треба було єще зъ двохъ взглядôвъ жалѣти, а именно такъ зъ становища державного, якъ и зъ становища церковного. Зъ державного становища для того, що не можемо розумѣти, якъ въ загалѣ дасться правно оправдати мисія противъ вѣроисповѣданя, котре есть законно узнанымъ и съ другими вѣроисповѣданями, а именно съ мисіонуючимъ вѣроисповѣданьемъ вповнѣ рôвноуправненымъ и рôвноправнымъ? Засадою кождои конституційнои, а тымъ самымъ и австрійскои держави єсть религійна толеранція. Религійна мисія *противъ* якого небудь державно узнаного вѣроисповѣданя єсть негаціею религійнои толеранціи, а посередно и самои конституціи. Конституційна держава позволяє проповѣдувати науку кождого узнаного вѣроисповѣданя, але вже навѣть §. 303 уставы карнои, а тымъ бôльше сама конституція збороняє непріязно або ображаючо выступати противъ другого вѣроисповѣданя. А чимъ же жь єсть мисія одного вѣроисповѣданя *вымѣрена противъ* другого вѣроисповѣданя, якъ не непріязнымъ а звычайно навѣть и ображаючимъ выступленьемъ противъ того другого вѣроисповѣданя? Що жь бы у насъ сталося, якбы кожде вѣроисповѣданье схотѣло выступити съ мисіями противъ другихъ вѣроисповѣдань? А предсѣ, що одному вôльно, се вôльно и другому. Чи жь не опинились бы мы середъ религійных заколотôвъ? Публичный спокôй може бути удержаный тôлько строгимъ пошановань ьемъ законôвъ и законами порученыхъ правъ кождого вѣроисповѣданя. Для того мусимо зъ державного становища жалѣти надъ такими мисіями, котрй безпосередно звертаются *противъ* котрого небудь вѣроисповѣданя.

Але такожь и зъ церковного становища мусимо жалѣти надъ такими мисіями, а именно надъ высше згадаными мисіями Р. Р. Єзуитôвъ. Чимъ єсть учитель для своихъ ученикôвъ, батько для своихъ дѣтей, тымъ єсть мѣсцевый священикъ яко отець духовный для своєи паствы. Они найлучше знаютъ и можутъ знати добрй и слабй стороны тыхъ, съ котрыми щоденно зносятся и разомъ жіютъ, они и передовсѣмъ они можутъ найти ôтповѣднй мѣры поученя, поправы и проводу. Инспекторъ не заступитъ учителя, чужій опѣкунъ батька, чужій мисіонеръ — духовного ôтця. Така перемѣна роль може пôдкопати у молодѣжи довѣріе до учителя, у дѣтей довѣріе до батька, у громадянъ довѣріе до свого ôтця духовного, але нѣколи не родитъ така перемѣна позитивного добра.

То, що мы доси теоретично сказали, мусимо єще въ бôльшôй мѣрѣ съ глубокимъ жалемъ повторити въ тôмъ спеціяльнôмъ случаю що до згаданыхъ мисій въ Збаражчинѣ. Коли нашй обавы, высказанй задля тыхъ мисій єще зъ початкомъ лютого с. м., могли выдаватись гдекому може пересадными, то теперь можемо сконстатувати, що факта сумнои дѣйстности значно перевысшили нашй обавы. Мисіи були, якъ легко здогадатись, вымѣренй противъ „православія-шизмы“. Колибъ мы були подвижниками православнои пропаганды и всѣхъ вѣроисповѣдныхъ заверухъ, мы тогды дуже були бъ урадованй результатами мисій въ Збаражчинѣ, бо они якъ неможь лучше ведутъ до того, противъ чого здаются выступати. Мы тогды бъ мовчали и радувались мовчки тымъ успѣхомъ. Але що бажаємо спокою нашому краєви, що хочемо, щобъ уставали а не множились пристрасти, щобъ не наставали у насъ религійнй споры и заверухи, тожь въ интересѣ загалу звертаємо увагу на тй сумнй наслѣдства, якй зъ тыхъ мисій выходятъ.

Неперебѣрчивй въ словахъ и порôвняняхъ проповѣдники-мисіонеры узнали за добре выступати противъ православія въ такій способъ, якій може выкликати лише впростъ противнй наслѣдства. Щобъ довго не розводитись, подамо зъ многихъ фактôвъ лишь одинъ прикладъ. Одинъ зъ проповѣдникôвъ-мисіонерôвъ мѣжь иншимъ такъ мавъ говорити: „Powiecie może, że i szyzmatyk ubiera się w ornat, — ale ubierz w ornat i diabła, to diabeł diabłem zostanie. A wiecie co jest szyzma? Knuty to jest krzest szyzmy. Kto chce szyzmy, temu wyliczyć 25 knutów, a potemu niech powie, czy chce szyzmy i t. d.“ Письма якй дôйшли насъ ôтъ самыхъ селянъ, свѣдчатъ, якъ шкодливе и пôдъ кождымъ взглядомъ сожалѣня достойне враженье роблятъ такй проповѣди на нарôдъ. Требажь пригадати, що людностъ Збараскои окрестности, сусѣдуюча съ своими закордоньскими братями-селянами православнои вѣры на стôлько освоєна съ православнымъ вѣроисповѣданьемъ, именно що до єго внѣшности, що не може на серіо пріймати такихъ „страхопудôвъ шизмы“.

Така пересада а навѣть неприлична неправда мисіонерскои ельоквенціи кидаєся сама собою въ очи народа, котрый въ тыхъ мисіонерахъ видитъ не проповѣдникôвъ христіяньскои любови, але лютыхъ ворогôвъ. Зъ того выходитъ, що такй проповѣди замѣсть укрѣпляти нарôдъ въ єго вѣрѣ, обурюютъ єго противъ тыхъ, що таку ярôсть сѣютъ въ проповѣди, и остаточно можутъ вызвати зовсѣмъ противнй наслѣдства, ôтъ замѣреныхъ. Єще разъ пôдносимо, що обуренье середъ народа на такй выскоки мисіонерскои ельоквенціи що разъ бôльше взростає. Тожь коли такй жь мисіи маютъ ôтправлятися такожь и въ Скалатчинѣ, то мы єще разъ завчасу звертаємо увагу на тй наслѣдства, якй зъ того можутъ выйти. А не говоримъ сего безъ пôдставы. Львôв. гр. кат. митр. консисторіи буде вѣдомо, до чого довела пересадна ревнивôсть противъ православія въ Збаражи передъ кôлькома лѣтами, где пôсля подôбныхъ „образовыхъ“ проповѣдей противъ „шизмы“ заявило кôлькасотъ людей, що нерейдутъ на православіє. Extrema se tangunt! Тожь коли не хочемо одного, не попадаймо у друге.

Тожь дуже ôтповѣдно поступивъ собѣ дек. о. Фортуна, єсли, якъ доноситъ „Czas“, заборонивъ такимъ мисіонерамъ съ такою „образовою“ ельоквенцією соблазняти рускій нарôдъ по рускихъ церквахъ тернопôльского деканату.

Чи жь не булобы на часѣ, щобы и наша Консисторія заняла ôтповѣдне становище въ тôй справѣ?

Гдеякй уваги
о Русинахъ за Австріи.

I.

Австрія ревиндикуючи галицко-володимирске королевство, въ котрôмъ колись княжили угорскй королевичѣ, чи для того, чи може, що на Полякôвъ не могла числити, въ початкахъ обернула свою увагу на галицко-рускій нарôдъ и єго церковну іерархію. Австрійске правительство хотѣло, щобы исповѣдники гр. кат. обряду були въ всѣмъ зрôвнанй съ латинниками и дôзнавали рôвнои протекціи, щобы устало перетяганье на латиньскій обрядъ. Австрійске правительство старалося, щобы гр. кат. духовеньство сталося образованымъ и пôдвигнулось зъ свого упадку. Въ тôй цѣли отворено семинарію у св. Варвары въ Вѣдни, где для Галичанъ призначено 14 мѣстць. Ту образувались Ант. Ангеловичь, Николай Скородиньскій, Мих. Гарасевичь.... поборники рускои церкви, и кто знає що булобы сталося, якбы тй мужѣ не були стали въ прикрыхъ часахъ сильно въ оборонѣ правъ рускои народности и рускаго народу. Повысшимъ намѣренямъ правительства противились и перешкаджали всѣми силами латиньске духовеньство, Поляки и Василіяне.

Лат. архіепископъ львôвскій Вацлавъ Сѣраковскій именемъ капитулъ и латиньского духовеньства предкладає р. 1774 цѣсаревôй Маріи Терезіи представленье, въ котрôмъ свѣтске духовеньство руске описане чорными красками, а тôлько Василіяне величаются и поручаются яко достойнй опѣки. А що до переходу на латиньскій обрядъ, сказано въ тôмъ представленю, „що найлучше булобы, якбы греческій обрядъ выкорѣнити, а тôлько оставити латиньскій обрядъ, бо Русины склоннй до „Шизмы и Москвы“.

Якъ въ остатныхъ лѣтахъ Польщѣ такъ и за Австріи рускій епископъ львôвскій Левъ Шептицкій старався о затвердженье капитулъ. Правительство годилося на то, бо уважало капитулы ôтповѣднымъ средствомъ до скрѣпленя уніи. Але лат. архіепископъ В. Сѣраковскій сильно опирався тому и писавъ, що єще 1772

Незамѣчена повѣсть
зъ украиньского житя*).

Побачили мы молоду пару — парубка и дѣвчину — въ самôмъ найкрасшôмъ розцвѣтѣ ихъ житя, въ самôмъ найкрасшôмъ розцвѣтѣ ихъ молодого щастя. Ихъ серця запалали любовю, що новымъ, веселымъ сонцемъ освѣтила ихъ буденне житье. Можна було надѣятись, що Чѣпка ставши статочнымъ та щасливымъ господаремъ, дôбьеся теперь ще бôльшого щастя и стане щасливымъ чоловѣкомъ. Такъ отъ доля повернула въ иншій бôкъ. На ясномъ, якъ кришталь погôднôмъ небѣ зновъ показались хмары, зовсѣмъ нежданно, не зъ тои стороны, зъ ôтки можна було надѣятись.

Въ осени, тôлько що позвозивъ до дому Чѣпка хлѣбъ зъ поля и лагодився молотити, самъ собѣ мѣркуючи, якъ тепереньки бачитись съ Галею, — на тôкъ до него вскочило лихо.... Єго покликали у волость. Въ волости объявили ему, що якійсь Луценкôвъ небôжь, вернувшись зъ Дону у Пѣски, позывае Чѣпку за землю, що недавно дôсталась ему по родинѣ, за ту саму землю, що ему громада була ви присудила на власнôсть. Черезъ два тыждня зновъ покликали Чѣпку у волость и сказали, що „велено ôтобрати ему землю а ôтдати Луценковому небожови“. Громада присудила, а судъ ôтсудивъ! „Нема землѣ!“ сей сумный крикъ болести, такъ страшный для кождого хлѣбороба, тяжкою хмарою налягъ на недавно ще веселôмъ домôвствѣ Чѣпки. Поспѣшивъ Чѣпка до мѣста, щобъ тамъ шукати своеи правды въ городскому судѣ. Та шкода було его ходу и труду. Оттутъ въ городскôмъ судѣ найшовъ ôнъ тужь саму неправду, дôзнавъ тои самои кривды. Судовый секретарь казавъ собѣ дати пятьдесять рублѣвъ, щобъ привернути Чѣпцѣ ôтобрану землю! Не такъ болѣло Чѣпку те, що не мавъ тыхъ пятьдесять рублѣвъ для секретаря, а бôльше заболѣло его те, що за правду треба оплачуватись. Поникли его надѣ. Въ городѣ пôзнався ôнъ съ піякомъ-писаремъ Порохомъ, що написавъ ему просьбу въ судъ и навчивъ его пити горѣвку; тутъ пôзнавъ ôнъ такожь и ту неправду. що панує на свѣтѣ. Отъ и вся наука, яку ôнъ вынѣсъ зъ мѣста! За прикладомъ писаря Пороха запивъ ôнъ свое горе горѣвкою и понѣсъ у Пѣски задурманену голову, ще бôльше помучене серце. Одна неправда та втрата, — втрата всего найлюбѣйшого, найлюбѣйшого — пекла его серце.

Вернувши у Пѣски Чѣпка навѣть не зайшовъ до своеи хаты, а потягъ просто до шинку и тамъ запивъ свою журбу до безпамяти. Оттутъ пôзнавсь ôнъ вперше съ пѣщаньскими піяками, по бôльшôй части дворакми, що выпущенй на волю, якъ птиця безъ оселѣ, безъ землѣ, безъ притулку — шукали собѣ оселѣ по шинкахъ. Оттутъ пôзнався Чѣпка съ трема гôльтаями, що опôсля съ нимъ здружилися и повели его дальше на бездорожа. Они пили на его коштъ, гуляли за его добро, розказували ему свое бѣдолашне житье, привернули его жалôсне, теперь нещастьемъ затроене серце — и потоваришували.

Зъ того часу Чѣпка мало що не по цѣлыхъ дняхъ та цѣлыхъ ночахъ пересиджуваъ въ шинку, пропиваъ все свое добро и гулявъ до безпамяти. Почала мати плакати, докоряти сынови за таке житье, почала его опамятувати, наставляти, — нѣчого не помагало. Почала стара мати жалѣтись передъ людьми на свого сына, порады на горе пытати, порадили: пожалѣтись у волости. Послухала мати тои рады, пожалилась передъ волостнымъ головою, замкнули Чѣпку на одну нôчь въ чорну, та тымъ тôлько дôльяли олѣю до огню. Розлютувався Чѣпка на рôдну матѣрь, мало що рукъ своихъ не наложивъ на стару неньку, поторощивъ, порозбиваъ все, що було въ хатѣ, гадючими словами-проклонами накинувся на неи, тяжко зневажившись ои, та вытягнувши зъ скрынѣ послѣдну свитину зновъ потягъ у шинокъ....

Съ важкимъ, прибитымъ серцемъ, съ гôркими слѣзами покинула стара Мотря свою хату, пôшла до чужихъ, добрыхъ людей свого вѣку доживати. А Чѣпка оставшись однымъ одинъ на своѣй хатѣ, якъ гулявъ такъ и гуляе дальше по цѣлыхъ ночахъ, а днями спитъ-ôтпочиває въ своѣй безверхôй хатѣ съ своими непочестными товаришами. Проминулось все добро, надбане тяжкою працею, за тою піятикою, до крыхты опустѣла хата, осталось ще кôлька стôжкôвъ немолоченого зôжа. Отъ и пôдмовляютъ Чѣпку его товаришѣ, продати и се послѣдне добро, та ще й кому продати?— жидови-нехристови, що тягне живу душу зъ добрыхъ людей! Такъ не спромôгся Чѣпка на такій вчинокъ, якась ôтраза ôтбивала его запропащувати свое добро въ жидôвскй руки, ôнъ пôшовъ до Грицька, щобъ ему продати свое послѣдне добро. Грицько бувъ зъ малку товаришемъ Чѣпки; такъ само бѣдувавъ, якъ ôнъ, такъ само ганявся за чередою пôдъ проводомъ старого Уласа, такъ само заживъ сирôтского лиха на сѣмъ свѣтѣ якъ и Чѣпка— тôлько не пôшовъ тою самою дорогою. Дôйшовши слушного часу ôнъ ставъ хозяиномъ, небôльшимъ, коли неменшимъ ôтъ Чѣпки, тяжко працювавъ, зароблявъ, одружився съ сиротою Христею, що не принесла ему нѣякого приданого крôмъ доброго серця и працёвитыхъ рукъ, и заживъ теперь статочно, якъ годится на доброго чоловѣка. Те саме, що збивало Чѣпку въ доброи дороги и пхало у якусь розпуку, горе, а тамъ и въ пяне бурлацтво,— те саме наводило Грицька до працѣ и — до тихого, хочь небогатого щастя.

Ось и до того Грицька зайшовъ Чѣпка продавати свое немолочене зôжже въ стôжкахъ. Обôдраный, знидѣлый, на виду помарнѣлый, съ тяжкими думками та неяснымъ окомъ вступивъ Чѣпка до хаты Грицька, якъ у якій рай. Тихе, спокôйне житье Грицька здалось ему справдѣшнымъ раемъ. Згадались давнй, молодй, хлопячй лѣта, завяныло серце и Чѣпка почавъ сповѣдатись зъ свого горя передъ Грицькомъ — щирымъ другомъ хлопячихъ лѣтъ. „Лихо, брате“, каже Чѣпка, „лихо вчѣпилося мене. А лихо, якъ до кого вчѣпится, такъ и не ôтчѣпится. Троха й самъ виненъ, а троха таки и люде. Чимъ люде винній? — Неправдою своею. Ôтъ самого малого, непримѣтного, до самого великого, найбôльшого — всѣ винній. Вы тôлько погляньте, якъ они мѣжь собою жіютъ? Чи такъ якъ люде, якъ браты, якъ Богъ приказавъ? Еге жь! Они бъ одинъ одного въ ложцѣ воды втопили, въ лиця землѣ стерли! Знаю я добре, що про мене говорятъ. Та най кажутъ, най думаютъ! — кождому вôльно, що хоче казати и думати! Тôлько не кождому дано знати, — заглянути въ чужу душу, зрозумѣти, що тамъ и до чого, — подивитись у чуже серце... Гляньте въ него правдивымъ окомъ, то й побачите, що тамъ дѣвся, що тамъ творится — якй иногды тяжкй

*) Гл. Чч. 11, 12, 14.

р. перешкодивъ тому въ Римѣ и постарався, що буля, затверджаюча рускѝ капитулы, вже готова, не отримала печати и не зо̂стала выслана. А и теперь капитулы не були затверджены.

Понеже Поляки були постановили выкорѣнити и спольщити Русино̂въ, тожь старались они по̂ддержувати темноту межи Русинами и рускимъ духовеньствомъ, щобы Поляки и Василіяне могли Русинамъ импонувати, а при то̂мъ темне руске духовеньство и его о-брядъ на поруганье выставляти. Семинаріи не було, тожь рускѝ епископы послугувалися въ Галичинѣ священиками поставленными въ Луцку и Холмѣ, котрѝ неразъ ледво що читати навчилися, — хочь треба признати, що наро̂дъ пріймавъ ихъ радо, бо они твердо заховували обрядъ, котрый образованѝ старалися на ладъ латиньскій змѣняти.

Видѣвши низькій станъ просвѣты и що для образованя руского духовеньства було замало мѣсць у св. Варвары въ Вѣдни, цѣсарь Іосифъ II оснувавъ во Львовѣ духовну семинарію, въ котро̂й наука фильософіи и богословія подавалася по руски. Такимъ способомъ австрійске правительство улучшило не то̂лько наукове, але и матеріяльне становище руского духовеньства, вызначивши рускимъ священикамъ удержанье зъ религійного фонду. Правительство улучшило такожь долю по̂дданого народу знесеньемъ неволѣ. Словомъ, що за часо̂въ Іос. II сплынуло для добра клиру, обряду и народа руского, тое все завдячати маємъ тому императорови, бо владики нашѝ того часу перемыскій Рыло и льво̂вскій Бѣляньскій, не то̂лько ще не чинили жадного кроку для полѣпшеня долѣ Русино̂въ, але ще и тое, що було узыскане, запропащали.

До того ще освободило австрійске правительство руске свѣтске духовеньство о̂тъ гнета монахо̂въ чина св. Василія. За Польщѣ оо. Василіяне добилися того, що выключно то̂лько зъ помежи нихъ выбирано рускихъ митрополито̂въ и епископо̂въ и зъ нихъ складалося епархіяльне управленье. Такого становища добивалися Василіяне и за Австріи, але се имъ не удалося. Обрядъ у Василіянъ бувъ рускій, але духъ польскій. Духъ той змѣнився ажь тогды на лучше, коли перестали брати владикъ зъ ихъ монастыро̂въ, и Поляки перестали до Василіянъ вступати.

А якѝ то були тѝ епископы зъ Василіянъ, образець того маємо на перемыско̂мъ епископѣ Рылѣ, котрый всѣма силами старався греческій обрядъ понижити и его зо̂льяти съ латиньскимъ обрядомъ. Противъ установленю капитулъ Рыло говоривъ: що се ново̂сть въ обрядѣ гр. католицко̂мъ; безъ вѣдомости римского престола вводивъ о̂нъ много новостей зъ латиньского до обряду греческого, зносивъ иконостасы; самъ заохочувавъ Русино̂въ опускати сво̂й обрядъ и пріймати латиньскій. Коли ему одинъ деканъ говоривъ, що латинники неустанно перетягаютъ уніято̂въ на сво̂й обрядъ, Рыло о̂тповѣвъ: що о̂нъ бажае, щобы всѣ уніяты перейшли на латиньскій обрядъ. А на замѣтъ декана: то щожь станеся зъ его пастырствомъ? Сказавъ: „для него лишится та сама дорога.“

Курендою зъ дня 19 листопада 1786 наказувавъ Рыло рускому духовеньству, щобы не боронило свого обряду противъ посягательствъ латинniко̂въ. (Annales Harasiewicz p. 593—594.)

Тожь не диво, що латиньске духовеньство ставало въ оборонѣ Василіянъ, алежь и наро̂дъ рускій оцѣнивъ роботу того владики по заслузѣ. Еще бо и нынѣ повторяется слово:

Бувъ Шумляньскій не шумѣвъ
Бувъ Шептицкій не шептѣвъ
И ты Рыло не рый!

Поляки якъ давнѣйше такъ и теперь не по̂знавали свого посланництва. Замѣсть позыскати и по̂днести Русино̂въ, они представляли ихъ чорными красками якъ бунто̂вnikôвъ, здрадnikôвъ о̂тчины и вѣры. Щобы понизити Русино̂въ, латиньске духовеньство заходилось коло того, щобы руске духовеньство було выключене о̂тъ религійного фонду.

В. Сѣраковскій заборонивъ бувъ 1779 р. Русинамъ обходити богоявленьске водосвятіе на льво̂вско̂мъ рынку. На жалобу, подану черезъ Институтъ ставропигійскій, правительство усунуло заказъ, а цѣсарь Леопольдъ II. выдавъ 1790 р. декретъ ро̂вноуправненя обряво̂въ, где сказано:

1. Щобы одинъ обрядъ не призиравъ другого и надъ другимъ себе не выносивъ.

2. Щобы оба обряды уживали ро̂вныхъ правъ.

3. Щобы одинъ обрядъ не клавъ другому перешкодъ въ выконуваню набоженьства.

Зъ высше наведеного видно, въ яко̂мъ положеню була галицка Русь такъ по̂дъ взглядомъ обряду, якъ и народности.

Высше згаданый епископъ Рыло, котрый якъ знаємо, ненавидѣвъ рускаго обряду, просивъ въ конець правительство, щобы надало ему генерального викарія, такогожь самого Василіянина якъ и самъ Рыла, Спонринга, за суфрагана съ правомъ наслѣдства. Але перемыске духовеньство, котрому правленье епископа Рыла надоило, не залишило постаратися, щобы не Спонрингъ але Ант. Ангеловичь зо̂ставъ именованый епископомъ.

Подо̂бнымъ способомъ, коли 1798 р. льво̂вске епископство опорожнилося, Спонрингъ докладавъ всѣхъ силъ, щобы на нѣмъ засѣсти. Однакожь и ту руске духовеньство не залишило протестувати и Николай Скородиньскій зо̂ставъ льво̂вскимъ владикою.

За цѣсаря Франца I реставровано галицку митрополію. Коли Полякамъ не удалося сему запобѣгчи, докладали они всѣхъ своихъ силъ, щобы высше згаданый Спонрингъ зо̂ставъ митрополитою, чого такожь не осягнули, и митрополитою именовано А. Ангеловича.

Русины ажь за Австріи о̂тзыскали права чоловѣка и можливо̂сть до просвѣты. За тѝ такъ великѝ добра и ласки а такожь и за оборону, якои до̂знавали, Русины душею и серцемъ прилягли до Австріи и не було прикладу, щобы ихъ привязанье було нещире. Мимо того противники нашѝ не опускали жаднои спосо̂бности, щобы Русино̂въ по̂дозрѣвати и обвиняти. Такъ н. пр. коли въ повстаню за Косцюшки уніяты о̂тпавшѝ до Россіи зо̂стали скомпромитованѝ и Россія почала думати, щобы уніято̂въ назадъ навернути на православіе, фактъ той яко утискъ по̂дносили латинники съ великимъ шумомъ въ Римѣ и въ Вѣдни, щобы уніято̂въ выдано на польщенье черезъ латинизацію, инакше они зо̂станутъ шизматиками.

И мимо заказо̂въ Рима и перешкодъ ставляныхъ правительстомъ, перетяганье на латиньскій обрядъ неуставало, такъ що межинародня о̂тносины межи Русинами а Поляками, були безперестанными спорами въ того поводу.

Якъ далеко поступила латинизація за Австріи можна видѣти зъ письма архіепископа Кицкого до свого агента въ Вѣднѣ 1802 р. где говорится: Не знаю зъ о̂тки Русинамъ зъ всѣхъ сторо̂нъ то̂лько опѣки? Ту въ нашихъ сторонахъ ихъ таке множество, що число латинnikôвъ до Русино̂въ стоитъ ледво якъ 10 до 100... такъ, що часто въ селахъ о 300 родинахъ ледво знайдешь 3 або 4 латиньскихъ.

Отже передъ 80 лѣтами въ всхо̂днѣй Галичинѣ не було якъ десята часть латинnikôвъ а що нынѣ? Тожь видимо, що за Австріи бо̂льше спольщено, якъ за Польщѣ.

ДОПИСЬ.

Изъ Самбора.

(*Про руско-народный театръ по̂дъ дирекцiєю Биберовича.*) Наше мѣсто було перше, где по разъ першій выступивъ руско-народный театръ по̂дъ дир. Биберовича. Признаємось и мы до того блуду загально-рускаго, що кожда новôсть страшитъ насъ и недовѣрчиво зворушуе. Тому дѣйстно тремтячи входилисьмо маленькою юрбою до театру, где насъ приняло — чому правду о̂тъ разу не сказати — непонятне розчарованье — позаякъ сцена новои дирекціи представилася намъ такою, якои не бачило еще наше мѣсто. Зъорганизованье силъ въ такъ короткôмъ часѣ, выученье штукъ въ бо̂льшôй части новыхъ, представленя такъ гладкѝ по̂дъ взглядомъ сценичнымъ якъ и артистичнымъ — се дѣйстно була праця сердечна, передъ котрою не жаль головы склонити. Торо̂чнѝ представленя п. Бачиньского а сегоро̂чнѝ п. Биберовича при режишеріи п. Гриневецкого, выказуютъ истинно таку ро̂жницю, якъ представленя польскихъ групъ провинціональныхъ а театру льво̂вского п. Милашевского. Тому почуваємося до милого обовязку высказати наше задоволенье такъ ново̂й дирекціи якъ и Выдѣлови Рускои Бесѣды у Львовѣ, котрый симъ разомъ зробивъ выбо̂ръ достойный свого народного обовязку.

Та щожь — коли кожде наше нове змаганье знаходитъ вже въ завязкахъ своихъ перепоны великѝ, а що го̂рше о̂тъ насъ самыхъ независимѝ. Ледво що нова дирекція показалась намъ въ повнѣ своеи силы и здо̂бности, якъ наразъ приневолили еи власти липати мѣсто. Причиною до того були ще послѣднѝ останки сумнои катастрофи вѣденьского Ring-театру — але розумѣемъ въ галицко-польско̂мъ забарвленю. Зъ порученя ц. к. староства по̂дняла дирекція театру въ сали представлень всякѝ мѣры противъ небезпеченьству огневому, бо выбила другѝ дверѣ и утримовала коло сцены сикавку, воду въ бочкахъ и всякѝ иннѝ приборы — такъ що и друга власть именно магистратъ узнавъ сѝ средства за въ повнѣ достаточнѝ для убезпеченя публики. Споко̂йно тому давала дирекція дальшѝ представленя, споко̂йно и безъ боязни ходила и публика до театру, коли наразъ являеся наказъ третои зъ ряду власти, наказъ рады повѣтовои найкатегоричнѣйшій въ всѣхъ: „представленя заперестити“ съ мотивами, бо саля не убезпечена противъ евентуальнои пожежи.

Съ умыльнымъ представленьемъ удаеся дирекція до п. маршалка, проситъ о раду, якѝ бы ще средства осторожности завести — не помагае нѣчого, отримуе то̂лько остре заявленье, що „не позволяе грати“.

Несмѣло еще спитала дирекція, чи той наказъ дотычитъ лише рускаго театру, на що безсторонно о̂тповѣли п. маршалокъ, що въ загалѣ всѣмъ театрамъ зборонится грати, хиба найдутъ собѣ мурованый будинокъ.

Тымчасомъ не минуло днѣвъ 14, якъ въ наше мѣсто заѣхавъ п. Бачиньскій и дае представленя въ то̂й само̂й сали безъ найменшого опору спо̂мненои рады а и самого п. маршалка. А то чому? спытаете. Тому о̂тповѣмъ, бо п. Бачиньскій граe и по польски, а звѣстно, що тогдѣ небезпеченьство огневе значно менше. Наказъ п. маршалка выйшовъ ро̂вночасно въ часѣ сецесіи Русино̂въ и Нѣмцѣвъ зъ тутешного касина, тому ясно якъ сонце, що властиво вплынуло на той острый наказъ Рады повѣтовои: чи дѣйстно „небезпеченьство огневе“ чи — „руске слово“.

Мы додамо еще зъ своеи стороны, якъ нерозважно и провокуючо поступила въ то̂мъ дѣлѣ Рада повѣтова само̂рска — коли такъ далекѝ и о̂трубнѝ о̂тъ себе понятія получила въ „одно“.

Само̂ръ 12 марта 1882.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Спо̂льнѝ делегаціи*) скликанѝ вже урядово на 14 л. цвѣтня с. р. Они, якъ звѣстно, маютъ ухвалити новый кредитъ на во̂йну и уфортификованя въ Кривошіи и Герцеговинѣ. Якъ пишутъ, спо̂льне министерство во̂йны буде жадати новыхъ 14 милио̂нôвъ. По̂въурядовый Fremdenblatt думае, що удержанье войска на полудни монархіи въ тако̂й силѣ, въ яко̂й теперь тамъ знаходится, буде потрѣбне до серпня, о̂ттакъ буде можна по части переводити демобилизацію.

(*Рада державна.*) Сесія палаты посло̂въ маe бути о̂трочена сегодня на феріи великодныхъ святъ. Часъ тревaня ферій буде залежати о̂тъ того, якъ довго протягнеся надзвычайна сесія спо̂льныхъ делегацій.

(*Великій князь Володимиръ*), братъ царя Александра III, прибувъ дня 26 марта съ своею супругою вел. княгинею Маріею Павловною до Вѣдня. Князь переѣздитъ черезъ Вѣдень до Италіи съ хорою супругою. Цѣсарь Францъ-Іосифъ принявъ гостей на дво̂рци желѣзницѣ дуже щиро и въ своѣмъ поѣздѣ перевѣзъ ихъ до цѣсарского замку, где по̂дчасъ побыту въ Вѣдни замешкаютъ. Тогожь таки дня принимавъ вел. князь визиты

муки гнетутъ его, яке лихо розрываe... На те нема въ нихъ розуму... не дано имъ! Отъ — и волоцюга я, и пяниця, и гольтяпака... А я — може красшій о̂тъ нихъ... та лиха доля моя! Кажу вамъ, богато казати, а мало слухати. Най я гульвѣса, бо мои руки до роботы не здо̂ймаются; най я пяниця, бо въ горѣвцѣ то̂лько менѣ душу о̂твести... На чѣмъ же жь я еи о̂тведу — скажѣтъ вы менѣ.“ Отъ така була сповѣдь Чѣпки передъ Грицькомъ, отъ такій его самосудъ надъ самымъ собою. Чи правда було въ сему всёму? — побачимо. То̂лько жь „тихій рай“ родинного житя Грицька мовь сцѣлющою росою спавъ на душу Чѣпки. Хочь на хвилю згадавъ о̂нъ себе чоловѣкомъ, побачивъ вагу и цѣну доброго житя, праведного щастя. Заговоривъ о̂нъ съ Грицькомъ за зо̂бже, такъ Грицько не схотѣвъ купити, бо у него есть и свого доволѣ. „Такъ во̂зьми хочь даромъ“, каже Чѣпка, „вы мене привитали, якъ ро̂днѝ, мое серце, мою душу о̂тогрѣли. Во̂зьми, брате, най не пропадае, пожалѣй моеи працѣ“. На то̂мъ и стало и черезъ тыждень забравъ Грицько Чѣпчине зо̂бже до себе.

Та хочь „о̂тогрѣлась“ душа Чѣпки у любо̂й розмовѣ съ Грицькомъ въ его „тихо̂мъ раю“, та не перемѣнилось Чѣпчине житье. Якъ забравъ Грицько хлѣбъ у Чѣпки, не стало за що пити. Чѣпчина хата стала вже зовсѣмъ пусткою, а жидъ до̂знавшись, що Чѣпка о̂тдавъ Грицькови свое послѣдне добро, переставъ вже давати горѣвки на вѣру. Лихѝ товаришѣ Чѣпки стали его намовляти на крадѣжь. Чѣпка спершу якось нѣбы остановився, отягався. „Украсти?“ думавъ Чѣпка — „добре дѣло — прійшовъ, увявъ чуже — и есть въ тебе. Чого ще? Одно то̂лько... Тамъ оглянутся, кинутся шукати злодѣя... будутъ проклинати.“ А далѣ думае: „отъ и въ мене вкрали землю, вкрали мое щастье, мою долю“... Залялось злостею Чѣпчине серце, зняла его охота о̂тплаты за свою кривду и — по̂шовъ съ товаришами на крадѣжь. Обо̂крали пана, а при то̂й крадѣжи Чѣпка ще на смерть задавивъ, чи тяжко побивъ (сего не сказано ясно въ романѣ) но̂чного сторожа, що пильнувавъ паньскои комоpы съ пшеницею. За симъ першимъ дѣломъ по̂шли вже що дальше то частѣйше крадѣжи та но̂чнѝ напады на волостного голову, на писаря и т. д. Зъ го̂льтаѣвъ-пяниць стали злодѣями-розбишаками.

Диво дивне, що середъ такого безпамятного и безпутнёго житя згадавъ Чѣпка на свою стару матѣрь, на тяжку обиду, яку еи заподѣявъ и — по̂шовъ благати матѣрь, перепрошувати за сво̂й нерозумъ, просити, щобъ ему простила тай вернулась назадъ у свою опустѣлу хату. Дивный сей поступокъ Чѣпки, кажемо, бо хочь тутъ зновъ проявилась добра сторона Чѣпчинои душѣ, хочь тяжкѝ муки, якими мучила его совѣсть у снахъ задля злыхъ починко̂въ, крадѣжей, розбоѣвъ, го̂льтайства, выродили въ него ту думку переблагати покривджену та зъобиджену и прогнану матѣрь, а всежь таки дивно, чому тѝ самѝ причины, та сама совѣсть, те саме розпамятуванье не наклонило Чѣпки зовсѣмъ покинути свого дотеперъшного злодѣйского житя?

Стара Мотря вертае раннёю весною назадъ у свою хату, вговорюе сына, щобъ по̂статочнѣвъ, взявся до працѣ та покинувъ безпутне житье. Спершу здаеся, мовьбы то справдѣ Чѣпка вдруге переродився. Разомъ съ матерею обладили та обновили они свою запущену хату; Чѣпка ходивъ на зaро̂бки, день у день працювавъ такъ жваво, що робота ажь горѣла въ его рукахъ. Настала косовиця, зароби̂въ Чѣпка зъ пятьнайцять копиць сѣна; настали жнива, надбавъ хлѣба доволѣ. Радѣе стара Мотря, хвалится передъ людьми своимъ сыномъ, щастье та гараздъ, здалося, знoвъ завитали у Чѣпчину хату. Здався, нѣчого бъ бо̂льше й бажати. Пора бъ була Чѣпчѣ згадати теперь и про Галю, коли о̂нъ щиро еи полюбивъ. Вже жь сама стара Мотря не разъ натякае сынови, що пора бъ одружитись — всежь буде ще красше: жѣнка привитае, порадитъ, розважитъ...

Отже жь зовсѣмъ що иншого дѣялось на дѣлѣ.

За той часъ, якъ Чѣпка здавався такимъ роботящимъ и прикладнымъ хозаиномъ, не покидавъ о̂нъ свого давного ремесла, а повѣвъ его ще ширше, хочь троха инакше.

Ще поки вернулась була стара Мотря на свою хату, налялось Чѣпчине серце новою злостею до людей, новою охотою по̂мсты за кривду. Чѣпка бувъ вступився за кривду крепако̂въ, що мимо наданои волѣ мусѣли ще два роки дармо робити свому панови. Крепаки зажадали заплаты за тѝ два роки и по̂шли громадою до пана. Панъ розлютився, зробивъ въ того „бунтъ“ и во̂звавъ начальство присмирити „збунтованыхъ крепако̂въ“. Наѣхали справники, найшли солдаты та покликали пѣщаньску громаду крепако̂въ. Якъ передъ паномъ, такъ и передъ справникомъ вступився Чѣпка за крепаками, хочь самъ бувъ вольный козакъ; — за тежь схопили его солдати и тяжко высѣкли Чѣпку ро̂згами. Ось чому зновъ запалало Чѣпчине серце лютостею и охотою по̂мсты. „Поки они мене не займали“, гукавъ опо̂сля Чѣпка передъ своими товаришами, „я бувъ до нихъ, якъ усѣ люде... А зробили таке зо̂ мною — стережѣтся жь теперь. Такъ отсе правда? Се она?... Коли такъ.... не даешь — ласкою, о̂тдаси силою; позоришь насъ середъ бѣлого дня за те, що мы просимо слёзами, взываешь насъ розбишаками... коли такъ, темна но̂чь покаже, де мое, де твое! — Годѣ пити-гуляти! Що въ того, що мы поживилися въ пана, та въ головы съ писаремъ? Жидъ и забравъ все те собѣ, а насъ ще понабивали. Нѣ! Станьмо красше такими людьми, якъ всѣ, — пріймемось за роботу, въ день будемо працювати, — а но̂чь-матѣнка — й навчитъ и скаже, де наше лежитъ.“

Отже въ день честна робота, а по ночахъ друга робота: крадѣжи, напады, ра̂бунки, розбишацтво. Спо̂знався Чѣпка ще съ другими такими но̂чными товаришами, мѣжь ними и съ москалями и великимъ гуртомъ вели они свое розбишацтво по цѣло̂й околицѣ. Нарабували, накрали чужого добра, подѣлились у досвѣта и розходились до дому на денну роботу. Ось до такого житя до̂йшовъ Чѣпка.

(*Дальше буде.*)

всѣхъ архикнязѣвъ, пôзнѣйше переѣхався съ цѣсаремъ по Пратерѣ, а вечеромъ були обоє гостѣ на цѣсарскôмъ обѣдѣ, на котрôмъ була майже выключно цѣсарска родина. — Гдеякѝ дневники приписуютъ гостинѣ вел. князя Володимира и значенье политичне. А именно догадуются, що братъ царя маєе мисію умовитись съ цѣсаремъ Францъ Іосифомъ взглядомъ евентуального зъѣзду обохъ монархôвъ. „Berliner Tagblatt“ дôставъ зъ поважного жерела зъ Петербурга вѣдомôсть, що думку зъѣзду въ Петербурзѣ пôднято на ново; зъѣздъ мавбы ôтбутись передъ коронацією царя.

(Галицкїй фондъ индемнизаційный.) На засѣданю палаты послôвъ рады державнои дня 11 с. м. вызначено 2,500.000 зр. яко звычайну щорôчну запомогу зô скарбу державного на галицкїй фондъ индемнизаційный, але принято и резолюцію, взываючу правительство, щобы постаралося якъ найскорше урегулювати правне ôтношенье межи скарбомъ державнымъ, а галицкимъ фондомъ индемнизаційнымъ, и щобы правительство ôтвѣтнѝ внесеня въ тôй справѣ предложило радѣ державнôй. Справа тая єсть для Галичины дуже важна, бо въ нѣй ходитъ о мнимый довгъ, котрый выноситъ нынѣ до 80 миліонôвъ, а котрымъ малабы бути обтяжена Галичина зъ титулу звороту тои сумы черезъ край до скарбу державного. При дебатѣ надъ тою позиціею забравъ бувъ голосъ министеръ дръ Земялковскїй и высказавъ поглядъ правительства на справу галицкого фонду индемнизаційного. Ôнъ сказавъ, що найвысше розпорядженье зъ 13 жовтня 1857 выразно каже, що „почавши ôтъ р. 1857 черезъ цѣлый часъ до амортизаціи маєе бути для галицкого фонду индемнизаційного вставлена въ буджетѣ державнôмъ щорôчно сума 2,500.000 зр. не зъ титулу залички, але яко запомоги.“ Дальше заявивъ министеръ, що справу индемнизаційну радъ галицкїй соймъ якъ найскорше урегулювати; минувшого року однакожь задля короткого треваня сесіи соймовои не мôгъ того учинити, але на сегорôчнôй сесіи тая справа буде урегульована. — И справдѣ на порядокъ дневный найблизшои сесіи соймовои прійде справа галицкого фонду индемнизаційного.

(*Послы словеньскѝ*), якъ доноситъ праска „Politik“ уложили проектъ уставы о рôвноуправненю языка словеньского въ Краинѣ, Стиріи, Каринтіи, Гориціи, Истріи и Тріестѣ и доручили той проектъ, пôдъ назвою „lex Poklukar“, комисіи парляментарнôй. Словенцѣ належатъ до найбôльше покривдженыхъ народôвъ въ Австріи. Помѣшанѝ съ Нѣмцями и майоризованѝ черезъ Нѣмцѣвъ въ кождôмъ взглядѣ, ôтъ давна они борются о свою рôвноправнôсть. Жаданя ихъ справедливѝ и щось въ тôмъ взглядѣ правительство и теперѣшна бôльшôсть парляментарна вчинити мусятъ, хочь здаєсь не на стôлько, на скôлько жадаютъ Словенцѣ. И такъ — пише Politik — вже Линбахеръ, презесъ клюбу центра, заявивъ, що проекту послôвъ словеньскихъ єго клюбъ не може попирати.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Урядовѣ вѣдомости зъ театру вôйны. Генер. Іовановичь доноситъ: Дня 20 с. м. на полудни Корита пôдъ Сворцами одна компанія 20 того баталіону стрѣльцѣвъ сточила битву съ 60 повстанцями. Стрѣльцѣ обманули повстанцѣвъ удавши що утѣкаютъ, вывабили ихъ зъ занятои позиціи и спровадили въ засѣдку. Повстанцѣ стратили 15 забитыхъ и раненыхъ, а решта утекла. Войско не мало жадныхъ стратъ. — Дня 21 с. м. одна компанія 22-ого полку пѣхоты, вертаючи зъ патролю зъ Бегового Корита була нападена ôтдѣломъ повстанцѣвъ зъ 130 людей. Прибула на помôчь єще одна компанія войска и повстанцѣвъ ôтперто. Войско не мало жадныхъ стратъ, повстанцѣ жь мали кôлькохъ убитыхъ и раненыхъ.— Въ дни 19, 20 и 21 с. м. шеста бригада зрекогноскувала цѣлу околицю Корита, Мекгруды, Реци, Беляны и Крстаца и не подыбала нѣгде повстанцѣвъ. — Дня 23 с. м. ген. Чвейтсъ прибувъ зъ Улока до Невесиня. По дорозѣ не стрѣтивъ нѣгде повстанцѣвъ. — Колюмна полковника Шуленбурга була въ ночи зъ 19 на 20 с. м. заскочена повстанцями коло Зѣванѣ и стратила одного тяжко а одного легко раненого вояка. — Въ окрестности Бѣлека надъ Вардаремъ появились ôтдѣлы повстанцѣвъ, котрѝ зъ далека стрѣляли до войска и все цофалися до границѣ чорногорскои. — Въ послѣдныхъ часахъ кôлька колюмнъ предпринимало реконесансы въ околицяхъ Горазды, Чайницѣ и Фочи; нѣгде не стрѣчено повстанцѣвъ. Теперь маютъ бути предпринятѝ реконесансы въ такихъ околицяхъ, котрѝ мало абоѝ зовсѣмъ не були пересмотрюванѝ. До того будутъ ужитѝ значнѣйшѝ силы войска, а при войску будутъ такожь и урядники политичнѝ, котрѝ маютъ задачу сконстатувати, зъ якихъ мѣсцевостей и кôлько жителѣвъ прилучилось до повстаня або выемигрувало. — Зъ тыхъ всѣхъ коротко зôбраныхъ офиціяльныхъ донесень зъ театру вôйны видко, що въ Герцеговинѣ снуются дрôбнѝ ôтдѣлы повстанцѣвъ, выминаютъ стрѣчи съ бôльшими силами войскъ, а нападаютъ на дрôбнѝ ôтдѣлы. Чи тіи такъ роздробленѝ громады повстанцѣвъ зберутся коли въ одну сильну громаду, щобъ змѣритись съ войскомъ, чи таки такъ розсыпаючись въ що разъ дрôбнѣйшѝ громадки наконець и счезнутъ, — се пытанье, на котре теперь єще не можна дати ôтповѣди.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Минувшого разу подали мы содержанье телеграмы высланои царемъ до цѣсаря Вильгельма въ день єго уродинъ. Цѣсарь Вильгельмъ ôтповѣвъ на телеграму царя такъ: „Прійми, Ваше Величество разомъ съ цѣсаревою мою найсердечнѣйшу подяку за желаня въ день моихъ уродинъ. Кожде слово В. Величества ôтбилось глубоко въ моемъ вдячнôмъ серцю. Благаю Всевышнёго, щобы поблагословивъ Твому правленю для щастя народôвъ пôдлеглыхъ Твому скиптрови и для скрѣпленя европейского мира“. — На пиръ въ Гатчино въ день именинъ цѣсаря Вильгельма царь сказавъ тоастъ подôбный въ основѣ до телеграмы пересланои цѣсареви. Такій самый тоастъ повторили и въ Петербурзѣ офицеры на своемъ пиру. По тôй причинѣ пише „Русскій Инвалидъ“: „Съ именемъ цѣсаря нѣмецкого лучитъ кождый правдивый Россіянинъ згадку его найширшои пріязни съ нашимъ покôйнымъ царемъ Александромъ II; тая пріязнь була оперта не лишь на личныхъ чувствахъ, але такожь на признаню, що она, тая пріязнь, єсть пôдставою интересôвъ запріязненыхъ державъ. Войска россійскѝ тѣшилися все симпатією цѣсаря Вильгельма“. — Зъ сего всего видко, що царь и правительство россійске манифестуютъ дуже отверто пріязнь Россіи съ Нѣмеччиною, а тымъ самымъ стараются доказати, що всѣ вѣсти голошенѝ о охотѣ Россіи до вôйны съ Нѣмеччиною суть неправдивѝ. — Въ тôмъ взглядѣ цѣкавѝ доносятъ рѣчи зъ Петербурга. Кажутъ, що недавно россійскѝ штабъ генеральный застановлявся надъ тымъ, о скôлько Россія приготована нынѣ до вôйны зачѣпнои. Штабъ мавъ по довгôй нарадѣ и основнôй розвазѣ прійти до того пересвѣдченя, що въ теперѣшнôй хвили Россія потребуєе скрѣпленя линіи граничнои ôтъ стороны Нѣмеччины. Якъ доносятъ зъ Петербурга до праскихъ „Narodn-ыхъ List-ôвъ“, штабъ генеральный мавъ узнати, що Нѣмцѣ потребуютъ до мобилизаціи 10 днѣвъ, Австрія 19, а Россія ажь 75 днѣвъ.

Вертаємъ єще разъ до телеграмы царя до цѣс. Вильгельма и тоасту, взнесеного за здоровлье нѣмецкого цѣсаря. Зъ тыхъ объявôвъ пріязни дуже тѣшатся офиціяльнѝ австрійскѝ и нѣмецкѝ органы. Вѣденьска „Politische Correspondenz“ пишучи о теперѣшнôй политичнôй ситуаціи въ Европѣ, кôнчитъ такъ: „До симптомôвъ успокоюючого характеру прилучився въ послѣднôй хвили новый, сильный и переконуючій моментъ, — а нимъ єсть благожеланье, вѣщуюче миръ межи Россіею и Нѣмеччиною и удержанье европейского спокою, переслане царемъ цѣсареви Вильгельмови въ день єго уродинъ“. — Треба замѣтити, що въ Австріи особливо угорскѝ и польскѝ независимѝ органы не вѣрятъ въ щирôсть царскихъ заявленъ и суть тои думки, що вôйна мѣжь Россіею а Австріею єсть неминучою. Pester Lloyd взываєе навѣть Австрію, щобы не упоювалась обѣцянками Россіи и щобы власне теперь, коли Россія не чуєсь въ силѣ зачѣпити єи, выдала вôйну Россіи!

Гр. Игнатьевъ выдавъ розпорядженье, щобы жиды аптикарѣ спродали до року свои аптики, а жиды провизоры аптикарскѝ щобы не могли бути при аптикахъ въ царствѣ россійскôмъ. Весь персоналъ при аптикахъ въ Россіи маєе складатись лишь зъ христіянъ. Въ самôмъ Петербурзѣ єсть теперь 14 жидôвъ властителѣвъ аптакъ. Переведеньемъ того министерского розпорядженя маєе занятись мѣскій физикатъ.

Италія. Черезъ цѣлый минувшій тыждень панували въ рôжныхъ мѣстахъ Италіи безпорядки; газеты нотуютъ такѝ безпорядки въ Римини, Цезенѣ, Русси, Филето коло Равенны, въ Піянурѣ коло Неаполю и въ Мессинѣ. Въ Піянурѣ розъярена товпа народа вдерлась до дому громадского, розбила и знищила цѣле урядженье дому а архивъ громадскій спалила. Выслане тамъ войскою зъ Поццуолѣ арештувало сотки людей. Въ Мессинѣ безпорядки тревали два днѣ. Італійскѝ газеты годятся на тое заключенье, що всѣ тіи проявы безпорядкôвъ въ Італіи треба приписати невдоволенію и убожеству низшихъ верстовъ народа — и кажутъ, що на такѝ проявы треба серіозно глядѣти. Въ окрестности Равенны уоружена товпа соціялистôвъ напала на двохъ карабинерôвъ и помасакрувала ихъ.

Франція. Дня 23 с. м. ôтбувся въ францускôмъ парляментѣ выбôръ комисіи буджетовои. О важности того выбору мы вже говорили; ôтъ него залежала судьба теперѣшного министра финансôвъ Сея и цѣлого кабинету Фрейсине. Выбôръ выпавъ щасливо для министерства, бо на 30 членôвъ комисіи выбрано 18 прихильникôвъ финансовои политики Сея. Сей, якъ звѣстно, предложивъ проектъ, щобы теперь не набувати приватнѝ желѣзницѣ на власнôсть державну (якъ се бажавъ Гамбета) и не затягати пожички на будову новыхъ линій желѣзничихъ, але щобы существуючимъ желѣзницямъ приватнымъ дати зарученье, що черезъ 15 лѣтъ держава не буде выкуплювати ôтъ нихъ желѣзницѣ на державну власнôсть, а за тое желѣзницѣ причинятся фондами до будовы новыхъ линій. Якъ сказано, въ комисіи правительство здобуло собѣ о 3 голосы бôльшôсть. Принятье буджету (въ котрôмъ власне головну ролю граєе пытанье желѣзниче) уважаютъ побѣдою анти-Гамбетовыхъ партій въ парляментѣ. Але такъ оно не єсть; Гамбета, очевидно, самъ не бажавъ єще упадку министерства Фрейсине, бо щожь — самъ Гамбета при нынѣшнôмъ складѣ палаты послôвъ не ставбы на чолѣ кабинету, а министерство Фрейсине для него єще найôтповѣднѣйше.

Выгнанѝ минувшого року зъ монастыря въ Солезмъ Бенедиктины повернули тихцемъ сего року. Правительство довѣдавшись о тôмъ, наказало имъ вынестись зъ Франціи. Бенедиктины не послухали и ажь войско мусѣло ихъ зъ монастыря выгнати. На интерпеляцію въ тôмъ дѣлѣ въ парляментѣ ôтповѣвъ министеръ, що сповнивъ тôлько законъ.

НОВИНКИ.

— **Ревизія** ôтбулась недавно въ Островѣ коло Сокаля у члена товариства им. Качковского, Тимка Теренька. Ревидували: комисарь староста п Арвай и жандармъ. Не знайдено нѣчого противзаконного.

— **Зъ Яворова** пишутъ намъ: И яворôвска читальня громадска удостоилася ревизіи. Дня 18 с. м. передъ полуднемъ прибувъ комисарь староства п. Е. Курыловичь до читальнѣ, перезрѣвъ всѣ газеты, письма и катальогъ книжокъ. Замѣтивши, що вписаныхъ въ катальозѣ двохъ книжокъ (именно „Polityka Polaków względem Rusi“ и „Перекинчикъ“) нема въ библіотецѣ, бо котрѝсь члены ихъ выпожичили до читаня, а имена ихъ не були записанѝ, то приказавъ, щобы на будучнôсть имя кождого пожичаючого було записане, коли и що пожичаєе. При тôмъ допытувавъ п. комисарь, кто на тое настававъ, щобы читальню въ Яворовѣ завести, чи учителѣ суть членами читальнѣ, чи деканъ єсть членомъ, кто то безъименный дарувавъ 5 зр. для читальнѣ и т. и. Тіи пытаня вже достаточно показуютъ, о що п. комисареви властиво ходило. По протоколѣ опустивъ п. комисарь читальню приказавши лише, щобы о кождôмъ загальнôмъ зборѣ напередъ доносити ц. к. староству.

— **Панѣ Площаньска и Добряньска** подали до львôвского суду краєвого прошенье, щобы ихъ мужѣвъ на свята великоднѝ выпущено на волю. — Рѣшенье Суду въ тôй справѣ єще не звѣстне.

— **Зеркала** ч. 6 сконфискувала сегодня ц. к. прокураторія за пôдпись пôдъ илюстраціею „Сонни мары Патріотника“.

— **Зъ Тысьменицѣ** пишутъ намъ: Наше мѣсточко було дня 12 с. м. видовищемъ бôйки христіянъ съ жидами; бôйка не скôнчилась вправдѣ такимъ сумнымъ образомъ, якъ се бувало въ лѣтѣ минувшого року на Украинѣ, але все таки скôнчилась оригинально. Того то дня напавъ жидъ въ мѣстѣ на торгу селянина, щобы єму ôтдавъ довгъ. Селянинъ довгъ ôтдавъ жидови, отже ôтказавъ жидови всякого права до него, але жидъ силомôць почавъ здирати кожухъ зъ плечей селянинови. Якъ то все буваєе, где одинъ жидъ напастуєе христіянина, тамъ злѣзаєсь заразъ цѣла чорна купа жидôвъ, обступаєе христіянина и зô всѣхъ бокôвъ частуєе „зецами“, — такъ було и ту. Мѣщане тысьменицкѝ и селяне, котрѝ пріѣхали зъ сусѣднихъ селъ на торгъ, побачивши, що съ селяниномъ, окруженымъ товпою жидôвъ, „якось не добре“, збѣглися на оборону свого брата по вѣрѣ и народности — и почали бити жидôвъ. Бôйка пôшла на добре. У многихъ жидôвъ була кровь на головахъ, лицяхъ и рукахъ. Середъ бôйки и заколоту надôйшовъ жандармъ и зачавъ розганяти. Пôдчасъ тои своєи урядовои чинности жандармъ дôставъ ôтъ одного жида по лапитѣ! Отъ якъ скôнчилася бôйка жидôвъ съ христіянами и жандармомъ въ мѣстѣ Тысьменици! Теперь провадится судове слѣдство въ тôй справѣ.

— **Въ мѣсточку Копычинцяхъ** на Подôлю закладаєсь громадска читальня. Коло заложеня читальнѣ заходятся вже ôтъ давна самѝ честнѝ мѣщане Копычинець, а заохоты и порады въ ихъ хорошôмъ предпринятю додаєе имъ тамошный рускій священикъ о. М. Сѣчиньскій.

— **Передъ зближаючимися святами** уважаємъ нашимъ обовязкомъ пôднести одну досыть важну справу, а именно, щобы Русины купували потрѣбнѝ на свята товары и виктуалы у рускихъ купцѣвъ и крамарѣвъ и тымъ чиномъ пôдпомагали розвôй рускои торговлѣ. Особливо священики повиннѝ звернути увагу своихъ парохіянъ, щобы не давали зарабляти жидамъ, а христіянамъ-Русинамъ. Въ рôжныхъ сторонахъ Галичины суть рускѝ купцѣ, щирѝ патріоты и поборники народнои справы. Покажемъ лишь для примѣру п. Теодора Досынчука въ Пôдгайцяхъ, ревного Русина, котрый за свою неустрашиму дѣяльнôсть середъ мѣщаньства тамошного и въ радѣ повѣтовôй, маєе такъ богато и такихъ завзятыхъ ворогôвъ, що въ ложцѣ воды єго утопили бъ; покажемъ на другого такого купця, п. Корытовского въ Калуши, котрый єсть дуже дѣятельнымъ членомъ тамошнои читальнѣ мѣщаньскои, пôдпомагаєе предплатою майже цѣле дневникарство руске. Такихъ людей Русины повинни пôдпомагати, бо анѣ Жиды анѣ Поляки певно ихъ не пôдпоможутъ. Зважмо, що намъ дуже потрѣбно своихъ людей середъ рôжныхъ станôвъ, особливо же станôвъ независимыхъ, якимъ єсть станъ купецкій и промысловый. Плекаймо отже щиро тоненькѝ еще лѣторосли руского купѣцтва и промыслу, щобы они розростались въ користь и славу галицкои Руси!

— **Розбôйниче убійство** лучилося минувшого тыждня пôдъ селомъ Шкло, въ пов. яворôвскôмъ. На цѣсарскôмъ гостинци знайдено трупа селянина зъ Яснискъ, пов. городецкого, 45-лѣтного Ивана Єзерского, котрый яко гандлярь коней, выѣхавъ бувъ на ярмарокъ до Яворова. Слѣдство выказало, що Єзерскій идучи гостинцемъ вечеромъ пôдъ лѣсомъ зôставъ пострѣленый въ каркъ, ôттакъ затягненый до рова и тутъ домордованый. Ремѣнь знайдено розôрваный; въ ремени мало бути 45 зр. Жандармерія выслѣдила вже злочинца; єсть нимъ 23-лѣтный селянинъ зъ Шкла.

— **Судове слѣдство о обманьство на великѝ розмѣры.** Львôвска „Strażnica polska“ *подала до явнои* вѣдомости велике обманьство жида Полторака ливеранта муки на хлѣбъ для львôвского гарнизону войскового. Редакторъ „Strażnic-ы“ п. Гневошъ слѣдивъ довго — якъ каже — господарку Полторака и назбиравши на стôлько доказôвъ и свѣдкôвъ, що чувся въ силѣ выступити съ ôткрытьемъ своимъ явно, оголосивъ цѣле обманьство въ своєй газетѣ. Але закимъ газету пустивъ въ свѣтъ, удався съ нею до ц. к. прокураторіи и тамъ зложивъ о цѣлôй справѣ протоколъ, а именно зôзнавъ, що ливерантъ Полторакъ доставляєе муку съ послѣдами, съ кукôлемъ и т. др. додатками. Въ наслѣдство того зôзнаня ôтбулася въ недѣлю, дня 19 с. м., судова ревизія въ паровôмъ млынѣ Домса, ôттакъ и въ магазинѣ Полторака и въ другихъ пôдозрѣныхъ мѣсцяхъ. Ревизію переводивъ судія п. Литвиновичь. Въ млынѣ Домса — якъ доноситъ „Dziennik pol“ — опечатано судово 500 мѣхôвъ муки, котра мала якусь дуже невыразну барву, а крôмъ того знайдено и опечатано 40 мѣхôвъ меленыхъ каштанôвъ и кукôлю. Противъ Полторака выточено очевидно судове слѣдство, котре выкаже, скôлько въ ôткрытую „Strażnicy“ єсть правды.

— **Преміи для пасѣчникôвъ.** Галицке товариство господарске оголосило конкурсъ на 4 преміи по 15 зр. для пасѣчникôвъ. Убѣгатись можутъ тôлько пасѣчники учителѣ шкôлъ народныхъ и селяне.

— **Стражь полиційна во Львовѣ** буде помножена о 60 жовнѣрѣвъ, 2 агентôвъ I клясы и 3 агентôвъ II клясы. Намѣстництво зажадало побôльшеня стражи о 80 жовнѣрѣвъ и 8 агентôвъ, але секція IV магистрату зредукувала жаданье намѣстництва задля ощадности, бо громада мѣста Львова даєе половину коштôвъ удержаня полиціи.

— **Тифусъ плямистый въ Перемышли.** Въ 23 ч. „San“-у зъ 26 с. м. дочитуємось дуже цѣкавыхъ рѣчей о санитарно-полиційныхъ ôтношеняхъ въ Перемышли. Минувшого тыждня можна було читати порозлѣплюванѝ по рогахъ улиць обвѣщеня, що дня 23 с. м. о год. 10 передъ полуднемъ ôтбудесь лицитація зъужитои соломы въ перемыскôмъ криминалѣ. Солома тая була выкинена зъ арештантскихъ сѣнникôвъ и вывезена зъ криминалу, где вже ôтъ трехъ лѣтъ пануєе плямистый тифусъ. Тую заразливу солому закупивъ ктось и перевозивъ єи въ ôткрытыхъ возахъ черезъ цѣле мѣсто. Досыть пôзно вже довѣдалась о тôмъ зверхнôсть громадска Перемышля и наказала солому тую спалити. Дальше пише „San“, що криминалъ въ Перемышли, положеный середъ мѣста, стався розсадникомъ заразы. И не диво. Передъ кôлькома днями мѣска комисія лѣкарско-полиційна предприняла осмотръ криминалу и знайшла єго въ станѣ справдѣ застрашуючôмъ. Казнѣ переповненѝ, подекуда мѣстятъ два разы тôлько арештантôвъ, анѣжь можутъ помѣстити, дезинфекціи майже жаднои, каналъ загаченый не мавъ ôтплыву, и т. д. Комисія перевела дезинфекцію, але противъ переповненю казень арештантами не могла нѣчого сама порадити, — удалась отже до высшого краєвого суду. Судъ доси нѣчого не розпорядивъ, а тифусъ ширится разнаразъ, множество арештантôвъ, засудженыхъ и на короткѝ кары, умираютъ на тую заразливу хоробу, умерли и 4 стражники вязничнѝ, теперь лежитъ вже 3 тыждня на плямистый тифусъ прокураторъ дръ Прахтль. „San“ велику часть вины за такій санитарный станъ въ перемыскôмъ криминалѣ складаєе на *недбальство лѣкаря вязничного* дра Гащица.

— **Др. Тоннеръ**, Чехъ, посолъ до рады державнои загостивъ на запрошенье Полякôвъ до Львова и 25 с. м. мавъ ôтчитъ на дохôдъ фонду на памятникъ Мицкевича. Др. Тоннеръ читавъ „О упадку ческого народу и о єго пôднесеню черезъ працю“. Дръ Тоннеръ умѣєе по польски, бо въ р. 1856 бувъ професоромъ въ гимназіи перемыскôй. Поляки львôвскѝ принимали гостя дуже сердечно. Витали и прощали єго дуже торжественно на двôрци желѣзницѣ; на єго честь було дане театральне представленье и банкетъ. Майже рôвночасно гостила во Львовѣ польска писателька Ядвига Лущевска (Деотима) зъ Варшавы и була предметомъ ентузіястичныхъ овацій.

— **Страта австрійскихъ войскъ** въ вôйнѣ на полудни монархіи въ забитыхъ и раненыхъ до дня 12 с. м. выноситъ 210 воякôвъ (Mannschaft) и 15 официрôвъ.

— **Дръ Юліянъ Охоровичь**, доцентъ фильософіи при львôвскôмъ университетѣ, опускаєе Львôвъ и ôтъѣздитъ до Парижа. Молодѣжь академична прощала єго сими днями банкетомъ: Дръ Охоровичь, чоловѣкъ дуже свѣтлый, образованый, звѣстный въ свѣтѣ науковôмъ писатель, бувъ окрасою львôвского университету, але маючи богато ворогôвъ, не мôгъ добитися катедры професорскои, — бо що, на сей рôкъ школьный ôтнято єму навѣть марну пенсію доцента, а дано єи д-ру Скроховскому, протегованому черезъ партію кракôвскихъ станчикôвъ.

— **Ôсѣмъ мѣшкôвъ россійскихъ имперіялôвъ** въ кождôмъ по 100 штукъ знайшли недавно робôтники пôдъ пôдлогою магазину рôльничого банку, реставруючи пôдлогу. Робôтники подѣлились знайдеными грôшмы и дали такожь стокôлькадесятъ штукъ свому будôвничому. Той занѣсъ ихъ до полиціи; кôлькохъ робôтникôвъ, прогулявшихъ грошѣ, увязнено. Знайденый скарбъ походитъ имовѣрно зъ крадежи почтовыхъ грошей въ 1855 р. Тогды то укравъ ктось зъ касы дилижансу суму 4882 зр. 50 кр. а. в. въ россійскихъ имперіялахъ, адресовану зъ Яссъ до Лондону. Кондукторъ Николай Семиновичь, черезъ котрого недбальство пропали тѝ грошѣ, засужденый бувъ на сплату ратами цѣлои сумы; доси ôттягнено єму зъ пенсіи вже до 2000 зр. Дирекція почтъ починила вже кроки, щобы ствердити, чи знайденѝ теперь имперіялы суть тіи самѝ, котрѝ пропали въ 1855 р. Велика имовѣрнôсть, що се тѝ самѝ, *основуєсь на тôмъ*, що найновѣйшѝ имперіялы мали дату 1852 року.

— **Львôвскій Бредльо.** Дня 21 с. м. приключився цѣкавый случай въ львôвскôмъ краєвôмъ судѣ карнôмъ. Мала розпочатись розправа передъ судіями присяжными. Президентъ розправы, сов. Левицкій, почавъ проводити присяжнымъ присягу.

Тогды одинъ зъ присяжныхъ, п. Пикъ, заявивъ, що слôвъ: „Такъ менѣ Господи Боже допоможи“, не може повторити зъ вѣры и пересвѣдченя. П. Пикъ представивъ, що уродився зъ родичей жидôвъ, выховався некрещеный въ религіи протестантскôй у свого свояка на Угорщинѣ, а потôмъ стався безконфесійнымъ — для того отже кôнцевй слова присяги не маютъ для него значеня. Законъ австрійскій о ôтбираню присяги ôтъ свѣдкôвъ постановляе, що свѣдкôвъ безконфесійныхъ належитъ заприсягати пôсля тои религіи, яку вызнавали передъ переходомъ на безконфесію — и такй случаѣ буваютъ, але щобы судія присяжный не хотѣвъ повторити присяги, — се случилось першій разъ во Львовѣ. Президентъ розправы представивъ п. Пикови, якй наслѣдства правнй спадаютъ на судію присяжного, котрый не хоче зложити присяги, и п. Пикъ наконецъ повторивъ формулку присяги.

— **Два мнѣнія о Его Ексц. президентѣ бар. Шенку.** Въ ôтповѣди на бесѣду посла Кулачковского въ радѣ державнôй сказавъ п. министеръ правосудія, дръ Пражакъ, сй слова: „Можу сказати, що президентъ высшого Суду во Львовѣ, чоловѣкъ, якъ звѣстно, всѣми партіями въ краю вельми поважаный, завѣрявъ.... и т. д.“ А п. Гавзнеръ зновъ ось якй слова сказавъ: „...по трете, я збивъ твердженье, мовбы то польскй фанатики бажали знести округъ высшого суду краєвого въ Краковѣ (щобъ можна высылати Русинôвъ урядникôвъ судовыхъ на Мазуры), — се есть бажаньемъ президента высшого Суду краєвого во Львовѣ!“

— **Зъ Черновець.** Дня 18 л. марта с. р. ôтбувся курсовый загальный збôръ товариства рускихъ академикôвъ, „Союза“. На зборѣ выбрано новый выдѣлъ; выбранй: Сергій Шпойнаровскій, студ. фильософіи, предсѣдателемъ; Емилій Оробко, ст. правъ, заступникомъ предсѣдателя; Илія Лабѣй, ст. правъ, секретаремъ; Артуръ Малекъ, ст. правъ, скарбникомъ; Иванъ Воробкевичь, ст. фильософіи, библіотекаремъ; Димитрій Жалковскій, ст. богословія, господаремъ; Иванъ Климъ, ст. богословія и Иванъ Ступницкій, ст. фармаціи, контролёрами. — *Ôтъ товариства „Союзъ“ въ Чернôвцяхъ.*

— **На бѣдныхъ ученикôвъ** академичнои (рускои) гимназіи пожертвувавъ Вп. Теодоръ Соболевскій зъ Станимира 2 зр., — за що Єму Дирекція гимназіи складае подяку.

— **Цѣкавый процесъ.** Въ Парижи д. 28 лютого ôтбулась судова розправа въ процесѣ ткача именемъ Флоріяна, котрый намѣрявъ убити Гамбету. Флоріянъ бувъ ткачемъ въ однôй фабрицѣ въ Раймсѣ и досвѣдчивши рôжныхъ непріятностей и кривдъ ôтъ своихъ хлѣбодателёвъ постановивъ ôтобрати собѣ житье, але впередъ убити якого „експлюататора“ — буржуа. Найлучшимъ представителемъ буржуа показався єму Гамбета. Купивши собѣ револьверъ Флоріянъ прибувъ до Парижа и три днѣ блукавъ коло Palais Bourbon, где живъ Гамбета, яко президентъ палаты послôвъ. Але Гамбета нѣколи не выходивъ пѣшки, але выѣздживъ въ поѣздѣ, а Флоріянъ не хотѣвъ ѣдучого стрѣляти, щобы не хибити. Стративши наконецъ терпеливôсть, ôнъ рѣшився убити замѣсть Гамбеты першого лѣпшого буржуа, а за несомнѣнного буржуа уважавъ того, кто носитъ ленту почетного легіона. Надôйшовъ дорогою съ такою лентою дръ Маєръ и Флоріянъ выпаливъ въ него, а думаючи, що доктора убивъ, стрѣливъ собѣ въ ротъ. Однакожъ Маєрови нѣчого не сталось, а и Флоріяна выгоєно зъ раны. Присяжнй признали Флоріяна виннымъ, а судъ засудивъ на 26 лѣтъ каторжнои роботы.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвокои.

Презенту на парохію Чернôвцѣ получивъ поч. крыл. о. Юліянъ Сембратовичь, парохъ при церквѣ св. Петра и Павла во Львовѣ.

Въ пропозицію на пар. Мельничь принятый додатково о. Аполинарій Гриневецкій.

Каноничну институцію получили оо.: 1) Изидоръ Райтаровскій, пар. зъ Черниховець на парохіи Лубянки, дек. збараского; 2) Михаилъ Цегельскій на Камѣнку Струмилову.

Душпастырскй посады одержали оо.: 1) Теодозій Строцкій получивъ завѣдательство Черниховець, дек. збараского; 2) Тадей Левицкій завѣдатель Перегиньска получивъ завѣдательство Поляны, дек. щирецкого; 3) Володимиръ Яновичь получивъ завѣдательство Перегиньска; 4) Игнатій Юхновичь завѣдательство въ Иловѣ, дек. роздôльского; 5) Іосифъ Бандыра завѣдательство Поршна дек. щирецкого; 6) Володимиръ Голинатый завѣдательство Хоросна, дек. щирецкого.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту получивъ о. Іосифъ Будзиновскій, завѣдатель капеляніи въ Теглôвѣ, дек. угнôвского на тужь капелянію.

Каноничну институцію получили оо. 1) Симеонъ Дуткевичь, сотрудникъ въ Каменцѣ Старесело, дек. потелицкого на капелянію въ Пôддубцяхъ, дек. угнôвского; 2) Теодоръ Борисъ сотрудникъ зъ Сушицѣ-Раковôй, дек. старосамбôрского на парохію въ Хащовѣ, дек. жукотыньского.

Душпастырскй посады одержали оо: 1) Александеръ Поляньскій, завѣдатель парохіи въ Хащовѣ дек. жукотыньского, одержавъ самостôйне сотрудництво въ Сушицѣ Рыковôй, дек. старосамбôрского; 2) Михаилъ Заяць, завѣдатель капеляніи Унятычѣ дек. дрогобыцкого, одержавъ завѣдательство въ Горбачахъ, дек. горожаньского; 3) Викторъ Сиротиньскій, завѣдатель парохіи Бутины, дек. угнôвского одержавъ сотрудництво въ Каменцѣ Старе-село, дек. потелицкого; 4) Николай Бачиньскій, завѣдатель кап. въ Пôддубцяхъ, одержавъ сотрудництво въ Белзѣ; 5) Теофиль Левицкій, сотрудникъ зъ Торгановичь, дек. самбôрского, одержавъ завѣдательство парохіи Воютичѣ, дек. старосôльского.

Ординаріятскимъ комисаремъ для надзору науку религіи въ народныхъ школахъ жукотыньского деканату именованый о. Теофиль Турчмановичь, парохъ въ Рыпянѣ, дек. жукотыньского.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Выйшла зъ друкарнѣ товариства имени Шевченка и продаеся по 10 кр. брошурка нѣмецка пôдъ заг.: **Einige Worte über das Buch „Die Polen und Ruthenen in Galizien**, von Dr. Joseph Szujski“. *Von einem Ruthenen.* — Въ брошурѣ тôй (обôймаючôй 14 сторôнъ великои 8-ки) авторъ дае ôтправу д-рови Шуйскому за єго мѣсцями неправдиве и тенденційне представленье теперѣшного стану и змагань галицкихъ Русинôвъ.

— Въ нѣмецкôй вѣденьскôй часописи „Der Naturforscher умѣстивъ сего року **проф. Иванъ Верхратскій** зъ Станиславова свои розправы науковй зъ наукъ природныхъ, котрй дотычна редакція дуже радо приняла. Именно будятъ загальный интересъ погляды и повѣрія народнй, долученй до науковыхъ дослѣдôвъ автора. Звѣстнй есть пребогатй вѣдомости того матеріялу у нашого трудолюбивого природознавця, п. Верхратского. Въ повнѣ заслугуе на увагу тое, що проф. Верхратскій имена всѣхъ мѣсцевостей подае въ рускôмъ языцѣ, въ ихъ природнôмъ звучаню. Повиннй бы такъ робити и всѣ нашй писателѣ, котрй пишутъ по нѣмецки або по польски, особливо же совѣстно повиннй уважати священики нашй, щобъ до метрикъ рускихъ вписували имена и прôзвища чисто по руски.

Переписка Редакціи и Администраціи.

Вп. Допису́вателю зъ Копычинець. Пишете, що на вашôй почтѣ нема рускихъ друксортôвъ и жадаете ôтъ насъ, щобы мы о тôмъ звѣстили въ „Дѣлѣ“. Вы бачите, що въ „Дѣлѣ“ подôбнй жалобы попадаются часто и хочь вправдѣ не остаютъ безъ якои-такои користи, але все таки не приносятъ стôлько користи, скôлько принеслибы тогды, колибы всѣ жалобы на недбалыхъ чи й злопамятныхъ почмайстрôвъ та почтовыхъ урядникôвъ ишли просто до ц. к. Дирекціи Почтъ во Львовѣ. А зробити се дуже легко, кождый пиемненный селянинъ може описати фактъ — якъ було — и пôслати почтою до Дирекціи до Львова. Дирекція певно прочитае таку лекцію почмайстрови, що на другій разъ не поважится легковажити приписы законнй.

Вп. А. В. въ С. „Мертвй Душѣ“ можете теперь дôстати вже лишь по книгарскôй цѣнѣ и то звертаемъ Вашу увагу, що лише дуже невелике число примѣрникôвъ лишилося ôтъ пренумераты.

☛ Звертаемъ увагу тыхъ ВП. предплатникôвъ „Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“, котрй доперва ôтъ сего року почали єи предплачувати а першого тому „Стефана Лаврентія“ зъ 1881 р. еще особѣ не закупили, щобы, єсли хотятъ мати комплетъ, поспѣшили съ присылкою 1 зр., бо незадовго скôнчится другій томъ, зброшуруесь въ купѣ съ першимъ, и тогды не можна буде першого тому окремо набути.

☛ Въ нашôй Редакціи можна кождого часу предплачувати „Кіевску Старину“. Львôвскй предплатники можутъ ôтбирати собѣ поодинокй числа въ администраціи „Дѣла“. Цѣна предплатна на цѣлый рôкъ выноситъ съ пересылкою почтовою 14 зр. а. в.

ПОСЛѢДНА ВѢДОМÔСТЬ.

— **Выбôръ посла въ округѣ Добромиль-Мостиска-Перемышль** ôтбувъ ся сегодня. О год. 4 пополудни звѣстный бувъ во Львовѣ результатъ голосованя. П. Тышковскій одержавъ въ Мостискахъ 117, въ Добромили 176, а въ Перемышли 176 голосôвъ. Крыл. о. Юзычиньскій въ Мостискахъ 55, въ Добромили 35, въ Перемышли 67 голосôвъ.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Зорь и Зеркала: А. Б. во Львовѣ 2·50 зр., о. А. А. въ Товстенькôмъ 2·50 зр., П. Л. въ Мостахъ 4·50 зр., о. С. К. въ Пôдк. к. Бродôвъ 4 зр., о. И. К. въ Губиню 2·50 зр.; *для Батьківщины*: о. Г. К. въ Гаяхъ 2·50 зр., о. Г. В. въ Помонятахъ 1·30 зр., А. В. во Львовѣ 2·50 зр., П. Л. въ Мостахъ 2·50 зр., Г. К. въ Романовѣ 1 зр.; *для Школьн. Часописи*: о. Г. К. въ Гаяхъ 3 зр., І. Д. въ Поздячи 2 зр.; *на рускій перекладъ Фавста*: пн-ѣ В. въ Бужку 1·20 зр.

Курсъ львôвскій зъ дня 27. л. марца 1882.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	297 50	301 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	167 —	170 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	301 —	307 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	100 20	101 20
„ „ „ по 4% ав.	93 —	95 —
„ „ „ по 5% ав. період.	100 20	101 20
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 30	102 30
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100 50	102 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	99 —	100 25
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Лосы мѣста Кракова	18 50	20 50
„ „ Станиславова	22 —	25 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 55	5 66
„ цѣсарскій	5 57	5 67
Наполеондоръ	9 48	9 58
Півимперіялъ	9 77	9 88
Рубель россійскій срѣбный	1 52	1 62
„ „ паперовый	1 19	1 21
100 марокъ нѣмецкихъ	58 40	59 20
Серебро	— —	— —

безъ текучого куп. безъ купону

У о. **Теодора Коснерского въ Угриновѣ** можна замовляти пôсля цѣнника, оголошеного минувшого року: вынограднй рослины закорѣненй, и то въ прутикахъ въ 50 сортъ; черехи цѣшайскй чорнй; вишнѣ угорскй; щепы грушокъ и яблокъ; порѣчки червонй и бѣлй великоягôднй; агрестъ англійскій; малины и полуницѣ (трускавки). (4—?)

☛ **Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзн. повѣстій“ 18 аркушь повѣсти Едвардса „Стефанъ Лаврентій“ зъ англійского и 8 арк. повѣсти „Любовь убогого молодця“ Октава Фейлета зъ французского.**

„МЕРТВЙ ДУШѢ“,
повѣсть Миколая Гоголя съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).
Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Въ книгарнѣ H. Georg, Corraterie 10 въ Женевѣ можна дôстати:
Мирного и Бѣлика. **Хиба ревуть волы, якъ ясла повнй?** Романъ зъ народного житя. Ц. 6 франкôвъ.
Т. Гр. Шевченка. **Кобзарь.** Выданье стереотипне кн. I-II Ц. 2 фр.
Драгоманова. **Новй украинскй пѣснѣ** про громадскй справы. (1764—1880) Ц. 3 фр.
Драгоманова. **Историческая Польша и Велекорусская демократія.** Ц. 3½ фр. (2—3)

Переплетничій закладъ
МИХАИЛА СПОЖАРСКОГО
во Львовѣ, въ домѣ Ставропигійского Института
выдавъ сими днями
„Помянникъ усопшихъ душь“
въ форматѣ великôмъ и меншôмъ, съ ôтповѣднымъ текстомъ, виньетами, украшенями, и т. д.
Книга тая ôтвѣтна и пожиточна для церковныхъ братствъ мужескихъ и женьскихъ, старшихъ и молодшихъ, такожь для братствъ тверезости, товариствъ, институцій, родинъ и поодинокихъ лишь, почитаючихъ мамять своихъ рôдныхъ, другôвъ и знакомыхъ. Цѣна ôтповѣдно до переплету и объему книги: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 зр. и высше. Всѣ замовленя выповняются ôтворотною почтою. Также принимаеся переплетъ євангелій, служебникôвъ, молитвословôвъ и всѣхъ другихъ церковныхъ и свѣтскихъ книгъ. (3—3)
☛ **На складѣ суть дуже гарнй золочень окладники на „Фавста“ и „Антольогію“ по 55 кр а по 60 кр. съ пересылкою почтовою.**

СВѢЖЙ СѢМЕНА
Всякои зелени, ростинъ пасовищныхъ, люцерны французскои и т. п.
въ послѣдныхъ зôбраныхъ зборôвъ
(3—3) поручае
ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ
сѣменъ и ростинъ
І. СТАХЕВИЧА
во Львовѣ, при площади Маріяцкôй, Ч. 11.
Цѣнники посылаются на жаданье franco.

Ново уряджена
торговля корѣнна
Ф. Д. НОВИЦКОГО
во Львовѣ, улиця Галицка, ч. 52
поручае
всякй товары свѣжо спровадженй въ найлѣпшôмъ родѣ и по дешевыхъ цѣнахъ.
Замовленя зъ провинціи залагоджуются зворотною почтою и якъ найстараннѣйше. (4—4)

Новоôткрыта торговля
СѢМЕНЪ и ЦВѢТÔВЪ
Е. Ф. РИДЛЯ
во Львовѣ, при Маріяцкôмъ пляцу ч. 10, напротивъ готелю Ланга
поручае нôдъ гваранцією за доброту
сѣмена ярины, сѣмена польнй, цвѣтовй и лѣсовй, рожѣ, дерева овочевй, корчѣ, шпараги и т. п.
Цѣнники на желанье франко. (4—6)

☛ **НА ВЕЛИКОДНІЙ СВЯТА** ☚
Дрôжджи прасованй
зъ звѣстнои фабрики
А. И. Мавтнера и Сына
у Вѣдни
тôлько въ головнôмъ складѣ на цѣлу Галичину въ торговлѣ корѣннôй
КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА.
Ласкавй замовленя пріймаю вже съ нынѣшнымъ днемъ и высылаю съ звѣстною точностею на всказаный день.
Зъ причинъ, що сего року рускй и польскй свята въ однôмъ дни припадаютъ, вчасній замовленя булибы дуже пожаданй. (4—?)

Звѣстный зъ дешевости и добôрного товару
МАГАЗИНЪ ДАМСКІЙ
КАМИЛЯ СТРЖИЖОВСКОГО
во Львовѣ, улиця Галицка ч. 4.
(2—?)

ПАРАСОЛЬКИ лѣтнй ôтъ 1·20 до 10 зр.
Цвѣты французскй.
Пера до капелюхôвъ струсевй и фантастичнй.
ГОРСЕТЫ паріскй ôтъ 1·30 до 5 зр.
Заполочь до значеня, бавовну французку до гафту, кручену до гачкованя, пряжу нитяну и бавовняну до пôдволѣканя.
Листье, прилады, фарбы, росу, паперки, пендулы, дротикъ, патички, щипчики и всякй додатки до робленя цвѣтôвъ.
Бавовну Петтендорфску, Естрамадуру, Математичну и Виговія на пончохи и шкарпитки, 8-мѣткову, бѣлу и кольорову.
Минярдиски, Поанликъ, Медайлоны и иншй найновѣйшй зубки и крепинки до робôтъ фриволитовыхъ, Пытель до значеня
Нитки швайцарскй до ручного шитя, Нитки Клярка до машинъ, чотырократнй на шкарпитки. Нитки на клубкахъ до робôтъ фриволитовыхъ.
Роги до суконь, бриклѣ до горсетôвъ, ралцѣ, наперстки, крейдки, сантиметры, ножички зъ фабриаъ англійскихъ.
Голки до шитя ручного и машинового, дроты до робленя пончохъ. Шпильки англійскй и карльсбадскй поєдинчй до волося.
Гузики шмуклерскй, перловй, металевй, шовковй и роговй до суконь. Гузички вебовй и нитяній до сорочокъ.
Шовкъ (єдвабъ) неаполитаньскій до ручного шитя, пôвъ-єдвабъ до машинъ, кордонокъ (шнурочокъ) на коралѣ. Всякй потребы до суконь дамскихъ и мужескихъ.
☛ **Ласкавй замовленя зъ поза Львова выконуются якъ найспѣшнѣйше и найточнѣйше.** ☚

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднароког

Ч. 22. Львôвъ, Субота 20 марця (1 цвѣтня) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*

на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року , зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи

на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чвертъ року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:

на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чвертъ року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 14 зр. на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочинаєсь другій кварталъ сегорôчного выдавництва „Дѣла“. ВП. Предплатникôвъ нашихъ, котрй зложили предплату лишь за першу чверть року, просимъ, щобы завчасу поспѣшились съ присылкою дальшои предплаты.

Що пишутъ польскй газеты о польскôй политицѣ?

Засѣданя рады державнои перервано задля надходячихъ великодныхъ святъ до дня 18 цвѣтня с. р. При тôй нагодѣ застановляются гдекотрй галицко-польскй газеты надъ дотеперѣшными наслѣдствами и успѣхами галицкопольскои политики. Всѣмъ добре вѣдомй давнѣйшй жалѣ галицкихъ Полякôвъ, мовьбы то доти не буде добра въ Галичинѣ, доки все не перейде въ польскй руки. Нынѣ вже не можна сказати, щобы се ихъ бажанье несповнилось. Въ соймѣ не „заваджае“ имъ 49 Русинôвъ и селянъ, въ радѣ державнôй маютъ майже выключно польску делегацію зъ Галичины, въ радѣ министрôвъ засѣдаєажь двохъ Полякôвъ, а надто польска делегація въ Вѣдни маєрѣшаючій голосъ въ всѣхъ можливыхъ справахъ, єсть пôдпорою министерства и министерство, чи хоче чи не хоче, муситъ дуже числитися съ волею и бажанями заступникôвъ теперь верховодячихъ Полякôвъ. Здаєся, що вже й годѣ чого бôльше жадати, божь и чого можна жадати, коли все маєся въ рукахъ! Верховодяча галицко-польска партія повиннабы бути зовсѣмъ вдоволеною, бо невдоволенье значилобы тутъ вже стôлько що „пересыченье“ и такъ званый „паньскій Lebensueberdruss“,— а зъ другои стороны булобы признакою анеміи.

Тожь дуже се характеристично, що власне въ таку пору озвалися голосы невдоволеня таки самыхъ Полякôвъ — галицко-польскои прасы.

Кракôвска „Reforma“ (въ ч. 73) задаєсобѣ пытанье: якй суть овочѣ працѣ дотеперѣшного верховодства галицко-польскои партіи и гал.-польскои делегаціи и яка користь зъ того для краю. „Ôтповѣдь на тй пытаня — пише Reforma — выходитъ, жаль сказати, дуже сумна. Нашй (польскй) послы можутъ похвалитися дуже численными побѣдами, якй при ихъ помочи ôтнесло правительство або иншй клюбы правицѣ — але на жаль нѣ одною побѣдою, котрабы принесла користь для краю! Зъ стôлько справъ, пôдношеныхъ въ соймѣ на кождôй сесіи въ формѣ петицій и вôзванъ до правительства — не зроблено нѣчого, дословно нѣчого. Що гôрше, навѣть не пробовано щонебудь зробити. При будżетовыхъ розправахъ не пôднесли нашй (польскй) послы нѣ однои зъ тыхъ такъ численныхъ а наглячихъ и важныхъ краєвыхъ справъ, залежачихъ ôтъ державного буджету. Нѣ регуляція рѣкъ, нѣ побôльшенье числа судôвъ, нѣ необходимй для пôднесеня рôльництва запомоги, нѣ та нещасна сôль для худобы, безъ котрои все, що говорится доси о пôднесеню хову худобы, єсть чистою фарсою — нѣ жадна зъ многихъ иншихъ справъ жизненныхъ, не зôстали полагодженй. За то дôстали мы податокъ ôтъ нафты, котрый пôдрываєу насъ нафтяный промыслъ (а такожь тягаремъ спадаєна убожшихъ), — за то будова трансверзальнои желѣзницѣ ôтложена зъ неоправданыхъ причинъ, — за то вициналънй желѣзницѣ не можутъ узыскати концесіи ôтъ правительства. Але — шукаймо потѣхи на иншôмъ поли. Недобôръ великій; п. министеръ Дунаєвскій въ великихъ клопотахъ; делегація не хотѣла збôльшати трудностей свому колезѣ! — — Га, коли цѣла политична мудрôсть“ — кôнчитъ Reforma — „въ тôмъ почиває, щобы лише правительство попирати, — коли край не маєвже нѣчого бôльше жадати, нѣякихъ иншихъ потребъ, иншихъ правъ до обороны, якъ тôлько, щобы гр. Таффе бувъ президентомъ министерства а дръ Дунаєвскій канцлеромъ скарбу — га, въ такôмъ случаю та политика польскои делегаціи пôдъ проводомъ Екс. Грохольского єсть — дуже практична“.

Такъ отже кракôвска Reforma признаєявно безплоднôсть и безхосеннôсть польскои политики. Тôлько жь здавалосьбы зъ тыхъ слôвъ Reform-ы, мовьбы то галицкй Поляки въ соймѣ дуже богато доброго натворили. Отже жь супротивъ того треба пригадати, що навѣть въ такъ важнôй администраційнôй реформѣ довела та политика галицко-польскихъ верховодцѣвъ до цѣлковитого фіяска, бо показалося, що при тôй, стôлько окричанôй и зъ давна пôдношенôй реформѣ галицко-польскй верходителѣ самй не знаютъ, куда имъ повернутись, въ котру сторону ударитись. Щожь доперва сказати о другихъ справахъ, якъ пôддвигненье селяньства и маломѣщаньства зъ упадку, якъ охорона и розвôй домового промыслу, якъ реформа дорожнои уставы, якъ переведенье раціональнои ощадности въ краєвôмъ буджетѣ и въ цѣлôй краєвôй автономіи, якъ уладженье и оживленье автономичного житя повѣтового и т. д. — — — що сказати о всѣхъ тыхъ справахъ, що стоятъ ôтъ довгихъ, предовгихъ лѣтъ на дневнôмъ порядку, а доси не суть полагоджень? Якъ выглядаєрезультатъ шестилѣтного соймованя тыхъ галицко-польскихъ верховодителѣвъ? Где суть позитивнй результаты? Може скажутъ намъ, що соймовй сесіи були занадто короткй, щобъ можна щонебудь зробити? Але жь поперше, власне не кто иншій, якъ лише тй верховодителѣ, маючи такъ доминуюче и вплывове становище, могли выєднати у правительства назначенье довшого часу для соймовыхъ сесій; по друге, и въ часѣ тыхъ короткихъ сесій все давався чути бракъ працѣ, бракъ выготовленыхъ матеріялôвъ а на справозданя поодинокихъ комисій, на достаточно оброблений предложеня треба було довго ждати и звычайно нѣчого недôжданося; а по трете, послѣдна сесія соймова, хочь могла довше тревати, зôстала замкнена не зъ волѣ правительства, а зъ волѣ самыхъ же гал. польскихъ верховодителѣвъ.

Ту безплоднôсть галицко-польскои политики признаємимо волѣ и Gazeta Narod. въ ч. 74. Она признае, що верховодячй Поляки не въ силѣ сповнити своєи задачѣ. „Мѣсце совѣстнои працѣ — пише Gaz. Narod. — заняла пуста гонитва за зысками и всякого рода користями, або за карієрою; рôдъ „bankowiczów“, яко цвѣтъ такихъ стремлень, прибравъна себе навѣть позôръ якогось посвященя. Зъ другои стороны удаванье якоись енергіи и идеализму довѣвъ до того, що названо „tężyną“, а во Львовѣ „tromtadracyą“ и выродивъ численныхъ „frazesowiczów“, котрй задля недостачѣ засадъ зôткнулися въ остаточныхъ своихъ цѣляхъ съ политиками першои категоріи. Въ однôмъ и другôмъ случаю забракло свѣдомости цѣлей, забракло вытревалости и правдивого посвященя“. Gazeta Narod. надѣся, що на мѣсце дотеперѣшныхъ мужѣвъ польскихъ найдутся межи Поляками люде, котрй „зрозумѣютъ задачу народа и зъумѣютъєи всказати и сповнити.“ Такъ мусимо замѣтити, що теперѣшна делегація польска въ радѣ державнôй и теперѣшна бôльшôсть соймова обôймаєвъ собѣ всѣхъ, скôлько небудь замѣтныхъ мужѣвъ польскихъ, и що самй Поляки дуже въ великôмъ клопотѣ, скôлько разôвъ прійде имъ выдвигнути якого нового дѣятеля, або обсадити яку посаду „мужемъ, котрый бы мôгъ зрозумѣти, всказати и сповнити задачу народа“. Єсть се незаперечима анемія, выроджена дотеперѣшною галицко-польскою политикою и систематичною а до крайности завзятою негаціею взглядомъ Русинôвъ. Галицкй Поляки чуютъ ту анемію и ту аномалію, але нѣякъ не хотятъ попуститись своєи дотеперѣшнои наскрôзь блудной политики въ краю, котра єсть головнымъ жереломъ сеи анеміи и того безъôтрадного стану, въ якôмъ находится нашь край.

Панславизмъ австрійскихъ Славянъ.

Воєннй крики московскихъ и петербурскихъ панславистôвъ, съ Аксаковымъ и Катковымъ на чолѣ, якось притихаютъ; затихъ и дзвôнкій брявкôтъ шаблѣ воєнного панслависта ген. Скобелева. Надѣѣ, чи обавы недалекои вôйны поникли. Але не затихла думка славяньска. На 219-ômъ засѣданю рады державнои дня 27 с. м. заговоривъ ческій посолъ Габлеръ о панславизмѣ, въ добрôмъ сего слова значеню, о славяньскôй взаимности, о поступѣ всѣхъ славяньскихъ народôвъ до широкого, культурного житя, о становищу и будучности австрійскихъ Славянъ. Не тôлько той фактъ, що сей голосъ озвався въ посередъ ческого народа, але й те, що цѣла правиця дуже симпатично повитала сей ôтзывъ пос. Габлера, надаєего бесѣдѣ великои, замѣтнои ваги.

Пос. Габлеръ забравъ голосъ при розправахъ надъ затвердженьемъ торговельного договору зъ 6 мая 1881 межи австрійско-угорскою державою а Сербіею. Головну вагу сего договору добачаєпос. Габлеръ въ тôмъ, що сей договоръ маєстатися основою дружныхъ ôтношень межи Австріею а Сербіею. Пос. Габлеръ бажае, щобы тй ôтношеня сталися не тôлько офіціяльно пріязными, але щобы сей пріязный духъ обнявъ собою цѣле державне житье обохъ тыхъ державъ и щобы Австріи удалось выкорѣнити въ серцяхъ серôского народа те такъ глубоко вкорѣнене недовѣріе противъ Австріи,

Незамѣчена повѣсть

зъ украиньского житя.

(*Дальше.*)

Мы вже попереду сказали, що Чѣпка се не типъ звычайного, такъ сказати пересѣчного парубка, не твôръ звычайнои долѣ селяньскихъ дѣтей, а твôръ не звычайныхъ, вынятковыхъ, хочь и не дуже надто рѣдкихъ обставинъ. Се, що мы доси розказали за житя Чѣпки, думаємо, оправдуєнашь судъ. Чѣпка являєся яко чоловѣкъ дуже чутливый и вразливый на свою и чужу кривду, въ єго душѣ живѣйше озываєся бажанье правды и волѣ, якъ у звычайныхъ людей єго роду, єго душа бôльше палка, єго воля менше податлива. Такихъ людей, съ такою вдачею, буває не мало середъ народа. Се оправдувало бъ, для чого въ романѣ выведеный Чѣпка яко герой и яко типъ такихъ людей. Ôнъ творитъ контрастъ до Грицька, котрого можна справедливо вважати типомъ нашого звычайного чоловѣка. Грицько, сирота, за молоду пôдпасачь у дѣда Уласа, убогій тôлько съ одными руками до працѣ и доброю волею, — якъ и Чѣпка. Тôлько жь Грицько пôшовъ иншою дорогою, якъ Чѣпка: ônъ бувъ смирный, малымъ вдоволеный, роботящій — и добився тихого житя нашого звычайного селянина. И Грицько бачитъ людску кривду, та ônъ не хоче розбивати муру своєю головою, ônъ розумѣє, що нѣчого не вдѣє противъ великои силы, ônъ стаєрôвнодушный для великого проводу правды, а бодай не чуєвъ собѣ силы перемѣнити свѣта, а єго наука житя: „живи такъ, якъ и всѣ живутъ“. Ôтъ и живе ônъ тихо, смирно та любо съ своєю дружиною Христею, жіє праведно, працює, але не горює и не бѣдує. Самому Чѣпцѣ выдаєся таке житье „тихимъ раємъ“. Грицько, се можна сказати, типъ реальнои, практичнои стороны характеру нашого народа. Чѣпка се типъ тои вразливои, ворушливои идеальнои стороны нашого народного характеру, що такъ щиро прихиляєся до правды, пристрастно любитъ єи всею душею и цѣлымъ серцемъ, за неи бореся, терпитъ и головою накладає, а не перенесе надъ собою неправды, неволѣ и кривды. Чѣпка се твôръ того бурливого дѣда Запорожця, того запороского духа, що въ нѣмъ мимо всѣхъ выскокôвъ и блудôвъ, зродженыхъ нещасною и неправдивою суспôльностею, все таки горитъ праведна искра правды и волѣ. Такимъ бодай думаємо, хотѣвъ намъ авторъ чи авторы сего роману вывести Чѣпку. Тôлько жь на дѣлѣ не такъ склалося и Чѣпка не выдержує тои типичности и консеквенціи свого характеру въ переведеню цѣлого роману.

Вже самъ першій ступень до лиха, перша розпука съ окликомъ „не ма землѣ“, першій початокъ єго пяного бурлакованя, — не выдаєся намъ достаточно умотивованый и психольогично оправданый. Причина лиха має бути въ тôмъ, що Чѣпцѣ по неправдѣ ôтсуджуютъ землю, але мы не бачимо, а навѣть не знаємо напевно, чи справдѣ єму ту землю ôтобрали, чи може судова постанова осталась лише на папери. Мы зовсѣмъ не бачимо того Чѣпчиного соперника, Луценькового зятя и не знаємо, чи ônъ справдѣ посѣвъ землю Чѣпки. Се одинъ взглядъ, що дуже значно ослабляємотивъ Чѣпчинои розпуки.

А зновъ же зъ другои стороны мы бачимо, що Чѣпка все таки остаєся въ тôй самôй хатѣ, то се мало що змѣняє єго маєтковый станъ, бо ось коли стара Мотря на просьбу Чѣпки назадъ вернулась до опустѣлои хаты, мы бачимо, що они зновъ могли зажити въ гараздѣ безъ великихъ клопотôвъ, въ достаткахъ безъ великой журбы. Такъ задля чогожь подався Чѣпка въ таку розпуку? Чого ônъ такъ страшно закричавъ: „нема землѣ“? Чого покинувъ ônъ честну працю и кинувся у пяньство и злодѣйство? Причина сего намъ неясна въ роману, а бодай не на стôлько ясно выведена, щобы можна нею психольогично оправдати таку наглу перемѣну житя, такій нечайный упадокъ у пропасть. Вже жь се не могло статись задля одного такъ сказати доктринерского привязаня до принципу борбы правды и справедливости. Мы навели повысше кôлька ôтзывôвъ Чѣпки о тôй правдѣ, та се справдѣ выходитъ троха на доктринерство, неприродне у такого чоловѣка, тымъ бôльше, що крадѣжи и напады навѣть и въ очахъ самого Чѣпки не вважаются ôтплатною справедливостею за дôзнанй кривды, а ще коли они дотыкаютъ другихъ, навѣть зовсѣмъ невинныхъ (якъ задушеный чи побитый сторожь) людей, а не тыхъ, ôтъ котрыхъ Чѣпка дôзнавъ кривды.

А згадаймо жь за любовь до Галѣ? Чому жь наразъ та розкôшна „царѣвна полёва“ такъ занепала у непамять? Чому жь нѣ разу не згадаєônъ на неи беручись до такихъ дѣлъ, що нѣякъ и нѣ троха не наближатъ єго до неи? Чи та любовь не могла хочь крихôтки усмирити єго дикои страсти и беззаконности.

Чѣпка бачитъ „тихій рай“ Грицька, єго серце мякне, ônъ перепрошує матѣрь, починає жити людяно, гараздъ наново витаєвъ єго хатѣ и — въ саму ту пору, коли ônъ любувався щастьемъ Грицька, коли благавъ матѣрь, коли вперше заплакавъ надъ своими злыми дѣлами и ставъ молитися та клятись, коли по довгôмъ-предовгôмъ часѣ згадавъ на Галю, коли побачивъ свою хату зновъ обновленою, веселою, — въ ту саму пору кидаєся ônъ въ ще бôльше розбишацтво. Чому? Ще менше знаємо про те сказати. Дивна натура, сказати бъ, тай годѣ!

Розвелись теперь розбишацкй напады широко, по всѣхъ сторонахъ. Въ крутому яру нѣмця-управителя пôдголено, въ Побиванцѣ жида обôдрано, въ Красногôрцѣ паньскій двôръ нападено, въ лѣсѣ чернця зрабовано... Въ всѣхъ тыхъ дѣлахъ прикладаєЧѣпка свою руку. Въ такôмъ товариствѣ пôзнався Чѣпка — съ батькомъ Галѣ Максимомъ, що живъ на хуторѣ. Не дармо жь загородився, ôтъ свѣта дошками забився Максимъ Гудзь на своємъ одинокôмъ хуторѣ, не дармо тамъ було все такъ позапирано и позамыкано! Тамъ на той хутôръ зъѣздилась що ночи розбишацка ватага и дѣлила помѣжь себе накрадене, нарабованедобро; тамъ переховувалось накрадене добро; тамъ гостились розбишаки. Оттамъ заѣхавъ однои ночи Чѣпка вразъ съ цѣлымъ товариствомъ и побачивъ Галю. Галя—розбишацка дочка! Та се не смутитъ Чѣпки, ônъ жежь самъ такій розбишака, якъ Максимъ, ônъ єго товаришъ. Се тôлько зблизитъ ихъ до себе и Чѣпцѣ теперь вже нѣчого боятись гарбуза, бо ônъ же товаришъ Галиного батька по ремеслу! Тôлько жь Галя хочь розбишацка дочка, та не розбишацкого духа. Страшно и соромно єи дивитись на тй лихй дѣла свого рôдного батька, жаль, великій жаль єи, стрѣтити свого милого середъ розбишакъ-товаришвъ свого батька. „Кинь ты таке житье“, вговорює Галя Чѣпку, коли они у двоєсъ собою стрѣлися, „покинь таке житье: чуже добро грабувати, людей убивати. Не буде щастя, не буде добра... Тыми руками, що не-

яке давнѣйша политика Австріи тамъ нагромадила. Серѣы навыкли уважати Австрію яко державу непріязну Славянамъ, яко головну сподвижницю католицизму, а непріятельку своєи православнои вѣры. Що до сего послѣдного — замѣчає дальше пос. Габлеръ — послѣдувала вже велика змѣна и ходитъ еще о то, пересвѣдчити серѣскій народъ, що Австрія перестала бути непріятелькою Славянъ. До сего дойдемо, скоро спорнѣ точки межи Нѣмцями а Славянами будутъ полагоджені, скоро устане та дотеперѣшна зла слава Австріи, що угнетенье своихъ власныхъ Славянъ есть державнымъ интересомъ Австріи.

Скольско тутъ роботы и то роботы тяжкои и рожноднои, скольско тутъ треба перевести змѣнъ, скольско усунути перешкодъ, а навѣть змѣнити дуже важнѣ и зъ давна унаслѣдованѣ шабльоны дотеперѣшнои державнои управы, — се показує самъ побѣжный поглядъ на Долитавію, а еще больше на Залитавію, где гегемонія Мадярювъ надъ Славянами прибирає незрювнано сумнѣйшѣ формы, якъ гегемонія Нѣмцѣвъ надъ Славянами въ Долитавіи. Коли въ Долитавіи бодай проявляється добра воля, змѣнити сей станъ на лучше, то въ Залитавіи навѣть и слѣду нема такои волѣ. Ось та трудность австрійского державного панславизму добромыслячого. Але пос. Габлеръ не тыкає того, якѣы усунути тѣ трудности въ цѣлой державѣ, а особливо въ Угорщинѣ, где именно жіютъ Серѣы, про котрыхъ говоритъ. Онъ навѣть не згадує о тыхъ трудностяхъ практичного переведеня що ино высказанои засады въ цѣлой державѣ, єму ходитъ лише о выясненье самои засады державного панславизму австрійского.

Не йде о то, — говоривъ дальше пос. Габлеръ, — щобы Австрія сталася славяньскою державою, але о то, щобы сталася щиропріязною для Славянъ. Скоро Австрія не буде нѣ выключно нѣмецкою, нѣ выключно славяньскою, а станеся державою, где, якъ въ Швайцаріи Нѣмцѣ и Романы, такъ тутъ нѣмецкѣ и славяньскѣ народы будутъ съ собою жити мирно, не пригнетаючи одинъ другого и борючись хиба лише о лучше въ культурномъ поступѣ и культурной працѣ; скоро Австрія станеся тою державою, где всѣ славяньскѣ народы будутъ могли зовсѣмъ свободно и безъ перешкоды плекати и розвивати своє народне житье, тогды Австрія не только буде могла вплывати на другѣ самостойнѣ славяньскѣ державы, але така Австрія буде мати такожь вагу для цѣлои Европы, бо она буде охороною и запорою противъ тыхъ бурливыхъ филь, якѣ теперь называются панславизмомъ, котрый, думаю, длятого лякає Европу, що спорѣдненье языкювъ береся за одно съ политичными тенденціями.

Що есть панславизмъ? Що значитъ панславизмъ? Тыми пытанями займаются всѣ часописи и поясняютъ ихъ по свому. Се одно певне, що есть больше боязни и тревоги передъ панславизмомъ, якъ самого панславизму. Се одно. А друге, що такъ званый панславизмъ, котрымъ лякаютъ Европу и европейскѣ державы, надто часто лише до того уживаєся, щобы здискредитувати якъ найбольше управненѣ жаданя поодинокихъ славяньскихъ народювъ що до ихъ охороны и національного розвою и выставити ихъ передъ Европою яко небезпеченьство для европейскои культуры та накинути черезъ те все на тѣ народнѣ жаданя и стремленя пятно *подозрѣня*. Тѣ слова пос. Габлера якъ разъ находятъ свою найсвѣжѣйшу илюстрацію въ тыхъ найновѣйшихъ, хочь не новыхъ, але найновѣйшими часами съ такою силою и непочестною верескливостею навѣть въ самомъ вѣденьскомъ парляментѣ подношеныхъ крикахъ галицко-польскихъ шовинистювъ противъ Русинювъ яко мнимыхъ пропагаторювъ страшного панславизму.

(*Конецъ буде.*)

Гдеякѣ уваги
о Русинахъ за Австріи.
II.

Сконфіскованo.

И галицкѣ рускѣ епископы не скорше були допущенѣ засѣдати съ польскою шляхтою въ такъ званыхъ постулятовыхъ соймахъ, ажь за панованя Австріи.

За Польщѣ Русь була репрезентована только Поляками. Черезъ латинизацію и Галицка Русь утратила всю свою шляхту (дворяньство).

За Австріи поднеслося руске духовеньство, котрого не тайна любовь къ народу, и оно есть доси единымъ природнымъ заступникомъ Руси, котрый стає въ оборонѣ народности рускои. Зъ отси только напружень всѣхъ силъ зъ стороны Полякювъ, щобы Русинювъ отъ посольскихъ мѣсць устоpонити, щобъ нѣкто не поднесивъ голосу въ оборонѣ правъ Руси, та щобы єи въ той способъ лекше вынародовити.

Та не только руске духовеньство утрудняє вынародовлюванье Руси; позаякъ се духовеньство жіє въ супружествахъ, достарчає оно значный контингентъ рускои интелигенціи по школахъ и урядахъ, котра такожь ставитъ перешкоды въ нищеню рускои народности. Зъ отси зновъ намаганье, розтягнути целебатъ такожь и на руске духовеньство, будьто супружество духовеньства малобы бути причиною слабости уніи. О. С. Заленскій, єзуита, (Kilka uwag nad dziełem ks. Likowskiego) пише: Małżeństwo ruskich księży po wszystkie czasy było, jest i będzie głównym powodem słabości unii. — А чому? Чижь не ма дѣяльного священьства жонатого, якъ православне, протестантске и т. д., котре хочь жонате вповнѣ отповѣдає своѣй задачѣ и свѣтло єи сповняє?

Само перетяганье показує, що при томъ ходитъ о знищенье Руси а то тымъ больше, що кто только змѣнивъ обрядъ на латиньскій, вже переставъ зватись Русиномъ.

Правда, що Римъ часомъ въ цѣли позысканя православного Всходу занимався больше уніятами-Русинами. Такъ Митрополитъ М. Левицкій одержавъ достоиньство кардинала римскои церкви. Папа Пій IX, признавшій утисненье уніятювъ въ давной Польщѣ, для упорядкованя отношень межи вѣрными греко-католицкого и латиньского обряду якъ для прикороченя дальшого перетяганя уніятювъ на латиньскій обрядъ приказавъ конгрегаціи de prop. fide, для справъ восточного обряду установленои, выдати декретъ 1863 р., знаный у насъ подъ именемъ конкордіи.

Та конкордія есть многимъ Полякамъ и латинникамъ сколею въ оку. О. С. Заленскій (OO. jezuici we Lwowie, стр. 77) жалосно замѣчає, що оо. Єзуиты за польскои рѣчи-посполитои крещену Русь перехвачували до лат. обряду, korzystając z ówczesnej wolności religijnej (?) w Polsce, niekrępowani żadną Konkordią....

Ось где причина, для чого латинники такъ уперто стараются о знесенье конкордіи въ Римѣ.

Впрочѣмъ, що лат. духовеньство не все повинуєся конкордіи, свѣдчитъ повно жалобъ о перетяганю рускихъ прихожанъ черезъ латинникювъ по консисторіяхъ.

Що больше, появилися вже покушеня обходити римску конкордію дорогою державныхъ уставъ конфесійныхъ.

Латиньска перемыска консисторія подъ днемъ 3 цвѣтня 1875 N. 61 оголосила обѣжникъ о переходѣ на обрядъ латиньскій якъ слѣдує: „Въ справѣ жаданого переходу отповѣдаємо: Радити належитъ просячимъ, щобы всѣ безъ вынятку свой переходъ передъ ц. к. старостою повѣтовымъ деклярували, наводячи въ прошеню мотива. — Ц. к. староста буде обовязаный ту деклярацію взяти до протоколу, и дотычного пароха о томъ переходѣ завѣдомити. Коли се сталося, мусятъ всѣ отъ Всечестности твоєи домагатися, щобы тымчасово— провизорично, заки св. Столиця апостольска не затвердитъ, зостали принятѣ до обряду лат.“

Такъ видимо, якими нѣбыто правными дорогами обходятъ латинники конкордію. А що ту обѣжникомъ поучаєся, се попереду въ неправный способъ неустанно дѣялося. Доказомъ сего, що власне въ часѣ по выданю конкордіи отъ 1859 до 1869 число душь лат. обряду такъ помножилося, що на Галицкой Руси оказалася потреба 14 новыхъ приходювъ лат. утворити.

Способы, якихъ уживаютъ латинники, особливо дорога, яку вскazує обѣжникъ перемыскои лат. консисторіи, стоятъ и для насъ отворомъ. Але Русины суть боязливѣ, тримаются конкордіи и що найбольше, маютъ отвагу пожалитися, звычайно безъуспѣшно, коли имъ забираютъ парафіянъ, унію подкопуютъ, Русь нищатъ.

Не въ иншомъ замѣрѣ, якъ въ цѣли нищеня Руси, усилувано запобѣгчи кождый разъ, щобы рускѣ кандидаты стану духовного не училися богословія въ языцѣ славяньскомъ. Папа Левъ XIII листомъ окружнымъ въ дня 30 вересня 1880 узнавъ однакожь и одобривъ труды славяньскихъ апостолювъ св. Кирила и Методія, котрѣ завели цѣле богослуженье въ славяньскомъ языцѣ. Можнабы сподѣватися, що повиннобы бути позволено молодому нашому духовеньству побирати науки въ слав. церковномъ языцѣ; але се трудно, бо се не отповѣдалобы намѣреню нищеня Руси; хотяй кождый знає, якъ трудно приходитъ молодому духовеньству набутѣ въ чужомъ языцѣ науки толковати народови и славяньскѣ тексты на ново на память учитися.

Удѣлюванье наукъ въ латиньскомъ языцѣ дѣється подъ позоромъ, щобы не вкралась герезія, а властиво, щобы Русинювъ съ латинизацією и польонизацією освоювати.

Сконфіскованo.

*) Съ тымъ не можемо вповнѣ згодитись съ ш. авторомъ. На варварске переслѣдованье уніятювъ вплывали иншѣ взгляды, а именно мѣжь иншимъ та тенденція рос. панславистювъ оправославленя и русификаціи цѣлого славяньского свѣту. Въ переслѣдованю холмскихъ уніятювъ не можемо доглянути обороны, або скрѣпленя нашои рускои народности. *Пр. Ред.*

давно людей давили, въ крови грѣлися... будешь жѣнку пригортати; тыми устами, що несли только лайку та проклоны всёму свѣту, — станешь єи про своє коханье шептати, будешь єи цѣлувати — ухъ!“ Та згадавши, що и єи родный батько веде таке саме погане житье, що все, що на нѣй, тѣ пышнѣ керсеты та намиста, тѣ шовковѣ сподницѣ, тѣ рожноцвѣтнѣ скиндячки, — що все те зграбоване зъ другихъ людей, она отъ сорому та гнѣву починає все то рвати на собѣ. Чѣпка вговорює єи, втихомиряє и прирѣкає Галѣ, що покине своє дотеперѣшне житье.

Незадовго потомъ Чѣпка засватавъ Галю. Отгуляли весѣлье, переѣхала Галя жити у Пѣски до Чѣпчинои хаты. Заживъ Чѣпка теперь повнымъ щастьемъ. Покинувъ своє бурлацке житье, понехавъ своихъ товаришѣвъ-розбишакъ, а привязався до жѣнки, довѣвъ до ладу своє господарство, ще больше заприязнився съ Грицькомъ та съ добрыми людьми. Завитало щастье и тихій рай у Чѣпчину хату, щасливе житье съ любою жѣнкою, съ старою матѣрю, а то таки й на громадѣ, середъ людей, Чѣпка не остатный. Люде стали єго знати, поважати и шанувати. Выбрали Чѣпку навѣть у земство въ управу. Задумавъ онъ теперь служити не только для свого, але й для людского добра. Та не любо бачили паны селянъ у земствѣ, недобре й дивились на Чѣпку. Паньскій сутяга и подлестникъ выдобувъ десь давну справу про крадѣжь пшеницѣ въ паньскомъ дворѣ и Чѣпку усунули зъ земства. Нове лихо заворушилось въ серци Чѣпки. Хотѣвъ Чѣпка добру служити весь свой останный вѣкъ, а „земство съ своєю образливою неправдою, съ своими хитрощами завертає єго до старого.“ Засумувавъ Чѣпка, та ще больше посоловѣвъ, якъ по смерти тестя Максима, теща Явдоха перебралась на єго хату, та стала спиратись съ старою Мотрею. Сварка мѣжь Явдохою а Мотрею выганяла Чѣпку зъ хаты, та Галя якъ ангельска душа, все якъ могла, такъ лагодила. Щобъ троха розвеселити Чѣпку, Галя згодилась на те, щобъ онъ закликавъ своихъ товаришѣвъ до себе до дому. Чѣпка зновъ вернувся до свого товариства, зновъ почавъ въ своѣй хатѣ пити та гуляти съ своими товаришами, а далѣ таки й пустився съ ними на давне розбишацтво. Що ночь кудась они выправлялись, кого небудь обдерли, зграбували, у досвѣта до дому вертались. Отже разъ вернувся Чѣпка зъ такои выправы закрѣвавленый и почавъ умиватись, попаливъ всю одежу зъ себе. Незадовго налетѣли волостнѣ, повязнили Чѣпку и всѣхъ єго товаришѣвъ. Се они вырѣзали сеи послѣднои ночи цѣлу родину при розбишацкомъ нападѣ и запалили хату. На томъ дѣлѣ ихъ схоплено. Чѣпку повели въ кайданахъ на Сибирь, Галя отобрала собѣ житье, а Мотря дожила свого вѣку у Грицька на ласкавомъ хлѣбѣ. На томъ кончится романъ.

Отже жь сего послѣдного повороту Чѣпки у розбишацтво вже нѣякъ не можна оправдати, — онъ являється майже якъ deus ex machina. Те, що Чѣпки недопущено до земства, що земство не робитъ по правдѣ и не працює надъ добромъ народа, що тамъ больше всего бесѣды только про податки и т. д. — се все не може оправдати повороту Чѣпки у розбишацтво. Се лихо нѣ такъ велике, нѣ для Чѣпки такъ гнетуче, щобъ могло єго справдѣ попхати до розпуки, тымъ больше, що самъ же жь Чѣпка выноватый въ томъ лиху. Онъ же жь по совѣсти не має чого уражуватись тымъ, що єго усунено зъ земства, божь онъ, коли у него есть совѣсть, муситъ себе признати виннымъ и въ крадѣжи пшеницѣ и въ иншихъ ще больше непочестныхъ дѣлахъ, ба и въ розбояхъ. А що онъ оженився съ Галею и подъ єи вплывомъ покинувъ своє давнѣйше погане житье, се ще не дає єму права вважати себе честнымъ и правымъ чоловѣкомъ, а вже що найменше не дає єму права, тыкати другимъ „неправдою“ въ очи, коли кто нагадає єму єго недавнѣ дѣла, за котрѣ онъ нѣчимъ не отпокутувавъ. Вже черезъ те одно не може мати Чѣпка за собою симпатіи читателя. Правда, єго дотыкаютъ домашнѣ свары мѣжь матерею а тещею, але и тутъ онъ являється недостойный свого становища головы родины, онъ нѣчого не робитъ, щобъ полагодити тѣ споры, хочь могъ и повиненъ бувъ се зробити, скоро у него було добре серце, праведна душа и любовь тои „правды“, за котрою онъ всюда такъ кличе, якѣы бувъ справдѣ якимъ деклямуючимъ доктринеромъ, у котрого слова нѣколи не сходятся съ дѣлами. А въ конецъ, коли онъ все кличе „де правда?“ и нѣбыто являється якимсь незвычайнымъ поборникомъ тои правды, въ ту саму пору, коли онъ на другихъ мститъ за „неправду“, онъ самъ на дѣлѣ являється найбольшимъ кривдителемъ не только на тыхъ безчисленныхъ жертвахъ своихъ розбоѣвъ и крадѣжей, але й на роднои матери — и, що найогиднѣйше, на самой Галѣ, — той праведной душѣ, що обгорнула и огрѣла єго щирою любовю, вывела єго зъ безпутя, розкрыла єму тихій рай, и дала єму змогу, жити праведно и щасливо. Онъ есть уѣйцею тои щирои душѣ! Се не только подрыває вже всяку симпатію для него, але просто будитъ отразу до него. Мы не можемо мати для него навѣть того сповчутя и того жалю, якій будится у насъ на видъ злочинця, що подъ силою непріязныхъ єму обставинъ, мимо своєи доброи волѣ, стався переступникомъ. Чѣпка, такъ якъ онъ змальованый въ романѣ, се переступникъ зъ власнои волѣ, а не зъ лихои волѣ другихъ людей. И выходитъ, що таки „ревить волы, хочь ясла повнѣ“, — що есть люде лихѣ зъ власнои вины и зъ власнои волѣ!

(*Конецъ буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Палата послювъ закончила дня 28 марця сесію; феріи святочнѣ потреваютъ до 18 цвѣтня. По залагодженю реформы выборчои заглухла безпамятна борба партійна, а послѣдне правительственне предложенье, досыть важне, — мы маємъ тутъ на думцѣ заведенье почтовыхъ касъ щадничихъ въ Австріи — залагоджено въ згодѣ обохъ партій, правицѣ и лѣвицѣ. Коли розглянутися въ працяхъ, якѣ палата послювъ залагодила въ протягу сеи сесіи, то треба признати, що робота ишла досыть спѣшно. Що до отношень партійныхъ въ палатѣ послювъ, то треба замѣтити, що лѣвиця нѣколи подчасъ треваня цѣлои сесіи не була въ силѣ отнести побѣды надъ правицею; противно она еще сама себе компромитувала: то своєю неконсеквенцією и невырозумѣлостею въ опозиціи правицѣ (примѣромъ, при розширеню права выборчого), або и некарностею въ организмѣ „сполученои лѣвицѣ“. Лѣвиця черезъ цѣлу уплынувшу сесію представляла видъ такои слабизны, що справдѣ правительство и правиця могли єи игнорувати. — Палата панювъ отбула въ четверъ сего тыждня послѣдне своє засѣданье передъ святами.

(*До теперѣшнои ситуаціи политичнои.*) Отъ двохъ тыжднѣвъ, якъ се нашѣ читателѣ запевно змѣркували зъ донесень политичныхъ, запанувала въ европейскій прасѣ рѣшуча змѣна въ поглядахъ на теперѣшну ситуацію политичну въ

Европѣ. Якъ передъ тымъ розпочалась вже була на добре и велась газетна вôйна межи Россіею зъ одной стороны а Нѣмеччиною та Австріею зъ другои, — такъ теперь газеты пишутъ вже о згодѣ мѣжь державами, о пріязни монархôвъ, о льояльности правительствъ и т. д. Теперь вже замовкли, здементованѣ урядово, поголоски и о конгресѣ европейскихъ державъ, предкладанôмъ Англіею для рѣшеня пытаня герцеговиньского, и о намѣренôмъ фактичнôмъ прилученю Босніи та Герцеговины до Австріи, замовкли голосы пôдозрѣваючѣ, що Чорногора маѣ нельояльнѣ замѣры взглядомъ Австріи, наконець не пôдносятъ вже до такои высокои важности кризу парляментарну въ Сербіи. Словомъ, всѣ страхи военнѣ щезли наразъ мовь мрака передъ сонцемъ. Таку змѣну въ поглядѣ на ситуаціи спровадили слѣдуючѣ факты: 1) „Гласъ Црногорца“, урядовый дневникъ чорногорского правительства выразно и во всеуслышаніе Европы заявляе, що Чорногора не думаѣ зрывати неутральности и льояльности зô взгляду на борбу Австріи съ Кривошіянами и Герцеговинцями. Що еще бôльше, „Гласъ Црногорца“ хвалитъ гуманнôсть австрійскихъ войскъ и съ нетерпеливостею выжидаѣ кôнця повстаня. 2) Що до ôтношень межи Нѣмеччиною и Австріею а Россіею, то голосный гомôнъ Скобелевыхъ провокаційныхъ бесѣдъ заглушили слова царя выголошенѣ въ Гатчинѣ на обѣдъ въ день именинъ цѣсаря Вильгельма и визита великого князя Володимира (брата царя Александра III) въ замку цѣсарскôмъ въ Вѣдни та сердечне принятье, якого дôзналъ великій князь ôтъ цѣсаря и всеи цѣсарскои родины. Независимѣ газеты вѣденьскѣ всѣ згôдно пишутъ, що вел. князь Володимиръ мавъ въ Вѣдни мисію политичну: коли не умовитись зъ препорученя свого брата-царя съ цѣсаремъ Францъ-Іосифомъ о зъѣздѣ обохъ монархôвъ, то конечно якусь иншу мисію, дотычащу россійско-австрійскихъ ôтношень. — Послѣдного разу мы доносили за нѣмецкими и австрійскими газетами, що теперѣшна ситуація политична въ Европѣ наказала россійскому штабови генеральному розглядѣтись въ силахъ военныхъ Россіи и оречи, чи Россія могла бъ въ теперѣшнôй хвилѣ провадити вôйну съ Нѣмеччиною и Австрією. Мало показатися, що нѣ; длячого, нашимъ читателямъ вже звѣстно. Розумѣесь, що не лишь Россія, але такъ само и обѣ другѣ интересованѣ державы, а именно Нѣмеччина и Австрія розглядались въ своихъ силахъ и здôбностяхъ до вôйны съ „пôвнôчнымъ великаномъ“. И ось въ тôмъ взглядѣ мы подаемъ нашимъ читателямъ интересны ôткрытя вѣденьского кореспондента до англійского дневника „Standard“. „Въ послѣдныхъ ажь часахъ — читаемъ въ Standard-ѣ — почала Нѣмеччина на серію одбудувати пляны на случай вôйны съ Россіею; до недавна навѣть и не думано о чôмсь подôбнôмъ. Старенькій цѣс. Вильгельмъ противникъ вôйны; поки ôнъ буде жити, — все буде старатись ôтвернути вôйну. Такимъ самымъ бувъ и пок. царь Александеръ II. По вступленю на престолъ царя Александра III повстали гдеякѣ обавы, але були устороненѣ пріязными письмами и зъѣздомъ въ Гданьску; той зъѣздъ успокоивъ такожь обаву вôйны съ Австрією. Але и при вступленю Александра III на престолъ Нѣмеччина еще не обдумувала приготованя на случай вôйны съ Россією, якъ се все робитъ зô взгляду на Францію; ажь въ послѣдныхъ часахъ, якъ сказано, взялась до того енергично. Фельдмарш. Мольтке порѣшивъ, що Нѣмеччина теперь не може числити на певный успѣхъ въ вôйнѣ съ Россією, що потребуе приготовуватись еще около два роки. Треба лѣпше укрѣпити квѣпости въ Познани и Торуню и порты балтійскѣ: Гданьскъ, Пилявъ, Кенигсбергъ. Кромѣ того маѣ бути выпрацюваный новый ordre de bataille на случай рôвночаснои вôйны съ Россією и Францією. Такъ само и Австрія забезпечуесь ôтъ стороны Россіи, скрѣплючи галицкѣ крѣпости (Краковъ и Перемышль), потрѣбно такожь выкôнчити желѣзницю зъ Угорщины до россійскои границѣ, — на все те потрѣбно такожь часу около двохъ рокôвъ. Австрія въ случаю вôйны съ Россією выслалабы 13 корпусôвъ (650.000 войска) на россійску границю, одинъ корпусъ лишивбыся въ Босніи и Дальмаціи а одинъ бувбы розложеный по центральнôй военнôй линіи зъ Вѣдня до Пешту“.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ.*) Урядова вѣдомôсть. Ген. Даленъ доноситъ дня 29 с. м. вечеромъ: Колюмна выслана дня 25 марта зъ Трнови въ сторону Дрины для пересмотру тамошнои окрестности получилась пôдъ Мрезицею съ колюмною высланою зъ Фочи. Тая послѣдна колюмна подыбала пôдъ Стуке-ганъ малый ôтдѣлъ повстанцѣвъ, около 40 людей и розôгнала его. При дальшôмъ пересмотрѣ не здыбано нѣгде повстанцѣвъ. Въ бôльшôй части окрестностей, черезъ котрѣ переходило войско, зовсѣмъ не було жителѣвъ мужчинъ. — Дня 27 марта ôтдѣлъ повстанцѣвъ въ силѣ надъ 200 людей напавъ на передну сторожу на Горовици пôдъ Чайницею о год. 5½ рано. Въ помôчь приспѣвъ ôтдѣлъ войска и по звышь тригодинnôй битвѣ ôтперъ повстанцѣвъ. Въ тôй битвѣ полягъ пострѣленый черезъ груди резервовый поручникъ 77 (самбôрского) полку Иванъ Фрей (слухачь 3-го року правъ на львôвскôмъ университетѣ) а легко ранены зъ того самого полку вояки: Иванъ Спанчакъ и Андрѣй Головель. Повстанцѣ мали — пôсля донесеня — далеко бôльшѣ страты, а именно 7 забитыхъ и 15 раненыхъ.

(*Шефомъ секційнымъ въ министерствѣ справъ загранічныхъ*) именованый на мѣсце гр. Волькенштайна, призначеного на посла въ Петербурзѣ, гр. Гойосъ, дотеперѣшный посолъ австрійскій въ Букарештѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Комитетъ петербурскій, занимаючійся рѣшеньемъ жидôвского пытаня въ Россіи, ухваливъ слѣдуючихъ пять головныхъ точокъ, котрѣ маютъ служити основою для закона, опредѣляючого становище жидôвъ въ царствѣ россійскôмъ: 1) Щобы жидамъ не було вôльно на будуще осѣдати по селахъ и присѣлкахъ. 2) Щобы въ сельскихъ громадахъ, где вже суть жиды, прислугувало селянамъ право выганяти ихъ зъ обрубу селъ. 3) Щобы жидамъ не було вôльно анѣ набувати землѣ анѣ брати въ аренду. 4) Щобы жидамъ не було вôльно держати шинкôвъ по селахъ и въ загалѣ заниматися продажею горячихъ напоѣвъ. 5) Щобы жиды, занимаючійся по селахъ якою небудь торговлею не мали права въ христіяньскѣ свята отворювати своихъ склепôвъ и крамôвъ. — Якъ бачимъ, комитетъ ухваливъ дуже строгѣ мѣры противъ жидôвъ, а передовсѣмъ не дати можности експлюатувати и деморализувати сельского народу.

Доходятъ насъ еще дальшѣ новѣ вѣсти о мѣрахъ россійского правительства противъ жидôвъ. И такъ въ Кіевѣ, якъ доноситъ „Herold“, наказано жидамъ вынестися зъ дѣльницѣ мѣста, званого „Подоломъ“ и переселитись по другій бôкъ каналу. Дальше заказано жидамъ держати въ службѣ христіянъ, а такожь наказано слугамъ-жидамъ, котрѣ не маютъ права мешкати въ Кіевѣ, опустити Кіевъ. Подôбно наказано жидамъ урядникамъ южно-захôдныхъ желѣзниць, проживаючимъ въ Кіевѣ, вынестися зъ мѣста. О розпорядженю гр. Игнатьева, щобы жиды властителѣ аптикъ попродавали свои аптики и щобы въ загалѣ жиды не могли повняти жаднои службы въ аптикахъ въ Россіи, мы згадували минувшого разу.

Министеръ просвѣты, бар. Николяи одержавъ димисію. Наступникотъ его зôставъ Деліянонъ (либеральный консерватистъ).

Дня 10 (22) марта ôтбулось въ Петербурзѣ, въ министерствѣ финансôвъ зôбранье членôвъ петербурского ôтдѣлу комитету о сельскихъ щадничихъ и промысловыхъ товариствахъ. Зôбранье одноголосно выбрало президентомъ ôтдѣлу Г. П. Галагана, недавно именованого члена государственного совѣта. Галаганъ заявивъ, що громадскѣ касы щадничѣ по селахъ можутъ принести селяньству дуже велику користь; передовсѣмъ освободило бъ его ôтъ всякои лихвы. Розумѣесь, що такѣ товариства були бъ управлюванѣ самыми членами, безъ жадного вмѣшуваня громадского начальника, писаря, станового пристава. То була бъ одинока институція вповнѣ автономична. Зôбранье постановило выпрацювати такій проектъ касъ громадскихъ, котрыйбы дозволявъ институціи громадскихъ щадниць якъ найуспѣшнѣйше розвиватися.

„Одесскій Вѣстникъ“ доноситъ, що ген. Скобелевъ зôставъ именованый предсѣдателемъ комисіи для зъорганизованя администраціи Туркестану.

Цѣкава рѣчь, що вже навѣть одна петербурска газета, а именно „Новое Время“ нотуе голосы газетъ, що зъѣздъ царя съ цѣсаремъ Францъ-Іосифомъ маѣ послѣдувати въ маю або зъ початку червня.

Студентскѣ непорядки въ харкôвскôмъ университетѣ укôнчились тымъ, що 7 студентôвъ выключено, а 29 студентамъ дано пересторогу.

Газеты россійскѣ доносятъ, що св. синодъ въ Петербурзѣ занимаесь уложеньемъ проекта о основаню въ Вильнѣ православнои духовнои академіи.

Чернигôвска губернія прилучена до кіевского генералъ-губернаторства.

Якъ доноситъ „Правительственый Вѣстникъ“, царь позволивъ славному россійскому писателеви драматичному А. Н. Островскому устроити приватный театръ въ Петербурзѣ.

Англія. Въ Ирляндіи аграрнѣ убійства и всякѣ иншѣ злочиньства повторились въ найновѣйшôмъ часѣ дуже наглядно. Въ мѣстѣ Едзлонѣ выбухъ динамиту пôдложеный пôдъ мѣскій ратушь; динамитъ не высадивъ вправдѣ цѣлого ратуша въ воздухъ, але вырвавъ дверѣ и ôкна; зъ людей нѣкто не потерявъ житя. Винныхъ не ôтшукано. Въ реставраціи въ Лондонѣ застрѣлено одного молодого чоловѣка. Въ наслѣдство того предпринято много ревизій и арештованъ и притôмъ знайдено у одного зъ арештованыхъ много оружія и амуниціи. — При розправѣ надъ регуляминомъ въ палатѣ послôвъ Форстеръ минувшого тыждня ,заговоривъ и о Ирляндіи. Ôнъ заявивъ, що зъ уваги на неперестаючѣ аграрнѣ злочиньства на Зеленôмъ Островѣ правительство не може выпустити зъ вязницѣ верховодникôвъ аграрнои лиги; противно, коли непорядки не будутъ мати кôнця, то правительство и парляментъ еще строжше буде мусѣло выступити. — Межи увязнеными въ Ирляндіи знаходятся такожь гдеякѣ пôдданѣ американьскѣ. Правительство Сполученыхъ Державъ удалось до правительства англійского, щобы пôдданѣ американьскѣ увязненѣ въ наслѣдство билля въ Ирляндіи були або ôтданѣ пôдъ судъ або освобожденѣ. Правительство англійске теперь власне заняте розборомъ того предложеня.

Въ парляментѣ англійскôмъ поставивъ лордъ Родесдаль внесенье, щобы атеистôвъ не допускати до парляменту. Внесенье тое зôстало ôткинене заразъ въ першôмъ читаню.

Франція. Въ французскôмъ буджетѣ вставило министерство вôйны позицію выдаткôвъ на войсковѣ справы на 1883 рôкъ — 587 милiонôвъ франкôвъ, о 16 милiонôвъ бôльше, якъ на сей рôкъ. Въ 1883 р. маѣ удержуватись пôдъ оружіемъ армія зъ 500.000 людей.

Сербія. Въ Бѣлгородѣ завязався комитетъ студентôвъ, котрый поставивъ собѣ задачу збирати складки на запомогу родинъ повстанцѣвъ герцеговиньскихъ и кривошіяньскихъ, выдавъ ôтповѣдну ôтозву до всѣхъ жителѣвъ Сербіи. Въ ôтозвѣ тôй комитетъ студентскій остро выступаѣ противъ Австріи.

НОВИНКИ.

— **Соймъ галицкій**, якъ довѣдуемось зъ „Czas-у“, маѣ бути скликаный ажь въ осени. Сесія моглабы тревати ôтъ вересня до половины жовтня, бо въ тôмъ часѣ вже гаснутъ мандаты посольскѣ.

— **Въ честь памяти Тараса Шевченка** зôбрався дня 14 (26) марта кружокъ Украинцѣвъ, проживаючихъ въ Петербурзѣ, на вспôльный обѣдъ. На обѣдѣ тôмъ були присутнѣ мѣжь иншими: Костомаровъ, Мордовцевъ и Пыпинъ.

— **Слѣдство въ процесѣ увязненыхъ Русинôвъ** богато вже поступило на передъ, але заповѣдана на цвѣтень головна розправа — пôсля донесеня зô Львова до „Czas-у“ — не ôтбудесь скорше, якъ съ кôнцемъ мая.

— **Намѣстникъ гр. Потоцкій** бувъ въ середу на надзвычайнôй авдіенціи у цѣсаря. — Въ пятницю выѣхавъ зъ Вѣдня до Львова.

— **Ревизія.** Въ Краковѣ ôтбулись полиційнѣ ревизіи у шевця Павровича и у столяра Маньковского, пôдозрѣныхъ о агитаціи соціялистичнѣ. Не знайдено нѣчого незаконного.

— **Въ справѣ недавныхъ арештованъ студентôвъ въ Станиславовѣ** знаходимъ въ „Czas-ѣ“ слѣдуючу телеграму зô Львова: „Совѣтникъ намѣстництва Бодаковскій и совѣтникъ школьный Мандыбуръ выѣхали до Станиславова на слѣдство въ звѣстнôй студентскôй справѣ. До мнимого заговору соціялистичного належали ученики трехъ закладôвъ науковыхъ: гимназіи, школы реальнои и семинаріи учительскои. Програма була такимъ абсурдомъ, що судъ не знайшовъ пôдставы до дальшого слѣдства и ôтступивъ акта власти школьнôй. Число Русинôвъ переважало (?) въ кружку соціялистôвъ. Полякôвъ було лишь кôлькохъ, мабуть (sic!) двохъ. Студентскій тôй заговôръ мавъ розгалузитись дальше, бо въ звязи съ нимъ зôстаѣ недавне арештованье народного учителя, Балицкого, зъ повѣта самбôрского. Въ знайденыхъ паперахъ есть бесѣда о великôмъ зборѣ, на котре мавъ прiѣхати до Станиславова Драгомановъ (?!!)“ — Коротке, правда, донесенье, — але скôлько въ нѣмъ тенденційности! Насамперед мы не сомнѣваемось о тôмъ, що програма того ученицкого „кружка“ чи „заговору“ соціялистичного мусѣла бути „абсурдомъ“, бо ученики середныхъ школъ, надтожь еще ученики семинаріи учительскои не доспѣли до теоретичного поставленя засадъ соціялизму, до чого потрѣбно людей вповнѣ вже духово и науково розвитыхъ. Дальше мы вже неразъ стверджували той фактъ, що соціялисты знаходятся въ кождôмъ народѣ, значитъ жадному народови не можна тыкати въ очи: „ось у тебе есть одинъ, два, три, десять соціялистôвъ!“ Колижь порôвнаемъ въ тôмъ взглядѣ Русинôвъ и Полякôвъ, то побачимъ, що мѣжь Поляками есть незрôвнано бôльше соціялистôвъ, якъ мѣжь Русинами. — „Czas“ дуже добре памятаѣ процесы въ Краковѣ, Познани, Варшавѣ и т. д. Длятого то дуже нечестно зъ его стороны, пôдносити съ натискомъ зъ злои волѣ неправду, що въ станиславôвскôмъ студентскôмъ „кружку“ були майже самѣ Русины-соціялисты, а тôлько мабуть двохъ Полякôвъ, тымчасомъ коли самъ называе справу станиславôвску „spisek polski“. Якъ се погодити? А вже справдѣ дуже комичнымъ выходитъ ôткрытье „Czas“-у, що на великій збôръ соціялистôвъ въ Станиславовѣ маѣ пріѣхати Драгомановъ! Се певно помылка; се запевне мавъ пріѣхати въ цѣлôмъ своѣмъ маестатѣ львôвскій кореспондентъ „Czas-у“! Се на всякій способъ бôльше правдоподôбно!

— **Министеръ справедливости** др Пражакъ надôславъ завôзванье до львôвскои ц. к. надпрокураторіи державнои, щобы не допускала польскимъ газетамъ дражнити Русинôвъ. Львôвскій кореспондентъ „Czas-у“ обговорюючи тое завôзванье министра дра Пражака представляе дѣло такъ, що ось-то не польска печать дражнитъ Русинôвъ, але руска Полякôвъ. Дуже коротка хиба память у пп. редакторôвъ та кореспондентôвъ польскихъ, що нынѣ забуваютъ те, що писали вчера. Передъ интервенціею п. министра не було дня, щобы майже кожде число газетъ польскихъ не мѣстило въ собѣ звѣстныхъ напастей, доносôвъ и всякихъ неправдъ, вымѣреныхъ противъ Русинôвъ. Ба и теперь самъ „Czas“ зовсѣмъ не усмирився и не покаявся, а все еще бодай въ що-другôмъ числѣ пальне денунціяційку въ родѣ ôткрытя, що въ Станиславовѣ зробили соціялистичный заговôръ майже самѣ руски студенты!

— **Руско-народный театръ пôдъ дирекціею пп. Биберовича и Гриневецкого** опустивъ минувшого тыждня Дрогобычь, где довшій часъ дававъ представленя и лишивъ по собѣ добру згадку, и переѣхавъ до Перемышля, где забавитъ черезъ свята и якійсь часъ по святахъ. Въ недѣлю було дане въ Перемышли перше представленье: „Шельменко-наймитъ“ Гр. Основяненка; вô второкъ друге: „Женитьба“ Гоголя; въ середу трете: „Назарь Стодоля“ Шевченка. Сегодня маѣ бути ôтограна: „Дебютантка на провинціи“, комедія съ спѣвами, зъ французского, въ перекладѣ Марка Кропивницкого; въ недѣлю будутъ данѣ „Цигане“ Корженѣвского. Въ великодный понедѣлокъ буде ôтограна мельодрама Миллера „Зô ступня на ступень“; въ ролѣ Елизы першій разъ выступитъ принята въ складъ товариства драматичного спѣвачка, п. Попель. Въ свѣтлый четверъ буде представлена: „Убога Марта“ Дан. Млаки, съ музикою Воробкевича.

— **Богданъ Залескій**, одинъ зъ найзнаменитшихъ жіючихъ поетôвъ польскихъ, обходивъ дня 19 марта с. р. 80-ту рôчницю именинъ. Залескій проживаѣ у Франціи въ селѣ Villepreux, у свого зятя, доктора медицины. Въ 80-тѣ роковины одержавъ старенькій поетъ зъ всѣхъ сторôнъ землѣ, где тôлько проживаютъ Поляки, численнѣ телеграмы, письма и дарунки съ благожеланями.

— **Три миліонова пожичка мѣста Львова.** Минувшого року поставленый бувъ въ львôвскôй радѣ мѣскôй проектъ 4-миліоновои пожички на упорядкованье надполтвяньскои столицѣ. Але численна партія „Łączności i Zgody“ завзято спротивилась пожичцѣ, а предкладала, щобы на кошта упорядкованя мѣста спродати часть дôбръ, якѣ посѣдаѣ мѣсто, а кромѣ того рôкрôчно вкладати въ буджетъ потрѣбнѣ квоты, поки мѣсто не буде упорядковане. Ôтослано отже проектъ пожички назадъ до комисіи економичнои, а тая предкладаѣ теперь проектъ пожички 3-миліоновои яко необходимо вже потрѣбнои. Референтомъ есть проф. дръ Леонъ Белиньскій. Пожичка маѣ бути ужита: на конверсію довгôвъ мѣста 740.000 зр.; на будову пяти школъ мѣскихъ 400.000 зр.; на вымощенье 20 улиць и площадей 600.000 зр.; на комуникацію на передмѣстяхъ 100.000 зр.; на регуляцію Полтвы 500.000 зр.; на спровадженье новои воды 200.000 зр.; на будову дому працѣ и притулку 100.000 зр.; на будову промыслового музея 60.000 зр.; на будову рѣзниць 100.000 зр.; на закладъ заставничій 100.000 зр.; на резерву въ касѣ и на кошта финансовѣ 100.000 зр. — Всѣ польскѣ газеты агитуютъ за пожичкою, не знати еще однакожь, чи въ радѣ мѣскôй не буде така сама опозиція противъ 3-миліоновои пожички, якъ минувшого року противъ 4-миліоновои.

— **Бурмистромъ мѣста Коломыѣ** выбраный адвокатъ дръ Трахтенбергъ (жидъ), а заступникомъ Яковъ Асланъ.

— **Пос. Павелъ Попель** зъ Кракова зложивъ свôй мандатъ посла до сойму. П. Попель бувъ однымъ зъ головныхъ представникôвъ партіи краковскои т. зв. „станчикôвскои“. Ôнъ то бувъ авторомъ проекту заложеня во Львовѣ интернату для ученикôвъ семинаріи учительскои, — проекту, котрый мимо опозиціи рускихъ и однои части польскихъ послôвъ предсѣ бôльшостею голосôвъ зôставъ принятый послѣднои сесіи соймовои.

— **Компанія англійско-американьскихъ капиталистôвъ**, намѣряюча закупити поклады нафты въ Галичинѣ и розвинути тутъ на широку скалю предпріемство выдобуваня нафты, выслала до Галичины своихъ агентôвъ, пп. Гарнера, Адамса и гр. Овербека, щобы осмотрили теренъ нафтовый въ нашôмъ краю и переправлялись съ властителями о цѣну купна. Якъ читаемъ въ „Czas-ѣ“, интересъ межи купцями а нашими властителями нафты не йде гладко, бо послѣднѣ ставлятъ дуже высокѣ цѣны. За Слободу Рунгурску зажадали властителѣ 4 миліоны зр.!. По короткôмъ торзѣ спустили на 2,600.000 зр., але й така сума здаесь чужоземнымъ купцямъ надто высокою. „Czas“ робитъ при тôмъ справедливу замѣтку, що нашѣ паны-нафтярѣ лишь компромитуются тымъ, що ставлятъ страшно высокѣ цѣны а потôмъ майже о пôвтора миліона цѣны понижуютъ. Дальше разитъ и знеохочуе агентôвъ и тое, що всюда, где лише маютъ яке дѣло, налѣзаютъ до нихъ жиды-факторы, такъ що закимъ зôйдутся съ властителемъ покладу нафтового мусятъ перейти кôлькоразову конференцію съ жидами-факторами. Агенты осмотрили вже коломыйскѣ терены нафтовѣ, поклады въ Спасѣ, въ добрахъ гр. Людвика Водзицкого, а теперь будутъ осмотрювати поклады нафты въ захôднôй Галичинѣ.

— **(Дрôбнѣ вѣсти.)** Дня 29 л. с. м. ôтбувся у Львовѣ незвычайно остентаційный и пышный похоронъ 79-лѣтного Альфреда Млоцкого, властителя дôбръ, польского патріота, и мецената. — Дня 1 л. цвѣтня буде отворена въ Вѣдни межинародна выстава штукъ красныхъ. — Дня 3 цвѣтня с. р. припадаѣ 200-тна рôчниця смерти славного исп. маляря Мурилля. Въ Севилѣ, родиннôмъ мѣстѣ маляря, буде торжественно обходжена тая рôчниця. — Шахъ перскій жертвувавъ для потерпѣвшихъ черезъ пожаръ Ringtheatr-у у Вѣдни 10.000 срѣбныхъ кранôвъ (1 кранъ = 46½ кр.). — Вел. кн. Володимиръ съ супругою выѣхавъ д. 29 л. с. м. зъ Вѣдня до Риму. — Въ Тернополи уланъ Друкеръ застрѣливъ 17 с. м. свою коханку, о котрои неморальности наочно переконався, а заразъ потôмъ застрѣливъ и себе. — На коронацію царя прибуде до Москвы 100.000 войска. — Въ Кіевѣ на Софійскôй площади запалась въ однôмъ мѣсци земля надъ пôдземною галерією, о котрои существованю нѣкто не знавъ; теперь очищуютъ вхôдъ до тои галеріи. — Цѣсарь удѣливъ громадѣ Копытôвъ, нов. сокальского, 100 зр. на ôтбудованье церкви. — Вчера рано застрѣлився у Львовѣ, въ готелю, Людвикъ Бемъ, управитель дôбръ зъ Надыбъ. Причиною самоубійствм бувъ американьскій поединокъ.

— **Конкурсъ на одну стипендію 100 зр. рôчно, зъ фонду архикн. Рудольфа**, призначену для ученикôвъ реальныхъ школъ передовсѣмъ зъ перемыского округа, розписуе выдѣлъ краевый. Стипендію надае намѣстництво. Речинець вношеня подань до 18 (30) цвѣтня с. р.

— **Лонгфелловъ Генрикъ**, славный американьскій поетъ, умеръ дня 13 (25) марта с. р. въ Новôмъ Йорку въ 75 роцѣ житя.

— **200-тнѣ роковины обороны Вѣдня.** Рада мѣста Вѣдня ухвалила поставити въ храмѣ св. Стефана памятникъ головному вождови при оборонѣ Вѣдня ôтъ Туркôвъ въ 1683 р., гр. Гвидонови Штарем-

бергови. Обôчь головнои постати Штаремберга мае бути умѣщеный и король Янъ III Собескій. Розписано конкурсъ на найлучшій проектъ съ надгородою 2000 зр. Убѣгатись можутъ лишь артисты-рѣзьбярѣ зъ монархіи австрійскои.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту получили оо. 1) Іосифъ Левицкій на Гаврилôвку, дек. тысьменицкого; 2) Юл. Войнаровскій сотрудникъ зъ Горохолины на Горыгляды, дек. устецкого; 3) Максимиліянъ Струминьскій зъ Голешова на Ставчаны, дек. щирецкого; 4) Емилій Вербицкій зъ Гарбузова на Доброводы, дек. збараского.

До каноничної институціи завôзванѝ: оо.: 1) Иляр. Курбасъ на пар. Нове Село; 2) Юл. Сембратовичь на пар. Чернôвцѣ.

Душпастырскѝ посады получили оо.: 1) Анат. Долиньскій завѣдательство пар. Перегиньска; 2) Волод. Яновичь прив. сотрудництво въ Лопянцѣ, дек. перегиньского.

Въ пропозицію на Тростянець принятѝ оо.: І. Жегалловичь зъ Завидча и Тадей Кончевичь зъ Новошинъ.

Введенѝ въ душпастырскѝ посады оо.: 1) Волод. Карачевскій въ завѣдательство въ Корневѣ; 2) Левъ Струтиньскій въ завѣдательство въ Космачи; 3) Петро Петрицкій въ сотрудництво въ Роздолѣ; 4) Зенонъ Сѣменовичь въ сотрудництво въ Долинѣ; 5) І. Зафіовскій въ завѣдательство въ Петликôвцяхъ.

Упокоився о. Ник. Татаринъ, парохъ въ Петранцѣ, дек. калуского, дня 14 (26) марта с. р. въ 71 р. житя.

Переписка Редакціи и Администраціи.

О. Д. Б. въ С. Дѣйстно въ касовôй книжцѣ записано 6 марта 4 зр. но черезъ ошибку втягнено до експедиційнои книжки лишь 2 зр. Звинѣтъ, що зайшла ошибка!

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

На могилу Шевченка: о. Л. изъ склад. въ Пѣтричахъ 2·18; *для бѣдн. учен. руск. гимн.*: о. К. въ Трофанôвцѣ 1 зр.; *для Просвѣты*: о. І. Л. въ Мухавцѣ 2 зр., о. И. Б. въ Стрыю 1 зр., И. В. въ Стрыю 2 зр., Я. Т. въ Тернополи 1·25 зр., Пчт. Читальня въ Судовôй Вишни 1 зр.; *для Гал. Сіона:* о. Р. въ Чагаровѣ 2 зр., о И. К. въ Губини 2 зр., о. А. З. въ Романовѣ 2 зр., о. Е. Н. въ Мѣжинци 1 зр., пн-ѣ М. Р. въ Судовôй Вишни 2 зр.; *на Лукича образы*: А. Ч. въ Тернополи 2·10 зр., В. С. въ Рожневѣ 10 кр., П. С. въ Ценевѣ 2·10 зр.; *для Шк. Помочи*: В. П. въ Чортковѣ 1 зр., І. К. въ Чортковѣ 1 зр.; *для тов. педагогичного*: В. П. въ Чортковѣ 1 зр., І. К. въ Чортковѣ 1 зр., о. Д. Т. въ Артасовѣ 1 зр., о. Ю. К. въ Колоденци 1 зр.; *за молитвеники Епис. Сильвестра*: о. И. Л. зъ Сапогова 10 зр.; *на Кіевску Старину*: И. В. въ Стрыю 4 зр.; *для Ольярника:* Н. Н. 1 зр.; *для М. Сав.:* Н. Н. 1 зр.; *на фондъ стипендійный им. Шевченка*: п. Кадайскій ôтъ Русинôвъ зъ Пôдволочискъ 6 зр., Комитетъ зъ Дрогобича зъ представленя театрального 26·57 зр. и ôтъ лат. крыл. о. Терлецкого 1 зр.; *для Науки*: І. С. въ Лубши 2 зр., о. И. А. въ Нѣврѣ 2 зр., о. А. З. въ Романовѣ 2 зр., Г. К. въ Романовѣ 1 зр.; *для Новости*: Г. К. въ Р. 1 зр.; *для тов. Качковского*: о. Т. Д. въ Ветлинѣ 1 зр.

ÔТОЗВА.

До родичѣвъ и опѣкунôвъ дѣвчатъ, посѣщаючихъ женьскѝ школы въ Перемышли.

Веденѝ щирою охотою и твердою волею зреализувати, чимъ скорше тымъ лучше, разъ повзяту гадку отвореня „Бурсы для рускихъ дѣвчатъ въ Перемышли“, — упрашаемъ интересованыхъ родичей и опѣкунôвъ подати близшѝ условія, пôдъ якими ôтдалибы свои дѣти въ тую же бурсу.

При достаточнôмъ числѣ зголосившихся съ користными условіями, стараньемъ выдѣлу буде — ôтдати домовый зарядъ въ найотвѣтнѣйшѝ руки и умѣстити бурсу на даный случай въ вынанятôмъ домѣ, котрый потребамъ бурсы найлучше отвѣчавбы.

Всякѝ предложеня въ тôмъ взглядѣ упрашаеся передавати на руки секретаря товариства о. Захарія Пôдляшецкого, катихита при учит. женьскôй семинаріи.

Перемышль, дня 28 марта 1882.

Ôтъ Выдѣлу Бурсы для дѣвчатъ.

Зах. Пôдляшецкій, секретарь. — *Левъ Кордасевичь*, предсѣдатель.

Подяка.

Въ тяжкôмъ жалю по стратѣ мого дорогого тестя, о. Андрея Сохоцкого, приходника въ Городищи, упокоившогося дня 3 марта с. р., складаю симъ прилюдну подяку Всеч. Отцямъ присѣвшимъ ôтдати покôйному собрату послѣдну услугу, а именно: Всч. оо. Левицкому зъ Плотичи, Величковскому зъ Покропивнои, Крижановскому зъ Ходачкова, Билиньскому съ Таврова, Свистунови съ Козовы за єго тепле и потѣшаюче надгробне слово, особенно же Всч. о. Д. Бачиньскому, мѣсцевому сотрудникови, котрый мимо власнои недуги Покôйному въ часѣ слабости приносивъ ôтраду, а пôсля займався цѣлымъ урядженьемъ похорону. Такожь дякую представителеви двора, Вп. п. Баєвскому, Вп. п. Геровскому зъ Ходачкова и честнôй громадѣ Городища за ихъ участь въ торжествѣ похороннôмъ.

Городище, дня 13 (25) марта 1882.

Онуфрей Цыбикъ, съ дѣтьми.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,
повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„МЕРТВѝ ДУШѢ“,
повѣсть Миколая Гоголя съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва“ (278 сторôнъ великои 8-ки).
Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ“,
образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр.. съ пересылкою 90 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ДЫМЪ“,
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣлѣ“ або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ЗОРЯ“
ПИСЬМО ЛИТЕРАТУРНО-НАУКОВЕ
для рускихъ родинъ
выходитъ во Львовѣ два разы на мѣсяць, кожде число найменше въ два аркушѣ друку и коштуе рôчно 5 зр., пôврôчно 2 зр. 50 кр. (на велиновôмъ паперѣ рôчно 6 зр., пôврôчно 3 зр.). Адресъ: Редакція „Зорѣ“, ул. Галицка ч. 18.

Въ редакціи „Зорѣ“
можна набути слѣдуючѝ книжки власного накладу:
1. **Повѣсти Марка Вовчка**, три томы, въ цѣнѣ 1 зр.
2. **Повѣсти Николая Устыановича** въ цѣнѣ 70 кр. (на лучшôмъ паперѣ 85 кр.)
3. **Страстный Четверъ**, оповѣданє Николая Устыановича, въ цѣнѣ 38 кр. (на лучшôмъ паперѣ 45 кр.)
4. **Месть Верховица**, оповѣданє Николая Устыановича, въ цѣнѣ 32 кр. (на лучшôмъ паперѣ 40 кр.)
5. **Оповѣданя Николая Гоголя**, въ цѣнѣ 35 кр.
6. **Сваты** (образецъ зъ галицко-руского житя) написавъ Денисъ, въ цѣнѣ 28 кр.
7. **Гальшка, княгиня Острожска**, оповѣданє историчне Дра Из Шараневича, въ цѣнѣ 1 зр.
8. **Старорускій княжій городъ Галичь**, критичне студіюмъ Дра Из. Шараневича, въ цѣнѣ 32 кр.
9. „**Зоря**“ зъ року 1880: на звычайнôмъ паперѣ 3 зр., на велиновôмъ 3 зр. 60 кр.
10. **Марта Борецка**, оповѣданє историчне, въ цѣнѣ 32 кр.
11. **О выхованю** (пôдручникъ для рускихъ женщинъ), въ цѣнѣ 30 кр.
12. **Надельмаєръ**, апостолъ свободы (цѣкава исторія зъ житя баламута-соціялиста) въ цѣнѣ 10 кр.
13. „**Газета Школьна**“ зъ р. 1878 (оправлена) по зниженôй цѣнѣ 1 зр.
14. „**Газета Школьна**“ зъ р. 1879 (оправл.) по зниженôй цѣнѣ 1 зр.
15. **Провôдниѝ идеѣ въ письмахъ Тараса Шевченка**, въ цѣнѣ 35 кр. (правопись фонетична).
16. **Завѣщанє** Тараса Шевченка, зъ музыкою М. Вербицкого, въ цѣнѣ 35 кр.
17. (Фотографіи Тараса Шевченка, въ форматѣ книжковôмъ, въ цѣнѣ 50 кр.)

При закупнѣ котрого-небудь зъ тыхъ выдань бере редакція всю оплату почтову на себе. (5—?)

У о. **Теодора Коснерского въ Угриновѣ** можна замовляти пôсля цѣнника, оголошеного минувшого року: выноградниѝ рослины закорѣненѝ, и то въ прутикахъ въ 50 сортъ; черехи цѣпкаискѝ чорниѝ; вишнѣ угорскѝ; щепы грушокъ и яблокъ; порѣчки червониѝ и бѣлиѝ великоягôдниѝ; агрестъ англійскій; малины и полуницѣ (трускавки). (5—?)

За порукою довголѣтнои тревалости.
Выробы зъ срѣбла хинского а головно
посуда столова
зъ найзнаменитшои фабрики
въ Берндорфѣ обочь Вѣдня,
походяча
нѣс. кор. упривил.
спродае по цѣнахъ фабричныхъ
МАГАЗИНЪ
Г. А. ХРИСТЯЯНА
во Львовѣ, ул. Гетьманьска, ч. 2.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	9	—	10	50
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	6	—	7	—
Ячмѣнь	5	25	7	—
Гречка	6	50	7	—
Овесъ	5	50	6	25
Горохъ до варки	7	—	9	—
„ паст.	6	—	6	50
Выка	6	—	7	—
Кокорудза стара	6	75	7	60
„ нова	6	—	7	—
Рѣпакъ зимовый	12	—	12	75
„ лѣтный	10	75	11	25
Ржѣй (Лянка)	10	—	10	25
Насѣнье лняне	10	85	11	—
Конюшина (передна)	—	—	—	—
Кминъ	21	—	22	—
Анижь	22	—	23	—
„ плоскій	22	—	31	—

Въ книгарнѣ H. Georg, Corraterie 10 въ Женевѣ можна дôстати:

Мирного и Бѣлика. **Хиба ревуть волы, якъ ясла повнѝ?** Романъ зъ народного житя. Ц. 6 франкôвъ.

Т. Гр. Шевченка. **Кобзарь.** Выданье стереотип. кн. I-II Ц. 2 фр.

Драгоманова. **Новѝ украинскѝ пѣснѣ** про громадскѝ справы. (1764—1880) Ц. 3 фр.

Драгоманова. **Историческая Польша и Великорусская демократія.** Ц. 3½ фр. (3—3)

Зъ власнои фабрики
ВОСКОВѝ СВѢЧКИ
церковнѝ и столовѝ СТАВНИКИ
по 4, 5, 6, 7, 8 и 10 вѣденьскихъ фунтôвъ,
бѣлѝ и крашенѝ,
Стеариновѝ свѣчки Аполльо, церковнѝ и столовѝ
бѣлѝ и крашенѝ, котрѝ продаю тôлько на вѣденьску вагу.
Вôскъ жовтый и бѣлый въ цеголкахъ
вповнѣ чистый безъ всякихъ примѣшокъ до воскованя помостôвъ
въ торговли полотенъ и чаю
ФРИДРИХА ШУБУТА и СЫНА
во Львовѣ, въ Рынку, ч. 45.
Всякѝ поручења зъ провинціи выповняются найточнѣйше.

НА ВЕЛИКОДНѝ СВЯТА
Дрôжджи прасованѝ
зъ звѣстнои фабрики
А. И. Мавтнера и Сына
у Вѣдни
тôлько въ головнôмъ складѣ на цѣлу Галичину въ торговлѣ корѣннôй
КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА.
Ласкавѝ замовленя пріймаю вже съ нынѣшнымъ днемъ и высылаю съ звѣстною точностею на всказаный день.
Зъ причины, що сего року рускѝ и польскѝ свята въ однôмъ дни припадаютъ, вчасниѝ замовленя булибы дуже пожаданѝ. (5—?)

Закладъ огородничій
НИКОЛАЯ ВОЛИНЬСКОГО
во Львовѣ, улиця Садôвнича, ч. 13
поручае якъ найлучше насѣнье:
Бураковъ пастôвныхъ великаньскихъ, жовтыхъ або червоныхъ, по 1 зр. кильограмъ.
Люцерны французкои-первостепеннои, даючои 5 покосôвъ на рôкъ, по 1 зр. 30 кр. за кильограмъ.
Райграсу волоского, вельми тревалого на зиму по 60 кр. за кильограмъ.
Конюшины бѣло-цвѣтнои по 1 зр. 20 кр. за кильограмъ.
Еспарзеты по 40 кр. за кильограмъ.
Мѣшанки травъ на мокру або суху землю по 1 зр. за кильограмъ. (1—4)

КАРОЛЬ КЛИМОВИЧЬ
улиця Валова, ч. II,
(1—2)
поручае
Дрôжджи вѣденьскѝ найсильнѣйшѝ;
Каляфіоры великѝ, штука ôтъ 45 до 60 кр.
Вина угорскѝ, старѝ, фляшка ôтъ 40 кр. до 1 зр.
Шинки и ковбасы вудженѝ зъ певного дому.

Звѣстный зъ дешевости и добôрного товару
МАГАЗИНЪ ДАМСКІЙ
КАМИЛЯ СТРЖИЖОВСКОГО
во Львовѣ, улиця Галицка ч. 4.
(3—?)

ПАРАСОЛЬКИ лѣтнѝ ôтъ 1·20 до 10 зр.
Цвѣты французскѝ.
Пера до капелюхôвъ струсевѝ и фантастичнѝ.
Горсеты паріскѝ ôтъ 1·30 до 5 зр.
Заполочь до значеня, бавовну французку до гафту, кручену до гачкованя, пряжу нитяну и бавовняну до пôдволѣканя.
Листье, прилады, фарбы, росу, паперки, пендулы, дротикъ, патички, щипчики и всякѝ додатки до робленя цвѣтôвъ.
Бавовну Петтендорфску, Естрамадуру, Математичну и Виґонія на пончохи и шкарпитки, 8-мѣткову, бѣлу и кольорову.
Минярдиски, Поанликъ, Медайлоны и иншѝ найновѣйшѝ зубки и крепинки до роботъ фриволитовыхъ, Пытель до значеня.
Нитки щвайцарскѝ до ручного шитя, Нитки Клярка до машинъ, чотырократнѝ на шкарпитки. Нитки на клубкахъ до роботъ фриволитовыхъ.
Роги до суконь, бриклѣ до горсетôвъ, ралцѣ, наперстки, крейдки, сантиметры, ножички зъ фабриаъ англійскихъ.
Голки до шитя ручного и машинового, дроты до робленя пончохъ. Шпильки англійскѝ и карльсбадскѝ поєдинчѝ до волося.
Гузики шмуклерскѝ, перловѝ, металевѝ, шовковѝ и роговѝ до суконь. Гузички вебовѝ и нитяны до сорочокъ.
Шовкъ (сдвабъ) неаполитаньскій до ручного шитя, пôвъ-сдвабъ до машинъ, кордонокъ (шнурочокъ) на коралѣ. Всякѝ потребы до суконь дамскихъ и мужескихъ.

Звѣстный зъ дешевости и добôрного товару
МАГАЗИНЪ ДАМСКІЙ
КАМИЛЯ СТРЖИЖОВСКОГО
во Львовѣ, улиця Галицка ч. 4.
(3—?)
Ласкавѝ замовленя зъ поза Львова выконуются якъ найспѣшнѣйше и найточнѣйше.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Бе[illegible]ского

Ч. 23 и 24. Львôвъ, Середа 24 марця (5 цвѣтня) 1882. **Рочникъ III.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôлъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресею: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня приниiаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациi часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ *для Австріи:*
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . . 12 зр.
на пôвъ року . . 6 зр.
на чвертъ року . . 3 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . зр. 5·—
на пôвъ року . зр. 2·50
на чвертъ року . зр. 1·25

Для Россіи
на цѣлый рôкъ . . 8 рубл.
на пôвъ року . . 4 рубл.
на чвертъ року . . 2 рубл.
съ дод. „Библіотеки“:
на цѣлый рôкъ . 12 рубл.
на пôвъ року . . 6 рубл.
на четверть року . 3 рубл.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . 5 рубл.
на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницъ, окрôмъ Россіи:
на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр.
на пôвъ року . . . . 5 зр.
на чвертъ року . . . . 2·50 зр.
съ дод. „Библіотеки:“
на цѣлый рôкъ . 14 зр.
на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**і**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**і**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

Съ днемъ 1 (13) цвѣтня розпочинаєсь другій кварталъ сегорôчного выдавництва „Дѣла“. ВП. Предплатникôвъ нашихъ, котрй зложили предплату лишь за першу чверть року, просимъ, щобы завчасу поспѣшились съ присылкою дальшои предплаты.

Сто лѣтъ.

Нынѣшного дня минає сто лѣтъ, якъ цѣсарь Іосифъ II выдавъ для Галичины памятный универсалъ о знесеню невôльничого пôдданьства. Подаємо тутъ дословный перекладъ сего цѣсарского патенту, котрый має вагу зъ двохъ взглядôвъ: передовсѣмъ яко историчный документъ, важный для исторіи нашого селяньства и для нашого культурного розвою народного въ Австріи въ загалѣ; по друге єсть се найлучша ôтповѣдь нашимъ галицко-польскимъ шовинистамъ, котрй и до нынѣ не хотятъ пôзнати блудôвъ старои Польщѣ (Рѣчи-посполитои), перечатъ существованье невôльничого пôдданьства въ старôй Польщѣ, и радйбы выставити єи яко идеалъ свободы и добра, а себе яко єдиныхъ добродѣевъ народа. Отже сей историчный документъ показує, що 1) невôльниче пôдданьство удержалось яко спадщина старои Рѣчи-посполитои ажь до часôвъ цѣсаря Іосифа II, бо инакше не мôгбы ôнъ бувъ зносити того, чого не було; 2) що до часу цѣсаря Іосифа II не могли пôданй селяне свобôдно пôсля своєи волѣ женитися, а потребували до того призволеня свого пана; 3) що не могли переходити зъ мѣсця на мѣсце и не мали права займатись свобôдно ремеслами и промысломъ; 4) що до часôвъ цѣсаря Іосифа II мусѣли селяне безплатно служити по дворахъ, якъ тôлько сего захотѣвъ панъ, и 5) що въ загалѣ роботу (робочй днѣ) и всякого рода данины накладали и збôльшали ихъ двôры (доминія) на пôданыхъ зовсѣмъ довôльно и що доперва цѣсарь Іосифъ II а взглядно ще цѣсарева Марія Терезія старалися обмежити тй довôльнй тягары и поручили циркулярнымъ урядамъ перестерѣгати, щобы не дѣялись тй страшнй надужитя, котрй на дѣлѣ зводили селянъ майже на рôвнѣ съ робочою худобою.

Суть то сумнй историчнй факта, надъ котрыми нынѣ кождый — чи Русинъ чи Полякъ — муситъ щиро жалѣти, такъ якъ вже за послѣдныхъ часôвъ Рѣчи-посполитои пôдносилися зъ посередъ шляхотского стану поодинокй голосы противъ такого пониженя селянъ. Не перечимо и радо признаємо, що вже въ послѣдныхъ часахъ Рѣчи-посполитои вольнодумнй мужѣ старалися усунути а бодай злагодити той безъôтрадный станъ селяньства, але тымъ неменше остаєся фактомъ, що доперва за Австріи наступило высвободженье селянъ зъ неволѣ и що Іосифъ II зробивъ тутъ першу рѣшучу змѣну, котра вызвала живй протеста шляхты и доперва ажь по довгихъ, довгихъ лѣтахъ р. 1848 сталося повнымъ, довершенымъ дѣломъ. Тожь зволятъ нашй шовинисты зрозумѣти, що мы маємо причину свѣтло обходити столѣтну память сего великого акту цѣс. Іосифа II. И мы маємо тверду надѣю, що се свято буде обходити цѣла наша Русь торжественно и, якъ для народу пристоитъ, съ повною повагою и достоиньствомъ.

УНИВЕРСАЛЪ

о знесеню невôльничого пôдданьства.

Мы Іосифъ &c. &c.

Всѣмъ Зверхностямъ грунтовымъ, тыжже Урядамъ, мѣсцевымъ Вôйтамъ, Присяжнымъ и иншимъ Пôдданымъ въ Галичинѣ, Володиміріи, Освѣцимѣ и Заторѣ заявляючи нашу монаршу ласку даємо вамъ симъ ласкаво знати:

Позаякъ Мы зважили, що знесенье невôльничого пôдданьства, яке доси єсть въ Галичинѣ, и заведенье умѣркованого, пôсля прикладу Нашихъ Ческихъ и Австрійскихъ дѣдичныхъ краѣвъ уладженого пôдданьства має хосенный вплывъ на поправу культуры краю и на промыслъ, и що розумъ и любовъ ближнёго за тою змѣною промавляютъ; тожь наклонилися Мы ôтъ нынѣ тую неволю цѣлкомъ знести, замѣстъ неи завести умѣркованe пôдданьство и о тôмъ грунтовымъ Зверхностямъ и ихъ Урядникатъ, а такожъ Пôдданымъ слѣдуюче для якъ найточнѣйшого захованя правно приписати:

Перше: *Кождый пôдданый має право женитися свобôдно, подавши тôлько о тôмъ попередно вѣдомôсть и одержавши на то безплатно картку завѣдомленя;*

Друге: *Кождому пôдданому вôльно заховуючи то, що приписуе окружна система вербункова, навѣтъ зъ пôдъ свого паньства (пана) выйти и въ краю где инде осѣдати, або службы шукати. Тôлько тй пôдданй, що посѣдаютъ незакупленй хлопскй грунта, а хотятъ ихъ опустити, маютъ Зверхности наразъ подати на се мѣсце ôтповѣдныхъ господарѣвъ, а якбы що до здôбности будучого посѣдача грунту заходили якй трудности, то о тôмъ рѣшає циркулярный урядъ (Kreisamt).*

Рôвножъ и всѣ тй пôдданй, що выходятъ зъ пôдъ своихъ панôвъ и где инде хотятъ оселитися або замешкати, повиннй такожъ зажадати безплатного увôльняючого листу, котрый бы могли оказати новôй Зверхности грунтовôй и черезъ то доказати, що суть увôльненй ôтъ обовязкôвъ давнои Зверхности.

Трете: *Пôдданй можутъ пôсля власнои волѣ учитися всякого ремесла и штукъ и т. д. безъ вызволяючого листу, що впрочѣмъ зовсѣмъ усуваєся, можутъ за своимъ зарôбкомъ тамъ ити, где єго найти можутъ.*

Четверте: *Пôдданй не обовязанй на будуще робити службъ двôрскихъ або такъ званыхъ сиротиньскихъ, тôлько*

Пяте: *тй, котрыхъ обоє родичѣ ôтъумерли, маютъ за безплатне опѣкуньство Зверхности надъ ними ôтслужити при дворѣ звычайнй сиротиньскй лѣта, котрй однакожъ нѣколи не можутъ перевысшати трехъ лѣтъ, и то тôлько въ своѣмъ мѣсци родиннôмъ. Сельска челядь, що теперь зôстає въ службѣ буде мати право выступити зъ тои службы але не скорше якъ на долахъ ажъ на середопôстье, с. є. съ кôнцемъ марця, а въ горахъ на св. Юрія або съ кôнцемъ цвѣтня 1783; але ôтъ обвѣщеня (сего универсалу) має побирати плату, звычайну въ краю, такъ якъ и другй вôльнй люде. А наконець*

Шесте: *Всякй иншй на грунтахъ Пôданыхъ тяжачй роботы (Robotten), данины въ натуралiяхъ и грошахъ, до якихъ Пôдданй и по знесеню неволѣ остаются обовязанй, и вже суть установленй по части черезъ инвентарѣ, а почасти черезъ нашй Монаршй Универсалы и розпорядженя, — будутъ цѣлкомъ зреформованй черезъ урбаріяльну регуляцію, яка въ найблизшôмъ часѣ буде выдана; тожь ôтъ теперь, позаякъ они не суть вже бôльше невôльными людьми, не можна на нихъ пôдъ рубрикою давнои неволѣ нѣчого бôльше вкладати и ôтъ нихъ жадати.*

Впрочѣмъ розумѣєся само зъ себе, що Пôдданй и по знесенôй неволѣ пôсля дотычащихъ кромѣ сего въ силѣ зôстаючихъ правъ суть обовязанй до послушеньства своимъ Зверхностямъ.

Пôсля сего слѣдуе заховатися на будуще, а нашй надстоячй циркулярнй уряды и инстанціи маютъ въ даныхъ случаяхъ уважати сей законъ яко не ôтступне правило и якъ найострѣйше на то зважати, щобы єго точно заховано.

Львôвъ дня 5 цвѣтня 1782.

Іосифъ С. П. Р. графъ Бригидо.
(М. П.)
Антоній Фельдгоферъ
секретарь.

Выборча реформа.

Одна зъ найважнѣйшихъ справъ, якими займалась вѣденьска рада державна передъ Великодными святами, була безперечно реформа выборча. На око не богато тутъ перемѣнено. Въ куріи бôльшихъ посѣлостей ческихъ, котрй доси разомъ въ однôмъ спôльнôмъ окрузѣ выборчôмъ выбирали всѣхъ своихъ 23 послôвъ, переведено подѣлъ на шѣсть ôтрубныхъ групъ выборчихъ, зъ котрыхъ перша група (посѣдателѣ дôбръ фидеикомисовыхъ) выбирає 5 послôвъ, друга група съ мѣсцемъ выборôвъ Прага — 3 пос., третя група съ мѣсцемъ выборôвъ Будвайсъ 4, четверта група съ мѣсц. в. Егеръ — 4 пос., пята група съ мѣсц. в. Райхенбергъ 3 пос. и шеста група съ мѣсц. в. Хрудимъ 4 послôвъ.

Друга важна змѣна ôтносится до розширеня выборчого права на тыхъ, котрй оплачуютъ 5 зр. безпосередныхъ податкôвъ. Дотычащій уступъ новоухваленого закона (§. 9.) звучитъ: „Кромѣ управненыхъ до выбору пôсля уступу 3 сего параграфу маютъ въ выборчôй групѣ мѣстъ и сельскихъ громадъ право выбирати посла, взглядно выборцю, такожъ тй члены громады, котрй рôчно оплачуютъ що найменше п я т ь зр. державныхъ податкôвъ безпосередныхъ, и маютъ прочй выморы выборчого права до рады державнои.

Незамѣчена повѣсть

зъ украиньского житя.

(Конецъ.)

Хочь характеръ Чѣпки выдаєся намъ въ богато дечѣмъ нещасливо переведеный, а въ пѣлости схибленый, то черезъ то ще самъ романъ не тратитъ своєи великои ваги въ нашôй сучаснôй литературѣ. Въ романѣ „Хиба ревуть волы, якъ ясла повнй“ розмальовано стôлько пышныхъ, прегарныхъ образôвъ нашого — теперѣшного и минувшого житя народного, розкрыто стôлько доси не тыканыхъ сторôнъ сего житя, выведено стôлько оригинальныхъ характерôвъ, якъ Максима Гудзя, и єго жёнки Явдохи та дочки Галѣ, Грицька и Христины, писаря Пороха, — що годѣ й налюбуватись тыми образами, тымъ новорозкрытымъ житьемъ, тыми живыми особами зъ народа, нѣбы й добрыми знакомыми а все таки й новыми, свѣжими. А чому се такъ?

Якъ показуе самъ заголовокъ роману, авторы чи авторъ пишучи свôй романъ мали очевидно на гадцѣ перевести одну думку — тенденцію, загадково высказану въ словахъ „хиба ревуть волы, якъ ясла повнй?“ Прочитавши цѣлый романъ легко додуматись тои гадки, що въ заголовку являється ще загадкою! „Скоро на свѣтѣ не буде неправды и кривды, то не буде й лихихъ людей, бо лихй обставины, кривда и неправда выроджуютъ лихихъ переступныхъ людей“ — въ тыхъ менше-бôльше словахъ можнабы высказати головну тенденцію роману. На щастье, она высказана въ романѣ тôлько посередно черезъ характеръ Чѣпки. Всѣ злй поступки Чѣпки стараются авторы мотивувати якоюсь кривдою и неправдою, заподѣяною Чѣпцѣ черезъ другихъ людей, черезъ громаду, черезъ пана, становыхъ та волостныхъ, черезъ земство и т. д. Мы бачили, що тй мотива злыхъ поступкôвъ Чѣпки не все оправданй, а бодай слабо навязанй до єго поганыхъ учинкôвъ та що въ добѣ пôсля подружа съ Галею тй мотива — та причинова звязь мѣжь заподѣяною кривдою а розбишацкимъ житьемъ — вже зовсѣмъ не годится съ собою. Высказана тенденція ломится въ самôмъ найголовнѣйшôмъ єи представителю; поставлена теорія не оправдуеся на дѣлѣ. И коли бъ въ тôмъ тôлько мѣстився цѣлый романъ, то тогдѣ бувбы ôнъ зовсѣмъ хибленый. Але авторы чи авторъ сего роману, мимо высказанои тенденціи, остались на стôлько правдивыми реальными артистами житя, що розмальованый образъ роману выйшовъ справдѣ гарнымъ, хочь не наскрôзь артистичнымъ образомъ, образомъ въ котрôмъ сама тенденція сходитъ на другій плянъ, а житье, живй люде, живй и правдивй подѣ, розказанй артистичнымъ ладомъ, выходятъ на перщій плянъ. Передъ нашими очима стає цѣлый широкій свѣтъ, повный всякихъ людей, тутъ чути рôжнй страданя и бажаня, рôжнй потребы и стремленя, навѣть и въ серцяхъ людей сего свѣту чути ту ôтмѣну рôжнородного житя. Правда, цѣлый той свѣтъ, цѣле те житье, що выступає передъ нашими очима въ щоразъ новыхъ картинахъ, перемѣняся наконець въ сумну, крôваву, безъôтрадну сцену. — Цѣлый образъ роману не має того, що звычайно розумѣеся пôдъ артистичнымъ заокругленьемъ, ôнъ не має повнои цѣлости, въ котрôйбы гармонійно сплывалась цѣла богата рôжнороднôсть представленого житя. Та мимо того єсть въ нѣмъ житье — правдиве, єсть люде — живй, єсть свѣтъ, надъ котрымъ можна и треба задуматись, єсть навѣть и сила — правды, що прихиляе до доброго, а ôтражуе ôтъ злого. Єсть се студія нашого житя, надъ котрою можна робити богато и рôжныхъ выводôвъ, на котру можна дивитись и зъ сего и зъ того боку, студія котра не тратитъ своєи вартости, хочь єи конець розчаровуе тй надѣ, якй будивъ початокъ.

Що до самого техничного розкладу повѣсти можна замѣтити певну нерозмѣрнôсть. Повѣсть розпочинаєся въ 60-тыхъ рокахъ сего столѣтя, а ôттакъ повертаєся назадъ ажь майже до самои половины XVIII вѣку. А що тутъ малюеся житье не одного чоловѣка, а цѣлои пѣщаньскои громады, то очевидно оповѣданье, щобъ могло обняти такъ ôтдаленй часы, муситъ часто ставатися надто побѣжнымъ, такъ сказати, хроникарскимъ. Зъ того выходитъ, що деякй ситуаціи выведенй широко и вповнѣ артистично оброблений, а другй зновъ надто скупо, тôлько ескизово зарисованй, а черезъ те и цѣлый романъ не має повнои, на скрôзь гармонійнои цѣлости, що булобъ значно збôльшило єго вартôсть. Для того то й тяжко выдати загальный судъ о тôмъ романѣ що до єго артистичнои будовы. Рядомъ съ справдѣ артистичными сценами, всесторонно выкôнчеными, глубокои правды, психологичнои проникливости и поетичного малюнку якъ пр. „Полёва царѣвна“, „Дитячй лѣта“, „Живъ, живъ“ и цѣлый описъ житя дѣда Уласа, та зновъ вандрôвка Максима въ Московщину и цѣле житье солдатôвъ (се думаємо найлучша частина роману), сцена у писаря Пороха; „Невзначай свои“ (частина IV роману) „Розбищацка дочка“ и т. д. — рядомъ съ тыми сценами йдутъ сцены, артистично дуже побѣжно и слабо выведенй.

Языкъ въ цѣлôмъ романѣ прегарный, можна сказати, клясичный. Тôлько декуда, очевидно зъ недогляду, попадаются чужй, россійскй або на россійскій ладъ перекрученй слова якъ з в о н к о (ст. 70), с п л о ш н ы й муръ (67), к у п и н а = корчь (70), х в а с т а т ь с я (76), ц е п ь = ланьцухъ (130, 232), с ч и т а т и = вважати (223), р о з щ о т ъ (260), п л я с а л и зорѣ (275), х а л е р а = холера (53), у с а д ь б а = оселя (293), с т р а ш и д л о = страшило (249), с п р о с ъ (274), п о л ы с к у в а н ы й = лыскучій, полыскуючій (6). к р а с н ы й = червоный (272), думки Христины розбилися о ж и т е ч н й п ô д с т а в ы (250), п р о к л ь о н ы = проклоны (34), п о ш и б ъ = подоба (67), п а р а х о д ъ = пароходъ (73), в ы ч и н к а = выправа (302) и т. д. Та се лучаєся дуже рѣдко и легко моглобъ бути справлене при старанной коректѣ. Ще разъ кажемо языкъ въ романѣ гарный, прегарный, а стиль якъ не можна бôльше, легкій, живый, образовый.

Романъ *„Хиба ревуть волы, якъ ясла повнй“* стає рядомъ съ Нечуевыми творами и по нихъ єсть безперечно найбôльшою окрасою, яку выдала наша повѣстярска словеснôсть за послѣднй два лѣта.

У Москаляхъ.*)

Погнали рекрутъ зъ рôдного краю ажь у московщину. Гнали ихъ цѣлою юрбою. И якійже невеселый здався имъ той довгій пере-

*) Подаємо сей уступъ зъ роману „Хиба ревуть волы, якъ ясла повнй“, — безперечно

Се суть двѣ найголовнѣйшѝ змѣны дотеперѣшного закона о правѣ выборчо̀мъ, якѝ ухвалено въ радѣ державно̀й, (доси то̀лько є̀ще въ палатѣ послòвъ). Якъ на око може выдаватися та змѣна маловажною, такъ на дѣлѣ є̀сть она великои ваги, а то не то̀лько сама про себе, але такожь и задля тыхъ горячихъ розправъ, якѝ велися при то̀й реформѣ въ радѣ державно̀й. Централисты выступили съ цѣлою завзятостею и яростею противъ сеи реформы. Неменше горяча була и оборона сеи реформы черезъ правицю. Ко̀лькодневѝ горячѝ, часами ажь до крайности бурливѝ розправы надъ сею реформою показали наглядно, що обѣ спорячѝ стороны були добре свѣдомѝ тои ваги, яку маѥ ухвалена реформа выборча для будучности нашого парляменту и для скрѣпленя взглядно ослабленя двохъ головныхъ партій: автономисто̀въ и централисто̀въ.

На першій поглядъ моглобы здаватися, що проєктована реформа не подаѥ причины до обавы яко̀й небудь парляментарно̀й партіи, що она не дотыкаѥ партійныхъ о̀тношень и не въ силѣ змѣнити тѝ о̀тношеня, именно анѣ збо̀льшити числа автономистичныхъ послòвъ, анѣ зменшити числа централистичныхъ послòвъ. Тажь тая реформа зовсѣмъ не збо̀льшаѥ числа послòвъ, она то̀лько зъ однои стороны переводитъ спосо̀бъ выборо̀въ послòвъ зъ великои посѣлости въ Чехахъ на той ладъ, якій є̀сть принятый у другихъ краяхъ коронныхъ а именно въ Галичинѣ, Буковинѣ и Тиролю при выборахъ послòвъ зъ бо̀льшои посѣлости, — а зъ другои стороны розширяѥ право выбору на тыхъ, доси о̀тъ права выбору выключеныхъ, котрѝ платятъ 5 зр. безпосередныхъ податко̀въ державныхъ (доси прислугуѥ се право выбору то̀лько тымъ, що платятъ що найменше 10 зр. без. податко̀въ), отже розширяѥ право выборче для всѣхъ краѣвъ безъ взгляду на поодинокѝ народности и сторонництва. Черезъ то збо̀льшаѥся вправдѣ число выборцѣвъ, але число послòвъ остаѥся те саме и нема причины видѣти въ то̀мъ якои небудь кривды для сего або того сторонництва. Самѝжь централисты признали въ своихъ бесѣдахъ, що они не противнѝ сему розширеню выборчого права на такъ званыхъ „Fünfguldenmänner“, ба они навѣть самѝ въ внесеню своѥи партіи (представлено̀мъ референтомъ меншости дромъ Гербстомъ) приняли се розширенье. Централисты головно нападали на першу часть сеи реформы (внесенье Цайтгамера) о змѣнѣ способу выборо̀въ въ бо̀льшо̀й посѣлости въ Чехахъ, але и тутъ не подали предметовыхъ причинъ, котрѝбы самѝ собою говорили противъ сеи змѣны и показували кривду, яку моглабы та змѣна принести централистичному сторонництву.

И справдѣ зъ безстороннего становища нема що закинути и противъ сеи реформы выборчого права въ бо̀льшихъ посѣлостяхъ ческихъ, а противно, скоро вже узнаѥся великѝ посѣлости яко осо̀бну групу осо̀бныхъ интересо̀въ (а се признаютъ зарòвно централисты якъ и автономисты), то сама справедливо̀сть вымагаѥ такои змѣны, сего подѣлу великихъ посѣлостей ческихъ на поодинокѝ групы выборчѝ, якъ се є̀сть вже доси въ Галичинѣ, Буковинѣ и Тиролю. При дотеперѣшно̀мъ станѣ рѣчей було такъ, що при выборахъ зъ бо̀льшихъ посѣлостей въ Чехахъ ко̀лька голосо̀въ а навѣть и одинъ голосъ мо̀гъ переважити або на сторону централисто̀въ або на сторону автономисто̀въ, такъ що всѣ послы зъ ческихъ посѣлостей бо̀льшихъ числомъ 23 выходили або самѝ централисты або самѝ автономисты. При тако̀мъ на цѣлѝ великѝ посѣлости въ Чехахъ спо̀льно̀мъ голосованю въ одно̀й групѣ ажь на 23 послòвъ дуже легко могла одна сторона бути зовсѣмъ выпертою зъ посольского заступництва, що бо̀льше, навѣть фактична меншо̀сть могла взяти верхъ и зовсѣмъ до одного выперти фактичну бо̀льшо̀сть. А могло се статися случайно, коли управненѝ до выбору сторонники бо̀льшости зъ якихъ небудь случайныхъ причинъ не явились въ комплетѣ до выборо̀въ и черезъ то попадали въ часѣ голосованя въ меншо̀сть; а могло се статись такожь по̀дступно и се вже неразъ практиковано, що фактична меншо̀сть выборцѣвъ зъ бо̀льшихъ посѣлостей, щобы мати бо̀льше голосо̀въ и статися бо̀льшостею, ро̀къ передъ выборами дѣлила свои добра и на позо̀ръ продавала ихъ ско̀лько можна ветикому числу своихъ сторонniко̀въ, такъ що при выборахъ наразъ являлась съ переважаючимъ числомъ своихъ голосо̀въ. Въ то̀мъ починала власне та по̀дъ именемъ „хабруса“ ославлена штука по̀дступного вытворюваня штучнои бо̀льшости въ лонѣ великихъ посѣлостей въ Чехахъ.

Тожь очевидно теперь проєктованый подѣлъ великихъ посѣлостей въ Чехахъ на 6 о̀трубныхъ групъ є̀сть незро̀внано справедливѣйшій, бо тутъ вже въ кождо̀й групѣ може бути о̀тмѣнна бо̀льшо̀сть — чи автономична чи централистична, и одинъ або ко̀лька голосо̀въ не рѣшаѥ вже о всѣхъ 23 послахъ. Та реформа є̀сть отже справедливѣйша зарòвно для Чехо̀въ якъ и для Нѣмцѣвъ, бо она хоронитъ такъ нѣмецку якъ и ческу сторону о̀тъ безъусловнои и непощаднои случайнои або по̀дступнои майоризаціи. Тожь опозиція централисто̀въ противъ сеи реформы, якъ и противъ розширеня права голосованя на такъ званыхъ „Fünfguldenmänner“ не дасться предметово пояснити. Нѣ въ справозданю меншости (дра Гербста), нѣ въ численныхъ бесѣдахъ централисто̀въ не находимо нѣ одного справедливого предметового аргументу противъ сеи реформы, а маємо самѝ лише выкруты, котрѝ маютъ покрыти властиву причину опозиціи централисто̀въ противъ сеи реформы.

А правдивою причиною сеи опозиціи централисто̀въ є̀сть не що иншого, якъ лише обава, що въ наслѣдство сеи реформы дотеперѣшне число централистичныхъ послòвъ значно зменшится. Розумѣеся, що нынѣ не дасться ѥще зовсѣмъ певно обчислити, ско̀лько централисты втратятъ своихъ послòвъ черезъ ту реформу. Тутъ можливе то̀лько обчисленье правдоподо̀бности.

Що до выборо̀въ зъ бо̀льшихъ посѣлостей въ Чехахъ, то вже при послѣдныхъ выборахъ одного посла (Льобковича) показалося, що консервативно-національна партія маѥ тутъ перевагу надъ централистичною. Можна отже сподѣватися, що и при новыхъ выборахъ всѣхъ 23 послòвъ зъ великихъ посѣлостей выйдутъ всѣ 23 послы зъ консервативно-національнои партіи, противнои централистамъ. А колибъ навѣть и не всѣ 23 послы выйшли зъ консервативно-національного табору, то все таки выключена вже та евентуально̀сть, щобы всѣ 23 послы выйшли зъ централистичного табору, бо въ групѣ фидеикомисовыхъ посѣлостей и въ гдеякихъ другихъ групахъ маютъ консервативно-національ по всѣ часѣ забезпечену бо̀льшо̀сть.

Не менша змѣна може послѣдувати въ куріи мѣстъ и сельскихъ громадъ черезъ розширенье выборчого права на тыхъ, що платятъ 5 зр. безпос. податко̀въ. Нѣмецкѝ централисты суть на скро̀зь представителями капиталисто̀въ и богатого мѣщаньства, цѣла ихъ политика була и є̀сть капиталистично-буржуазна и тымъ поясняѥся, для чого централисты завсѣгды були противнѝ розширеню выборчого права въ користь убожшои людности, а вже по всѣ часы рѣшучо противнѝ загальному голосованю. Они чуютъ, що колибъ розширено выборче право на убожшу людно̀сть, то тогды навѣть не въ одно̀мъ чисто нѣмецко̀мъ окрузѣ выборчо̀мъ прiйдеся имъ передати сво̀й мандатъ въ руки посла, противного тому, въ сущности на скро̀зь капиталистичному, самолюбному и для интересо̀въ народа неприхильному централизму. Вже по̀дчасъ розправъ надъ сею реформою напо̀мкнули мимо волѣ гдеякѝ централистичнѝ послы на тую обаву и тымъ здрадили властиву причину своѥи опозиціи противъ проєктованои реформы. Є̀ще яснѣйше высказались въ то̀мъ взглядѣ самѝ нѣмецко-централистичнѝ дневники, котрѝ вже зовсѣмъ не таятся съ сею обавою „здемократизованя“ рады державнои. Дальше по̀днесли централистичнѝ дневники є̀ще и ту обаву, що черезъ нову реформу збо̀льшится славяньскій елементъ въ складѣ послòвъ рады державнои. Всюда тамъ, где стыкаѥся славяньскій елементъ съ нѣмецкимъ, а именно въ всѣхъ мѣшаныхъ мѣстахъ славяньско-нѣмецкихъ, являѥся славяньска людно̀сть яко бѣднѣйша, а нѣмецка яко богатша. Въ многихъ такихъ округахъ выборчихъ и въ мѣстахъ выбирано доси мимо значного проценту а навѣть и мимо переваги славяньскои людности нѣмецкихъ послòвъ для того, що убожша славяньска людно̀сть була по бо̀льшо̀й части выключена о̀тъ выборчого права. Отжежь въ многихъ такихъ мѣстцевостяхъ нова реформа выборчого права перехилитъ перевагу на сторону славяньского елементу, а бодай по̀днесе є̀го до значнѣйшого вплыву на выслѣдокъ выборо̀въ. Отже жь такѝ мѣста съ мѣшаною людностею славяньско-нѣмецкою высылаютъ около 60 послòвъ, котрѝ доси майже всѣ стояли по сторонѣ централистично̀й. О тѝ отже крѣсла посольскѝ буде теперь вестися борба межи Славянами и Нѣмцями.

Не дасться нѣчого наперед точно обчислити, якѝ результаты выдасть та борба, въ кожды̀мъ однакожь случаю можна и тутъ надѣятись значного приросту антицентралистичныхъ послòвъ. Кореспондентъ Allg. Augs. Zeitung, добре обо̀знаный съ станомъ внутрѣшныхъ справъ и партійныхъ о̀тношень, обчисляѥ, що централистична партія, котра теперь числитъ 150 послòвъ, зменшится черезъ нову реформу выборчу майже о половину, бо при новыхъ выборахъ выйде лише около 80 а въ найлучшо̀мъ случаю 90 послòвъ централистичныхъ. Навѣть найскрайнѣйшѝ централистичнѝ дневники, якъ N. fr. Presse, W. Allg. Zeitung и Deutsche Zeitung, якъ небудь узнаютъ се обчисленье Allg. Augsb. Zeitung троха пересаднымъ (що впрочѣмъ дуже зрозумѣле зъ становища самолюбного оптимизму сихъ дневнико̀въ), а все жь таки самѝ припускаютъ, що задля сеи реформы число централистичныхъ послòвъ дуже значно зменшится. А коли є̀ще зважимо, що вже и теперь дезерція межи централистичными послами разъ на разъ дуже значно взростаѥ, що противъ централистичнои политики стаютъ вже теперь и нѣмецкѝ селяне, организуючись въ о̀трубнѝ о̀тъ централисто̀въ товариства селяньско-политичнѝ, що наконець и нѣмецка мѣщаньска демократія по̀дъ проводомъ пос. дра Кронаветтера о̀тлучилась о̀тъ централисто̀въ, то се не буде зовсѣмъ пересадно, коли прiймемо можливе зменшенье централистичныхъ послòвъ въ будучо̀й радѣ державно̀й зъ 150 на 100 послòвъ. Коли се станеся, тогды рада державна, складаючись зъ 353 послòвъ, буде мати около 250 послòвъ антицентралисто̀въ с. є. бо̀льше якъ $^2/_3$ всѣхъ голосо̀въ и буде могла вступити на дорогу конституційныхъ реформъ, такъ необходимыхъ для переведеня нового перестрою державного въ дусѣ правдивого ро̀вноуправненя всѣхъ народо̀въ Австріи. (К. б.)

Панславизмъ австрійскихъ Славянъ.

(*Конецъ.*)

„На дѣлѣ нема одного панславизму, але є̀сть ихъ ажь три, черезъ що, розумѣеся, ѥще не потроюѥся то небезпеченьство, яке загрожуѥ Европѣ. Першій панславизмъ назвабы я панславизмомъ спорòдненя, с. є. те всѣмъ образованымъ Славянамъ спо̀льне чувство, що славяньскѝ народности суть, такъ сказати, вѣтвами одного пня, а дальше те всѣмъ такъ само спо̀льне пересвѣдченье, що всѣ славяньскѝ языки маютъ спорòдненѝ — зближенѝ формы и въ сущности однакову заснову языкову, що отже славяньскѝ народы въ то̀мъ взглядѣ до себе о много бо̀льше зближенѝ, якъ романьскѝ народы до себе. Въ тако̀мъ панславизмѣ нема нѣякого небезпеченьства для Европы такъ само, якъ въ подо̀бно̀мъ тому спорòдненю германьскихъ народо̀въ“.

гòнъ. Щобъ хочь трохи скоротати часъ, они то казки казали, то ро̀жнѝ пригоды въ житя пригадували, то про давнѝ боѣ переказували, сподѣваючись незабаромъ собѣ стрѣтись у чистому поли съ ворожою силою... Максимови стали на думку дѣдовѝ приповѣсти; о̀нъ подѣлявся ними съ товариствомъ, а въ самого ажь душа закипѣла...

Ой, тай знатимутъ же мене вражѝ вороги! думавъ о̀нъ самъ собѣ, качаючись у ночи на долòвцѣ коло своихъ товаришѣвъ, котрѝ, выморившись, мертвымъ сномъ спали. И выплѣтали ѥго думки въ темно̀й темрявѣ страшну картину сѣчѣ... Гукъ, крикъ, бо̀й, дымъ застиляѥ все поле, — ажь очи рѣже, огонь якъ въ пекла, то зъ того, то зъ другого боку, брязчатъ шаблѣ; гуркаютъ гарматы: палятъ гако̀вницѣ; брязкаютъ спѣсы; тупотягъ конѣ... Татарва мчится якъ скажена... „Ага? ворожѝ татарюги!“ кричитъ о̀нъ у слѣдъ имъ — и пускаѥся на вздогòнъ своимъ баскимъ, быстроногимъ воронькомъ... Шабля заблыщала — голова татарска покотилася; ко̀нь наздоптавъ копытомъ — голова луснула, якъ стиглый кавунъ... У Максима ажь духъ у грудяхъ сперло. — Господи, колибъ швидче!...

На ранокъ уставши, знову ихъ гнали. И знову они йшли, то пѣсень спѣваючи, то задивляючись на несвѣдомѝ мѣсця, котрѝ приходилось переходити. Багато они тыхъ мѣсць уже поминули, а ще бо̀льше — кажутъ — на передѣ зо̀сталося!

одинъ зъ найкрасшихъ уступо̀въ роману, щобъ є̀ще близше познакомити Вп. Читателѣвъ съ симъ цѣннымъ плодомъ словеснымъ. Рѣчь розпочинаеся въ хвилѣ, якъ Максимъ — батько Галѣ — йде въ солдаты. *Пр. Ред.*

Довго они йшли все своимъ краѥмъ, мѣжь своимъ людомъ, — вже отъ ажь обридло.

— Чи далеко ще та Московщина? пытали они одинъ одного...

— Та ще по̀ддопчемъ ноги — о̀тказували другѝ, догадуючись: не близько, мовъ!

Поминувши свои степы съ невеличкими хуторками, що якъ квѣтнички весело кидались въ очѣ, — свои великѝ села съ кривыми улицями, съ бѣлыми хаточками, съ вышневыми садочками, — свои городы, схожѝ на села, — во̀йшли они въ лѣсный край. Передъ ними й за ними стояли страшнѝ боры сосны, ялины та осичины. Ишли они день, ишли другій... лѣсъ тай лѣсъ!

— Оце й Московщина починаѥтся, сказавъ ктось.

— Отсе?!... Тай невесела-жь яка она!... все лѣсы та боры, куда окомъ не скинь... то̀лько небо кро̀зь верховину мрѣѥ...

Сумно стало Максимови середъ лѣса; жаль ѥму стало своихъ степо̀въ безкраихъ, своего неба высокого: тутъ за лѣсомъ було тѣсно, душно, а небо здавалося низькимъ, похмурымъ. И справдѣ оно було низьке й похмуре: йшлося вже до осени — темнѝ хмары, ажь чорнуватѝ, снували по небу; перепадали частѝ дощѣ.

Пройшли верстовъ зъ пятьдесять чи зъ шѣстьдесять лѣсомъ — нѣ хатинки, нѣ людинки!...

— Дежь тутъ хуторы, села, городы? Хиба тутъ и людей не ма?... толкуются самѝ мѣжь собою.

— Та тутъ либонь одинъ то̀лько городъ Москва й ѥ, тай той ажь на самому краѣ Московщины — о̀тказавъ ктось.

Всѣ похмурѣли, зажурилися: йшли мовчки, повѣсивши головы. Пройшли ще верстовъ десять або й бо̀льше; выйшли на узлѣся.. Зъ по̀дъ тесовои стрѣхи якоись чорнои будо̀влѣ показався дымокъ... Очи напрямились на ѥго.

— Що то? Кузнѣ? — пыта́ѥ Максимъ.

— Село! — о̀тказавъ ѥму старшій москаль, що вѣвъ ихъ.

— То се кузьнѣ у царынѣ?

— Нѣ, то — избы.

— Що то за избы?

— Хаты, по твому, хахолъ!

Максимъ зареготався...

— Побій васъ лиха година, бѣсовѝ люде, съ вашими хатами! каже о̀нъ, регочучись, до своихъ. — У насъ кузнѣ чистѣйшѝ, нѣжь у нихъ хаты. А ще выхваляются своѥю стороною?! Ну, вже сторона!... Не приводь Господи, бачити нѣколи такои другои!

Во̀йшли въ село, або краше — въ одну довжезну улицю, котра й була цѣле село. Ажь дивно! Однымъ одна улиця, паркanами о̀тгорожена зъ одного й зъ другого боку; а на улицю выглядали безъ о̀конъ хаты, чорнѝ якъ коморы, закуренѝ дымомъ... Де-де забованѣли й люде — въ личакахъ, у довгополыхъ балахонахъ, съ бородами.

— То се кацапы! скрикнувъ Максимъ, почувши ихъ мову.

— То кацапы-жь... Отсе й ѥ тобѣ правдива кацапщина! — о̀тказували другѝ, й собѣ дивуючись на ѥи прохвалену красу.

Отъ, розвели ихъ по квартиряхъ. Максимъ — ажь спльовувавъ... Тарканы, прусаки, стоноги снували скро̀зь по стѣнахъ, та було ихъ и въ стравѣ й квасѣ. У хатѣ — невыметено; смѣтникъ по колѣна; несло о̀тъ него чимсь смердячимъ: по̀дъ сволокомъ, де на ѥго сторонѣ зайвѝ горшки ховаютъ, — тутъ були замѣсть ло̀жка лавы... Свѣтили въ хатѣ не смальцемъ або олѣѥмъ, а якимись тонкими лучинами... Дымъ въ печѣ валивъ прямо въ хату, — бо хата безъ дымаря, — давивъ у горлѣ, рѣзавъ очи... Максимъ не полѣзъ на „палаты“; страшно ѥму було прилягти и въ то̀й багнюцѣ, що на долòвцѣ. — О̀нъ за цѣлу но̀чь не прилягавъ: зъ хаты ходивъ на дво̀ръ, зъ надвору въ хату; смоктавъ люльку (бо хозяинъ просивъ, щобъ не куривъ у хатѣ), та лаявъ кацапо̀въ и кацапщину... Тутъ о̀нъ у перше побачивъ, якій кацапъ у себе дома.

— Черезъ те-жь они, бѣсовѝ ведмедѣ, и йдутъ до насъ хлѣба заробляти, що имъ тутъ не медяно середъ отсихъ боро̀въ та пущь сосновыхъ! думавъ о̀нъ.

Ранкомъ знову погнали ихъ далѣ.

Чимъ далѣ йшли, тымъ не краще а го̀рше. Поминали они ще такихъ-же селъ може зъ десятокъ; минули й городъ одинъ... Церковъ бѣлѣло ажь шѣсть чи сѣмь, а то все чорнѣло сѣро-чорнымъ цвѣтомъ. За городомъ то̀лько якась фабрика мурѣла, бо до цеглы не такъ дымъ пристававъ, а може була ще недавно вымурована... Засумували нашѝ некрутики! А до того попо̀бивалися такъ, що молили Бога, колибъ уже швидче доставитись на мѣсце — най оно въ десятеро буде го̀рше того, що бачили: — абы спочити. Йшли вже два тыжднѣ й два днѣ...

Ажь ось, перейшовши ще днѣвъ зъ пять, сказано имъ, що вже недалеко те мѣсце, куды ихъ гнали. Лѣсы, чимъ далѣ, все рѣдшали та рѣдшали; почалося нивя — не нивя, а такъ поле съ пеньками (видно, не дуже давно й тамъ лѣсъ бувъ); а зъ далека заманячило имъ щось высоке — то тамъ, то тамъ... По̀до̀йшли близше — побачили верховины церковъ — и

„Другій панславизмъ, о котрôмъ говорится и пишеся, есть литературный панславизмъ. Есть се идея, я сказавбы — буйна гадка, котра однакожь въ дѣйстности еще не осуществилася и певно не такъ скоро, а може и нѣколи не осуществится. Всѣ Славяне малибы послугуватися однымъ письменнымъ языкомъ; се есть та гадка, але на дѣлѣ стоятъ вже противъ тои гадки неоспоримѝ факта, бо готовѝ славяньскѝ литературы: россійска, руска, польска, сербска, ческа, словеньска и болгарска?“

„Чи котра зъ тыхъ литературъ, коли такъ высоко розвинеся, щобы она собою зъабсорбувала всѣ прочѝ, щобы ихъ могла вытиснути и въ себе втягнути, — про те спорити булобы зовсѣмъ злишнымъ середъ теперѣшного стану“.

„Се одно тôлько зовсѣмъ певне, що о литературнôмъ тымъ менше буде можна говорити, чимъ бôльше поодинокѝ славяньскѝ литературы будутъ могли свобôдно и безъ перешкоды розвиватися.“

„Третій панславизмъ есть политичный, и ôнъ то будитъ такѝ обавы въ Европѣ. Я не хочу тутъ говорити про те, чи сей панславизмъ справдѣ загрожуе европейскôй цивилизаціи, бо се завело бъ мене за далеко. Я хочу тôлько коротко ôтповѣсти на пытанье, чи есть справдѣ такій политичный панславизмъ? Политичный панславизмъ, выраженый въ ясныхъ словахъ, мусѣвбы означати: стремленье всѣхъ славяньскихъ народôвъ утворити одноцѣльну славяньску державу. Я не буду тутъ розводитись надъ тымъ, що Славяне зъ давенъ давна були представителями политичнои децентрализаціи, бо менѣ можебы ôтповѣли: а, колись то такъ було, але теперь, коли Славяне приходятъ въ Европѣ до значеня и хочутъ ôтгравати важну ролю, теперь они покинули ту тенденцію (децентрализаціи) и стремлятся до политичного сполученя! Тожь хочу я перевести мôй доказъ въ иншій спосôбъ. Мы не маемо що затаювати, анѣ що укрывати“.

„Та гадка выходитъ ôтъ Россіи, але не ôтъ урядовои Россіи, не ôтъ россійского правительства, можна навѣть сказати — не ôтъ россійского народа, але ôтъ однои партіи, котра въ рôжныхъ кругахъ маe численныхъ прихильникôвъ. О ôтзывахъ сеи партіи дуже богато писано послѣдными часами, але дуже много неправдивого и пересадного. Не шукаeся и не пытаeся про те, якъ есть на дѣлѣ, але буйною фантазіею розмальовуeся чорта на стѣнѣ, щобъ зъ того зробити интересъ. Але нѣ россійскій генералъ (бесѣдникъ думае тутъ про ген. Скобелева и его бесѣды), нѣ якій другій Россіянинъ (Катковъ, Аксаковъ) не представляe загальнои гадки другихъ славяньскихъ народôвъ. И не то, що тамъ гдесь сказавъ якій россійскій генералъ, або що напише якій Россіянинъ, есть тутъ мѣродайнымъ, але то, що другѝ славяньскѝ народы думаютъ и дѣйстно замѣряютъ, — а въ тôмъ взглядѣ можу высказати тôлько мое тверде и щире пересвѣдченье, *що такъ межи славяньскими народами нашои монархіи, якъ и межи Славянами поза Австрією не бачу нъ одного славяньского народа, котрыйбы косився съ гадкою покинути свою питоменну народность и хотъвбы злятися въ одноцъльнôй славяньскôй державъ*, и що именно Чехи нѣчого иншого не бажаютъ, якъ доступити въ Австріи повного права свобôдного розвою свого житя и повного обезпеченя своеи народности, що дальше Чехи твердо увѣренѝ, що они можутъ те свое народне стремленье осуществити тôлько въ Австріи, розумѣeся — въ Австріи, пріязнôй Славянамъ. Не хочемо зробити Австріи славяньскою державою, бо та Австрія, яку мы хочемо мати, не повинна опиратися на якôй небудь гегемоніи; мы все будемо числитися съ данымъ станомъ рѣчей, и длятого нема що тутъ и говорити о якôмъ загроженю интересôвъ нѣмецкого народа“.

„Тутъ мушу еще згадати, що россійскѝ панслависты хотятъ злучити всѣхъ Славянъ въ однôй православнôй церквѣ и що они, якъ се вѣдомо, навѣть не уважаютъ православныхъ Славянъ — правдивыми Славянами. Се, думаю, указуe достаточно, що програму россійскихъ панславистôвъ можна смѣло уважати яко утопію, и то, мошнабы навѣть сказати, утопію зовсѣмъ нешкодливу, колибъ не такъ часто говорилося о тôй гигантичнôй борбѣ межи Славянами а Нѣмцями, котра малабы послужити до переведеня сеи програмы. Я не буду близше розводитись надъ тымъ пытаньемъ; скажу тôлько, що высока цивилизаційна мисія Австріи, щироприхильнои и пріязнои для Славянъ, власне почиваe въ тôмъ, щобы дефинитивно ôтвернути и усунути те небезпеченьство, яке доси грозитъ Европѣ въ непроглядноô еще далекости. Скоро Австрія, щироприхильна и пріязна Славянамъ, вступитъ въ дружнѝ ôтношеня съ Сербіею а евентуально съ Болгарією и здобуде собѣ въ тыхъ славяньскихъ краяхъ повагу державы, щироприхильнои Славянамъ, тогды и въ Европѣ устане та обава передъ политичнымъ панславизмомъ и передъ небезпеченьствомъ загальноевропейскои вôйны сполученымъ съ тымъ панславизмомъ“.

„Славяньску идею будемо завсѣгды высоко ставити яко нашу хоругвь, именно ту идею, що славяньскѝ народы суть на стôлько духово успособненѝ, щобы станути побôчь другихъ европейскихъ народôвъ культурныхъ для культурнои працѣ. Але заразомъ думаемо, що ту идею можна переводити тôлько мирною працею а не крôвавою борбою.“

Се суть менше-бôльше дословно переданѝ головнѝ уступы бесѣды пос. Габлера. Цѣла правиця, якъ вже попереду замѣчено, приняла ту бесѣду дуже прихильно, навѣть въ певноô мѣрѣ ентузіястично. Головна сущность цѣлои бесѣды почиваe въ двохъ точкахъ: 1) що всѣ австрійскѝ и позаавстрійскѝ славяньскѝ народы бажаютъ розвиватися яко самостôйнѝ народности и не тôлько не хочутъ зречися своеи народности въ користь якоись утопичнои панславяньскои народности, але що й ихъ дотеперѣшный розвôй народный поступивъ вже доси на стôлько наперед, що й годѣ инакше думати про ту панславистичну одноцѣльну народность, якъ про утопію, — словомъ, що панславизмъ, въ своемъ „народно-объединяючôмъ“ значеню, яко зôлянье всѣхъ славяньскихъ народностей въ одну, не маe нѣякои реальнои пôдставы; 2) що Австрія повинна статися федеративною державою своихъ народôвъ, опертои на пошановаю кождои, хочьбы и найменшои народности, а тымъ статися завязкомъ федеративнои звязи славяньскихъ народôвъ для ихъ народного розвою и ихъ культурнои працѣ, рôвнорядноi съ культурною працею другихъ европейскихъ народôвъ. Въ тôй другôй точцѣ, котра находитъ свое поясненье въ першôй, мѣстится та основна програма добре зрозумѣлого и едино можливого панславизму австрійскихъ Славянъ. Она годитъ щасливо интересъ кождои поодинокои народности съ загальнымъ интересомъ всѣхъ славяньскихъ народностей, она пôдноситъ Славянъ яко цѣлôсть до значеня и силы, а при тôмъ не ломитъ житя поодинокихъ народностей, она есть загально славяньскою-панславяньскою, бо показуe можливе спôльне житье всѣхъ славяньскихъ народôвъ въ Австріи и ихъ державно-федеративну звязь для спôльнои цѣли, але при тôмъ лишаe повну свободу народныхъ единиць (поодинокихъ народôвъ), обезпечаe ихъ житье и розвôй и даe имъ змогу и силу розвиватись. Теоретично се зовсѣмъ правдиво, практично тожь само дасться та програма перевести. Але высказаньемъ однои, хочь и осущимои и можливои програмы, еще дѣло не довершене, — оно що ино розпочате. Ôтголосъ, якій найшла ся бесѣда въ широкихъ кругахъ всѣхъ славяньскихъ народôвъ Австріи, даe намъ поруку, що справдѣ та здорова славяньска идея, о котрôй говоривъ пос. Габлеръ, вже вкорѣнилася и розрослась въ серцяхъ австрійскихъ Славянъ. Теперь пора старатися, щобы та програма славяньскои идеи була переведена въ житю. А до сего передовсѣмъ потреба повного и всесторонного рôвноуправленя всѣхъ народôвъ Австріи. Се есть перше условіе осущеня тои програмы.

Ц. к. Прокураторія сконфискувала послѣдне Ч-ло „Дѣла“ за статю „Гдеякѝ уваги о Русинахъ въ Австріи. II.“ Се приневолюe насъ здержати дальше умѣщуванье сеи статіи, бо, судячи по тôй конфискатѣ, такажь доля постиглабы и дальшій статіи „О Русинахъ въ Австріи“.

Свого часу подала була Gazeta Nar. пôсля свого звычаю зовсѣмъ неправдиву и выдуману вѣсть, будьтобы львôвскѝ Русины „выкляли“ Вп. II. Кулѣша, пробуваючого теперь во Львовѣ задля печатаня руского перекладу творôвъ Шекспира, за напечатанье „Хуторнои поезіи“ и що навѣть ôтмовлено п. Кулѣшеви вступу на вечеръ въ память Шевченка. Gazeta Nar. такъ добре звѣстна вже въ всѣхъ кругахъ зъ своеи традиційнои клеветливости, а при тôмъ майже въ кождôмъ своемъ ч-лѣ подаe стôлько выдумокъ и клеветъ, що мы зовсѣмъ не думали дементувати сеи клеветы о мнимôмъ „выклинаню“ п. Кулѣша, тымъ бôльше, що неправда сеи вѣсти, ажь надто була очевидна. Коли однакожь сю неправдиву вѣсть Gazet-ы Nar. повторили такожь и иншѝ часописи, а именно такожь и гдеякѝ часописи въ Россіи, то мы уважаемо нашимъ обовязкомъ заявити, що въ цѣлôмъ тôмъ доносѣ Gazet-ы Nar. не ма нѣ слова правды. Русины въ загалѣ не маютъ причины наслѣдувати галицкопольскихъ шовинистôвъ, котрѝ „выклинали“ своихъ Тарновскихъ, Спасовичѣвъ, Валевскихъ, М. Бобжиньскихъ и т. д. за ихъ литературнѝ працѣ. Русины дуже добре розумѣютъ, що на всякѝ литературнѝ працѣ есть здорова и совѣстна критика и що тôлько она маe право оцѣнювати литературнѝ працѣ и выдавати на нихъ свôй судъ. Русины не пôдутъ дорогою крикливои лайки, якою йдутъ галицкопольскѝ шовинисты. Для Русинôвъ досыть здоровои критики, щобъ высказати судъ о литературныхъ працяхъ, а яке небудь „выклинанье“ задля литературныхъ праць булобы що найменше смѣшнымъ и поважнои интелигенціи недостойнымъ дитиньствомъ.

Тожь, хотяй Русины не годятся съ многими поглядами, высказаными п. Кулѣшемъ въ его „Исторіи Возсоединенія Руси“ и въ „Хуторнôй поезіи“, то мимо того не запôзнаютъ и тыхъ великихъ заслугъ, якѝ положивъ п. Кулѣшь для нашои литературы, а вже що найменше можутъ ити слѣдомъ гал.-польскихъ крикунôвъ и бавитись въ „выклинанье“. Доказомъ того най послужитъ, що львôвскѝ Русины запросили п. Кулѣша на вечеръ устроeный въ память Шевченка, на котрый п. Кулѣшь тôлько задля нездоровля не мôгъ прибути.

Дармо силятся такожь польскѝ газеты надати п. Кулѣшеви якусь высокополитичну мисію въ Галичинѣ. II. Кулѣшь есть писателемъ а не политикомъ и надто далеко стоитъ ôтъ Галицкихъ ôтношень, щобы мôгъ тутъ успѣшно сповнити яку политичну ролю. Се най послужитъ разъ на все для загального выясненя.

ДОПИСИ.

Зъ Устрикъ.

(*Послѣдніѝ выборы посла до рады державноі.*) Выборчій округъ Добромиль складаeся зъ 3 повѣтôвъ судовыхъ: Бѣрча, Добромиль и Устрики и числитъ 231 выборцѣвъ. Голосовало 212. А. Тышковскій одержавъ 176 голосôвъ, о. А. Юзичиньскій 35, а 1 голосъ пропавъ, бо голосовано на Юсифиньского. Тіи 35 голосôвъ нашого кандидата народного пали зъ Устрицкого. Въ тѣмъ повѣтѣ було 8 священикôвъ выборцями; зъ Бирчаньского тôлько 1 и то бѣдный капелянъ, зъ Добромильского було 2 священикôвъ: о. Коростеньскій зъ Папортна и о. Гукевичь зъ Квашенины; про тое зъ тыхъ

съ золотыми банями и съ блакитными, а найчастѣйше — по зеленому полю золотѝ зôрочки... Ще трохи — вѣтеръ доносивъ до нихъ заводы дзвонôвъ, гвалтъ, крикъ... Серце въ кождого радôсно забилося. Ось-ось таки спочинутъ!

Велике мѣсто съ своими церквами высокими, съ своими палатами довгими та широкими, съ камяными крамницями розкинулось на невеличкôмъ згôрку. Внизу, посередъ города, текла рѣчка, широка й глибока; багато по нѣй снувало барокъ, плотôвъ, пароходôвъ; коло рѣчки й на улицяхъ гармидеръ, крикъ, тѣснота, якъ на ярмарку...

Богатство мѣске некрутôвъ здивувало. Тамъ — цѣла улиця камяныхъ крамниць, де видимо-невидимо понапыхано всякого краму. У крамницяхъ, за прилавками сидѣли бородатѝ кацапы-купцѣ й закликали прохожихъ, разомъ выкрикуючи, якѝ въ нихъ товары. Отъ — базары съ всякими наѣдками, напитками. „Отъ-бы се въ Пѣски перенести!“ не втерпѣвъ Максимъ... А се — величезнѝ хоромы съ такими ôкнами, що всёго тебе въ нôгъ до головы видно, якъ у зеркалѣ... Улицѣ широкѝ, рôвнѝ, каменемъ убитѝ...

— Бачь, бѣсовѝ кацапы! подумавъ Максимъ: якѝ въ себе городы позаводили, а села бôльше на загороды схожѝ, нѣжь на людске житло?! Все, що було на селахъ найкращого, мабуть постягали сюды...

Привели ихъ до камяницѣ, довгои-довгои, облупаноi, чорноi. Построили въ лаву передъ камяницею. А въ неи повыходило паньства — и въ палетахъ и безъ палетôвъ... Ходило те паньство помѣжь ихъ рядами, обдивлялося...

— Ай, да маладьецъ какой! — промовивъ одинъ до Максима.

— Собѣ такій вдайся! — ôтрубавъ Максимъ.

— Усѣ зареготалися. Панокъ грôзно глянувъ на Максима й пôшовъ далѣ.

— Въ казармы! — ктось гукнувъ зъ переду.

Повели ихъ у казармы.

Хаты були великѝ, просторѝ, тôлько темнѝ та чорнѝ; по стѣнахъ цвѣла плѣснявка; потоки збѣгали до долу... Посередъ хатъ стояли довгѝ столы въ три ряды: то нары для спаня... На долôвцѣ смѣтя по боки. У хатѣ стоявъ мовь чадъ; смердѣло, якъ въ помыйницѣ.

— Тутъ, видно, чорты жили, а не люде! промовивъ Максимъ, вôйшовши.

Усѣ сумували, журилися, повкладавшись спати на довгихъ столахъ. Ôтъ натомы нѣ рукъ нѣ нôгъ не чули, а спати довго не спали... Усе имъ здавалося, що се они въ тюрмѣ, въ неволѣ... Що, якбы побачили родичѣ, де они кочуютъ? Мабуть бы ôтцуралися на вѣки... Були такѝ, що плакали, згадавши про домôвку... Не легко було й Максимови; отже ôнъ не плакавъ, а насмѣхався надъ усѣмъ... и надъ кацаптми й надъ своими й надъ собою... Єтакѝ люде, що найважчу тугу выливаютъ смѣхомъ, жартами. Про нихъ завжде кажутъ, що они нѣколи горя не знаютъ; зовутъ ихъ за те щасливыми. Оттакимъ щасливымъ и Максимъ удався.

Ранкомъ вывели ихъ зъ казармы на двôръ; розставили лавами: высшій съ высшимъ, низшій съ низшимъ... Знову ихъ обдивляли, розставляли, якъ було треба, наказуючи, щобъ не забували, кто бѣля кого стоитъ. Попорядкувавши, ôтпустили ихъ передыхнути, бо завтра вже на ученье.

Замѣсть передышки некруты ôтпросилися въ старшихъ москалѣвъ на городъ подивитися. Тѝ ôтпустили. Проблукали нашѝ новобранцѣ цѣлѣсенькій день по городу; набродилися й надивилися до утомы, такъ що вернувшись, заразъ же полягали спати тай поснули, якъ побитѝ. Новѝ дива, котрѝ они бачили въ городѣ, прогнали вчорашну думку про долôвку.

Тôлько що стало на свѣтъ благословитися, затуркотѣвъ барабанъ. Пôднялася шатанина. Кождый схоплювався зъ постелѣ, на швидку вмывався, натягавъ одежинку й выходивъ на широке дворище, заразъ же за казармою. На „пляцу“ розставили ихъ невеличкими купками, приставили до кожнои по старшому, тай давай учити: якъ ходити, стояти, якъ руки держати, коли й що казати. Неслухняныхъ били; а все таки вчили: учили, щобъ бити, — били, щобъ учити... Такъ день у день, день у день... „И на-що се оно? Кому она здалася, отся муштра?... длячого?....“ думали они, вертаючись зъ ученя. Здавалася она имъ гôрше каторжноi роботы.

Отже Максимови було все се за играшку. Скоро ôнъ вывчився добре „носки“ вытягувати, маршировати, стрибати, по московски выкрикувати... Такъ мовь старый москаль! Старѝ москалѣ дивувалися его дотепности, та выхвалювали передъ молодшими некрутами.

Трохи згодомъ напяли на него мундиръ, муницію-ралець, каску, притупею; дали шинелю й оружину. Якъ убрався Максимъ — москаль москалемъ. Рôдна бъ мати не пôзнала! Меткій, поворотный — на всѣ боки москаль!

Въ ранцѣ-рано пôде на ученя; промуштруютъ ихъ — геть уже соненько пôдобeся. Ведутъ снѣдати кашѣ съ саломъ; а того сала — й духу нема. Перепôчнутъ трохи — знову на зôборъ: обѣдати. Поообѣдаютъ. Сонце вже повернуло зъ полудня. Барабанъ туркоче — знову на ученя. Муштруются вже ажь до пôзного вечера... Минаютъ мѣсяцѣ, рôкъ... Одно тай одно.

— А, бій тебе сила божа! думаe Максимъ. Хочьбы вже повели куды инде... або ворогъ вырескався!... А то — муштра тай муштра! Та хочьбы рôжна; а то якъ сёгодня, такъ и завтра й позавтру... Вытягай ногу, кричи: „разъ!... два!...“ Скидай руже на плече, скидай зъ плеча; прицѣляйся разôвъ сто на день... а хочьбы тобѣ разъ сказали выстрѣлити!... Я думавъ: щó въ тыхъ москаляхъ? ажь оно — одна тобѣ муштра... на ученю й на смотру й на парадѣ пôдъ церквою... Уже такъ затвердивъ, якъ свои пять пальцѣвъ... Нѣ, муштруйся! Доведеся ôтъ нудьги пропасти...

Отъ, и давай Максимъ свою нудьгу розгоняти: ставъ горѣвку, якъ воду, дудлити... Москалѣ пôдхвалювали его за те, що „чисто“ пе; иногдѣ й у шинокъ водили, — бо въ самого Максима не було й шеляга за душею... Тѝ грошѣ, що мати передала, давно пропивъ...

Разъ побився Максимъ на-закладъ, що выпе кварту й не буде пяный. Закладъ на пять карбованцѣвъ. Товаришѣ розняли руки. Дали кварту горѣлки. Максимъ якъ приложивъ до губôвъ — тôлько на три ковтки й стала. И хочьбы скривився, поморщився! Тôлько, мовь очи заблыщали, та повеселѣйшавъ трохи. Супротивникъ вынявъ пять карбованцѣвъ, далъ ему.

— На бѣса менѣ грошѣ! крикнувъ Максимъ. Кидай, брате, на всѣхъ!!

Пропили тѝ пять карбованцѣвъ, попилися пяни, якъ земля, — на силу рачки до казармы поприлазили. А тутъ — якъ на те — була въ ночи перевѣрка. Не долѣчилися щось

2 повѣтовъ одержавъ о. А. Юзичиньскій лише 6 голосовъ.

Выборцѣ народного кандидата мусѣли еще передъ розпочатьемъ выбору и въ часѣ самыхъ выборовъ ажь 3 разы телеграфично ускаржатися передъ ц. к. Намѣстникомъ на незаконность противнои намъ стороны.

Перва незаконность була, що хочь стояли жандармы, то пущено цѣлу хмару жидовъ-агитаторовъ не только до сѣней але и до самои салѣ выборчои, подчасъ коли въ нашои стороны нѣкого, кто не мавъ карты легитимаційнои навѣть до сѣней не пущено.

Розумѣется, що такими агитаторами набита саля выбрала картками, котрѝ напередъ були вже написанѝ, комисію выборчу только зъ Поляковъ и жидовъ. Се була друга незаконность. Трета: що черезъ ту фалянгу агитаторовъ мусѣвъ съ великимъ трудомъ перетискатися кождый выборець до стола, щобы отдати свой голосъ, где коло самого стола комисіи було въ 60 до выбору неуправленыхъ жидовъ, котрѝ на слухъ кождому выборцеви подповѣдали имя Тышковского. Жаднѝ просьбы и интерпеляціи до дотычащихъ настоятелѣвъ о приверненье ладу и свободы голосованя не помогли, бо „nie można było dać rady“. Навѣть пяниѝ агитаторы въ сали выборчой явно были и зневажали нашихъ выборцѣвъ, особенно тыхъ, котрѝ дали голосъ на нашого кандидата. Агитаторъ Knurkiewicz силою забравъ нашимъ 6 выборцямъ карты легитимаційнѝ. Признати однакожь належитъ, що наше духовеньство не дознавало такихъ зневагъ и напастей, якъ р. 1879 при попередныхъ выборахъ. Такожь менше напитковъ теперь минулося, только 100 литровъ оковитки на 176 выборцѣвъ; але за тое больше грошей впало въ жидовску та селяньску кешеню. Оповѣдано, що платили по 6—100 зр. выборцямъ и агитаторамъ за голосы п. Тышковского. Ту надарѣся прекрасный довѣдъ словъ п. Гавзнера: „О надхненю Божомъ на людъ въ користь панновъ“. (?) Давнѣйше голосовано посля азбучного порядку назвы селъ — теперь не безъ подставы округами: Добромильскимъ, яко больше певнымъ на сторону противну; оттакъ Бирча, а остатно Устрицкій. Вже при Устрицкомъ кричано: wiwat Tyszkowski, wiwat!

Кому належитъ приписати неудачу выбору нашого кандидата народного? Въ первой линіи незаконностямъ при выборчой агитаціи, а въ другой линіи нашой интелигенціи, особенно переважнои части священиковъ Бирчаньского и Добромильского повѣту, про ихъ нерадивость. Для чого жь бо, пытаюся, не явились при выборахъ всѣ священики Бирчаньского и Добромильского повѣту? Чи есть на то яке оправданье? Чому сусѣды латиньскѝ священики всѣ до одного колько ихъ було, до выбору явились — и на свого голосували а навѣть агитували? За то селяне-выборцѣ Устрицкого повѣту — то справдѣ мученики и то не однократнѝ за справу народну — але жь бо священики Устрицкого округа, хоть суть найбольшими бѣдаками, але маютъ повне почутье свого права и своихъ народныхъ обовязковъ. Протое честь имъ и горяча подяка отъ Руси!

Зъ Тернополя.

Сумна вѣсть, подана въ „Дѣлѣ“ о заранней смерти бл. п. Володимира Навроцкого, тронула до живого не только друговъ и знакомыхъ покойника, але выкликала сердечный жаль въ кругахъ рускихъ. Въ нѣмъ бо утратила Русь наша одного зъ тыхъ немногихъ борцѣвъ, що не зважаючи на нѣякѝ труды, невыгоды и прослѣдованя, несутъ буквально свое житье на жертвенникъ для добра рускаго народу. Покойникъ отъ наймолодшихъ лѣтъ своихъ ставъ трудитись на нивѣ литературной. Вже яко слухачь правъ замѣщуваръ свои працѣ въ „Правдѣ“ и дуже рано здобувъ собѣ славу не только ревного дѣятеля патріота, але й справного публициста, и ученого экономиста й статистика. Комужь не звѣстнѝ его статіи: *„Що насъ коштуе пропинація?“*, *„Руска народность въ школахъ галицкихъ“*, *„Нагонка за соціялистами“*, *„Шляхетнѝ защитники народу“*, *„Клясовѝ интересы“*, або съ помѣжь многихъ въ „Дѣлѣ“ замѣщеныхъ статій неоцѣнена *„Подвойна крейдка?“*

Згадка про тѝ дорогоцѣннѝ працѣ доводитъ насъ до переконаня, що понеслисьмо неотжалованую втрату. Отже теперь приходитъ на насъ черга показати, що умѣемо цѣнити нашихъ дѣятелѣвъ.

Може кто отповѣднѣйшу подасть гадку до усвященя памяти покойника, та поки що выявлю свою думку. Працѣ покойника розкиненѝ по часописяхъ мало доступныхъ для загалу Русиновъ, зберѣмъ отже все въ купу и выдаймо, а тымъ здвигнемъ ему нерукотворный памятникъ, загалови Русиновъ письменныхъ отворимо животворну крыницю, котра буде оживляти и крѣпити нашѝ силы въ нашомъ лихолѣтю, а нашой сердечной молодежи поставимо взорець достойный наслѣдованя. О скольке могъ я обчислити працѣ покойника, обнялибъ они около 25 листовъ печатныхъ, а рахуючи листъ по 28 зр. а. в., потребабы около 700 зр. на выданье. Накладъ покрылобъ 350 предплатниковъ по 2 зр. а. в., а чистый доходъ можна бъ вставити подъ именемъ покойника до желѣзного фонду товариства „Просвѣта“, до котрого заснованя онъ немало причинився. Не сомнѣваюся, що Ч. Редакція схоче занятись тымъ трудомъ, а П. Т. Публика рускa щедро тому допоможе.

Одинъ зъ друговъ и почитателѣвъ Покойника.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Комисія палаты панновъ для реформы выборчои уконституовалася дня 31. марта выбравши своимъ президентомъ Шмерлинга, а его заступникомъ кн. Чарторыйского.

(*Намѣстникомъ Чехъ*) именованый генералъ бар. Кравсъ. Онъ доси бувъ лишь провизоричнымъ управителемъ намѣстництва ческого.

(*Австрійскимъ посломъ въ Букарештѣ*) именованый бар. Маеръ, бувшій посолъ въ Вашингтонѣ а теперь занятый въ министерствѣ дѣлъ заграничныхъ.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ*). Урядовѝ донесеня зъ театру войны. „Генералъ Даленъ доситъ 26. марта: Ген. Обадичь доставъ наказъ зрекогноскувати съ значною силою войска цѣле побереже Дрины межи Фочею, Гораздою и Новобазарскій санджакъ. — Дня 29. марта донѣсъ ген. Даленъ, що сильнѣйшѝ отдѣлы повстанцѣвъ появились въ околици Перуспцы. Войско острѣлювало лишь заднѝ патролѣ повстанцѣвъ. — Дня 1. цвѣтня донѣсъ ген. Даленъ, що 28. марта колюмна Обадича надыбала повстанцѣвъ подъ Ифзарказауля. По короткой битвѣ повстанцѣ цофнулися. Тогожь дня рано стрѣтивъ полковникъ Замбаверъ 60 повстанцѣвъ коло Зацеваглава; повстанцѣ утекли зоставивши одного убитого и двохъ раненыхъ забрали съ собою. Подъ горою Плешею зновъ стрѣчено повстанцѣвъ и такожь отперто ихъ. Колюмна Замбарева розложилась таборомъ на Плеши и Зацеваглава. Одинъ отдѣлъ колюмны обсадивъ Бастици. Одна колюмна войска выслана зъ Цемерно подыбала на Крековѣ 300 повстанцѣвъ и выперла ихъ на повночь. — Ген. Обадичь вырушивъ 29. марта зъ Фочи на Куслатъ. Вскорѣ по выходѣ зъ Фочи передну сторожу привитали повстанцѣ стрѣлами. Надойшла въ помочь еще одна колюмна и по повгодинной битвѣ отперто повстанцѣвъ. Рѣвножь и бочну колюмну Обадича напавъ сильный отдѣлъ повстанцѣвъ. Въ той стрѣчи брала участь и головна колюмна и артилерія. Повстанцѣ утекли. Около полудня колюмна Обадича зближалась до Целебица. Битва съ повстанцями тревала ажь до ночи. Страты войска дня 29. марта: зъ 14. баталіону стрѣльцѣвъ 3 тяжко а 3 легко ранени. Зъ 77. (Самборского) полку подъ Веленицею одинъ воякъ убитый а 2 ранени. — Дня 31. марта войско и артилерія острѣлювали повстанцѣвъ, котрѝ на двохъ тратвахъ переправлялися черезъ рѣку въ долинѣ Тары. Войскамъ пощастилося: одна тратва затонула, много повстанцѣвъ впало въ рѣку, 200 повстанцѣвъ вернулося назадъ до того берега, зъ котрого хотѣли перевезтися на другій. Повстанцѣ мали 39 убитыхъ, колько потонуло, не вѣдомо; войско не стратило анѣ одного человѣка. — Дня 1. цвѣтня подъ Горковацомъ раненый одинъ стрѣлець. — Въ Кривошіи знаходятся еще повстанцѣ въ колькохъ мѣсцяхъ при граници чорногорской и непокоятъ патролѣ“. — Зъ наведеныхъ урядовыхъ донесень видко, що въ Герцеговинѣ все таки войскамъ не удалося до теперь не то зовсѣмъ знести, але бодай дотькливо ослабити повстанцѣвъ. Зъ реконесансу ген. Обадича бачимъ, що всюда по дорозѣ рекогноскуючѝ колюмны стрѣчали повстанцѣвъ и то, якъ самѝ справозданя стверджуютъ, въ значнѣйшихъ силахъ; одна битва тревала отъ полудня до ночи, а треба знати, що въ той битвѣ брала участь значна сила войска. Тай ще отъ що характеристичне: отъ початку повстаня все повстанцѣ крутятся коло Фочи; колько то разовъ вже войска очищували околицѣ Фочи зъ повстанцѣвъ, а годѣ очистити. Не диво, така вже природа землѣ герцеговиньскои; тому не зарадятъ и не знати якъ хоробрѝ войска. Коли судити зъ послѣдныхъ справоздань ген. Далена, то можна на певно заключатя, що повстанье такъ скоро не скончится, якъ се гдеякѝ оптимисты по колькохъ удачахъ въ Кривошіи голосили. Зъ донесеня ген. Далена довѣдуємось, що навѣть Кривошія не очищена зъ повстанцѣвъ. — При такомъ станѣ рѣчей не диво, що спольнымъ делегаціямъ буде предложеный новый кредитъ, котрый — якъ завѣряютъ гдеякѝ вѣденьскѝ газеты — не буде въ жаденъ способъ выносити больше, якъ 25 мілионовъ.

У бурмистра Луки Павловича въ Кемено въ Кривошіи, знайдено схованый въ огородѣ карабинъ замордованого передъ повтора мѣсяцемъ жандарма. На люфѣ карабина були вырытѝ слова: „Лука Павловичь за свободу“. Павловича привезено закованого до Гравозы, а отти кораблемъ до Катаро, где буде поставленый передъ судъ военный.

Угорскій урядъ зауважавъ, що на полудни Угорщины появляются численнѝ письма сербскои партіи революційнои, хотяй не маютъ до Австріи дебиту. Открыто, що письма тѝ приходили въ серединѣ сербского урядового дневника, котрый, розумѣеся, має дебитъ до Австріи. Правительство угорске мало удатись въ томъ дѣлѣ до правительства сербского.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дня 18. (30.) марта с. р. о 5 год. вечеромъ убито на Николаевскомъ бульварѣ генерала Стрѣльникова, прокуратора военного суду въ Кіевѣ, пріѣхавшого до Одессы на слѣдство въ справѣ открытя тайнои друкарнѣ тамже. „Одесскій Вѣстникъ“ такъ описуе фактъ: „Ген. Стрѣльниковъ сидѣвъ на бульварѣ, противъ Лондонскои гостинницѣ, зверненый лицемъ до моря. До него неожидано наближився зъ заду молодый человѣкъ. Нагле залунавъ выстрѣлъ и ген. Стрѣльниковъ упавъ зъ лавки на землю. Выстрѣлившій пустився утѣкати до Приморскои улицѣ, где стоявъ возокъ. Проходившѝ случайно роботники надлетѣли до возка, въ котрый утѣкавшій мавъ уже всѣдати. Одного зъ роботниковъ, котрый злапавъ его вже бувъ, утѣкаючій пострѣливъ зъ револьвера въ ногу. Прочѝ роботники кинулись до возка и задержали погонича и утѣкавшого, котрый ранивъ легко и другого роботника. Ген. Стрѣльникова, облитого кровю, отнесено до „Петербурскои гостинницѣ“, где въ кольке минутъ умеръ. На мѣсци, где бувъ убитый генералъ, лишилась калюжа крови. Убійцѣвъ отпроваджено на полицію; на допытуваня: кто они, чимъ занимаются, — не дали яснои отповѣди.“ — Съ убійцями ген. Стрѣльникова зроблено короткій судъ. Дня 1. л. цвѣтня, четвертого дня вечеромъ по довершенѣмъ убійствѣ доручено имъ вже актъ обжалованя. Въ ночи тогожь дня военный судъ почавъ розправу а о повночи мавъ выдати вырокъ. — При слѣдствѣ выказалось, що злочинцѣвъ було двохъ: одинъ котрый стрѣлявъ, а другій, котрый повозивъ. Оба они прибули до Одессы зъ повночнои Россіи. Передъ колькома днями купили коня, а повозку пожичили. У обохъ знайдено револьверы и штилеты.

Посля донесеня „Нового Времени“, проектъ реформы торговлѣ горячими напоями, выпрацюваный комисіею знатоковъ и довѣрочныхъ людей, внесеный уже въ государственный совѣтъ, и если буде затвердженый, почне обовязувати отъ 1. сѣчня 1883 р.

Димисію министра просвѣты, барона Николяи, оголосивъ вже „Правительственный Вѣстникъ“. На его мѣсце назначеный секретарь-державный Деляновъ, бувшій товаришь министра при гр. Толстомъ (давнѣйшомъ министрѣ просвѣты). Въ „Правительств. Вѣстнику“ напечатаный рескриптъ царскій, въ котромъ царь высказуе уступаючому министрови свое признанье за его дѣятельность. — Причиною димисіи бар. Николяи мавъ бути меморіялъ написаный професоромъ московского университету Любимовымъ, однодумленникомъ Каткова. Въ томъ меморіялѣ Любимовъ выступивъ противъ Николаевого проекту розширеня правъ школъ реальныхъ, доказуючи, що той намѣръ министра есть небезпечный зъ политичного становища. Меморіялъ свой мавъ переслати Любимовъ цареви.

До заграничныхъ газетъ доносятъ зъ Россіи, що Кобозевъ, отъ часу убійства царя Александра II. гляданый нигилистъ, зоставъ въ Москвѣ арештованый. Его правдиве имя має бути Богдановичь; тое имя було часто згадуване въ великихъ политичныхъ процесахъ.

Зъ Одессы доносятъ, що зъ оттамъ удаесь до Герцеговины 50 охотниковъ-Герцеговинцѣвъ, котрѝ перебували на службѣ въ Россіи.

На коронацію царя до Москвы буде завозваный — якъ доситъ „Голосъ“ — одинъ отпоручникъ зъ кождои волости (громады) россійскои. Всѣхъ представителей волостей буде отже при коронаціи 30.000.

Берлиньска „National Ztg.“ доситъ, що царь Александеръ III. мае выдати указъ, на подставѣ котрого всѣ Нѣмцѣ, котрѝ довше якъ 5 лѣтъ пробуваютъ въ Россіи, мусятъ тамъ натурализуватися. Кто не схоче натурализуватися, той буде мусѣвъ вынестися зъ державы россійскои.

Зъ помежи 11 засудженыхъ недавно въ Петербурзѣ на кару смерти нигилистовъ страчено черезъ розстрѣленье (не черезъ повѣшенье) только одного Суханова, котрый бувъ официромъ. Прочимъ змѣнивъ царь кару на дожизнену каторгу въ Сибѣри. Суханова розстрѣлено въ Кронштадтѣ, якъ разъ въ той день, коли въ Одессѣ застрѣлено генерала Стрѣльникова.

Въ Петербурзѣ появився новый нумеръ тайнои революційнои часописи „Народная Воля“. Ровночасно порозлѣплювано по рогахъ улиць проклямацію „Землѣ и Волѣ“, котра грозитъ правительству насильными чинами, если не вступитъ на дорогу либеральныхъ реформъ.

Сербія. Въ Бѣлгородѣ дня 1. цвѣтня, обходжено торжественно роковины розпочатя войны съ Турками въ 1815 р. черезъ князя Милоша Обреновича. По торжествѣ церковномъ наступило велике принятье въ королевскій палатѣ. Мѣсто було пристроене хоругвами а вечеромъ илюминоване.

Англія. Англійскій парляментъ ухваливъ въ засадѣ большостею голосовъ змѣну регулямину парляментарного посля внесеня Глядстона, т. е. щобы президентъ палаты мавъ право отобрати бесѣдникови голосъ, якъ се дѣесь — вынявши Англію — въ цѣлой Европѣ. Звѣстно бо, що опозиція дуже вызискувала свободу слова, протягала дебаты въ нескончености, щобы не допустити скоро до голосованя надъ якимсь немилымъ имъ предметомъ дневного порядку. Въ послѣдныхъ часахъ особенно зъ необмеженои свободы слова користали ирляндскѝ послы, „гомрулеры“ и по части консерватисты зъ партіи Биконсфильда; розумѣесь отже, що консерватисты и гомрулеры мусѣли бути противнѝ внесеню Глядстона. Але правительство не могло и на всѣхъ либераловъ на певно числити, и для того все таки не було певне побѣды. Длятого то Глядстонъ и Брайтъ ужили всѣхъ своихъ силъ вымовы, щобъ переконати либераловъ о конечной потребности змѣны регулямину. Мито того що бесѣдники опозиціи, гомрулеровъ и консерватистовъ, выступали такожь дуже горячо въ оборонѣ необмеженои свободы бесѣды, зъ стороны либеральнои только 5 ословъ голосувало съ опозиціею: такого тріюмфу навѣть не надѣявся Глядстонъ. Однакожь не можна сказати, щобы реформа регулямину, ухвалена теперь въ засадѣ, була принята зовсѣмъ посля проекту Глядстона. Противно, вже два члены либеральнои партіи зголосили поправки въ томъ дусѣ, щобы до рѣшеня замкненя дискусіи потребно було двѣ третыхъ або й три четвертыхъ голосовъ, а не звычайнои большости.

Італія. Дня 30 марта розпочалось въ Италіи а головно въ мѣстѣ Палермо торжество обходу 600-тныхъ роковинъ освобожденя Сициліи отъ панованя французского. Великодный понедѣлокъ день 30 марта 1282 р. записаный чорными буквами въ исторіи Французовъ подъ назвою „вечѣрня сицилійска“. Кароль Анжуеньскій ставъ по 18-лѣтномъ пановаю Сицилію; але не въ томъ трагизмъ дѣла, — французскѝ королѣ въ середныхъ вѣкахъ часто здобували и теряли край — але въ томъ трагизмъ и гроза, що утрата Сициліи ознаменувалась великою, грозною рѣзнею, купелею въ крови французскій. У Сициліянъ только нагромадилось въ короткомъ часѣ ненависти до Французовъ, що рѣшились на тую грозну рѣзню. Рѣзня розпочалась въ свѣтлый понедѣлокъ по полудни подчасъ звычайного походу до церкви монтреальскои коло Палермо, а скончилась ажь тогды, коли всѣхъ Французовъ на Сициліи съ выняткомъ двохъ шляхтичовъ вырѣзано. Въ Катанеи вымордовано 8000 Французовъ, въ Мессинѣ 3000. Кто не умѣвъ вымовити чисто по италійски слова „cicerі“ — а Французы того не могли — той на мѣсци тративъ житье. И все тое дѣялось для того, щобы позбутися Кароля анжуеньского а на его мѣсце зробити властителемъ Сициліи Петра III арагоньского. На торжество 600-тныхъ роковинъ „вечѣрнѣ сицилійскои“ наплыло до Сициліи множество радикаловъ зъ цѣлои Италіи, навѣть старенькій и хорый Гарибальди прибувъ тамже. Италійске правительство выслало ескадру кораблевъ до Сициліи очевидно для того, щобъ убезпечитись передъ евентуальнымъ якимъ небудь збыткомъ радикаловъ. Була поголоска, що навѣть французске правительство задумувало выслати тамъ ескадру французскихъ военныхъ кораблевъ для охороны французскихъ подданыхъ въ Сициліи — и хотяй поголоска остала только поголоскою, — то все таки она всказуе на значенье торжества, именно, що

---

2 повѣтовъ одержавъ о. А. Юзичиньскій лише 6 голосовъ.

Выборцѣ народного кандидата мусѣли еще передъ розпочатьемъ выбору и въ часѣ самыхъ выборовъ ажь 3 разы телеграфично ускаржатися передъ ц. к. Намѣстникомъ на незаконность противнои намъ стороны.

Перва незаконность була, що хочь стояли жандармы, то пущено цѣлу хмару жидовъ-агитаторовъ не только до сѣней але и до самои салѣ выборчои, подчасъ коли въ нашои стороны нѣкого, кто не мавъ карты легитимаційнои навѣть до сѣней не пущено.

Розумѣется, що такими агитаторами набита саля выбрала картками, котрѝ напередъ були вже написанѝ, комисію выборчу только зъ Поляковъ и жидовъ. Се була друга незаконность. Трета: що черезъ ту фалянгу агитаторовъ мусѣвъ съ великимъ трудомъ перетискатися кождый выборець до стола, щобы отдати свой голосъ, где коло самого стола комисіи було въ 60 до выбору неуправленыхъ жидовъ, котрѝ на слухъ кождому выборцеви подповѣдали имя Тышковского. Жаднѝ просьбы и интерпеляціи до дотычащихъ настоятелѣвъ о приверненье ладу и свободы голосованя не помогли, бо „nie można było dać rady“. Навѣть пяниѝ агитаторы въ сали выборчой явно были и зневажали нашихъ выборцѣвъ, особенно тыхъ, котрѝ дали голосъ на нашого кандидата. Агитаторъ Knurkiewicz силою забравъ нашимъ 6 выборцямъ карты легитимаційнѝ. Признати однакожь належитъ, що наше духовеньство не дознавало такихъ зневагъ и напастей, якъ р. 1879 при попередныхъ выборахъ. Такожь менше напитковъ теперь минулося, только 100 литровъ оковитки на 176 выборцѣвъ; але за тое больше грошей впало въ жидовску та селяньску кешеню. Оповѣдано, що платили по 6—100 зр. выборцямъ и агитаторамъ за голосы п. Тышковского. Ту надарѣся прекрасный довѣдъ словъ п. Гавзнера: „О надхненю Божомъ на людъ въ користь панновъ“. (?) Давнѣйше голосовано посля азбучного порядку назвы селъ — теперь не безъ подставы округами: Добромильскимъ, яко больше певнымъ на сторону противну; оттакъ Бирча, а остатно Устрицкій. Вже при Устрицкомъ кричано: wiwat Tyszkowski, wiwat!

Кому належитъ приписати неудачу выбору нашого кандидата народного? Въ первой линіи незаконностямъ при выборчой агитаціи, а въ другой линіи нашой интелигенціи, особенно переважнои части священиковъ Бирчаньского и Добромильского повѣту, про ихъ нерадивость. Для чого жь бо, пытаюся, не явились при выборахъ всѣ священики Бирчаньского и Добромильского повѣту? Чи есть на то яке оправданье? Чому сусѣды латиньскѝ священики всѣ до одного колько ихъ було, до выбору явились — и на свого голосували а навѣть агитували? За то селяне-выборцѣ Устрицкого повѣту — то справдѣ мученики и то не однократнѝ за справу народну — але жь бо священики Устрицкого округа, хоть суть найбольшими бѣдаками, але маютъ повне почутье свого права и своихъ народныхъ обовязковъ. Протое честь имъ и горяча подяка отъ Руси!

Зъ Тернополя.

Сумна вѣсть, подана въ „Дѣлѣ“ о заранней смерти бл. п. Володимира Навроцкого, тронула до живого не только друговъ и знакомыхъ покойника, але выкликала сердечный жаль въ кругахъ рускихъ. Въ нѣмъ бо утратила Русь наша одного зъ тыхъ немногихъ борцѣвъ, що не зважаючи на нѣякѝ труды, невыгоды и прослѣдованя, несутъ буквально свое житье на жертвенникъ для добра рускаго народу. Покойникъ отъ наймолодшихъ лѣтъ своихъ ставъ трудитись на нивѣ литературной. Вже яко слухачь правъ замѣщуваръ свои працѣ въ „Правдѣ“ и дуже рано здобувъ собѣ славу не только ревного дѣятеля патріота, але й справного публициста, и ученого экономиста й статистика. Комужь не звѣстнѝ его статіи: *„Що насъ коштуе пропинація?“*, *„Руска народность въ школахъ галицкихъ“*, *„Нагонка за соціялистами“*, *„Шляхетнѝ защитники народу“*, *„Клясовѝ интересы“*, або съ помѣжь многихъ въ „Дѣлѣ“ замѣщеныхъ статій неоцѣнена *„Подвойна крейдка?“*

Згадка про тѝ дорогоцѣннѝ працѣ доводитъ насъ до переконаня, що понеслисьмо неотжалованую втрату. Отже теперь приходитъ на насъ черга показати, що умѣемо цѣнити нашихъ дѣятелѣвъ.

Може кто отповѣднѣйшу подасть гадку до усвященя памяти покойника, та поки що выявлю свою думку. Працѣ покойника розкиненѝ по часописяхъ мало доступныхъ для загалу Русиновъ, зберѣмъ отже все въ купу и выдаймо, а тымъ здвигнемъ ему нерукотворный памятникъ, загалови Русиновъ письменныхъ отворимо животворну крыницю, котра буде оживляти и крѣпити нашѝ силы въ нашомъ лихолѣтю, а нашой сердечной молодежи поставимо взорець достойный наслѣдованя. О скольке могъ я обчислити працѣ покойника, обнялибъ они около 25 листовъ печатныхъ, а рахуючи листъ по 28 зр. а. в., потребабы около 700 зр. на выданье. Накладъ покрылобъ 350 предплатниковъ по 2 зр. а. в., а чистый доходъ можна бъ вставити подъ именемъ покойника до желѣзного фонду товариства „Просвѣта“, до котрого заснованя онъ немало причинився. Не сомнѣваюся, що Ч. Редакція схоче занятись тымъ трудомъ, а П. Т. Публика рускa щедро тому допоможе.

Одинъ зъ друговъ и почитателѣвъ Покойника.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Рада державна.*) Комисія палаты панновъ для реформы выборчои уконституовалася дня 31. марта выбравши своимъ президентомъ Шмерлинга, а его заступникомъ кн. Чарторыйского.

(*Намѣстникомъ Чехъ*) именованый генералъ бар. Кравсъ. Онъ доси бувъ лишь провизоричнымъ управителемъ намѣстництва ческого.

(*Австрійскимъ посломъ въ Букарештѣ*) именованый бар. Маеръ, бувшій посолъ въ Вашингтонѣ а теперь занятый въ министерствѣ дѣлъ заграничныхъ.

(*Повстанье въ Дальмаціи и Герцеговинѣ*). Урядовѝ донесеня зъ театру войны. „Генералъ Даленъ доситъ 26. марта: Ген. Обадичь доставъ наказъ зрекогноскувати съ значною силою войска цѣле побереже Дрины межи Фочею, Гораздою и Новобазарскій санджакъ. — Дня 29. марта донѣсъ ген. Даленъ, що сильнѣйшѝ отдѣлы повстанцѣвъ появились въ околици Перуспцы. Войско острѣлювало лишь заднѝ патролѣ повстанцѣвъ. — Дня 1. цвѣтня донѣсъ ген. Даленъ, що 28. марта колюмна Обадича надыбала повстанцѣвъ подъ Ифзарказауля. По короткой битвѣ повстанцѣ цофнулися. Тогожь дня рано стрѣтивъ полковникъ Замбаверъ 60 повстанцѣвъ коло Зацеваглава; повстанцѣ утекли зоставивши одного убитого и двохъ раненыхъ забрали съ собою. Подъ горою Плешею зновъ стрѣчено повстанцѣвъ и такожь отперто ихъ. Колюмна Замбарева розложилась таборомъ на Плеши и Зацеваглава. Одинъ отдѣлъ колюмны обсадивъ Бастици. Одна колюмна войска выслана зъ Цемерно подыбала на Крековѣ 300 повстанцѣвъ и выперла ихъ на повночь. — Ген. Обадичь вырушивъ 29. марта зъ Фочи на Куслатъ. Вскорѣ по выходѣ зъ Фочи передну сторожу привитали повстанцѣ стрѣлами. Надойшла въ помочь еще одна колюмна и по повгодинной битвѣ отперто повстанцѣвъ. Рѣвножь и бочну колюмну Обадича напавъ сильный отдѣлъ повстанцѣвъ. Въ той стрѣчи брала участь и головна колюмна и артилерія. Повстанцѣ утекли. Около полудня колюмна Обадича зближалась до Целебица. Битва съ повстанцями тревала ажь до ночи. Страты войска дня 29. марта: зъ 14. баталіону стрѣльцѣвъ 3 тяжко а 3 легко ранени. Зъ 77. (Самборского) полку подъ Веленицею одинъ воякъ убитый а 2 ранени. — Дня 31. марта войско и артилерія острѣлювали повстанцѣвъ, котрѝ на двохъ тратвахъ переправлялися черезъ рѣку въ долинѣ Тары. Войскамъ пощастилося: одна тратва затонула, много повстанцѣвъ впало въ рѣку, 200 повстанцѣвъ вернулося назадъ до того берега, зъ котрого хотѣли перевезтися на другій. Повстанцѣ мали 39 убитыхъ, колько потонуло, не вѣдомо; войско не стратило анѣ одного человѣка. — Дня 1. цвѣтня подъ Горковацомъ раненый одинъ стрѣлець. — Въ Кривошіи знаходятся еще повстанцѣ въ колькохъ мѣсцяхъ при граници чорногорской и непокоятъ патролѣ“. — Зъ наведеныхъ урядовыхъ донесень видко, що въ Герцеговинѣ все таки войскамъ не удалося до теперь не то зовсѣмъ знести, але бодай дотькливо ослабити повстанцѣвъ. Зъ реконесансу ген. Обадича бачимъ, що всюда по дорозѣ рекогноскуючѝ колюмны стрѣчали повстанцѣвъ и то, якъ самѝ справозданя стверджуютъ, въ значнѣйшихъ силахъ; одна битва тревала отъ полудня до ночи, а треба знати, що въ той битвѣ брала участь значна сила войска. Тай ще отъ що характеристичне: отъ початку повстаня все повстанцѣ крутятся коло Фочи; колько то разовъ вже войска очищували околицѣ Фочи зъ повстанцѣвъ, а годѣ очистити. Не диво, така вже природа землѣ герцеговиньскои; тому не зарадятъ и не знати якъ хоробрѝ войска. Коли судити зъ послѣдныхъ справоздань ген. Далена, то можна на певно заключатя, що повстанье такъ скоро не скончится, якъ се гдеякѝ оптимисты по колькохъ удачахъ въ Кривошіи голосили. Зъ донесеня ген. Далена довѣдуємось, що навѣть Кривошія не очищена зъ повстанцѣвъ. — При такомъ станѣ рѣчей не диво, що спольнымъ делегаціямъ буде предложеный новый кредитъ, котрый — якъ завѣряютъ гдеякѝ вѣденьскѝ газеты — не буде въ жаденъ способъ выносити больше, якъ 25 мілионовъ.

У бурмистра Луки Павловича въ Кемено въ Кривошіи, знайдено схованый въ огородѣ карабинъ замордованого передъ повтора мѣсяцемъ жандарма. На люфѣ карабина були вырытѝ слова: „Лука Павловичь за свободу“. Павловича привезено закованого до Гравозы, а отти кораблемъ до Катаро, где буде поставленый передъ судъ военный.

Угорскій урядъ зауважавъ, що на полудни Угорщины появляются численнѝ письма сербскои партіи революційнои, хотяй не маютъ до Австріи дебиту. Открыто, що письма тѝ приходили въ серединѣ сербского урядового дневника, котрый, розумѣеся, має дебитъ до Австріи. Правительство угорске мало удатись въ томъ дѣлѣ до правительства сербского.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дня 18. (30.) марта с. р. о 5 год. вечеромъ убито на Николаевскомъ бульварѣ генерала Стрѣльникова, прокуратора военного суду въ Кіевѣ, пріѣхавшого до Одессы на слѣдство въ справѣ открытя тайнои друкарнѣ тамже. „Одесскій Вѣстникъ“ такъ описуе фактъ: „Ген. Стрѣльниковъ сидѣвъ на бульварѣ, противъ Лондонскои гостинницѣ, зверненый лицемъ до моря. До него неожидано наближився зъ заду молодый человѣкъ. Нагле залунавъ выстрѣлъ и ген. Стрѣльниковъ упавъ зъ лавки на землю. Выстрѣлившій пустився утѣкати до Приморскои улицѣ, где стоявъ возокъ. Проходившѝ случайно роботники надлетѣли до возка, въ котрый утѣкавшій мавъ уже всѣдати. Одного зъ роботниковъ, котрый злапавъ его вже бувъ, утѣкаючій пострѣливъ зъ револьвера въ ногу. Прочѝ роботники кинулись до возка и задержали погонича и утѣкавшого, котрый ранивъ легко и другого роботника. Ген. Стрѣльникова, облитого кровю, отнесено до „Петербурскои гостинницѣ“, где въ кольке минутъ умеръ. На мѣсци, где бувъ убитый генералъ, лишилась калюжа крови. Убійцѣвъ отпроваджено на полицію; на допытуваня: кто они, чимъ занимаются, — не дали яснои отповѣди.“ — Съ убійцями ген. Стрѣльникова зроблено короткій судъ. Дня 1. л. цвѣтня, четвертого дня вечеромъ по довершенѣмъ убійствѣ доручено имъ вже актъ обжалованя. Въ ночи тогожь дня военный судъ почавъ розправу а о повночи мавъ выдати вырокъ. — При слѣдствѣ выказалось, що злочинцѣвъ було двохъ: одинъ котрый стрѣлявъ, а другій, котрый повозивъ. Оба они прибули до Одессы зъ повночнои Россіи. Передъ кольке днями купили коня, а повозку пожичили. У обохъ знайдено револьверы и штилеты.

Посля донесеня „Нового Времени“, проектъ реформы торговлѣ горячими напоями, выпрацюваный комисіею знатоковъ и довѣрочныхъ людей, внесеный уже въ государственный совѣтъ, и если буде затвердженый, почне обовязувати отъ 1. сѣчня 1883 р.

Димисію министра просвѣты, барона Николяи, оголосивъ вже „Правительственный Вѣстникъ“. На его мѣсце назначеный секретарь-державный Деляновъ, бувшій товаришь министра при гр. Толстомъ (давнѣйшомъ министрѣ просвѣты). Въ „Правительств. Вѣстнику“ напечатаный рескриптъ царскій, въ котромъ царь высказуе уступаючому министрови свое признанье за его дѣятельность. — Причиною димисіи бар. Николяи мавъ бути меморіялъ написаный професоромъ московского университету Любимовымъ, однодумленникомъ Каткова. Въ томъ меморіялѣ Любимовъ выступивъ противъ Николаевого проекту розширеня правъ школъ реальныхъ, доказуючи, що той намѣръ министра есть небезпечный зъ политичного становища. Меморіялъ свой мавъ переслати Любимовъ цареви.

До заграничныхъ газетъ доносятъ зъ Россіи, що Кобозевъ, отъ часу убійства царя Александра II. гляданый нигилистъ, зоставъ въ Москвѣ арештованый. Его правдиве имя має бути Богдановичь; тое имя було часто згадуване въ великихъ политичныхъ процесахъ.

Зъ Одессы доносятъ, що зъ оттамъ удаесь до Герцеговины 50 охотниковъ-Герцеговинцѣвъ, котрѝ перебували на службѣ въ Россіи.

На коронацію царя до Москвы буде завозваный — якъ доситъ „Голосъ“ — одинъ отпоручникъ зъ кождои волости (громады) россійскои. Всѣхъ представителей волостей буде отже при коронаціи 30.000.

Берлиньска „National Ztg.“ доситъ, що царь Александеръ III. мае выдати указъ, на подставѣ котрого всѣ Нѣмцѣ, котрѝ довше якъ 5 лѣтъ пробуваютъ въ Россіи, мусятъ тамъ натурализуватися. Кто не схоче натурализуватися, той буде мусѣвъ вынестися зъ державы россійскои.

Зъ помежи 11 засудженыхъ недавно въ Петербурзѣ на кару смерти нигилистовъ страчено черезъ розстрѣленье (не черезъ повѣшенье) только одного Суханова, котрый бувъ официромъ. Прочимъ змѣнивъ царь кару на дожизнену каторгу въ Сибѣри. Суханова розстрѣлено въ Кронштадтѣ, якъ разъ въ той день, коли въ Одессѣ застрѣлено генерала Стрѣльникова.

Въ Петербурзѣ появився новый нумеръ тайнои революційнои часописи „Народная Воля“. Ровночасно порозлѣплювано по рогахъ улиць проклямацію „Землѣ и Волѣ“, котра грозитъ правительству насильными чинами, если не вступитъ на дорогу либеральныхъ реформъ.

Сербія. Въ Бѣлгородѣ дня 1. цвѣтня, обходжено торжественно роковины розпочатя войны съ Турками въ 1815 р. черезъ князя Милоша Обреновича. По торжествѣ церковномъ наступило велике принятье въ

оно має характеръ противфранцускои демонстраціи. Але се не выключный характеръ торжества — оно має и другій, зъ уваги на те, кто єго обходитъ, а именно характеръ противдинастичный. Розберѣмъ оба тѣ характеры торжества. Якъ сказано причиною „сицилійскои вечѣрнѣ“ була ненависть Французовъ. Якіжъ теперь отношеня политичнѣ межи Италіею а Франціею, — чи обѣ народности жіютъ сегодня съ собою въ згодѣ? Нѣ! Отъ часу франпускои войны въ Тунисѣ и непорядковъ межи роботниками италійскими а французскими въ Марсиліи національнѣ отношеня межи Италіянами а Французами дуже напруженѣ, мимо того, що правительства стараются въ дорозѣ дипльоматичнои всякѣ напруженя лагодити. И теперь правительство италійске чинило, що могло, щобы торжество въ Палермо не причинилось до роздражненя Французовъ. Отзывались навѣть голосы, щобы зовсѣмъ не обходити памятки такъ непріятнои для Французовъ, що Франція въ теперѣшнѣмъ столѣтю чинила много добра Италіи, около пятьдесять лѣтъ подпирала Италію и що Франціи завдячуютъ Италіяне свою нынѣшну єдность и самостойность. Але такіи голосы не могли повздержати италійскихъ радикаловъ, котрѣ не только памятаютъ на стародавнѣ кривды, сколько на найновѣйшу кривду, именно тую, що Франція обнявши минувшого року протекторатъ надъ Тунисомъ вырве зъ рукъ Италіяновъ и Сицилійцевъ провозъ цѣлого торговельного руху на повнѣчныхъ особливо побережахъ Тунетаніи. Дальше єсть се рѣчею ясною, що радикалы, устроюючи торжество въ Палермо, выкористуютъ єго и для своихъ, т. є. противдинастичныхъ цѣлей и взбуджуютъ подозрѣнье у италійского правительства. Насамперед для того, що обходъ отбуваесь въ Палермо, въ Сициліи, — а освобожденье Сициліи черезъ 1000 Гарибальдистовъ було найсвѣтлѣйшою дѣятельностею активнои партіи, коли тымчасомъ другѣ успѣхи и здобутки до сполученя Италіи треба завдячити дипльомаціи. По здобутю Сициліи и Неаполю бувъ часъ, коли диктаторъ Гарибальди могъ выступити яко соубѣгатель короля Виктора-Емануеля о перше мѣсце въ Италіи. Радикалы хотѣли теперь пригадати тое и вповити въ народѣ пересвѣдченье, що Италія завдячуе своє сполученье не династіи а радикальнои партіи активнои, — а отси до доказу, що династія єсть непотрѣбна, — вже лишь одинъ крокъ. Не дарможь кн. Бисмаркъ по зъѣздѣ короля Гумберта съ цѣсаремъ Францъ-Іосифомъ у Вѣдни, уважавъ потрѣбнымъ выговоритись въ нѣмецкомъ парляментѣ, що въ Италіи до републики вже не богато хибуе. Се говоривъ кн. Бисмаркъ не оттакъ на вѣтеръ, вже онъ добре змѣркувавъ, якъ стоятъ дѣла въ Италіи... Въ Сициліи существуе тайне товариство анархичне т. зв. „mafia“! До того товариства належитъ велика часть роботниковъ, ремѣсниковъ и селянъ зъ острова. Тое товариство зъорганизоване дуже добре. Товарищь, закимъ зостане принятый, муситъ попередъ доказати свою здобность и отвагу поединкомъ на ножѣ, оттакъ муситъ зъобовязатися нѣколи передъ судомъ не вызнати нѣчого о товариствѣ, боронити передъ полиціею обжалованыхъ и т. д. Въ послѣдныхъ рокахъ италійске правительство дуже енергично взялось до выкорѣненя того небезпечного товариства, але безъуспѣшно. Длятого то й не диво, що правительство предприняло, якъ сказано, обширнѣ мѣры осторожности при обходѣ роковинъ „сицилійскои вечѣрнѣ“ въ Палермо. Въ тѣй цѣли выѣхавъ зъ стороны правительства Криспи. До офиціозныхъ газетъ доносятъ, що цѣлый обходъ выпавъ зовсѣмъ спокойно, нѣякихъ незаконностей не запримѣчено. Може бути, що въ офиціяльнѣй части програмы обходу все йшло законно, але безъ того певно не обойшлось, щобы поза офиціяльною програмою, такъ сказати, за куртиною не пропагували радикалы такіи идеи и тенденціи, якіи зовсѣмъ непріемнѣ для правительства. Духъ републиканьскій мѣжь интелигенціею италійскою съ кождымъ днемъ взмагаесь въ силахъ.

Ишпанія. Въ Барцельонѣ выбухли въ послѣдныхъ дняхъ марта грозни розрухи зъ причины принятя ишпаньско-французского трактату торговельного. Тисячѣ роботниковъ кинулись на урядниковъ цловыхъ и дойшло до того, що полиція мусѣла ажь стрѣляти. Роботники заняли дворець, кричучи: „Най жіе федераційна република!“ Въ Катальоніи оголосило для того правительство станъ облоги и помалу ладъ запанувавъ бодай на око.

Пѣмеччина. Предложенье церковне Виндгорста зостало приняте въ соймѣ прускомъ. Партія центра заключила компромисъ съ партіею консерватистовъ. Партія центра и Поляки дуже радуются зъ отнесеноі побѣды и маютъ надѣю, що и кн. Бисмаркъ згодится на той компромисъ и ухвала одержитъ санкцію.

НОВИНКИ.

Зъ причины двохъ святъ, припадаючихъ на завтра и позавтру, и святъ Великодныхъ слѣдуюче число може выйти ажь доперва въ суботу, 3 (15) цвѣтня. Длятого выдаемъ сегодня два числа (23 и 24) разомъ, а щобы нагородити Вп. Читателямъ недостачу часописи, долучаемо безплатно книжочку въ три аркушѣ печатнѣ подъ заг. „Походъ Собѣского подъ Вѣдень року 1683“, написану Впр. о. Стефаномъ Качалою. Такъ отже Вп. Читателѣ замѣсть трехъ одержатъ за той часъ повче-верта аркушѣвъ печатныхъ.

— При наближаючихся святахъ Великодныхъ пересылаемъ всѣмъ нашимъ ВП. Читателямъ щиросердечнѣ желаня „Веселыхъ и щаслывыхъ святъ!“

— **Впр. Митрополитъ** выдавъ куренду до духовеньства, въ котрой обвѣщуе духовеньству, що намѣстництво продовжило збирати складки на основанье руск. дѣвочого воспиталища во Львовѣ до конца 1882 р., и откликаесь до духовеньства, щобы надсылало власнѣ и збиранѣ жертвы на тую отъ давна такъ пожадану руску институцію.

— **Запомоги для вдовъ и сиротъ священичихъ** львовскои архіепархіи починаютъ розсылатися сегодня деканатамъ. Кожда вдова и сирота одержитъ по 50 зр.

— **Въ справѣ увязненыхъ Русиновъ** доносятъ зо Львова до краковского „Czas-y“, що гдекотрѣ зъ увязненыхъ, именно гнилицкѣ селяне, будутъ выпущенѣ на вольну стопу еще передъ уплывомъ 3-мѣсячного речинця, котрый кончится д. 4 мая.

— **Справозданье зъ двохъ послѣдныхъ засѣдань Выдѣлу тов. „Просвѣта“** зъ днѣвъ 22. лютого и 22. марта с. р. — Затверджено на внесенье комисіи редакційнои порядокъ книжочокъ, маючихъ выдатися товариствомъ въ сѣмъ роцѣ. — Ухвалено выслати просьбу до черновецкои рады школьнои краевои, щобы поручила книжочки товариства до ужитку молодежи школьнои и школьныхъ библіотекъ, а именно тѣ книжочки, котрѣ вже львовска рада шк. препоручила. — Принято до вѣдомости розпорядженье краевои рады шк. поручаюче 7 новыхъ книжочокъ „Просвѣты“ до ужитку библіотекъ школьныхъ и на нагороды. Ухвалено при томъ зазначувати на будуще поручень радою шк. книжочки прилѣпленьемъ картки съ днемъ и числомъ розпорядженя рады шк. — Принято до вѣдомости справозданье рахункове комитету занимавшогося устроеньемъ вечера въ память Шевченка; ухвалено суму 120 зр. вплынувшу зъ добровольныхъ датковъ роздѣлити такъ: на зреставроване могилы Шевченка придѣлити таку суму, щобъ фондъ на тую цѣль бувъ доповненый до 100 зр., а решту прилучити до фонду стипендіи имени Шевченка. Складаючи подяку всѣмъ, кто причинився до фонду Шевченкового подносимъ имена тыхъ, котрѣ найбольшими датками причинилися: ВП. пп.: П. Кулѣшъ 10 зр.; Берхардъ, нотарь зъ Щирця 10 зр.; Петро Лѣниньскій 5 зр., жена єго, п-ѣ Лѣниньска 5 зр.; Кар. Подляшецкій 5 зр. На тую саму цѣль надослано еще зъ Дрогобыча 27 зр. 57 кр. яко доходъ зъ театрального представленя; отъ Русиновъ въ Подволочискахъ 6 зр.; отъ п. Ярослава Ильницкого зъ Босніи 10 зр. — ВП. Ивану Борисикевичеви, обывателю въ Увислѣ, выслано кондоленційне письмо зъ причины єго недуги. — Выбрано комитетъ зъ 5 членовъ для переведеня предложеня о. Данила Танячкевича дотычно выданя „нагорнои проповѣди“. — Въ конци принято до вѣдомости письмо отъ станиславовскои филіи „Просвѣты“, залагоджено дробнѣйшѣ справы и принято 27 новыхъ членовъ.

— Широкѣ круги рускѣ запечалила сумна вѣсть, що нашъ многозаслуженый старенькій народолюбець и народный дѣятель **Иванъ Борисикевичь занедужавъ.** Вѣсть тая мусѣла засмутити кождого Русина, котрый памятае на великѣ подвиги и заслуги Вп. Ив. Борисикевича въ першу добу нашого розбудженя народного. Онъ то выпрацювавъ въ 1848 р. програму Русиновъ, въ котрой высказавъ самостойность народа малоруского, онъ то, вѣрный въ кождомъ взглядѣ своѣй програмѣ, выдавъ во Львовѣ першій разъ Основяненкову повѣсть „Марусю“ и тымъ чиномъ давъ познати Галичанамъ славного украиньского писателя въ найкрасшомъ єго творѣ и положивъ черезъ то одну зъ найперших и найважнѣйшихъ основъ духового объединаня цѣлого рускаго народа въ щиронародной спольной литературѣ. Въ загалѣ жь много потрудився Вп. Ив. Борисикевичь для добра и славы Руси; имя єго займае одно зъ найпочетнѣйшихъ мѣсць на картѣ исторіи першихъ десяткувъ лѣтъ народного розбудженя. Выдѣлъ товариства „Просвѣты“, памятаючій на всѣ великѣ заслуги Вп. Борисикевича особливо яко неутрудимого дѣятеля около просвѣты и здвигненя нашого народа, выславъ до него по случаю єго слабости письмо слѣдуючого содержаня: „Высокодостойный Добродѣю! Коли въ 1848 р. Галицка Русь проснулась зъ вѣкового сну, були Вы однымъ зъ першихъ, що вытычили дорогу праву и непохибну до отродженя нашои политичнои и литературнои жизни. Вы, будучи горячимъ патріотомъ и умнымъ правникомъ, зазначили на зборахъ нашихъ земляковъ самостойность нашого народа и були душею у всякихъ змаганяхъ для поднесеня батьковщины. Колибъ не Вы сформулували були тогдышню програму новои нашои народнои жизни, то въ 1868 р. заснованье товариства „Просвѣта“ булобы майже неможливымъ. Вы бо всказали вже въ 1848 р. на историчнѣ права 15-миліонового народа рускаго. Вы переконали земляковъ, що нашъ народъ только въ роднѣй мовѣ може набути просвѣты и заняти почестне мѣсце побочь могучихъ сусѣдныхъ народовъ. Имя Ваше належитъ отже до нашои исторіи и вяжеся съ лѣтописею нашого товариства. А вжежь всякій народолюбець отдае честь Ивану Борисикевичеви, котрый своє политичне вѣроисповѣданье зъ 1848 р. задержавъ вѣрно до сегодня. Вы многозаслуженый Несторе Руси, єсте для насъ Русиновъ однымъ зъ тыхъ ветерановъ, котрѣ вразъ съ Стефаномъ Качалою хоругвь народнои славы держатъ неподвижно. Тожь наша громада рада бачити Васъ якъ найдовше межи своими проводирями. Дознавшись же, що Вы теперь здоровьемъ знемагаете, желаемо Вамъ найсердечнѣйше, щобы Вы скоро подужали и дождались побѣды идеи народнои. Батьку, орле сизый! Жійте намъ многѣ лѣта, а молодшѣ соколы за Вашимъ проводомъ чей добются до сонця правды!

— **Рускій священикъ куратором потомка гетьмановъ польскихъ!** Въ оголошеняхъ урядовои „Wiener Ztg.“ читаемъ: „Зъ ц. к. львовского суду краевого въ справахъ цивильныхъ подаеся до публичнои вѣдомости, що Станиславъ князь Яблоновскій есть узнаный марнотравникомъ и вызначуесь ему на куратора о. Николая Винницкого, рускаго пароха въ Залѣсю.“ Краковска „Reforma“ называе тое оголошенье „wyrokiem śmierci obywatelskiej“.

— **Зъ Теребовлѣ.** Дня 21 марта (2 лат. цвѣтня) откыто въ Теребовли читальню. Надѣемось, що выдѣлъ буде сповняти свою задачу, бо складаеся онъ зъ добрыхъ рускихъ патріотовъ, якъ о. деканъ Залуцкій предсѣдатель; Стефанъ Сененькій заступникъ предсѣдателя; Михаилъ Ксьонжикъ секретарь, Іосифъ Берецкій касіеръ, Михаилъ Бродякъ выдѣловый, Константинъ Сененькій и Василій Забара заступники. Читальня предплатила вже гденкѣ часописи и книжки. Щасть Боже!

— **Процесъ соціялистичный.** Во Львовѣ отбудеся въ пятницю сего тыждня, дня 7 л. цвѣтня публична розправа передъ трибуналомъ львовского суду карного противъ Анны Серошевскои, Станислава Вимута (обое перебуваютъ въ слѣдчомъ арештѣ отъ $2^1/_2$ мѣсяця) и противъ жены Вимута, Маріи, пробуваючои на вольной стопѣ. Всѣ троє обжалованѣ суть емигрантами зъ Варшавы. Актъ обжалованя закидуе имъ звязки съ тайными товариствами заграничными.

— **Арештованье.** Дня 2 цвѣтня арештовано въ Краковѣ одного челядника кравецкого, яко подозрѣного о пропаганду соціялистичну.

— **Шематизмъ рускаго духовеньства львовскои архіепархіи** выйшовъ сего року въ двохъ языкахъ: въ латиньскомъ и рускомъ. До рускаго шематизму написавъ крыл. Петрушевичъ „Передне слово“ исторично-церковного содержаня.

— **Нове жерело нафты** откыто въ Космачи подъ Коссовомъ. Еще въ осени минувшого року геольоги галицкѣ вѣщували, що въ Космачи мусятъ бути жерела нафты. Копальня Космацка маe теперь ажь девять властителѣвъ, котрѣ маютъ дѣлитись зыскомъ. Всѣ тѣ властителѣ — Поляки, дѣдичѣ и литераты!

— **Якъ Gazeta Narodowa дае убиратись въ мѣшокъ** першому лѣпшому дописувателеви, найлучшимъ доказомъ того суть часто попадаючіся въ нѣй донесеня о переходахъ цѣлыхъ громадъ зъ обряду греческо-кат. на обрядъ римско-католицкій. И такъ донесла недавно „Gaz. Narodowa“, що двѣ громады стрыйского повѣта, Довголука и Воля Довголуцка невдоволенѣ зъ свого священика администратора, о. Бирчака, переходятъ на латиньскій обрядъ, що були вже у стрыйского старосты, а той мавъ чинити якіись перепоны, и т. д. Въ вчорашномъ же числѣ „Gaz. Nar.-a“ вже, якъ непышна, муситъ заперечувати поданый фактъ, бо онъ „od początku do końca jest zupełnie zmyślony“. Чи не такъ само станесь и съ донесеньемъ до „Gaz. Nar-ои“ о намѣренномъ переходѣ на латиньскій обрядъ громады Липицѣ въ повѣтѣ бережаньскомъ, где єсть парохомъ о. Макогоньскій?

— **Конкурсы учительскѣ.** Окружна рада шк. въ Снятынѣ розписуе конкурсъ на посаду старшои учительки при 4-клясовой женьской школѣ въ Снятынѣ; рочна плата 600 зр. съ активальнымъ додаткомъ 100 зр. и вольнымъ мешканьемъ. Речинець до 3 (15) мая с. р.

— **Именованя учителѣвъ.** Министеръ просвѣты именувавъ молодшого учителя рускои школы вправъ во Львовѣ п. Григорія Зарицкого, учителемъ при тойже школѣ съ пенсіею 800 зр. и 240 зр. активального додатку; дальше именувавъ провизоричну молодшу учительку при тойже школѣ п. Каролину Остановичь дѣйстною молодшою учителькою съ платою 600 зр., активальнымъ додаткомъ 150 зр. — Краева рада шк. именовала Корнилія Кузика, учителя въ Сокалѣ, на єго власну просьбу безплатнымъ практикантомъ при рускоі школѣ вправъ во Львовѣ.

— **Alliance israélite.** Дня 29 л. марта отбувся въ Вѣдни надзвычайный зборъ товариства опѣки надъ жидами, емигруючими зъ Россіи. На томъ зборѣ насамперед выслухано двохъ делегатовъ зъ Лондону а одного зъ Нового Йорку, а потомъ велася нарада надъ тымъ, щобы россійскимъ жидамъ-емигрантамъ могла бути давана якъ найлучша опѣка въ дорозѣ а такожь щобы въ Америцѣ закупити для поселеня жидовъ больші просторы землѣ. Рѣшено отже оголосити складки на тую цѣль; одинъ магнатъ жидовскій зложивъ заразъ значну суму. Наконець раджено надъ тымъ, щобы якъ найскорше вытранспортувати до Америки 1300 жидовъ, схоронившихся до Бродовъ подчасъ розруховъ противжидовскихъ на Украинѣ. Одинъ делегатъ англійскій подоймився тои задачѣ.

— **Опыръ.** Въ Трубчинѣ, селѣ борщѣвского повѣта, повѣсився дня 1 (13) марта с. р. селянинъ Антонъ Рыбчакъ. Єго похоронено на цвинтаръ; але колькохъ забобонныхъ селянъ, выкопали „опыра“ съ домовиною зъ землѣ и кинули до Днѣстра. Вода занесла домовину ажь въ границѣ Россіи; тамъ селяне вытягнули домовину зъ воды. Россійскѣ власти отнеслись въ томъ дѣлѣ до австрійскихъ, а тѣ розслѣдивши дѣло потягнули селянъ, выкопавшихъ домовину, до отвѣчальности.

— **Въ Лысци** (мѣсточку коло Станиславова) знайдено одного ранка на жидовскомъ кладовищи зрытѣ гробы та порозкиданѣ и понадгрызанѣ кости покойниковъ. Отъ того часу повторяесь тое що разъ въ больші мѣрѣ. Гдеякѣ жителѣ Лысця мали бачити въ ночи якогось четвероногого звѣря, перескакуючого черезъ огорожу на кладовище, запанувала отже думка, що се муситъ бути гіена або шакаль, котрѣ утекли при пожарѣ якоись менажеріи на Уграхъ.

— **Стипендію** зъ фундаціи бл. п. Каролины Глинецкои удѣлило намѣстництво на представленье Института Ставропигійского Иванови Сенишиному, слух. 3 року правъ во Львовѣ.

— **Церковь згорѣла** минувшого тыждня въ громадѣ Пробожной, пов. гусятыньского, съ всѣми знарядами церковными и съ готовкою 150 зр. (паперами) въ скарбонцѣ. Шкода выноситъ 6000 зр. и только въ части була убезпечена. Причиною пожару була, здаесь, свѣчка незгашена въ деревяномъ лѣхтари. — Въ послѣдныхъ часахъ случились еще слѣдуючѣ важнѣйшѣ пожары въ всходной Галичинѣ: Въ Глубочку, пов. борщѣвского, згорѣло 12 загородъ селяньскихъ; шкода 10.000 зр.; огонь бувъ подложеный. — Въ Мѣстичахъ, пов. мостискаго, згорѣло 10 загородъ селяньскихъ. — Въ Комарнѣ, пов. руденьского, 3 загороды, огонь бувъ подложеный. — Въ Тартаковѣ, пов. сокальского, згорѣло 14 загородъ; одна особа попеклася. — Въ Бѣличи, пов. старомѣского, згорѣло 6 загородъ. — Въ Купновичахъ старыхъ, пов. станиславовского, згорѣло 6 загородъ. — Въ Скалатѣ чотыри загороды. — Въ Ямници, пов. станиславовского, згорѣло 6 загородъ. Въ всѣхъ трехъ послѣдныхъ селахъ причиною пожару була неосторожность.

— **(Дробнѣ вѣсти.)** На иниціятиву митрополита кіевского россійске министерство дѣлъ внутрѣшныхъ заказало жидамъ торгъ вести образами представляючими сцены зъ вѣры христіяньскои. — Зъ Одессы прибуло до Кракова 26 родинъ жидовскихъ, удаючихся до Америки. — Цѣсарь надавъ войтови зъ Пукова Петру Соломцѣ, срѣбный крестъ заслуги. — Намѣстникъ гр. Потоцкій, маршалокъ дръ Зыбликевичь и президентъ палаты словъ др. Смолька прибули зъ Вѣдня до Львова.

— Въ Устю Зеленомъ умеръ латиньскій парохъ, почет. каноникъ и ювилятъ **Рафаилъ Сшетельскій**, въ 82 р. житя. Покойный бувъ примѣрнымъ священикомъ, а жертволюбнымъ и щирымъ для своеи родины и убогихъ. Съ рускимъ духовеньствомъ живъ въ згодѣ и христіяньскои пріязни.

— **Въ Буковинѣ єсть 218 народныхъ школъ**, а зъ того числа 164 одноклясовыхъ, а 54 большеклясовыхъ. Въ 125 громадахъ нема еще системизованыхъ школъ.

— **Межинародный конгресъ литературный**, пятый зъ порядку, отбудеся сего року въ Римѣ. Розпочнесь дня 20 л. мая.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Зъ кіевского „Труда“ довѣдуемось, що въ Кіевѣ печатаесь перша часть украиньского альманаха „Рада“. Въ томъ альманаху будутъ умѣщенѣ поезіи, повѣсти и статіи науковѣ. „Рада“ буде обнимати 30—35 печатныхъ аркушѣвъ великои 8-ки (форматъ „Вѣстника Европы“).

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львовскои.

Въ *пропозицію* принятѣ: а) на Полювцѣ дек. чортковского: оо. 1) Иляр. Лотоцкій зъ Половець, 2) Ант. Улваньскій зъ Лѣсникъ, 3) Лук. Сѣчиньскій зъ Угрыня, дальше Сит. Березовскій зъ Загорочка; б) на Глѣбовицѣ свѣрскѣ дек. бобрецкого: оо. Мен. Дзеровичь зъ Рогачина, 2) Корн. Соловскій зъ Якимова; в) на Невочинъ дек. богородчаньско: о. Ип. Пиндусъ зъ Невочина.

До суду опѣкунчого для затвердженя презентъ удалася митроп. консисторія, именно презентъ: 1) на Сидорovъ для о. Іос. Левицкого, 2) на Тысьменичаны для о. Евг. Сабата, 3) на Горыгляды для о. Войнаровского.

Душпастырскѣ посады обняли: оо. І. Охрымовичь завѣдательство въ Саджавѣ, дек. богородчаньского, Изид. Калиновичь приватне сотрудничество въ Мышковцяхъ, дек. тернопольского.

На конкурсъ выставленый приходъ Городыще съ прилуч. Слободка дек. бережаньского (наданя львовского лат. ординаріяту) съ речинцемъ до дня 1 л. червня с. р.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Канонічну институцію получили оо.: 1) Іосифъ Будзыновскій, завѣдатель зъ Тяглова, дек. угновского, на тужь капелянію. 2) Анатолій Кордасевичь, прив. сотрудникъ въ Берегахъ, дек. самборского, на парохію Росохачѣ, дек. высочаньского. 3) Михаилъ Фолисъ, парохъ въ Деревнѣ, дек. жовковского, на парохію въ Рожджаловѣ, дек. сокальского.

Посады душпастырскѣ одержали оо.: 1) Олимпій Поляньскій, завѣдатель капеляніи въ Полянахъ Суровичныхъ, дек. яслиского, одержавъ самостойне сотрудництво въ Выслоку горѣшномъ тогожь деканата. 2) Андрей Дроздовскій, самостойный сотрудникъ въ Вислоку горѣшномъ, одержавъ завѣдательство капеляніи въ Полянахъ-Суровичныхъ, тогожь деканата. 3) Маркилій Куновскій, завѣдатель парохіи въ Росохачи, дек. высочаньского одержавъ завѣдательство капеляніи въ Гнилой, тогожь деканата. 4) Никита Іосифовичь, завѣдатель парохіи въ Рожджаловѣ, дек. сокальского, одержавъ завѣдательство парохіи въ Деревнѣ, дек. жовковского.

Личный додатокъ 100 зр. зъ фонду религійного на дальші 3 роки получивъ о. Іоанъ Кичоръ, парохъ въ Дверникy, дек. затварницкого.

Упокоився о. Сильвестеръ Круликовскій, парохъ въ Дубнѣ, дек. канчуцкого, въ 56 роцѣ житя а въ 28 роцѣ священьства. Вѣчная єму память!

Всячина.

Слѣдуючого року (1883) будутъ въ Парижи обходити **столѣтну рôчницю ôтъ часу ôткрытя бальонôвъ черезъ братей Montgolfier-ôвъ**, при чѣмъ буде отворена выстава всякихъ прирядôвъ и средствъ, вынайденыхъ для воздушныхъ подорожей. Такожь маютъ того самого дня взнестися чотыри бальоны, о. є. въ Парижи, Калье, Дижонъ и Аноне, отже зъ тыхъ мѣсць, зъ зъ ôтки роблено першій прогульки бальонами по воздусѣ.

— Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку: (*Дальше.*)

217) Вcч. о. Фортуна деканъ скôльскій ôтъ о. Богатчука зъ Ялецковатого 5 зр., ôтъ о. Желехôвского зъ Косьового и ôтъ брацтва церков. въ Оравѣ, въ Плавю и ôтъ о. Мих. Медвецкого въ Плавю по 2 зр.; О. Гуменный зъ Рожанки Выжнои, ôтъ брацтва церк. зъ Рожанки Выжнои, Нижнои, зъ Козьовы и зъ Оравчика по 1 зр. — разомъ 18 зр.; 218) Вcч. о. Давидовичь дек. холоѣвскій ôтъ себе и парохіянъ въ Сенковѣ и Ваницѣ Барыловôй 4 зр. 60 кр., ôтъ о. Завадовского зъ Увина складка 6 зр. 20 кр. — разомъ, 10 зр. 80 кр.; 219) Вcч. о. Струтиньскій дек. богородчаньскій ôтъ себе, ôтъ церк. брацтва въ Космачи и Звинячи по 2 зр., ôтъ о. Могильницкого въ Бабчу ôтъ себе и церк. брацтва въ Бабчу и Марковѣ 3 зр., ôтъ брацтва церк. зъ Богородчанъ 2 зр., ôтъ о. Паука зъ Богородчанъ и ôтъ брацтва церк. въ Похôвцѣ 3 зр., ôтъ о. Заклиньского зъ Богородчанъ старыхъ 2 зр., Вcч. о. Витошиньскій зъ Глубокого ôтъ церк. брацтва въ Глубокôмъ 2 зр. 43 кр., въ Хмѣлѣвцѣ 2 зр., Вcч. о. Глѣбовицкій зъ Грабовця ôтъ церк. брацтва 2 зр., Вcч. о. Бѣлецкій зъ Горохолины ôтъ себе и церк. брацтва матерної церкви 7 зр. 20 кр., о. Войнаровскій сотр. Горохолина ôтъ себе и брацтва дочерной церкви 4 зр. 89 кр., Вcч. о. Руденьскій зъ Яблôнки ôтъ себе 1 зр., ôтъ церк. брацтва въ Яблôнцѣ и въ Богровци по 2 зр., Вcч. о. Смольницкій зъ Крички 2 зр., Вcч. о. Каминьскій зъ Мяховець ôтъ себе 1 зр., ôтъ церк брацтва 2 зр., Вcч. Танячкевичь зъ Манастирчанъ ôтъ себе и церк. брацтва 3 зр. 20 кр.

— Выказъ жертвъ на „Руску Бурсу" въ Бережанахъ. Мих. Глибовицкій зъ Бережанъ 2 зр., Дан. Сарачиньскій зъ Бережанъ 3 зр., Иляр. Стеткевичь зъ Божикова 1 зр., Лонгинъ Глебовицкій зъ Бережанъ 1 зр., Ант. Лежогубскій зъ Рыбникъ 2 зр., Ант. Рудницкій зъ Козôвки 3 зр., Іоанъ Сойка зъ Бережанъ 1 зр., Мих. Громницкій зъ Мечищова 3 зр., Теод. Досинчукъ зъ Пôдгаєцъ 2 зр., Иляр. Яросьевичь зъ Пукова 3 зр., ВПр. крыл. Григорій Шашкевичь зъ Перемышля 10 зр., Вас. Копцюхъ зъ Лавочного 2 зр., Мих. Бѣлоусъ зъ Коломыѣ 2 зр., Вас. Громадка зъ Скоморохъ 3 зр., Дим. Вахнякъ зъ Вишнева 50 кр., Юл. Насальскій зъ Бережанъ 1 зр. 50 кр., Титъ Мышковскій зъ Вѣдня 1 зр. 50 кр., Зъ пушки у Г. Д. С. 2 зр. 17 кр., Ник. Котлярчукъ зъ Кривенького 5 зр., Т. Д. зъ М. 4 зр. 15 кр., Громада Дроговичи 2 зр., Редакція „Слова" во Львовѣ 6 зр., Мих. Соневицкій зъ Бережанъ 3 зр., Іосифъ Лужницкій зъ Жукова 5 зр., Іоанъ Юзычиньскій зъ Борыничь 3 зр., Игн. Телишевскій зъ Бѣлки 2 зр., Єлена Насальска зъ Бережанъ 50 кр., Іо. Дудровичова зъ Бережанъ 50 кр., Ем. Глебовицка зъ Бережанъ 50 кр., Марія Зарицка зъ Бережанъ 1 зр., Онуфр. Ляховичь зъ Бережанъ 50 кр., Дан. Бахталовскій зъ Бережанъ 1 зр., Петрон. Глебовицка зъ Бережанъ 1 зр., Марія зъ Наг. Зарицка зъ Бережанъ 50 кр., Н. К. зъ Бережанъ 1 зр., Н. Г. зъ Бережанъ 20 кр., Теодоръ Торула зъ Бережанъ 2 зр., Исидора Торулова зъ Бережанъ 50 кр., С. Бр. зъ Бережанъ 1 зр., Ф. зъ Бережанъ 1 зр., Терещукъ зъ Бережанъ 30 кр., К. Шкапякъ зъ Бережанъ 50 кр., Г. Фиялкова зъ Бережанъ 1 зр., Павл. Дуткевичова зъ Бережанъ 30 кр., Аньеля Лукавецка зъ Бережанъ 2 зр., Неониля Габрусевичова зъ Бережанъ 2 зр., Теод. Процюкъ зъ Бережанъ 50 кр., Евгенія Кириловичь зъ Сокаля 1 зр., Ант. Рогозиньска зъ Кутъ 20 кр., Г. Фиялковскій зъ Телячого 5 зр., Чест. Громада Теляче 11 зр., о. Мих. Баранъ зъ Телячого 4 зр., за котрі то датки сердечне „Спаси Бôгъ" складає Выдѣлъ „Рускои Бурсы" въ Бережанахъ.

Курсъ львôвскій зъ дня 4. л. цвѣтня 1882.

	платятъ р.	кр.	жадаютъ р.	кр.
	австр. валютою			
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	304	50	308	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	160	25	170	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	304	50	307	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	100	—	101	—
„ „ „ по 4% ав.	92	—	95	—
„ „ „ по 5% ав. період.	100	—	101	—
Банку гип. галиц. 6% ав.	101	30	102	30
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	100	50	102	50
3. Листы довжні за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизацін галиц. 5% м. к.	98	25	100	—
Облиги комунальні Гал. банку рустик. 6%	100	—	101	30
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101	—	102	50
5. Лосы мѣста Кракова	18	25	20	25
„ „ Станиславова	22	—	25	—
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	51	5	62
„ цѣсарскій	5	53	5	63
Наполеондоръ	9	45	9	55
Нôвимперіялъ	9	75	9	85
Рубель россійскій срѣбный	1	52	1	62
„ паперовый	1	18½	1	20½
100 марокъ нѣмецкихъ	58	25	59	20
Серебро	—	—	—	—

безъ текучого куп. безъ купону

Курсъ збôжа

зъ дня 1 л. цвѣтня 1882.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	зр	кр.	зр	кр
Пшениця червона	9	—	10	25
„ бѣла	9	—	10	25
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	6	—	6	75
Ячмѣнь	—	—	—	—
Гречка	—	—	—	—
Овесъ	5	—	—	—
Горохъ до варки	—	—	—	—
„ паст.	6	—	7	—
Выка	—	—	—	—
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Лнянка)	—	—	—	—
Насѣнье лняне	—	—	—	—
Конюшина (передна)	30	—	55	—
Кминъ	—	—	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—

„БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ",
образокъ зъ галицкого житя, написавъ Василь Барвѣнокъ стор. 356 въ 16-у. Цѣна 80 кр., съ пересылкою 90 кр.
Дôстати можна въ администрації „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ДЫМЪ",
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администрації „Дѣлѣ" або въ книгарни Ставропигійскôй.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ",
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ администрації „Дѣла" або въ книгарни Ставропигійскôй.

„МЕРТВІ ДУШѢ",
повѣсть Миколая Гоголя съ портретомъ автора и „Словомъ ôтъ Выдавництва" (278 сторôнъ великои 8-ки).
Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.
Дôстати можна въ администрації „Дѣла" и въ книгарни Ставропигійскôй.

СКЛАДЪ ОБУВЯ
мужеского и женьского,
выробу краєвого
ГРИГОРІЯ ЛЕТКОГО
въ Бродахъ улиця Золота.
Дякуючи за оказані менѣ до сихъ поръ взгляды П. Т. Публики, маю честь поручитись и дальше съ тымъ увѣреньемъ, що выробы моеи робôтнѣ, навѣть при найбôльшихъ вымогахъ, пôдъ взглядомъ елеганціи повинні найти всюда признанье, а то тымъ бôльше, що они выконані совѣстно, зъ дôбраного якъ найтревальшого матеріялу и пôсля доборового парискского вкусу, а однакъ по совѣстно умѣреныхъ цѣнахъ (4—4)

Зъ власнои фабрики
ВОСКОВІ СВѢЧКИ
церковні и столові СТАВНИКИ
по 4, 5, 6, 7, 8 и 10 вѣденьскихъ фунтôвъ,
бѣлі и крашені,
Стеариновi свѣчки Аполльо, церковні и столові
бѣлі и крашені, котрі продаю тôлько на вѣденьску вагу.
Вôскъ жовтый и бѣлый въ цеголкахъ
вповнѣ чистый безъ всякихъ примѣшокъ до воскованя помостôвъ
въ торговли полотенъ и чаю
ФРИДРИХА ШУБУТА и СЫНА
во Львовѣ, въ Рынку, ч. 45.
Всякі порученя въ провинціи выповняются найточнѣйше.

У о. Теодора Коснерского въ Угринові можна замовляти пôсля цѣнника, оголошеного минувшого року: выноградні рослины закорѣнені, и то въ прутикахъ въ 50 сортъ; черехи цѣшайскі чорні; вишнѣ угорскі; щепы грушокъ и яблокъ; порѣчки червоні и бѣлі великоягôдні; агрестъ англійскій; малины и полуниці (трускавки). (5—?)

За порукою довголѣтнои тревалости.
Выробы зô срѣбла хиньского
а головно
посуда столова
зъ найзнаменитшои фабрики
походяча цѣс. кор. упривил.
въ Берндорфѣ обôчь Вѣдня,
спродає по цѣнахъ фабричныхъ
МАГАЗИНЪ
Г. А. ХРИСТІЯНА
во Львовѣ, ул. Гетьманьска, ч. 2.

КАРОЛЬ КЛИМОВИЧЪ
улиця Валова, ч. 11,
поручає
Дрôжджи вѣденьскі найсильнѣйші;
Каляфіоры великі, штука ôтъ 45 до 60 кр.
Вина угорскі, старі, фляшка ôтъ 40 кр. до 1 зр.
Шинки и ковбасы вуджені въ певного дому.
(2—2)

Въ Кієвѣ
выходитъ ôтъ 1 сѣчня 1882 року
историчный журналъ
„КІЕВСКАЯ СТАРИНА",
кождого мѣсяця книжками въ розмѣрѣ ôтъ 10 до 15 и бôльше печатныхъ листôвъ; цѣлорôчне выданье буде обôймати 4 томы, кождый зложеный зъ 35—40 печатныхъ листôвъ.
„Кіевская Старина" мѣстити буде самостôйні дослѣды зъ исторіи южнои Россіи, якъ такожь рôжнородні матеріялы для неи, прим. цѣнні документы, мемуары, хроники, дневники, записки, згадки, розказы, біографіи, некрольоги, характеристики и т. и. — Дальше буде помѣщати всякі библіографичні вѣсти о выходячихъ въ Россіи и за границю историчныхъ выданяхъ, дотыкаючихъ исторіи южнои Россіи. Послѣдні два вѣки существованя малоруского народу въ Россіи будутъ предметомъ осôбныхъ точнѣйшихъ дослѣдôвъ. Такожь церковно-религійні понятя народу малоруского найдутъ мѣстце въ „Кіевскôй Старинѣ".
„Кіевская Старина" занимати ся буде народомъ не тôлько живучимъ въ полудневôй Россіи, але цѣлымъ народомъ одноплеменнымъ, говорячимъ однымъ языкомъ, — замешкуючимъ просторôнь ôтъ устя Днѣпра и Кубаня по Бугъ, Сянъ и поза Карпаты.
Такожь будутъ помѣщатися всякі дослѣды о перемѣнахъ южноруского народу пôдъ напоромъ посторонныхъ вплывôвъ, а по можности такожь портреты знатнѣйшихъ дѣятелѣвъ въ исторіи южноруского народу, орнаменты, старинні виды и т. и
Въ выдаваню „Кіевскои Старины" возьмутъ участь слѣдуючі писателѣ: Антоновичь В. Б., Багалѣй Д. И., Барсукôвъ А. П., Барсукôвъ Н. П., Буданôвъ М. Ф., Бѣлозерскій Н. М., Веселовскій А. Н., Викторôвъ А. Е., Воронинъ А. Т., Воронôвъ А. Д., Воскресеньскій А. М., Ганицкій М. А., Головацкій Я. Т., Голубиньскій Е. Е., Голубевъ С. Т., Дашкевичь Н. П., Ефименко П. С., Житецкій П. И., Иконикôвъ В. С., Кистяковскій А. Т., Костомарôвъ Н. И., Команинъ И. М., Крыжановскій Е. М., Лазаревскій А. М., Лашкаревъ П. А., Лебединцевъ А. Г., Лебединцевъ П. Г., Левицкій И. С., Левицкій О. И., Лѣскôвъ Н. С., Малышевскій И. И, Маркевичь А. И., Мацѣевичь Л. С., Мордовцевъ Д. Л., Петрôвъ Н. И., Пономаревъ С. И., Потебня А. А., Прахôвъ А. В., Страшкевичь Н. В., Терновскій Ф. А., Форлиньскій Т. Я., Чалый М. К. и другі.
Цѣлорôчна предплата на „Кіевскую Старину" въ 12 книжкахъ съ додатками выноситъ съ пересылкою 10 рублѣвъ.
Чужосторонні предплатники зволятъ ôтноситися до редакціи журнала „Кіевская Старина", *Кієвъ, Бульваръ, ч. 36.*
(3—3) Редакторъ-выдавецъ: **Т. Г. Лебединцевъ.**

Закладъ огородничій
НИКОЛАЯ ВОЛИНЬСКОГО
во Львовѣ, улиця Садôвнича, ч. 13
поручає якъ найлучше насѣньє:
Буракôвъ пастôвныхъ великаньскихъ, жовтыхъ або червоныхъ, по 1 зр. кильограмъ.
Люцерны французскои-первостепенной, даючои 5 покосôвъ на рôкъ, по 1 зр. 30 кр. за кильограмъ.
Райграсу волоского, вельми тревалого на зиму по 60 кр. за кильограмъ.
Конюшины бѣло-цвѣтнои по 1 зр. 20 кр. за кильограмъ.
Еспарзеты по 40 кр. за кильограмъ.
Мѣшанки травъ на мокру або суху землю по 1 зр. за кильограмъ. (2—4)

Звѣстный зъ дешевости и добôрного товару
МАГАЗИНЪ ДАМСКІЙ
КАМИЛЯ СТРЖИЖОВСКОГО
во Львовѣ, улиця Галицка ч. 4.
(4—?)

ПАРАСОЛЬКИ лѣтні ôтъ 1·20 до 10 зр.

Цвѣты французскі.

Пера до капелюхôвъ струсеві и фантастичні.

Горсеты париски ôтъ 1·30 до 5 зр.

Заполочь до значеня, бавовну французску до гафту, кручену до гачкованя, пряжу нитяну и бавовняну до пôдволѣканя.

Листье, прилады, фарбы, росу, паперки, пендулы, дротикъ, патички, щипчики и всякі додатки до робленя цвѣтôвъ.

Бавовну Петтендорфску, Естрамадуру, Математичку и Вигонія на пончохи и шкарпитки, 8-мѣткову, бѣлу и кольорову.

Минярдиски, Поанликъ, Медайлоны и инші найновѣйші зубки и крепинки до робôтъ фриволитовыхъ, Пытель до значеня.

Нитки швайцарскі до ручного шитя, Нитки Клярка до машинъ, чотырократні на шкарпитки. Нитки на клубкахъ до робôтъ фриволитовыхъ.

Роги до суконь, бриклѣ до горсетôвъ, ралцѣ, наперстки, крейдки, сантиметры, ножички зъ фабрикъ англійскихъ.

Голки до шитя ручного и машинового, дроты до робленя пончохъ. Шпильки англійскі и карльсбадскі поєдинчі до волося.

Гузики шмуклерскі, перлові, металові, шовкові и рогові до суконь. Гузички вебові и нитяні до сорочокъ.

Шовкъ (єдвабъ) неаполитаньскій до ручного шитя, пôвъ-єдвабъ до машинъ, кордонокъ (шнурочокъ) на коралѣ. Всякі потребы до суконь дамскихъ и мужескихъ.

Ласкаві замовленя зъ поза Львова выконуются якъ найспѣшнѣйше и найточнѣйше.

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского